

નમો નમો નિમ્મલદંસણસ્સ
બાલ બ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથાય નમઃ
પૂજ્ય આનન્દ-ક્ષમા-લલિત-સુશીલ-સુધર્મસાગર-ગુરુભ્યો નમઃ

આગમ-શબ્દાદિ-સંગ્રહ

(પ્રાકૃત_સંસ્કૃત_ગુજરાતી)
[ભાગ-૨]

ડિક્ષનેરી રચયિતા

આગમ દીવાકર મુનિ દીપરત્નસાગરજી

[M.Com. M.Ed. Ph.D. શ્રુત મહર્ષિ]

પ્રકાશન તારીખ- 08/10/2019, મંગળવાર, તિથી- ૨૦૭૫ આસો સુદ ૧૦

∞∞: સંપર્ક :∞∞

જૈનમુનિ ડૉ. દીપરત્નસાગર [M.Com., M.Ed., Ph.D., શ્રુતમહર્ષિ]

Email: - jainmunideepratnasagar@gmail.com Mob Mobile: - 09825967397

Web address:- (1) www.jainelibrary.org, (2) Deepratnasagar.in

“આગમ શબ્દાદિ સંગ્રહ” આરંભે કંઈક

આપના કરકમળ સુધી પહોંચેલ આ ‘આગમ-શબ્દાદિ-સંગ્રહ’ એ એક ડીક્ષનેરી જ છે, જેમાં પ્રાકૃત (અર્ધમાગધી) શબ્દ, તેનું સંસ્કૃત રૂપાંતર અને ગુજરાતી અર્થો લીધા છે, સાથે તેની વૈયાકરણીય ઓળખ પણ આપી છે. જેવી કે અવ્યય, વિશેષણ, વિશેષ નામ વગેરે. અમે જૈનશાસ્ત્ર સ્વરૂપ ‘આગમો’માં થી જ શબ્દ આદિ પસંદ કરેલ છે, અન્ય અર્ધમાગધી ગ્રંથોને સમાવેલ નથી. અહીં શબ્દ સાથે આદિ શબ્દ પસંદ કરેલ છે કેમ કે અમે આ ડીક્ષનેરીમાં શબ્દ સાથે ધાતુ, વિશેષ નામ, અવ્યય, વિશેષણ વગેરે પણ ગ્રહણ કર્યા છે.

અમે ડીક્ષનેરી સંબંધે ત્રણ પ્રકારના પ્રકાશનો આ પૂર્વે કરેલ છે. (૧) આગમ સદ્કોસો- જેમાં મૂળ આગમના શબ્દો, તેનું સંસ્કૃત, ગુજરાતી અર્થો અને પીસ્તાળીશે આગમમાં તે શબ્દો ક્યા આવેલા છે તેના આગમ-સંદર્ભો મુકેલ છે. તે ચાર ભાગોમાં પ્રસિદ્ધ કરેલ છે. (૨) આગમ નામ વ કહા કોસો- જેમાં મૂળ-આગમ સાથે તેની વૃત્તિ, ચૂર્ણિ, નિર્ચુક્તી આદિના નામો પણ લીધા છે, અહીં પ્રાકૃતનામ, તેનું સંસ્કૃત અને તે નામની ટૂંકી ઓળખ, આગમ-સંદર્ભ-સ્થળ સહીત મુકેલ છે. (૩) આગમ સાગર કોષ:- જેમાં ૪૧,૦૦૦ થી વધુ આગમિક શબ્દો, તેનું સંસ્કૃત અને વૃત્તિ તથા ચૂર્ણિમાં આવેલી તે શબ્દોની સંસ્કૃત કે પ્રાકૃત વ્યાખ્યાઓ મુકેલ છે.

અમારા અનુભવે અમે જોયું છે કે અભિધાન રાજેન્દ્ર કોશ, અર્ધમાગધી કોષ, પાઙ્ગસ સદ્ મહાગ્ણવ, અલ્પ પરિચિત સૈન્દ્રાતિક શબ્દ કોષ, જૈન લક્ષણાવલી વગેરે દરેક કોશમાં કોઈકને કોઈક શબ્દ તો ખૂટે જ, ક્યાંક કમ નથી જળવાયો વગેરે. પરંતુ આટલા મોટા કાર્યમાં આવી ક્ષતિ સામાન્ય અને ક્ષમ્ય છે. ઇંગ્લીશ ડિક્શનેરીમાં પણ આવા જ કારણે નવી નવી આવૃત્તિઓ સુધારા સાથે બહાર પડતી જ રહે છે.

આગમ કાર્ય સંબંધે અમારો દીર્ઘ અનુભવ છે. અમે મૂળ આગમ, ગુજરાતી-હિન્દી-અંગ્રેજી ભાષામાં, આગમોની વૃત્તિઓ-ચૂર્ણિઓ-નીર્ચુક્તિઓ-ભાષ્યો આદિ આગમો સંપાદિત અને પ્રકાશિત કર્યા છે. આગમની ડિક્ષનેરીઓ, મૂળ આગમ અને સટીક આગમોના વિસ્તૃત વિષય-અનુક્રમો, આગમ કથાનુયોગ, આગમ સૂત્ર-ગાથા અનુક્રમ, ઋષિભાષિત સૂત્રાણી વગેરે વગેરે ૫૦૦ કરતા વધુ પુસ્તકો બહાર પાડેલ છે. તે સિવાય ૨૪ તીર્થંકર પરિચય, તત્ત્વાર્થભિગમ સૂત્ર, વ્યાકરણ, વ્યાખ્યાન, જિનભક્તિ, આરાધના, અભ્યાસ, વિધિ આદિ સાહિત્ય સહિત મારા ૬૦૦ (છ સો) પ્રકાશનો ડીસેમ્બર-૨૦૧૯ ની સાલ સુધીમાં પુરા થયેલ છે.

સ્થવિર મુનિશ્રી ડોં દીપરત્નસાગર

સંક્ષેપ	સ્પષ્ટીકરણ	સંક્ષેપ	સ્પષ્ટીકરણ	સંક્ષેપ	સ્પષ્ટીકરણ
પું	પુલ્લિંગ	અં	અવ્યય	ભૌં	ભૌગોલિકનામ
સ્ત્રીં	સ્ત્રીલિંગ	કૃં	કૃદન્ત	નગં	નગરી/દેશ
નં	નપુંસકલિંગ	ધાં	ધાતુ	આં	આગમિય શબ્દ
વિશેં	વિશેષણ	ત્રિં	ત્રિલિંગ	દેં	દેશી શબ્દ
સં	સર્વનામ	વિં	વિશેષનામ-વ્યક્તિવાચી	ખં	ખગોલ

४५ आगम वर्गीकरण					
क्रम	आगम का नाम	सूत्र	क्रम	आगम का नाम	सूत्र
०१	आचार	अंगसूत्र-१	२५	आतुरप्रत्याख्यान	पयन्नासूत्र-२
०२	सूत्रकृत्	अंगसूत्र-२	२६	महाप्रत्याख्यान	पयन्नासूत्र-३
०३	स्थान	अंगसूत्र-३	२७	भक्तपरिज्ञा	पयन्नासूत्र-४
०४	समवाय	अंगसूत्र-४	२८	तंदुलवैचारिक	पयन्नासूत्र-५
०५	भगवती	अंगसूत्र-५	२९	संस्तारक	पयन्नासूत्र-६
०६	ज्ञाताधर्मकथा	अंगसूत्र-६	३०.१	गच्छाचार	पयन्नासूत्र-७
०७	उपासकदशा	अंगसूत्र-७	३०.२	चन्द्रवेध्यक	पयन्नासूत्र-७
०८	अंतकृत् दशा	अंगसूत्र-८	३१	गणिविद्या	पयन्नासूत्र-८
०९	अनुत्तरोपपातिकदशा	अंगसूत्र-९	३२	देवेन्द्रस्तव	पयन्नासूत्र-९
१०	प्रश्नव्याकरणदशा	अंगसूत्र-१०	३३	वीरस्तव	पयन्नासूत्र-१०
११	विपाकश्रुत	अंगसूत्र-११	३४	निशीथ	छेदसूत्र-१
१२	औपपातिक	उपांगसूत्र-१	३५	बृहत्कल्प	छेदसूत्र-२
१३	राजप्रश्निय	उपांगसूत्र-२	३६	व्यवहार	छेदसूत्र-३
१४	जीवाजीवाभिगम	उपांगसूत्र-३	३७	दशाश्रुतस्कन्ध	छेदसूत्र-४
१५	प्रज्ञापना	उपांगसूत्र-४	३८	जीतकल्प	छेदसूत्र-५
१६	सूर्यप्रज्ञप्ति	उपांगसूत्र-५	३९	महानिशीथ	छेदसूत्र-६
१७	चन्द्रप्रज्ञप्ति	उपांगसूत्र-६	४०	आवश्यक	मूलसूत्र-१
१८	जंबूद्वीपप्रज्ञप्ति	उपांगसूत्र-७	४१.१	ओघनिर्युक्ति	मूलसूत्र-२
१९	निरयावलिका	उपांगसूत्र-८	४१.२	पिंडनिर्युक्ति	मूलसूत्र-२
२०	कल्पवतंसिका	उपांगसूत्र-९	४२	दशवैकालिक	मूलसूत्र-३
२१	पुष्पिका	उपांगसूत्र-१०	४३	उत्तराध्ययन	मूलसूत्र-४
२२	पुष्पचूलिका	उपांगसूत्र-११	४४	नन्दी	चूलिकासूत्र-१
२३	वृष्णिदशा	उपांगसूत्र-१२	४५	अनुयोगद्वार	चूलिकासूत्र-२
२४	चतुःशरण	पयन्नासूत्र-१	---	-----	-----

मुनि दीपरत्नसागरजी प्रकाशित साहित्य					
आगम साहित्य			आगम साहित्य		
क्रम	साहित्य नाम	बूक्स	क्रम	साहित्य नाम	बूक्स
1	मूल आगम साहित्य:-	147	6	आगम अन्य साहित्य:-	10
	-1- आगमसुत्ताणि-मूलं print	[49]		-1- आगम कथानुयोग	06
	-2- आगमसुत्ताणि-मूलं Net	[45]		-2- आगम संबंधी साहित्य	02
	-3- आगममञ्जूषा (मूल प्रत)	[53]		-3- ऋषिभाषित सूत्राणि	01
2	आगम अनुवाद साहित्य:-	165		-4- आगमिय सूक्तावली	01
	-1- आगमसूत्र गुजराती अनुवाद	[47]		आगम साहित्य- कुल पुस्तक	516
	-2- आगमसूत्र हिन्दी अनुवाद Net	[47]			
	-3- AagamSootra English	[11]			
	-4- आगमसूत्र सटीक गुजराती	[48]			
	-5- आगमसूत्र हिन्दी अनुवाद print	[12]		अन्य साहित्य:-	
3	आगम विवेचन साहित्य:-	171	1	तत्त्वाभ्यास साहित्य-	13
	-1- आगमसूत्र सटीक	[46]	2	सूत्राभ्यास साहित्य-	06
	-2- आगम मूल एवं वृत्ति -1	[51]	3	व्याकरण साहित्य-	05
	-3- आगम मूल एवं वृत्ति -2	[09]	4	व्याख्यान साहित्य-	04
	-4- आगम चूर्ण साहित्य	[09]	5	जिनभक्ति साहित्य-	09
	-5- सवृत्तिक आगमसूत्राणि-1	[40]	6	विधि साहित्य-	04
	-6- सवृत्तिक आगमसूत्राणि-2	[08]	7	आराधना साहित्य	03
	-7- सचूर्णिक आगमसुत्ताणि	[08]	8	परिचय साहित्य-	04
4	आगम कोष साहित्य:-	14	9	पूजन साहित्य-	02
	-1- आगम सदकोसो	[04]	10	तीर्थंकर संक्षिप्त दर्शन	24
	-2- आगम कहाकोसो	[01]	11	प्रकीर्ण साहित्य-	05
	-3- आगम-सागर-कोषः	[05]	12	दीपरत्नसागरना लघुशोधनिबंध	05
	-4- आगमशब्दादिसंग्रह (प्रा-सं-गु)	[04]		आगम सिवायनं साहित्य कुल पुस्तक	84
5	आगम अनुक्रम साहित्य:-	09			
	-1- आगम विषयानुक्रम- (मूल)	02		1-आगम साहित्य (कुल पुस्तक)	516
	-2- आगम विषयानुक्रम (सटीक)	04		2-आगमेतर साहित्य (कुल	084
	-3- आगम सूत्र-गाथा अनुक्रम	03		दीपरत्नसागरजी के कुल	600

ક. પુઠ [ક]

કરેલ પાપનો સ્વીકાર, સુખ

ક. પુઠ [ક]

આત્મા

ક. ત્રિઠ [કમ્]

કોણ, શું

કઙ. ત્રિઠ [કતિ]

કેટલા

કઙ. અઠ [ક્વચિત્]

ક્યારે, કોઈ સ્થાને

કઙ. પુઠ [કવી]

કવિ, કાવ્ય બનાવનાર

કઙ. પુઠ [કવિ]

કવિ, કાવ્ય બનાવનાર

કઙકિરિય. ત્રિઠ [કતિક્રિય]

કેટલી ક્રિયાવાળો

કઙભાગ. પુઠ [કતિભાગ]

કેટલામો ભાગ

કઙય. વિશેઠ [કથિત]

કહેવાયેલ

કઙય. પુઠ [ક્રયિક]

ગ્રાહક, ખરીદનાર

કઙયવપન્નત્તિ. સ્ત્રીઠ [કૈતવપ્રજ્ઞતિ]

વેષ, ભાષા વગેરે બદલીને કપટ કરનારી સ્ત્રી

કઙર. પુઠ [કદર]

વાંસની એક જાત

કઙરસાર. પુઠ [કદરસાર]

વાંસનો મધ્યભાગ

કઙલાસ. પુઠ [કૈલાસ]

નાગરાજનો એક આવાસ પર્વત, એક દેવતા

કઙલાસ. વિઠ [કૈલાશ]

સાકેતનગરનો એક ગાથાપતિ, તેણે ભઠ મહાવીર પાસે

દીક્ષા લીધી, વિપુલ પર્વત ઉપર મોકલે ગયા.

કઙવય. ત્રિઠ [કતિપય]

કેટલા

કઙવિયા. સ્ત્રીઠ [કૈતવિકા]

કોણીથી મણિબંધ સુધીનો હાથભાગ

કઙવિહ. ત્રિઠ [કતિવિધ]

કેટલા પ્રકારે

કઙસંચિય. ત્રિઠ [કતિસંચિય]

સંખ્યાથી ગણાય તેટલા એક સમયે ઉત્પન્ન થનાર

કઙસમઙય. ત્રિઠ [કતિસામયિક]

કેટલા સમયનું

કઙહ. પુઠ [કકુદ]

બળદની ખાંધ

કઙહિ. પુઠ [કકુદ્ધત્]

ખુંટીઓ, ખાંધવાળું

કઙઓ. અઠ [કુસત્]

ક્યાંથી,

કેવી રીતે

કઙઓ. અઠ [ક્વ]

ક્યાં

કઙઓહિંતો. અઠ [કુતઃ]

ક્યાંથી

કંક. પુઠ [કઙ્ક]

એક જાતનું પક્ષી

કંકગહણી. સ્ત્રીઠ [કઙ્કગ્રહણી]

તીર્થંકર અને યુગલિક-જેની ગુદા વિષ્ટાથી ન ખરડાય

કંકઙ. પુઠ [કઙ્કટ]

કવચ, બખ્તર

કંકઙઙય. ત્રિઠ [કં]

કવચયુક્ત

કંકઙગ. નઠ [કઙ્કટક]

કવચ, બખ્તર

કંકઙ. નઠ [કઙ્કઙ]

કંકણ, એક આભૂષણ

કંકાવંસ. પુઠ [કં]

ગાંઠવાળી એક વનસ્પતિ

કંકોલ. પુઠ [કઙ્કોલ]

વનસ્પતિ વિશેષ

કંકોવમ. ત્રિં [કંકોવમ]

કંકપક્ષી સમાન

કંચ. ધાં [કાંચ]

ઇચ્છવું, યાહવું

કંચપઓસ. નં [કાંચપઓસ]

ખોટા મતની ઇચ્છા કરવી તે,
મિથ્યાત્વ મોહનીયનો એક ભાગ

કંચા. સ્ત્રીં [કાંચા]

અભિલાષા, ઇચ્છા, લોભ

કંચાપદોસ. પું [કાંચાપદોસ]

જુઓ 'કંચપઓસ'

કંચામોહણિજ્જ. નં [કાંચામોહણીય]

મોહનીય કર્મની એક પ્રકૃતિ

કંચિ. ત્રિં [કાંચિ]

ઇચ્છનાર

કંચિત. ત્રિં [કાંચિત]

ઇચ્છેલું, આકાંક્ષિત

કંચિય. ત્રિં [કાંચિય]

જુઓ 'ઉપર'

કંચુ. સ્ત્રીં [કંચુ]

એક ધાન્ય, કોદ્રવ

કંચુલયા. સ્ત્રીં [કંચુલયા]

એક જાતની વેલ

કંચન. નં [કાંચન]

સોનું, એક પર્વત

કંચનઊર. નં [કાંચનપુર]

એક નગર

કંચનક. પું [કાંચનક]

એક પર્વત વિશેષ

કંચનકૂટ. પું [કાંચનકૂટ]

એક દેવ વિમાન

કંચનકૂટ. પું [કાંચનકૂટ]

એક વક્ષસ્કાર પર્વતનું એક શિખર

કંચનકૂડ. પું [કાંચનકૂડ]

જુઓ 'ઉપર'

કંચનકોસી. સ્ત્રીં [કાંચનકોસી]

સોનાની મૂર્તિ

કંચનચચિય. ત્રિં [કાંચનચચિય]

સોના વડે જડેલ

કંચનગ. પું [કાંચનક]

એક પર્વત વિશેષ

કંચનગપવ્વય. પું [કાંચનકપર્વત]

એક પર્વત

કંચનદામ. નં [કાંચનદામન]

સોનીની માળા

કંચનપવ્વય. પું [કાંચનપર્વત]

એક પર્વત

કંચનભિંગાર. પું [કાંચનભિંગાર]

સોનાની ઝારી

કંચનમય. ત્રિં [કાંચનમય]

સોનાનું

કંચનમાલા. વિં [કાંચનમાલા]

રાજા પજ્જોઝ ની એક નોકરાણી, જેણે પજ્જોઝ ની પુત્રી
વાસવદત્તા ને ઉદાયન સાથે ભગાડવામાં મદદ કરેલી.

કંચના. વિં [કાંચના]

જેને માટે લડાઈ થયેલી તેવી એક સ્ત્રી. તેની વિશેષ
માહિતી નથી.

કંચનિયા. સ્ત્રીં [કાંચનિકા]

એક રાજધાની

કંચિ. અં [કિંચિત્]

કિંચિત્, કંઈક

કંચી. સ્ત્રીં [કાંચિ]

કંદોરો

કંચુડ. પું [કંચુકિન]

અંતપુર રક્ષક

કંચુડજ્જ. પું [કંચુકીય] જુઓ 'ઉપર'

કંચુડજ્જપુરિસ. પું [કંચુકીયપુરુષ]

અંતપુર, દ્વારપાળ

કંચુગ. પું [કંચુક]

ચોળી, કંચવો

કંચુય. પું [કચ્ચુક]

ચોળી, કંચવો, સાપની કાંચળી,
રોમરાજી

કંટફલ. પું [કળ્પકિત]

કાંટાવાળું

કંટફલ્લ. પું [કળ્પકિત]

કાંટાવાળું

કંટક. પું [કળ્પક]

કાંટે

કંટકબહુલ. ત્રિં [કળ્પકબહુલ]

ધણા કાંટાવાળું

કંટકબોંદિયા. સ્ત્રીં [કળ્પકબોંદિયા]

કાંટાની વાડ

કંટગ. પું [કળ્પક]

કાંટે

કંટગપથ. પું [કળ્પકપથ]

કાંટાવાળો રસ્તો

કંટય. પું [કળ્પક]

કાંટે, પ્રતિસ્પર્ધી

કંઠ. પું [કળ્પ]

ડોક, ગળું, ગરદન

કંઠ. પું [કળ્પ]

જુઓ 'ઉપર'

કંઠગયપાણસેસ. પું [કળ્પગતપ્રાણસેસ]

મરણાત કષ્ટ, કંઠે આવેલ શ્વાસ

કંઠમુખી. સ્ત્રીં [કળ્પમુખી]

માદળીયું,

કંઠમુરવિ. પું [કંઠ]

સોનાની ગુંથેલ કંઠી

કંઠવિસુદ્ધ. નં [કળ્પવિસુદ્ધ]

ચોક્કમા કંઠથી ગાન કરવું તે

કંઠસુત્ત. નં [કળ્પસૂત્ર]

ડોકમાં પહેરવાનો સોનાનો દોરો

કંઠાકંઠિ. અં [કળ્પાકંઠિ]

કંઠે કંઠે મલીને

કંઠાકંઠિયં. પું [કળ્પાકંઠિક]

એક બીજાનો કાંઠલો પકડી કરાતું યુદ્ધ

કંઠાણુવાદિણી. સ્ત્રીં [કળ્પાણુવાદિની]

છાયાનો એક ભેદ વિશેષ

કંઠિય. પું [કળ્પિક]

કંઠી, કંઠ પ્રદેશ

કંઠુગત. ત્રિં [કળ્પોદ્ગત]

તીક્ષ્ણ સ્વરવાળું,

કંઠેગુણ. પું [કળ્પેગુણ]

ડોકનું એક આભૂષણ

કંઠેમાલકડ. ત્રિં [કળ્પકંઠેમાલ]

કંઠે માળા પહેરેલ

કંઠોદ્ધવિષ્ણુમુવક. ત્રિં [કળ્પોદ્ધવિષ્ણુમુવક]

બાળક કે મૂકની જેમ અવ્યક્ત શબ્દ બોલનાર

કંઠ. પું [કાળ્પ]

ધનુષ્યબાણ, ભાગ, હિસ્સો, એક વનસ્પતિ, જમીન કે પહાડનો થર, કર્મના સ્થિતિ સ્થાનકનો સમૂહ

કંઠ. પું [કાળ્પ]

પૃથ્વી કે પર્વતનો એક ભાગ

કંઠ. પું [કાળ્પ]

એક દેવ વિમાન,

કંઠગ. નં [કાળ્પક]

કાંડ, પાથડો, પડ, બાણ, સંખ્યાતીત સંયમ સ્થાનક સમુદાય

કંઠય. નં [કાળ્પક]

કાળનો એક સૂક્ષ્મભાગ, કંડકનું ઝાડ, એક ચૈત્યવૃક્ષ

કંઠરિઅ. વિં [કળ્પરીઅ]

મહાવિદેહની વિજય પુષ્કલાવતીની પુંડરિગિણી નગરીના રાજા **મહાપદમ** અને રાણી **પદમાવદ** નો પુત્ર અને **પુંડરિઅ** નો ભાઈ. તેણે પહેલા ઉત્તમ ભાવથી દીક્ષા લીધી. પછી શિથિલતાથી છોડી દઈ ફરી રાજ્ય ગ્રહણ કર્યું. મૃત્યુ પામી નરકે ગયો.

કંઠરીય. પું [કળ્પરીય]

વનસ્પતિ વિશેષ, અસદ્ અનુષ્ઠાન-પરાયણતાથી એક ઉપમા

કંડરીક. વિ૦ [કણ્ડરીક]

જુઓ 'કંડરિઅ'

કંડરીય-૧. વિ૦ [કણ્ડરીક]

જુઓ 'કંડરિઅ'

કંડરીય-૨. વિ૦ [કણ્ડરીક]

સાકેતનગરના રાજા પુંડરીય નો નાનો ભાઈ, તેની સુંદર પત્ની 'જસભદ્રા' ને માટે પુંડરીકે તેને મારી નાંખેલ.

કંડવા. સ્ત્રી૦ [કન્ડવા]

એક જાતનું વાજિંત્ર

કંડા. સ્ત્રી૦ [કણ્ડા]

જુઓ કંડ

કંડાવેલ્લી. સ્ત્રી૦ [કણ્ડાવેલુ]

એક વનસ્પતિ

કંડિંતયા. સ્ત્રી૦ [કણ્ડન્તિકા]

ચોખા વગેરેને ખાંડવા કે છડવા માટેનું સાધન

કંડિય. વિશે૦ [કણ્ડિત]

ખાંડેલું, છડેલું

કંડુ. પુ૦ [કણ્ડુ]

લોઢાનું વાસણ, તવો, ખસરોગ

કંડુ. પુ૦ [કન્ડુ]

હાંડા જેવું એક વાસણ

કંઢૂ. વિ૦ [કણ્ઢૂ]

એક બ્રાહ્મણ પરિવ્રાજક

કંડુઈય. ન૦ [કણ્ઢૂયિત]

ખસ કે ખુજલીવાળો

કંડુક્ક. પુ૦ [કણ્ડુક]

નરકની કુંભી, રાંધવાનું વાસણ, ખંજવાળનાર

કંડુગય. ન૦ [કણ્ડુયક]

ખંજવાળ

કંડુય. ત્રિ૦ [કણ્ઢૂક]

ખંજવાળનાર

કંડુય. ધા૦ [કણ્ઢૂ]

ખંજવાળવું

કંડુયગ. ત્રિ૦ [કણ્ઢૂયક]

ખંજવાળનાર

કંડુરિયા. સ્ત્રી૦ [કણ્ડુર]

એક વનસ્પતિ

કંડુસગ. ન૦ [કંડુ]

રજોહરણ-પદ્ધતિ

કંઢૂ. સ્ત્રી૦ [કણ્ઢૂ]

ચળ, ખંજવાળ

કંઢૂઈતા. કૃ૦ [કણ્ઢૂયિત્વા]

ખંજવાળીને

કંઢૂઈય. ન૦ [કણ્ઢૂયિત]

ખરજ, ચળ

કંઢૂય. ધા૦ [કણ્ઢૂય]

ખંજવાળવું

કંઢૂયમાણ. કૃ૦ [કણ્ઢૂયમાન]

ખંજવાળતો

કંત. ત્રિ૦ [કાન્ત]

મનોહર, શોભાયમાન,

ધૃત સમુદ્રનો દેવ

કંત. ધા૦ [કૃત્]

છેદવું, કાંતવું

કંતતર. વિશે૦ [કાન્તતર]

અતિસુંદર

કંતતરાય. વિશે૦ [કાન્તતરક]

અતિસુંદર

કંતત્ત. ન૦ [કાન્તત્ત્વ]

સુંદરપણું

કંતયરિય. વિશે૦ [કાન્તતરક]

અતિસુંદર

કંતરૂવ. ત્રિ૦ [કાન્તરૂપ]

સુંદર રૂપવાળું

કંતસ્સરતા. સ્ત્રી૦ [કાન્તસ્વરતા]

સુંદર સ્વરવાળું

કંતા. સ્ત્રી૦ [કાન્તા]

સૌંદર્યવાન સ્ત્રી

કંતાર. પુ૦ [કાન્તાર]

અરણ્ય, અટવી

કંતારભક્ત. ન૦ [કાન્તારભક્ત]

અટવીમાં સાધુ માટે નિર્મિત ભોજન

કંતારભયગ. પુ૦ [કાન્તારભયગ]

અટવીમાં કામ આવે તેવો નોકર

કંતિ. સ્ત્રી૦ [કાન્તિ]

તેજ, કાંતિ, પ્રભા, શોભા

કંતેલ્લ. પુ૦ [કાન્તોલ]

મંડલ ગોત્રની શાખા

કંથગ. પુ૦ [કાન્થક]

ઘોડાની એક જાતિ

કંથય. પુ૦ [કાન્થક]

ઘોડાની એક જાતિ

કંદ. પુ૦ [કન્દ]

કંદ, ડુંગળી-લસણ આદિ કંદ-વનસ્પતિ,

કંદ. પુ૦ [કન્દ]

કમળ આદિના મૂલનો ભાગ

કંદ. ધા૦ [કન્દ]

રડવુ, આકંદન કરવું

કંદંત. ધા૦ [કન્દંત]

રડતો, આકંદન કરતો

કંદજીવફુડ. પુ૦ [કન્દજીવસ્પૃષ્ટ]

કંદના જીવથી સ્પૃષ્ટ થયેલ

કંદજોણિય. પુ૦ [કન્દયોનિક]

એક વનસ્પતિ

કંદત્ત. ન૦ [કન્દત્ત]

કંદપણું

કંદનતા. સ્ત્રી૦ [કન્દનતા]

રૂદન, આકંદન

કંદનયા. સ્ત્રી૦ [કન્દનતા]

જુઓ 'ઉપર'

કંદપ્પ. પુ૦ [કન્દર્પ]

કંદર્પ, રાગ અને મોહ ઉપજાવનાર હાસ્ય, ગર્ભિત ચેષ્ટા,

કામદેવ

કંદપ્પ. સ્ત્રી૦ [કાન્દર્પ]

કાંદર્પી ભાવના

કંદપ્પકર. પુ૦ [કન્દર્પકાર]

કામ ઉપજે તેવી ચેષ્ટા કરનાર

કંદપ્પદેવ. પુ૦ [કન્દર્પદેવ]

દેવની એક જાત

કંદપ્પરડ. સ્ત્રી૦ [કન્દર્પરતિ]

કામભોગમાં આસક્તિ

કંદપ્પિય. ત્રિ૦ [કન્દર્પિક]

કાચેષ્ટા-હાસ્ય કે મશ્કરી કરનાર

કંદપ્પિયા. સ્ત્રી૦ [કાન્દર્પિકા]

કાંદર્પિકી, કામચેષ્ટા, કૌકુચ્યાદિ ચેષ્ટા કરનારી

કંદભોયણ. ન૦ [કન્દભોજન]

કંદનું ભોજન

કંદમંત. ત્રિ૦ [કન્દવત્]

કંદવાળું

કંદમાણ. કૃ૦ [કન્દમત્]

રડતો, આકંદ કરતો

કંદમૂલ. ન૦ [કન્દમૂલ]

કંદમૂળ

કંદર. ન૦ [કન્દર]

પર્વતની ગુફા

કંદરા. સ્ત્રી૦ [કન્દરા]

ગૂફા

કંદરાગિહ. ન૦ [કન્દરાગૃહ]

કંદરગૃહ, પર્વતની ગુફા

કંદલ. ન૦ [કન્દલ]

કેળનું ઝાડ

કંદલગ. પુ૦ [કન્દલક]

એક ખરીવાળા પશુની એક જાતિ

કંદલયા. સ્ત્રી૦ [કન્દલતા]

કંદ-લતા

કંદલિ. સ્ત્રી૦ [કન્દલી]

એક કંદ, કેળનું ઝાડ,

કંદલી. સ્ત્રી૦ [કન્દલી] જુઓ 'ઉપર'

કંદલીઝસુય. ન૦ [કન્દલીઝસુય]

કંદનો મધ્યભાગ

કંદલીકંદ. પુઠ [કન્દલીકન્દ]

એક વનસ્પતિ

કંદલીથંમ. નઠ [કન્દલીસ્તમ્મ]

કંદલીસ્તંભ

કંદાલી. સ્ત્રીઠ [કન્દાલી]

જુઓ 'કન્દલી'

કંદાહિગાર. પુઠ [કન્દાધિકાર]

કંદનું વર્ણન

કંદાહાર. પુઠ [કન્દાહાર]

કંદ-ભોજન કરતા તાપસની એક જાતિ

કંદિંદ. પુઠ [સ્કન્દેન્દ્ર]

વ્યંતરનો એક ઇંદ્ર

કંદિત. પુઠ [ક્રન્દિત]

વિયોગિની સ્ત્રીનું રૂદન

કંદિત. પુઠ [ક્રન્દિત]

વ્યંતર દેવની એક જાતિ

કંદિય. પુઠ [ક્રન્દિત]

જુઓ 'ઉપર'

કંદુ. ત્રિઠ [કન્દુ]

ચણા ભુંજવાની કડાઇ

કંદુક. પુઠ [કન્દુક]

એક વનસ્પતિ

કંદુકજોણિય. પુઠ [કન્દુકયોનિક]

કંદુક નામની વનસ્પતિજન્ય

કંદુકત્ત. નઠ [કન્દુકત્વ]

કંદુક નામની વનસ્પતિ

કંદુકત્તા. સ્ત્રીઠ [કન્દુકત્વ] જુઓ 'ઉપર'

કંદુકુંભી. સ્ત્રીઠ [કન્દુકુંભી]

લોઢાની કડાઇ

કંદુવક. પુઠ [કન્દુક]

જુઓ 'કન્દુક'

કંદુરુવક. નઠ [કન્દુરુવક]

એક જાતનો ધૂપ

કંદુસોલ્લિય. ત્રિઠ [કન્દુપક્વ]

ચણાની પેઠે તાવડામાં પકાવેલ

કંધ. પુઠ [સ્કન્ધ]

ખંભો

કંપ. ધાઠ [કમ્પ]

કંપવું, ધૂજવું

કંપણ. નઠ [કમ્પન]

કંપવું, ધૂજારી

કંપણવાઇય. પુઠ [કમ્પનવાતિક]

કંપ-વા નામક દર્દ

કંપયંત. કૃઠ [કમ્પમાન]

કંપતો, ધૂજતો

કંપિત. કૃઠ [કમ્પિત]

કંપેલ, ધૂજેલ

કંપિલ્લ. પુઠ [કામ્પિલ્લ]

એક દેશ વિશેષ, એક અધ્યયન

કંપિલ્લ-૧. વિઠ [કામ્પિલ્લ]

રાજા અંધગવણિ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર. ભઠ અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુજયે મોક્ષે ગયા.

કંપિલ્લ-૨. વિઠ [કામ્પિલ્લ]

ચકવર્તી બંભદત્ત ની એક પત્ની મલયાવઈ ના પિતા.

કંપિલ્લપુર. પુઠ [કામ્પિલ્લ]

એક દેશ વિશેષ, એક અધ્યયન, એક વિશેષ નામ

કંપેમાણ. કૃઠ [કમ્પમાન]

કંપતો, ધૂજતો

કંબલ. પુઠ [કમ્બલ]

કંબલ, ધાબળો

કંબલકડ. પુઠ [કમ્બલકટ]

કાંબળો

કંબલગ. નઠ [કમ્બલક]

કામળી, ઉનીવસ્ત્ર

કંબલપાવાર. નઠ [કમ્બલપ્રાવાર]

કામળી, સાધુનો ઉનનો કપડો

કંબલય. નઠ [કમ્બલક]

જુઓ 'કંબલગ'

કંબિયા. સ્ત્રીઠ [કમ્બિકા]

પુસ્તકનું પૂંઠ

કંબુ. પુઠ [કમ્બુ]

શંખ, એક દેવ વિમાન

કંબુગીવ. પુઠ [કમ્બુગીવ]

એક દેવવિમાન

કંબૂ. સ્ત્રીઠ [કમ્બૂ]

એક સાધારણ વનસ્પતિ

કંબોય. પુઠ [કમ્બોય]

એક દેશ-વિશેષ

કંસ. પુઠ [કંસ]

એક મહાગ્રહ, વિશેષ નામ

કંસ. પુઠ [કાંસ્ય]

કાંસુ-એક ધાતુ વિશેષ

કંસ. વિઠ [કંસ]

મથુરાના રાજા **ઊગ્રસેન** નો પુત્ર, તેના લગ્ન **જરાસંધ**

ની પુત્રી સાથે થયેલ.

પોતાના પિતાને જેલમાં પૂરી **કંસ** રાજા થઈ ગયેલ, તેને

કળહ વાસુદેવે મારી નાંખેલ.

કંસતાલ. નઠ [કાંસ્યતાલ]

કાંસાનું વાજિંત્ર

કંસતાલસદ્. પુઠ [કાંસ્યતાલશબ્દ]

કાંસિયાનો અવાજ

કંસનાભ. પુઠ [કંસનાભ]

એક મહાગ્રહ

કંસપત્ત. પુઠ [કાંસ્યપાત્ર]

કાંસાનું વાસણ

કંસપાઈ. સ્ત્રીઠ [કાંસ્યપાત્રી]

કાંસાની થાળી

કંસપાય. પુઠ [કાંસ્યપાત્ર]

કાંસાનું વાસણ

કંસબંધન. નઠ [કાંસ્યબંધન]

કાંસાનું બંધન

કંસભાયણ. પુઠ [કાંસ્યભાજન]

કાંસા અને લોઢાનું પાત્ર

કંસલોહપાય. પુઠ [કાંસ્યલોહપાત્ર]

કાંસા અને લોઢાનું બંધન

કંસલોબંધન. નઠ [કાંસ્યલોહબંધન]

એક મહાગ્રહ

કંસવર્ણ. પુઠ [કંસવર્ણ]

એક મહાગ્રહ

કંસવર્ણાભ. પુઠ [કંસવર્ણાભ]

એક મહાગ્રહ

કંસીય. નઠ [કંસીય]

કાંસાનું પાત્ર

કકાણિ. પુઠ [કંઠ]

મર્મસ્થાન

કકારપવિભક્તિ. પુઠ [કકારપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

કકુદ. ત્રિઠ [કકુદ્]

પ્રધાન

કકુહ. સ્ત્રીઠ [કકુદ્]

રાજચિન્હ,

બળદની ખૂંધ

કકુહિ. સ્ત્રીઠ [કકુદિન્]

દિશા, શોભા, કાંતિ,

કવક. પુઠ [કલ્ક]

કપટ, પાપ, સુગંધી પદાર્થ

કવક. પુઠ [કર્ક]

બ્રહ્મદત્તચક્રીનો મહેલ

કવકંધ. પુઠ [કર્કંધ]

ગ્રહ અધિષ્ઠાયક દેવ

કવકકુરુયા. સ્ત્રીઠ [કલ્કકુરુયા]

દંભથી બીજાને છેતરવું તે

કવકગુરુગકારણ. પુઠ [કલ્કગુરુકારણ]

માયા કરનાર

કવકકડગ. પુઠ [કર્કટક]

કાકડી, એક શાક

કવકકડય. નઠ [કર્કટક]

દોડતા ઘોડાના પેટમાં ઉછડતો વાયુ

કવકકડી. સ્ત્રીઠ [કર્કટી]

કાકડી

કવકળા. સ્ત્રી૦ [કલ્કના]

માયા-પાપ

કવકવ. પુ૦ [કર્કવ]

શેરડીનો ઉકાળેલ રસ

કવકર. પુ૦ [કર્કર]

કાંકરો, જેને ચાવતા કટકટ થાય તેવી વસ્તુ

કવકરણતા. સ્ત્રી૦ [કર્કરણતા]

શય્યા-ઉપધિ વગેરેમાં દોષ કાઢી બડબડ કરવી તે

કવકરય. પુ૦ [કર્કરય]

સુભિક્ષાદિના હેતુ શીખવતા

કવકરાઇય. ન૦ [કર્કરાયિત]

કટકટ કરવા રૂપ આચરણ, બડબડાટ કરવો તે

કવકરી. સ્ત્રી૦ [કર્કરી]

ગાગર

કવકસ. ત્રિ૦ [કર્કશ]

કર્કશ, કઠણ, આકરું, કઠોર, તીવ્ર, અનિષ્ટ, નિર્દય

કવકસવેયણિજ્ઞ. ન૦ [કર્કશવેદનીય]

કર્કશ વેદનીય નામક કર્મ

કવકાવંસ. પુ૦ [કર્કવંશ]

વાંસની એક જાત

કવિક. વિ૦ [કલ્કિન્]

પાડલીપુત્રમાં થનારો એક રાજા, જે રોદ્ર-ક્રોધ-મિથ્યાદ્રષ્ટિ આદિ દૂષણોવાળો થશે. તે ભિક્ષાભ્રમણ કરતા શ્રમણસંઘને પણ કદર્થના પહોંચાડશે.

કવકેયણ. પુ૦ [કર્કેતન]

એક જાતનું રત્ન

કવકોડ. ન૦ [કર્કોટ]

એક શાકની જાત

કવકોડઙ. સ્ત્રી૦ [કર્કોટકી]

કંકોડાની વેલ

કવકોડગ. પુ૦ [કર્કોટક]

વેલંધર જાતના દેવ, એક પર્વત-વિશેષ, એક દેવાવાસ

કવકોડય. પુ૦ [કર્કોટક] જુઓ 'ઉપર'

કવકોલ. પુ૦ [કઙ્કોલ]

એક જાતનું ફળ

કવકખ. પુ૦ [કક્ષ]

કાંખ, બગલ

કવકખંતર. ન૦ [કક્ષાન્તર]

કાંખનો મધ્યભાગ

કવકખડ. ત્રિ૦ [કક્ષટ]

પીન, પુષ્ટ

કવકખડત્ત. ન૦ [કર્કટત્વ]

પુષ્ટતા

કવકખડફાસ. પુ૦ [કર્કટસ્પર્શ]

કઠિન સ્પર્શ

કવકખડા. સ્ત્રી૦ [કર્કશા]

કઠોર વેદના

કવકખદેસભાગ. પુ૦ [કક્ષદેશભાગ]

બગલ

કવકખરોમ. ન૦ [કક્ષરોમન્]

બગલના વાળ

કવકખવીણિયા . સ્ત્રી૦ [કક્ષવીણિકા]

બગલની વીણા

કવકખા. સ્ત્રી૦ [કક્ષા]

કાંખ, બગલ

કવકચ. ત્રિ૦ [કૃત્ય]

કર્તવ્ય, કરવાને યોગ્ય

કવકચાયણ. પુ૦ [કાત્યાયન]

મૂલ નક્ષત્રનું ગૌત્ર, કૌશિક ગોત્રની શાખા

કવકચાયણસગોત્ર. ત્રિ૦ [કાત્યાયનસગોત્ર]

કાત્યાયન ગોત્રવાળું

કવકચ્છ. પુ૦ [કચ્છ]

કાછડી, કછોટો, કીનારો, ચારે તરફ જળ વ્યાપ્ત પ્રદેશ

કવકચ્છ. પુ૦ [કચ્છ]

મહાવિદેહની એક વિજય, એક ફૂટ

કવકચ્છ. પુ૦ [કક્ષ]

કાંખ, બગલ

કવકચ્છ. વિ૦ [કચ્છ]

ભ૦ **ઉસમ** નો પુત્ર. તેણે તેના ભાઈ **મહાકચ્છ** સાથે

દીક્ષા લઈ થોડો સમય વીતાવેલ. **નમિ** તેનો પુત્ર હતો.

કચ્છકૂડ. પું [કચ્છકૂટ]

એક ફૂટ

કચ્છકોહ. પું [કચ્છકોથ]

કાંખની દુર્ગધ

કચ્છગ. પું [કચ્છગ]

લંગોટ કાછડી

કચ્છગાવડ. સ્ત્રીં [કચ્છગાવતી]

મહાદેવની એક વિજય

કચ્છગાવડકૂટ. પું [કચ્છગાવતીકૂટ]

એક વક્ષસ્કાર પર્વતનું ફૂટ

કચ્છગાવતી. સ્ત્રીં [કચ્છગાવતી]

મહાવિદેહની એક વિજય

કચ્છભ. પું [કચ્છપ]

કાયબો, રાહુનું નામ

કચ્છભાણિયજોણિય. પું [દેં]

પાણીમાં થતી એક પ્રકારીન વનસ્પતિ-જન્ય

કચ્છભાણિયત્ત. નં [કચ્છભાણિયત્વ]

એક જલરૂહ વનસ્પતિ સ્વરૂપ

કચ્છભી. સ્ત્રીં [કચ્છપી]

એક વાજીંત્ર-વીણા

કચ્છય. પું [કચ્છક]

જુઓ 'કચ્છગ'

કચ્છય. પું [કચ્છપ]

કાયબો

કચ્છવિજય. પું [કચ્છવિજય]

મહાવિદેહ ક્ષેત્રની એક વિજય

કચ્છા. સ્ત્રીં [કચ્છા] જુઓ 'ઉપર'

કચ્છા. સ્ત્રીં [કચ્છા]

એક વનસ્પતિ

કચ્છા. સ્ત્રીં [કચ્છા]

હાથીને બાંધવાનું દોરડું

કચ્છાવતી. સ્ત્રીં [કચ્છગાવતી]

એક વિજય

કચ્છુ. સ્ત્રીં [કચ્છુ]

ખુજલી, એક રોગ

કચ્છુય. પું [કચ્છુક]

ખરજવું, ખસનો રોગ

કચ્છુરી. સ્ત્રીં [કચ્છુરા]

ધમાસાનો ગુચ્છો

કચ્છુલ. પું [કચ્છુલ]

ગુલ્મ જાતનું એક ઝાડ

કચ્છુલનારય. પું [કચ્છુલનારદ]

કચ્છુલ નામે નારદ

કચ્છુલ્લ. પું [કચ્છુલ્લ]

ખુજલીનો દર્દી

કચ્છુલ્લનારય. વિં [કચ્છુલ્લનારદ]

સૌરીયપુરના જણદત્ત અને સોમજસા નો પુત્ર

બ્રહ્મચર્યધારક પણ કલૂષિત હૃદયવાળા એક સંન્યાસી.

દ્રૌપદીએ તેને માન ન આપ્યું તેથી અવરકંકાના ... રાજા દ્વારા તેણીનું અપહરણ કરાવેલ.

કચ્છૂ. સ્ત્રીં [કચ્છૂ]

ખરજ, ખાજ, કંડુરોગ

કચ્છૂક. પું [કચ્છૂ]

ખરજ, ખસ,

કજ્જ. નં [કાર્ય]

કાર્ય, પ્રયોજન, કર્તવ્ય, કાર્ય

કજ્જ. ધાં [કૃ]

કરવું

કજ્જકારિ. ત્રિં [કાર્યકારિન્]

સાર્થક

કજ્જમાણ. કૃં [ક્રિયમાણ]

કરાતુ

કજ્જમાણકડ. નં [ક્રિયમાણકૃત]

કરાતુ કર્યું

કજ્જલ. નં [કજ્જલ]

કાજલ, આંજણ

કજ્જલંગી. સ્ત્રીં [કજ્જલાઙ્ગી]

કાજળની ડબ્બી

કજ્જલપ્પમા. સ્ત્રીં [કજ્જલપ્રમા]

એક વાવડી

કજ્જલમાળ. ત્રિં [દેં]]

ભરવા યોગ્ય

કજ્જલાવેમાળ. કૃં [દેં]]

ફૂલતો

કજ્જવય. પું [દેં]]

વિષ્ટા, કચરો

કજ્જહેડ. પું [કાર્યહેતુ]]

કાર્યનિમિત્તે

કજ્જારંભ. પું [કાર્યરંભ]

કાર્યની શરૂઆત

કજ્જીવગ. પું [કાર્યોપગ]]

એક મહાગ્રહ

કજ્જીવય. પું [કાર્યોપગ]]

જુઓ 'ઉપર'

કટુય. પું [કટુક]

કડવો રસ

કટ્ટર. પું [કટ્વા]

છાશ, ચટણી

કટ્ટુ. વિશેં [કૃત્વા]

કરીને

કટ્ટ. નં [કાષ]]

લાકડું

કટ્ટ. પું [કષ]]

કષ્ટ, દુઃખ

કટ્ટ. ત્રિં [કૃષ]]

હળથી ખેડેલ

કટ્ટ. વિં [કાષ]]

એક વેપારી, જેની પત્ની **વજ્જા** બ્રાહ્મણ સાથે પ્રેમમાં હતી. પત્નીની બેવફાઈને લીધે સંસાર છોડી દીક્ષા લીધી.

કટ્ટકમ્મ. નં [કાષકર્મનું]]

લાકડાનું કોતરકામ

કટ્ટકમ્મંત. નં [કાષકર્મન્તિ]]

લાકડીનું કારખાનું

કટ્ટકરણ. નં [કાષકરણ]]

ક્ષેત્ર વિશેષ

કટ્ટકાર. પું [કાષકાર]

સુતાર

કટ્ટકોલંબ. પું [કાષકોલમ્બ]]

વૃક્ષની ડાળીનો નીચે ઝુકતો અગ્રભાગ

કટ્ટકવાય. પું [કાષકવાદ]]

લક્ષ્ડખોદ

કટ્ટગ. પું [કાષક]] જુઓ 'કટ્ઠ'

કટ્ટપાડયા. સ્ત્રીં [કાષપાડુકા]]

લાકડાની ચાખડી

કટ્ટપાડયાર. પું [કાષપાડુકા]]

લાકડાની પાદુકા બનાવનાર

કટ્ટપાસય. પું [કાષપાશક]]

લાકડાનો પાશ

કટ્ટપીઠગ. પું [કાષપીઠક]]

લાકડાનું પીઠ ટેકણ

કટ્ટપેજ્જા. સ્ત્રીં [કાષપેયા]

ઓસામણ, રાબ

કટ્ટભાર. પું [કાષભાર]]

લાકડાનો ભારો

કટ્ટભૂઝ. વિશેં [કાષભૂત]

લાકડા જેવો જડ

કટ્ટમાલિયા. સ્ત્રીં [કાષમાલિકા]

લાકડાની માળા

કટ્ટમુદ્દા . સ્ત્રીં [કાષમુદ્રા]

લાકડાની પાટલી

કટ્ટરાસિ. પું [કાષરાશિ]

લાકડાનો ઢગલો

કટ્ટસંથાર. પું [કાષસંસ્તાર]]

લાકડાનો સંથારો

કટ્ટસગડિયા. સ્ત્રીં [કાષશકટિકા]

લાકડાની ગાડી

કટ્ટસિલા. સ્ત્રીં [કાષશિલા]

શિલાની જેવું લાકડાનું લાંબુ-પહેળું પાટીયું

કટ્ટસેજ્જા. સ્ત્રીં [કાષશય્યા]]

લાકડાની શય્યા

કટુસોલ્લિય. પુઠ [કાષ્ઠપક્વ]

લાકડા ઉપર પકાવેલ

કટુહાર. ત્રિઠ [કાષ્ઠહાર]

કઠીયારો

કટ્ટા. સ્ત્રીઠ [કાષ્ઠા]

દશા, અવસ્થા, પ્રમાણ

કટ્ટાહાર. પુઠ [કાષ્ઠાહાર]

કઠીયારો

કટ્ટુહારઅ. વિઠ [કાષ્ઠકારક]

(ખરેખર આ કોઈ નામ નથી) એક કઠિયારો જેણે 'સુહમ્મ' પાસે દીક્ષા લીધી. લોકો તેની મશ્કરી કરતા હતા. **અમ્મ** કુમારે તે વાત જાણી, ચુક્તિપૂર્વક લોકોને મશ્કરી કરતા અટકાવેલા.

કઠિણ. ત્રિઠ [કઠિન]

કડ. ત્રિઠ [કૃત]

કરેલું, આચરેલું, અનુષ્ઠાન કરેલ, સચિત્ત વડે ખરડાયેલ, ચાર-સંખ્યા

કડ. પુઠ [કટ]

સાદડી, હાથીનું ગંડ સ્થળ, માંચો, પર્વતનો એક ભાગ, ઘાસ

કડઅ. વિઠ [કટક]

વાણારસીનો રાજા, જેણે પોતાની પુત્રી ચક્રવર્તી **બંભદત્ત** ને પરણાવેલી.

કડંબ. નઠ [કડમ્બ]

એક જાતું વાજિંત્ર

કડમ્બ. પુઠ [કટાક્ષ]

કટાક્ષ

કડમ્બદિટ્ટિ. સ્ત્રીઠ [કટાક્ષદ્રષ્ટિ]

કટાક્ષ ભરી નજર

કડગ. પુઠ [કટક]

એક આભૂષણ, સમૂહ, સૈન્ય, ભીંતનો પાથો, પર્વત-ટોચ

કડગચ્છેજ્જ. નઠ [કટકચ્છેજ્જ]

સોનાનું આભૂષણ છેદવાની કળા

કડગતટ. નઠ [કટકતટ]

પર્વતનું તળીયું

કડગપલ્લલ. નઠ [કટકપલ્લલ]

પર્વતની પાસેનું તળાવ

કડગબંધ. પુઠ [કટકબંધ]

કેડ બાંધવી તે

કડગમદ્દન. નઠ [કટકમર્દન]

સૈન્યનું મર્દન કરવું

કડગિદકુય. [કટાગ્નિદગ્ધક]

બે ફાડવાળા વાંસને અગ્નિ વડે બાળવું

કડગિદાહ. પુઠ [કટાગ્નિદાહ]

આગળ પાછળકત નામનું ઘાસ વીંટાળીને સળગાવવું તે, બે ફાડવાળા વાંસને અગ્નિ વડે અંદરથી બાળવું

કડચ્છાય. સ્ત્રીઠ [કટચ્છાય]

સાદડીની છાયા

કડચ્છેજ્જ. નઠ [કટચ્છેજ્જ]

બોતેર કળામાંથી એક કળા, સાદડી માફક છેદવું

કડજુમ્મ. પુઠ [કૃતયુગ્મ]

જે સંખ્યાને ચાર વડે ભાગતા શેષ શૂન્ય રહે તેવી સંખ્યા

કડજોગિ. વિશેઠ [કૃતયોગિન્]

ગીતાર્થ, જ્ઞાની

કડળ. નઠ [કટન]

ઘરનો એક ભાગ

કડભૂ. પુઠ [કડભૂ]

એક કંદ-વિશેષ

કડય. નઠ [કટક]

જુઓ **કડગ**, શેરડીનો સાંઠો

કડયડ. પુઠ [કડકડ]

કડ-કડ અવાજ

કડાહ. પુઠ [કૃતયોગિન્]

ગીતાર્થ, જ્ઞાની

કડાલી. સ્ત્રીઠ [કૃત]

ઘોડાને મોઢે બાંધવાનું ચોકું

કડાસન. નઠ [કટાસન]

આસન, સંથારો

કડાહ. પુઠ [કટાહ]

કડાઈ, લોઢાનું વાસણ

કડાહ. પું [કટાહ]

એક જાતના હાડકા

એક વૃક્ષ

કડાહય. પું [કટાહક]

જુઓ 'કડાહ'

કડિ. સ્ત્રીં [કટિ]

કેડ, કમર

કડિ. પું [કટિન્]

સાદડીવાળો

કડિચ્છાય. પું [કટિચ્છાય]

સાદડીની છાયા

કડિતડ. નં [કટિતટ]

મધ્યભાગ

કડિપત્ત. નં [કટિપત્ર]

એક વનસ્પતિના પાન, પાતળી કમર

કડિબંધ. પું [કટિબન્ધ]

કંદોરો

કડિબંધન. નં [કટિબન્ધન]

કેડ બંધન

કડિય. પું [કટિતટ]

સાદડીથી ઢાંકેલું

કડિલ્લ. પું [કટિલ્લ]

મોટી કડાઇ

કડિસુત્ત. નં [કટિસૂત્ર]

કંદોરો

કડિસુત્તગ. નં [કટિસૂત્રક]

કંદોરો

કડિસુત્તય. નં [કટિસૂત્રક]

કંદોરો

કડીપિટ્ટી. સ્ત્રીં [કટિપિટ્ટિ]

કમરીની પીઠી

કડુ. ત્રિં [કટુ]

કડવું

કડુગતુંબી. સ્ત્રીં [કટુકતુમ્બી]

કડવું તુંબડું

કડુગતુંબીફલ. નં [કટુકતુમ્બીફલ]

કડવી તુંબડીનું ફળ

કડુચ્છ. પું [કટુ]

કડછી, ચમચી

કડુચ્છુગ. પું [કટુ]

ધૂપદાની

કડુચ્છુય. પું [કટુ]

કડછો, કડછી

કડુય. કૃં [કટુક]

કડવું, કડવો રસ, અનિષ્ટ

કડુયભાસિ. પું [કટુકભાષિન્]

કડવું બોલનાર

કડુયભાસિણી. સ્ત્રીં [કટુકભાષી]

કડવું બોલનારી સ્ત્રી

કડુવેયણા. સ્ત્રીં [કટુવેદના]

અનિષ્ટ વેદના

કટ્ટ. ધાં [કૃષ્]

ખેંચવું, ખેડવું, આકર્ષવું

કટ્ટ. ધાં [કર્ષય્]

ખેંચાવવું, ખેડાવવું

કટ્ટ. ધાં [કથ્]

કહેવું

કટ્ટંત. કૃં [કર્ષત]

ખેંચતો, ખેડતો

કટ્ટઠળ. નં [કર્ષણ]

ખેંચવું, ખેડવું

કટ્ટાવેત્તુ. કૃં [કર્ષયિત્વા]

ખેંચતો, ખેડતો

કટ્ટિય. કૃં [કૃષ્]

ખેંચેલ, ખેડેલ

કટ્ટેત્તા. કૃં [કૃષ્વા]

ખેંચીને, ખેડીને

કટ્ટોકટ્ટા. સ્ત્રીં [કર્ષણાપકર્ષણ]

ખેંચાખેંચ,

તાણાતાણ

કઢકઢકઢંત. કૃં [કઢકઢકઢંત]

કડકડકડ અવાજ કરતો

કઢળ. પું [કવથન]

ઉકાળવું

કઢિળ. વિશેં [કઠિન]

કઠોર, મજબૂત, દઢ, કર્કશ

કઢિળ. વિશેં [કઠિન]

તૃણ વિશેષ, પાંદડું

કઢિળગ. વિશેં [કઠિનક]

જુઓ 'કઠિળ'

કઢિય. ત્રિં [કવથિત]

ઉકાળેલું

કળ. પું [કળ]

કણ, કણકી, ખંડીત ચોખા, એક ગ્રહનું નામ,

કળ. પું [કળ]

એક વનસ્પતિ

કળર. નં [કળવીર]

કણેર, એક વનસ્પતિ

કળરગુમ્મ. નં [કળવીરગુમ્મ]

કણેર-ગુચ્છ

કળંગર. પું [કનઙ્ગર]

પત્થરનું એક શસ્ત્ર

કળંદ. પું [કનન્દ]

એ નામે એક સાધુ

કળકળ. પું [કળકળ]

કણકણ અવાજ

કળકળય. પું [કળકળક]

એક મહાગ્રહ

કળકુંડગ. પું [કળકુંડક]

દાણાવાળા કુસકા

કળગ. પું [કેં]

ફૂલો એકઠા કરવા, બાણ

કળગ. નં [કળક]

એક દેવવિમાન,

એક વૃક્ષ

કળગ. નં [કળક]

સુવર્ણ, રેખા, એક દેવતા, ચંદ્રિય એક જીવ, એક વાજિંત્ર

કળપૂયલિયા. સ્ત્રીં [કળપૂયલિકા]

ભોજ-વિશેષ, લોટની બનાવેલ ખાદ્ય વસ્તુ

કળય. પું [કેં]

જુઓ 'કળગ'

કળય. પું [કેં]

એક ગ્રહનું નામ

કળય. નં [કેં]

ધતુરો, વૃક્ષવિશેષ

કળયદંડિયાર. પું [કનકદંડિકાર]

સોનાની છત

કળયમય. ત્રિં [કનકમય]

સુવર્ણમય

કળવીતાણય. પું [કનકવિતાનક]

એ નામનો એક ગ્રહ

કળવીર. પું [કરવીર]

કણેરનું વૃક્ષ

કળસંતાણય. પું [કનકસંતાનક]

એક ગ્રહ

કળાદ. વિં [કળાદ]

એક તત્ત્વવેત્તા-જેણે સામાન્યતા અને વિશેષતા બંને એકબીજાથી સંપૂર્ણ ભિન્ન છે તેવું જણાવેલ.

કળિકામચ્છ. નં [કળિકામત્સ્ય]

મત્સ્યની એક જાતિ

કળિટ્ટ. વિશેં [કનિષ્ઠ]

નાનો, લઘુ

કળિયા. સ્ત્રીં [કવળિતા]

વીણા-વિશેષ

કળિયાર. પું [કર્ણિકાર]

એક ચૈત્યવૃક્ષ વિશેષ

કળિયાર. વિં [કર્ણિકાર]

ગોશાળા પાસે આવેલા છ દિશાયરોમાંનો એક. જુઓ 'કળિયાર'

કળિયારવળ. ન૦ [કર્ણિકારવન]

કણેરનું વન

કળિયાસમાળવળળય. ન૦ [કર્ણિકાસમાનવર્ણક]

કણેર જેવો વર્ણ

કળુય. ન૦ [કળુક]

કણ, રજકણ

કળેરુ. સ્ત્રી૦ [કરેણુ]

હાથણી

કળેરુદત્ત. વિ૦ [કળેરુદત્ત]

હસ્તિનાપુરનો રાજા, તેણે પોતાની પુત્રી **કળેરુદત્તા** ને ચક્રવર્તી **બંભદત્ત** સાથે પરણાવેલ.

કળેરુદત્તા. વિ૦ [કળેરુદત્તા]

ચક્રવર્તી **બંભદત્ત** ની એક પત્ની જે **કળેરુદત્ત** ની પુત્રી હતી.

કળેરુપડગા. વિ૦ [કળેરુપડિકા]

ચક્રવર્તી **બંભદત્ત** ની એક પત્ની (રાણી).

કળેરુસેના. વિ૦ [કળેરુસેના]

ચક્રવર્તી **બંભદત્ત** ની એક પત્ની (રાણી).

કળ્ણ. પુ૦ [કર્ણ]

કાન, શ્રવણ-ઇન્દ્રિય

કળ્ણ. વિ૦ [કર્ણ]

ચંપાનગરીનો એક રાજા, જેને 'દોવઈ' ના સ્વયંવરમાં નિમંત્રણ મળેલ

કળ્ણંતર. ન૦ [કર્ણ-અન્તર]

બે કાન વચ્ચેનું અંતર

કળ્ણંતેરુ. પુ૦ [કળ્ણાન્ત:પુર]

રાજકન્યાઓને રહેવાનું સ્થાન

કળ્ણકલા. સ્ત્રી૦ [કર્ણકલા]

સૂર્યની એક મંડલમાંથી બીજા મંડલમાં જવાની ગતિ

કળ્ણગય. પુ૦ [કર્ણગત]

કાન વડે સંભળાયેલ

કળ્ણછિન્ન. ત્રિ૦ [કર્ણછિન્ન]

કાનકટ્ટે

કળ્ણચ્છેયણ. ન૦ [કર્ણચ્છેદન]

કાનનું છેદન

કળ્ણછિન્ન. ત્રિ૦ [કર્ણછિન્ન]

કાનકટ્ટે

કળ્ણછિન્નગ. પુ૦ [કર્ણછિન્નક]

કાનકટ્ટે

કળ્ણત્તિય. ન૦ [દે૦]

એક ખેચર તિર્થંચ

કળ્ણધાર. પુ૦ [કર્ણધાર]

નાવિક

કળ્ણપાઝરણ. પુ૦ [કર્ણપ્રાવરણ]

એક અંતર્દ્વીપ, તે દ્વીપવાસી મનુષ્ય

કળ્ણપાઝરણદીવ. પુ૦ [કર્ણપ્રાવરણદ્વીપ]

એ નામક એક અંતર્દ્વીપ

કળ્ણપાલ. વિ૦ [કર્ણપાલ]

જુઓ 'કળ્ણવાલ'

કળ્ણપીઠ. ન૦ [કર્ણપીઠ]

કાનનું એક આભૂષણ

કળ્ણપીઠય. ન૦ [કર્ણપીઠક] જુઓ 'ઉપર'

કળ્ણપૂર. પુ૦ [કર્ણપૂર]

કાનનું એક આભૂષણ

કળ્ણબંધ. પુ૦ [કર્ણબન્ધ]

કાન બાંધવા તે

કળ્ણમલ. ન૦ [કર્ણમલ]

કાનનો મેલ

કળ્ણમૂલ. ન૦ [કર્ણમૂલ]

કાનનું મૂળ

કળ્ણવાલ. વિ૦ [કર્ણપાલ]

સાકેતનગરના રાજા **પુંડરિઅ** ના હાથીનો મહાવત

કળ્ણવાલી. સ્ત્રી૦ [કર્ણવાલી]

કાનની વારી

કળ્ણવેયણા. સ્ત્રી૦ [કર્ણવેદના]

કાનની વેદના

કળ્ણવેહણ. ન૦ [કર્ણવેધન]

કાન વિંધવાનો સંસ્કાર

કળ્ણસવ્કુલી. સ્ત્રી૦ [કર્ણશ્ષ્કુલી]

કાનનું વિંધ

કળ્ણસર. પું [કર્ણશર]

કાનની શર

કળ્ણસિરી. વિં [કૃષ્ણશ્રી]

જુઓ 'કળ્ણસિરી'

કળ્ણસોય. નં [કર્ણશ્રોત્ર]

કાનનું સાંભળવું

કળ્ણસોહણગ. નં [કર્ણશોધનગ]

કાન ખોતરણી

કળ્ણસોહણય. નં [કર્ણશોધનક]

કાન ખોતરણી

કળ્ણાયત. ત્રિં [કર્ણાયત]

કાન સુધી લંબાયેલ

કળ્ણાયય. ત્રિં [કર્ણાયત]

જુઓ 'ઉપર'

કળ્ણાહુડ. સ્ત્રીં [કર્ણાહુતિ]

પૂર્ણ કર્ણ

કળ્ણિકા. સ્ત્રીં [કર્ણિકા]

ખુણો, કમળનો બીજ કોશ, કાનની વારી, છત્રનો અંદરનો ભાગ, એક જાતની વનસ્પતિ

કળ્ણિગા. સ્ત્રીં [કર્ણિકા]

જુઓ 'ઉપર'

કળ્ણિય. પું [કર્ણિક]

કર્ણિક, ખૂણો

કળ્ણિયત્ત. નં [કર્ણિકત્વ]

ખૂણા જેવું કર્ણિકપણ,

કળ્ણિયા. સ્ત્રીં [કર્ણિકા]

જુઓ 'કળ્ણિગા'

કળ્ણિયાર. પું [કર્ણિકાર]

કર્ણેરનું ઝાડ

કળ્ણિયાર. વિં [કર્ણિકાર]

ગોશાળાના છ દિશા ચરમાંનો એક.

કળ્ણિયારકુસુમ. નં [કર્ણિકારકુસુમ]

કર્ણેરનું ફૂલ

કળ્ણિલોચન. પું [કર્ણિલોચન]

એક નક્ષત્રનું ગોત્ર

કળ્ણિલ્લ. ત્રિં [કર્ણિલ]

પદના એક દેશમાં પદ સમુદાયનો ઉપચાર કરવો તે

કળ્ણી. સ્ત્રીં [કર્ણી]

એક નરક સ્થાન

કળ્ણીરહ. પું [કર્ણીરથ]

જેમાં ઋદ્ધિમંત માણસો બેસે તેવો એક વિશિષ્ટ રથ

કળ્ણેજ્જય. નં [કર્ણેયક]

આભૂષણ વિશેષ

કળ્ણોટ્ટિયા. સ્ત્રીં [દેં]

સ્ત્રીનું એક આભૂષણ

કળ્ણ. પું [કૃષ્ણ]

કંદ વિશેષ, કાળો રંગ, એક વનસ્પતિ, છ લેશ્યામાંની એક લેશ્યા, વિશેષનામ, એક અધ્યયન

કળ્ણ-૧. વિં [કૃષ્ણ]

ભરતક્ષેત્રના નવ વાસુદેવમાંના એક વાસુદેવ, તે રાજા

વાસુદેવ અને રાણી **દેવદેવ** ના પુત્ર હતા. તેના ભાઈ બલદેવનું નામ '**રામ**' હતું. તેની રાજધાની **બારાવડ**

(દ્વારિકા) હતી. તેણે પ્રતિવાસુદેવ **જરાસંધ** ને હણેલ. તે

અતિ સમૃદ્ધ રાજા હતા. ભઁ **અરિટ્ઠનેમિ** ના વંદનાર્થે

જવાના અનેક પ્રસંગ આવે છે. તેના **ગોયમ** આદિ પુત્રો

તથા **પટમાવતી** આદિ પદરાણીના દીક્ષાના પ્રસંગો

પ્રસિદ્ધ છે. **થાવચ્ચાપુત્ર** નો દીક્ષા પ્રસંગ ઠાઠથી ઊજવેલો.

દોવડ ના સ્વયંવરમાં તેની ઉપસ્થિતિ અને **દોવડ** ના

અપહરણ બાદ તેને છોડાવેલ ભઁ અરિષ્ટનેમિએ તેને

દ્વારિકાના પતનની વાત તથા ભાવિ ચોવીસીમાં તે

અમમ નામે તીર્થંકર થશે તે વાત જણાવેલ. આગમોમાં

તેનો અનેક સ્થાને ઉલ્લેખ છે. **કળ્ણ** ને **વાસુદેવ** તથા

કેસવ કહે છે.

કળ્ણ-૨. વિં [કૃષ્ણ]

રાજા **સેણિઝ** અને રાણી **કળ્ણા** નો પુત્ર. રાજા **ચેડગ**

દ્વારા તે યુદ્ધમાં મૃત્યુ પામી નરકે ગયેલ.

કળ્ણ-૩. વિં [કૃષ્ણ]

સિવભૂડ ના એક વડીલ સાધુ જેણે **બોડિય** મત કાઢ્યો.

કળ્ણ-૪. વિં [કૃષ્ણ]

એક બ્રાહ્મણ પરિવ્રાજક

કળહ-૫. વિં [કૃષ્ણ]

પાંચમાં વાસુદેવ **ઇસિવાલ** અને બળદેવ **વરાહ** ના
પૂર્વજન્મના ધર્માચાર્ય.

કળહ-૬. વિં [કૃષ્ણ]

ભરતક્ષેત્રની આગામી ચોવીસીમાં થનારા એકવીસમાં
તીર્થંકર **વિજય** નો પૂર્વ ભવનો જીવ.

કળહકંદ. પું [કૃષ્ણવદ]

એક સાધારણ વનસ્પતિ

કળહકંદય. પું [કૃષ્ણકન્દક]

જુઓ 'ઉપર'

કળહકડબુ. પું [દેં]

એક વનસ્પતિ

કળહકેસર. નં [કૃષ્ણકેશર]

કૃષ્ણ કેશર

કળહગુલિયા. વિં [કૃષ્ણગુલિકા]

રાજા **ઉદાયન** ની રાણી **પદ્માવદ્** ની એક દાસી જે ભં
મહાવીરની જીવિત પ્રતીમાની પૂજા માટે રખાયેલી. તેને
દેવદત્તા પણ કહે છે.

કળહદીવાયણ. પું [કૃષ્ણદ્વેપાયન]

એક બ્રાહ્મણ સંન્યાસી

કળહપક્ષિય . પું [કૃષ્ણપાક્ષિક]

જેને અર્ધ પુદ્ગલ પરાવર્ત કરતા વધારે સંસાર પરિભ્રમણ
કરવાનું છે તેવો જીવ

કળહપરિવ્વાય. પું [કૃષ્ણપરિવ્રાજક]

એક પરિવ્રાજક-વિશેષ

કળહપરિવ્વાયગ. વિં [કૃષ્ણપરિવ્રાજક]

એક પ્રકારના તાપસ

કળહબંધુજીવ. પું [કૃષ્ણબન્ધુજીવ]

એક વનસ્પતિ, વિશેષ

કળહમત્તિયા. સ્ત્રીં [કૃષ્ણમૃતિકા]

કાળી માટી

કળહરાઈ. સ્ત્રીં [કૃષ્ણરાજિ]

કૃષ્ણરાજિ, લોકાંતિક દેવાવિમાન ફરતી કાળી રેખા

કળહરાઈ. સ્ત્રીં [કૃષ્ણરાજી]

જુઓ 'ઉપર'

કળહરાઈ. વિં [કૃષ્ણરાજિ]

વારાણસીના **રામ** ગાથાપતિની પુત્રી. ભં પાર્શ્વ પાસે
દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ બાદ ઇશાનેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની.

કળહરાતિ. સ્ત્રીં [કૃષ્ણરાજિ]

જુઓ 'ઉપર'

કળહલેસ. ત્રિં [કૃષ્ણલેશ્ય]

કૃષ્ણલેશ્યાવાળો જીવ

કળહલેસદ્વાણ. નં [કૃષ્ણલેશ્યાસ્થાન]

કૃષ્ણલેશ્યા-સ્થાન

કળહલેસમોગાઢ. ત્રિં [કૃષ્ણલેશ્યમવગાઢ]

કૃષ્ણ લેશ્યાને અવગાહીને રહેલ

કળહલેસા. ત્રિં [કૃષ્ણલેશ્યા]

એક લેશ્યા

કળહલેસસ. ત્રિં [કૃષ્ણલેશ્ય]

જુઓ 'કળહલેસ'

કળહલેસસઉદેસય. પું [કૃષ્ણલેશ્યોદેશક]

કૃષ્ણલેશ્યા નામક એક ઉદેસો

કળહલેસસદ્વાણ. નં [કૃષ્ણલેશ્યાસ્થાન]

કૃષ્ણલેશ્યા સ્થાન

કળહલેસસસત. નં [કૃષ્ણલેશ્યાશત]

કૃષ્ણલેશ્યા નામક શતક

કળહલેસસસય. નં [કૃષ્ણલેશ્યાશત]

જુઓ 'ઉપર'

કળહલેસસા. સ્ત્રીં [કૃષ્ણલેશ્યા]

જુઓ 'કળહલેસા'

કળહલેસસાપરિણામ. પું [કૃષ્ણલેશ્યાપરિણામ]

અતિ હલકા પરિણામ

કળહવડેસય. નં [કૃષ્ણાવતંસક]

એક દેવવિમાન

કળહવલ્લી. સ્ત્રીં [કૃષ્ણવલ્લી]

એક વેલ-વિશેષ

કળહવાસુદેવ. વિં [કૃષ્ણવાસુદેવ]

જુઓ 'કળહ-૧'

કળહસપ્પ. પું [કૃષ્ણસર્પ]

કાળો સર્પ, રાહુ દેવનું વિમાન

કળહસાહા. સ્ત્રી૦ [કૃષ્ણશાખા]

કૃષ્ણશાખા

કળહસિરિ. વિ૦ [કૃષ્ણશ્રી]

રોહીતક નગરના ગાથાપતિ દત્ત ની પત્ની.

કળહા. સ્ત્રી૦ [કૃષ્ણા]

ઇશાનેન્દ્રની એક પદરાણી, એક દેવી, એક રાણી

કળહા. સ્ત્રી૦ [કૃષ્ણા]

એક નદી

કળહા-૧. વિ૦ [કૃષ્ણા]

વારાણસીના રામ ગાથાપતિની પુત્રી. ભ૦ પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ બાદ ઇશાનેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની.

કળહા-૨. વિ૦ [કૃષ્ણા]

શ્રેણિક રાજાની પત્ની (રાણી). ભ૦ મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. વિવિધ તપ કર્યા, અનશન કરી મોક્ષે ગયા.

કળહા-૩. વિ૦ [કૃષ્ણા]

વિજયપુર નગરના રાજા વાસવદત્ત ની પત્ની, સુવાસવ પુત્ર હતો.

કળહાસોય. પુ૦ [કૃષ્ણાશોક]

એક વૃક્ષ વિશેષ

કળિહ. સ્ત્રી૦ [દે૦]

કુતરી

કળહુડ. અ૦ [ક્વચિત્]

ક્યાંય પણ

કળહુડ. અ૦ [ક્વચિત્]

ક્યાંય પણ

કળહુહર. ત્રિ૦ [કુતોહર]

શા માટે હરવું ?

કત. ધા૦ [કૃત્]

કાપવું, છેદવું,

કાતરવું

કતપડિકત. ન૦ [કૃતપ્રતિકૃત]

પ્રતિકાર કરવો,

પ્રતિ ઉપકાર કરવો

કતપડિકતિતા. સ્ત્રી૦ [કૃતપ્રતિકૃતિતા]

પ્રતિકાર કરવા રૂપ

કતપુન્ન. વિ૦ [કૃતપુણ્ય]

રાજગૃહીના ગાથાપતિ ધનાવહ નો પુત્ર, એક વેશ્યા સાથે બાર વર્ષ રહી પોતાની સંપત્તિ ગુમાવી, એક વૃદ્ધાએ તેને પુત્ર રૂપે રાખ્યો, તે વૃદ્ધાને ચાર પુત્રવધૂ હતી પણ પુત્ર મૃત્યુ પામેલ. **કતપન્ન** તેને ત્યાં બાર વર્ષ રહ્યો. પછીથી રાજા **સેણિઅ** ની પુત્રીને પરણ્યો. ભ૦ મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. તેણે પૂર્વભવમાં તપસ્વી સાધુને ખીર વહોરાવેલ.

કતમાલ. પુ૦ [કૃતમાલ]

એકોરુક દ્વીપે રહેલ એક વૃક્ષ, એક દેવ

કતર. ત્રિ૦ [કતર]

અનેક માંનો કયો ?

કત્તવીરિય. વિ૦ [કૃતવીર્ય]

હસ્તિનાપુરના રાજા **અનંતવીરિય** નો પુત્ર. તેની પત્નીનું નામ **તારા** અને પુત્રનું નામ **સુભૂમ** હતું. તેણે **પરસુરામ** ના પિતા **જમદગ્નિ** ને મારી નાંખ્યા, **પરસુરામે** તેને મારી નાંખ્યો.

કતિ. ત્રિ૦ [કતિ]

કેટલા, કેટલા પ્રકારનું

કતિ. ત્રિ૦ [કૃતિન્]

વિદ્વાન, પંડિત, સદાચારી

કતિવ્ષુત્તો. અ૦ [કતિકૃત્વસ્]

કેટલીવાર

કતિપણસિય. પુ૦ [કતિપ્રદેશિક]

કેટલા પ્રદેશનું

કતિપદેસિય. પુ૦ [કતિપ્રદેશિક]

જુઓ 'ઉપર'

કતિપ્પગાર. ત્રિ૦ [કતિપ્રકાર]

કેટલા પ્રકારે

કતિભાગ. પુ૦ [કતિભાગ]

કેટલામો ભાગ

કતિભાગાવસેસાઉય. ન૦ [કતિભાગાવશેષાયુષ્ક]

કેટલો ભાગ આયુ બાકી રહે તે

કતિવય. ત્રિ૦ [કતિપય]

કેટલા

કતિવિધ. ત્રિં [કતિવિધ]

કેટલા પ્રકારે

કતિવિહ. ત્રિં [કતિવિધ]

કેટલા પ્રકારે

કતો. ત્રિં [કુતસ્ય]

ક્યાંથી

કત્ત. ધાં [કન્ત્]

કાંતવું

કત્ત. ધાં [કન્ત્]

કાપવું, છેદવું, કાતરવું

કત્તણ. ત્રિં [કર્તન]

કાપનાર, છેદનાર

કત્તર. નં [કર્તર]

કાતર, કાપવાનું સાધન

કત્તરિમુંડ . પું [કર્તરિમુંડ]

કાતર વડે મુંડન કરેલ

કત્તવીરિય. વિં [કૃતદવીર્ય]

ચકવર્તી **ભરહ** પછી મોક્ષે જનારા આઠ યુગપુરુષોમાંનો એક અને **બલવીરિય** નો પુત્ર.

કત્તાર. ત્રિં [કર્ત્ત]

કરનાર

કત્તિ. સ્ત્રીં [કૃત્તિ]

ચામડું

કત્તિઅ-૧. વિં [કાર્તિક]

હસ્તિનાપુર નો એક શ્રેષ્ઠિ. એક વખત રાજા **જિયસત્તુ** એ તેને કોઈ તાપસને આહાર આપવા કહેલું, તે અપમાનથી તેણે દીક્ષા લીધી. સમાધિ મરણ પામી શકેન્દ્ર થયો.

કત્તિઅ-૨. વિં [કાર્તિક]

સુરવણગામના એક સાધુ, જે કાદવમય શરીરવાળા હતા. અજીર્ણ રોગથી પીડાતા હતા, તેને રોહિડક નગરે કોઈ પૂર્વ વૈરી ક્ષત્રિયે શક્તિ પ્રહારથી વીંધ્યા, ત્યારે સમાધિ ભાવમાં રહી ઉત્તમાર્થ સાધ્યો.

કત્તિઅ-૩. વિં [કાર્તિક]

આગામી ચોવીસીમાં થનારા છઠ્ઠા તીર્થંકર **દેવઝત્ત** નો પૂર્વભવ.

કત્તિર્ફ. સ્ત્રીં [કાર્તિકી]

કારતક પૂનમ

કત્તિગી. સ્ત્રીં [કાર્તિકી]

કારતક પૂનમ

કત્તિમ. વિશેં [કૃત્રિમ]

કૃત્રિમ

કત્તિય. પું [કૃતિક]

એક નક્ષત્ર

કત્તિય. પું [કૃતિક]

એક મહિનો

કત્તિય. પું [કાર્તિક]

કારતક માસ

કત્તિય. વિં [કાર્તિક] જુઓ 'કત્તિઅ-૩'

કત્તિયપાડિવય. નં [કાર્તિકપ્રતિપત્]

કારતક વદ એકમ

કત્તિયા. સ્ત્રીં [કાર્તિકી]

કારતક પૂનમ

કત્તિયા. સ્ત્રીં [કૃતિકા]

એક નક્ષત્ર

કત્તિયાદેવ. પું [કૃતિકાદેવ]

કૃતિકા નક્ષત્રનો દેવ

કત્તિયાધમ્મ. નં [કૃત્તિકાધર્મ]

કૃતિકાધર્મ

કત્તી. સ્ત્રીં [કૃતિ]

ચર્મ, ચામડું

કત્તુ. ત્રિં [કર્ત્ત]

કર્તા, કરનાર

કત્તો . અં [કુત્ત:]

ક્યાંથી

કત્તોચ્ચ . ત્રિં [કુતસ્ય]

ક્યાંનો

કત્થ. ધાં [કથ્]

કહેવું

કત્થ. ત્રિં [કથ્]

કહેવા યોગ્ય

કત્થ. અં [કુત્ર]

ક્યાં, કઈ બાજુએ

કત્થઈ. અં [કુત્રચિત્]

ક્યાંય પણ

કત્થુલ. નં [કસ્તુલ]

ગુલ્મ વિશેષ

કત્થુલગુમ્મ. નં [કસ્તુલગુલ્મ]

ગુલ્મ વિશેષ

કદંબ. નં [કદમ્બ]

કદંબ-વૃક્ષ

કદલિ. પું [કદલિ]

કેળનું ઝાડ

કદલીથંભ. પું [કદલીસ્તમ્ભ]

કેળનો થંભ

કદાઈ. અં [કદાચિત્]

ક્યારેક

કદાયિ. અં [કદાચિત્]

ક્યારેક

કદ્દમ. પું [કર્દમય]

કીચડ, કાદવ

કદ્દમય. પું [કર્દમક]

અનુવેલંધર દેવરાજનું નામ

કદ્દમોદય. નં [કર્દમોદક]

કાદવવાળું પાણી

કદ્દયા. સ્ત્રીં [દેં]

એક વનસ્પતિની વેલ

કથં. અં [કથમ્]

કેમ, શા માટે

કનક. પું [કનક]

સોનું, એક દેવતા, રેખા-વગરનો તેજનો ગોળો, બાણ ચઉરિન્દ્રિય જીવ, એક વાજિંત્ર, એક મહાગ્રહ, શલાકા,

કનકનગ. પું [કનકનક]

એક મહાગ્રહ

કનગ. પું [કનક]

જુઓ 'કનક'

કનગકંત. નં [કનકકૃત]

સોનાનું બનેલ, સોના માફક ચમકતું

કનગકેડ-૧. વિં [કનકકેતુ]

અહિચ્છત્રા નગરીનો રાજા. ચંપા નગરીનો **ધન** સાર્થવાહ તેને ત્યાં વેપાર કરવા આવેલ.

કનગકેડ-૨. વિં [કનગકેતુ]

હસ્તિશીર્ષનો રાજા

કનગખંડય. ત્રિં [કનકખચિત]

સોનાના તારથી જડેલ

કનગખચિય. ત્રિં [કનકખચિત]

જુઓ 'ઉપર'

કનગગિરિ. પું [કનકગિરિ]

મેરુ પર્વત

કનગજાલ. પું [કનકજાલ]

સોનાની જારી

કનગજાલગ. પું [કનકજાલક]

જુઓ 'ઉપર'

કનગજ્ઞય. વિં [કનકધ્વજ]

તેતિલપુરનો રાજા **કનગરથ** અને રાણી **પડમાવર્ડ** નો

પુત્ર. જેને **તેયલિપુત** તથા **પોટ્ટિલા** એ ખાનગીમાં

ઉછેરીને મોટો કરેલ, રાજા થયો, પછી શ્રાવક બન્યો. કથા

જુઓ 'તેયલિપુત'

કનગત્તયરત્તાભ. સ્ત્રીં [કનકત્વગ્રત્તાભ]

લાલ સુવર્ણમય ત્વચા

કનગનાભ. વિં [કનકનાભ]

ચકવર્તી **ભરહ** નો પૂર્વ જન્મ

કનગનિયલ. નં [કનકનિગડ]

પગના કડલા

કનગપટ્ટ. નં [કનકપટ્ટ]

સોનાનો પટ્ટ

કનગપિટ્ટ. પું [કનકપૃષ્ઠ]

સુવર્ણપૃષ્ઠ-(કોઈક ઉપમા છે)

કનગપ્પભા. વિં [કનકપ્રભા]

નાગપુરના એક ગાથાપતિની પુત્રી, ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ બાદ કોઈ વ્યંતરેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની.

કનગફુલ્લિય. ન૦ [કનકપુષ્પિત]

સોનાના ફુલવાળું વસ્ત્ર

કનગફુસિય. પુ૦ [કનકસ્પૃષ્ટ]

સુવર્ણસ્પૃષ્ટ

કનગમણિરયણથૂભિય. ન૦ [કનકમણિરયણસ્તુભિત]

સુવર્ણ-મણિ-રત્નનો સ્તુભ

કનગમય. ત્રિ૦ [કનકમય]

સુવર્ણમય

કનગરયણદંડ. પુ૦ [કનકરત્નદણ્ડ]

સુવર્ણ-રત્નનો દંડ

કનગરહ-૧. વિ૦ [કનકરથ]

તેતિલપુરનો રાજા, પત્ની 'પડમાવર્ડ' અને મંત્રી
તેયલિપુત

કનગરહ-૨. વિ૦ [કનકરથ]

વિજયપુરનો રાજા, તેને ધનંતરી નામે વૈદ્ય હતો.

કનગરહ-૩. વિ૦ [કનકરથ]

ભરતક્ષેત્રની ભાવિ ચોવીસીમાં થનાર પ્રથમ તીર્થંકર
'મહાપડમ' પાસે દીક્ષા લેનાર આઠ રાજાઓમાં એક.

કનગવસ્થુ. પુ૦ [કનકવસ્તુ]

એક વાસુદેવની નિદાનભૂમિ

કનગવિતાનગ. પુ૦ [કનકવિતાનક]

એક મહાગૃહ

કનગસંતાનગ. પુ૦ [કનકસંતાનક]

એક મહાગૃહ

કનગસનામ. ન૦ [કનકસનામન્]

સુવર્ણ સમાન નામ

કનગસત્તરિ. ન૦ [કનકસપ્તરિ]

સુવર્ણની હશીકતવાળું કોઈ લૌકિક શાસ્ત્ર

કનગસુસિલિટ્ટપાગાર. પુ૦ [કનકસુસિલિટ્ટપ્રાકાર]

સોનાનો બનેલ પ્રાકાર વિશેષ

કનગા. સ્ત્રી૦ [કનકા]

દેવની એક અગ્રમહિષી

કનગા. વિ૦ [કનકા]

નાગપુરના ગાથાપતિની પુત્રી. ભ૦ પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા
લીધી. મૃત્યુ બાદ એક વ્યંતરેન્દ્રની દેવી બની.

કનગામર્ડ. સ્ત્રી૦ [કનકવતી]

સોનાની

કનગામય. ત્રિ૦ [કનકમય]

સુવર્ણમય

કનગાવલિ. સ્ત્રી૦ [કનકાવલિ]

એક-તપ

કનગાવલિપવિભક્તિ. પુ૦ [કનકાવલિપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

કનય. પુ૦ [કનક]

સુવર્ણ,

એક ગ્રહનું નામ

કનયાલિ. સ્ત્રી૦ [કનકાલિ]

ભવનનો એક ભાગ

કનિટ્ટ. ત્રિ૦ [કનિષ્ઠ]

નાનો, લઘુ

કનિટ્ટગ. ત્રિ૦ [કનિષ્ઠક]

નાનો, લઘુ

કનીયસ. ત્રિ૦ [કનીયસ્]

નાનો

કન્નગા. સ્ત્રી૦ [કન્યકા]

કન્યા, કુમારિકા

કન્નયા. સ્ત્રી૦ [કન્યકા]

કન્યા, કુમારિકા

કન્ના. સ્ત્રી૦ [કન્યા]

કન્યા, પુત્રી,

કન્નાલિય. ન૦ [કન્યાલિક]

કન્યાના વિષયમાં બોલાતું જૂઠ

કપિ. પુ૦ [કપિ]

વાંદરો

કપિંજલ. પુ૦ [કપિંજ્જલ]

એક પક્ષી

કપિંજલકરણ. ન૦ [કપિંજ્જલકરણ]

કપિંજલ પક્ષી રાખતા હોવા તે

કપિત્થ. ન૦ [કપિત્થ]

કોહું, કોઠ

કપિહસિય. ન૦ [કપિહસિત]

વાંદરાના દાંતીયા જેવી ઝબૂકતી વિજળી

કપોત. પુ૦ [કપોત]

કબૂતર

કપ્પ. પુ૦ [કલ્પ]

કલ્પ, યોગ્ય, ઉચિત, આચાર, કલ્પશાસ્ત્ર, બાર દેવલોક,
કલ્પનામક વૃક્ષ, પ્રક્ષલન, સ્થાન

કપ્પ. પુ૦ [કલ્પ]

(કાલિક) આગમ સૂત્ર, આચાર પ્રતિપાદક શાસ્ત્ર,

કપ્પ. પુ૦ [કલ્પ]

ઓઢવાનો કપડો કે સાધુનું એક ઉપકરણ

કપ્પ. ધા૦ [કલ્પય]

કરવું, બનાવવું, વર્ણન કરવું, કલ્પના કરવી

કપ્પ. ત્રિ૦ [કલ્પ્ય]

ગ્રહણ યોગ્ય

કપ્પ. ધા૦ [કૃપ્]

સમર્થ હોવું, કાપવું

કપ્પ. ધા૦ [કૃત્]

કાપવું

કપ્પ. વિ૦ [કલ્પ]

પાડલિપુત્રના બ્રાહ્મણ **કવિલ** નો પુત્ર, તે ઘણો
બુદ્ધિશાળી હતો. તેણે **મરુય** ની પુત્રી સાથે લગ્ન કરેલા.
તે નંદ રાજાનો મંત્રી હતો, તે **કપ્પાગ** નામે ઓળખાતો.

કપ્પંત. પુ૦ [કલ્પયત્]

કલ્પતું એવું

કપ્પકાર. પુ૦ [કલ્પકાર]

વિધિકાર, પરિકર્મ કરનાર

કપ્પકાલ. પુ૦ [કલ્પકાલ]

ચિરકાળ

કપ્પગ. પુ૦ [કલ્પક]

વિધિ જાણનાર

કપ્પટ્ટગ. પુ૦ [કલ્પષ્ટક]

બાળક, બાલ,

કપ્પટ્ઠિતિ. સ્ત્રી૦ [કલ્પસ્થિતિ]

સાધુ સમાચારીની સ્થિતિ-મર્યાદા

કપ્પટ્ઠિય. પુ૦ [કલ્પસ્થિત]

સામાચારી મર્યાદામાં રહેલ મુનિ

કપ્પટ્ઠિઈ. સ્ત્રી૦ [કલ્પસ્થિતિ]

જુઓ 'કપ્પટ્ઠિતિ'

કપ્પટ્ઠ. પુ૦ [કર્પટ]

લુગડાનો વળ દઇને બનાવેલ ગોટો, જીર્ણ વસ્ત્ર

કપ્પટ્ઠિય. પુ૦ [કાર્પટિક]

કાપડી, કાવડ લઇ ભિક્ષા માંગનાર

કપ્પણા. સ્ત્રી૦ [કલ્પના]

કલ્પના, સંભાવના

કપ્પણિકપ્પિય. ન૦ [કલ્પનીકલ્પિત]

કાતરથી કાપેલ

કપ્પણી. સ્ત્રી૦ [કલ્પની]

કાતર, છરી

કપ્પતરુ. પુ૦ [કલ્પતરુ]

કલ્પવૃક્ષ

કપ્પટ્ટમકાનનસુહય. ન૦ [કલ્પટ્ટમકાનનસુહયક]

કલ્પવૃક્ષ જનિત

કપ્પયંત. ત્રિ૦ [કલ્પયત્]

વિચારતો

કપ્પરુક્ષ. પુ૦ [કલ્પરુક્ષ]

કલ્પવૃક્ષ, યુગલિક અને દેવતાને વાંછિત ફળ આપનાર
ઝાડ

કપ્પરુક્ષગ. પુ૦ [કલ્પરુક્ષક]

જુઓ 'ઉપર'

કપ્પરુક્ષય. પુ૦ [કલ્પરુક્ષક]

જુઓ 'ઉપર'

કપ્પવર્ડ. પુ૦ [કલ્પવર્તિ]

ઇન્દ્ર

કપ્પવર્ડિંસિયા. સ્ત્રી૦ [કલ્પાવર્તંસિકા]

એક (કાલિક કે ઉપાંગ) આગમસૂત્ર

કપ્પવસાણ. ન૦ [કલ્પાવસાન]

કલ્પ કે દેવલોકને અંતે

કપ્પવિમાણવાસ. પુ૦ [કલ્પવિમાનવાસ]

દેવલોકના એક દેશરૂપ વિમાનમાં નિવાસ

કપ્પવિમાણોવવત્તિગા. સ્ત્રીં [કલ્પવિમાનોપપત્તિકા]

જેના વડે દેવલોકની પ્રાપ્તિ થાય તેવી આચરણા

કપ્પવિમાણોવવત્તિય. પું [કલ્પવિમાનોપપત્તિક]

કલ્પ વિમાને ઉત્પન્નથનાર

કપ્પસામિ. પું [કલ્પસ્વામિન્]

ઇન્દ્ર

કપ્પાઈય. પું [કલ્પાતીત]

કલ્પાતીત-દેવવિશેષ ગૃવેચક અને અનુત્તરના દેવ,
સ્થિતિકલ્પ આદિ સાધુઆચારમર્યાદાને ઉલ્લંઘી ગયેલ
તીર્થંકર-કેવળી આદિ

કપ્પાગ. પું [કલ્પાક]

શય્યાતર, એક સ્થાનના ઘણા માલિક પૈકી એકને મુખ્ય
માલિક કલ્પવા તે, સાધુ

કપ્પાગ. વિં [કલ્પાક]

જુઓ 'કપ્પ'

કપ્પાતીત. પું [કલ્પાતીત]

જુઓ 'કપ્પાઈય'

કપ્પાતીતગ. પું [કલ્પાતીતક]

જુઓ 'ઉપર'

કપ્પાતીતય. પું [કલ્પાતીતજ]

કલ્પાતીતદેવ

કપ્પાતીત. પું [કલ્પાતીતક]

કલ્પાતીતદેવ

કપ્પાતીય. પું [કલ્પાતીત]

જુઓ 'કપ્પાઈય'

કપ્પાતીયા. પું [કલ્પાતીતક]

જુઓ 'ઉપર'

કપ્પાય. પું [કલ્પાક]

જુઓ 'કપ્પાગ'

કપ્પાવ. ધાં [કલ્પય]

વિચારતો

કપ્પાવેંત. કૃં [કલ્પયત્]

વિચારતો

કપ્પાસ. પું [કર્પાસ]

કપાસ, પ્રાચીન મત

કપ્પાસટ્ટિમિંજ. નં [દેં]

એક ત્રિઇન્દ્રિય જીવ

કપ્પાસટ્ટિમિંજિયા. સ્ત્રીં [કાર્પાસાસ્થિમજ્જિકા]

એક ત્રિ-ઇન્દ્રિયજીવ વિશેષ

કપ્પાસરોમ. નં [કાર્પાસરોમન્]

કપાસની રૂંવાટી

કપ્પાસલોમ. નં [કાર્પાસરોમન્]

કપાસની રૂંવાટી

કપ્પાસવળ. નં [કાર્પાસવળ]

કપાસનું વળ

કપ્પાસિઅ. પું [કાર્પાસિક]

કપાસનો વેપાર

કપ્પિંદ. પું [કલ્પેન્દ્ર]

વિમાનવાસીનો ઇન્દ્ર

કપ્પિલ્થિયા. સ્ત્રીં [કલ્પસ્ત્રી]

કલ્પવાસી દેવી

કપ્પિય. ત્રિં [કર્તિત]

કાપેલું, છેદેલું

કપ્પિય. ત્રિં [કલ્પિક]

અનુમત, અનિષિદ્ધ, યોગ્ય, ગીતાર્થ, ગોઠવેલું-રચેલું

કપ્પિયા. સ્ત્રીં [કલ્પિકા]

સાધુને લેવા યોગ્ય, સાધુને કલ્પતુ, રચિત, ગોઠવેલ,
સ્થાપેલું, નિર્મિત, વ્યવસ્થિત, છિન્ન,

કપ્પિયા. સ્ત્રીં [કલ્પિકા]

એ નામક એક કાલિક સૂત્ર, એક ઉપાંગ સૂત્ર

કપ્પિયાકપ્પિય. પું [કલ્પિકાકલ્પિક]

એક આગમ સૂત્ર

કપ્પૂર. પું [કર્પૂર]

એક આગમ સૂત્ર

કપ્પૂરપૂડ. પું [કર્પૂરપૂટ]

કપૂરનો પડો

કપ્પેંત. કૃં [કલ્પમાન]

કલ્પતું

કપ્પેત્તા. કૃં [કલ્પયિત્વા]

કલ્પીને

કપ્પેમાળ. કૃં [કલ્પમાન]

કલ્પતું

કપ્પોવગ. પું [કલ્પોપક]

કલ્પયુક્ત, બાર દેવલોકના દેવ

કપ્પોવય. પું [કલ્પોપક]

જુઓ 'ઉપર'

કપ્પોવવત્તિય. પું [કલ્પોપપત્તિક]

બાર દેવલોકમાં ઉત્પન્ન થયેલ

કપ્પોવવન્નગ. પું [કલ્પોપન્નક]

જુઓ 'ઉપર'

કપ્પોવા. પું [કલ્પોપક]

જુઓ 'ઉપર'

કબંધ. પું [કબન્ધ]

માથા વિનાનું ઘડ

કબ્બટ્ટ. પું [દેં]

પુત્ર, નાનો બાળ

કબ્બટ્ટી. સ્ત્રીં [દેં]

પુત્રી, નાના છોકરી

કબ્બડ. નં [કર્બટ]

નાના ગઢથી વિંટાયેલ શહેર, હલકી વસતિ,
ગ્રહ વિશેષ

કબ્બડગ. પું [કર્બટક]

એક મહાગ્રહ

કબ્બડપહ. પું [કર્બટપથ]

ખરાબ રસ્તો

કબ્બડમહ. પું [કર્બટક]

કર્બટ મહોત્સવ

કબ્બડય. પું [કર્બટક]

જુઓ 'કબ્બડ'

કબ્બડવહ. નં [કર્બટવધ]

કર્બટમાં વધ

કબ્બાલભયય. પું [કબ્બાડભૂતક]

ઠેકો લઇ જમીન ખોદનાર-નોકર

કભલ્લ. નં [દેં]

ખપ્પર, ખોપડી

કમ. પું [ક્રમ]

ક્રમ, અનુક્રમ, પદ્ધતિ, નિયમસર, ચરણ, પગ

કમ. ધાં [ક્રમ્]

ચાલવું, પગ ઉપડવો, ઉલ્લંઘન કરવું, ફેલાવું, સંગત થવું

કમંડલુ. નં [કમણ્ડલુ]

કમંડલ

કમઢગ. નં [દેં]

કમંડલ, સાધુને આહાર માટેનું પાત્ર વિશેષ, સાધ્વી માટે
વિશેષ પાત્ર

કમઢય. નં [કમઢક]

જુઓ 'ઉપર'

કમણ. નં [ક્રમણ]

આક્રમણ

કમલ. પું [કમલ]

કમળ એક જાતનું હરણ, એક દેવવિમાન, સંખ્યા વિશેષ

કમલ. વિં [કમલ]

નાગપુરનો એક ગાથાપતિ, તેની પત્ની **કમલસિરી**,
પુત્રી **કમલા** હતી.

કમલદલ. વિં [કમાલદલ]

એક યક્ષ (વ્યંતરદેવ) જે પૂર્વજન્મમાં ચોર હતો. 'નમો
જિણાણં' શબ્દના શુભાધ્યયને યક્ષ થયેલો.

કમલદલવ્વ. ત્રિં [કમલદલાક્ષ]

કમળની પાંખડી જેવી આંખોવાળું, યક્ષવિશેષ

કમલપ્પલા. વિં [કમલપ્રભા]

નાગપુરના એક ગાથાપતિની પુત્રી. તેણે દીક્ષા લીધી,
મૃત્યુ બાદ કાલ-પિશાચેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની.

કમલરેણુસંકાસ. નં [કમલરેણુસંકાસ]

કમલ રજ સમાન

કમલવડેંસય. નં [કમલાવતંસક]

એ નામક એક ભવન

કમલવન. નં [કમલવન]

કમળનું વન

કમલસિરી-૧. વિં [કમલશ્રી]

વીતશોકા નગરીના રાજા બલના પુત્ર મહાબલકુમારની
પત્ની. તેને **બલભદ્** નામે પુત્ર હતો.

કમલસિરી-૨. વિં [કમલશ્રી]

નાગપુરના એક ગાથાપતિ **કમલ** ની પત્ની, **કમલા** તેની પુત્રી હતી.

કમલા. સ્ત્રીં [કમલા]

પિશાચેન્દ્રની એક અગ્રમહિષ, એક અધ્યયન

કમલા. વિં [કમલા]

નાગપુરના ગાથાપતિ **કમલ** ની પુત્રી. ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ પિશાચેન્દ્રની અગ્રમહિષી બની.

કમલાગર. પું [કમલાકર]

કમળવાળું તળાવ

કમલામેલ. નં [કમલામેલ]

કમળ વડે પીડિત

કમલામેલા. વિં [કમલામેલા]

બારાવડ ની એક રાજકુમારી, **ઉગ્ગસેન** ના પૌત્ર **ધનદેવ** સાથે તેની સગાઈ થયેલી પણ **સંબ** કુમારની મદદથી તેને ભગાડી **સાગરચંદ** સાથે તેના લગ્ન થયા. પછીથી તેણીએ દીક્ષા લીધી.

કમલાલય. નં [કમલાલય]

તળાવ

કમલાવડ. વિં [કમલાવતી]

ઉસુયાર નગરીના રાજા **ઉસુયાર** ની પત્ની (રાણી) જ્યારે **ભિગુ**

પુરોહીતે સપરિવાર દીક્ષા લીધી ત્યારે રાણી પણ વૈરાગ્ય પામી. દીક્ષા લીધી, મોક્ષે ગયા.

કમલાસન. પું [કમલાસન]

કમળ-આસન

કમસો. અં [ક્રમશસ્]

કમથી, અનુક્રમે

કમા. સ્ત્રીં [કમા]

ધરણેન્દ્રની અગ્રમહિષી

કમિય. ત્રિં [ક્રાન્ત]

આકાન્ત

કમિયવ્વ. ત્રિં [ક્રમિતવ્ય]

આક્રમણ કરવું તે

કમ્મ. પું [કર્મન્]

ઉત્કેષણાદિ પાંચ કર્મોમાંનું એક કર્મ, કાર્ય, કારીગરી, ક્રિયા, ધંધો, ઉદ્યોગમાં નહીં આવેલ કર્મપુદ્ગલ સમૂહ, કામોદીપક વ્યાપાર કરાય તે, રક્ષાર્થે વસતિ આદિનું પરિવેષ્ટન, ભ્રમણ-ગમનાદિ, આઠમું પૂર્વ,

કમ્મ. પું [કર્મન્]

કૃષિવાણિજ્યાદિ

કમ્મ. પું [કર્મન્]

આરંભક્રિયા, સાવધાનુષ્ઠાન, અનુષ્ઠાન વિશેષ

કમ્મ. પું [કર્મન્]

કર્મ, જ્ઞાનાવરણીયાદિ કર્મ

કમ્મ. પું [કર્મણ]

કાર્મણ શરીર, પાંચ શરીરમાંનું એક, કાર્મણ નામે એક યોગ, કાર્મણ શરીર યોગ્ય વર્ગણ

કમ્મ. પું [ક્રમ]

જુઓ 'કમ'

કમ્મ. ધાં [ક્રમ્]

જુઓ 'કમ'

કમ્મઆસીવિસ. ત્રિં [કર્મશીવિષ]

જેનો ક્રિયા અનુષ્ઠાનના બળથી બીજાનો નાશ કે અનિષ્ટ કરવાની શક્તિ ઉત્પન્ન થઈ છે તેવો મનુષ્ય

કમ્મઓ. અં [કર્મતસ્]

કર્મથી

કમ્મંત. પું [કર્મન્તિ]

કર્મના કારણ

કમ્મંસ. પું [કર્મન્શિ]

કર્મ પ્રકૃતિ

કમ્મકડ. વિશેં [કર્મકૃત]

કામોદીપક વ્યાપરથી કરાયેલ

કમ્મકર. પું [કર્મકર]

નોકર

કમ્મકરણ. નં [કર્મકરણ]

કર્મનું સાધન-જીવ વીર્ય વગેરે

કમ્મકરય. પું [કર્મકરક]

નોકર

કમ્મકરી. સ્ત્રી૦ [કર્મકરી]

કામ કરનાર

કમ્મકલંકવલ્લિ. સ્ત્રી૦ [કર્મકલંકવલ્લિ]

કર્મકલંક રૂપી વેલ

કમ્મકારિ. સ્ત્રી૦ [કર્મકારિન્]

લુહાર વગેરે

કમ્મકિલ્લિસ. પુ૦ [કર્મકિલ્લિષ]

કર્મ ચંડાળ

ખરાબ કામ કરનાર

કમ્મવચ્ચ. પુ૦ [કર્મવચ્ચ]

કર્મનો ક્ષય કરવો તે

કમ્મચંધ. પુ૦ [કર્મચંધ]

કર્મપુદ્ગલોનો સમૂહ

કમ્મગ. ન૦ [કર્મક]

કાર્મણ શરીર

કમ્મગઈ. પુ૦ [કર્મગતિક]

કર્મગતિક

કમ્મગંઠિ. સ્ત્રી૦ [કર્મગંઠિ]

કર્મરૂપી ગાંઠ

કમ્મગર. પુ૦ [કર્મકર]

કારીગર

કમ્મગસરીર. ન૦ [કર્મકશરીર]

કાર્મણ શરીર

કમ્મગસરીરનામ. ન૦ [કર્મકશરીરનામન્]

કાર્મણ શરીર નામકર્મ-એક પ્રકૃતિ

કમ્મગસરીરિ. પુ૦ [કર્મકશરીરિન્]

કાર્મણ શરીરવાળો

કમ્મગુરુ. ત્રિ૦ [કર્મગુરુ]

કર્મ વડે ગુરુ, ભારે કર્મી

કમ્મજોય. પુ૦ [કર્મજોય]

કર્મ-યોગ

કમ્મટ્ઠવચ્ચસિદ્ધ. ત્રિ૦ [અષ્ટકર્મક્ષયસિદ્ધ]

આઠ કર્મ ખપાવી સિદ્ધ થયેલ

કમ્મટ્ઠગાઈ. પુ૦ [કર્મટ્ઠગાઈ]

આઠ કર્મીદિ

કમ્મઠિ. સ્ત્રી૦ [કર્મસ્થિતિ]

કર્મની સ્થિતિ

કમ્મઠિઈ. પુ૦ [કર્મસ્થિતિક] જુઓ 'ઉપર'

કમ્મઠિતિ. સ્ત્રી૦ [કર્મસ્થિતિ]

જુઓ 'ઉપર'

કમ્મણગારી. સ્ત્રી૦ [કાર્મણકારિન્]

કામણ-ટુમણ કરનારી

કમ્મણજોય. પુ૦ [કાર્મણયોગ]

વશીકરણ આદિ વ્યાપાર

કમ્મધારય. પુ૦ [કર્મધારય]

એક સમાસ

કમ્મનિજ્જરા. સ્ત્રી૦ [કર્મનિર્જરા]

કર્મોનો ક્ષય

કમ્મનિયાણ. ન૦ [કર્મનિદાન]

કર્મબંધનના કારણ

કમ્મનિસેગ. પુ૦ [કર્મનિષેક]

અબાધાકાળ સિવાયની કર્મસ્થિતિ

કમ્મનિસેય. પુ૦ [કર્મનિષેક]

જુઓ 'ઉપર'

કમ્મપગડિ. સ્ત્રી૦ [કર્મપ્રકૃતિ]

કર્મ-પ્રકૃતિ

કમ્મપયડિ. સ્ત્રી૦ [કર્મપ્રકૃતિ]

કર્મ-પ્રકૃતિ

કમ્મપુરિસ. પુ૦ [કર્મપુરુષ]

મહારંભાદિ રક્તપુરુષ વાસુદેવાદિ

કમ્મપવાય. પુ૦ [કર્મપ્રવાદ]

એ નામક આઠમું પૂર્વ

કમ્મપ્પવાયપુલ્લ. ન૦ [કર્મપ્રવાદપૂર્વ]

જુઓ 'ઉપર'

કમ્મબીય. ન૦ [કર્મબીજ]

કર્મનું બીજ, રાગ દ્વેષાદિ

કમ્મભૂમ. સ્ત્રી૦ [કર્મભૂમ]

કર્મભૂમિ

કમ્મભૂમક. પુ૦ [કર્મભૂમક]

કર્મભૂમિ સંબંધિ

કમ્મભૂમગ. પુઠ [કર્મભૂમક]

જુઓ 'ઉપર'

કમ્મભૂમગ. પુઠ [કર્મભૂમિજ]

કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન

કમ્મભૂમગપતિભાગી. ત્રિઠ [કર્મભૂમિકપરિભાગિન્]

કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન થયેલ જેવા

કમ્મભૂમય. પુઠ [કર્મભૂમિજ]

કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન

કમ્મભૂમા. સ્ત્રીઠ [કર્મભૂમિ]

કર્મભૂમિ

કમ્મભૂમિ. સ્ત્રીઠ [કર્મભૂમિ]

કર્મભૂમિ

કમ્મભૂમિગ. પુઠ [કર્મભૂમિજ]

કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન

કમ્મભૂમિય. પુઠ [કર્મભૂમિજ] જુઓ 'ઉપર'

કમ્મભૂમિયા. સ્ત્રીઠ [કર્મભૂમિજા]

જુઓ 'ઉપર'

કમ્મભૂમી. સ્ત્રીઠ [કર્મભૂમિ]

કર્મભૂમિ

કમ્મમલ્લ. પુઠ [કર્મમલ]

કર્મરૂપીમળ

કમ્મમાસય. નઠ [કર્મમાષક]

એક વજનનું માપ

કમ્મમૂલ. નઠ [કર્મમૂલ]

કર્મનું મૂળ

કમ્મય. નઠ [કર્મક]

કાર્મણ શરીર

કમ્મયસરીર. નઠ [કર્મકશરીર]

કાર્મણ શરીર

કમ્મયા. સ્ત્રીઠ [કર્મજા]

બુદ્ધિનો એક પ્રકાર

કમ્મરય. નઠ [કર્મરજ]

કર્મરૂપી રજ

કમ્મરયવિષ્ણુમુક્ક. પુઠ [કર્મરજવિપ્રમુક્ત]

કર્મરૂપી રજથી મુક્ત થયેલ

કમ્મરહિય. નઠ [કર્મરહિત]

કર્મરહિત-સિદ્ધ

કમ્મરિયા. સ્ત્રીઠ [કર્મકારિકા]

નોકરાણી

કમ્મલેસા. સ્ત્રીઠ [કર્મલેશ્યા]

કર્મજનિત જીવ પરિણામ

કમ્મલેસા. સ્ત્રીઠ [કર્મલેશ્યા]

જુઓ 'ઉપર'

કમ્મવિડસસગ. પુઠ [કર્મવ્યુત્સર્ગ]

કર્મનો ત્યાગ

કમ્મવિવાગજ્ઞયણ. નઠ [કર્મવિપાકાધ્યયન]

એક અધ્યયન-વિશેષ

કમ્મવિવાગદસા. સ્ત્રીઠ [કર્મવિપાકદશા]

એક આગમ સૂત્ર-વિશેષ

કમ્મવેદય. પુઠ [કર્મવેદક]

પન્નવણ સૂત્રનું એક પદ

કમ્મસંકલિય. નઠ [કર્મકલ્પકલિત]

કર્મ દ્વારા સંકલિત

કમ્મસંઘાય. નઠ [કર્મસંઘાત]

કર્મ-સમૂહ

કમ્મસંપયા. સ્ત્રીઠ [કર્મસમ્પદા]

કર્મરૂપી સંપત્તિ.

જ્ઞાનવરણીયાદિ કર્મો

કમ્મસચ્ચ. નઠ [કર્મસત્ય]

મન-વચન-કાયપ્રવૃત્તિ વડે અવિસંવાદિ તે

કમ્મસરીર. નઠ [કર્મશરીર]

કર્મણ શરીર

કમ્મસરીરિ. પુઠ [કર્મશરીરિન્]

ઔદારિક આદિ શરીરવાળો જીવ

કમ્મસહ. ત્રિઠ [કર્મસહ]

કર્મવિપાકને સહન કરનાર

કમ્મહેઉય. ત્રિઠ [કર્મહેતુક]

કર્મ હેતુવાળો

કમ્મા. સ્ત્રીઠ [કર્મક]

ક્રિયા, વ્યાપાર

કમ્માદાન. ન૦ [કર્માદાન]	કરેલ, આચરેલ
જેનાથી ભારે પાપ થાય તેવા વ્યાપાર	કય. અ૦ [દે૦]
કમ્માર. પુ૦ [કર્માર]	આપેલ, અનુજાત
લુહાર	કય. પુ૦ [કચ]
કમ્માર. પુ૦ [કર્માર]	વાળ
કારીગર, નોકર	કયંજલિ. પુ૦ [કૃતાજ્જલિ]
કમ્મારપુત્તિય. પુ૦ [કર્મારપુત્રિક]	અંજલિ કરીને
કારીગર પુત્ર	કયંત. પુ૦ [કૃતાન્ત]
કમ્મારિય. પુ૦ [કર્મારિય]	ભાગ્ય, યમરાજ
કર્મથી આર્યપણું	કયંબ. પુ૦ [કદમ્બ]
કમ્માવહ. ત્રિ૦ [કર્માવિહ]	કદંબનું ઝાડ, કલમ
કર્મને વહન કરનાર	કયંબિય. ત્રિ૦ [કદમ્બિત]
કમ્માવાઙ. પુ૦ [કર્મવાદિન્]	કદંબવૃક્ષ સંબંધિ
કર્મને માનનાર	કયક. પુ૦ [કૃતક]
કમ્માસરીર. ન૦ [કર્મકશરીર]	કૃત્રિમ, ખરીદેલ
કાર્મણ શરીર	કયકજ્જ. વિશે૦ [કૃતકાર્ય]
કમ્મિ. પુ૦ [કર્મિન્]	કાર્ય કરેલ તે
કર્મ કરનાર	કયકરણ. ન૦ [કૃતકરણ]
કમ્મિયા. સ્ત્રી૦ [કાર્મિકી]	કર્મક્ષય કરવામાં ઉદ્યત
બુદ્ધિનો એક ભેદ	કયકારિયઅનુમય. ન૦ [કૃતકારિતઅનુમત]
કમ્મિયા. સ્ત્રી૦ [કર્મિતા]	કરેલ-કરાવેલ-અનુમોદેલ
કર્મીપણનો ભાવ	કયકારુણ. ન૦ [કૃતકારિત]
કમ્મુમ્મીસગ. ન૦ [કર્મોન્મિશ્રક]	ગૃહીભાવ સ્થિત, તપો ભાવિત
મન-વચન-કાયાની ક્રિયા વડે મિશ્ર	કયકિરિય. વિશે૦ [કૃતક્રિય]
કમ્મોદયપચ્ચય. ન૦ [કર્મોદયપ્રત્યય]	કૃતક્રિય
કર્મના ઉદયનું જ્ઞાન કે પ્રતીતિ	કયગ. પુ૦ [કૃતક]
કમ્મોવગ. પુ૦ [કર્મોપગ]	કૃત્રિમ, કરેલ
કર્મનું બંધન	કયગ. ત્રિ૦ [ક્રયક]
કમ્મોવવણ્ણગ. ત્રિ૦ [કર્મોપપન્નક]	ખરીદેલું
કર્મોનું બંધન કર્યું છે તે	કયગભક્ત. ન૦ [કૃતકભક્ત]
કમ્મ્હા. સ૦ [કસ્માત્]	ખરીદેલું ભોજન
કેમ, શું કારણથી	કયગ્ગહ. પુ૦ [કચગ્રહ]
કય. પુ૦ [ક્રય]	મૈથુન આરંભ રત યુવતીના વાળ ગ્રહણ કરવા
ખરીદવું, લેવું	કયત્થ. પુ૦ [કૃતાર્થ]
કય. ત્રિ૦ [કૃત]	ભાગ્યશાળી

કયપડિકઈયા. સ્ત્રી૦ [કૃતપ્રતિકૃતિતા]

ઉપકારનો બદલો વાળવો, એક વિનય

કયપડિકય. ત્રિ૦ [કૃતપ્રતિકૃત]

જુઓ 'ઉપર'

કયપડિકિરિયા. સ્ત્રી૦ [કૃતપ્રતિક્રિયા]

જુઓ 'ઉપર'

કયપરિકમ્મ. ન૦ [કૃતપરિકર્મન્]

સંસ્કારકરણ કરેલ

કયપાવ. ન૦ [કૃતપાપ]

પાપ કરેલ, પાપી

કયપુણ્ણ. વિશે૦ [કૃતપુણ્ય]

પુન્ય કરેલ

કયપુલ્લ. વિશે૦ [કૃતપૂર્વ]

પૂર્વે કરેલ

કયમઙ્. પુ૦ [કૃતમતિ]

સંપૂર્ણ બુદ્ધિવાળો

કયમાલ. પુ૦ [કૃતમાલ]

તિમિસ્રા ગુફાનો દેવ

કયમાલક. પુ૦ [કૃતમાલક]

જુઓ 'ઉપર'

કયમાલગ. પુ૦ [કૃતમાલક]

જુઓ 'ઉપર'

કયમાલય. પુ૦ [કૃતમાલક]

જુઓ 'ઉપર'

કયર. વિશે૦ [કતર]

અનેકમાંથી કયો એક

કયલક્ષણ. ત્રિ૦ [કૃતલક્ષણ]

પૂર્ણ લક્ષણયુક્ત

કયલિઘરગ. ન૦ [કદલીગૃહક]

કેળનું ઘર

કયલિઘરય. ન૦ [કદલીગૃહક] જુઓ 'ઉપર'

કયલિલયાહરય. ન૦ [કદલીલતાગૃહક]

કેળની લતાનું બનેલ ઘર

કયલી. સ્ત્રી૦ [કદલી]

કેળનું ઝાડ

કયલીખંભ. પુ૦ [કદલીસ્તમ્ભ]

કેળનો થંભ

કયલીહર. ન૦ [કદલીગૃહ]

કેળનું ઘર

કયલીહરગ. ન૦ [કદલીગૃહક]

જુઓ 'ઉપર'

કયવળમાલપિય. પુ૦ [કૃતવળમાલપ્રિય]

એક નગરના ઉદ્યાનનો યક્ષ-વિશેષ

કયવમ્મ. વિ૦ [કૃતવર્મન્]

આ ચોવીસીના તેરમા તીર્થંકર **વિમલ** ના પિતા, તેની પત્ની (રાણી) નું નામ **સામા** હતું.

કયવર. પુ૦ [કચવર]

કચરો

કયવિવ્કય. પુ૦ [ક્રયવિવ્રય]

ખરીદ-વેચાણ

કયવિપ્પિય. ત્રિ૦ [કૃતવિપ્રિય]

વિપ્રિય કરેલ

કયવિભવ. ત્રિ૦ [કૃતવિભવ]

પૂણ વૈભવવાળું

કયવિહવ. ત્રિ૦ [કૃતવિભવ]

જુઓ 'ઉપર'

કયલ્લયકમ્મ. ત્રિ૦ [કૃતલ્લયકર્મન્]

શ્રાવકની બીજી પ્રતિમા ધારક

કયા. અ૦ [કદા]

ક્યારે

કયા. કૃ૦ [કૃત્વા]

કરીને

કયાઈ. અ૦ [કદાચિત્]

કયારેક

કયાઈ. અ૦ [કદાચિત્]

ક્યારેક

કયાણુરાય. પુ૦ [કૃતાનુરાગ]

સંપૂર્ણ રાગ

કયાતિ. અ૦ [કદાચિત્]

ક્યારેક

કયાદી. અં [કદાચિત્]

ક્યારેક

કયાવિ. અં [કદાપિ]

કોઈક દિવસે

કર. ધાં [કૃ]

કરવું, બનાવવું

કર. પું [કર]

હાથ, હાથીની સૂંઢ, કરનાર, કર-વેરો, એક મહાગ્રહ,
કિરણ

કરંજ. પું [કરજ્જ]

કરંજ વૃક્ષ

કરંડગ. પું [કરણ્ડક]

કરંડીયો, ડાબલો

કરંડય. પું [કરણ્ડક]

કરોડનું હાડકું

કરંડુગ. પું [કેં]

પીઠનું હાડકું

કરંત. કૃં [કુર્વત્]

કરતો

કરકંટ. પું [કરકણ્ટ]

એક પરિવ્રાજક-વિશેષ

કરકંડ. વિં [કરકણ્ડ]

એક બ્રાહ્મણ તાપસ

કરકંડુ. વિં [કરકણ્ડુ]

ચંપાના રાજા **દધિવાહન** અને રાણી **પટમાવઈ** નો પુત્ર.
તેના જન્મ વખતે **પટમાવઈ** સાધ્વી હતા. કેમકે તેણે
ગર્ભવતી સ્થિતિમાં જ દીક્ષા લીધેલી. તે **અવકિર્ણપુત્ર**
નામે ઓળખાતો હતો. તે કલિંગના કંચનપુરનો રાજા
બન્યો. એક બળદને યુવામાંથી વૃદ્ધ થતો જોઈ તેને
સંસારની નિરર્થકતા સમજાઈ. તે પ્રત્યેકબુદ્ધ થયા અને
દીક્ષા લીધી

કરકચ. પું [ક્રકચ]

કરપત્ર, કરવત

કરકચિય. ત્રિં [ક્રકચિત]

કરવતથી કાપેલ

કરકત્તિ. પું [કેં]

ચીંથરા

કરકમલસેહર. સ્ત્રીં [કરકમલશેખર]

હાથ રૂપ કમળની માળા

કરકય. પું [ક્રકચ]

કરવત

કરકર. પું [કેં]

ડુબતા વહાણનો અવાજ

કરકરય. પું [કરકરક]

જુઓ 'ઉપર'

કરકરિગ. પું [કરકરિક]

એક મહાગ્રહ

કરકરિય. પું [કરકરિક]

એક મહાગ્રહ

કરકુડી. પું [કરકુટી]

ફાંસીની સજા પામેલ કેદીનું એક વસ્ત્ર

કરગ. પું [કરક]

એક વાસણ, એક પક્ષી

કરગ. ત્રિં [કારક]

કરનાર, કારક

કરગય. પું [ક્રકચ]

કરવત

કરડ. પું [કરટ]

એક આભૂષણ-વિશેષ

કરડ. વિં [કરટ]

કુણાલા નગરીના એક ગુરુ, તેનું સાકેતનગરે મૃત્યુ થયું

કરડી. પું [કરટી]

જુઓ 'ઉપર'

કરણ. નં [કરણ]

કરણ, સાધન, પ્રયોગ કરી બતાવવું, અભિગ્રહાદિ,
ઇન્દ્રિય, ક્રિયા, ઉપકરણ, વીર્યસ્ફૂરણ, નિમિત્ત,
જીવપરિણામ, ન્યાયાલય, અવનમનાદિ આવશ્યક,
ગાત્ર, આરંભ, વૈયાવચ્ચ, અપવાદ

કરણ. નં [કરણ]

જ્યોતિષ શાસ્ત્રમાં દર્શાવેલ બવબાલવ આદિ કરણો

કરણઓ. અં [કરણતસ]

કરણથી, પ્રયોગથી

કરણગુણસેદિ. સ્ત્રીં [કરણગુણશ્રેણિ]

એક શ્રેણિ-વિશેષ

કરણજોગ. પું [કરણયોગ]

કરણો યોગ

કરણતા. સ્ત્રીં [કરણતા]

કરવું તે

કરણતાએ. કૃં [કર્તુમ્]

કરવાને માટે

કરણપ્પહાણ. નં [કરણપ્રધાન]

કરણ-પ્રધાન

કરણયા. સ્ત્રીં [કરણ]

સંયમ વ્યાપાર

કરણયા. સ્ત્રીં [કરણતા]

સંયમ વ્યાપાર-ભાવ

કરણયા. સ્ત્રીં [કરણતા]

કરવું તે

કરણવીરિય. નં [કરણવીર્ય]

ઉત્થાન આદિ ક્રિયા રૂપે પરિણામ પામેલું વીર્ય

કરણસચ્ચ. નં [કરણસત્ય]

યથોક્ત રીતે ક્રિયા કરવી તે

કરણસત્તિ. પું [કરણશક્તિ]

ક્રિયામાં પ્રવૃત્તિ

કરણાણુઓગ. પું [કરણાણુયોગ]

એક અનુયોગ

કરણિજ્જ. ત્રિં [કરણીય]

કરવા યોગ્ય

કરતલ. નં [કરતલ]

હથેળી

કરધાણ. નં [કરધમાન]

તાળી પાડવી તે

કરપત્ત. નં [કરપત્ર]

કરવત

કરપરિયત્ત. નં [કરપરિવર્ત]

હાથ હલાવવા

કરભ. પું [કરભ]

ઊંટનું બચ્ચું

કરભરવિત્તિ. પું [કરભરવૃત્તિ]

અધર્મ આજીવિકા

કરમદ્. પું [કરમર્દ]

કરમદાનું ઝાડ

કરય. કૃં [કુર્વત્]

કરતો

કરય. પું [કરક]

કરા, ઝારી

કરયલ. નં [કરતલ]

હથેળી

કરયલપુડ. પું [કરતલપુડ]

કરતલ સંપુટ

કરવત્ત. પું [કરપત્ર]

કરવત

કરાલ. ત્રિં [કરાલ]

ઉજાત, બહાર નીકળતું

કરાવણ. ત્રિં [કરાવણ]

કરાવવું

કરાવેત્તા. કૃં [કારયિત્વા]

કરાવીને

કરિ. ત્રિં [કરિન્]

હાથી, હાથવાળો

કરિંત. કૃં [કુર્વત્]

કરતો

કરિજ્જ. કૃં [કારિય]

કરેલું

કરિત્તએ. કૃં [કર્તુમ્]

કરવાને માટે

કરિય. કૃં [કૃત્વા]

કરીને

કરિલ્લ. નં [કરીર]

વાંસના અંકુર, ફૂંપણ

કરિસ. પુઠ [કર્ષ]	કરીને
આકર્ષણ, ખેંચાણ, માપ વિશેષ	કરેતાણં. કૃઠ [કૃત્વા]
કરિસ. પુઠ [કરીષ]	કરીને
છાણું, કરીષ-વૃક્ષ	કરેત્તુ. કૃઠ [કૃત્વા]
કરિસણ. નઠ [કર્ષણ]	કરીને
ખેંચાણ, આકર્ષણ	કરેમાણ. કૃઠ [કુર્વત્]
કરિસય. પુઠ [કર્ષક]	કરતો
ખેતી કરનાર	કરેમાણ. કૃઠ [કુર્વાણ]
કરિસાવણ. પુઠ [કર્ષાવણ]	કરતો
એક-સિક્કો	કરોડિય. પુઠ [કરોટિક]
કરિસિય. ત્રિઠ [કૃશિત]	કાપાલિક, તાપસ, રાજાની તાંબુલદાની વગેરે ઉપાડનાર
સૂક્ષ્મ, પાતળું	માણસ, માટીની મોટા મોઢાની કુંડી, કળશ
કરિસ્સામ. ધાઠ [(કૃ) કરિષ્યામ]	કરોડિયા. સ્ત્રીઠ [કરોટિકા]
કરીશ	પાનદાની, ભિક્ષાપાત્ર, કળશી
કરીરપાનગ. નઠ [કરીરપાનક]	કરોડિયાધારી. પુઠ [કરોટિકાધારિન્]
કેળનું પાણી	પાત્ર ધારણ કરનાર
કરીરય. પુઠ [કરીરક]	કરોડી. સ્ત્રીઠ [કરોટી]
કેળના નામે પાડેલ કોઈ પુરુષનું નામ	જુઓ 'કરોડિયા'
કરુણ. ત્રિઠ [કરુણ]	કલ. ત્રિઠ [કલ]
કરુણ, દયાજનક	એક ધાન્ય, મધુર ધ્વનિ
કરુણરસ. નઠ [કરુણરસ]	કલંક. પુઠ [કલંક]
રસનો એક ભેદ	લાંછન, ડાઘ
કરુણરસરંજિયમણ. નઠ [કરુણરસરંજિતમનસ્]	કલંકલીભાગિ. પુઠ [કલંકલીભાગિન્]
કરુણ રસથી રંજિત મન	દુઃખ વ્યાકુળ
કરુણા. સ્ત્રીઠ [કરુણા]	કલંકલીભાવ. પુઠ [કલંકલીભાવ]
કરુણા, દયા	દુઃખનો ગભરાટ, કળકળાટ
કરેંત. કૃઠ [કુર્વત્]	કલંદ. પુઠ [કલંદ]
કરતો	ફૂંડ વિશેષ
કરેણુ. સ્ત્રીઠ [કરેણુ]	કલંદ. વિઠ [કલંદ]
હાથણી	ગોશાળાના છ દિશાચરમાંનો બીજો દિશાચર. કથા જુઓ
કરેણુયા. સ્ત્રીઠ [કરેણુકા]	'ગોસાલ'
હાથણી	કલંબ. પુઠ [કદમ્બ]
કરેત્તપ્. કૃઠ [કર્ત્તુમ્]	કદંબનું ઝાડ
કરવા માટે	કલંબક. પુઠ [કદમ્બક]
કરેત્તા. કૃઠ [કૃત્વા]	કદંબનું ઝાડ

કલંબગ. પુઠ [કદમ્બક]

જુઓ 'ઉપર'

કલંબચીરપત્ત. નઠ [કદમ્બચીરપરત્ર]

શસ્ત્ર વિશેષ

કલંબચીરિગાપત્ત. નઠ [કદમ્બચીરિકાપત્ર]

શસ્ત્ર વિશેષ

કલંબચીરિયા. સ્ત્રીઠ [કદમ્બચીરિકા]

જુઓ 'ઉપર'

કલંબચીરિયાપત્ત. નઠ [કદમ્બચીરિકાપત્ર]

જુઓ 'ઉપર'

કલંબબાલુયા. સ્ત્રીઠ [કદમ્બબાલુકા]

કદંબના પુષ્પ જેવી ધૂળ,

વજ્ર જેવી રેતીવાળી નદી

કલંબુગ. નઠ [કલમ્બુકા]

એક વનસ્પતિ

કલંબુગજોણિય. નઠ [કલમ્બુકાયોનિક]

એક જલરુહ વનસ્પતિ

કલંબુગત્વ. નઠ [કલમ્બુકાત્વ]

એક જલરુહ વનસ્પતિપણું

કલંબુય. નઠ [કલમ્બુક]

એક-વનસ્પતિ

કલંબુયા. સ્ત્રીઠ [કલમ્બુકા]

એક-વનસ્પતિ

કલંબુયાપુષ્પસંઠિત . ત્રિઠ [કલમ્બુકાપુષ્પસંસ્થિત]

કદંબના પુષ્પ આકારે રહેલ

કલકલ. પુઠ [કલકલ]

કલબલાટ, ઘણા માણસોનો અવાજ, ચૂર્ણાદિ મિશ્રજળ

કલકલંત. ત્રિઠ [કલકલાયમાન]

કલકલ' એવો અવાજ કરતું

કલકલિંત. ત્રિઠ [કલકલયત્]

જુઓ 'ઉપર'

કલકલેંત. ત્રિઠ [કલકલયત્]

જુઓ 'ઉપર'

કલણ. નઠ [કલન]

શબ્દ, અવાજ

કલતાલ. ત્રિઠ [કલતાલ]

તાલબદ્ધ અવાજ

કલત્ત. નઠ [કલત્ર]

સ્ત્રી, પત્ની

કલભ. પુઠ [કલભ]

હાથીનું બચ્ચુ

કલભય. પુઠ [કલભક]

હાથીનું બચ્ચુ

કલભિયા. સ્ત્રીઠ [કલભિકા]

હાથણી

કલમ. પુઠ [કલમ]

ડાંગર, કમોદ

કલમલ. પુઠ [કલમલ]

જઠરમાં રહેલ દ્રવ્ય

કલમલભરિય. નઠ [કલમલભરિત]

દ્રવ્યસમુહ-ભરેલ જઠર

કલમસાલિ. સ્ત્રીઠ [કલમશાલિ]

ઉત્તમ ચોખા

કલમાય. ત્રિઠ [કલમાત્ર]

ચણા જેવડું

કલલ. પુઠ [કલલ]

ગર્ભની પહેલા સાત દિવસની અવસ્થા

કલસ. પુઠ [કલશ]

ઘડો, કળશ, અષ્ટ મંગલમાંનું એક મંગલ, એક

દેવવિમાન, વાદ્યવિશેષ

કલસ. પુઠ [કલશ]

અઙ્ગિકુમાર દેવનું ચિન્હ

કલસગ. પુઠ [કલશક]

કળશ આકારનું

કલસય. પુઠ [કલશક]

જુઓ 'ઉપર'

કલસા. સ્ત્રીઠ [કલશક]

જુઓ 'ઉપર'

કલસિય. પુઠ [કલશિક]

નાનો કળશ

કલસિયા. સ્ત્રીં [કલશિકા]

નાનો કળશ

કલહ. પું [કલહ]

ક્રોધ, ઝગડો, કલહ

કલહ. ધાં [કલહાય]

ઝગડો કરવો

કલહંસ. પું [કલહંસ]

રાજહંસ

કલહકર. પું [કલહકર]

કજીયા કરનાર

કલહપ્પિય. ત્રિં [કલહપ્રિય]

કજીયાખોર

કલહવિવેગ. ત્રિં [કલહવિવેક]

કલહ ન કરવો તે

કલહોય. નં [કલહૌત]

ચાંદી

કલા. સ્ત્રીં [કલા]

કળા, ભાગ, અંશ, વિદ્યા, કારીગરી, ચંદ્રની કળા

કલાદ. પું [કલાદ]

સોની

કલાદ. વિં [કલાદ]

તેતિલપુરમાં રહેતો એક સોની, જેની પુત્રીનું નામ

પોટ્ટિલા હતું. કથા જુઓ 'તેયલિપુત'

કલાપંડિય. પું [કલાપંડિત]

કલાચાર્ય

કલાય. પું [કલાદ]

સોની, એક ધાન્ય

કલાયરિય. પું [કલાચાર્ય]

કલાચાર્ય

કલાયસૂવ. નં [કલાયસૂપ]

ચણાની દાળ

કલાવ. પું [કલાપ]

ડોકનું આભૂષણ, મોર-પીંછ, સમૂહ, ધનુષ, શરધિં

કલાવય. પું [કલાપક]

જુઓ 'ઉપર'

કલાસવળ્ણ. નં [કલાસવર્ણ]

કળા-અંશોનું સદ્રશીકરણ જે સંખ્યામાં થાય તે

કલાહિય. ત્રિં [કલાધિક]

અધિક-કળા

કલિ. પું [કલિ]

એક, એકની સંખ્યા, કજીયો, કલેશ

કલિઝ્ઞ. કૃં [કલયિત્વા]

વિચારીને

કલિઓગ. નં [કલ્યોજ]

ચાર વડે ભાગતા શેષ શૂન્ય રહે તેવી સંખ્યા

કલિઓગ-કડજુમ્મ. પું [કલ્યોજ-કૃતયુગ્મ]

જે સંખ્યાને ચાર વડે ભાગતા શેષ ચાર રહે અને

લબ્ધાંકને ચાર વડે ભાગતા એક રહે તે સંખ્યા,

મહાયુગ્મ સંખ્યાનો એક પ્રકાર

કલિઓય. નં [કલ્યોજ] જુઓ 'કલિઓગ'

કલિંગ. પું [કલિઙ્ગ]

એક આર્યદેશ, તરબુચ

કલિંગ. નં [કલિઙ્ગ]

કલિંગ દેશમાં બનેલ વસ્ત્ર

કલિંચ. પું [કલિંચ]

લાકડીનો ટુકડો

કલિંજ. પું [કલિજ્જ]

સુંડલો, ગોળ હલકી ટોકરી

કલિંદ. પું [કલિન્દ]

એક આર્યજાતિ

કલિકરંડ. પું [કલિકરણ્ડ]

ઝઘડાનું ઘર, ૧૯મો ગૌણ પરિગ્રહ

કલિકલુસ. પું [કલિકલુષ]

કલહને કારણે ડહોળાયેલ મન, કલહ હેતુ

કલિત. ત્રિં [કલિત]

યુક્ત, સહિત, રચિત

કલિત્ત. નં [કલિત્ત]

કંદોરો

કલિમલ. વિશેં [કલિમલ]

પેટનો મળ, કલુષતા

કલિમલમુક્ક. ત્રિં [કલિમકમુક્ત]

પેટના મળથી મુક્ત

કલિય. ત્રિં [કલિત]

જુઓ 'કલિત'

કલિય. ત્રિં [કલિક]

મુકલ

કલિયાણ. નં [કલ્યાણ]

કલ્યાણ

કલિયોગ. નં [કલ્યોજ]

જુઓ 'કલિઓગ'

કલિયોગત્ત. નં [કલ્યોજત્વ]

યુગ્મરાશિપણું

કલિસિયા. સ્ત્રીં [કલાશિકા]

કળશિયા આકારનું એક વાજિંત્ર

કલુણ. ત્રિં [કરુણ]

દાયપાત્ર, ગરીબ,

કાવ્યના નવરસમાંનો એક રસ

કલુણગ. ત્રિં [કરુણગ]

જુઓ 'ઉપર'

કલુણભાવ. નં [કરુણભાવ]

કરુણાજનક-ભાવ

કલુય. નં [કલુક]

એક બેઠબ્દિય જીવ

કલુસ. ત્રિં [કલુષ]

ડહોળું, મેલું, અસ્વચ્છ, કાદવવાળું

કલુસ. પું [કલુષ્ય]

પાપકર્મ, ચિત્તની ડામાડોળ સ્થિતિ

કલુસકમ્મ. નં [કાલુષ્યકર્મન્]

પાપકર્મ

કલુસકલતરણ. નં [કાલુષ્યકલતરણ]

પાપકર્મ રૂપી કાદવની બહાર નીકળવું

કલુસમતિ. સ્ત્રીં [કલુષમતિ]

પાપમતિ

કલુસકિલ્લિસ. ત્રિં [કલુષકિલ્લિષ]

અત્યંત મલિન

કલુસમય. ત્રિં [કલુષમય]

કલેશમય

કલુસાડલચેય. ત્રિં [કલુષાકુલચેતસ્]

દોષ અને પાપ આદિ વડે જેનું મન મલિન છે તે

કલેવર. નં [કલેવર]

શરીર, દેહ

કલેસુય. નં [કલેસુક]

એક જાતનું ઘાસ

કલ્લ. નં [કલ્ય]

આવતીકાલ, બીજો દિવસ, પ્રાતઃકાળ, શબ્દ, રોગરહિત

કલ્લવિકલ્લ. વિશેં [કલ્યવિકલ્ય]

આકુળ-વ્યાકુળ

કલ્લાકલ્લિ. અં [કલ્યાકલ્ય]

દરરોજ

કલ્લાણ. નં [કલ્યાણ]

કલ્યાણ, સુખકર, કલ્યાણકારી, શ્રેયસ્કર, એક પ્રાયશ્ચિત્ત,

આરોગ્ય, ઇષ્ટ અર્થની પ્રાપ્તિ, અર્હિસાનો એક પર્યાય,

અનર્થ ઉપશમકારી, મોક્ષ, દયા નામક સંયમ સ્વરૂપ,

કલ્લાણ. નં [કલ્યાણ]

એક પર્વગ વનસ્પતિ- વૃક્ષ, મંગલ

કલ્લાણ. નં [કલ્યાણ]

સુવર્ણ

કલ્લાણકર. ત્રિં [કલ્યાણકર]

કલ્યાણ કરનાર

કલ્લાણકારગ. ત્રિં [કલ્યાણકારક]

જુઓ 'ઉપર'

કલ્લાણગ. પું [કલ્યાણક]

કલ્યાણક-પડિલેહણ સંબંધી એક પ્રાયશ્ચિત્ત વિશેષ,

કલ્યાણકારી

કલ્લાણપરંપરય. પું [કલ્યાણપરમ્પક]

કલ્યાણની પરંપરા

કલ્લાણફલવિવાગ. પું [કલ્યાણફલવિપાક]

સુખ વિપાક એક શ્રુતસ્કંધ

કલ્લાણભાગિ. ત્રિં [કલ્યાણભાગિન્]

મોક્ષને ભજનાર

કલ્લાણય. પું [કલ્યાણક] જુઓ 'કલ્લાણગ'
કલ્લાલ. પું [કલ્યપાલ]
 દારૂ વેચનાર
કલ્લુય. પું [કલ્લુક]
 બે ઇન્દ્રિયવાળો જીવ
કલ્લોલ. પું [કલ્લોલ]
 કલ્લોલ, તરંગ
કલ્હાર. નં [કલ્હાર]
 એક સફેદ કમળ
કલ્હારજોણિય. નં [કલ્હારયોનિક]
 સફેદ કમળની એક જાતિ
કલ્હારત્ત. નં [કલ્હારત્ત્વ]
 કમળપણું
કવઇય. પું [કવચિત]
 એક જાતનું વાસણ
કવડ. નં [કવટ]
 કપટ, છળ, માયા
કવડકુડ. નં [કવટકુડ]
 કુડ-કપટ
કવય. પું [કવચ]
 કવચ, બખ્તર
કવયા. સ્ત્રીં [કવચા]
 જાળ
કવલ. પું [કવલ]
 કોળીયો, આહારનું માપ
કવલગાહ. પું [કવલગ્રાહ]
 કોળીયો લેવો તે,
કવલણ. નં [કવલન]
 ભક્ષણ
કવલાહાર. પું [કવલાહાર]
 કવળ-આહાર
કવલ્લ. પું [કવં]
 લોઢાનું ઠામ, કઢાઈ
કવલ્લિભૂય. નં [કવં]
 ગોળ ઉકાળવાના વાસણ-લોઢી રૂપ બનેલ

કવાડ. પું [કવાટ]
 કબાટ, બારણું, દ્વાર,
 કેવલિ સમુદ્ધાતમાં થતો આકાર-વિશેષ
કવાડ. નં [કવાલ]
 ખોપરી
કવાલ. પું [કવાલ]
 કપાળ, ખોપરી
કવિ. પું [કવિ]
 કવિ-કવિતા કરનાર
કવિ. પું [કવિ]
 વાંદરો
કવિંજલ. પું [કવિંજલ]
 એક જાતનું પક્ષી
કવિંજલજુદ્ધ. નં [કવિંજલયુદ્ધ]
 એક પક્ષિ-વિશેષ નું યુદ્ધ
કવિંજલઢાણકરણ. નં [કવિંજલસ્થાનકરણ]
 એક પક્ષી વિશેષનું સ્થાન કરવું
કવિકચ્છુ. પું [કવિકચ્છુ]
 એક જાતની વેલ
કવિચિયા. સ્ત્રીં [કવિતિકા]
 કલાચિકા
કવિટ્ટ. પું [કવિટ્થ]
 કોષ્ઠ ફળ
કવિટ્ટપાણગ. નં [કવિટ્થપાનક]
 કોઠાનું પાણી
કવિટ્ટસરડુય. પું [કવિટ્થશલાટુક]
 ગોટલી
કવિટ્ટારામ. નં [કવિટ્થારામ]
 કોઠાનો બગીચો
કવિણ. ત્રિં [કવિણ]
 કૃપણ-કંજૂસ
કવિયચ્છુ. પું [કવિયચ્છુ]
 એક-વેલ
કવિલ. પું [કવિલ]
 વિશેષ નામ, ભુરો રંગ, એક-પક્ષી,

કવિલ-૧. વિં [કપિલ]

ધાતકીખંડના પૂર્વાર્ધ ભરતક્ષેત્રના વાસુદેવ, ચંપાનગરી તેની રાજધાની હતી, કૃષ્ણ વાસુદેવ સાથે પરસ્પર શંખ વગાડી તેઓ પરોક્ષ રૂપે મળેલા.

કવિલ-૨. વિં [કપિલ]

એક મુનિ જેણે સાધક ધર્મ વર્ણવેલ, કોસાંબીના **કાસવ** અને **જસા** નો પુત્ર, **કાસવ** પુરોહીતના મૃત્યુ બાદ રાજા **જિયસત્તુ** એ બીજાને પુરોહીત પદ આપ્યું. **જસા** એ **કવિલ** ને શ્રાવસ્તીમાં **ઈંદદત્ત** પુરોહીત પાસે ભણવા મોકલ્યો. ધનાઢ્ય ગૃહસ્થ **સાનિભદ્દ** ને ત્યાં તેની જમવાની વ્યવસ્થા થઈ. ત્યાં દાસી સાથે પ્રેમ થયો. એક વખત તેણીએ પૈસા માંગ્યા. બે માસા સુવર્ણનું દાન લેવા જતા તે પકડાયો. રાજા પાસે રજૂ થયો. રાજાએ તેની નિખાલસતાથી ખુશ થઈ તેને દાન માંગવા કહ્યું. **કવિલ** જેમ જેમ વિચારતો ગયો તેમ તેનું મન બદલાયું. તેણે સંસાર છોડ્યો, કેવલી થયા, ઘણાં ચોરોને પણ પ્રતિબોધ કરી દીક્ષા આપી.

કવિલ-૩ વિં [કપિલ]

સાંખ્યમતના સ્થાપક ઋષિ, તે રાજા હતા. સંસાર છોડી **ભરહ** ના પુત્ર **‘મરીઈ’** ના શિષ્ય બન્યા. જે પછી ભવાંતરમાં **‘ગોયમ’** થયા.

કવિલ-૪. વિં [કપિલ]

આર્ય **સુદૃઠિય** ના શિષ્ય, તેણે જે ધરમાં રહેતો હતો તેના માલિકની પુત્રી ઉપર બળાત્કાર કરેલ, ધર માલિકે તેને કુહાડા વડે પીડા ઉપજાવેલ.

કવિલ-૫. વિં [કપિલ]

પાડલિપુત્રના **કપ્પ / કપ્પાગ** ના પિતા.

કવિલક. પું [કપિલક]

રાહુનું એક નામ

કવિલબહુઅ. વિં [કપિલબહુઅ]

રાજગૃહીના એક બ્રાહ્મણનો શિષ્ય, તે પૂર્વ જન્મમાં સીંહ હતો અને ભં મહાવીરે પોતાના **તિવિટ્ઠ** વાસુદેવના ભવમાં તે સીંહને મારી નાંખેલ, તેના આત્મામાં ત્યારથી ભયગ્રંથિ બંધાયેલી જ્યારે ગોયમ તેને પોતાના શિષ્યરૂપે લાવ્યા ત્યારે ભં મહાવીરને જોઈને દીક્ષા છોડી ભાગ્યો.

કવિલા. વિં [કપિલા]

રાજા **સેણિઅ** ની આજ્ઞા છતાં જે હૃદયપૂર્વક સાધુઓને આહારદાન માટે તૈયાર ન હતી તેવી દાસી.

કવિસાયણ. પું [કપિસાયણ]

એક જાતની મદિરા

કવિસીસગ. પું [કપિશીર્ષક]

ગઢનાકાંગરા, ગઢમાંથી બહાર જોવા માટે મૂકેલા વાંદરાના માથાના આકારના બાંકોરા

કવિસીસય. પું [કપિશીર્ષક]

જુઓ 'ઉપર'

કવિહસિય. નં [કપિહસિત]

ઉલ્કા, વીજળી

કવેલ્લુઆવાય. નં [કવેલ્લુકાપાક]

મોટી કઢાઈ-તેમાં પકાવવું તે

કવેલ્લુયાવાય. નં [કવેલ્લુકાપાક] જુઓ 'ઉપર'

કવોતગ. પું [કપોતક]

કબૂતર

કવોય. પું [કપોત]

કબૂતર

કવોયકરણ. પું [કપોતકરણ]

કપોત-રંગવુ

કવોયગ. પું [કપોતક]

કબૂતર

કવોયજુદ્ધ. પું [કપોતયુદ્ધ]

કબૂતર યુદ્ધ

કવોયદ્વાણ. નં [કપોતસ્થાન]

કબૂતર-સ્થાન

કવોયપરિણામ. પું [કપોતપરિણામ]

કબૂતર જેવા પરિણામ-ભાવ

કવોલ. પું [કપોલ]

કપાળ, લમણાં

કવ્વ. નં [કાવ્ય]

કાવ્ય-કવિતા

કવ્વડ. પું [કર્બટ]

કુત્સિત નગર

કવ્વડમારી. સ્ત્રીં [કર્બટમારી]

મરકી-વિશેષ

કવ્વરસ. પું [કાવ્વરસ]

કાવ્ય-રસ

કસ. પું [કશ]

કોરડો, કર્મ, સંસાર, ચાબખો

કસ. પું [કષ]

ધસવુ તે

કસ. ધાં [કૃશ]

શોષવવું, સુકવવું

કસ. ધાં [કર્ષ્ય]

આકર્ષવું

કસટ્ટિયા. સ્ત્રીં [કષપટ્ટિકા]

કસોટી પત્થર

કસર. પું [દેં]

ખસ, ખજવાળ રોગ

કસા. સ્ત્રીં [કશા]

ચાબુક

કસાઈ. ત્રિં [કષાયિન્]

કષાય કરનાર

કસાઈય. ત્રિં [કષાયિત]

કષાય કરનાર

કસાય. પું [કષાય]

કષાય, ક્રોધ-માન-માયા-લોભરૂપ ભાવ, ભગવા વસ્ત્ર,

કસાયેલો રસ, એક સમુદ્ધાત, સંસારની વૃદ્ધિ કરનાર

કસાય. પું [કષાય]

'પન્નવણા' સૂત્રનું એક દ્વાર અને એક પદ

કસાય. ધાં [કશાય]

મારવું, તાડન કરવું

કસાયકલિ. પું [કષાયકલિ]

કષાય-ક્લેશ

કસાયકુસીલ. પું [કસાયકુસીલ]

કુશીલનો એક ભેદ, જ્ઞાનાદિ વિરાધના કરનાર

કસાયકુસીલત્ત. નં [કષાયકુસીલત્વ]

કષાય કુશીલપણું

કસાયજ. નં [કષાયજ]

કષાયજિનત

કસાયદુઢ. પું [કષાયદુષ્ટ]

કષાયદુષ્ટ

કસાયપદ. નં [કષાયપદ]

પન્નવણા' નું પદ

કસાયપડિસંલીનયા. સ્ત્રીં [કષાયપ્રતિસંલીનતા]

કષાયનો નો નાશ કરવો તે

કસાયપરિણામ. નં [કષાયપરિણામ]

કષાયનું પરિણમવું તે

કસાયપચ્ચક્ષાણ. નં [કષાયપ્રત્યાખ્યાન]

ક્રોધાદિ ચારે કષાયનો ત્યાગ કરવો

કસાયપિસાય. પું [કષાયપિશાચ]

કષાય રૂપી પિશાચ

કસાયમોહણિજ્જ. નં [કષાયમોહનીય]

મોહનીય કર્મની એક પ્રકૃતિ

કસાયવસણ. નં [કષાયવસન]

કષાય-ભાવમાં રહેવું તે

કસાયવિરુક્ષણ. પું [કષાયવ્યુત્સર્ગ]

કષાયનો ત્યાગ,

એક ભાવવ્યુત્સર્ગ

કસાયવેયણિજ્જ. નં [કષાયવેદનીય]

કષાય વેદનીય એક કર્મપ્રકૃતિ

કસાયસમુદ્ધાત. પું [કષાયસમુદ્ધાત]

સમુદ્ધાતનો એક ભેદ

કસાયસમુદ્ધાય. પું [કષાયસમુદ્ધાત]

જુઓ 'ઉપર'

કસાયયા. પું [કષાયાત્મન્]

કસાયાત્મા

કસાયિ. ત્રિં [કષાયિન્]

કસાયવાળો

કસાહિય. પું [દેં]

એક મુકુલિત સર્પ

કસિ. પું [કૃષિ]

ખેતી, કૃષિકર્મ

કસિણ. ત્રિં [કૃત્સન]

સંપૂર્ણ, અખંડ, ખંડિત ન થયેલ, સદૃશ પ્રમાણથી વધુ,
પૂરેપૂરું, ન છડાયેલ, પરિપૂર્ણ સ્કંધ

કસિણ. ત્રિં [કૃષ્ણ]

કાળું, કાળાશવાળું

કસિણપુગલ. પું [કૃષ્ણપુદ્ગલ]

કાળા વર્ણવાળા પુદ્ગલ

કસિણા. સ્ત્રીં [કૃત્સના]

એક પ્રાયશ્ચિત્ત

કસિય. નં [કશિક]

ચાબુક

કસેરુ. પું [કશૌરુ]

પાણીમાં ઉત્પન્ન થતો કશેરું નામનો પ્રસિદ્ધ કંદ

કસેરુગ. પું [કશૌરુક]

એક વનસ્પતિ

કસેરુગજોણિય. નં [કશૌરુકયોનિક]

એક જલરુહ વનસ્પતિ-યોનિક

કસેરુગત્ત. નં [કસેરુકત્વ]

એક જલરુહ વનસ્પતિપણું

કસેરુયા. સ્ત્રીં [કશૌરુક]

જુઓ 'કસેરુગ'

કસ્સઈ. અં [કસ્યચિત્]

કોઈ એકનું

કહ. ધાં [કથય્]

કહેવું, બોલવું

કહ. અં [કથમ્]

કેમ, શા માટે, કેવી રીતે

કહઈત્તપ્. કૃં [કથયિત્તમ્]

કહેવા માટે

કહં. અં [કથમ્]

જુઓ 'કહ'

કહંકહા. સ્ત્રીં [કથંકથા]

વિકથા, વાતચીત

કહંચિ. અં [કથજ્ચિત્]

કોઈ પ્રકારે

કહંત. કૃં [કથયત્]

કહેતો, બોલતો

કહક. પું [કથક]

કથા કહેનાર

કહકહ. ધાં [કહકહ્]

કહકહ' એવો અવાજ કરવો

કહકહ. પું [કહકહ્]

કોલાહલ, ઘણા લોકોની ખુશાલીનો અવાજ

કહકહંત. કૃં [કહકહયત્]

કોલાહલ કરતો

કહકહગ. પું [કહકહક]

કલરવ, અવાજ

કહકહભૂત. નં [કહકહભૂત]

કલરવ રૂપ

કહકહય. પું [કહકહક]

કલરવ રૂપ

કહવકહ. પું [કથંકથા]

જુઓ 'કહંકહા'

કહગ. પું [કથક]

જુઓ 'કહક'

કહગપેચ્છા. સ્ત્રીં [કથકપ્રેક્ષા]

કથા-તમાશા

કહણ. નં [કથન]

કહેવું તે, વર્ણન

કહણા. સ્ત્રીં [કથના]

કથન, કહેવું તે

કહપ્પગાર. અં [કથંપ્રકાર]

કેવી રીતે

કહમાણ. કૃં [કથયત્]

કહેતો, બોલતો

કહા. સ્ત્રીં [કથા]

કથા, વાર્તા, સમાચાર, વચનપદ્ધતિ, વાક્યપ્રબંધ,

ચરિત્રવર્ણન

કહાઈ. ત્રિં [કથાદિ]

કથા વગેરે

કહાનગ. ન૦ [કથાનક]

કથાનક, વાર્તા

કહાવ. ધા૦ [કથય]

કહેવડાવવું

કહાવણ. ન૦ [કાર્ષાપણ]

એક સિક્કો

કહિ. અ૦ [ક્વ, કુત્ર]

ક્યાં, ક્યા સ્થાને

કહિ. ત્રિ૦ [કથિન્]

કહેનાર

કહિઅ. ત્રિ૦ [કથિત]

કહેલું

કહિં. અ૦ [ક્વ]

ક્યાં

કહિં. અ૦ [કુત્ર]

ક્યા સ્થાને

કહિંચિ. અ૦ [ક્વચિત્]

ક્યાંય પણ, ક્યારેક

કહિત. ત્રિ૦ [કથિત]

કહેલ, બોલેલ

કહિત્તા. કૃ૦ [કથયિત્વા]

કહીને, બોલીને

કહિત્તુ. ત્રિ૦ [કથયિત્]

કહેનાર, બોલનાર

કહિય. ત્રિ૦ [કથિત]

કહેલું, બોલેલું

કહેઁ. કૃ૦ [કથયિતુમ્]

કહેવા માટે

કહેંત. ત્રિ૦ [કથયત્]

કહેનાર, બોલનાર

કહેત્તુ. ત્રિ૦ [કથયિત્]

કહેનાર, બોલનાર

કહેમાણ. કૃ૦ [કથયત્]

કહેલ, બોલેલ

કહેયવ્વ. ત્રિ૦ [કથયિતવ્ય]

કહેવા યોગ્ય

કા. ધા૦ [કા]

કરવું

કા. કૃ૦ [કા]

કરીને

કાઈ. અ૦ [કાચિત્]

કોઈ, સ્ત્રી જાતિ વિશેષ પદાર્થ

કાઈગ. ત્રિ૦ [કાયિક]

શરીર સંબંધિ, શારીરિક

કાઈય. ત્રિ૦ [કાયિક]

શરીર સંબંધિ, શારીરિક

કાઈયા. સ્ત્રી૦ [કાયિકી]

શરીરપ્રવૃત્તિથી થતી ક્રિયા,

પાંચ ક્રીયામાંની એક

કાઈ. સ્ત્રી૦ [કાકી]

કાગડી

કાઁ. ત્રિ૦ [કાયવત્]

શરીર પ્રમાણે

કાઁ. સ્ત્રી૦ [કાપોત]

કબૂતર, એક લેશ્યા,

કાઁ. સ્ત્રી૦ [કાપોત]

પારેવાના રંગ જેવા કર્મસ્કંધો કે જેના યોગે જીવને સફેદ

ઝાંઘવાળા કૃષ્ણવર્ણના પરિણામ થાય તે

કાઁં . સ્ત્રી૦ [કાપોતી]

કબૂતરવર્ણી કર્મસ્કંધ, એક લેશ્યા

કાઁ. કૃ૦ [કૃત્વા]

કરીને

કાઁં . કૃ૦ [કર્તુમ્]

કરવા માટે

કાઁંબરિ. પુ૦ [કાકોદુમ્બરિકા]

એક વૃક્ષ

કાઁંબરિયા. સ્ત્રી૦ [કાકોદુમ્બરિકા]

એક વૃક્ષ

કાઁકામ. ત્રિ૦ [કર્તુકામ]

કરવાની ઇચ્છાવાળું

કાઝજુયયા. સ્ત્રીં [કાયર્જુકતા]

સીધાપણું

કાઝઢાવણ. નં [કાયાર્કર્ષણ]

ઉચ્ચાટન, દૂર રહેલ બીજાના શરીરને આકર્ષવું

કાઝળ. કૃં [કૃત્વા]

કરીને

કાઝરિસ. પું [કાપુરુષ]

કાચર, બીકણ

કાઝલેસ. નં [કાપોતલેશ્ય]

કાપોતલેશ્ય

કાઝલેસઢાણ. નં [કાપોતલેશ્યાસ્થાન]

કાપોત લેશ્યાના સ્થાન

કાઝલેસા . સ્ત્રીં [કાપોતલેશ્યા]

છ માંની એક લેશ્યા

કાઝલેસસ. નં [કાપોતલેશ્ય]

કાપોત લેશ્ય-મનના પરિણામના ધારક

કાઝલેસસઢેસય. પું [કપોતલેશ્યોદેશક]

કાઝલેસસઢાણ. નં [કાપોતલેશ્યસ્થાન]

કાપોત લેશ્યાના સ્થાન

કાઝલેસસસત. નં [કાપોતલેશ્યાશત]

કાપોતલેશ્યા સંબંધિ શતક

કાઝલેસસા. સ્ત્રીં [કાપોતલેશ્યા]

કાપોતલેશ્યા

કાઝલેસસાપરિણામ. પું [કાપોતલેશ્યાપરિણામ]

કાપોતલેશ્યાજનિત પરિણામ

કાઝસગ. પું [કાયોત્સર્ગ]

કાયાની પ્રવૃત્તિનો ત્યાગ, એક અધ્યયન

કાઝસસગ. પું [કાયોત્સર્ગ]

જુઓ 'ઉપર'

કાઝસસગકારિ. પું [કાયોત્સર્ગકારિન્]

કાયોત્સર્ગ' કરનાર

કાઝસસગ. પું [કાયોત્સર્ગ]

જુઓ 'કાઝસસગ'

કાઝ. સ્ત્રીં [કાપોતી]

જુઓ 'કાઝ'

કાઝ. પું [કાપોત] જુઓ 'કાઝ'

કાઝળ. કૃં [કૃત્વા]

કરીને

કાઝલેસા. સ્ત્રીં [કાપોતલેશ્યા]

કાપોત લેશ્યા

કાઝોદર. પું [કાકોદર]

એક જાતનો સર્પ

કાઝોલી. સ્ત્રીં [કાકોલી]

એક વનસ્પતિ

કાંતિમતિ. વિં [કાન્તિમતી]

કોશલપુરના એક ગાથાપતિની પુત્રી. સાકેતનગરના

અસોગદત્ત સાથે તેના લગ્ન થયેલા. સિરિમતી તેની

મોટી બહેન હતી.

કાક. પું [કાક]

કાગડો

કાકંદ. પું [કાકન્દ]

એક મહાગ્રહ

કાકંદિયા. સ્ત્રીં [કાકન્દિકા]

એક નગરી

કાકંદી. સ્ત્રીં [કાકન્દી]

એક નગરી

કાકંધ. પું [કાકન્ધ]

એક મહાગ્રહ

કાકણિરયણ. નં [કાકિણીરત્ન]

ચક્રવર્તીના ચૌદ રત્નોમાંનું એક રત્ન

કાકણિલક્ષણ. નં [કાકિણીલક્ષણ]

કાકણિ રત્નને પરખવાની કળા

કાકળી. સ્ત્રીં [કાકિળી]

કોડી, એક પરિમાણ

કાકલિ. પું [કાકલિ]

એક વનસ્પતિ

કાકવળ. વિં [કાકવળ]

પાડલિપુત્રના રાજા જિયસન્નું બીજું નામ, તેણે

ઉજ્જૈનીના રાજા ઉપર હુમલો કરીને તેને જીતી લીધો

ત્યાં તે કાગડા જેવો કાળો થઈ ગયેલો.

કાકસ્સર. પુઠ [કાકસ્વર]

ગાયનનો એક દોષ

કાકિણિમાંસખાવિતત. ત્રિઠ [કાકિણિમાંસખાવિતત]

માંસનો ટુકડો ખાનાર

કાગ. પુઠ [કાક]

કાગડો, ભિક્ષાનું દષ્ટાંત

કાગજંધા. સ્ત્રીઠ [કાકજંઘા]

એક વનસ્પતિ

કાગણિ. સ્ત્રીઠ [કાકણિ]

એક રાજ્ય, એક વેલ

કાગણિમાંસખાવિયગ. ત્રિઠ [કાકણિમાંસખાવિયગ]

માંસનો ટુકડો ખાનાર

કાગણિરયણ. નઠ [કાકિણીરત્ન]

ચક્રવર્તીના ચૌદ રત્નમાંનું એક રત્ન

કાગણિરયણત્ત. નઠ [કાકિણીરત્નત્વ]

કાકિણી રત્નપણું

કાગણિલક્ષણ. નઠ [કાકિણીલક્ષણ]

જુઓ 'કાકણિલક્ષણ'

કાગણી. સ્ત્રીઠ [કાકણી]

જુઓ 'કાગણિ'

કાગિણીરયણ. નઠ [કાકિણીરત્ન]

ચક્રવર્તીનું એક રત્ન વિશેષ

કાણ. ત્રિઠ [કાણ]

કાણો, એક આંખવાળો

કાણત્ત. નઠ [કાણત્વ]

કાણપણું

કાણા. સ્ત્રીઠ [કાણા]

કાણું, સચ્છિદ્ર,

ચોરેલ

કાણિય. નઠ [કાણત્વ]

કાણપણું, એક રોગ

કાતર. અઠ [કાતર]

કેટલાં

કાતવ્ય. ત્રિઠ [કર્તવ્ય]

કરવા યોગ્ય

કાર્તિય. પુઠ [કાર્તિક]

કારતક મહિનો

કારંબક. પુઠ [કારંમ્બક]

એક હંસ વિશેષ

કારૂસણિયા. સ્ત્રીઠ [કારૂસણિકા]

તમસ્કાયના પ્રભાવથી મંદ થયેલ ચંદ્રકાંતિ

કાનન. નઠ [કાનન]

શહેર પાસેનું વન

કાપાલિય. પુઠ [કાપાલિક]

કાપાલિક યોગી

કાપિસાયણ. નઠ [કાણિશાયણ]

એક દારુ

કાપુરિસ. પુઠ [કાપુરિષ]

કાચરપુરુષ

કામ. પુઠ [કામ]

કામ, શબ્દાદિ પાંચ વિષય, મનોજ્ઞ શબ્દાદિ, ઇચ્છા,

કામના, વાસના, અભિલાષા, કંદર્પ, રોગ, મૈથુન સેવન,

વિષયાભિલાષા

કામ. ધાઠ [કામય]

ઇચ્છવું, ચાહવું

કામં. અઠ [કામમ્]

અનુમતિ, સ્વીકાર, અવધારણ, સંમતિ, અતિશય,

અત્યંત

કામંજુગ. નઠ [કામયુગ]

એક પક્ષી વિશેષનું સ્થાન કરવું

કામકંત. પુઠ [કામકાન્ત]

એક દેવવિમાન

કામકમ. પુઠ [કામકમ]

સ્વચ્છંદ વિચરનાર,

કામકમ. પુઠ [કામકમ]

લાંતક દેવનું એક ઇન્દ્ર વિમાન

કામકલિ. પુઠ [કામકલિ]

કામનો ક્લેશ

કમકહા. સ્ત્રીઠ [કામકથા]

કામ સંબંધિ કથા

કામકામ. ત્રિં [કામકામ]

વિષયની ઇચ્છાવાળો

કામકામિ. પું [કામકામિન્]

કામ વાસનાનો અભિલાષી

કામકૂડ. પું [કામકૂડ]

એક દેવવિમાન

કામકુંધ. પું [કામસ્કન્ધ]

કામરૂપી સ્કંધ

કામગ. વિશેં [કામક]

સ્વૈર વિહારી

કામગમ. પું [કામગમ]

છક્કા દેવલોકના ઇન્દ્રનું વિમાન, તે વિમાનનો વ્યવસ્થાપક દેવ

કામગામ. ત્રિં [કામકમ]

ઇચ્છાનુસાર ગતિ કરનાર

કામગામિ. પું [કામકામિન્]

જુઓ કામકામિ

કામગુણ. પું [કામગુણ]

વિષયને ઉત્તેજિત કરનાર, શબ્દાદિ વિષયો, મૈથુન

કામગુણિત. પું [કામગુણિત]

કામગુણવાળો

કામગુણિય. પું [કામગુણિય]

જુઓ ઉપર

કામગુત્ત. ત્રિં [કામગુપ્ત]

જેણે વિષયેચ્છાને ગોપવી છે તે

કામઘ્થ. ત્રિં [કામઘસ્થ]

વિષયાસક્ત

કામજલ. નં [કામજલ]

સ્નાનપીઠ

કામજાત. ત્રિં [કામજાત]

મનોજ્ઞશબ્દાદિ સમૂહ

કમજાય. ત્રિં [કામજાત]

જુઓ 'ઉપર'

કામજ્ઞયા. વિં [કામધ્વજા]

વાણિજ્યગ્રામની એક ગણિકા.

કામઢિય. પું [કામઢિય]

જૈન સાધુનો એક ગણ

કામઢિયગણ. પું [કામઢિયગણ]

જુઓ 'ઉપર'

કામત્થિય. પું [કામાર્થિક]

ભોગનો અર્થી

કામદુહા. સ્ત્રીં [કામદુધા]

જોઇએ તેટલું દૂધ આપતી ગાય

કામદેવ. વિં [કામદેવ]

ભં મહાવીરના દશ ઉપાસકમાંનો બીજો ઉપાસક, ચંપાનગરીનો રહેવાસી એવો અતિ ધનાઢ્ય ગાથાપતિ. તેની પત્નીનું નામ **મદ્દા** હતું. ભં મહાવીર પાસે બારવ્રત ગ્રહણ કરેલા, પિશાચરૂપધારી દેવે ભયંકર ઉપસર્ગો કર્યા તો પણ તે શ્રાવક ચલિત ન થયા, શ્રાવકની અગિયાર પ્રતિજ્ઞા પાલન કરી, અનશન પૂર્વક સમાધિમરણ પામી સૌધર્મ દેવલોકે ગયા.

કામપમોહ. ત્રિં [કામપ્રમુખ]

કામમાં તલ્લીન

કામપ્પભ. પું [કામપ્રભ]

એક દેવવિમાન

કામભૂયગ. પું [કામભૂજગ]

વિષયરૂપી સર્પ

કામભોગ. પું [કામભોગ]

કામ-ભોગ, શબ્દાદિ પાંચ વિષયો, વિષય પ્રતિબદ્ધ ભોગ,

કામભોગમાર. પું [કામભોગમાર]

શબ્દાદિ પાંચ વિષયોથી મરવું તે

કામભોગિ. ત્રિં [કામભોગિન્]

કામી-ભોગી, શબ્દાદિ પાંચે વિષયમાં મશગુલ

કામભોય. પું [કામભોગ] જુઓ 'કામભોગ'

કામમહાવન. નં [કામમહાવન]

એક વન કે ચૈત્ય

કામય. ધાં [કામય]

ચાહવું, ઇચ્છવું

કામય. પું [કામુક]

કામની ઇચ્છાવાળો

કામરડવિસયસોઘ્વ. ન૦ [કામરતિવિષયસૌઘ્વ]

શબ્દાદિ વિષયની રતિથી ઉત્પન્ન થયેલ શ્રવણાદિ સુખ

કામરય. ન૦ [કામરજસ]

કામરૂપી રજ

કામરૂવ. ન૦ [કામરૂપ]

ઇચ્છાનુસાર રૂપ

કામરૂવધારિ. ત્રિ૦ [કામરૂપધારિન્]

ઇચ્છા મુજબ રૂપ-ધારણ કરનાર

કામરૂવિ. ત્રિ૦ [કામરૂપિન્] જુઓ 'ઉપર'

કામલેસ્સ. પુ૦ [કામલેશ્ય]

એક દેવવિમાન

કામવર્ણ. પુ૦ [કામવર્ણ]

એક દેવવિમાન

કામવિડંબણચુઘ્વ. પુ૦ [કામવિડમ્બનધ્રુષ્ઠ]

કામ વિડંબનાથી ભ્રષ્ટ થયેલ

કામવિનિચ્છય. પુ૦ [કામવિનિશ્ચય]

વિષયરત્ત

કામાસત્ત. પુ૦ [કામાસત્ત]

વિષયાસક્ત

કામાસા. સ્ત્રી૦ [કામાશા]

કામની આશા, મોહનીય કર્મનો એક ભેદ

કામસિંગ. પુ૦ [કામશૃંગ]

એક દેવવિમાન

કામસિદ્ધ . પુ૦ [કામશિષ્ઠ]

એક દેવવિમાન

કામાવત્ત. પુ૦ [કામાવત્ત]

એક દેવવિમાન

કામિ. પુ૦ [કામિન્]

વિષયેચ્છુ, કામી

કામિય. કૃ૦ [કામિત]

ઇચ્છેલું

કામિયસુહ. ન૦ [કામિતસુહ]

ઇચ્છિત સુખ

કામુત્તરવડિંસય. પુ૦ [કામાવતંસક]

એક દેવવિમાન

કાય. પુ૦ [કાય]

કાયા, શરીર, દેહ, પૃથિવી આદિ છ કાય, એક વનસ્પતિ, એક મહાગ્રહ, સમૂહ, 'પન્નવણા'નું એક દ્વાર

કાય. પુ૦ [કાય]

એક અનાર્થ દેશ, કાય નામક દેશમાં રહેતા મનુષ્ય

કાય. પુ૦ [કૈ૦]

પાણી લાવવાની કાવડ

કાય. પુ૦ [કાક]

કાગડો

કાય. ન૦ [કાચિત્]

કાય

કાયઅણુજ્જુયયા. સ્ત્રી૦ [કાયાનુજુકતા]

કાય પ્રવૃત્તિમાં સરળતાનો અભાવ

કાય-અપરિત્ત. ન૦ [કાયાપરીત]

અનંત કે અપરિમિત શરીર

કાય-અસંજમ. ન૦ [કાયઅસંયમ]

કાયાની હિંસા આદિ પાપકાર્યોથી અનિવૃત્તિ

કાયંદગ. ત્રિ૦ [કાકન્દક]

એક નગરી, તે નગરનો રહેવાસી

કાયંદી. સ્ત્રી૦ [કાકન્દી]

પ્રાચીન સમયની એક નગરી

કાયકિલેસ. પુ૦ [કાયક્લેશ]

એક બાહ્યતપ

કાયગુત્ત. ત્રિ૦ [કાયગુપ્ત]

કાયાને પાપથી ગોપવનાર

કાયગુત્તયા. સ્ત્રી૦ [કાયગુપ્તતા]

કાયાને પાપથી ગોપવવી તે

કાયગુત્તિ. સ્ત્રી૦ [કાયગુપ્તિ]

કાયા ગોપવવી તે

કાયછવ્વ. ન૦ [કાયષ્ટ્વ]

પૃથિવ્યાદિ છ કાય

કાયજોગ. પુ૦ [કાયયોગ]

શરીરની પ્રવૃત્તિ

કાયજોગત્ત . ન૦ [કાયયોગત્વ]

કાયયોગપણું

કાયજોગપરિણામ. ન૦ [કાયયોગપરિણામ]

કાયયોગ રૂપ પરિણામ

કાયજોગિ. ત્રિ૦ [કાયયોગિન્]

કાયયોગી

કાયજોગિય. ન૦ [કાયયોનિક]

પૃથિવિ આદિ યોનિક જીવ

કાયજોય. ત્રિ૦ [કાયયોગ]

શરીરની પ્રવૃત્તિ

કાયદ્વિતિ. પુ૦ [કાયસ્થિતિ]

પૃથિવિ આદિ કાયમા રહેવાનો અવિચ્છિન્ન કાળ

કાયઠિઙ. પુ૦ [કાયસ્થિતિ]

જુઓ 'ઉપર'

કાયતિગિચ્છા. સ્ત્રી૦ [કાયચિકિત્સા]

રોગ મટાડવા રૂપ એક શાસ્ત્ર

કાયતિજ્જ. વિશે૦ [કાયતાર્ય]

શરીરથી તરવા યોગ્ય

કાયત્ત. ન૦ [કાયત્વ]

શરીરપણું

કાયદંડ. પુ૦ [કાયદણ્ડ]

કાયાની દૃષ્ટ પ્રવૃત્તિ વડે આત્માને કર્મબંધથી દંડવો તે

કાયદુષ્પણિહાણ. ન૦ [કાયદુષ્પણિધાન]

કાયાનો અશુભ યોગ

કાયનિમિત્ત. ન૦ [કાયનિમિત્ત]

શરીર નિમિત્તે

કાયપઓગ. પુ૦ [કાયપ્રયોગ]

કાયાનું પ્રવર્તન

કાયપહણ. ન૦ [કાયપતન]

શરીરનું પડવું

કાયપહિલેહા. સ્ત્રી૦ [કાયપહિલેહા]

શરીરનું નિરીક્ષણ કે અવલોકન

કાયપત્ત. ન૦ [કાચપાત્ર]

કાચનું પાત્ર

કાયપરિત્ત. ન૦ [કાયપરિત]

સાધારણ શરીર

કાયપરિયાર. પુ૦ [કાયપરિચાર]

શરીરથી સ્ત્રી સાથે સંભોગ કરવો તે

કાયપરિયારગ. પુ૦ [કાયપરિચારક]

શરીરથી સ્ત્રી સાથે સંભોગ કરનાર

કાયપરિયારણા. સ્ત્રી૦ [કાયપ્રવિચારણા]

જુઓ 'કાયપરિયાર'

કાયપવિયાર. પુ૦ [કાયપ્રવિચાર]

જુઓ 'કાયપરિયાર'

કાયપાય. ન૦ [કાચપાત્ર]

કાચનું પાત્ર

કાયપુણ્ણ. ન૦ [કાયપુન્ય]

શરીર વડે સેવા કરવાથી થતું પુણ્ય

કાયબંધન. ન૦ [કાયબન્ધન]

શરીરનું બંધન

કાયબલિય. ત્રિ૦ [કાયબલિક]

શરીરબળી

કાયભવત્થ. પુ૦ [કાયભવસ્થ]

માતાના ગર્ભમાં રહેવું તે

કાયમંત. ત્રિ૦ [કાયવત્]

શરીરવાળો

કાયમણિ. પુ૦ [કાચમણિ]

કાચનો ટુકડો

કાયમાઈ. સ્ત્રી૦ [કાકમાચી]

એક વનસ્પતિ

કાયયોગી. પુ૦ [કાયયોગિન્]

કાયયોગી

કાયર. વિશે૦ [કાતર]

કાયર, નિર્માલ્ય, નાહિંમત, એ નામે એક દેશ

કાયર. વિશે૦ [કાતર]

પ્રિય, સ્નેહપાત્ર

કાયરઅ. વિ૦ [કાતરક]

ગોશાળાના બાર મુખ્ય ઉપાસકોમાંનો એક ઉપાસક

કાયરય. વિશે૦ [કાતરક]

જુઓ 'કાયર'

કાયરિય. પુ૦ [કાતરિક]

વરુણનો પુત્ર સ્થાનીય દેવ, ગોશાળાનો ઉપાસક

કાયરિયા. સ્ત્રીં [કાતરિકા]

માયા, કપટ

કાયવત્તિય. સ્ત્રીં [કાયવ્રત્યયિક]

શરીર નિમિત્તે લાગતી એક ક્રિયા

કાયવાયામ. પું [કાયવ્યાયામ]

શરીર-પ્રવૃત્તિ, શારીરિક શ્રમ

કાયવિનય. પું [કાયવિનય]

વિનયનો એક ભેદ

કાયવોસ્સગ. ત્રિં [કાયવ્યુત્સર્ગ]

કાયાના મમત્વનો ત્યાગ

કાયવ્વ. ત્રિં [કર્ત્તવ્ય]

કર્ત્તવ્ય, કરવા યોગ્ય

કાયસંજમ. નં [કાયસંયમ]

શરીર-સંયમ

કાયસંફાસ. નં [કાયસંસ્પર્શ]

શરીર સ્પર્શ

કાયસંવેહ. પું [કાયસંવેધ]

શરીર સ્થિતિ

કાયસમાધારણયા. સ્ત્રીં [કાયસમાધરણ]

સંયમમાં જ કાયાનું પ્રવર્તન કરવું તે

કાયસમાહારણતા. સ્ત્રીં [કાયસમાધારણતા]

જુઓ ઉપર

કાયસમિત. ત્રિં [કાયસમિત]

કાયાને સમ્યક્ રીતે પ્રવર્તવાનાર

કાયસમિતિ. સ્ત્રીં [કાયસમિતિ]

કાયાને સમ્યક્ રીતે પ્રવર્તવાની તે

કાયસમિય. ત્રિં [કાયસમિત]

જુઓ 'કાયસમિત'

કાયા. સ્ત્રીં [કાયા]

શરીર, દેહ

કાયાપરિત્ત. નં [કાયાપરિત] જુઓ 'કાયઅપરિત'

કાયિજ્જમાણ. કૃં [કાયયમાન]

શરીરપણું

કાર. ધાં [કારય]

કરાવવું, બનાવવું

કાર. ત્રિં [કૃ]

કરવું તે

કાર. પું [કાર]

કારાગૃહ, કેદખાનું

કાર. પું [કાર]

ક્રિયા, કૃતિ, વ્યાપાર, રૂપ, આકૃતિ

કારહ્તાણં. કૃં [કારયિત્વા]

કરાવીને

કારંડક. પું [કારણ્ડક]

બતક પક્ષી

કારંડગ. પું [કારણ્ડક]

બતક પક્ષી

કારંડવ. પું [કારણ્ડક]

બતક પક્ષી

કારક. ત્રિં [કારક]

કરનાર, દ્રષ્ટાંત, કર્તા-કર્મ વગેરે વ્યાકરણ પ્રસિદ્ધ કારક,

કારણ, હેતુ, ઉદાહરણ

કારક. ત્રિં [કારક]

સમક્રિતનો એક પ્રકાર

કારગ. ત્રિં [કારક]

જુઓ 'ઉપર'

કારણ. નં [કારણ]

કારણ, નિમિત્ત, હેતુ, પ્રયોજન,

કારણ. નં [કારણ]

કારણભાવ દોષ,

કારણિગ. ત્રિં [કારણિક]

કોઈ કારણથી નિષ્પન્ન થયેલ

કારણિય. ત્રિં [કારણિક]

જુઓ 'ઉપર'

કારત. નં [કારક]

કારક નામનું સમક્રિત

કારભારિય. પું [કારભારિક]

કારભારી, દીવાન

કારય. ધાં [કારય]

કરાવવું, બનાવવું

કારય. ન૦ [કારક] જુઓ 'કારત'

કારય. ત્રિ૦ [કારયત્]
કરાવવું તે

કારવ. ત્રિ૦ [કારયત્]
કરાવવું તે

કારવાહિય. પુ૦ [કારવાહિક]
કાર્યવહન કર્તા

કારવેત. ત્રિ૦ [કારયત્]
કરાવવું તે

કારવેત્તે. સ્ત્રી૦ [કારયિતુમ્]
કરાવવા માટે

કારવેત્તા. કૃ૦ [કારયિત્વા]
કરાવીને

કારા. સ્ત્રી૦ [કારા]
કેદખાનું

કારાવણ. ન૦ [કારણા]
કરાવવું, કરવા પ્રેરવું

કારાવેત્તા. કૃ૦ [કારયિત્વા]
કરાવીને

કારિત્તણ. ન૦ [કારિત્વ]
કરવાપણું

કારિમ. ન૦ [દે૦]
કૃત્રિમ, બનાવટી

કારિય. ન૦ [કાર્ય]
કાર્ય, પ્રયોજન

કારિય. ત્રિ૦ [કારિત્વ]
કરાવેલ

કારિય. ત્રિ૦ [કારિક]
કરનાર

કારિયલ્લહ. સ્ત્રી૦ [કારવલ્લી]
કારેલાની વેલ

કારિયા. સ્ત્રી૦ [કારિકા]
કારિકા, કરનારી

કારિલ્લય. ન૦ [દે૦]
કારેલા

કારીસ. પુ૦ [કારીષ]
છાણ

કારીસંગ. ન૦ [કારીષાઙ્ગ]
જેનાથી અગ્નિ પ્રજ્વલિત કરાય તે અગ્નિ ફૂંકવાની ફૂંકણી

કારુહજ્જ. પુ૦ [કારુકીય]
કારીગર

કારુણ. ન૦ [કારુણ્ય]
કરુણા, દયા

કારુણ્ણ. ન૦ [કારુણ્ય]
કરુણા, દયા

કારેત. ન૦ [કારયત્]
કરાવવું તે

કારેત્તા. કૃ૦ [કારયિત્વા]
કરાવીને

કારેમાણ. કૃ૦ [કારયત્]
કરાવવું તે

કારેયવ્વ. કૃ૦ [કારયિત્વ્ય]
કરાવીને

કારોડિય. પુ૦ [કારોટિક]
કાપાલિક

કાલ. ન૦ [કૃષ્ણ]
કાળું, અંધકાર

કાલ. પુ૦ [કાલ]
કાલ-ઇન્દ્ર

કાલ. પુ૦ [કાલ]
એક મહાગ્રહ, ભયાનક, લોકપાલનું નામ, વાયુકુમારનો ઇન્દ્ર, એક પરમાધામી, એક વિમાન, એક નરકાવાસ, છ માંનું એક દ્રવ્ય, ચક્રવર્તીનું એક નિધાન, કાળારંગનું, કૃષ્ણ પક્ષ, પિશાચેન્દ્ર, મરણ, એક અધ્યયન, એક અનુયોગ, , કલાસમુહ, સ્વાધ્યાય કાળ, ગણિતાનુયોગ

કાલ. પુ૦ [કાલ]
પાતાશકળશનો અધિષ્ઠાયક એક દેવ

કાલ. પુ૦ [કાલ]
કાળ, સમય, અવસર, સ્થિતિ, પ્રાતઃકાલ, ત્રીજી પોરીસી

કાલ-૧. વિં [કાલ]

આમલકલ્પાનો ગાથાપતિ. તેની પત્ની **કાલસિરિ** અને પુત્રી **કાલી** હતા.

કાલ-૨. વિં [કાલ]

રાજા **સેણિઅ** અને રાણી **કાલી** નો પુત્ર. **કૂણિઅ** ની તરફેણમાં લડતી વખતે **ચેડગ** રાજા દ્વારા તે યુદ્ધમાં હણાયો, મરીને ચોથી નરકે ગયો. **કાલ** ની પત્નીનું નામ **પદ્માવતી** હતું. **પડમ** તેનો પુત્ર હતો. કથા જુઓ 'પડમ'

કાલ-૩. વિં [કાલ]

જુઓ 'કાલસોયરિય'

કાલઅ. વિં [કાલગ]

જુઓ 'કાલગ-૧'

કાલઓ. અં [કાલતસ્]

કાળ અપેક્ષાએ

કાલંતર . પું [કાલાન્તર]

અન્યદા

કાલકંચિ. ત્રિં [કાલકાંચિન્]

પંડિત મરણને ઇચ્છનાર

કાલકલોહદંડ. પું [કાલકલોહદંડ]

કાળા રંગનો લોઢાનો દંડ

કાલકૂડ. નં [કાલકૂટ]

વિષ, ઝેર

કાલખમણ. વિં [કાલશ્રમણ]

જુઓ 'કાલગ-૩'

કાલગ. ત્રિં [કાલક]

વિશેષનામ, કાળું

કાલગ-૧. વિં [કાલક]

ધારવાસના રાજા **વજ્જસિંહ** અને રાણી **સુરસુંદરી** નો પુત્ર, તેણે સંસાર છોડી **ગુણાકર** મુનિ પાસે દીક્ષા લીધી. **કાલગ** ના બહેન **સરસ્સઈ** એ પણ દીક્ષા લીધી. એક વખત ઉજ્જેનીનો રાજા 'ગદ્દભિલ્લ' સાધ્વી **સરસ્સઈ** ના રૂપથી આકર્ષાયો અને તેને ઉપાડી ગયો. આચાર્ય **કાલગ** અને બીજા દ્વારા સમજાવવા છતાં જ્યારે **ગદ્દભિલ્લ** ન માન્યો ત્યારે આચાર્ય બીજા ૯૬ ચોદા

સાથે ગયા અને **ગદ્દભિલ્લ** ને મારી નાંખી સાધ્વીને છોડાવ્યા.

કાલગ-૨. વિં [કાલક]

ઉજ્જેનીના **બાલમિત્ત** અને **ભાનુમિત્ત** ના મામા **ભાનુસિરિ** ના પુત્ર **બલભાનુ**એ તેમની પાસે દીક્ષા લીધી. એક વખત આચાર્ય **કાલગ** વિચરતા **સાયવાહન** રાજાની રાજધાની **પતિટ્ઠાન** ગયા. કારણવશ પર્યુષણ પર્વતિથિબદલી.

કાલગ-૩. વિં [કાલક]

સાગરક્ષમાશ્રમણનો માનભંગ કરનાર એક આચાર્ય.

કાલગ-૪. વિં [કાલક]

તુરુવિણી નગરીના રાજા **જિયસત્તુ** નો પુત્ર અને **દત્ત** ના મામા, જ્યારે આચાર્ય **કાલગે દત્ત** ને કહ્યું કે યજ્ઞનું ફળ નર્ક છે ત્યારે તે ક્રોધિત થયેલ.

કાલગત. ત્રિં [કાલગત]

મરણ પામેલ

કાલગય. ત્રિં [કાલગત]

મરણ પામેલ

કાલગાહાવડ. પું [કાલગૃહપતિ]

કાલ નામે એક ગૃહપતિ

કાલચારી . ત્રિં [કાલચારી]

નિયત કરેલા સમયાનુસાર વિચરનાર

કાલણ. વિશેં [કાલજ]

અવસર જાણકાર, કર્તવ્ય પરાયણ

કાલતુલ્લય. ત્રિં [કાલતુલ્યક]

કાળની અપેક્ષાએ બરાબર, સમાન કાળવાળો

કાલતો. અં [કાલતસ્]

કાળ અપેક્ષાએ

કાલત્ત. નં [કાલત્વ]

કાળાપણું

કાલત્તય. નં [કાલત્રય]

ત્રણે કાળ

કાલદસા. સ્ત્રીં [કાલદશા]

કાળ-દશા

કાલદોસ. પું [કાલદોષ]

સૂત્રનો એક દોષ

કાલધર્મ. પુઠ [કાલધર્મ]

મરણ

કાલનાળ. નઠ [કાલજ્ઞાન]

કાળ સંબંધિ જ્ઞાન, ભૂત-ભાવિનું જ્ઞાન હેવું તે

કાલનાળિ. ત્રિઠ [કાલજ્ઞાનિનું]

કાળ-જ્ઞાની

કાલનાળ. નઠ [કાલજ્ઞાન] જુઓ 'કાલનાળ'

કાલપક્ષ. પુઠ [કાલપક્ષ]

કૃષ્ણપક્ષ

કાલપડિલેહળ. નઠ [કાલપ્રતિલેખન]

કાળ વેળાનું અવલોકન

કાલપરિયાય. પુઠ [કાલપર્યાય]

કાળ-પર્યાય

કાલપાલ. પુઠ [કાલપાલ]

એક લોકપાલ

કાલપોર. નઠ [કાલપર્વનું]

કાળ-પર્વ

કાલભૂમી. સ્ત્રીઠ [કાલભૂમી]

કાલમાંડલા-સ્થળ

કાલમચ્ચુ. પુઠ [કાલમૃત્યુ]

કાળે મરણ

કાલમાસ. પુઠ [કાલમાસ]

મરણ સમય

કાલમાસિની. સ્ત્રીઠ [કાલમાસિની]

પ્રસવ સમયને પ્રાપ્ત થયેલ સ્ત્રી

કાલમિગપટ્ટ. પુઠ [કાલમૃગપટ્ટ]

કાળા મૃગચર્મનું વસ્ત્ર

કાલમિય. પુઠ [કાલમૃગ]

કાળું હરણ

કાલમુહ. પુઠ [કાલમુખ]

મ્લેચ્છ વિશેષ

કાલમુહી. સ્ત્રીઠ [કૃષ્ણમુખી]

કાળમુખી

કાલમેહ. પુઠ [કાલમેઘ]

કાળા વાદળા

કાલય. પુઠ [કાલક]

કાળો વર્ણ, વિશેષ નામ

કાલલોહ. પુઠ [કાલલોહ]

કાળું લોહું

કાલલોહિય. નઠ [કાલલોહિત]

કાળું લોહી

કાલવત્તિની. સ્ત્રીઠ [કાલવર્તિની]

ચૌવનવર્તી

કાલવાલ. પુઠ [કાલપાલ]

જુઓ 'કાલપાલ'

કાલવાલપ્પભ. પુઠ [કાલપાલપ્રભ]

એક લોકપાલ

કાલવાસિ. પુઠ [કાલવર્ષિનું]

સમયે વરસનાર

કાલવિસજ્જળ. નઠ [કાલવિસર્જન]

કાળવિસર્જન

કાલવેસિય. વિઠ [કાલવૈશિક]

મથુરાના રાજા **જિયસન્નુ** નો પુત્ર, મુગલ પર્વત ઉપર શિયાળ દ્વારા ખવાયો હતો પણ સમાધિ જાળવી.

કાલસંજોગ. પુઠ [કાલસંયોગ]

કાળ-સંજોગ

કાલસંધિય. નઠ [કાલસન્ધિત]

કાળ-સંધિ

કાલસંદિય. વિઠ [કાલસંદીપ]

એક વિદ્યાધર, જેને **મુજેટ્ઠા** ના પુત્ર **સચ્ચઈ** એ મારી નાંખેલ

કાલસંસાર. પુઠ [કાલસંસાર]

રાત-દિવસ-માસ ચાલતું સાગરોપમ સુધી ભટકવું તે

કાલસિરિ. વિઠ [કાલશ્રી]

આમલકલ્પાના ગાથાપતિ **કાલ** ની પત્ની અને **કાલી** ની માતા.

કાલસિલા. સ્ત્રીઠ [કાલશિલા]

કાળ-શિલા

કાલસૂરિય. વિઠ [કાલસૌકરિક]

જુઓ 'કાલસોરિય'

કાલસોઅરિઅપુત્ત. વિં [કાલસૌકરિકપુત્ર]

કાલસોયરિય નો પુત્ર, જુઓ 'સુલસ'

કાલસોયરિય. વિં [કાલસૌકરિક]

રાજગૃહીનો એક કસાઈ, રોજ ૫૦૦ પાડાઓને મારતો.

રાજા સેણિઅ તેના કતલના ધંધાને બંધ કરાવવા પ્રયત્ન કરેલો કેમ કે ભં મહાવીરે કહેલું કે જો **કાલસોયરિય** પ્રાણીવધ ન કરે તો તમે નર્કમાં જશો નહીં. પણ રાજા સેણિઅ તેમ ન કરી શક્યા. કસાઈ સાતમી નરકે ગયો.

કાલસોરિય. વિં [કાલસૌકરિક]

જુઓ 'કાલસોયરિય'

કાલસોવરિય વિં [કાલસૌકરિક]

જુઓ 'કાલસોયરિય'

કાલા. સ્ત્રીં [કાલા]

કાલેન્દ્રની રાજધાની

કાલા. પું [કાલક]

ભ્રમર, એક આચાર્ય

કાલા. વિં [કાલા]

મથુરાની એક ગણિકા તેને **જિયસન્નુ** રાજાએ પોતાના મહેલમાં રાખેલી. તેને 'કાલવેસિય' નામે પુત્ર હતો.

કાલઙ્કવંત. પું [કાલાતિક્રાન્ત]

ગૌચરી સંબંધિ

કાલઙ્કવંતકિરિયા. સ્ત્રીં [કાલાતિક્રાન્તક્રિયા]

કાળને ઉલ્લંઘીને કરેલ ક્રિયા

કાલાઙ્કવમણ. નં [કાલાતિક્રમણ]

કાળનું ઉલ્લંઘન કરવું તે

કાલાકાલ. પું [કાલાકાલ]

કાળ-અકાળ

કાલાગરુ. પું [કાલાગુરુ]

ગંધ દ્રવ્ય-અકાળ

કાલાગુરુ. પું [કાલાગુરુ]

જુઓ 'ઉપર'

કાલાતિકવંત. પું [કાલાતિક્રાન્ત]

જુઓ 'કાલાઙ્કવંત'

કાલાતિકમ્મ. પું [કાલાતિક્રમ]

કાળને ઉલ્લંઘવો

કાલાતિયાર. પું [કાલાતિચાર]

આયુષ્ય તોડી નાખવું તે

કાલાદેસ. પું [કાલાદેશ]

કાળની અપેક્ષા

કાલાભિગ્રહચરય. પું [કાલાભિગ્રહચરક]

કાળ સંબંધિ અભિગ્રહ લઇ ગૌચરી જવું

કાલાયવેસિય. વિં [કાલાદવૈશિક]

જુઓ 'કાલવેસિય'

કાલાયસ. નં [કાલયસ]

કાળુ લોહું, પોલાદ

કાલાલોણ. નં [કાલાલવણ]

કાળું મીઠું

કાલાસવેસિકપુત્ત. વિં [કાલાસ્યવૈશિકપુત્ર]

જુઓ 'કાલયવેસિય'

કાલાસવેસિયપુત્ત. વિં [કાલાસ્યવૈશિકપુત્ર]

ભં પાર્શ્વ શાસનના એક સાધુ, જેણે ભં મહાવીરની શાખાના સ્થવિરો સાથે ઘણાં પ્રશ્નોત્તર કરી મહાવીરનો માર્ગ સ્વીકાર્યો.

કાલિઓવણસ. પું [કાલિક્યુપદેશ]

કાલિકસૂત્ર-સંબંધિ ઉપદેશ

કાલિંગ. પું [કાલિંગ]

તરબુચ

કાલિંગી. સ્ત્રીં [કાલિંગી]

તરબુચ

કાલિંજર. પું [કાલિંજર]

એક પર્વત

કાલિજ્જય. નં [કાલેય]

કલેજું, શરીરની અંદરનો એક અવયવ

કાલિય. ત્રિં [કાલિક]

રાત્રિ અને દિવસના પહેલા અને છેલ્લા પ્રહરે ભણાય તેવું આગમસૂત્ર, કાલિકશ્રુત, કાળ સંબંધી, અનિશ્ચિત,

કાલિયદીવ. પું [કાલિકદ્વીપ]

એક દ્વીપ

કાલિયપુત્ત. વિં [કાલિકપુત્ર]

ભૃગુ પાર્શ્વની શાખાના એક સ્થવિર સાધુ જેણે તુંગિકા નગરીના શ્રાવકોની શંકાનું સમાધાન કરેલ.

કાલિયવાય. પુ૦ [કાલિકવાત]
પ્રચંડવાયુ

કાલિયસુય. ન૦ [કાલિકશ્રુત]
જુઓ 'કાલિય'

કાલિવર્ડિસય. પુ૦ [કાલ્યવતંસક]
દેવવિમાન

કાલિવર્ડેસગ. પુ૦ [કાલ્યવતંસક]
જુઓ 'ઉપર'

કાલી-૧. વિ૦ [કાલી]
આમલકલ્પા નગરીના રાજા કાલ અને રાણી કાલસિરી ની પુત્રી. ભૃગુ પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ ચમરેન્દ્રની દેવી બન્યા. ભૃગુ મહાવીરની નાટ્યાદિ દ્વારા ભક્તિ કરી.

કાલી-૨. વિ૦ [કાલી]
રાજા સેણિય ની પત્ની. ભૃગુ મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી, વિવિધ તપ કર્યા. અનશન કરી મોક્ષે ગયા.

કાલીદેવિત્ત. ન૦ [કાલિદેવિત્ત]
કાલીદેવીપણું

કાલુણિય. ત્રિ૦ [કારુણિક]
કુણ્ણજનક

કાલેજ્ઞ. ન૦ [કે૦]
કાળું તમાલનું ક્ષેત્ર

કાલોગાહના. સ્ત્રી૦ [કાલાવગાહના]
કાળની અવગાહના, ક્ષેત્ર વિસ્તાર

કાલોદ. પુ૦ [કાલોદ]
એક સમુદ્ર

કાલોદધિ. પુ૦ [કાલોદધિ]
એક સમુદ્ર

કાલોદહિ. પુ૦ [કાલોદધિ]
જુઓ 'ઉપર'

કાલોદાઈ. પુ૦ [કાલોદાઈન]

એક અન્ય દર્શની

કાલોદાઈ-૧. વિ૦ [કાલોદાઈન]
રાત્રે આહાર ગ્રહણ કરવાના દોષ સંબંધે તેનું દ્રષ્ટાંત છે.

કાલોદાઈ-૨. વિ૦ [કાલોદાઈન]
રાજગૃહી નગરી નજીક રહેતો એક અન્યતીર્થિક, જેણે ગૌતમ સ્વામી તથા મુદ્રક શ્રાવક સાથે અસ્તિકાય વિશે ચર્ચા કરી. ભૃગુ મહાવીર સાથે પ્રશ્નોત્તર બાદ દીક્ષા લીધી. મોક્ષે ગયા.

કાલોદાયિ. પુ૦ [કાલોદાયિન]
એક અન્ય દર્શની

કાલોભાસ. પુ૦ [કાલાવભાસ]
કાળી પ્રભા

કાલોમાણ. ન૦ [કાલાવમાન]
કાળનું માપ

કાલોય. પુ૦ [કાલોદ]
એક સમુદ્ર

કાલોયય. પુ૦ [કાલોદક]
એક સમુદ્ર

કાલોદયસમુદ્ધ. પુ૦ [કાલોદસમુદ્ધ]
જુઓ 'ઉપર'

કાવ. પુ૦ [કાવ્ય]
કવિતા

કાવલિય. પુ૦ [કાવલિક]
કવલ આહાર

કાવલિય. પુ૦ [કાપાલિક]
કાપાલિક, વામમાર્ગી

કાવિટ્ટ. પુ૦ [કાપિષ્ઠ]
એક દેવવિમાન

કાવિલ. ન૦ [કાપિલ]
સાંખ્યદર્શન

કાવિલિજ્ઞ. ન૦ [કાપિલીય]
ઉત્તરજ્ઞયણં' સૂત્રનું એક અધ્યયન

કાવિલીય. ન૦ [કાપિલીય]
જુઓ 'ઉપર'

કાવિસાયણ. ન૦ [કાપીશાયન]

એક-દાડુ
કાવિસાયણક. નં [કાપિશાયણક]
 એક દાડુ
કાવોય. પું [કાપોત]
 કાવડ ફેરવી ભિક્ષા લેનાર
કાવોયા. સ્ત્રીં [કાપોતિકા]
 કબુતર-વૃત્તિ
કાસ. પું [કાશ]
 એક મહાગૃહ, વનસ્પતિ વિશેષ, સંસાર
કાસ. પું [કાસ]
 ઉધરશ, ખાંસી
કાસ. ધાં [કાસય]
 ઉધરસ ખાવી, ખાસવું
કાસંકસ. વિશેં [કાસંકષ]
 પ્રમાદી, અવસ્થા
કાસંત. કૃં [કાસમાન]
 ખાંસતો
કાસગ. પું [કાર્ષક]
 ખેડૂત, ખેતી કરનાર
કાસણ. નં [કાસન]
 ઉધરસ ખાવી તે
કાસપગાસ. નં [કાશપ્રકાશ]
 અતિ ઉજ્જવલ
કાસમાણ. કૃં [કાસમાન]
 ખાંસતો
કાસવ. પું [કાશ્યપ]
 એક સાધુ, એક અધ્યયન, હજામ, ઉત્તરાશાલ્ગુની નક્ષત્રનું
 એક ગોત્ર, કાશ્યપગોત્રીય-મહાવીર સ્વામી, કાશ્યપગોત્ર
 માં ઉત્પન્ન મુનિસુવ્રત અને નેમિ સિવાયના ૨૨ તીર્થંકર,
 ચક્રવર્તી આદિ, રાજનગર નિવાસી કોઈ ગાથાપતિ વિશેષ
કાસવ-૧. વિં [કાસવ]
 ભં મહાવીરનું એક સંબોધન તથા તેમનું ગોત્ર
કાસવ-૨. વિં [કાસવ]
 ભં પાર્શ્વની શાખાના એક સ્થવિર સાધુ-જેણે તુંગિકા
 નગરીના શ્રાવકની શંકાનું સમાધાન કરેલ.

કાસવ-૩. વિં [કાસવ]
 રાજગૃહીનો એક શ્રેષ્ઠી. ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી.
 મોક્ષે ગયા.
કાસવ-૪. વિં [કાસવ]
 કોસાંબીનો એક વિદ્વાન બ્રાહ્મણ, તેની પત્ની **જસા** હતી.
 તેના પુત્રનું નામ **કવિલ** હતું.
કાસવગ. પું [કાશ્યપક]
 હજામ
કાસવગુત્ત. પું [કાશ્યપગોત્ર]
 એક ગોત્ર
કાસવગોત્ત. પું [કાશ્યપગોત્ર]
 એક ગોત્ર
કાસવનાલિયા. સ્ત્રીં [કાશ્યપનાલિકા]
 શ્રીપર્ણિનું ફળ
કાસવય. પું [કાશ્યપક]
 હજામ
કાસવિજ્જિયા. સ્ત્રીં [કાશ્યપીયા]
 જૈન મુનિની એક શાખા
કાસવિય. પું [કાશ્યપ]
 જુઓ 'કાસવ'
કાસવી. વિં [કાશ્યપી]
 વર્તમાન ચોવીસીના પાંચમાં તીર્થંકર 'સુમરૂ' ના મુખ્ય
 સાધ્વી.
કાસાઈ. નં [કાષાયિન]
 ભગવા રંગે રંગેલ વસ્ત્ર
કાસાઈય. નં [કાષાયિત]
 જુઓ 'ઉપર'
કાસાઈય. નં [કાષાયિત]
 જુઓ 'ઉપર'
કાસાતિય. નં [કાષાયિત] જુઓ 'ઉપર'
કાસિત્તા. કૃં [કાશિત્વા]
 ખાંસીને
કાસિલ્લ. ત્રિં [કાસિક]
 ખાંસીવાળો
કાસિહ. પું [કાસિહ]

એક પક્ષી-વિશેષ	કિંચન. અં [કિંચન]
કાસી. સ્ત્રીં [કાશી]	કંઇપણ, કંઇક, દ્રવ્ય
એક દેશ, એક નગરી	કિંચિ. અં [કિંચિત્]
કાસીરાય. વિં [કાશીરાજ]	કંઇક, માત્ર
શ્રેય અને સત્યમાં પરાક્રમી એક રાજા. કામભોગ ત્યજી દીક્ષા લીધી	કિંચિકાલ. નં [કિંચિત્કાલ]
કાસીસ. પું [કાશીશ]	થોડો કાલ
કાશીરાજા	કિંચિવિસેસૂળ. ત્રિં [કિંચિત્ વિશેષોન]
કાહ. ધાં [કથય]	કંઇક વિશેષ ઓછું
કહેવું	કિંચિવેહમ્. નં [કિંચિદ્વૈધર્મ્ય]
કાહાર. પું [દેં]	કંઇક વિધર્મીપણું
કાવડ કે ડોલી ઉઠાવનાર	કિંચિસાહમ્. નં [કિંચિદ્સાધર્મ્ય]
કાહારસંઠિય. નં [દેં]	કંઇક સાધાર્મિકપણું
કાવડ આકારે રહેલ	કિંચૂનોમોદરિય. ત્રિં [કિંચિદૂનાવમોદરિક]
કાહિય. પું [કાથિક]	કંઇક ઉણોદરી-ઓછું ખાવું, ઓછી ઉપધિ આદિ
કથા કહેનાર	કિંચૂનોમયરિય. ત્રિં [કિંચિદૂનાવમોદરિક]
કાહે. અં [કદા]	જુઓ "ઉપર"
ક્યારે	કિંતુ. અં [કિંતુ]
કિઙ. સ્ત્રીં [કૃતિ]	પણ, વિશેષતા સૂચક પદ
કૃતિ, ક્રિયા, વિધાન	કિંથ. અં [કિંથ]
કિઙકમ્. નં [કૃતિકર્મન્]	અથવા
વંદના કરવી તે	કિંથુધ. પું [કિંસ્તુધ્ન]
કિં. અં [કિમ્]	એક કરણ
કોણ, શું, ક્યો	કિંનર. પું [કિન્નર]
કિંકમ્. નં [કિંકર્મન્]	એક વ્યંતર દેવજાતિ,
એક અધ્યયન વિશેષ નામ	કિંપજ્જવસિય. વિશેં [કિંપર્યવસિત]
કિંકમ્. વિં [કિંકર્મન્]	કંઇક પર્યવસિત રહેલ
રાજગૃહી નગરીનો એક ગાથાપતિ. ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. વિપુલ પર્વતે મોક્ષે ગયા.	કિંપત્તિય. અં [કિંપ્રત્યય]
કિંકર. પું [કિંકર]	કંઇક પ્રત્યય
નોકર, પ્રતિપૂચ્છ કરનાર	કિંપહણ. વિશેં [કિંપ્રભવ]
કિંકરભૂત. પું [કિંકરભૂત]	કંઇક ઉત્પન્ન
નોકર સ્વરૂપ	કિંપાગફલ. નં [કિંમ્પાકફલ]
કિંકરભૂય. પું [કિંકરભૂત]	એક ઝેરી ફળ
નોકર સ્વરૂપ	કિંપિ. અં [કિંમપિ]
	કંઇપણ
	કિંપુણ. અં [કિંપુનર]

નિશ્ચયદર્શક અવ્યય	કિચ્ચંત. ત્રિં [કૃત્યમાન]
કિંપુનો. અં [કિંપુનર્]	કરવા યોગ્ય
નિશ્ચયદર્શક અવ્યય	કિચ્ચણ. નં [દેં]
કિંપુરિસ. પું [કિંપુરુષ]	ધોવું
વ્યંતર દેવની એક જાતિ	કિચ્ચા. કૃં [કૃત્વા]
કિંપુરિસકંઠ. પું [કિંપુરિસકણ્ઠ]	કરીને
એક રત્ન	કિચ્ચાણ. કૃં [કૃત્વા]
કિંપુરિસકંઠગ. પું [કિંપુરિસકણ્ઠક]	કરીને
એક રત્ન	કિચ્છ. નં [કૃચ્છ]
કિંપુરિસસંઠિય. ત્રિં [કિંપુરિસસંસ્થિત]	કષ્ટ, મુશ્કેલી
કિંપુરુષ દેવને આકારે રહેલ	કિજ્જ. ધાં [કૃ]
કિંપુરિસિંદ. પું [કિંપુરુષેન્દ્ર]	કરવું
વ્યંતર દેવતાનો એક જાતનો ઇન્દ્ર	કિજ્જ. ત્રિં [ક્રેય]
કિંમજ્ઞ. ત્રિં [કિંમધ્ય]	ખરીદવા યોગ્ય
કંઠક વચ્ચે	કિટિભ. પું [કિટિભ]
કિંમય. ત્રિં [કિંમય]	ક્ષુદ્ર કુષ્ઠ વિશેષ
એક પ્રશ્નાર્થ સૂચક પદ	કિટ્ટ. ધાં [કીર્તય]
કિંમૂલ. ત્રિં [કિંમૂલ]	પ્રશંસા કરવી, સ્તુતિ કરવી
ક્યું મૂળ ? તેનું મૂળ શું છે?	કિટ્ટિજ્ઞા. કૃં [કીર્તયિત્વા]
કિંલેસ્સ. ત્રિં [કિલ્લેશ્ય]	કીર્તન કરીને
કંઠક ભાવ પરિણામ	કિટ્ટયંત. કૃં [કીર્તયત્]
કિંસંઠિય. વિશેં [કિંસંસ્થિત]	કીર્તન કરતો
કંઠ રીતે રહેલ	કિટ્ટરાસિ. પું [કિટ્ટરાશિ]
કિંસુક. પું [કિંશુક]	લોઢાનો કાટ
કેસુડાનું ઝાડ	કિટ્ટિ. સ્ત્રીં [કિટ્ટિ]
કિંસુય. પું [કિંશુક]	સૂક્ષ્મ
કેસુડાનું ઝાડ	કિટ્ટિત. ત્રિં [કીર્તિત્]
કિંસુયપુષ્પ. નં [કિંશુકપુષ્પ]	વર્ણવેલું, કહેલું
કેસુડાનું પુષ્પ	કિટ્ટિત્તણ. કૃં [કીર્તયિતુમ્]
કિચ્ચ. નં [કૃત્ય]	પ્રશંસા કરવા માટે
કૃત્ય, કાર્ય, પ્રયોજન, , પચન-પાચન આદિ ક્રિયા	કિટ્ટિત્તા. કૃં [કીર્તયિત્વા]
કિચ્ચ. નં [કૃત્ય]	પ્રશંસા કરીને
વંદનને લાયક ગુરુ-આચાર્ય આદિ	કિટ્ટિય. ત્રિં [કીર્તિત]
કિચ્ચ. ધાં [કૃત્]	જુઓ 'કિટ્ટિત'
કરેલું	કિટ્ટિસ. નં [કિટ્ટિસ]

બે-ત્રણ પ્રકારના વાળના મિશ્રણથી બનેલ દોરો
કિટ્ટેતા. કૃં [કીર્તયિત્વા]
 જુઓ 'કિટ્ટિતા'
કિટ્ટેમાણ. કૃં [કીર્તયત્]
 કીર્તન કરેલ
કિટ્ટકમ્મ. નં [કૃષ્ટકર્મ]
 ખેતી વાણિજ્ય
કિટ્ટકર. ત્રિં [ક્લિષ્ટર]
 અતિક્લેશ યુક્ત
કિટ્ટિ. પું [કૃષ્ટિ]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિકંત. પું [કૃષ્ટિકાન્ત]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિકૂડ. પું [કૃષ્ટિકૂટ]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિઘોસ. પું [કૃષ્ટિઘોષ]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિજ્ઞય. પું [કૃષ્ટિધ્વજ]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિપ્પભ. પું [કૃષ્ટિપ્રભ]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિયા. સ્ત્રીં [કૃષ્ટિકા]
 એક અનંતકાય વનસ્પતિ
કિટ્ટિયાવત્ત. પું [કૃષ્ટિકાવત્ત]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિલેસ. પું [કૃષ્ટિલેશ્ય]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિવણ્ણ. પું [કૃષ્ટિવર્ણ]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિસિંગ. પું [કૃષ્ટિશૃંગ]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટિસિદ્ધ. પું [કૃષ્ટિસૃષ્ટ]
 એક દેવવિમાન
કિટ્ટીયા. સ્ત્રીં [કૃષ્ટિકા] જુઓ 'કિટ્ટિયા'
કિટ્ટુત્તરવડેસગ. પું [કૃષ્ટ્યુત્તરાવતંસક]

એક દેવવિમાન
કિડિકિડિયાભૂય. ત્રિં [કિટિકિટિકાભૂત]
 કડકડ અવાજ કરતું
કિડિભ. પું [કિટિભ]
 કીડીઆરું
કિડુકર. વિશેં [ક્રીડાકર]
 રતિકીડા કરનાર
કિડુકાલ. નં [ક્રીડાકાલ]
 રતિક્રિયા કાળ
કિડુ. સ્ત્રીં [ક્રીડા]
 કીડા, રમત, રતિ
કિડુાવિયા. સ્ત્રીં [ક્રીડિકા]
 કીડા કરાવનારી
કિડિ. વિં [કિડિ]
 એક ડોશી તેને ત્યાં ચોર આવેલા. ચોર સાથે શ્રાવકનો
 પુત્ર પણ પકડાયો. ડોશીએ શ્રાવકપુત્રનો અંગૂઠો દોરી
 બતાવેલ. (એક દ્રષ્ટાંત છે.)
કિડિણ. પું [કિડિન]
 તાપસનું એક ઉપકરણ, કાવડના બે બાજુના છાબડા,
 કાવડના આકારની વસ્તુ, વાંશનું એક જાતનું ઠામ
કિણ. ધાં [ક્રી]
 ખરીદવું
કિણ. ધાં [ક્રાપય્]
 ખરીદાવવું
કિણ. નં [ક્રીણત્]
 ખરીદવું તે
કિણંત. નં [ક્રીણત્]
 ખરીદવું તે
કિણણ. નં [ક્રયણ]
 ખરીદવું તે
કિણા. અં [કથમ્]
 કેમ, કઈ રીતે
કિણાવ. ધાં [ક્રાપય્]
 ખરીદવું
કિણાવેમાણ. કૃં [ક્રાપયત્]

ખરીદતો	એક વનસ્પતિ
કિણિયા. સ્ત્રીં [કિણિતા]	કિણ્હંધુજીવય. પું [કૃષ્ણબન્ધુજીવ]
એક વાજિંત્ર	જુઓ ઉપર
કિણ્ણ. અં [કથમ્]	કિણ્હભ. નં [કૃષ્ણભ]
જુઓ 'કિણા'	કાળા વાદળા
કિણ્ણં. અં [કિમ્]	કિણ્હમત્તિયા. સ્ત્રીં [કૃષ્ણમૃતિકા]
કયું ? શું ?	કાળી માટી
કિણ્ણપુડ. પું [કિણ્ણપુટ]	કિણ્હમિગ. પું [કૃષ્ણમૃગ]
ફળવાળા વૃક્ષ	કાળીચાર-કાળું હરણ
કિણ્ણા. અં [કથમ્]	કિણ્હમિગાર્દિણ. નં [કૃષ્ણમૃગાજિન]
જુઓ 'કિણા'	કાળીચારનું ચામડું
કિણ્હ. પું [કૃષ્ણ]	કિણ્હમિગાર્દિણગ. નં [કૃષ્ણમૃગાજિન]
કૃષ્ણ, કાળો રંગ, કાળા રંગનું, કૃષ્ણપક્ષ, એકવેલ, એક કંદ	જુઓ 'ઉપર'
કિણ્હ. નં [કૃષ્ણ]	કિણ્હય. પું [કૃષ્ણક]
મરી, કરૌદા	કૃષ્ણક
કિણ્હકળવીર. પું [કૃષ્ણકળવીર]	કિણ્હલેસ. પું [કૃષ્ણલેશ્ય]
એક વૃક્ષ	કૃષ્ણ લેશ્યાવાળો જીવ
કિણ્હકળવીરય. પું [કૃષ્ણકળવીરક]	કિણ્હલેસા. સ્ત્રીં [કૃષ્ણલેશ્યા]
એક વૃક્ષ	લેશ્યાનો એક ભેદ
કિણ્હકેસર. પું [કૃષ્ણકેશર]	કિણ્હલેસ્સ. પું [કૃષ્ણલેશ્ય]
કાળું કેશર	જુઓ 'કિણ્હલેસ'
કિણ્હગુલિઆ. વિં [કૃષ્ણગુલિકા]	કિણ્હલેસ્સા. સ્ત્રીં [કૃષ્ણલેશ્યા]
જુઓ 'કિણ્હગુલિઆ'	જુઓ 'કિણ્હલેસા'
કિણ્હચતુર્દશીરાત્રિ. સ્ત્રીં [કૃષ્ણચતુર્દશીરાત્રિ]	કિણ્હસપ્પ. પું [કૃષ્ણસર્પ]
કાળી ચૌદશની રાત્રિ	કાળો સર્પ
કિણ્હચ્છાય. વિશેં [કૃષ્ણચ્છાય]	કિણ્હસુત્તય. પું [કૃષ્ણસૂત્રક]
કાળી છાયા	કાળો દોરો
કિણ્હપક્ષિત્ત. પું [કૃષ્ણપાક્ષિક]	કિણ્હા. સ્ત્રીં [કૃષ્ણા]
જુઓ 'કિણ્હપક્ષિય'	એક નદી, એક લેશ્યા
કિણ્હપક્ષિય. પું [કૃષ્ણપાક્ષિક]	કિણ્હાલેસા. સ્ત્રીં [કૃષ્ણલેશ્યા]
જુઓ 'ઉપર'	જુઓ 'કિણ્હલેસ'
કિણ્હપત્ત. પું [કૃષ્ણપત્ર]	કિણ્હસિરી. વિં [કૃષ્ણશ્રી]
કાળા પાંદડા, એક ચાર ઇન્દ્રિયવાળો જીવ	આ ચોવીસીના સત્તરમાં તીર્થંકર અને છઠ્ઠા ચક્રવર્તી
કિણ્હબંધુજીવ. પું [કૃષ્ણબન્ધુજીવ]	એવા ભં ના મુખ્ય પત્ની (સ્ત્રીરત્ન).
	કિણ્હાસોય. પું [કૃષ્ણાશોક]

વૃક્ષ-વિશેષ
કિણ્ણાસોસ. પુ. [કૃષ્ણાશોક]
 વૃક્ષ-વિશેષ
કિણ્ણોભાસ. વિશે. [કૃષ્ણાવભાસ]
 કાળી પ્રભા
કિતિકમ્મ. ન. [કૃતિકર્મન્]
 જુઓ 'કિઙ્કમ્મ'
કિત્ત. ધા. [કીર્તય]
 કીર્તન કરવું, વખાણવું
કિત્તિ. કૃ. [કીર્તયિત્]
 સ્તુતિ કરાવેલ
કિત્તણ. ન. [કીર્તન]
 વખાણ, પ્રશંસા
કિત્તય. ત્રિ. [કીર્તય]
 સ્તુતિ કરેલ, વખાણેલ
કિત્તયય. ત્રિ. [કીર્તયત્]
 કીર્તન કરેલ
કિત્તિ. સ્ત્રી. [કીર્તિ]
 કીર્તિ, પ્રસિદ્ધિ, યશ, એક અધિષ્ઠાત્રી દેવી, એક ફૂટ,
કિત્તિ. સ્ત્રી. [કીર્તિ]
 સર્વ-દિશા-વ્યાપી સાધુવાદ, દાનપુન્યફળ
કિત્તિ. વિ. [કિર્તિ]
 સૌધર્મકલ્પની એક દેવી. ભ. મહાવીર પાસે નાટ્યવિધિ
 દેખાડી, વંદના કરી. પૂર્વભવમાં એક ગાથાપતિની પુત્રી
 હતી. ભ. પાર્શ્વના શાસનમાં દીક્ષા લીધેલી.
કિત્તિકર. ત્રિ. [કીર્તિકર]
 યશ કરનાર
કિત્તિકૂડ. પુ. [કીર્તિકૂટ]
 કીર્તિ શિખર
કિત્તિ. ત્રિ. [કીર્તિત]
 વખાણેલ
કિત્તિપુરિસ. પુ. [કીર્તિપુરુષ]
 વાસુદેવ
કિત્તિમ. ત્રિ. [કૃત્તિમ]
 બનાવટી

કિત્તિમઈ-૧. વિ. [કીર્તિમતિ]
 સાકેતનગરના રાજા કંડરીય ની પત્ની જસમદ્દા એ
 જેની નિશ્રામાં ચારિત્ર પાલન કર્યું તેવા સાધ્વી.
કિત્તિમઈ-૨. વિ. [કીર્તિમતિ]
 રાજા કિત્તિસેનની પુત્રી, ચક્રવર્તી બંભદત્તની એક રાણી.
કિત્તિય. ત્રિ. [કીર્તિન]
 પ્રશંસેલ, સ્તવેલ
કિત્તિયા. સ્ત્રી. [કૃત્તિકા]
 એક નક્ષત્ર
કિત્તિયા. સ્ત્રી. [કીર્તિકા]
 કુળ-શીલ
કિત્તિસેન. વિ. [કીર્તિસેન]
 ચક્રવર્તી બંભદત્ત ની એક રાણી કિત્તિમઈ ના પિતા.
કિત્તી. સ્ત્રી. [કીર્તિ]
 જુઓ 'કીર્તિ'
કિત્તીપુરિસ. પુ. [કીર્તિપુરુષ]
 વાસુદેવ
કિન્નર. પુ. [કિન્નર]
 વ્યંતર જાતિના દેવ
કિન્નરકંઠ. પુ. [કિન્નરકંઠ]
 એક મણિ
કિન્નરકંઠગ. પુ. [કિન્નરકંઠક]
 એક મણિ
કિન્નરછાયા. સ્ત્રી. [કિન્નરછાયા]
 છાયાનો એક ભેદ
કિન્નરિંદ. પુ. [કિન્નરેન્દ્ર]
 વ્યંતર જાતિનો એક ઇન્દ્ર
કિન્નરી. સ્ત્રી. [કિન્નરી]
 વ્યંતરની એક દેવી
કલ્બિસ. ત્રિ. [કલ્બિષ]
 હલકા દેવ, બીભત્સ, માયાનો એક પર્યાય, બીહામણું
કલ્બિસત્ત. ન. [કલ્બિષત્વ]
 અસુરભાવ
કલ્બિસદેવ. પુ. [કલ્બિષદેવ]
 ચાંડાળ જેવા દેવ, દેવની એક જાતિ

કિલ્બિસિય. પુઠ [કિલ્બિષિક]

હલકી જાતિના દેવ,
સંઘ આદિનો અવર્ણવાદ કરનાર

કિલ્બિસિયત્તા. સ્ત્રીઠ [કિલ્બિષિકતા]

કિલ્બિષદેવપણું

કિલ્બિસિયભાવના. સ્ત્રીઠ [કિલ્બિષિકભાવના]

કિલ્બિષિકપણું પામે તેવા ભાવો

કિમ. અઠ [કથમ્]

કેમ, કઇ રીતે

કિમંગ. અઠ [કિમઙ્ગ]

વાક્ય પ્રયોગ અવ્યય

કિમઢ્ઠં. અઠ [કિમર્થમ્]

શા માટે

કિમિ. પુઠ [કૃમિ]

કૃમિ, એક કીડો, લાખ

કિમિકુંભી. સ્ત્રીઠ [કૃમિકુમ્ભી]

કૃમિનો સમૂહ

કિમિચ્છય. નઠ [કિમિચ્છક]

સાધુને લાગતો એક અનાયીર્ણ દોષ, ઇચ્છા મુજબ
માંગવું

કિમિચ્છિય. નઠ [કિમિષ્ટ]

શું ઇષ્ટ છે ? તેમ પૂછવું

કિમિજાલાઝલ. ત્રિઠ [કૃમિજાલાકુલ]

કરિમયાના સમૂહથી વ્યાકુળ

કિમિણ. ત્રિઠ [કૃમિમત્]

કીડાથી યુક્ત

કિમિય. નઠ [કૃમિક]

કરમિયો, કીડો

કિમિરાગ. પુઠ [કૃમિરાગ]

પાકો રંગ

કિમિરાગકંબલ. પુઠ [કૃમિરાગકમ્બલ]

કિરમજી રંગથી રંગેલ કામળ, કોઈ પાકા રંગથી રંગેલ
કામળ

કિમિરાગરત્ત. ત્રિઠ [કૃમિરાગરત્ત] જુઓ ઉપર

કિમિરાય. નઠ [કૃમિરાગ]

જુઓ 'કિમિરાગ'

કિમિરાસિ. પુઠ [કૃમિરાશિ]

એક વનસ્પતિ

કિમુ. અઠ [કિમુ]

શું, પ્રશ્નાર્થે

કિમ્હ. અઠ [કિમ્હ]

કેમ ? શા માટે ?

કિયચ્ચિરેણ. ત્રિઠ [કિયચ્ચિરેણ]

કેટલો કાળ ?

કિયવચ્છ. ત્રિઠ [કૃતવત્સ]

પુત્ર રૂપે કરેલ

કિયાગ. વિઠ [કીચકા]

વિરાટનગરનો રાજા, 'દોવડૈ' ના સ્વયંવરમાં નિમંત્રણ
મળેલ.

કિર. અઠ [કિલ]

ખરેખર, નિશ્ચય

કિરણ. પુઠ [કિરણ]

કિરણ, તેજ, પ્રભા

કિરિકિરિયા. સ્ત્રીઠ [કેઠ]

એક વાજિંત્ર

કિરિમેર. પુઠ [કેઠ]

એક જાતનું સુગંધી દ્રવ્ય

કિરિય. સ્ત્રીઠ [ક્રિયા]

સમ્યગ્વાદ, ક્રિયા

કિરિયઠાણ. નઠ [ક્રિયાસ્થાન]

ક્રિયાનું સ્થાનક, તેર સ્થાનો, એક અધ્યયન

કિરિયતર. પુઠ [ક્રિયાતર]

મોટી ક્રિયા

કિરિયવાદ. પુઠ [ક્રિયાવાદ]

ક્રિયાને જ મોક્ષસાધક માનનાર મત

કિરિયવિસાલ. નઠ [ક્રિયાવિશાલ]

એક પૂર્વ

કિરિયા. સ્ત્રીઠ [ક્રિયા]

કર્મબંધન હેતુ, કાવિકી આદિ ક્રિયા, 'પન્નવણા'નું એક પદ

કિરિયાઢાણ. નઠ [ક્રિયાસ્થાન]

જુઓ 'કિરિયાઠાણ'

કિરિયાઠાણ. ન૦ [ક્રિયાસ્થાન]
જુઓ ઉપર

કિરિયાપદ. ન૦ [ક્રિયાપદ]
પન્નવણા' સૂત્રનું એક પદ

કિરિયારુઢ. સ્ત્રી૦ [ક્રિયારુચિ]
અનુષ્ઠાનમાં રુચિ,
સમક્રિતિનો એક ભેદ

કિરિયાવરણ. ન૦ [ક્રિયાવરણ]
ક્રિયાનું આવરણ

કિરિયાવાઢ. પુ૦ [ક્રિયાવાદિન્]
ક્રિયાને જ મોક્ષ સાધક માનનાર મત

કિરિયાવાદિ. પુ૦ [ક્રિયાવાદિન્]
જુઓ ઉપર

કિરિયાવિસાલ. ન૦ [ક્રિયાવિશાલ]
એક પૂર્વ

કિરિયાવિહાણ. પુ૦ [ક્રિયાવિધાન]
અનુષ્ઠાન વિધિ

કિલ. અ૦ [કિલ]
ખરેખર, નિશ્ચય

કિલંજય . પુ૦ [કિલિજ્જક]
ગાયત્રે જેમાં ખાણ અપાય છે તે વાંસનિ સુંડલી

કિલંત. ત્રિ૦ [ક્લાન્ત]
દુઃખથી પીડિત

કિલકિલાઢય. ન૦ [કિલકિલાયિત]
કિલકિલાટ કરતું

કિલામ. ધા૦ [ક્લમય્]
દુઃખ દેવું

કિલામ. પુ૦ [ક્લમ]
પીડા, દુઃખ

કિલામણા. સ્ત્રી૦ [ક્લમણા]
પીડા, દુઃખ

કિલામિજ્જમાણ. કૃ૦ [ક્લામ્યમાન]
દુઃખ આપતો

કિલામિય. વિશે૦ [ક્લમિત]

દુઃખી થયેલ, ઝાલાની પામેલ, સુકાઈ ગયેલ

કિલામિયય. વિશે૦ [ક્લમિતક]
જુઓ 'કિલામિય'

કિલામેમાણ. કૃ૦ [ક્લામ્યત્]
દુઃખ પામતો

કિલામેયવ્. ત્રિ૦ [ક્લમિતવ્ય]
દુઃખ પામવા યોગ્ય

કિલાવ. ધા૦ [ક્લમ્]
પીડા

કિલાવણા. સ્ત્રી૦ [ક્લમણા]
પીડા, દુઃખ

કિલિંચ. ન૦ [દે૦]
વાંસની ખપાટ

કિલિકિંચ. ધા૦ [રમ્]
રમણ કરવું

કિલિટ્ટ. ત્રિ૦ [ક્લિષ્ટ]
ક્રિષ્ટ, સંક્રિષ્ટ-પરિણામી,
રાગદ્વેષના પરિણામવાળો

કિલિટ્ટકમ્. ન૦ [ક્લિષ્ટકર્મન્]
ક્રિષ્ટકર્મ

કિલિટ્ટભાવ. પુ૦ [ક્લિષ્ટભાવ]
સંક્રિષ્ટ પરિણામ

કિલિન્ન. ત્રિ૦ [ક્લિન્ન]
આર્દ્ર, ભીનું

કિલિસ. ધા૦ [ક્લિશ્]
દુઃખી થવું, થાકી જવું, કલેશ પામવો

કિલિસ્સંત. કૃ૦ [ક્લિશ્યત્]
દુઃખ થતો, કલેશ પામતો, થાકી જતો

કિલી. સ્ત્રી૦ [કિલી]
ખીલી, શલાકા

કિલીબ. પુ૦ [ક્લીબ]
નપુંસક

કિલેસ. ધા૦ [ક્લિશ્]
કલેશ પામવો

કિલેસ. પુ૦ [ક્લેશ]

કલેશ, દુઃખ
કિલેસહતા. કૃં [કલેશયિત્વા]
 કલેશ ઉપજાવીને
કિલેસકર. પું [કલેશકર]
 કલેશ કરનાર
કિવણ. ત્રિં [કૃપણ]
 દરિદ્રી, કંજૂસ
કિવણકુલ. નં [કૃપણકુલ]
 દરિદ્રકુળ
કિવણગ. ત્રિં [કૃપણક]
 કૃપણ, કંજૂસ
કિવણબહુલ. વિશેં [કૃપણબહુલ]
 અતિ કંજૂસ
કિવિણ. ત્રિં [કૃપણ] જુઓ 'કિવણ'
કિવિણ. ત્રિં [કૃમિવત્]
 કૃમિવાળું
કિવિણકુલ. નં [કૃપણકુલ]
 દરિદ્રકુલ
કિવિણપિંડ. પું [કૃપણપિંડ]
 ગરીબ કે રાંકને આપવાનો ખોરાક
કિવ્વિસત્ત. નં [કિલ્વિષત્ત્વ]
 કિલ્વિષથાપણું
કિવ્વિસિય. પું [કિલ્વિષિક]
 જુઓ 'કિલ્વિસિય'
કિવ્વિસિયત્ત. નં [કિલ્વિષિકત્વ]
 જુઓ 'કિવ્વિસત્ત'
કિસ. ત્રિં [કૃશ]
 પાતળું, દુબાળું
કિસલ. પું [કિસલ]
 જુઓ 'કિસલય'
કિસલય. પું [કિસલય]
 અંકુર, ફૂંપણ
કિસા. ત્રિં [કૃશ] જુઓ 'કિસ'
કિસિ. સ્ત્રીં [કૃષિ]
 ખેતી કર્મ

કિસિપારાસર. વિં [કૃષિપારાશર]
 ધાન્યપૂરણ ગામનો એક બ્રાહ્મણ, ઢંઢળનો પૂર્વભવ. આ
 અલાભ પરીષદનું દ્રષ્ટાંત છે.
કિસિય. વિશેં [કૃશિત]
 દુબળો થયેલ
કિસોર. ત્રિં [કિશોર]
 કિશોર અવસ્થાવાળો
કિસોરય. ત્રિં [કિશોરક] જુઓ ઉપર
કિસોરી. સ્ત્રીં [કિશોરી]
 કિશોર અવસ્થાવાળી
કિસ્સ. ધાં [ક્લિશ્]
 જુઓ 'કિલેસ'
કિહ. અં [કથમ્]
 કેમ, કેવી રીતે
કિહં. અં [કથમ્]
 કેમ, કેવી રીતે
કીડ. પું [કીટ]
 કીડો, જંતુ
કીડ. પું [ક્રડ્]
 રમવું
કીડગ. નં [કીટક]
 કીડો
કીડય. નં [કીટજ]
 કીડાની લાળથી ઉત્પન્ન
કીડા. સ્ત્રીં [ક્રીડા]
 રમતગમત,
કીડા. સ્ત્રીં [ક્રીડા]
 માણસની દશ દશામાંની બીજી દશા
કીડાગારી. સ્ત્રીં [ક્રીડાકારિણી]
 કીડા કરાવનારી
કીબ. નં [ક્લીબ]
 કાચર, નપુંસક
કીય. ત્રિં [ક્રીત]
 ખરીદેલું, ગૌયરીનો એક દોષ
કીય. પું [કીચક]

વાંસ, કીચક	રમાડવું તે
કીચકડ. ત્રિં [ક્રીતકૃત]	કીલાવણય. ત્રિં [ક્રીડનક]
સાધુને માટે અગાઉથી વેચાતુ લઘ રાખેલ	રમાડવું તે
કીચગ. પું [કીચક]	કીલાવણધાર્ડ. સ્ત્રીં [ક્રીડનધાત્રી]
એક રાજાનું નામ	કીડા કરાવનાર
કીચગડ. ત્રિં [ક્રીતકૃત]	કીલિય. નં [ક્રીડિત]
જુઓ 'કીચકડ'	કીડા કરેલ
કીચાગ. વિં [કીચક]	કીલિયય. નં [ક્રીડિતક]
જુઓ 'કિચાગ'	કીડા કરેલ
કીવ. વિં [ક્લીબ]	કીલિયા. સ્ત્રીં [કીલિકા]
હસ્તિનાપુરનો એક રાજકુમાર	છ સંઘયણમાંનું પાંચમું સંઘયણ
કીર. ધાં [કૃ]	કીવ. દેં [કીવ]
કરવું તે	મંદ સંહનન, નપુંસક, અસમર્થ, નિઃસત્વ
કીરંત. કૃં [કૃવંત્]	કીવ. દેં [કીવ]
કરતો	પક્ષી વિશેષ
કીલ. ત્રિં [કીલ]	કીવ. પું [ક્લીબ]
કરવું તે	નપુંસક
કીલ. પું [કીલ]	કીસ. વિશેં [કીંસ્વ]
ખીલો, ખીટી	કેવું,
કીલ. ધાં [ક્રીડ્] જુઓ 'કીડ'	કેવા સ્વભાવનું
કીલંત. કૃં [ક્રીડત્]	કીસ. ધાં [ક્લિશ્]
રમતો	જુઓ 'કલેસ'
કીલગ. પું [કીલક]	કીસ. અં [કસ્માત્]
ખીલો	ક્યાંથી
કીલણ. નં [ક્રીડન]	કીસ. પું [કીદૃશ]
કીડા, ખેલ, રમત	કેવા પ્રકારનું, કેવું
કીલમાણ. કૃં [ક્રીડત્]	કીસન્તા. સ્ત્રીં [કીદૃશતા]
રમતો	કેવો પ્રકાર?
કીલય. પું [કીલક]	કીસન્તા. સ્ત્રીં [કિંસ્વતા]
ખીલો	શું સ્વરૂપ?
કીલા. સ્ત્રીં [ક્રીડા]	કુ. અં [કુ]
કીડા, ખેલ, રમત	કુત્સિત, ખરાબ, કુમાર, થોડું, અલ્પ, નિંદિત
કીલાવણ. નં [ક્રીડન]	કુ. અં [કુ]
રમાડવું	નિષિદ્ધ, નિવારિત,
કીલાવણગ. ત્રિં [ક્રીડનક]	કુ. ધાં [કૃ]

કરવું

કુડય. પું [કુજિત]
સ્ત્રીઓનું ક્ષજન

કુડયન્ન. વિં [કુવિકર્ણ]
એક ગાથાપતિ, જેને ઘણી ગાયો હતી. તેણે ગાયોના વર્ણ પ્રમાણે અલગ અલગ જૂથ બનાવેલા.

કુડવ. નં [કુતુપ]
પાત્ર વિશેષ, તેલ વગેરે લેવાનું ચર્મપાત્ર, તુંબીપાત્ર

કુઓ. અં [કુતસ્]
ક્યાંથી

કુંકળ. પું [દેં]
ચાર ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ

કુંકળ. વિં [કોડ્કળ]
જુઓ 'કોંકળ'

કુંકળઅ. વિં [કોડ્કળક]
કોંકળનો રહેવાસી, તે એક વૃદ્ધનો પુત્ર હતો, પિતા સાથે દીક્ષા લીધી. તે જ્યારે બાળમુનિ હતા ત્યારે રમવાના સાધનો અપાતા હતા, પણ જ્યારે તેને સ્ત્રીની ઇચ્છા થઈ ત્યારે આજ્ઞા બહાર કરાયા.

કુંકળગદારઅ. વિં [કોડ્કળકદારક]
એક વિધુર, તેણે કોઈ બીજી સ્ત્રી સાથે લગ્ન કરવા માટે પોતાના પુત્રને મારી નાંખેલ. જુઓ 'કોંકળ'

કુંકુળગ. વિં [કોડ્કળક]
જુઓ 'કુંકળઅ'

કુંકુમ. પું [કુડ્કુમ]
કંકુ, કેશર

કુંકુમપુડ. પું [કુડ્કુમપુટ]
કંકુનો પડો

કુંચ. પું [ક્રૌચ્ચ]
ક્રૌંચ પક્ષી

કુંચસ્સર. પું [ક્રૌચ્ચસ્વર]
ક્રૌંચ સ્વર

કુંચિઅ. વિં [કુજ્ચિકા]
એક વ્યાપારી, જેના પુત્રે ચોરી કરી મુનિ પર આળ ચઢાવેલ, કુંચિકે મુનિને પીડા આપી.

કુંચિત. વિં [કુંજ્ચિત]
એક તાપસ, જે મૃત માછલી ખાવાથી બીમાર થયો, તેણે સાચું જણાવતાં કોઈ વૈદ્યે સાજો કર્યો.

કુંચિત. પું [કુજ્ચિત]
કુંડલાકાર થયેલ વાંકું, એક (શ્રાવક)ગૃહસ્થ

કુંચિય. પું [કુજ્ચિક]
જુઓ 'ઉપર'

કુંચિયા. સ્ત્રીં [કુજ્ચિકા]
કુંચી, ચાલી

કુંજર. પું [કુજ્જર]
હાથી

કુંજરસેના. વિં [કુંજ્જરસેના]
ચક્રવર્તી **બંભદત્ત**ની એક પત્ની.

કુંજરાણિય. પું [કુજ્જરાનીક]
હાથીની સેના

કુંજરાણિયાધિપતિ. પું [કુજ્જરાનીકાધિપતિ]
હાથીની સેનાનો અધિપતિ

કુંજરાણિયાધિવતિ. પું [કુજ્જરાનીકાધિપતિ]
ઉપર

કુંજરાણિયાહિવડ. પું [કુજ્જરાનીકાધિપતિ]
ઉપર

કુંજરાણિયાહિવતિ. પું [કુજ્જરાનીકાધિપતિ]
ઉપર

કુંટ. ત્રિં [કુળ્લ]
કુંઠો, વિકૃત હાથવાળો

કુંટત્ત. નં [કુળ્લત્ત]
કુંડા કે લંગડાપણું

કુંડ. નં [કુળ્લ]
કુંડ, કુંડ

કુંડકોલિઅ. વિં [કુળ્લકોલિક]
ભઁ મહાવીરના દશ ઉપાસકમાંનો છઠ્ઠો ઉપાસક, કંપિલપુરનો અતિ ધનાઢ્ય ગાથાપતિ, તેની પત્નીનું નામ **પૂસા** હતું, દેવે તેની પાસે ગોશાળાનો સિદ્ધાંત શ્રેષ્ઠ પુરવાર કરી દલીલો કરી ત્યારે દેવને ચૂપ કરી દીધેલ.

શ્રાવકની અગિયાર પ્રતિમા વહન કરી, અનશન કરી,
સૌધર્મ દેવલોકે ગયો.

કુંડકોલિય. વિં [કુંડકોલિકા]

જુઓ 'કુંડકોલિઅ'

કુંડગ. પું [કુંડક]

કાન ખજુરો

કુંડગામ. પું [કુંડગ્રામ]

મગધનું એક ગામ

કુંડધારપડિમા. સ્ત્રીં [કુંડધારપ્રતિમા]

શાશ્વત પ્રતિમાની આસપાસ રહેલી એક પ્રતિમા

કુંડધારિ. વિશેં [કુંડધારિન્]

આજ્ઞાકારી

કુંડપુર. નં [કુંડપુર]

એક ગામ-વિશેષ

કુંડમોય. પું [કુંડમો]

હાથીના પગના આકારનું કુંડા જેવું માટીનું એક કામ

કુંડય. પું [કુંડક]

એક જાતનું વાસણ, કુંડ

કુંડલ. પું [કુંડલ]

કાનનું એક આભૂષણ, એકદ્વીપ

કુંડલજુગલ. નં [કુંડલયુગલ]

કુંડલની જોડ

કુંડલઘર. ત્રિં [કુંડલઘર]

કુંડલ ધારણ વાર્તા

કુંડલભદ્ર. પું [કુંડલભદ્ર]

કુંડલદ્વીપનો અધિપતિ દેવ

કુંડલમહાભદ્ર. પું [મુંડલમહાભદ્ર]

જુઓ ઉપર

કુંડલમહાવર. પું [કુંડલમહાવર]

કુંડલ વર સમુદ્રનો અધિષ્ઠાતા દેવ

કુંડલવર. પું [કુંડલવર]

એક દ્વીપ-સમુદ્ર

કુંડલવરભદ્ર. પું [કુંડલવરભદ્ર]

કુંડલવર દ્વીપનો અધિપતિ દેવ

કુંડલવરમહાભદ્ર. પું [કુંડલવરમહાભદ્ર]

જુઓ ઉપર

કુંડલવરોદ. પું [કુંડલવરોદ]

એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

કુંડલવરોભાસભદ્ર. પું [કુંડલવરાવભાસભદ્ર]

કુંડલવરાવભાસ દ્વીપનો અધિષ્ઠાતા દેવ

કુંડલવરોભાસ. પું [કુંડલવરાવભાસ]

એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

કુંડલવરોભાસમહાવર. પું [કુંડલાવરાવભાસ મહાવર]

કુંડલવરોભાસ સમુદ્રનો અધિષ્ઠાતા દેવ

કુંડલવરોભાસવર. પું [કુંડલાવરાવભાસવર]

જુઓ ઉપર

કુંડલા. સ્ત્રીં [કુંડલા]

સુવચ્છ વિજયની મુખ્ય રાજધાની

કુંડલોદ. પું [કુંડલોદ]

એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

કુંડિય. પું [કુંડિક]

કમંડલ

કુંડિયા. સ્ત્રીં [કુંડિકા]

કમંડલ, કુંડી

કુંડિયાયણ. પું [કૌંડિકયણ]

ગોત્ર-વિશેષ

કુંડિયાયણીય. પું [કૌંડિકાયણીય]

એક ગોત્ર-વિશેષ સંબંધિ

કુંડિયાલંછણ. પું [કુંડિકાલાજ્છણક]

કુંડિકા લંછન

કુંડી. સ્ત્રીં [કુંડી]

જુઓ 'કુંડિયા'

કુણાલ-૧. વિં [કુણાલ]

ચંદગુત્ત ના પુત્ર બિંદુસાર ના પુત્ર અસોગ નો પુત્ર.

ઉજ્જેનીનો રાજા હતો. પાડલિપુત્રથી આવેલ તેના

પિતાના પત્રમાં અંધીયતામ્ શબ્દ વાંચીને તેણે જાતે

પોતાની આંખો ફોડી નાંખેલ, તે સંગીત વિશારદ હતો.

કુણાલ-૨. વિં [કુણાલ]

મરુચ્ચ નગરનો એક બૌદ્ધ સાધુ, જે પછીથી આચાર્ય

જિનદેવ ના શિષ્ય બન્યા.

કુંત. પું [કુંત]

ભાલો

કુંતગ્ગ. નં [કુંતાગ્ગ]

ભાલાની અણી

કુંતગ્ગહ. ત્રિં [કુંતાગ્ગહ]

ભાલો રાખનાર

કુંતલ. પું [કુંતલ]

વાળ, શિખર, દેશ-વિદેશ, સાતવાહન-નૃપ વિશેષ

કુંતી. વિં [કુંતી]

રાજા 'પાંડુ' ની પત્ની, વાસુદેવ કળ્હની ફોઈ, પાંડવોની માતા.

કુંથુ. વિં [કુંથુ]

ભરતક્ષેત્રની આ ચોવીસીના સત્તરમાં તીર્થંકર અને આ અવસર્પિણીના છઠ્ઠા ચક્રવર્તી, ગજપુરના રાજા સૂર અને રાણી સિરિ ના પુત્ર. કિળ્હસિરિ તેની મુખ્ય પત્ની હતા. તેમના દેહનો વર્ણ સુવર્ણ હતો. ૧૦૦૦ પુરુષ સહિત દીક્ષા લીધી. તેમને ૩૭ ગણ અને ૩૭ ગણધર હતા. ૯૫૦૦૦ વર્ષ આયુ પાળી મોક્ષે ગયા. વગેરે વગેરે...

કુંદ. પું [કુંદ]

કુંદ નામક વનસ્પતિ, વેલ, મોગરો

કુંદગુમ્મ. પું [કુંદગુલ્મ]

મોગરાના ગુચ્છો, મચકુંદનું ફૂલ,

કુંદરુવ્ક. પું [કુંદરુવ્ક]

એક સાધારણ વનસ્પતિ

કુંદલતા. સ્ત્રીં [કુંદલતા]

મોગરાની વેલ

કુંદલયા. સ્ત્રીં [કુંદલતા]

મોગરાની વેલ

કુંદલયાપવિભક્તિ. પું [કુંદલતાપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

કુંદુરુવ્ક. પું [કુંદુરુવ્ક]

જુઓ 'કુંદરુવ્ક'

કુંભ. પું [કુંભ]

કળશ, ઘડો, એક પરમાધામી, ચૌદમાંનું એક સ્વપ્ન, અનાજ વગેરે માપવાનું એક માપ વિશેષ

કુંભ-૧. વિં [કુંભ]

ભં મલ્લિના પિતા, મિથિલા નગરીના રાજા, તેની પત્ની 'પદ્માવતી' હતા.

કુંભ-૨. વિં [કુંભ]

આ ચોવીસીના અઠારમાં તીર્થંકર. ભં અર ના પ્રથમ શિષ્ય

કુંભ-૩. વિં [કુંભ]

વર્તમાન ચોવીસીના વીસમાં તીર્થંકર ભં મુણિસુવ્વય ના પ્રથમ શિષ્ય

કુંભગ. વિં [કુંભગ]

જુઓ 'કુંભ-૧'

કુંભજુઅલ. પું [કુંભજુઅલ]

બે ઘડા

કુંભંડિંદ. પું [કુંભાંડેન્દ્ર]

એક ફળ

કુંભકાર. પું [કુંભકાર]

કુંભાર

કુંભકારકડગ. નં [કુંભકારકટક]

એક પ્રાચીન નગરી જ્યાં પાલકે ઉપસર્ગ કર્યો

કુંભકારાવણ. પું [કુંભકારાવણ]

કુંભારની દુકાન

કુંભકારી. સ્ત્રીં [કુંભકારી]

કુંભારની સ્ત્રી

કુંભગસો. અં [કુંભાગ્રશસ્]

ઘડા પ્રમાણ

કુંભાર. પું [કુંભકાર]

કુંભાર

કુંભારાયતન. પું [કુંભારાયતન]

કુંભારનું ઘર કે નિવાસસ્થાન

કુંભારાવાય. પું [કુંભાકારાપાક]

કુંભારની ભટ્ટી

કુંભિક. નં [કુંભિક]

એક માપ, એક વનસ્પતિ

કુંભિવ્ક. વિશેં [કૌમ્ભિક]

કુંભ પરિમાણવાળો

કુંભિપવ્ક. પુઠ [કુમ્ભીપવ્ક]	ફકડો
કુંભિમાં પકાવેલ	કુવ્કુડજાઇય. પુઠ [કુવ્કુટજાતિક]
કુંભિપાક. પુઠ [કુમ્ભીપાક]	ફકડાની જાતિ
જુઓ ઉપર	કુવ્કુડજુલ્હ. નઠ [કુવ્કુટયુલ્હ]
કુંભિપાગ. પુઠ [કુમ્ભીપાક]	ફકડા યુલ્હ
જુઓ ઉપર	કવ્કુડટ્ટાણકરણ. નઠ [કુવ્કુટસ્થાનકરણ]
કુંભિય. નઠ [કુમ્ભીક]	ફકડા સંબંધિ સ્થાન કરવું
જુઓ 'કુંભિક'	કુવ્કુડત્ત. નઠ [કુવ્કુટત્ત્વ]
કુંભી. પુઠ [કુમ્ભી]	ફકડાપણું
હાથીનું કુંભ સ્થળ, કુંડી, નારકીનું ઉત્પત્તિ સ્થાન	કુવ્કુડપોત. પુઠ [કુવ્કુટપોત]
કુંભીઉત્ત. ત્રિઠ [કુમ્ભ્યાગુપ્ત]	ફકડાનું બચ્યું
કુંભીમાં રહેલ	કુવ્કુડપોસય. ત્રિઠ [કુવ્કુટપોષય]
કુંભીપાગ. પુઠ [કુમ્ભીપાક]	ફકડા પાળનાર
કુંભીમાં પકાવેલ	કુવ્કુડમંસય. નઠ [કુવ્કુટમાંસક]
કુંભીમુહ. નઠ [કુમ્ભીમુખ]	કોળાપાક
સાંકડા મોઢાવાળી હાંડલી	કુવ્કુડલક્ષણ. નઠ [કુવ્કુટલક્ષણ]
કુકમ્મ. પુઠ [કુકર્મન્]	ફકડાના લક્ષણ
ખરાબ કામ	કુવ્કુડવસભ. પુઠ [કુવ્કુટવૃષભ]
કુકમ્મિ. ત્રિઠ [કુકર્મિન્]	મોટો ફકડો
ખરાબ કામ કરનાર, કૃત્સિત કર્મ-ધંધો કરનાર	કુવ્કુડિ. સ્ત્રીઠ [કુવ્કુટી]
કુકુડંબ. ત્રિઠ [કુકુટમ્બ]	કુકડી, મુરઘી
કૃત્સિત કુટુંબ	કુવ્કુડિઅંડગમિત્ત. ત્રિઠ [કુવ્કુટીઅંડકમાત્ર]
કુકુલ. પુઠ [દેઠ]	કુકડીના ઈંડા પ્રમાણ
છાણ	કુવ્કુડિયા. સ્ત્રીઠ [કુવ્કુટિકા]
કુકૂલાનલ. પુઠ [કુકૂલાનલ]	કુકડી, મુરઘી
છાણનો અગ્નિ	કુવ્કુડી. સ્ત્રીઠ [કુવ્કુટી]
કુવ્કયય. નઠ [દેઠ]	કુકડી, માયા
આભરણ વિશેષ	કુવ્કુડીઅંડગ. નઠ [કુવ્કુટીઅંડક]
કુવ્કુડય. નઠ [કૌકુચ્ય]	કુકડીનું ઇંડું
કૌકુચ્ય, મુખ-નેત્રના વિકારવાળી ક્રિયા	કુવ્કુયય. નઠ [દેઠ]
કુવ્કુડ. પુઠ [કુવ્કુટ]	ધુધરો
ફકડો, એક વનસ્પતિ, એક ચઉરિન્દ્રિ જીવ	કુવ્કર. પુઠ [કુર્કુર]
કુવ્કુડકરણ. નઠ [કુવ્કુટકરણ]	ફતરો
વિદ્યા દ્વારા કરાયેલ એક પ્રયોગ વિશેષ	કુવ્કુસ. પુઠ [દેઠ]
કુવ્કુડગ. પુઠ [કુવ્કુટક]	કુસકા એક ધાન્ય

કુવકુહ. પુઠ [કું] /

ચઉરિન્દ્રિયજીવ

કુગઈસિંધુ. પુઠ [કુગતિસિન્ધુ]

કુગતિરૂપી સમુદ્ર

કુગ્ગહ. પુઠ [કુગ્રહ]

કદાગ્રહ

કુગ્ગહીય. ત્રિઠ [કુગ્રહીત]

ખરાબ રીતે ગ્રહણ

કુગ્ગાહ. પુઠ [કુગ્રાહ]

ખોટી રીતે ગ્રહણ કરેલ

કુચર. ત્રિઠ [કુચર]

પરસ્ત્રીગામી

કુચેલ. ત્રિઠ [કુચેલ]

ખરાબ વસ્ત્રધારી

કુચ્ચ. પુઠ [કૂર્ચ]

દાઢી-મૂંઘ, તૂણ વિશેષ

કુચ્ચંધર. પુઠ [કૂર્ચધર]

દાઢીવાળો

કુચ્ચગ. પુઠ [કૂર્ચક]

કુચડો, ધાસનું પાથરણું

કુચ્છ. ધાઠ [કુત્સ]

નિંદા કરવી

કુચ્છ. ધાઠ [કુથ]

કહેવડાવવું

કુચ્છગ. પુઠ [કુત્સક]

એક જાતનું ધાસ

કુચ્છણિજ્જ. ત્રિઠ [કુત્સનીય]

નિંદા યોગ્ય

કુચ્છા. સ્ત્રીઠ [કુત્સા]

નિંદા

કુચ્છિ. સ્ત્રીઠ [કુક્ષિ]

ફૂખ, પેટ, ગર્ભસ્થાન, બે-હાથ પ્રમાણે એક માપ

કુચ્છિકિમિ. પુઠ [કુક્ષિકૃમિ]

ફૂખમાં ઉત્પન્ન થતો કીડો

કુચ્છિકીમય. નઠ [કુક્ષિકૃમિક]

પેટમાં ઉત્પન્ન થતા કીડા

કુચ્છિધાર. પુઠ [કુક્ષિધાર]

નાવનો સુકાની

કુચ્છિપુહત્તિય. નઠ [કુક્ષિપૃથક્તિક]

એક માપ

કુચ્છિપૂર. પુઠ [કુક્ષિપૂર]

ઉદરપૂર્તિ

કુચ્છિપૂરય. ત્રિઠ [કુક્ષિપૂરક]

ઉદરપૂર્તિકર્તા

કુચ્છિય. ત્રિઠ [કુત્સિત]

ખરાબ

કુચ્છિસૂલ. નઠ [કુક્ષિસૂલ]

પેટનું દર્દ

કુચ્છી. સ્ત્રીઠ [કુક્ષિ]

જુઓ 'કુચ્છિ'

કુજય. ત્રિઠ [કુજય]

જુગારી

કુજ્જ. ત્રિઠ [કુબ્જ]

કુબડો

કુજ્જય. પુઠ [કુબ્જક]

ગુલાબનું વૃક્ષ, સેવંતીનું ઝાડ

કુજ્જાય. પુઠ [કુબ્જક]

જુઓ 'કુજ્જર'

કુજ્જાયગુમ્મ. નઠ [કુબ્જકગુલ્મ]

ગુલાબના ગુચ્છ

કુજ્જ. ધાઠ [કુથ]

કોપ કરવો

કુટુંબ. પુઠ [કુટુંબ]

પરિવાર

કુટુંબજાગરિયા. સ્ત્રીઠ [કુટુંબજાગરિકા]

કુટુંબ સંબંધિ વિચાર કરવો તે

કુટ્ટણ. નઠ [કુટ્ટન]

કુટવું, મારવું

કુટ્ટિજ્જંત . કૃઠ [કુટ્ટયમાન]

ફૂટેલ, ખાંડણી વડે ખાંડેલ

કુટ્ટિમ. પું [કુટ્ટિમ]

ભૂમિતલ, ભોંયતળિયું

કુટ્ટિમતલ. પું [કુટ્ટિમતલ]

ભૂમિતલ, ભોંયતળિયું

કુટ્ટિય. ત્રિં [કુટ્ટિય]

કુટુંબ

કુટ્ટ. પું [કુટ્ટ]

કોઠ, એક સુગંધી દ્રવ્ય, કોઢ

કુટ્ટગ. નં [કોષ્ઠક]

કોઠો

કુટ્ટબુદ્ધિ. પું [કુટ્ટબુદ્ધિ]

એક વખત જાણ્યા પછી નહીં ભુલનાર

કુટ્ટાઉત્ત. પું [કોષ્ઠાગુપ્ત]

કોષ્ઠ-ગુપ્ત

કુટ્ટાણ. નં [કુસ્થાન]

કુત્સિત-સ્થાન

કુટ્ટાણાસણ. નં [કુસ્થાનાસન]

કુત્સિત સ્થાને રહેવું

કુટ્ટિ. ત્રિં [કુષિન્]

કોઢી-કોઢવાળું

કુટ્ટિઆ. સ્ત્રીં [કોષિકા]

ધાન્ય રાખવા માટે બનાવેલ માટીની કોઠી

કુટ્ટંગ. પું [કુટ્ટન્ગ]

ધરનું ઢાંકણ, એક દ્વીપ

કુટ્ટંડ. પું [કુટ્ટન્ડ]

કુટંડ, એક બંધન

કુટ્ટંબ. પું [કુટ્ટંબ]

કુટુંબ

કુટ્ટગ. પું [કુટ્ટગ]

ઘડો, એક વનસ્પતિ

કુટ્ટગછલ્લી. સ્ત્રીં [કુટ્ટગછલ્લી]

એક સફેદ ફુલવાળી વનસ્પતિ

કુટ્ટગપુષ્પરાશિ. પું [કુટ્ટગપુષ્પરાશિ]

એક જાતના સફેદ ફૂલનો ઢગલો

કુટ્ટગફલ. નં [કુટ્ટગફલ]

એક જાતની વનસ્પતિના ફળ

કુટ્ટગફાણિ. પું [કુટ્ટગફાણિ]

એક વનસ્પતિ વિશેષની છાલ

કુટ્ટમી. સ્ત્રીં [કુટ્ટમી]

નાની ધ્વજા

કુટ્ટય. પું [કુટ્ટય]

જુઓ 'કુટ્ટગ'

કુટ્ટવ. પું [કુટ્ટવ]

ધાન્યનું એક માપ, ઘર સમીપે રહેલ એક ઉપવન

કુટ્ટહ. પું [કુટ્ટહ]

કદરૂપો, બેડોળ

કુટ્ટાગાર. પું [કુટ્ટાગાર]

પર્વતના શિખરમાં કોતરેલ ઘર, શિખર આકારનું મકાન

કુટ્ટિલ. ત્રિં [કુટ્ટિલ]

કુટીલ-વક

કુટ્ટી. સ્ત્રીં [કુટ્ટી]

ઓરડી, ઝુંપડી

કુટ્ટંબ. પું [કુટ્ટંબ]

કુટુંબ-પરિવાર

કુટ્ટંબજાગરિયા. સ્ત્રીં [કુટ્ટંબજાગરિકા]

કુટુંબ સંબંધિ વિચાર કરવો તે

કુટ્ટંબય. પું [કુટ્ટંબય]

કંદ વિશેષ, વનસ્પતિ વિશેષ

કુટ્ટંબયકંદ. પું [કુટ્ટંબયકંદ]

જુઓ 'ઉપર'

કુટ્ટંબિય. ત્રિં [કૌટુંબિક]

કુટુંબી

કુટ્ટ. નં [કુટ્ટ]

દીવાલ, ભીંત

કુટ્ટાલ. નં [કુટ્ટાલ]

એક શસ્ત્ર, હાથની ઉપરનો એક વિશેષ ભાગ

કુણ. ધાં [કુ]

કરવું, રચવું, બનાવવું

કુણંત. કૃં [કુણંત]

કરતો, બનાવતો

કુળવક. પું [કુળવક]

એક વનસ્પતિ

કુળમાણ. કૃં [કુર્વન્]

કરતો

કુળમાણ. કૃં [કુર્વાણ]

કરાવવું તે

કુળવ. પું [દેં]

મૃત શરીર, દુર્ગંધી

કુળાલ. પું [કુળાલ]

એક દેશ, એક રાજા

કુળાલા. સ્ત્રીં [કુળાલા]

એક નગરી

કુળાલાહિવડ. પું [કુળાલાધિપતિ]

કુણાલ દેશનો અધિપતિ

કુળિ. ત્રિં [કુળિ]

હાથ કે પગ નાનો કે મોટો હોય તેવા ગર્ભ દોષયુક્ત

કુળિમ. નં [દેં]

માંસ, મડદું

કુળિમાહાર. પું [કુળપાહાર]

માંસાહાર

કુળિય. પું [કુળિત્વ]

કુંઠા કે લંગડાપણું

કુળિયા. સ્ત્રીં [કુળિતા]

જેનો એક હાથ કે પગ નાનો મોટો થઇ ગયો હોય તે, એક રોગ

કુતત્તિ. સ્ત્રીં [કુતપ્તિ]

કુત્સિત ચિંતા

કુતવ. પું [કૌતવ]

એક વસ્ત્ર-વિશેષ, સૂર્ય, અતિથિ, ભાણેજ, વાદ્યવિશેષ

કુતિત્થિ. ત્રિં [કુતીર્થિન્]

કુતીર્થી, પાખંડી, મિથ્યાત્વી, કુતીર્થીની ભજના કરનાર

કુતિત્થિય. ત્રિં [કુતીર્થિક]

જુઓ 'ઉપર'

કુતુંબ. પું [કુસ્તુમ્બ]

એક વાદ્ય વિશેષ

કુંતુંબર. પું [કુસ્તુમ્બર]

તેલપાત્ર, તેલ આદિનું વાસણ, વાદ્ય વિશેષ

કુતો. અં [કુતસ્]

ક્યાંથી

કુત્તાર. ત્રિં [કુત્તાર]

તરવા માટે અયોગ્ય

કુત્તિય. નં [કુત્રિક]

સ્વર્ગાદિ ત્રણ લોક

કુત્તિયાવળ. પું [કુત્રિકાપળ]

ત્રણ લોકમાં નીપજતી દરેકવસ્તુ જ્યાંથી મળે તે દુકાન

કતુંબક. પું [કુસ્તુમ્બક]

એક વાદ્ય વિશેષ

કુત્થિઅ. ત્રિં [કુત્સિત]

નિર્દિંત, ખરાબ

કુત્થુંબરિયા. સ્ત્રીં [કુસ્તમ્બરિકા]

કોથમરી

કુત્થુંબરી. સ્ત્રીં [કુસ્તુમ્બરી]

કોથમરી

કુથિત. ત્રિં [કુથિત]

નિન્દ્ય, ખરાબ

કુદંડ. પું [કુદણ્ડ]

એક જાતનું બંધન

કુદંડગ. પું [કુદણ્ડક]

પ્રહાર મારવાનો કોરડો

કુદંડિમ. નં [કુદણ્ડિક]

કુત્સિત દંડ કરનાર

કુદંડિમ. નં [કુદણ્ડિમ]

કુત્સિત દંડ

કુદંસળ. નં [કુદર્શન]

મિથ્યાત્વદર્શન

કુદિટ્ટિ. સ્ત્રીં [કુદૃષ્ટિ]

વિપરીત દ્રષ્ટિ,

મિથ્યાત્વ દ્રષ્ટી

કુદ્દાલિયા. સ્ત્રીં [કુદ્દાલિકા]

કોદાળી

કુદ્ધ. ત્રિં [કુદ્ધ]
ક્રોધી, ગુસ્સે થયેલ

કુપવ્ધ. ત્રિં [કુપવ્ધ]
નીચ પક્ષનો

કુપ્પ. ધાં [કુપ્પ]
કોપ કરવો, ગુસ્સે થવું

કુપ્પ. નં [કુપ્પ]
ધરવખરી, રાચરચીલું

કુપ્પમાણ. કૃં [કુપ્પમાણ]
કૃત્સિત પ્રમાણ

કુપ્પર. પું [કુર્ષર]
ગાડા કે રથનો ભાગ

કુપ્પવચન. નં [કુપ્પવચન]
કૃત્સિત પ્રવચન

કુપ્પવચનિય. નં [કુપ્પવચનિક]
પાખંડીઓના શાસ્ત્રધારે તેઓએ કરલાનું દિનકૃત્ય

કુપ્પહ. પું [કુપ્પથ]
કૃત્સિત પથ, કુમાર્ગ

કુબેર. પું [કુબેર]
કુબેર, યક્ષવિશેષ

કુબેરદત્ત. વિં [કુબેરદત્ત]
પોતાની પુત્રી સાથે ભોગસુખમાં લેપાનાર એક શ્રેષ્ઠી.

કુભોઙ. ત્રિં [કુભોજિન્]
કૃત્સિત ભોજનકર્તા

કુભોયણ. નં [કુભોજન]
કૃત્સિત ભોજન

કુમદ. પું [કુમદ]
સાતમાં દેવલોકનું એક વિમાન

કુમાણુસન્ત. નં [કુમાણુષ્ત્વ]
કૃષ્ટામાણુષ્ત્વ

કુમાર. પું [કુમાર]
કુમાર, અવિવાહિત, અસુરકુમારાદિ દેવ, આઠ વર્ષ ઉપરનો બાળક, રાજ્યને યોગ્ય, પારિણામિક બુદ્ધિનું દ્રષ્ટાંત, અભુક્તભોગી

કુ-માર. પું [કુ-માર]

કૃત્સિત મરણ, દુઃખ મૃત્યુ, વિરૂપ મરણ પ્રકાર

કુમારગ. પું [કુમારક]
જુઓ 'કુમાર'

કુમારગહ. પું [કુમારગહ]
અસુરકુમારાદિનો વળગાડ

કુમારત્ત. નં [કુમારત્ત્વ]
કુંવારાપણું

કુમારનંદી. વિં [કુમારનંદી]
અનંગસેનનું બીજું નામ. ચંપાનગરીનો સોની.

કુમારપુત્તિય. વિં [કુમારપુત્રક]
ભં મહાવીરના એક શિષ્ય, જેનો ઉલ્લેખ ગોયમ અને

ઉદય
પેઢાલપુત્ર ના સંવાદમાં છે.

કુમારભિચ્ચ. પું [કુમારમૃત્ય]
જેમાં નાના બાળકના રોગની ચિકિત્સા બતાવી છે તે

કુમારભૂત. વિશેં [કુમારભૂત]
કુમાર સ્વરૂપ, બ્રહ્મચારી, રાજકુમારરૂપ

કુમારભૂય. વિશેં [કુમારભૂત]
જુઓ 'કુમારભૂત'

કુમારમહરિસિ. વિં [કુમારમહર્ષિ]
તેનું બીજું નામ કુમારવર છે. (સુસઢ કથા અંતર્ગત ગોવિંદ બ્રાહ્મણની પત્ની મટ્ટિદારિકા ની કથામાં આ આચાર્યનું નામ આવે છે.)

કુમારય. પું [કુમારક]
ખરાબ શીકારી

કુમારવર. વિં [કુમારવર]
જુઓ 'કુમારમહરિસિ'

કુમારવાસ. પું [કુમારવાસ]
બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, કુમાર અવસ્થામાં રહેવું તે

કુમારસમણ-૧. પું [કુમારશ્રમણ]
કુમારાવસ્થામાં જ દીક્ષા લીધેલ

કુમારસમણ-૨. વિં [કુમારશ્રમણ]
રાજા પરસિ ના પ્રતિબોધક કેસિ સ્વામીનું વિશેષ નામ.

કુમારસમણ. વિં [કુમારશ્રમણ]
અઙમુક્ત મુનિનું બીજું નામ.

કુમારાવાસ. પું [કુમારાવાસ]

જુઓ 'કુમારવાસ'

કુમારિઅ. પું [કુમારક]

ખરાબ શીકારી

કુમારિયા. સ્ત્રીં [કુમારિકા]

કન્યા, કુંવારી

કુમારી. સ્ત્રીં [કુમારી]

કુંવારી, કન્યા

કુમુત. નં [કુમુદ]

ચંદ્ર વિકાસી કમળ, સફેદ ફૂલ

કુમુદ. નં [કુમુદ]

ચંદ્રવિકાસી કમળ, દેવવિમાન, મહાવિદેહની એક વિજય

કુમુદકૂડ. પું [કુમુદકૂટ]

એક શિખર

કુમુદગ. નં [કુમુદક]

એક જાતનું ઘાસ

કુમુદગુમ્મ. પું [કુમુદગુલ્મ]

એક દેવવિમાન

કુમુદદલ. નં [કુમુદદલ]

કમળદલ

કુમુદપ્પભા. સ્ત્રીં [કુમુદપ્રભા]

એક વાવડી

કુમુદપ્પહા. સ્ત્રીં [કુમુદપ્રભા]

એક વાવડી

કુમુદવન. નં [કુમુદવન]

કુમુદવન

કુમુદા. સ્ત્રીં [કુમુદા]

એક વિજય, એક વાવડી

કુમુદાગર. પું [કુમુદાકર]

કમળનો સહુહ

કુમુય. નં [કુમુદ]

જુઓ 'કુમુદ'

કુમુયજોણિય. પું [કુમુદયોનિક]

એક જલરૂહ

કુમુયત્ત. નં [કુમુદતા]

કમળપણું

કુમુયહથગય. નં [હસ્તગતકુમુદ]

હાથમાં રહેલ

કુમ્મ. પું [કૂર્મ]

કાચબો, એક ગામ, એક અધ્યયન-વિશેષ

કુમ્મઆવલિયા. સ્ત્રીં [કૂર્મવલિકા]

કાચબાની પંક્તિ

કુમ્મગ. પું [કૂર્મક]

કાચબો, એક અધ્યયન-વિશેષ

કુમ્મગડ. સ્ત્રીં [કૂર્મગતિ]

કાચબાગતિ

કુમ્મગામ. પું [કૂર્મગ્રામ]

એક ગામ

કુમ્મચલણ. નં [કૂર્મચરણ]

કાચબાના પગ

કુમ્મય. પું [કૂર્મક]

કાચબો

કુમ્માસ. પું [કુલ્માષ]

એક ધાન્ય, અડદ, કળથી, બાકુળા

કુમ્માસપિંડિયા. સ્ત્રીં [કુલ્માષપિંડિકા]

અડદની મુઠી

કુમ્મુણય. સ્ત્રીં [કૂર્મોન્નત]

કાચબા જેવી ઉન્નત યોનિ જેમાં અરિહંતાદિ જન્મ લે

કુમ્મુણયા. સ્ત્રીં [કૂર્મોન્નતા]

જુઓ ઉપર

કુરંગ. પું [કુરઙ્ગ]

હરણ, મૃગ

કુરજ્જ. નં [કુરાજ્ય]

કુત્સિત રાજ્ય

કુરડ. વિં [કુરટ]

જુઓ ઉપર

કુરય. પું [કુરવ]

વનસ્પતિ વિશેષ

કુરર. પું [કુરર]

પાણીને કિનારે રહેતું પક્ષી

કુરરી. સ્ત્રી૦ [કુરરી]

ટીંટોડી

કુરલ. પુ૦ [કુરલ]

એક રોમ પક્ષી

કુરા. સ્ત્રી૦ [કુર]

અકર્મભૂમિ, એક વર્ષ ક્ષેત્ર

કુરા. પુ૦ [કરવ]

વૃક્ષ વિશેષ

કુરાઇ. પુ૦ [કુરાજન્]

ખંડીયો રાજા, સીમાડાનો રાજા

કુરિણ. ન૦ [દે૦]

મોટું જંગલ

કુરુ. પુ૦ [કુર]

એક દેશ, એક દીપ-એક સમુદ્ર, એક યુગલિક ક્ષેત્ર

કુરુકંદ. ન૦ [કુરુકન્દ]

એક જાતનું ઘાસ

કુરુકુયા. સ્ત્રી૦ [કુરુકુચા]

સ્થંડિલ ગયા પછી શૌચક્રિયા કરવી તે

કુરુકુલ્લા. સ્ત્રી૦ [કુરુકુલ્લા]

કુરુકુલ્લા (દેવી)

કુરુચંદ. વિ૦ [કુરુચન્દ્ર]

એક ફૂર રાજા, જે સ્વર્ગ નરકાદિમાં માનતો ન હતો, તેની

પત્નીનું નામ **કુરુમઈ** અને પુત્રનું નામ **હરિચંદ** હતું.

કુરુજનવય. ન૦ [કુરુજનપદ]

કુરુનામક દેશ

કુરુડ. વિ૦ [કુરટ]

જુઓ 'ઊક્કુરુડ'

કુરુદત્ત-૧. વિ૦ [કુરુદત્ત]

ભ૦ મહાવીરના એક શિષ્ય, તપોમય જીવન પૂર્ણ કરી

સામાનિક દેવ થયેલ.

કુરુદત્ત-૨. વિ૦ [કુરુદત્ત]

કુરુદત્તસુય ના પિતા

કુરુદત્તપુત્ર. વિ૦ [કુરુદત્તપુત્ર]

ભ૦ મહાવીરના એક શિષ્ય. અનશન કરી સમાધિ મૃત્યુ

પામી, ઇશાનેન્દ્રના સામાનિક દેવરૂપે જન્મ્યા.

કુરુદત્તસુય. વિ૦ [કુરુદત્તસુત]

કુરુદત્ત રાજાનો પુત્ર, તેણે દીક્ષા લીધી, કોઈએ શાલ્મલી

વૃક્ષના લાકડાથી તેને સળગાવ્યા તો પણ સમાધિ

જાળવી ઉત્તમાર્થને પામ્યા.

કુરુમઈ-૧. વિ૦ [કુરુમતી]

બારમાં ચકવર્તી **બંભદત્ત**ની પદરાણી (સ્ત્રીરત્ન)

કુરુમઈ-૨. વિ૦ [કુરુમતી]

રાજા **કુરુચંદ**ની પત્ની

કુરુચંદ. વિ૦ [કુરુચન્દ]

જુઓ 'કુરુચંદ'

કુરુય. પુ૦ [કુરુક]

માયાનું પર્યાયનામ

કુરુયા. સ્ત્રી૦ [કુરુકા]

પગ ધોવા આદિ શૌચક્રિયા

કુરુવાસિ. પુ૦ [કુરુવાસિન્]

કુરુમાં વસનાર

કુરુવિંદ. પુ૦ [કુરુવિન્દ]

કેળ, એક ઘાસ

કુરુવિંદાવત્ત. ન૦ [કુરુવિન્દાવર્ત]

એક આભૂષણ

કુરુવ. પુ૦ [કરુપ]

ખરાબ રૂપ, મોહનીય કર્મ

કુલ. પુ૦ [કુલ]

કુળ, પૂર્વજ, વંશપરંપરા, ઘર, સમુદાય, વિદ્યાધરાદિ,

પિતૃપક્ષ

કુલ. પુ૦ [કુલ]

મહિનાના નામવાળા નક્ષત્રો

કુલ. પુ૦ [કુલ]

ગણનો એક ભાગ, ચાંદ્રાદિ કુળ,

કુલઅમદ. પુ૦ [કુલઅમદ]

કુળનો મદ ન કરવો

કુલકન્નયા. સ્ત્રી૦ [કુલકન્યકા]

કુલીન કન્યા

કુલકર. પુ૦ [કુલકર]

યુગલિકની વ્યવસ્થા કરનાર

કુલકહા. સ્ત્રીં [કુલકથા]

કુળસંબંધિ કથા

કુલકિત્તીકર. ત્રિં [કુલકીર્તિકર]

કુળની ખ્યાતિ

કુલકેડ. પું [કુલકેતુ]

કુળની ધજારૂપ

કુલકોડિ. પું [કુલકોટિ]

જીવની ઉત્પત્તિ-સ્થાનના પ્રકાર

કુલક્ષ. પું [કુલાક્ષ]

એક દેશ

કુલક્ષણ. નં [કુલક્ષણ]

અપલક્ષણ

કુલક્ષય. પું [કુલક્ષય]

કુળનો નાશ

કુલગર. પું [કુલકર]

જુઓ 'કુલકર'

કુલગરગંડિયા. સ્ત્રીં [કુલકરગણ્ડિકા]

જેમાં કુલકરોનું વર્ણન આવે છે તેવી કંડિકા

કુલગરવંસ. પું [કુલકરવંશ]

કુલકર-વંશ

કુલઘર. નં [કુલગૃહ]

કુળગૃહ-પિતૃગૃહ

કુલઘરરક્ષિયા. સ્ત્રીં [કુલગૃહરક્ષિતા]

પિતૃગૃહ રક્ષણ કરનારી

કુલજસકર. ત્રિં [કુલયશસ્કર]

કુળનો યશ વધારનાર

કુલતિલય. નં [કુલતિલક]

કુળમાં તિલક સમાન

કુલત્થ. પું [કુલત્થ]

કળથી, એક ધાન્ય

કુલત્થા. સ્ત્રીં [કુલસ્થા]

કુલીન સ્ત્રી

કુલથેર. પું [કુલસ્થવિર]

કુળનો નિર્વાહ-આદિ કરનાર મુખ્ય પુરુષ

કુલદિનયર. પું [કુલદિનકર]

કુળમાં સૂર્ય સમાન

કુલદીવ. પું [કુલદીપ]

કુળમાં દીપ સમાન

કુલદેવ. પું [કુલદેવ]

કુળમાં દેવ

કુલદેવયા. સ્ત્રીં [કુલદેવતા]

કુળ દેવતા

કુલધમ્મ. પું [કુલધર્મ]

કુળધર્મ, કુળાચાર

કુલધુયા. સ્ત્રીં [કુલદુહિત્]

કુળની પુત્રી

કુલધૂયા. સ્ત્રીં [કુલદુહિત્]

કુળની પુત્રી

કુલનંદિકર. ત્રિં [કુલનન્દિકર]

કુળની વૃદ્ધિ કરનાર

કુલનામ. નં [કુલનામ]

કુળનું નામ

કુલનિસ્સિય. ત્રિં [કુલનિશ્રિત]

કુળની નિશ્રાએ રહેનાર

કુલપડિણીય. ત્રિં [કુલપ્રત્યનીક]

કુળનો દુશ્મન, જેન મુનિના કુળનો પ્રત્યનીક

કુલપવ્વય. પું [કુલપર્વત]

કુળમાં પર્વત સમાન

કુલપાયવ. પું [કુલપાદપ]

કુળમાં કલ્પવૃક્ષ સમાન

કુલપુણિમા. સ્ત્રીં [કુલપૂર્ણિમા]

કુલ' નામક નક્ષત્રયુક્ત પૂર્ણિમા

કુલપુત્ત. પું [કુલપુત્ર]

કુળનો પુત્ર

કુલપુત્ત. વિં [કુલપુત્ર]

પોતાની માતાના કારણે જેણે ભાઈની હત્યાને માફ કરી.

કુલપુરિસ. પું [કુલપુરિસ]

કુળ પુરુષ

કુલબહુય. સ્ત્રીં [કુલવધૂક]

કુળવધૂ

કુલમય. પુઠ [કુલમદ]

કુળનો મદ કરવો તે

કુલમસી. સ્ત્રીઠ [કુલમષી]

કુળને મેષરૂપ કલંક લગાડનાર

કુલમાઝય. સ્ત્રીઠ [કુલમાતૃક]

કુળની માતા

કુલમાઝયા. સ્ત્રીઠ [કુલમાતૃકા]

કુળની માતા

કુલય. પુઠ [કુડવ]

એક માપ-વિશેષ

કુલરોગ. પુઠ [કુલરોગ]

આખા કુળને લાગુ પડે તેવો વ્યધિ

કુલલ. પુઠ [કુલલ]

ગીધ પક્ષી, બિલાડી

કુલવ. પુઠ [કુડવ]

ધાન્યનું એક માપ

કુલવડ. પુઠ [કુલપતિ]

તાપસોના ઉપરી

કુલવંસ . પુઠ [કુલવંશ]

કુળવંશ

કુલવંસતંતુ. પુઠ [કુલવંશતંતુ]

કુળવંશના સંતાન

કુલવડેંસય. પુઠ [કુલાવતંસક]

કુળના મુગુટ રૂપ

કુલવધુયા. સ્ત્રીઠ [કુલવધૂ]

કુલવધૂ

કુલવિત્તિકર. ત્રિઠ [કુલવૃત્તિકર]

કુળની આજીવિકા ચલાવનાર

કુલવિવદ્ધનકર. ત્રિઠ [કુલવિવર્ધનકર]

કુળ વૃદ્ધિ

કુલવિસિદ્ધયા. સ્ત્રીઠ [કુલવિશિષ્ટતા]

કુળની વિશેષતા

કુલવિહીનયા. સ્ત્રીઠ [કુલવિહીનતા]

કુળ રહિતતા

કુલવેયાવચ્ચ. નઠ [કુલવૈયાવૃત્ય]

કુળની સેવા કરવી

કુલસંતાણ. પુઠ [કુલસંતાન]

કુળની સંતતિ

કુલસંપન્ન. ત્રિઠ [કુલસમ્પન્ન]

જેના બાપા-દાદા શ્રેષ્ઠ

કુલસરિસ. વિશેઠ [કુલસદૃશ]

કુળ સમાન

કુલાજીવિક. પુઠ [કુલાજીવિક]

કુળ જણાવીને આહાર મેળવવો તે, આહારનો એક દોષ

કુલાધાર. પુઠ [કુલાધાર]

કુળનો આધાર

કુલાનુરૂવ. ત્રિઠ [કુલાનુરૂપ]

કુળને અનુસાર

કુલારિય. પુઠ [કુલાલક]

કુળથી આર્ય

કુલિંગ. પુઠ [કુલિઙ્ગ]

કીડાની એક જાતિ, શાક્યાદિ, મતનો વેશધારી

કુલિંગાલ. પુઠ [કુલાઙ્ગાર]

કુળમાં અંગારા સમાન

કુલિંગિ. ત્રિઠ [કુલિઙ્ગિન્]

કુતીશિ, પાખંડી

કુલિય. ત્રિઠ [કુલિક]

કોળિયું, હળ, ખસટ્ટી

કુલિય. નઠ [કુડ્ય]

ભીંત, દીવાલ

કુલિયાકડ. ત્રિઠ [કુલિકાકૃત]

કુલડાના આકારે ઢગલો કરેલ

કુલિવ્વય. પુઠ [કુટીવ્રત]

તાપસ વિશેષ

કુલીકોસ. પુઠ [કુટીક્રોશ]

શ્વેતહંસ

કુલીન. ત્રિઠ [કુલીન]

ઉત્તમ કુળમાં ઉત્પન્ન

કુલોવકુલ. નઠ [કુલોપકુલ]

ચાર નક્ષત્ર-અભિજિત, શતભિષા, આર્દ્રા, અનુરાધા

કુવધા. સ્ત્રીં [દેં]

એક વનસ્પતિ વેલ

કુવલય. નં [કુવલય]

કમળ

કુવલયપ્પહ. વિં [કુવલયપ્રભં]

જુઓ 'સાવજ્જાયરિય' તેનું નામ કુવલયપ્પહ હતું પણ મિથ્યામતિવેશધારીઓએ તેનું નામ સાવધાચાર્ય પાડેલ

કુવસહિ. સ્ત્રીં [કુવસતિ]

ખરાબ વસતિ

કુવાસસ. વિશેં [કુવાસસ્]

ખરાબ વસ્ત્ર

કુવિંદ. પું [કુવિન્દ]

વણકર

કુવિંદવલ્લી. સ્ત્રીં [કુવિન્દવલ્લી]

એક વેલ

કુવિતસાલા. સ્ત્રીં [કુપ્યશાલા]

ઘરવખરી રહે તેવું સ્થાન

કુવિય. ત્રિં [કુપિત]

કાપેલ, ગુસ્સે થયેલ

કુવિય. નં [કુપ્ય]

વાસણ વગેરે ઘરવખરી

કુવિયગિહ. પું [કુપ્યગૃહ]

ઘરવખરી ઘર

કુવિયપમાણાતિવક્રમ. નં [કુપ્યપ્રમાણાતિક્રમ]

શ્રાવકના પાંચમા અણુવ્રતનો એક અતિચાર પ્રમાણ મર્યાદા ભંગ

કુવિયસાલા. સ્ત્રીં [કુપ્યશાલા]

જુઓ 'કુવિતસાલા'

કુવુટ્ટિ. સ્ત્રીં [કુવૃષ્ટિ]

રોગોત્પાદક વરસાદ

કુવુટ્ટિબહુલ. નં [કુવૃષ્ટિબહુલ]

ઋતુ વિનાના વરસાદનું બાહુલ્ય

કુવેળી. સ્ત્રીં [કુવેળી]

એક હથિયાર

કુવ્વ. ધાં [કૃ]

કરવું

કુવ્વ. ત્રિં [કુર્વ]

કરેલું

કુવ્વ. કૃં [કુર્વત્]

કરતો

કુવ્વણા. સ્ત્રીં [કરણ]

કરવું તે

કુવ્વમાણ. કૃં [કુર્વત્]

કરતો

કુવ્વર. નં [કૂવર]

ઘુંસરી

કુવ્વિયા. સ્ત્રીં [કુર્વિતા]

કરાયેલ

કુસ. પું [કુશ]

ધાસ, દર્ભ

કુસંઘયણ. નં [કુસંહનન]

કુત્સિતસંઘયણ

કુસંઠિય. ત્રિં [કુસંસ્થિત]

ખરાબ આકારે રહેલ

કુસંત. પું [કુસંત]

ધાસનો અગ્રભાગ

કુસકુંડી. વિં [કુશકુંડી]

ચકવર્તી બંભદત્તની એક પત્ની (રાણી)

કુસગ્ગ. નં [કુસાગ્ર]

ધાસનો અગ્રભાગ

કુસચીર. નં [કુસચીર]

ચીથરા

કુસટ્ટ. પું [કુશાવર્ત]

એક દેશ

કુસણ. નં [દેં]

દહીં, ગોરસ

કુસણિય. નં [દેં]

દહીંનો કરંબો

કુસત્ત. પું [કુશત્ત]

પથારી ઉપર બિછાવાતું એક વસ્ત્ર વિશેષ

કુસપત્ત. ન૦ [કુશપત્ર]

દર્ભનું પાન

કુસમય. પુ૦ [કુસમય]

કુશાસ્ત્ર

કુસલ. ત્રિ૦ [કુશલ]

નિપુણ, કુશળ, ચતુર, હોશીયાર, શુભ, સુખદુઃખ સંબંધિ
વાર્તા માટે પ્રશ્ન, સમ્યક્ ક્રિયાના જાણકાર, તીર્થંકર
આલોચનાકારી, સાધુ, કર્મક્ષય કરવા સમર્થ, વિધિજ્ઞ,

કુસલ. ત્રિ૦ [કુશલ]

આશ્રવ વગેરેના હેયોપાદેય સ્વરૂપના જાણકાર,

કુસલ. ત્રિ૦ [કુશલ]

જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર પ્રાપ્ત, ધાતિકર્મ ક્ષપક

કુસલ. વિ૦ [કુશલ]

ભ૦ મહાવીરનું બીજું નામ

કુસલઉદંત. પુ૦ [કુશલઉદન્ત]

ક્ષેમકુશળ

કુસલપયડી. સ્ત્રી૦ [કુશલપ્રકૃત્તિ]

શુભપ્રકૃતિ

કુસલપુત્ર. પુ૦ [કુશલપુત્ર]

વૈદિક શાસ્ત્રમાં કુશળ એવો પુત્ર

કુસલમણડર્ફરણ. ન૦ [કુશલમનોદીરણ]

શુભ મનની ઉદીકરણ કરવી

કુસલવડુર્ફરણ. ન૦ [કુશલવાગુદીરણ]

શુભ વચનની ઉદીકરણ કરવી

કુસલહેતુ. પુ૦ [કુશલહેતુ]

શુભ આશય

કુસલાનુબંધિ. પુ૦ [કુશલાનુબન્ધિન્]

મોક્ષને અનુક્ષળ

કુસલ્લિય. પુ૦ [કુશલ્લિય]

દુષ્ટશલ્યવાળો

કુસવર. પુ૦ [કુશવર]

એક દ્વીપ

કુસિસ્સ. પુ૦ [કુશિષ્વ]

અવિનિત ચેતો

કુસીલ. ત્રિ૦ [કુશીલ]

કુત્સિત આચારી, અસદ્વર્તનવાળો, અનાચારી, દુષ્ટ
સ્વભાવવાળો, શીલરહિત, પરતીર્થિક,

કુસીલ. ત્રિ૦ [કુશીલ]

નિર્ગન્ધનો એક ભેદ, અસંવિગ્ન

કુસીલધમ્મ. પુ૦ [કુશીલધર્મ]

અનાચાર ધર્મ

કુસીલપડિસેવણયા. સ્ત્રી૦ [કુશીલપ્રતષેવણા]

અનાચારનું સેવન કરવું તે

કુસીલપરિભાસિત. ન૦ [કુશીલપરિભાષિત]

સૂચગાડ' સૂત્રનું એક અધ્યયન

કુસીલપરિભાસિય. ન૦ [કુશીલપરિભાષિત] જુઓ ઉપર

કુસીલયા. સ્ત્રી૦ [કુશીલતા]

કુશીલપણું

કુસીલરૂવ. ન૦ [કુશીલરૂપ]

અનાચાર સ્વરૂપ

કુસીલલિંગ. ન૦ [કુશીલલિંગ]

આરંભાદિ કુશીલ ચેષ્ટા

કુસીલવટ્ટુણઠાણ. ન૦ [કુશીલવટ્ઠનસ્થાન]

જેથી કુશીલ-દુરાચાર વધે તે

કુસીલવિહાર. ત્રિ૦ [કુશીલવિહાર]

કુત્સિતશીલ

કુસીલવિહારિ. ત્રિ૦ [કુશીલવિહારિન્]

કુત્સિત શીલવાળો

કુસીલવિહારિણી. સ્ત્રી૦ [કુશીલવિહારિણી]

ખરાબ આચારવાળી

કુસીલસંસંગી. સ્ત્રી૦ [કુશીલસંસર્ગિન્]

કુશીલીયાની સાથે રહેનાર

કુસીલા. સ્ત્રી૦ [કુશીલા]

ખરાબ આચાર યુક્ત

કુસુંભ. પુ૦ [કુસુમ્બ]

એક ધાન્ય, કસુંબાનું ઝાડ

કુસુંભગ. પુ૦ [કુસુમ્બક]

કસુંબાનો રંગ

કુસુંભય. પુ૦ [કુસુમ્બક]

કસુંબાનો રંગ

કુસુંભવન. ન૦ [કુસુંભવન]

કસુંબાનું વન

કુસુમ. ન૦ [કુસુમ]

ફૂલ, પુષ્પ

કુસુમ. ધા૦ [કુસુમય]

ફૂલો ઉત્પન્ન કરવા

કુસુમ. ધા૦ [કુસુમ્]

ફૂલ આવવા

કુસુમકુંડલ. ન૦ [કુસુમકુંડલ]

ફૂલ આકારનું કાનનું આભૂષણ

કુસુમઘરગ. ન૦ [કુસુમઘરગ]

ફૂલનું ઘર

કુસુમઘરય. ન૦ [કુસુમઘરય]

ફૂલનું ઘર

કુસુમદામ. ન૦ [કુસુમદામ]

ફૂલની માળા

કુસુમનિઅર. પુ૦ [કુસુમનિકર]

ફૂલ-સમૂહ

કુસુમનિગર. પુ૦ [કુસુમનિકર]

ફૂલ-સમૂહ

કુસુમપત્થર. પુ૦ [કુસુમપ્રસ્તાર]

ફૂલની શય્યા

કુસુમપુર. ન૦ [કુસુમપુર]

એક શહેર, પાટણ

કુસુમબુદ્ધિ. સ્ત્રી૦ [કુસુમવૃદ્ધિ]

ફૂલની વર્ષા

કુસુમસંભવ. પુ૦ [કુસુમસંભવ]

વૈશાખ માસનું પર્વાય નામ

કુસુમાસવ. ન૦ [કુસુમાસવ]

ફૂલનો રસ

કુસુમિત. વિશે૦ [કુસુમિત]

ફૂલવાળું

કુસુમિય. વિશે૦ [કુસુમિત]

ફૂલવાળું

કુસેજ્જ. સ્ત્રી૦ [કુશય્ય]

દુષ્ટ શય્યા

કુસેજ્જા. સ્ત્રી૦ [કુશય્યા]

દુષ્ટ શય્યા

કુહંડ. પુ૦ [કુષ્માણ્ડ]

વ્યંતરની એક જાતિ

કુહંડય. પુ૦ [કુહણ્ડક]

શાકની એક જાત

કુહંડિયા. સ્ત્રી૦ [કુષ્માણ્ડી]

દૂધી

કુહંડિયાકુસુમ. ન૦ [કુષ્માણ્ડિકાકુસુમ]

દૂધીના ફૂલ

કુહક. પુ૦ [કુહક]

ઇંદ્રજાળ, કુતુહલ

કુહગ. પુ૦ [કુહક]

જુઓ ઉપર

કુહન. ન૦ [કુહન]

ભૂમિ ફેડા, એક વનસ્પતિ

કુહનજોણિય. પુ૦ [કુહનયોનિક]

છત્રી આકારની વનસ્પતિ યોનિસંબંધિ

કુહનત્ત. ન૦ [કુહનત્વ]

કુહણપણું

કુહનયા. સ્ત્રી૦ [કુહના]

ભૂમિફેડા

કુહના. સ્ત્રી૦ [કુહના]

છત્રી આકારની વનસ્પતિ

કુહના. સ્ત્રી૦ [કુહના]

ભૂમિફેડા

કુહમ્મ. પુ૦ [કુધર્મ]

મિથ્યાધર્મ

કુહર. ન૦ [કુહર]

પર્વતની ગુફા

કુહાડ. પુ૦ [કુઠાર]

કુહાડો

કુહાવળ. ન૦ [કુહન]

આશ્ચર્યજનક

કુહિંચિય. અં [કુત્રચિત્]

ક્યાંક

કુહિય. ત્રિં [કુથિત]

કોહવાઇ ગયેલ

કુહુકુહિય. પું [કુહુકુહિત]

કોયલનો અવાજ

કુહુકુહ. પું [કુહુકુહ]

કોયલનો અવાજ

કુહુગ. પું [કુહુગ]

કુતુહલ, ઇંદ્રજાળ

કુહુવય. પું [કુહુવત]

એક જાતનો કંદ

કુહેડવિજ્ઞા. સ્ત્રીં [કુહેટવિદ્યા]

ચમત્કાર ઉપજાવનાર મંત્ર-તંત્રાદિ વિદ્યા

કૂઅળતા. સ્ત્રીં [કૂજનતા]

પીડિત સ્વરે રડવું

કૂડ. પું [કૂટ]

એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર, શિખર, પર્વતની ટોચ, તોલમાપમાં ન્યૂનાધિકતા કરવી, ફડ-કપટ-માયા કષાયનું પર્યાય નામ, નરક, માણસને ગળેથી વિંધવાનું યંત્ર, દુઃખોત્પત્તિ, માઢ

કૂડ. પું [કૂટ]

ફૂટ એટલે દ્રવ્યથી બંધન અને ભાવથી સ્નેહરાગ

કૂડકહાણોવજીવિ. પું [કૂટકાર્ષપણોપ-જીવિન્]

ખોટા સિક્કા બનાવી આજીવિકા ચલાવનાર

કૂડગ્ગહ. પું [કૂટગ્રહ]

દાગાથી જીવો ફસાવવા

કૂડગ્ગાહ. પું [કૂટગ્રાહ]

જુઓ ઉપર

કૂડગ્ગાહત્ત. નં [કૂટગ્રાહત્વ]

છેતરવાપણું

કૂડછેલિહસ્થ. નં [કૂટછેલિહસ્ત]

હાથમાં રહેલ મૃગાદિને ગ્રહણ કરવાનું યંત્ર

કૂડજાલ. નં [કૂટજાલ]

પાશયુક્ત જાલ

કૂડતુલા. સ્ત્રીં [કૂડતુલા]

ખોટા તોલમાપ

કૂડતુલકૂડમાણ. નં [કૂડતુલકૂટમાન]

ખોટા તોલમાપ રાખવા તે

કૂડતુલા. સ્ત્રીં [કૂટતુલા]

ખોટા તોલ

કૂડપાસ. પું [કૂટપાશ]

પાશયુક્ત જાલ

કૂડમાણ. નં [કૂટમાન]

ખોટા માપ

કૂડયા. સ્ત્રીં [કૂટયા]

તોલનું ઓછાવત્તાપણું

કૂડલેહકરણ. નં [કૂટલેખકરણ]

ખોટા લેખ લખવા તે, શ્રાવકના બીજા વ્રતનો અતિયાર

કૂડવાસિ. પું [કૂટવાસિન્]

બળદ

કૂડસક્ષિત્તણ. નં [કૂટસાક્ષિત્વ]

ખોટી સાક્ષી આપવાપણું

કૂડસણિભ. ત્રિં [કૂટસન્નિભ]

ફૂટ સમાન

કૂડસામલી. પું [કૂટશાલ્મલી]

એક વૃક્ષ

કૂડસામલીપેઠ. પું [કૂટશાલ્મલીપીઠ]

એક વૃક્ષની પીઠ-વિશેષ

કૂડાગાર. પું [કૂટાગાર]

શિખરબંધ ઘર, પર્વતમાં કોતરેલ ઘર

કૂડાગારદિદ્વંત. પું [કૂટાગારદ્વંદાન્ત]

શિખરવાળા ઘરનું દ્રષ્ટાંત

કૂડાગારસાલા. સ્ત્રીં [કૂટાગારશાલા]

સભા

કૂડાહચ્ચ. નં [કૂટાહત્ય]

એક જ ઘા એ ઘડથી માથુ અલગ કરવા રૂપ મારવો

કૂણિઅ/કૂણિય. વિં [કૂણિક]

રાજા સેણિય અને રાણી ચેલ્લના નો પુત્ર. જે મૃત્યુ પામી છટ્ટી નરકે ગયો. તેને કોણિઅ તથા વિદેહપુત્ર નામે પણ

ઓળખે છે. તે ચંપાનગરીનો રાજા હતો. (રાજાનું વિશેષણયુક્ત વર્ણન પણ છે), **ધારિणी** અને **સુભદ્દા** આદિ તેની રાણીઓ હતી. ભં મહાવીરને એકવખત ચતુરંગિણી સેના અને રાજરસાલા સહિત વંદનાર્થે ગયો (રથયાત્રાનું વિસ્તૃત વર્ણન), ભગવંતની દેશના સાંભળી. તેણે બે મહાયુદ્ધ કરેલા-મહાશિલાકંટક અને રથમુસલ સંગ્રામ, જેમાં ઇન્દ્રે મદદ કરેલી. તેને પૂર્વભવનું વૈર હોવાથી માતા **ચેલ્લના** ના ગર્ભમાં આવ્યો ત્યાં જ **સેણિઅ** નું માંસ ખાવાની ઇચ્છા થયેલી, જન્મતા જ માતાએ કચરામાં ફેંકી દીધેલ. રાજા **સેણિઅ** તેને પાછો લાવેલા. તેણે પોતાના પિતા રાજા **સેણિઅ** ને જેલમાં નાંખેલા. વગેરે...

કૂમ્મગ. પું [કૂર્મક]

કાયબો

કૂર. પું [કૂર]

ભાત, સાથવો, એક જાતની વનસ્પતિ, ખાવાની વસ્તુ

કૂર. વિશેષ [કૂર]

ફૂર, ભયંકર, નિર્દય

કૂરકમ્મ. નં [કૂરકર્મન]

ઘાતકીયકૃત્ય

કૂરકમ્મકારિ. પું [કૂરકર્મકારિન]

ફૂર કર્મ કરનાર

કૂરગ્ગહ. પું [કૂરગ્ગહ]

ફૂર ગ્રહો-સૂર્ય, શનિ, મંગળ

કૂરગ્ગહવિલગ્ન. પું [કૂરગ્ગહવિલગ્ન]

કૂરગ્ગહ જોડાયેલ હોય તે

કૂરજોણિય. પું [કૂરયોનકિ]

એક વનસ્પતિ સંબંધિ

કૂરત્ત. નં [કૂરત્ત]

ચોખ્ખાપણું

કૂરત્તા. નં [કૂરતા]

તોરકોડી વનસ્પતિપણું

કૂરદિવ્વકોણ . પું [કૂરદિવ્વકોણ]

ખૂણામાં

કૂરિ. ત્રિં [કૂરિન]

ફૂર, નિર્દય

કૂરિકડ. ત્રિં [કૂરિકૃત]

ફૂરચિત્તે કરેલ

કૂલ. નં [કૂલ]

કિનારો, કાંઠો

કૂલધમ. પું [કૂલધ્માયક]

એક તાપસ વિશેષ

કૂલધમ્મગ. પું [કૂલધ્માયક] જુઓ ઉપર

કૂલવાલગ. વિં [કૂલવાલક]

એક સાધુ. જેને એક વેશ્યાએ પોતાનામાં આસક્ત બનાવ્યા.

કૂવ. પું [કૂવ]

કુવો, જહાજનો મધ્યસ્તંભ

કૂવ. નં [કૂવ]

ચોરાયેલી વસ્તુ પાછી મેળવવા પ્રયત્ન કરવો તે

કૂવઅ. વિં [કૂવક]

બારાવૈ ના એક રાજા **બલદેવ** અને **ધારિणी** નો પુત્ર, અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લઈ, મોક્ષે ગયા.

કૂવંત. કું [કૂવંત]

ફૂજ' શબ્દ કરવો તે

કૂવગ્ગહ. પું [કૂવગ્ગહ]

ચોરાયેલી વસ્તુને પાછી મેળવીને ગ્રહણ કરનાર

કૂવગ્ગાહ. પું [કૂવગ્ગાહ]

જુઓ ઉપર

કૂવદદુર. પું [કૂવદર્દુર]

ફૂવાનો દેડકો

કૂવનઅ. વિં [કૂવનક]

કુમારક સન્નિવેશનો એક કુંભાર જેણે ભં પાર્શ્વના શાસનના **મુનિચંદ** નામના મુનિની હત્યા કરેલ.

કૂવમહ. પું [કૂવમહ]

ફૂવાનો મહોત્સવ

કૂવમાણ. કું [કૂવંત]

અવાજ કરતો

કૂવમાણ. કું [કૂવ્યત]

કોપ કરેલ

કૂવય. પું [કૂપક]

ફવાથંભ

કૂવર. પું [કૂવર]

જહાજનો મુખ્ય ભાગ

કૂવિય. પું [કૂવિય]

ચોરાચેલી વસ્તુની વહારે ચડનાર, ચોરની શોધ

કૂવિય. વિશેં [કૂજિત]

અવ્યક્ત શબ્દ

કૂવિયબલ. નં [કૂવિય]

વહારે ચડેલ લશ્કર

કૂહંડ. પું [કૂષ્માણ્ડ]

વ્યંતર દેવની એક જાત

કૂહળતા. સ્ત્રીં [કૂહળત્વ]

કુહણ વનસ્પતિપણું

કેઆબંતી. અં [કેચન]

કેટલાં

કેઙ. અં [કિયત્]

કેટલાં

કેઙ. અં [કશ્ચિત્]

કોઈ એક

કેઈ. અં [કેચિત્]

કોઈ એક

કેઝ. પું [કેતુ]

કેતુ નામક ગ્રહ, ધ્વજા, ચિન્હ, વર્ષાથી નિષ્પાદિત ક્ષેત્ર, પાસાદગ્રહ, એક દેવવિમાન

કેઝક. પું [કેતુક]

એક મહાપાતાળ કળશ

કેઝકર. પું [કેતુકર]

એક દેવવિમાન

કેઝબહુલ. નં [કેતુબહુલ]

કેતુની બહુલતા

કેઝભૂય. વિશેં [કેતુભૂત]

પરિકર્મનો એક ભેદ

કેઝમઈ. સ્ત્રીં [કેતુમતિ]

કિન્નર દેવેન્દ્રની પટ્ટરાણી

કેઝમઈ. વિં [કેતુમતી]

નાગપુરના એક ગાથાપતિની પુત્રી. ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ એક વ્યંતરેન્દ્રની દેવી બની.

કેઝય. પું [કેતુક]

મહાપાતાળકળશ વિશેષ

કેઝર. પું [કેયૂર]

બાજુબંધ

કેકઈ-૧. વિં [કૈકયી]

વર્તમાન અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રના આઠમાં વાસુદેવ નારાયણની માતા તે દસરહની પત્ની હતી.

કેકઈ-૨. વિં [કૈકયી]

વીતસોગા નગરીના રાજા જિયસત્તુ અને વિદેહક્ષેત્રના વાસુદેવ વિભિસણ ની માતા.

કેકય. પું [કેકય]

એક દેશ

કેકયી. વિં [કૈકયી]

જુઓ 'કેકઈ-૨'

કેકાઙય. નં [કેકાયિત]

મોરનો શબ્દ

કેકારવ. પું [કેકારવ]

મોરનો શબ્દ

કેવકય. પું [કેકય]

એક અનાર્થ દેશ

કેવકાઙય. નં [કેકાયિત]

મોરનો શબ્દ

કેકમઈ. વિં [કેકમતી]

જુઓ 'કેકઈ-૧'

કેચ્ચિરં. અં [કિયચ્ચિરમ્]

કેટલા સમય સુધી

કેઝઙ. વિશેં [ક્રેય]

ખરીદવા યોગ્ય

કેઙ. ત્રિં [કેન]

કોના વડે

કેઙઙ. અં [કેનચિત્]

કોઈએ પણ

કેળઈ. અં [કેનચિત્]

કોઇએ પણ

કેતકિપુટ. પું [કેતકિપુટ]

કેતકીનો પડો

કેતકી. સ્ત્રીં [કેતકી]

કેતકી

કેતગી. સ્ત્રીં [કેતકી]

કેતકી

કેતન. નં [કેતન]

ધનુષ્યની કમાન, જાળ, મત્સ્યબંધન, વકવસ્તુ,
ચંગેરીનો હાથો, સંકેત

કેતન. નં [કેતન]

કેતન-દ્રવ્યથી સમુદ્ર અને ભાવથી લોભેચ્છા

કેતનય. નં [કેતનક]

જુઓ ઉપર

કેતુ. પું [કેતુ]

એક મહાગ્રહ

કેત્તિય. અં [કિયત્]

કેટલા

કેદકંદલી. સ્ત્રીં [દેં]

એક જાતનો કંદ

કેમહજ્જુતીય. પું [કિયન્મહદ્ધુતિક]

કેટલી મહાધૃતિવાળો

કેમહાનુભાગ. પું [કિયન્મહાનુભાગ]

કેટલા મહાનુભાવ

કેમહાબલ. વિશેં [કિયન્મહાબલ]

કેટલું મોટું બલ

કેમહાયસ. વિશેં [કિયન્મહાયશસ્]

કેટલો મોટો યશ

કેમહાલત. વિશેં [કિયન્મહત્]

કેટલું મોટું બલ

કેમહાલય. વિશેં [કિયન્મહત્]

કેટલું મોટું બલ

કેમહાલિય. વિશેં [કિયન્મહત્]

કેટલું મોટું બલ

કેમહાસોવ્ઝ. વિશેં [કિયન્મહાસૌઝ્ય]

કેટલું મોટું સુખ

કેમહિદ્વિય. વિશેં [કિયન્મહદ્વિક]

કેટલી મોટી ઋદ્ધિ

કેયડ. પું [કેકય]

એક દેશ

કેયડ. પું [કેતકી]

કેતકી વૃક્ષ

કેયડઅદ્ધ. પું [કેકયાદ્ધ]

અદ્ધ કૈકય-એક આર્યભૂમિ

કેયડપુટ. પું [કેતકીપુટ]

કેતકીનો પડો

કેયડવન. નં [કેતકીવન]

કેતકીનું વન

કેયઈ. સ્ત્રીં [કેતકી]

કેતકી

કેયકંદલી. સ્ત્રીં [કેયકન્દલી]

એક કંદ

કેયન. નં [કેતન] જુઓ 'કેતન'

કેયયપત્ત. નં [કેકયપ્રાપ્ત]

કેકય દેશથી પ્રાપ્ત

કેયવ્વ. વિશેં [કેતવ્ય]

ખરીદવા યોગ્ય

કેયાઘડિયા. સ્ત્રીં [દેં]

દોરીને છેડે બાંધેલ ઘડીયાલ

કેયાર. પું [કેદાર]

અનાજના ક્યારા

કેયાવંતિ. અં [કેચન]

કેટલા એક

કેયિ. અં [કેપિ]

કોઇપણ

કેયુય. પું [કેતુક]

જુઓ 'કેડ'

કેયૂર. પું [કેયૂર]

બાજુબંધ

કેરિસ. ત્રિં [કીદૃશ]

કેવું, કેવા પ્રકારનું

કેરિસક. ત્રિં [કીદૃશક]

જુઓ ઉપર

કેરિસગ. ત્રિં [કીદૃશક]

જુઓ ઉપર

કેરિસય. ત્રિં [કીદૃશક]

જુઓ ઉપર

કેરિસિય. ત્રિં [કીદૃશક]

જુઓ ઉપર

કેરિસી. સ્ત્રીં [કીદૃશી]

કેવી, કેવા પ્રકારની

કેલાસ. પું [કૈલાશ]

રાહુનું નામ, એક વિશેષ નામ, એક અધ્યયન

કૈલાસ. પું [કૈલાશ]

મેરુ પર્વત, પર્વત વિશેષ, એક દેવ

કેલાસ. વિં [કૈલાશ]

સાકેતનગરનો ગાથાપતિ, ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. વિપુલ પર્વત ઉપર મોક્ષે ગયા.

કેલાસા. વિશેં [કૈલાશા]

કૈલાસપર્વત તુલ્ય

કેલિ. સ્ત્રીં [કેલિ]

કેળાનું વૃક્ષ, કદલી, રમત

કેલી. સ્ત્રીં [કેલિ]

જુઓ ઉપર

કેવઙ. અં [કિયત્]

કેટલા પ્રમાણનું

કેવઙય. ત્રિં [કિયત્]

જુઓ ઉપર

કેવઙયા. સ્ત્રીં [કેવતિકા]

વૃક્ષ વિશેષ

કેવચિરં. અં [કિયચ્ચિરમ્]

ક્યાં સુધી

કેવચ્ચિરં. અં [કિયચ્ચિરમ્]

ક્યાં સુધી

કેવચ્ચિરેણ. અં [કિયચ્ચિરેણ]

કેટલે લાંબે સમયે

કેવતિ. અં [કિયત્]

કેટલા પ્રમાણનું

કેવતિય. ત્રિં [કિયત્]

જુઓ ઉપર

કેવલ. નં [કેવલ]

સંપૂર્ણ, પરિપૂર્ણ, એકલું, કેવલજ્ઞાન, કેવલદર્શન, અસહાય, અનુપમ, અદ્વિતીય, શેઠ અનંત, અંતરહિત

કેવલઆલોઅ. પું [કેવલાલોક]

કેવલજ્ઞાન

કેવલકલ્પ. ત્રિં [કેવલકલ્પ]

સંપૂર્ણ

કેવલદંસણ. નં [કેવલદર્શન]

કેવલદર્શન, પરિપૂર્ણ-સામાન્યબોધ

કેવલદંસણાવરણ. નં [કેવલદર્શનાવરણ]

કેવલદર્શન-આવરક એક કર્મપ્રકૃતિ

કેવલદંસણાવરણિજ્ઞ. નં [કેવલદર્શનાવરણીય]

જુઓ ઉપર

કેવલદંસણિ. પું [કેવલદર્શનિન્]

કેવલદર્શન ધારક, વિતરાગ

કેવલદંસિ. પું [કેવલદર્શિન્]

કેવલદર્શી, પરિપૂર્ણ સામાન્યબોધ ધારક

કેવલદિદ્ધિ. પું [કેવલદૃષ્ટિ]

કેવલ દ્રષ્ટિ

કેવલનાણ. નં [કેવલજ્ઞાન]

કેવલજ્ઞાન, પરિપૂર્ણ જ્ઞાન, પાંચ જ્ઞાનમાંનું એક

કેવલનાણપચ્ચક્ષ. નં [કેવલજ્ઞાનપ્રત્યક્ષ]

કેવલ જ્ઞાન વડે પ્રત્યક્ષ

કેવલનાણપજ્જવ. પું [કેવલજ્ઞાનપર્યવ]

કેવલ જ્ઞાનના પર્યાય

કેવલનાણપરિણામ. પું [કેવલજ્ઞાનપરિણામ]

કેવ જ્ઞાનરૂપ પરિણામ

કેવલનાણલલ્હિ. સ્ત્રીં [કેવલજ્ઞાનલલ્હિ]

કેવલ જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ

કેવલનાણવિનય. પુઠ [કેવલજ્ઞાનવિનય]

કેવલ જ્ઞાનીનો વિનય

કેવલનાણારિય. પુઠ [કેવલજ્ઞાનાર્ય]

આર્યનો જ્ઞાન આશ્રિત એક ભેદ

કેવલનાણાવરણ. નઠ [કેવલજ્ઞાનાવરણ]

કેવલજ્ઞાન આવરક એક કર્મપ્રકૃતિ

કેવલનાણાવરણિજ્ઞ. નઠ [કેવલજ્ઞાનાવરણીય]

જુઓ ઉપર

કેવલનાણિ. પુઠ [કેવલજ્ઞાનિન]

કેવળ જ્ઞાની,

પરિપૂર્ણ-વિશેષ બોધધારક

કેવલપજ્જવ. પુઠ [કેવલપર્યવ]

કેવલપર્યાય

કેવલપરિયાગ. નઠ [કેવલપર્યાય]

કેવલજ્ઞાનના પર્યાયો

કેવલબોહિ. સ્ત્રીઠ [કેવલબોધિ]

કેવળ બોધિ-બોધિના ત્રણ ભેદ માંનો એક ભેદ

કેવલમરણ. નઠ [કેવલમરણ]

કેવળમરણ, મરણનો એક ભેદ

કેવલવરનાણ. નઠ [કેવલવરજ્ઞાન]

ઉત્તમ એવું પરિપૂર્ણજ્ઞાન, કેવલજ્ઞાન

કેવલવરનાણદંસણ. નઠ [કેવલવરજ્ઞાનદર્શન]

ઉત્તમ એવા કેવલજ્ઞાન-દર્શન

કેવલસરિસ. વિશેઠ [કેવલસદૃશ]

કેવલીસમાન

કેવલસિરિ. સ્ત્રીઠ [કેવલશ્રી]

કેવલજ્ઞાન રૂપી લક્ષ્મી

કેવલિ. પુઠ [કેવલિન]

કેવલી, કેવલ જ્ઞાન-દર્શકધારક, સમુદ્રધાતનો એક ભેદ

કેવલિકહિઅ. ત્રિઠ [કેવલિકથિત]

કેવલી દ્વારા કહેવાયેલ

કેવલિદેસિય. ત્રિઠ [કેવલિદેસિત]

કેવલી દ્વારા પ્રરૂપિત

કેવલિપન્નત. ત્રિઠ [કેવલિપ્રજ્ઞપ્ત]

કેવલી દ્વારા પ્રરૂપયેલ

કેવલિપરિયાગ. પુઠ [કેવલિપર્યાય]

કેવલજ્ઞાનીની કેવલી તરીકેની અવસ્થા

કેવલિપરિયાય. પુઠ [કેવલિપર્યાય]

જુઓ ઉપર

કેવલિભાસિય. ત્રિઠ [કેવલિભાષિત]

કેવલી દ્વારા કહેવાયેલ

કેવલિમરણ. નઠ [કેવલિમરણ]

કેવળીપણે મરણ થાય તે

કેવલિય. નઠ [કૈવલિક]

કેવલી સ્વરૂપ

કેવલિય. ત્રિઠ [કૈવલિક]

કેવળજ્ઞાન સંબંધી

કેવલિસમુઘાય. પુઠ [કેવલિસમુદ્ધાત]

કેવલી ભગવંતે કરેલ સમુદ્ધાત

કેવલીણપડિલેહા. સ્ત્રીઠ [કેવલિપ્રતિલેખન]

કેવળીનું પ્રતિલેખન

કેસ. પુઠ [કેશ]

વાળ

કેસ. પુઠ [ક્લેશ]

દુઃખ

કેસ. અઠ [કીદૃશ]

કેટલા

કેસંત. પુઠ [કેશાન્ત]

માથાની ચામડી

કેસંતકેસભૂમી. સ્ત્રીઠ [કેશાન્તકેશભૂમી]

વાળના અંત ભાગની કેશભૂમિ

કેસગ. નઠ [કેશાગ્ર]

કેશનો અગ્રભાગ

કેસભૂમિ. સ્ત્રીઠ [કુશભૂમિ]

માથાની ચામડી

કેસમંસુ. પુઠ [કેશશ્મશ્રુ]

માથા પરના વાળ

કેસય. પુઠ [કેશક]

જુઓ 'કેસ'

કેસર. પુઠ [કેસર]

ફૂલના કેસર-તંતુ, સિંહકેશરા,
એક બગીચો, એક વૃક્ષ,
કેસરઆડોવ. પું [કેશરઆટોપ]
સિંહનો કેશરા વિસ્તાર
કેસરઉવવેય. પું [કેશરોપપેત]
કેશરયુક્ત
કેસરત્ત. નં [કેશરત્ત્વ]
કેસર-પણું
કેસરસડા. સ્ત્રીં [કેસરસટા]
સિંહ આદિની કેશરા વાળનો સમુહ
કેસરી સિંહ, કેસરી વસ્ત્ર
કેસરિ. પું [કેસરિન્]
એક દ્રહ
કેસરિ. સ્ત્રીં [કેસરી]
પ્રમાર્જના માટેનું એક વસ્ત્ર
કેસરિ. વિં [કેશરિન્]
ભાવિ ઉત્સર્પિણીમાં થનાર ચોથા પ્રતિવાસુદેવ.
કેસરિદહ. પું [કેસરી-દ્રહ]
એક દ્રહ
કેસરિયા. સ્ત્રીં [કેસરિકા]
પાત્ર આદિ પુંજવા માટેનો વસ્ત્રનો ટુકડો (હાલ પાત્ર
કેશરિકા તરીકે ઓળખાતી પુંજણી)
કેસરી. સ્ત્રીં [કેસરી]
તિર્યચ વિશેષ
કેસલોય. પું [કેશલોચ]
વાળને ખેંચીને કાઢવાને, કેશલુંચન
કેસવ-૧. પું [કેશવ]
કૃષ્ણ વાસુદેવનું નામ, વિશેષ નામ
કેસવ-૨. વિં [કેશવ]
'સુવિહિ' ના પુત્ર, પ્રભંકરા નગરીનો એક વૈદ્ય, ભં
'ઉસમ્' નો પૂર્વભવનો જીવ.
કેસવ-૩. વિં [કેશવ]
વાસુદેવ નું બીજું નામ.
કેસવટ્ટિઅણહ. નં [કેશવસ્થિતનચ]
વાળ સહિત નખ

કેસવાણિજ્જ. નં [કેશવાણિજ્ય]
વાળવાળા જીવોનો વ્યાપર, એક કર્માદાન-વિશેષ
કેસવુટ્ટિ. સ્ત્રીં [કેશવુટ્ટિ]
વાળનો વરસાદ કરવાની વિદ્યા
કેસહત્થ. પું [કેશિકા]
વેણી, અંબોડો
કેસિ-૧. વિં [કેશિન્]
વીતીભય નગરના રાજા **ઉદ્દાયન** નો ભાણેજ, જેને રાજા
ઉદાયને પોતાનું રાજ્ય સોંપી દીક્ષા લીધી.
કેસિ-૨. વિં [કેશિન્]
ભં પાર્શ્વની શાખાના એક વિદ્વાન્ સાધુ ભગવંત, જે
કુમારસમણ નામે પણ ઓળખાતા હતા. તેમને સેયવિયા
નગરીના રાજા **પણસિ** સાથે જીવના અસ્તિત્વ વિશે લાંબી
ચર્ચા થયેલી. રાજા **પણસિ** ને તેમણે સંમત કર્યા અને
તેના પ્રતિબોધથી **પણસિ** શ્રાવક બન્યો. ભં મહાવીરના
પ્રથમ ગણધર '**ગોયમ**' સાથે પણ તેને ચતુર્થામ ધર્મ
વસ્ત્રવર્ણ ભેદ, બંધન ઇત્યાદિ અનેક વિષયમાં પ્રશ્નોત્તર
થયા. છેલ્લે **ગોયમ** સ્વામીના ઉત્તરથી સંતુષ્ટ **કેસિ**
સ્વામીએ પંચમહાવ્રત ધર્મ સ્વીકાર્યો.
કેસિ-૩. વિં [કેશિન્]
એક સાધ્વીનો પુત્ર
કેસિ-૪. વિં [કેશિન્]
વાસુદેવ માટે વપરાતો **કેસવ** શબ્દ જેવો જ એક શબ્દ
કેસિયા. સ્ત્રીં [કેશિકા]
લાંબાવાળવાળી સ્ત્રી
કેસી. સ્ત્રીં [કીદુશી]
કેવા પ્રકારની
કેસુય. પું [કિંશુક]
પલાશની ઝાડ
કોઇ. અં [કશ્ચિત્]
કોઇ એક
કોઇલ. પું [કોલિક]
કોયલ-કોકીલ
કોઇલચ્છદ. પું [દેં]
એક વનસ્પતિ

કોઇલચ્છદકુસુ. ન૦ [દે૦]

એક વનસ્પતિનું ફૂલ

કોઇલા. સ્ત્રી૦ [કોકિલા]

સ્ત્રી કોકિલ, કોયલ

કોઈ. અ૦ [કશિત્]

કોઈ એક

કોઝક. ન૦ [કૌતુક]

કૌતુક, કુતૂહલ, ઉતાર કાઢવાદિ કૌતુક કર્મ, રક્ષા, રક્ષણ, મંગળ ક્રિયા-કપાળે તિલકાદિ કરવા, આશ્ચર્ય, સૌભાગ્યાદિ અર્થે સ્નાનાદિ કરણ

કોઝક. ન૦ [કૌતુક]

ગર્ભાધાનાદિ સંસ્કાર મહોત્સવ વિશેષ

કોઝગ. ન૦ [કૌતુક]

જુઓ ઉપર

કોઝગકમ્મ. ન૦ [કૌતુકકર્મન્]

મંગળ કે સૌભાગ્ય માટે કપાળે તિલક કરવું તે

કોઝય. પુ૦ [કૌતુક]

જુઓ 'કોઝક'

કોઝયકમ્મ. ન૦ [તુકકર્મન્]

જુઓ 'કોઝગકમ્મ'

કોઝયકરણ. ન૦ [કૌતુકકરણ]

કૌતુક કરવું તે, સૌભાગ્યાદિ નિમિત્તે સ્થાનાદિ કરવા

કોઝયકારગ. ત્રિ૦ [કૌતુકકારક]

કૌતુક વર્તા

કોઝહલ્લ. ન૦ [કુતૂહલ]

કુતૂહલ, ઉત્સુક્તા

કોઝહલ. પુ૦ [કુતૂહલ]

જુઓ ઉપર

કોઝહલવત્તિય. ન૦ [કૌતૂહલપ્રત્યય]

કુતૂહલ નિમિત્તે-થતી ક્રિયા

કોંકણ. પુ૦ [કોંકણ]

એક દેશ

કોંકણ. વિ૦ [કોંકણ]

કોંકણનો રહીશ. જુઓ 'કોંકણઅ-૧'

કોંકણઅ-૧. વિ૦ [કોંકણક]

કોઈ ગુના માટે જેને રાજા દ્વારા સજા થયેલ એવો વ્યક્તિ

કોંકણઅ-૨. વિ૦ [કોંકણક]

એક શ્રાવકનો નાનો પુત્ર. જેણે ઘોડાને મારી નાંખેલ, પણ સત્ય બોલવાથી રાજાએ તેને માફ કરેલ.

કોંકણઅ-૩. વિ૦ [કોંકણક]

જુઓ 'કોંકણગસાહુ'

કોંકણગ-૧. વિ૦ [કોંકણક]

જુઓ 'કોંકણગસાહુ'

કોંકણગ-૨. વિ૦ [કોંકણક]

કાચોત્સર્ગ દરમિયાન દુન્યવી સંબંધોને ચિંતવનાર સાધુ

કોંકણગ. પુ૦ [કોંકણક]

એક દેશ

કોંકણગસાહુ. વિ૦ [કોંકણકસાધુ]

એક વખત જંગલમાં આચાર્ય ભગવંત કેટલાંક સાધુ સાથે રહેલા તેમાંના એક સાધુ, ત્યાં જંગલી પશુનો ભય હોવાથી તે સાધુને રાત્રિના ધ્યાન રાખવા માટે નિયુક્ત કરેલ. તે સાધુએ એક પછી એક ત્રણ સિંહોને મારી નાંખ્યા અને બધા સાધુની જિંદગી બચાવી. (થીણદિનિદ્રાના ઉદયથી થતી હિંસા સંબંધે દ્રષ્ટાંત)

કોંકણય. ત્રિ૦ [કોંકણજ]

કોંકણનો રહેવાસી

કોંચ. પુ૦ [ક્રોચ્વ]

કોંચ પક્ષી, એક દેશ

કોંચનિઘોસ. પુ૦ [ક્રોચનિઘોષ]

કોંચનો અવ્યક્ત શબ્દ

કોંચવર. પુ૦ [ક્રોચ્વર]

એક દ્વીપ

કોંચસ્સર. ત્રિ૦ [ક્રોચ્વસ્સર]

કોંચ પક્ષી સમાન મધુર સ્વર, વિદ્યુતકુમારની ઘંટા

કોંચારવ. પુ૦ [ક્રોચ્ચારવ]

કોંચપક્ષી જેવો અવાજ

કોંચાસન. ન૦ [ક્રોચ્ચાસન]

એક સમાન વિશેષ

કોંટલઅ. ત્રિ૦ [કોંટલક]

જ્યોતિષ કે નિમિત્તશાસ્ત્રનો જાણકાર

કોંડરીક. વિં [કુણ્ડરીક]

જુઓ 'કંડરીય-૧'

કોંડલગ. પું [કોણ્ડલક]

એક પ્રાણી

કોંડિન્ન. પું [કૌણ્ડિન્ય]

એક નગર, એક ગોત્ર

કોંડિયાયણ. નં [કૌણ્ડિકાયતન]

એક ચૈત્ય

કોંત. પું [કુન્ત]

ભાલો

કોંતગ. નં [કુન્તાગ]

ભાલાની અણી

કોંતગાહ. પું [કુન્તગ્રહ]

ભાલો રાખનાર

કોંતિય. પું [કૌન્તીક]

એક જાતું ઘાસ

કોકંતિય. પું [દેં]

કોળું, લોકડી

કોંતી. વિં [કુંતી]

હસ્તિનાપુરના રાજા પાંડુની પત્ની, યુધિષ્ઠિર આદિ પાંચ પાંડવોની માતા, કૃષ્ણ વાસુદેવના ફોઈ.

કોકળદ. નં [કોકનદ]

લાલકમળ

કોકળય. નં [કોકનદ]

લાલકમળ

કોકળયજોણિય. પું [કોકનદયોનિક]

લાલકમળ-યોનિજ

કોકળયત્ત. નં [કોકનદત્વ]

લાલ કમળપણું

કોકાસ. વિં [કોકાસ]

સોપારગનનો એક સુથાર તેણે હવામાં ઊડી શકે તેવો લાકડાનો ઘોડો બનાવેલ

કોકાસિત. ત્રિં [દેં]

લાલ કમળ પેઠે વિકસિત

કોકાસિય. ત્રિં [દેં]

જુઓ ઉપર

કોકુઇત. પું [કૌકુચિત]

હાસ્ય જનક ચેષ્ટા

કોકુઇય. પું [કૌકુચિક]

ભાંડભવાયાપણું

કોવકતિય. સ્ત્રીં [દેં]

લોકડી

કોવકુઇય. ત્રિં [કૌકુચિત]

હાસ્યજનક ચેષ્ટા કરનાર

કોવકુઇય. ત્રિં [કૌકુચ્ય]

હાસ્યજનક ચેષ્ટા

કોવકુઇય. ત્રિં [કૌકુચિક]

ભાંડવાયાપણું

કોચ્ચલગ. પું [કૌચ્ચલક]

કોચલું

કોચ્છ. પું [કુત્સ]

એક દેશ

કોચ્છ. પું [કૌત્સ]

ગોત્ર વિશેષ

કોચ્છિ. પું [કૌત્સિ]

કૌત્સ દેશવાસી

કોજ્જ. પું [કુબ્જ]

કુબડો, કુબ્જક

કોજ્જય. પું [કુબ્જક]

એક વૃક્ષ, કુબડો

કોટંતિયા. સ્ત્રીં [કુટ્ટયન્તિકા]

તલ વગેરેનો ચૂરો કરવાનું એક યંત્ર

કોટેજ્જમાણ. કૃં [કુટ્ટયત્]

ફૂંડવું તે

કોટ્ટ. પું [કોટ્ટ]

કિલ્લો, કોટ, નગર

કોટ્ટ. કૃં [કુટ્ટ]

કુટ્ટવું કે ફૂંડવું તે

કોટ્ટ. ધાં [કુટ્ટ]

કુટ્ટવું, બંને પગે ફૂંડવું

કોટ્ટકિરિયા. સ્ત્રીં [કોટ્ટકિરિયા]

દુર્ગાઆદિ રૌદ્ર રૂપાવાળી દેવી

કોટ્ટણ. નં [કુટ્ટન]

છેદન, ભેદન, તાડન

કોટ્ટણી. સ્ત્રીં [દેં]

કિલ્લા ઉપરની ભૂમિકા

કોટ્ટબલિ. પું [કોટ્ટબલિ]

પ્રાકાર બનાવવા માટે દેવીને બલિ-ઉપહાર ધરવો

કોટ્ટવીર. વિં [કોટ્ટવીર્ય]

સિવભૂઈ ના શિષ્ય

કોટ્ટાગ. પું [દેં]

સુતાર

કોટ્ટાગકુલ. નં [કોટ્ટાકકુલ]

સુતારકુળ

કોટ્ટિજ્જમાણ. કૃં [કુટ્ટયમાન]

કુટ્ટવું તે

કોટ્ટિમ. પું [કુટ્ટિમ]

ભોંયતળીયું

કોટ્ટિમકાર. ત્રિં [કુટ્ટિમકાર]

ભોંયતળીયું બનાવનાર, શિલ્પ વિશેષ

કોટ્ટિમતલ. નં [કુટ્ટિમતલ]

ભોંયતળીયું

કોટ્ટિય. કૃં [કુટ્ટિયિત્વા]

કુટાવીને, કુદાવીને

કોટ્ટિયા. સ્ત્રીં [કુટ્ટિત્વા]

કુટીને, ક્ષદીને

કોટ્ટિલ્લ. પું [કૌટ્ટિક]

મુદ્રર

કોટ્ટિલ્લય. પું [કૌટ્ટિકક]

મુદ્રર

કોટ્ટેજ્જમાણ. કૃં [કુટ્ટિયિત્વા]

ક્ષદાવીને

કોટ્ટેમાણ. કૃં [કુટ્ટિય]

કુટતો, ક્ષદતો

કોટ્ટ. પું [કોષ]

કોઠો, ધાન્ય ભરવાનો કોઠાર, કોઠી, એક સુગંધી દ્રવ્ય,
શરીરમાંનો પલાણવાળો ભાગ

કોટ્ટગ. પું [કોષક]

એક ઉદ્યાન વિશેષ, ન્યનો કોઠાર, કોઠો-ઓરડો

કોટ્ટપુડ. પું [કોષપુટ]

સુગંધી દ્રવ્યનો પડો

કોટ્ટબુદ્ધિ. સ્ત્રીં [કોષબુદ્ધિ]

કોઠાર જેવી બુદ્ધિ, મેળવેલ જ્ઞાન જીવનપર્યંત ન ભૂલે તે

કોટ્ટગ. પું [કોષક]

જુઓ 'કોટ્ઠગ'

કોટ્ટસમુગ્ગ. પું [કોષસમુદ્ગ]

સુગંધી દ્રવ્ય ભરવાનો ડાબલો

કોટ્ટસમુગ્ગહત્થગય. ત્રિં [હસ્તગતકોષસમુદ્ગક]

હાથમાં રહેલ 'કોષ' ડાબલો

કોટ્ટાઉત્ત. ત્રિં [કોષાગુપ્ત]

કોઠીમાં નાંખેલ

કોટ્ટાગાર. પું [કોષાગાર]

કોઠાર, ધાન્યગૃહ

કોટ્ટાગારસાલા. સ્ત્રીં [કોષાગારશાલા]

કોઠારનું મકાન

કોટ્ટાર. પું [કોષાગાર]

કોઠાર, ધાન્યગૃહ

કોટ્ટિયા. સ્ત્રીં [કોષિકા]

નાની કોઠી,

કોટ્ટિયાઓ. ત્રિં [કોષિકાગુપ્ત]

જુઓ 'કોટ્ઠાઉત્ત'

કોટ્ટિયાઓ. અં [કોષિકાત્સ]

કોઠીથી

કોટ્ટોવગય. પું [કોષોવગત]

કોઠામાં પ્રવેશેલ

કોટ્ટંબાળી. સ્ત્રીં [કોટ્ટંબાળી]

જૈનમુનિની શાખા

કોટ્ટકોડી. સ્ત્રીં [કોટ્ટકોટી] જુઓ 'કોટ્ટાકોડિ'

કોટ્ટદિવસ. પું [કોટ્ટદિવસ]

શનિવાર

કોડાકોડિ. સ્ત્રી૦ [કોટાકોટિ]

કોડાકોડ

કોડાકોડી. સ્ત્રી૦ [કોટિકોટિ]

કોડાકોડ

કોડાલ. ન૦ [કોડાલ]

એક ગોત્ર-વિશેષ સંબંધિ

કોડિ. સ્ત્રી૦ [કોટિ]

કરોડ, ખૂણો, છેડો, હથિયારની ધાર, અણી, અગ્રભાગ, ધનુષની પણછ, સંખ્યાવિશેષ, અંશ, વિભાગ

કોડિ. સ્ત્રી૦ [કોટિ]

પચ્ચક્રમાણના ભેદ,

કોડિકોડિ. સ્ત્રી૦ [કોટિકોટિ]

જુઓ 'કોડાકોડિ'

કોડિકોડી. સ્ત્રી૦ [કોટિકોટિ]

જુઓ ઉપર

કોડિગાર. પુ૦ [કોટિગાર]

કારીગર-જે હથિયારની ધાર સરખી કરે છે

કોડિણ. ન૦ [કૌડિન્ય]

એક ગોત્ર, ગોત્રની શાખા

કોડિણ્ણાગોત્ર. પુ૦ [કૌડિન્યગોત્ર]

એક ગોત્ર

કોડિન્ન. પુ૦ [કૌડિન્ય]

જુઓ 'કોડિણ'

કોડિન્ન-૧. વિ૦ [કૌડિન્ય]

આચાર્ય **મહાગિરિ** ના આઠ શિષ્યોમાંના એક શિષ્ય, યોથો નિહવ 'આસમિત' તેમનો શિષ્ય હતો.

કોડિન્ન-૨. વિ૦ [કૌડિન્ય]

સિવભૂઈ ના બે શિષ્ય.

કોડિન્ન-૩. વિ૦ [કૌડિન્ય]

એક તાપસ જે પોતાના ૫૦૦ શિષ્યો સહિત ગૌતમ સ્વામી અષ્ટાપદ થી પાછા ફરતા હતા ત્યારે તેમના શિષ્ય બન્યા.

કોડિન્ના. સ્ત્રી૦ [કૌડિન્યા]

ગોત્રની શાખા વિશેષ

કોડિમા. સ્ત્રી૦ [કોટિમા]

ગંધારગ્રામની એક મૂર્છના

કોડિય. પુ૦ [કોટિક]

જૈન સાધુનો એક ગણ

કોડિયગણ. પુ૦ [કોટિકગણ]

જુઓ ઉપર

કોડિલ. ત્રિ૦ [કોડિલ]

દુર્જન, યુગલીખોર

કોડિલ્લય. ન૦ [કૌટિલ્યક]

ચાણક્યપ્રણિત નીતિશાસ્ત્ર

કોડિસય. પુ૦ [કોટિશત]

સો કરોડ, લાખ

કોડી. સ્ત્રી૦ [કોટી]

કરોડની સંખ્યા, પ્રકાર

કોડીકરણ. ન૦ [કોડીકરણ]

કોડી કરણ

કોડીય. પુ૦ [કોટીક]

જુઓ 'કોડિય'

કોડીવરિસ. ન૦ [કોટિવર્ષ]

એક નગર

કોડીસર. વિ૦ [કોટીશ્વર]

ગિરિનગરનો એક ધનાઢ્ય ગાથાપતિ, દર વર્ષે તેના ઘરમાં અગ્નિ પ્રજ્વલિત કરતો. લોકો તેની આ ભક્તિની પ્રશંસા કરતા હતા.

કોડીસહિય. ન૦ [કોટિસહિત]

પચ્ચક્રમાણનો એક ભેદ

કોડુંબ. ન૦ [કૌટુંબ]

કુટુંબ સંબંધિ

કોડુંબિ. ત્રિ૦ [કુટુંબિન્]

કુટુંબી, પરિવારયુક્ત

કોડુંબિણી. સ્ત્રી૦ [કૌટુંબિની]

કુટુંબની સ્ત્રી, દાસી

કોડુંબિય. પુ૦ [કૌટુંબિક]

કુટુંબનો નાયક, દાસ

કોડુંબિયત. ન૦ [કૌટુંબિકત્વ]

કુટુંબીપણું

કોડુંબિયપુરિસ. પું [કૌટુંબિકપુરુષ]

કુટુંબનો નાયક, હજુરી, સેવક

કોટ્ટ. પું [કુષ્ઠિ]

જુઓ 'કોટ'

કોટ. પું [કુષ્ઠ]

કોટ, કુષ્ઠ નામક રોગ

કોટિ. ત્રિં [કુષ્ઠિન્]

કોટીયો, કુષ્ઠ રોગવાળો

કોટિક. પું [કુષ્ઠિક]

કુષ્ઠરોગી, કોઠગ્રસ્ત

કોટિય. પું [કુષ્ઠિક]

જુઓ 'કોટિક'

કોણ. પું [કોં]

ખૂણો, વીણા વગાડવાનો હાથો

કોણાલ. પું [કોણાલ]

જીવ વિશેષ

કોણાલગ. પું [કોનાલક]

એક પક્ષી

કોણિઅ/કોણિય. વિં [કાણિક]

જુઓ 'કૂણિઅ'

કોણિય. પું [કોણિક]

ચંપા નગરીનો રાજા, શ્રેણિક રાજાનો પુત્ર

કોતવ. નં [કૌતવ]

ઉદરના વાળનો દોરો

કોતુક. નં [કૌતુક]

કૌતુક, ક્ષતુહલ

કોત્તિય. પું [કોત્રિક]

ભૂમિ ઉપર શયન કરનાર, તાપસની એક જાતિ

કોત્થ. પું [કૌક્ષ]

કુક્ષિસંબંધિ, ઉદરપ્રદેશ

કોત્થ. ત્રિં [કૌત્સ]

કુત્સ ગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલ પુરુષ-શિવભૂતિ વગેરે

કોત્થલ. પું [કોં]

કોથળો, થેલો

કોત્થલગ. પું [કોં]

કોથળો, વસ્તિ

કોત્થલગારિઆ. સ્ત્રીં [કોસ્થલકારિકા]

કોથળા જેવું ઘર કરનારી ભમરી

કોત્થલવાહગા. સ્ત્રીં [કોં]

ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો જીવ

કોત્થુંભરિ. સ્ત્રીં [કુસ્તુમ્બરી]

કોથમરી

કોત્થુભ. પું [કૌસ્તુભ]

ડોકનું આભરણ

કોદંડ. નં [કોદણ્ડ]

ધનુષ્ય

કોદંડિમ. પું [કોદણ્ડિમ]

જુઓ 'કુદંડિમ'

કોદૂસગ. પું [કોદૂસક]

એક ધન્ય, કોદરા

કોદ્રવ. પું [કોદ્રવ]

જુઓ ઉપર

કોદ્દાલ. પું [કુદ્દાલ]

એક વૃક્ષ

કોદ્દાલગ. પું [કુદ્દાલક]

એક વૃક્ષ

કોદ્દાલિયા. સ્ત્રીં [કુદ્દાલિકા]

કુહાડી

કોદ્દુસગ. પું [કોદૂષક]

એક ધાન્ય

કોધ. પું [ક્રોધ]

ક્રોધ, ગુસ્સો

કોપ્પર. પું [કૂર્પર]

નદીનો કોતર, કોણી

કોમલ. ત્રિં [કોમલ]

સુકોમળ, મૃદુ, એક હરણની જાત, મનોજ

કોમલંગી. સ્ત્રીં [કોમલાંગી]

કોમલ અંગવાળી

કોમલતલ. નં [કોમલતલ]

હાથ-પગના તળીયાની કોમળતા

કોમલપસિળ. પું [કોમલપ્રશ્ન]

મનોહપ્રશ્ન

કોમલય. ત્રિં [કોમલક]

જુઓ 'કોમલ'

કોમલિયા. સ્ત્રીં [કોમલિકા]

સુકુમાલસ્રી

કોમારય. પું [કૌમારક]

કુમાર સંબંધિ

કોમારિયા. સ્ત્રીં [કૌમારિકી]

કુમારી સંબંધિ

કોમારી. સ્ત્રીં [કૌમારી]

કુમાર અવસ્થામાં દીક્ષા લીધેલ સાધ્વી,

બાલબ્રહ્મચારિણી

કોમુડયા. સ્ત્રીં [કૌમુદિકા]

કૃષ્ણ વાસુદેવની એક ભેરી-જે ઉત્સવમાં વગાડાતી

કોમુર્ડ. સ્ત્રીં [કૌમુદી]

કાર્તિકી પૂર્ણિમા, ચંદ્રપ્રભા

કોમુર્ડજોગજુત્ત. પું [કૌમુદીયોગયુક્ત]

કારતક માસની પૂનમના યોગવાળો ચંદ્ર

કોમુદી. સ્ત્રીં [કૌમુદી]

જુઓ ઉપર

કોમુદીનિસા. સ્ત્રીં [કૌમુદીનિશા]

કાર્તિક પૂનમની રાત્રી, ચંદ્રપ્રભા યુક્ત રાત્રિ

કોયવ. નં [દેં]

કોયવ-એક વસ્ત્ર વિશેષ

કોયવિ. પું [દેં]

રજાઈ

કોયહા. સ્ત્રીં [દેં]

વસ્ત્ર વિશેષ

કોયાસિય. વિશેં [વિકસિત]

વિકસેલ

કોરંગ. પું [કોરંક]

એક પક્ષી વિશેષ

કોરંટ. પું [કુરંટ]

ફુલના ગુચ્છવાળું એક વૃક્ષ

કોરંટ. પું [કોરંટ]

કોરંટ જાતનું એક ઝાડ

કોરંટક. પું [કુરંટક]

જુઓ 'કોરંટ'

કોરંટપત્ત. નં [કોરંટપત્ર]

કોરંટ વૃક્ષના પાંદડા

કોરંટબેંટ. પું [કોરંટવૃન્ત]

કોરંટ વૃક્ષનું બિંટડું

કોરંટય. પું [કોરંટક]

જુઓ 'કરંટ'

કોરંટયગુમ્મ. પું [કોરંટકગુલ્મ]

કોરંટ નામનું એક વૃક્ષ

કોરક. પું [કોરક]

કોટ, મંજરી, કળી

કોરગ. પું [કોરક]

જુઓ ઉપર

કોરવ. પું [કોરક]

જુઓ ઉપર

કોરવ/કોરવ્વ. વિં [કૌરવ/કૌરવ્ય]

પાંડવો સાથે જેનો ઉલ્લેખ આવે છે તે (આર્યકુળમાં

જન્મેલ એક જાતિના લોકો)

કોરવ્વ. પું [કૌરવ્ય]

કુરુવંશમાં ઉત્પન્ન

કોરવ્વપરિસા. સ્ત્રીં [કૌરવ્યપરિષદ]

કૌરવની સભા

કોરવ્વીયા. સ્ત્રીં [કૌરવ્યા]

ષડ્જગ્રામની એક મૂર્ધના

કોરિંટ. પું [કોરંટ]

જુઓ 'કોરંટ'

કોરિંટધાડવળ્ળ. પું [કોરંટધાતુવળ્ળ]

પીણો વર્ણ

કોરેંટ. પું [કોરંટ]

જુઓ 'કોરંટ'

કોરેંટગ. પું [કોરંટક]

જુઓ 'કોરંટ'

કોરેટમલ્લદામ. સ્ત્રી૦ [કોરેટમાલ્યદામન્]

કોરેટ ફૂલની માળા

કોલ. પુ૦ [કોલિક]

ધુણો, ઉધધ, કીડી, ડક્કર

કોલંબ. પુ૦ [કોલમ્બ]

નમેલા ઝાડની શાખાનો અગ્રભાગ

કોલગિની. વિ૦ [કોલગિની]

લૂંટારાએ જ્યારે તેનું ધર ભાંચું ત્યારે પોતાની સાથે વાત કરતી એક છોકરી, તે બોલી “મારા લગ્ન મારા મામાના દીકરા સાથે થશે પછી અમને ચંદ નામનો પુત્ર થશે. હું મોટેથી ચંદ અહીં આવ એમ બૂમ પાડીશ.” એ સાંભળી પાડોશમાં રહેતા ચંદે આવીને લૂંટારાને રોક્યા.

કોલઘરિય. ત્રિ૦ [કૌલગૃહિક]

કુલઘર સંબંધિ

કોલચૂર્ણ. ન૦ [કોલચૂર્ણ]

બોરનું ચૂર્ણ

કોલટ્ટિગ. ન૦ [કૌલાસ્થિક]

બોરનો ઠડીઓ

કોલટ્ટિય. ન૦ [કૌલાસ્થિક]

જુઓ ઉપર

કોલપાણગ. પુ૦ [કૌલપાનક]

બોરનું પીણું

કોલપાલ. પુ૦ [કોલપાલ]

લોકપાલ વિશેષ

કોલવ. ન૦ [કૌલવ]

એ નામનું એક કરણ

કોલવાલ. પુ૦ [કોલપાલ]

લોકપાલ-વિશેષ

કોલસુણગ. પુ૦ [કોલસુનક]

મોટું સુવર

કોલસુણય. પુ૦ [કોલસુનક]

મોટું સુવર

કોલસુણયા. સ્ત્રી૦ [કોલશુનિક]

ભૂંડણી

કોલહરિય. પુ૦ [કૌલગૃહિક]

પિતૃગૃહ સંબંધિ

કોલાલભંડ. ન૦ [કૌલાલભાણ્ડ]

માટીનું પાત્ર

કોલાલિય. પુ૦ [કૌલાલિક]

માટીના વાસણ વેચનાર

કોલાવાસ. પુ૦ [કોલાવાસ]

ધુણનો વાસ, કાષ્ઠ, લાકડી

કોલાહ. પુ૦ [હોલાભ]

એક ફેણવાળો સર્પ

કોલાહલ. પુ૦ [કોલાહલ]

ગભરાટ, શોર બકોર

કોલાહલગ. પુ૦ [કોલાહલક]

જુઓ ઉપર

કોલાહલપિય. ત્રિ૦ [કોલાહલપ્રિય]

જેને શોર બકોર પ્રિય છે તે

કોલાહલભૂય. ત્રિ૦ [કોલાહલભૂત]

શોર બકોર યુક્ત, કોલાહલ રૂપ

કોલિય. વિશે૦ [કૌલિક]

વણકર, કોળી

કોલુણપડિયા. સ્ત્રી૦ [કારુણ્યપ્રતિજ્ઞા]

અનુકંપા નિમિત્તે, કડુણા માટે

કોલુણવડિયા. સ્ત્રી૦ [કારુણ્યપ્રતિજ્ઞા]

જુઓ ઉપર

કોલુણ. ન૦ [કારુણ્ય]

દયા, કડુણા

કોલેજ્જા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

નીચે બાટલી અને ઉપર ખાઈના આકારની કોઠી

કોલ્લ. પુ૦ [દે૦]

કોલવૃક્ષ

કોલ્લાગ. પુ૦ [કોલ્લાક]

એક સંનિવેશ-પાડો

કોલ્લાય. પુ૦ [કોલ્લાક]

જુઓ ઉપર

કોલ્હુગ. પુ૦ [દે૦]

શિયાળ, કોલ્હુ, શેરડી-પીલવાનું યંત્ર

કોવ. પુઠ [કોપ]

કોપ, ગુસ્સો

કોવઘર. નઠ [કોપગૃહ]

રીસાઇને બેસવાનું ઘર

કોવઘરય. નઠ [કોપગૃહક]

જુઓ ઉપર

કોવય. ધાઠ [કોપય]

કોપવું, કોપ કરવું

કોવસીલતા. સ્ત્રીઠ [કોપશીલતા]

કોપ કરવા કે રસાવાનો સ્વભાવ

કોવિય. ત્રિઠ [કોવિદ]

પંડિત, નિપુણ

કોસ. પુઠ [કોશ]

આંખનો ડોળો, ગર્ભસ્થાન, કમળનો ડોડો

કોસ. પુઠ [કોશ]

લઘુનીતિ માટેનું વાસણ

કોસ. પુઠ [કોષ]

ખજાનો, ભંડાર

કોસ. પુઠ [ક્રોશ]

ગાઉ, બે હજાર ધનુષપ્રમાણ

કોસંબ. પુઠ [કોશામ્ર]

ફળ-વૃક્ષ વિશેષ

કોસંબગંડિયા. સ્ત્રીઠ [કૌશમ્બગંડિકા]

કૌશમ્બ વૃક્ષની ગાંઠવાળી લાકડી

કોસંબપલ્લવપ્રવિભક્તિ. પુઠ [કોશામ્રપલ્લવપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઇ નાટક

કોસંબવન. નઠ [કોશામ્રવન]

એક વૃક્ષનું વન

કોસંબિયા. સ્ત્રીઠ [કૌશામ્બિકી]

જૈન મુનિની એક શાખા

કોસંબી. પુઠ [કૌશામ્બી]

એક નગરી

કોસગ. પુઠ [કોશક]

એક જાતનું વાસણ

કોસલ. પુઠ [કૌશલ]

એક દેશ

કોસલગ. ત્રિઠ [કૌશલક]

કૌશલ દેશવાસી

કોસલય. ત્રિઠ [કૌશલક]

જુઓ ઉપર

કોસલા. સ્ત્રીઠ [કોસલા]

અયોધ્યાનગરી

કોસલિઅ-૧. વિઠ [કોશલિકા]

ભઠ ઋષભદેવનું બીજું નામ, જુઓ 'ઉસમ' ઋષભદેવ પૂર્વભવમાં ચક્રવર્તી હતા, દીક્ષા લઈ ચૌદપૂર્વી થયા.

કોસલિઅ-૨. વિઠ [કોશલિકા]

વારાણસીનો રાજા, **ભદ્દા** તેની પુત્રી હતી. જેને (**રુદ્દદેવ**) પુરોહિત સાથે પરણાવેલી.

કોસલિય. ત્રિઠ [કૌશલિક]

કૌસલ દેશમાં જન્મેલ, અયોધ્યા અધિપતિ

કોસા. વિઠ [કોશા]

પાડલિપુત્રની એક ગણિકા, **થુલભદ્દ** તેની સાથે બાર વર્ષ રહેલ. તેને ત્યાં (સિંહ ગુફાવાસી) મુનિ આવેલા, કોસાના સંગથી ચલિત થયેલા, તેને સાચો માર્ગ બતાવેલો.

કોસાગાર. પુઠ [કોશાગાર]

ખજાના ગૃહ

કોસાયાર. પુઠ [કોશાયાર]

ખજાના ગૃહ

કોસિઅ-૧. વિઠ [કૌશિકા]

કોટલાગ સંનિવેશનો એક બ્રાહ્મણ, ભઠ મહાવીરના જીવનો પૂર્વભવ, જે 'મરીઈ' ના ભવ પછી થયેલ.

કોસિઅ-૨. વિઠ [કૌશિકા]

કનગખલ નામના આશ્રમના મુખ્ય તાપસ, તે ઘણા ક્રોધી હતા. **ચંડકોસિઅ** નામે પણ ઓળખાતા હતા. મૃત્યુ બાદ તે જ આશ્રમમાં દ્રષ્ટિવિષ સર્પ.

કોસિઅ-૩. વિઠ [કૌશિકા]

સિદ્ધત્થપુર નો એક ઘોડાનો વેપારી. તેણે ભઠ મહાવીરને ચોર માનીને પકડેલા, પછીથી છોડી દીધા. બીજી વાંચના પ્રમાણે તેણે ભઠ પર હૂમલો કરેલ.

કોસિઅ-૪. વિં [કૌશિક]

ચંપાનગરીના એક ધર્મગુરુ, જેને 'અંગરિસિ' અને 'રુદ્દઅ' નામે બે શિષ્ય હતા.

કોસિઅજ્ઞ. વિં [કૌશિકાર્ય]

જુઓ 'કોસિઅ-૧'

કોસિકાર. પું [કોશિકાર]

રેશમનો કીડો

કોસિકાકારકીડ. પું [કોશિકાકારકીટ]

રેશમનો કીડો

કોસિજ્ઞ. નં [કૌશેય]

રેશમી વસ્ત્ર

કોસિતજ્ઞ. વિં [કૌશિકાર્ય]

જુઓ 'કોસિઅ-૧'

કોસિય. વિં [કૌશિક]

જુઓ 'કોસિઅ-૨'

કોસિય. નં [કૌશિક]

એક ગોત્ર, એક દ્રષ્ટિ-વિષસર્પ, ધુવડ, વૃક્ષ વિશેષ, ઇન્દ્ર, નકુલ, ખજાનચી, પ્રીતિ, ગારુડી, એક તાપસ

કોસિયગોત્ર. નં [કૌશિકગોત્ર]

એક ગોત્ર

કોસિયજ્ઞ. વિં [કૌશિકાર્ય]

જુઓ 'કોસિઅ-૪'

કોસિયા. સ્ત્રીં [કૌશિકા]

એક નદી, વિદ્યાધર-કન્યા, ચામડાનું જોડું

કોસી. સ્ત્રીં [કોશી]

તલવારની મ્યાન

કોસેજ્ઞ. નં [કૌશેય]

રેશમી વસ્ત્ર

કોસેય. નં [કૌશેય]

રેશમી વસ્ત્ર

કોહ. પું [ક્રોધ]

ક્રોધ, રોષ, ગુસ્સો

કોહંગક. પું [ક્રોધંગક]

એક પક્ષી

કોહંડ. પું [ક્રૂષમાણ્ડ]

કોળ, દૂધી

કોહકસાઈ. પું [ક્રોધકષાયિન્]

ક્રોધરૂપ કષાય, કષાયના ઉદયવાળો, ક્રોધી

કોહકસાય. પું [ક્રોધકષાય]

ક્રોધ રૂપ કષાય, કષાયના ચાર ભેદમાંનો એક

કોહકસાયપરિણામ. પું [ક્રોધકષાયપરિણામ]

ક્રોધકષાય જનિત પરિણામ

કોહકસાયિ. પું [ક્રોધકષાયિન્]

જુઓ 'કોહકસાઈ'

કોહણ. ત્રિં [ક્રોધન]

ક્રોધી, વારંવાર ગુસ્સે થનાર,

કોહણ. ત્રિં [ક્રોધન]

અસમાધિમાનું એક સ્થાનક

કોહદંસિ. વિશેં [ક્રોધદર્શિન્]

ક્રોધ કરનાર, ક્રોધના સ્વરૂપના જ્ઞાતા

કોહનિગ્ઘ. પું [ક્રોધનિગ્ઘ]

ક્રોધનો નિગ્રહ કરવો

કોહનિવ્વત્તિઅ. ત્રિં [ક્રોધનિર્વર્તિત]

ક્રોધથી નિષ્પન્ન થયેલ

કોહનિસ્સિયા. સ્ત્રીં [ક્રોધનિશ્રિતા]

મૃષા ભાષાનો એક ભેદ-ક્રોધનિશ્રિતા

કોહપિંડ. પું [ક્રોધપિંડ]

ક્રોધ દ્વારા ગ્રહણકરાયેલ આહાર

કોહમાનમાયલોહિલ્લ. ત્રિં [ક્રોધ-માન-માયા-લોભવત્]

ક્રોધ-માન-માયા-લોભ અનુસાર, કષાય મુજબ

કોહમુંડ. ત્રિં [ક્રોધમુંડ]

ક્રોધનો નિગ્રહ કરનાર

કોહય. પું [ક્રોધ] જુઓ 'કોહ'

કોહવસટ્ટ. ત્રિં [ક્રોધવશાત્]

ક્રોધથી પીડિત, ક્રોધને વશ થઈ દુખી થયેલ

કોહવિઉસ્સગ્ગ. પું [ક્રોધવ્યુત્સર્ગ]

ક્રોધનો ત્યાગ

કોહવિજય. પું [ક્રોધવિજય]

ક્રોધને જીતવો તે

કોહવિવેગ. પું [ક્રોધવિવેક]

ક્રોધનો ત્યાગ
કોહવેયણિજ્ઞ. ન૦ [ક્રોધવેદનીય]
 ક્રોધ વેદનીય નામક એક કર્મપ્રકૃતિ
કોહસંજલણ. પુ૦ [સજ્જવલનક્રોધ]
 ક્રોધનો ચાર ભેદમાંનો એક ભેદ
કોહસણ્ણા. સ્ત્રી૦ [ક્રોધસજ્ઞા]
 ક્રોધ નામક સંજ્ઞા
કોહસમુઘાય. ન૦ [ક્રોધસમુદ્ધાત]
 ક્રોધ નામક એક સમુદ્ધાત
કોહાઇ. પુ૦ [ક્રોધાદિ]
 ક્રોધ વગેરે કષાય
કોહિ. ત્રિ૦ [ક્રોધિન્]
 ક્રોધવાળો
કોહિલ્લ. ત્રિ૦ [ક્રોધવત્]
 ક્રોધીલો, ઝેરીલો,
વિકિણ. ધા૦ [ક્રી]
 વેચાતું લેવું, ખરીદવું
વ્વંધ. પુ૦ [સ્કન્ધ]
 સ્કંધ, પુદ્ગલ સમૂહ
વ્વમણ. ન૦ [ક્ષપણ]
 ઉપવાસી, તપસ્વી
વ્વેત્ત. ન૦ [સ્વેત]
 ક્ષેત્ર
વ્વોડ. ધા૦ [સ્વોડ્]
 નિષેધ કરવો

[ખ]

ખ. ન૦ [સ્વ]
 આકાશ, ઇન્દ્રિય
ખઇય. ત્રિ૦ [ક્ષાયિક]
 કર્મ પ્રકૃતિનો ક્ષય, કર્મક્ષયથી ઉત્પન્ન થતો એક ભાવ
ખઇય. ત્રિ૦ [સ્વચિત]
 જડેલું
ખઇય. ત્રિ૦ [સ્વાદિત]
 ખાધેલ, ખવાયેલ
ખઇય. પુ૦ [દે૦]

સ્વભાવ
ખઇયગ. પુ૦ [ક્ષપિતક]
 ખપાવેલ, ક્ષય કરેલ
ખઇર. પુ૦ [સ્વદિર]
 ખેરનું ઝાડ
ખઇરમુસલ. પુ૦ [સ્વદિરમુસલ]
 સાંબેલું
ખઇરસાર. પુ૦ [સ્વદિરસારક]
 ખેરસાર-ઔષધિ વિશેષ
ખઇવ. પુ૦ [દે૦]
 સ્વભાવ
ખઇરોલ્લગ. ન૦ [દે૦]
 વિક્ષુબ્ધ થયા વિના
ખઉડ. વિ૦ [સ્વપુત્ર]
 ગુડસત્થ નગરનો યક્ષદેવ જેના અંકુશમાં હતો તેવા એક
 આચાર્ય, તેણે **ભરુઅચ્ચ** ના સ્તૂપના વિષયમાં બોલો દ્વારા
 ઉત્પન્ન કરાયેલી મુશ્કેલીઓ હલ કરેલી.
ખઓવસમ. પુ૦ [ક્ષયોપશમ]
 પાંચ ભાવમાંનો એક ભાવ-ક્ષયોપશમ ભાવ, ઉદયમા
 આવેલાનો ક્ષય અને અનુદયનો ઉપશમ
ખઓવસમનિષ્પન્ન. ન૦ [ક્ષયોપશમનિષ્પન્ન]
 ક્ષયોપશમ ભાવથી નિષ્પન્ન
ખઓવસમિય. ન૦ [ક્ષાયોપશમિક]
 ક્ષયોપશમ વડે ઉત્પન્ન, ક્ષયોપશમ સંબંધિ
ખંજણ. પુ૦ [સ્વજ્જન]
 ગાડાના પૈડામાં જામતો ચીકણો-કાળો મેસ, મસી, કાજળ
ખંજણ. પુ૦ [દે૦]
 રાહનું એક નામ
ખંજણ. પુ૦ [સ્વજ્જન]
 એક જાતનું પક્ષી
ખંજણવણ્ણાભ. ન૦ [સ્વજ્જનવર્ણાભ]
 કાળા વર્ણની આભા
ખંડ. ન૦ [સ્વખંડ]
 ખંડ, ભાગ, ટુકડો, વનખંડ, ખાંડ, મીઠું
ખંડ. ધા૦ [સ્વખંડય]

ખાંડવું
ખંડકર્ણ. વિં [ખંડકર્ણ]
 ઉજ્જેનીના રાજા પજ્જોઝ નો મંત્રી.
ખંડખંજમ. નં [ખંડખાદ્યક]
 ખાંડ ખાવી તે
ખંડગ. પું [ખંડક]
 એક ફૂડ, ખંડવા
ખંડગમ્પવાય. પું [ખંડકપ્રપાત]
 એ નામની એક ગૂફા
ખંડગમ્પવાયગુહા. સ્ત્રીં [ખંડકપ્રપાતગુફા]
 એ નામની એક ગૂફા
ખંડઘડ. પું [ખંડઘટ]
 ફૂટેલો ઘડો
ખંડપટ્ટ. ત્રિં [ખંડપટ્ટ]
 અપૂર્ણ લૂગડાંવાળો, ગરીબ, ઠગ, જુગારી
ખંડપડ. નં [ખંડપટ]
 ભાંગી પડવું તે
ખંડપડહ. ત્રિં [ખંડપટહ]
 ખોખરા ઢોલવાળો
ખંડમ્પવાયકૂડ. પું [ખંડપ્રપાતકૂટ]
 એ નામનો એક ફૂટ
ખંડમ્પવાતગુહા. સ્ત્રીં [ખંડપ્રપાતગુફા]
 એ નામક એક ગૂફા
ખંડમ્પવાયગુહા. સ્ત્રીં [ખંડપ્રપાતગુફા]
 જુઓ ઉપાર
ખંડમ્પવાયગુહાકૂડ. પું [ખંડપ્રપાતગુફાકૂટ]
 એ નામનો એક ફૂટ
ખંડમલ્લ. નં [ખંડમલ્લ]
 ભાંગેલ સરાવલું,
ખંડમહુર. ત્રિં [ખંડમધુર]
 ખાંડ જેવું મીઠું
ખંડય. પું [ખંડક] જુઓ 'ખંડગ'
ખંડરક્ષ. પું [ખંડરક્ષ]
 દાન લેનાર
ખંડસિલોગ. પું [ખંડશ્લોક]

અપૂર્ણ શ્લોક
ખંડા. સ્ત્રીં [ખંડ]
 ખાંડ, એક વિદ્યાધર કન્યા
ખંડાખંડિ. અં [ખંડશસ્ત્ર]
 ખંડેખંડ, ખાંડેલ, કટકા
ખંડભેદ. પું [ખંડભેદ]
 ટુકડે ટુકડા કરવા તે
ખંડાભેય. પું [ખંડભેદ]
 જુઓ ઉપર
ખંડિત્તે. કૃં [ખંડયિતુમ્]
 ટુકડા કરવા માટે
ખંડિય. પું [દેં]
 ભાટ, બિરુદ પાઠક
ખંડિય. પું [ખંડિક]
 શિષ્ય, વિદ્યાર્થી
ખંડિય. ત્રિં [ખંડિત]
 ખંડિત, ખાંડેલ
ખંડિયચંડ. પું [ખંડિકચંડ]
 તેજસ્વી વિદ્યાર્થી
ખંડોટ્ટી. વિં [ખંડોટ્ટી]
લક્ષણજ્ઞા નો આગામી ભવ, વેશ્યાને ત્યાં દાસીપણે
 ઉત્પન્ન થયેલ એક સ્વરૂપવાન સ્ત્રી, વૃદ્ધ વેશ્યાએ તેને
 કષ્ટ પહોંચાડવા વિચાર્યું. **ખંડોટ્ટા** ને પણ સ્વપ્ન આવ્યું.
 તે ભાગીને કોઈ રંડાપુત્ર સાથે રહી. રંડાપુત્રની પ્રથમ
 પત્નીએ **ખંડોટ્ટા** ની યોનિમાં સળગતું લાકડું ધૂસાડી
 મારી નાંખી પછીના ભવે ચક્રવર્તીની સ્ત્રીરત્ન બની.
ખંત. ત્રિં [ક્ષાન્ત]
 ક્ષમાવાળો, પિતા
ખંતિ. સ્ત્રીં [ક્ષાન્તિ]
 ક્રોધનો નિગ્રહ કરવો તે, સહનશીલતા, ક્ષમા
ખંતિચ્ચમ. પું [ક્ષાન્તિચ્ચમ]
 ક્રોધને રોકીને સહનશીલતા રાખનાર સાધુ
ખંતિચ્ચમ. પું [ક્ષાન્તિચ્ચમ]
 જુઓ ઉપર
ખંતિચ્ચમણતા. સ્ત્રીં [ક્ષાન્તિચ્ચમણતા]

ક્રોધ નિગ્રહ અને ક્ષમાભાવ, સાધુતા
ખંતિખમા. સ્ત્રી૦ [ક્ષાન્તિક્ષમા]
 ક્રોધ નિગ્રહ કરી સહનશીલતા રાખવી તે
ખંતિપ્પહાણ. સ્ત્રી૦ [ક્ષાન્તિપ્રધાન]
 ક્ષમાપ્રધાન-ધર્મ
ખંતિયા. સ્ત્રી૦ [ક્ષાન્તિકા]
 જનની, માતા
ખંતિસાગર. પુ૦ [ક્ષાન્તિસાગર]
 ક્ષમાસાગર સાધુ
ખંતિસૂર. પુ૦ [ક્ષાન્તિસૂર]
 ક્ષમા ધારણ કરવામાં શૂર-જેમકે તિર્થંકરાદિ
ખંતી. સ્ત્રી૦ [ક્ષાન્તિ]
 જુઓ 'ખંતિ'
ખંતું. કૃ૦ [ક્ષન્તુમ્]
 ક્ષમા કરવા માટે
ખંદ. પુ૦ [સ્કન્દ]
 સ્કંદ, કાર્તિક સ્વામી
ખંદ-૧. વિ૦ [સ્કન્દ]
 પત્તકાલય ગામના મુખીયાનો પુત્ર એક વખત
 ગોશાળાએ તેની મશ્કરી કરતા તેણે ગોશાળાને મારેલો.
ખંદ-૨. વિ૦ [સ્કન્દ]
 જુઓ 'ખંદઅ-૨'
ખંદઅ-૧. વિ૦ [સ્કન્દક]
 મગધ નો એક રહેવાસી, ગદ્દભાલ પરિવ્રાજકનો શિષ્ય.
 જે પછીથી ભ૦ મહાવીરના શિષ્ય બન્યા. તેને 'પિંગલ'
 નામના સાધુ સાથે પ્રશ્નોત્તર થયેલા. ઉત્તમોત્તમ તપ કરી
 કાયા શોષવી, અનશન કરી, બારમાં દેવલોકે ગયા. (તપ
 દ્વારા શોષવેલ દેહ કેવો હોય ? તેનું ઉત્તમ વર્ણન છે.)
ખંદઅ-૨. વિ૦ [સ્કન્દક]
 સાવત્રી નગરીના રાજા જિયસત્તુ અને રાણી ધારિણી નો
 પુત્ર. તેની બહેન પુરંદરજસા હતી, જેના લગ્ન રાજા
 દંડગી સાથે થયેલ. **ખંદઅ** રાજકુમાર અવસ્થામાં
 કુંભકારનગરના રાજા દંડગી ના મંત્રી પાલગ ને વાદમાં
 હરાવેલ. તેણે ભ૦ મુનિસુવ્વય પાસે દીક્ષા લીધી પછી
ખંદઅ આચાર્ય બન્યા. એક વખત પાલગ મંત્રીએ તેને

૫૦૦ સાધુ સહિત ઘાણીમાં પીલી નાખ્યા. **ખંદઅ** એ
 નિયાણું કર્યું, મૃત્યુ બાદ અગ્નિ કુમાર દેવ થયા અને
 કુંભકારનગરને સળગાવી દીધું
ખંદગ. વિ૦ [સ્કન્દક]
 જુઓ 'ખંદઅ-૨'
ખંદગાહ. પુ૦ [સ્કન્દગ્રહ]
 સ્કંદનો વળગાડ, ઉન્મત્તાતા-હેતુ
ખંદમહ. ન૦ [સ્કન્દમહ]
 ખોટો ઉત્સવ
ખંધ. પુ૦ [સ્કન્ધ]
 સ્કંધ, પુદ્ગલ પિંડ, ભીંત કાંધ, સ્તંભ, ઝાડનું થડ, સંપૂર્ણ
 પદાર્થ, ઢગલો, એક બેઠબ્રિય જીવ
ખંધકરણી. સ્ત્રી૦ [સ્કન્ધકરણી]
 સાધ્વીને ખભે નાંખવાનું વસ્ત્ર-વિશેષ
ખંધગ. પુ૦ [સ્કન્ધકરણી] જુઓ 'ખંધ'
ખંધજાય. ન૦ [સ્કન્ધજાત]
 સ્કંધમાંથી ઉત્પન્ન
ખંધજોણિય. પુ૦ [સ્કન્ધયોનિક]
 એક વનસ્પતિ સંબંધિ યોનિ
ખંધત્ત. ન૦ [સ્કન્ધત્ત્વ]
 સ્કંધપણું
ખંધદેસ. પુ૦ [સ્કન્ધદેશ]
 સ્કંધનો એક આખી વસ્તુનો ભાગ
ખંધપ્પદેસ. પુ૦ [સ્કન્ધપ્રદેશ]
 વસ્તુનો અત્યંત સૂક્ષ્મ અંશ
ખંધમંત. ત્રિ૦ [સ્કન્ધવત્]
 સ્કંધવાળું
ખંધબીય. ત્રિ૦ [સ્કન્ધબીજ]
 જેને ખંધ રૂપ બીજ છે - તે મોગરો વગેરે
ખંદય. વિ૦ [સ્કન્દક]
 જુઓ 'ખંદઅ'
ખંદસિરી-૧. વિ૦ [સ્કન્દશ્રી]
 શાલાઅટવીમાં રહેલા વિજય ચોર સેનાપતિની પત્ની.
 પુત્ર અભગ્ગસેન હતો. કથા જુઓ 'અભગ્ગસેન'
ખંદસિરી-૨. વિ૦ [સ્કન્દશ્રી]

રાજગૃહના માળી 'અજ્જુનગ' ની પત્ની, તેનું બંધુમતી નામ છે.

ખંદિલ-૧. વિં [સ્કન્દિલ]
બ્રહ્મદ્રીપ શાખાના આર્ય 'સીહ' ના શિષ્ય. મથુરામાં તેની નિશ્રામાં સાધુઓની વાચના થઈ.

ખંદિલ-૨. વિં [સ્કન્દિલ]
તગર શહેરમાં રહેલા એક આચાર્યના શિષ્ય.

ખંધાર . પું [સ્કન્ધાવાર]
સોનાનો પડાવ

ખંધારમાણ. પું [સ્કન્ધાવારમાન]
સૈન્ય ગોઠવવાની કળા

ખંધાવાર. પું [સ્કન્ધવાર]
જુઓ 'ખંધાર'

ખંધાવારનિવેસ. પું [સ્કન્ધાવારનિવેશ]
સેનાનો પડાવ

ખંધાવારમાણ. પું [સ્કન્ધાવારનિવેશ]
સૈન્ય ગોઠવવાની કળા

ખંધિ. પું [સ્કન્ધિન્]
સ્કન્ધવાળા

ખંધુદેશ. પું [સ્કન્ધોદેશ]
સ્કંધ-ઉદેશ

ખંપણ. પું [દેં]
ખાંપણ, કફન

ખંભ. પું [સ્તમ્ભ]
થાંભલો, થંભ

ખંભ. ધાં [સ્કમ્ભ]
ક્ષુબ્ધ થવું

ખંભગનિધી. વિં [સ્તમ્ભકનિધિ]
અસગડા ના પિતા

ખંભચ્છાયા. સ્ત્રીં [સ્તમ્ભચ્છાયા]
છાયાનો એક ભેદ

ખંભપુડંતર. નં [સ્તમ્ભપુટાન્તર]
બે થાંભલા વચ્ચેનું અંતર

ખંભબાહા. સ્ત્રીં [સ્તમ્ભબાહુ]
થાંભલાના પડખા

ખંભસય. નં [સ્તમ્ભશત]
સો સ્તંભ, ૧૦૦ થાંભલા

ખંભસીસ. નં [સ્તમ્ભશીર્ષ]
થાંભલાનો ઉપરનો ભાગ

ખંભાલણ. નં [સ્તમ્ભાલગન્]
થાંભલાને વળગવું

ખકારપવિભત્તિ. નં [ખકારપ્રવિભત્તિ]
એક દેવતાઈ નાટક

ખગ. પું [ખગ]
આકાશમાં ઉડનાર પક્ષી

ખગચારિ. પું [ખગચારિન્]
આકાશમાં ફરનાર પક્ષી-વિશેષ

ખગમુહ. નં [ખગમુખ]
ચાંચ

ખગા. પું [ખડ્ગ]
ખડ્ગ, તલવાર, ગેડો

ખગપાણિ. સ્ત્રીં [ખડ્ગપાણિ]
જેના હાથમાં તલવાર છે તે

ખગપુરા. સ્ત્રીં [ખડ્ગપુરા]
મહાવિદેહની એક વિજયની રાજધાની

ખગરયણ. નં [ખડ્ગરત્ન]
ખડ્ગરત્ન

ખગવિસાણ. પું [ખડ્ગવિષાણ]
ગેડાનું શીંગડું

ખગિવિસાણ. પું [ખડ્ગવિષાણ]
જુઓ ઉપર

ખગી. સ્ત્રીં [ખડ્ગી]
ગેડો, એક સિંગડાવાળો

ખગૂડ. ત્રિં [દેં]
ખરાબ સ્વભાવવાળું, ધર્મહીન

ખચિત. ત્રિં [ખચિત]
જડેલું, ખેંચેલું, કેશર વગેરેથી રંગેલું

ખચિય. ત્રિં [ખચિત]
જુઓ ઉપર

ખજ્જ. પું [ખાદ્ય]
ખાદ્ય

ખાજા વગેરે ખાદ્ય પદાર્થ	ખાટલાના પાયા
ખજ્જંત. ધાં [ખાદ્યત્]	ખટ્ટોદય. નં [ખટ્ટોદક]
ખાતો, ભોજન કરતો	ખાટું પાણી
ખજ્જક. નં [ખાદ્યક]	ખડક્કિયા. સ્ત્રીં [દેં]
જુઓ 'ખજ્જ'	ખીડકી
ખજ્જગ. નં [ખાદ્યક]	ખડહડગ. વિશેં [દેં]
જુઓ 'ખજ્જ'	સાંકળ વગેરેનો 'ખટ્' એવો અવાજ
ખજ્જગવિહિ. પું [ખાદ્યકવિધિ]	ખડહડિતય. પું [દેં]
ખાજા-ઘેવર આદિ બનાવવાની વિધિ	ગિરોડી
ખજ્જમાણ. કૃં [ખાદ્યમાન]	ખટ્ટાબહુલ. નં [ખટ્ટાબહુલ]
ભોજન કરતો, ખાતો	ખાડાની બહુલતા
ખજ્જલગ. પું [દેં]	ખટ્ટુયા. સ્ત્રીં [ખટ્ટુકા]
ખાદ્ય પદાર્થ વિશેષ	આંગળીના ટકોરા
ખજ્જિય. પું [દેં]	ખળ. પું [ક્ષળ]
ખાદ્ય પદાર્થ વિશેષ	ક્ષણ, અવસર, વખત, સમય, સંખ્યાત પ્રાણરૂપ કાળ
ખજ્જૂ. પું [ખર્જૂ]	વિભાગ, નાનામાં નાનો કાળ વિભાગ
ખુજલી, ખરજવું	ખળ. ધાં [ખન્]
ખજ્જૂર. નં [ખર્જૂર]	ખોદવું, ખણવું
ખજૂર	ખળજોડ. ત્રિં [ક્ષળયોગિન્]
ખજ્જૂરપાનગ. નં [ખર્જૂરપાનક]	ક્ષણિક
ખજૂરનું પીણું	ખળળ. ત્રિં [ખનન]
ખજ્જૂરસાર. પું [ખર્જૂરસાર]	ખોદવું તે
ખજૂરનું દારૂ	ખળળળ. ત્રિં [ક્ષળજ્ઞ]
ખજ્જૂરસારય. પું [ખર્જૂરસારક] જુઓ ઉપર	અવસર જાણનાર
ખજ્જૂરિમત્થય. પું [ખર્જૂરિમસ્તક]	ખળમાળ. કૃં [ખનમ્]
ખજૂરનો ગર્ભ કે પેશી	ખોદવું તે
ખજ્જૂરિવળ. નં [ખજ્જૂરિવન]	ખળયળળ. ત્રિં [ક્ષળકજ્ઞ]
ખજૂરનું વન	અવસર જાણનાર
ખજ્જૂરી. સ્ત્રીં [ખર્જૂરી]	ખળાવ. ધાં [ખનય્]
ખજૂરીનું ઝાડ	ખોદાવવું
ખજ્જૂરીવન. નં [ખર્જૂરીવન]	ખળાવેડં. કૃં [ખાનયિતુમ્]
ખજૂરનું વન	ખોદાવવા માટે
ખજ્જોત. પું [ખદ્યોત]	ખળાવેત્તય. કૃં [ખાનયિતુમ્]
પતંગિયું	જુઓ ઉપર
ખટ્ટંગ. પું [ખટ્ટવાઙ્ગ]	ખળિ. સ્ત્રીં [ખનિ]

ખાણ	ખતિયાણી. સ્ત્રીં [ક્ષત્રિયાણી]
ખણિતા. કૃં [ખનિત્વા]	ક્ષત્રિયની સ્ત્રી
ખોદીને	ખદ્ધ. ત્રિં [દેં]
ખણિત્તુ. કૃં [ખનિત્વા]	પ્રભૂત, અધિક, પ્રમાણથી વધારે
ખોદીને	ખદ્ધ. ત્રિં [ખાદ્યા]
ખત. નં [ક્ષત]	મનોહ, સ્વાદિષ્ટ, રસભર
ધા, જખ્મ	ખમ. ત્રિં [ક્ષમ]
ખતય. પું [દેં]	સમર્થ, શુભ, હિતકર, યુક્ત
રાહુનું એક નામ	ખમ. ધાં [ક્ષમ્]
ખત્ત. પું [ક્ષત્ર]	ક્ષમા કરવી
ક્ષત્ર, ક્ષત્રિય, દાસીપુત્ર, વર્ણશંકર	ખમઅ. વિં [ક્ષમક]
ખત્ત. ત્રિં [દેં]	ચંડકૌશીકનો પૂર્વજન્મ.
છાણ જેવા રસવાળું, ખાતર પાડવું, ભીંતમાં બાંકોરું	ખમક. પું [ક્ષપક]
પાડવું	તપસ્વી સાધુ
ખત્તભેઘ. પું [ખત્તમેઘ]	ખમગ. પું [ક્ષપક]
છાણના રસ જેવો વરસાદ	તપસ્વી સાધુ
ખત્તિ. પું [ક્ષત્રિન્]	ખમણ. પું [ક્ષપણ]
જુઓ 'ખતિય'	તપશ્ચર્યા, સહનશીલતા રાખનાર
ખતિય. પું [ક્ષત્રિય]	ખમણ. પું [ક્ષપણ]
ક્ષત્રિય, મનુષ્યની એક જાતિ, રાજા, રાજકુલિન, કુળ	એક ઉપવાસ
વિશેષ	ખમણિજ્જ. ત્રિં [ક્ષમણીય]
ખતિયકુંડગામ. પું [ક્ષત્રિયકુંડગ્રામ]	ક્ષમા કરવા યોગ્ય
એક નગરી, સિદ્ધાર્થ રાજાની રાજધાની	ખમમાણ. કૃં [ક્ષમમાણ]
ખતિયકુંડપુર. નં [ક્ષત્રિયકુંડપુર]	ક્ષમા કરતો
વીર પ્રભૂની જન્મભૂમિ, સિદ્ધાર્થ રાજાની રાજધાની	ખમમાણ. કૃં [ક્ષામ્યત્]
ખતિયકુલ. નં [ક્ષત્રિયકુલ]	ક્ષમા કરવી તે
એક કુળ	ખમય. પું [ક્ષપક]
ખતિયપરિવ્વાય. પું [ક્ષત્રિયપરિવ્રાજક]	જુઓ 'ખમક'
ક્ષત્રિય-તાપસ	ખમા. સ્ત્રીં [ક્ષમા]
ખતિયપરિસા. સ્ત્રીં [ક્ષત્રિયપરિષદ્]	ક્રોધનો અભાવ, સહનશીલતા
ક્ષત્રિય-સભા	ખમાવહતા. કૃં [ક્ષમયિત્વા]
ખતિયપુત્ર. પું [ક્ષત્રિયપુત્ર]	ક્ષમા કરીને
ક્ષત્રિયનો પુત્ર	ખમાવણયા. સ્ત્રીં [ક્ષમાપના]
ખતિયવિજ્ઞા. સ્ત્રીં [ક્ષત્રિયવિદ્યા]	અપરાધની માફી માંગવી, ખમાવવું
ક્ષત્રિયની ધનુર્વિદ્યાદિ વિદ્યા	ખમાવેયવ્વ. કૃં [ક્ષમાપયિતવ્ય]

ખમાવીને
ખમાસમળ. પુઠ્ઠ [ક્ષમાશ્રમળ]
 ક્ષમાધારી સાધુ
ખમિતઐ. કૃઠ્ઠ [ક્ષન્તુમ્]
 ખમાવવા માટે
ખમિય. ત્રિઠ્ઠ [ક્ષમિત]
 માફ કરેલ
ખમિયવ્વ. ત્રિઠ્ઠ [ક્ષમિતવ્વ]
 ક્ષમા કરવા યોગ્ય
ખમેઠ્ઠ. કૃઠ્ઠ [ક્ષમિતુમ્]
 ક્ષમા કરવા માટે
ખમ્મમાળ. કૃઠ્ઠ [ખન્યમાન]
 ખોદવા યોગ્ય
ખય. પુઠ્ઠ [ક્ષય]
 મૂળથી ઉચ્છેદ, રોગ વિશેષ, પ્રલય, સમૂળગોનાશ
ખય. ધાઠ્ઠ [ક્ષિ]
 ક્ષય પામવો, નષ્ટ થવું
ખયકર. ત્રિઠ્ઠ [ક્ષયકર]
 નાશકારક
ખયગય. ત્રિઠ્ઠ [ક્ષયગત]
 નાશ પામેલ
ખયનિષ્પન્ન. ત્રિઠ્ઠ [ક્ષયનિષ્પન્ન]
 કર્મના ક્ષયથી ઉત્પન્ન થયેલ ભાવ કે લબ્ધિ
ખયર. પુઠ્ઠ [ખચર]
 આકાશમાં ચરનાર પક્ષી, વિદ્યાપર
ખયર. પુઠ્ઠ [ખદિર]
 ખેરનું ઝાડ
ખયાયાર. પુઠ્ઠ [ક્ષતાચાર]
 શિથિલાચાર
ખર. ત્રિઠ્ઠ [ખર]
 કઠણ, કર્કશ, તીક્ષ્ણ, ગધેડો, કઠોર, તલનું તેલ
ખરઅ-૧. વિઠ્ઠ [ખરક]
 રાજા સાયવાહનનો મંત્રી
ખરઅ-૨. વિઠ્ઠ [ખરક]

ભઠ્ઠ મહાવીરના કાનમાં ઠોંકાયેલા ખીલા ખેંચી કાઢનાર
 એક વૈદ્ય જે મજ્જિમપાવા નો રહેવાસી હતો.
ખરંટળ. પુઠ્ઠ [ખરંટન]
 નિર્ભર્ત્સન, પ્રેરણા
ખરંટળા. સ્ત્રીઠ્ઠ [દેઠ]
 નિંદા, તિરસ્કાર, અપમાન
ખરકંટય. પુઠ્ઠ [ખરકંટક]
 તીક્ષ્ણ કાંટા જેવો, શ્રાવકના ચાર ભેદમાંનો એક ભેદ
ખરકંડ. પુઠ્ઠ [ખરકાણ્ડ]
 કઠીન ભાગ, પહેલી નરકનો પહેલો કાંડ
ખરકમ્મિય. પુઠ્ઠ [ખરકર્મિન્]
 નિષ્કુરકર્મ કરનાર, કોટવાળ
ખરકર. પુઠ્ઠ [ખરકર્મિન્]
 શ્લક્ષ્ણ-પત્થર-ચર્મકોશ, સૂર્ય
ખરગ. વિઠ્ઠ [ખરક] જુઓ 'ખરઅ-૧'
ખરઘોડાઢટ્ટાળ. નઠ્ઠ [ખરઘોડાદિસ્થાન]
 ઘોડા-ગધેડા આદિના સ્થાન
ખરપુઢવી. સ્ત્રીઠ્ઠ [ખરપૃથ્વી]
 કઠિન પૃથ્વી
ખરફરુસ. ત્રિઠ્ઠ [ખરપરુષ]
 ઘણું કઠોર
ખરબાયરપુઢવિકાઢયત્ત. નઠ્ઠ [ખરબાદરપૃથિવીકાયિકત્વ]
 કઠણ બાદર પૃથ્વીકાયિકપણું
ખરમુહિવાય. પુઠ્ઠ [ખરમુખીવાદક]
 ખરમુખી' નામક વાજિંત્રના વાદક
ખરમુહી. સ્ત્રીઠ્ઠ [ખરમુખી]
 એક વાજિંત્ર વિશેષ
ખરય. પુઠ્ઠ [ખરક]
 રાહનું એક નામ, કઠણ
ખરવિસાળ. નઠ્ઠ [ખરવિષાળ]
 કઠણ હાથી દાંત,
ખરવિસાળ. નઠ્ઠ [ખરવિષાળ]
 તીક્ષ્ણ શીંગડું
ખરસાહિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ખરસાહિયા]
 એક લિપિ

ખરસ્સર. પું [ખરસ્વર]

પરમાધામી અસુર દેવતાની એક જાતિ

ખરહર. ધાં [ખરખરાય]

ખરખર એવો અવાજ કરવો

ખરાવત્ત. પું [ખરાવર્ત]

વમળ, કઠણ ચક્ર જેવું પાણીનું ગોળ કુંડાળું

ખરિઆ. સ્ત્રીં [દેં]

દાસી

ખરોટ્ટિયા. સ્ત્રીં [ખરોટ્ટિકા]

એક લિપિ

ખરોટ્ટી. સ્ત્રીં [ખરોટ્ટિકા]

એક લિપિ

ખલ. પું [ખલ]

ખળો, દુર્જન, લુચ્ચો

ખલ. ધાં [સ્ખલ્]

ખસવું, સ્ખલના પામવી, દૂર જવું

ખલંત. કૃં [સ્ખલત્]

ખસતો, દૂર જતો, સ્ખલના પામતો

ખલણા. સ્ત્રીં [સ્ખલના]

ભૂલ, ત્રુટિ,

ખલય. પું [ખલક]

જુઓ 'ખલ'

ખલવાડ. પું [ખલવાટ]

ખળો

ખલિણ. નં [ખલિન]

ઘોડાની લગામ, ચોકકું, નદીની ભેખડ

ખલિય. નં [સ્ખલિત]

સ્ખલના પામેલ, ભૂલો પડેલ, અતિચાર

ખલીકય. ત્રિં [સ્ખલીકૃત]

ઉપસર્ગ કરાવેલ

ખલીણ. નં [ખલીન]

જુઓ 'ખલિણ'

ખલુ. અં [ખલુ]

ખરેખર, નિશ્ચય, અવધારણ, વાક્યાલંકાર

ખલુંક. પું [ખલુંક]

અવિનીત, ક્ષુદ્ર, વક્ત્ર્વભાવી શિષ્ય, ગાળીયો બળદ,
ડાંસ-મચ્છર

ખલુંકિજ્જ. નં [ખલુંકીય]

ઉત્તરજ્ઞયણ' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ખલુંકંતા. ત્રિં [ખલુંકન્તા]

દુષ્ટત્યમાં આનંદ માનનાર

ખલુય. પું [ખલુક]

પગની એડી

ખલ્લ. નં [દેં]

વાડનું છિદ્ર, ખાલી

ખલ્લગ. પું [દેં]

ખાખરાના પાનનો પડીયો

ખલ્લૂડ. પું [ખલ્લૂડ]

એક જાતનો કંદ

ખવ. ધાં [ક્ષપય]

ક્ષય કરવો, ખપાવવું, ઉલ્લંઘન કરવું

ખવ. ધાં [ક્ષય]

ક્ષમ પામવો

ખવઅ. પું [ક્ષપક]

કર્મોનોક્ષય કરનાર, ક્ષપક શ્રેણિગત સાધુ

ખવઇત્તા. કૃં [ક્ષપયિત્વા]

ખપાવીને, ક્ષય કરીને

ખવગ. પું [ક્ષપક]

જુઓ 'ખવઅ'

ખવગસેઢી. સ્ત્રીં [ક્ષપકશ્રેણિ]

ક્ષપક શ્રેણિ, ધાતિકર્મ ખપાવવાનો ક્રમ

ખવણ. નં [ક્ષપણ]

કર્મનો ક્ષય કરવો તે, અમુક અંશેકર્મ-નિર્જરા કરવી તે,
સાધુ

ખવય. પું [ક્ષપક]

જુઓ 'ખવઅ'

ખવય. પું [ક્ષપક]

જુઓ 'ખવ'

ખવયંત. કૃં [ક્ષપયત્]

ખપાવતો, નાશ કરતો

ખવલિય. વિશેઁ [દેઁ]

આમંત્રિત, કૃપિત

ખવલ્લમચ્છ. પુઁ [દેઁ]

એક જાતનું માછલું

ખવિત. ત્રિઁ [ક્ષપિત]

ખપાવેલ, ક્ષય કરેલ

ખવિતકમ્મ. પુઁ [ક્ષપિતકર્મન્]

જેણે કર્મ ખપાવેલ છે તે, કર્મોનો ક્ષય કરનાર સાધુ

ખવિત્તા. કૃઁ [ક્ષપયિત્વા]

ખપાવીને

ખવિત્તાણં. કૃઁ [ક્ષપયિત્વા]

ખપાવીને

ખવિત્તુ. કૃઁ [ક્ષપયિત્વા]

ખપાવીને

ખવિય. ત્રિઁ [ક્ષપિત]

જુઓ 'ખવિત'

ખવેઝુણ. કૃઁ [ક્ષપયિત્વા]

ખપાવીને

ખવેમાણ. કૃઁ [ક્ષપયત્]

ખપાવવું તે

ખસ. પુઁ [ખસ]

એક અનાર્થ દેશ-વિશેષ

ખસર. પુઁ [ખસર]

ખસ નામનો રોગ

ખસખાસિય. પુઁ [ખસખાસિક]

ખસખાસિક નામે દેશ,

ખસખાસિય. પુઁ [ખસખાસિક]

ખસખાસિક દેશમાં રહેનાર મનુષ્ય

ખહ. નઁ [ખહ]

આકાર

ખહચર. પુઁ [ખેચર]

આકાશમાં ઉડનાર પક્ષી

ખહચરી. સ્ત્રીઁ [ખેચરી]

આકાશમાં ઉડતી પક્ષિણી

ખહચર. પુઁ [ખેચર] જુઓ 'ખહચર'

ખહચરી. સ્ત્રીઁ [ખેચરી]

જુઓ 'ખહચરી'

ખા. ધાઁ [ખાદ્]

ખાવું

ખાઅ. ત્રિઁ [ખ્યાત]

પ્રખ્યાત, પ્રસિદ્ધ

ખાઅ. ત્રિઁ [ખાત]

ખોદેલું, ખાડો, કુવો, ખાઈ

ખાઇ. સ્ત્રીઁ [ખ્યાતિ]

ખ્યાતિ, પ્રસિદ્ધિ

ખાઇ. અઁ [દેઁ]

પુનઃ' શબ્દસૂચક અવ્યય

ખાઇગ. નઁ [ક્ષાયિક]

ક્ષાયિક, પાંચ ભાવમાંનો એક ભાવ,

ખાઇગ. નઁ [ક્ષાયિક]

ઉત્પન્ન થયા પછી ન જનાર જ્ઞાનાદિ, ક્ષાયિક સમકિત આદિ

ખાઇત્તા. કૃઁ [ખાદિત્વા]

ખાઇને

ખાઇમ. ત્રિઁ [ખાઇ]

સુખડી મેવા વગેરે ખાઇ પદાર્થ

ખાઇમસાઇમ. ત્રિઁ [ખાદિમસ્વાદિમ]

ખાદીમ-સુખડી મેવો વગેરે, સ્વાદીમ-મુખવાસ સોપારી વગેરે

ખાઇય. ત્રિઁ [ખાદિત]

ખાઇેલ, ભક્ષણ કરેલ

ખાઇય. ત્રિઁ [ખ્યાત]

પ્રગટ કરેલ, કહેલ

ખાઇયા. સ્ત્રીઁ [ખાતિકા]

ખાઇ, પરિખા

ખાઓદક. નઁ [ખાતોદક]

ખાઇનું પાણી

ખાઓવસમિય. નઁ [ક્ષાયોપશમિક]

પાંચ ભાવમાંનો એક ભાવ, ઉદિત કર્મોનો ક્ષય અને અનુદિત કર્મોનું ઉપશમન

ખાડખડ. પું [ખાડખડ]

એક નરકાવાસ

ખાડહિલ. પું [દેં]

એક પ્રાણી-વિશેષ

ખાડાહડ. પું [ખાડાહડ]

એક નરકાવાસ

ખાળ. પું [ખાળ]

ખાણ

ખાળ. નં [ખયાન]

કથન

ખાણિ. સ્ત્રીં [ખાણિ]

ખાણ, ચાકર

ખાણી. સ્ત્રીં [ખાણિ] જુઓ 'ખાણી'

ખાણુ. પું [સ્થાણુ]

ઝાડનું ફુંફું, ખીલો, ખુંટો

ખાણુબહુલ. નં [સ્થાણુબહુલ]

ધણાં ઝાડના ફુંફા

ખાણુય. પું [સ્થાણુસમાન]

જુઓ 'ખાણુ'

ખાણુસમાન. ત્રિં [સ્થાણુસમાન]

ઝાડના ફુંફા જેવા, શ્રાવકની એક ઉપમા

ખાત. નં [ખાત]

ખોદેલું, ખાઈ, ભૂમિગૃહ

ખાતનિદ્ધમણ. નં [ખાતનિદ્ધમણ]

ખાઈનો પાણી જવાનો રસ્તો

ખાતિય. કૃં [ખાદિત]

ખાધેલ, ભોજન કરેલ

ખાતિયા. સ્ત્રીં [ખાતિકા]

સરખી ખોદેલ ખાઈ

ખાતોદગ. પું [ખાતોદક]

ખાઈનાં પાણી

ખાત્ત. નં [ખાત્ર]

ખાતર

ખામ. ધાં [ક્ષમય્]

ક્ષમા કરવી

ખામણ. નં [ક્ષામણ]

ખમાવવું તે, ક્ષમા કરવી તે

ખામણા. સ્ત્રીં [ક્ષામણા]

અપરાધની માફી માંગવી, ખમાવવું તે

ખામિત. ત્રિં [ક્ષમિત]

ક્ષમા કરેલ, માંફી આપેલ

ખામિત્તૅ. કૃં [ક્ષમયિતુમ્]

ખમાવવા માટે

ખામિય. ત્રિં [ક્ષામિત]

જુઓ 'ખામિત'

ખામેત્તા. કૃં [ક્ષમયિત્વા]

ખમાવીને

ખામેમાણ. કૃં [ક્ષમયત્]

ખમાવતો

ખાય. નં [ખ્યાત]

પ્રખ્યાત, પ્રસિદ્ધ

ખાય. ધાં [ખાદ્]

ખાવું, ભોજન કરવું

ખાય. નં [ખાત]

ખોદેલું, ખાઈ

ખાયમાણ. કૃં [ખાદત્]

ખાતો, ભોજન કરતો

ખાયા. પું [ખાદક]

ખાનાર, ભોજન કરનાર

ખાર. ત્રિં [ક્ષાર]

ખારું, ખાર, વેર, ખારવાળી ભૂમિ, ખારોરસ, તીક્ષ્ણ, સાજી, મીઠું, કડવી વસ્તુ

ખાર. ત્રિં [ક્ષાર]

એક ભુજપરિસર્પ,

ખારગાલન. નં [ક્ષારગાલન]

સાજીખાર વગેરે ગાળવાનું એક પાત્ર

ખારડાહ. પું [ક્ષારદાહ]

સાજી ખારાદિ પકાવવાની જગ્યા

ખારતંત. નં [ક્ષારતન્ત્ર]

ક્ષાર-શુક વિષયક જે તંત્ર તે, લિંગ વૃદ્ધ્યાદિ વાજીકરણ

ખારતડસી. સ્ત્રીં [ક્ષારત્રપુષી]

કડવી કાકડી

ખારતડસીફલ. નં [ક્ષારત્રપુષીફલ]

કર્કરી વૃક્ષના ફળ, કડવી કાકડીના ફળ

ખારતેલ્લ. નં [ક્ષારતૈલ]

ખારું તેલ

ખારદાહ. પું [ક્ષારદાહ]

જુઓ 'ખારડાહ'

ખારપત્તિય. વિશેં [ક્ષારપાત્રિક]

પાત્રમાં જમાવેલ ક્ષાર

ખારમેઘ. પું [ક્ષારમેઘ]

ક્ષારરસવાળા પાણીની વર્ષા

ખારમેહ. પું [ક્ષારમેઘ]

જુઓ ઉપર

ખારય. નં [ક્ષારક]

ખાર

ખારવચ્ચ. પું [ક્ષારવર્ચસ્]

ક્ષરયુક્ત મૂત્ર

ખારવત્તિય. ત્રિં [ક્ષારવર્તિત]

ખારથી સીંચિત

ખારવત્તિય. ત્રિં [ક્ષારપ્રત્યય]

ક્ષારપાત્રમાં જમાવેલ

ખારવાવી. સ્ત્રીં [ક્ષારવાપી]

ક્ષારથી ભરેલ વાવ

ખારા. સ્ત્રીં [ખારા]

ખારું, ક્ષારયુક્ત

ખારાયણ. પું [ક્ષારાયણ]

મંડપ ગોત્રની શાખા

ખારોદય. નં [ક્ષારોદક]

ક્ષાર યુક્ત પાણી

ખાવ. ધાં [ખાદ્]

સ્વાદ કરવો, ખાવું

ખાવયંત. ત્રિં [ખાદત્]

સ્વાદ કરેલ, ખાવું તે

ખાવિતત. ત્રિં [ખાદિતક]

જેને ખવડાવેલ છે તે

ખાવિય. ત્રિં [ખાદિત]

ખાધેલું

ખાવિયંત. કૃં [ખાદ્યમાન]

ખાતો, સ્વાદ કરતો

ખાવિયગ. ત્રિં [ખાદિતક]

જુઓ 'ખાવિતત'

ખાસ. પું [કાસ્]

ખાંસવું, ખાંસી ખાવી

ખાસિય. પું [કાશિત]

ખાંસી ખાંસવું તે

ખાસિય. પું [ખાસિક]

ખેચે દેશ-વિશેષ

ખાસીય. પું [ખાસિક]

જુઓ ઉપર

ખિ. ધાં [ક્ષિ]

ક્ષીણ થવું

ખિંખિણિજાલ. સ્ત્રીં [કિંકિણીજાલ]

ધુધરી કે ઘંટડીનું જાળું

ખિંખિણિયા. સ્ત્રીં [કિંકિણિકા]

ક્ષુદ્ર ઘંટડી

ખિંખિણિસ્સર. નં [કિંકિણીસ્વર]

ઘંટડી કે ધુધરીનો અવાજ

ખિંખિણી. સ્ત્રીં [કિંકિણી]

ધુધરી, ઘંટડી

ખિંખિણીજાલ. નં [કિંકિણીજાલ]

ઘંટડીનું જાળું

ખિંખિણિયા. સ્ત્રીં [કિંકિણિકા]

નાની ઘંટડી

ખિંખિયંત. કૃં [ખિંકિયત્]

ઘંટડીનાદ કરતો

ખિંસ. ધાં [ખિંસ્]

નિંદા કરવી, તરછોડવું

ખિંસણ. નં [ખિંસન]

નિંદા, તિરસ્કાર, અપમાન

ખિંસણા. સ્ત્રી૦ [ખિંસના]

લોક સમક્ષ મર્મ ઉઘાડા પાડી અવજ્ઞા કરવી

ખિંસણિજ્જ. ત્રિ૦ [ખિંસનીય]

તિરસ્કાર કે નિંદા કરવા યોગ્ય

ખિંસા. સ્ત્રી૦ [ખિંસા]

નિંદા

ખિંસિજ્જમાણ. કૃ૦ [ખિંસ્યમાન]

નિંદતો, અવજ્ઞા કરતો

ખિંસિત. ત્રિ૦ [ખિંસિત]

મર્મ ભેદી વચનથી તિરસ્કાર કરેલ

ખિંસિત્તા. કૃ૦ [ખિંસયિત્વા]

નિંદા કરીને

ખિંસિયવ્વ. કૃ૦ [ખિંસિતવ્ય]

નિંદવા યોગ્ય

ખિંસિયવયણ. ન૦ [ખિંસિતવચન]

નિંદવચન

ખિજ્જ. ધા૦ [ખિદ્]

ખેદ કરવો, ઉદ્વિગ્ન થવું

ખિજ્જણા. સ્ત્રી૦ [ખેદન]

ખેદ, થાક, ઉદ્વેગ

ખિજ્જણિયા. સ્ત્રી૦ [ખેદનિકા]

ખેદ કરવા યોગ્ય

ખિજ્જમાણ. કૃ૦ [ખિદ્યમાન]

ખીજતો, ચીડાતો

ખિજ્જિય. ત્રિ૦ [ખિન્ન]

ખેદ પામેલું

ખિત્ત. ત્રિ૦ [ક્ષિપ્ત]

ફેંકેલું

ખિત્ત. ન૦ [ક્ષેત્ર]

ક્ષેત્ર, આકાશ પ્રદેશ, દેશ, દ્વીપનો એક ભાગ, ખંડ, ખુલ્લી જમીન, ખેતર

ખિત્તચિત્ત. ત્રિ૦ [ક્ષિપ્તચિત્ત]

જેનું ચિત્ત શોકથી વિછિપ્ત થયું છે તે

ખિન્ન. ત્રિ૦ [ખિન્ન]

ખેદ પામેલ

ખિપ્પ. ત્રિ૦ [ક્ષિપ્ર]

જલદી, ઉતાવળું

ખિપ્પં. વિશે૦ [ક્ષિપ્રમ્]

તુરંત, જલદી

ખિપ્પંત. કૃ૦ [ક્ષિપ્યમાન]

ફેંકતો, પ્રેરતો

ખિપ્પકારિ. ત્રિ૦ [ક્ષિપ્રકારિન્]

ઉતાવળો

ખિપ્પગતિ. પુ૦ [ક્ષિપ્રગતિ]

એક લોકપાલનું નામ

ખિપ્પામેવ. વિશે૦ [ક્ષિપ્રમેવ]

જલદીથી

ખિલભૂમિ. સ્ત્રી૦ [ખિલભૂમિ]

ખેળભૂમિ હળ વડે ખેડાયેલી જમીન

ખિલીભૂત. ત્રિ૦ [ખિલીભૂત]

નિકાચીત કરેલ

ખિવ. ધા૦ [ક્ષિપ્]

ફેંકવું, પ્રેરવું

ખિવિત્ત. કૃ૦ [ક્ષેપ્તુમ્]

ફેંકવાને

ખિવિત્તા. કૃ૦ [ક્ષિપ્ત્વા]

ફેંકીને પ્રેરીને

ખીણ. પુ૦ [ક્ષીણ]

ખપી, ગયેલ, નાશ પામેલ, બારમું ક્ષીણમોહ નામક ગુણસ્થાન

ખીણંતરાય. ત્રિ૦ [ક્ષીણાન્તરાય]

જેના અંતરાય કર્મક્ષીણ થયા છે તે

ખીણકસાય. ત્રિ૦ [ક્ષીણકસાય]

જ્યાં ક્રોધાદિ કષાય ક્ષીણ થાય છે તે, બારમું ગુણઠાણું

ખિણકસાયવીતરાગ. પુ૦ [ક્ષીણકષાયવીતરાગ]

કષાય રહિત, બારમાં ગુણસ્થાનકવર્તી

ખીણકસાયિ. ત્રિ૦ [ક્ષીણકસાયિન્]

જેના ક્રોધાદિ કષાય ક્ષય પામ્યા છે તે, કષાય રહિત

ખીણગોય. સ્ત્રી૦ [ક્ષીણગોત્ર]

જેનું ગોત્રકર્મ ક્ષીણ થયેલ છે તે

ખીણદુહ. ત્રિં [ક્ષીણદુઃખ]

દુઃખરહિત, ક્ષીણ થયું છે દુઃખ જેનું

ખીણનામ. ત્રિં [ક્ષીણનામન્]

જેનું નામ કર્મ ક્ષીણ થયેલ છે તે

ખીણભોગ. ત્રિં [ક્ષીણભોગ]

ભોગરહિત

ખીણમોહ. ત્રિં [ક્ષીણમોહ]

મોહરહિત,

જેનું મોહનીય કર્મ ક્ષીણ થયેલ છે તે

ખીણરય. ત્રિં [ક્ષીણરજસ]

જેણે કર્મરૂપ રજનો નાશ કર્યો છે તે

ખીણરાગ. ત્રિં [ક્ષીણરાગ]

રાગરહિત, જેને રાગનો ક્ષય કર્યો છે તે, વીતરાગ

ખીણવેદય. ત્રિં [ક્ષીણવેદક]

વેદનીય કર્મ અથવા સ્ત્રી-પું-નપુંસક વેદ ક્ષય કરેલ

ખીણાઉય. ત્રિં [ક્ષીણાયુષ્ક]

આયુકર્મ ક્ષીણ કરેલ

ખીણાવરણ. ત્રિં [ક્ષીણાવરણ]

આવરણ રહિત, આવરક કર્મનો ક્ષય કરેલ તે

ખીર. નં [ક્ષીર]

દૂધ, એક દ્રીપ-એક સમુદ્ર

ખીરકાઓલી. સ્ત્રીં [ક્ષીરકાકોલી]

એક સાધારણ વનસ્પતિ

ખીરકાકોલી. સ્ત્રીં [ક્ષીરકાકોલી]

જુઓ ઉપર

ખીરકુંભ. પું [ક્ષીરકુમ્ભ]

દૂધનો ઘડો

ખીરણી. સ્ત્રીં [ક્ષીરણી]

વૃક્ષ વિશેષ

ખીરદગુચ્છુરસ. વિશેં [ક્ષીરદગેચ્છુરસ]

દૂધ દહીં અને શેરડીના રસ સમાન

ખીરદુમ. પું [ખીરદુમ]

દૂધવાળા ઝાડ, આંકડો

ખીરધાઈ. સ્ત્રીં [ક્ષીરધાત્રી]

ધાવમાતા

ખીરપૂર. નં [ક્ષીરપૂર]

દૂધના સમુદ્ર

ખીરપ્પખ. પું [ક્ષીરપ્રખ]

ક્ષીરવરદ્રીપના અધિપતિ દેવતા

ખીરભુસ. પું [ક્ષીરભુષ]

એ નામનું પર્વગ જાતિનું એક ઝાડ

ખીરમહુર. ત્રિં [ક્ષીરમધુર]

દૂધ જેવું મીઠું

ખીરમેહ. પું [ક્ષીરમેઘ]

એક મહામેઘ

ખીરવર. પું [ક્ષીરવર]

એક દ્રીપ

ખીરવૃઠિ. સ્ત્રીં [ક્ષીરવૃષ્ટિ]

દૂધનો વરસાદ

ખીરસાગર. પું [ક્ષીરસાગર]

ક્ષીર સમુદ્ર

ખીરસાલા. સ્ત્રીં [ક્ષીરશાલા]

દૂધની દુકાન

ખીરાઈય. ત્રિં [ક્ષીરકિત]

જેમાં ક્ષીર-રસ ઉત્પન્ન થયો છે એવું

ખીરામલય. નં [ક્ષીરામલક]

દૂધ જેવો મધુર આમળો

ખીરાસવ. ત્રિં [ક્ષીરાસવ]

જેનું વચન સાંભળનારને દૂધ જેવું મધુર લાગે તેવી લબ્ધિ

ખીરાસવલબ્ધિ. સ્ત્રીં [ક્ષીરાસવલબ્ધિ]

જુઓ ઉપર

ખીરિજ્જમાણ. કૃં [દુહ્યમાન]

દોહવાતી, દુઝતું

ખીરિણિયા. સ્ત્રીં [ક્ષીરિણિકા]

દૂધાળી, દૂઝણી

ખીરિણી. સ્ત્રીં [ક્ષીરિણી]

દૂધવાળી, દૂઝણી

ખીરિય. નં [દુઘ]

દૂધ

ખીરોદ. પુઠ [ક્ષીરોદ]

ક્ષીરસમુદ્ર

ખીરોદગ. પુઠ [ક્ષીરોદક]

ક્ષીરસમુદ્રનું પાણી

ખીરોદય. પુઠ [ક્ષીરોદક]

જુઓ ઉપર

ખીરોદયસમુદ્ર. પુઠ [ક્ષીરોદકસમુદ્ર]

જેનું પાણી દુધ જેવું છે તેવો સમુદ્ર-વિશેષ

ખીરોદા. સ્ત્રીઠ [ક્ષીરોદા]

એક મહાનદી

ખીરોયગ. પુઠ [ક્ષીરોદય]

જુઓ 'ખીરોદગ'

ખીરોયસાયર. પુઠ [ક્ષીરોદસાગર] જુઓ 'ખીરોદગ'

ખીરોયા. સ્ત્રીઠ [ક્ષીરોદા] જુઓ 'ખીરોદા'

ખીરોવહી. પુઠ [ખીરોદધિ]

ક્ષીર સમુદ્ર

ખીલ. પુઠ [કીલ]

ખીલો

ખીલગ. પુઠ [કીલક]

ખીલી

ખીલગસંઠિય. નઠ [કીલકસંસ્થિત]

સ્વાતિ નક્ષત્રનું સંસ્થાન

ખીલચ્છાયા. સ્ત્રીઠ [કીલચ્છાયા]

છાયાનો એક ભેદ

ખીલિયા. સ્ત્રીઠ [કીલિકા]

ખીલી

ખુ. અઠ [ખલુ]

જુઓ 'ખલુ'

ખુ. ધાઠ [ક્ષુત્]

અષ્ટ પ્રકાર કર્મ

ખુડ. સ્ત્રીઠ [ક્ષુતિ]

છીંક

ખુંભણ. વિશેઠ [ક્ષોભણ]

ક્ષોભ ઉપજાવનાર

ખુજ્જ. પુઠ [કુબ્જ]

જેના હાથ પગ મસ્તક અને ડોક લક્ષણયુક્ત પ્રમાણોપેત હોય અને પેટ છાતી પીઠ વગેરે લક્ષણહીન હોય તેવું સંસ્થાન, છ સંસ્થાનમાંનું એક સંસ્થાન

ખુજ્જકરણી. સ્ત્રીઠ [કુબ્જકરણી]

દેખાવડા સાધવી ઉપર કોઈ મોહ ન પામે તે માટે કદરૂપી બનાવવા બાંધવાનું વસ્ત્ર વિશેષ

ખુજ્જત્ત. નઠ [કુબ્જત્ત]

કુબડાપણું

ખુજ્જા. સ્ત્રીઠ [કુબ્જા]

કુબડી દાસી

ખુજ્જિય. પુઠ [કુબ્જિન્]

કુબડાપણું, ખૂંધો

ખુજ્જિયા. સ્ત્રીઠ [કુબ્જિતા]

કુબડી, ખૂંધવાળી

ખુજ્જિય. વિશેઠ [ક્ષુધિત]

ભૂખ્યો

ખુઢાગકુમાર. વિઠ [ક્ષુલ્લકકુમાર]

યુવરાજ કંડરીય અને જસમદ્દા નો પુત્ર. તેનો જન્મ તેની માતાએ દીક્ષા લીધી પછી થયેલો. તેણે પણ દીક્ષા લીધી. તે અજિયસેન ના શિષ્ય બન્યા. એક વખત તે દીક્ષા છોડી ચાલી નીકળેલા, પણ રસ્તામાં નર્તકીનું ગીત સાંભળતા ફરી સાધુપણામાં સ્થિર થયા.

ખુઢાગગણિ. વિઠ [ક્ષુલ્લકગણિન્]

એક સ્થવિર સાધુ, જે પ્રશ્નોના ઉત્તર આપવામાં ઘણાં કુશળ હતા. તેને એક વખત કુસુમપુરના રાજા મુરુંડ સાથે ચર્ચા થયેલી.

ખુડુક્કગ. વિશેઠ [દેઠ]

નીચે ઉતરવું, સ્ખલિત થવું

ખુડુલગ. પુઠ [દેઠ]

નાનો, ક્ષુદ્ર-સમાન

ખુડુ. ત્રિઠ [દેઠ]

નાનો, લઘુ

ખુડુખુડુગ. ત્રિઠ [દેઠ]

નાનામાં નાનો

ખુડુખુડય. ત્રિઠ [દેઠ]

નાનામાં નાનો	સામાન્ય આચાર સંબંધિ કથા-એક અધ્યયન
ખુટ્ટા. ત્રિં [ક્ષુલ્લક]	ખુટ્ટિયાવિમાણપવિભત્તિ. સ્ત્રીં [ક્ષુલ્લિકાવિમાણપ્રવિભત્તિ]
નાનો, બાળશિષ્ય, દુષ્ટ	એક (કાલિક) આગમ સૂત્ર
ખુટ્ટા. ત્રિં [ક્ષુદ્રક] જુઓ 'ખુટ્ટ'	ખુટ્ટિયાવિમાણવિભત્તિ. સ્ત્રીં [ક્ષુલ્લિકાવિમાણવિભત્તિ]
ખુટ્ટાગભવ. પું [ક્ષુલ્લકભવ]	જુઓ ઉપર
૨૫૬ આવલિકાનો ભવ, નાનામાં નાનો ભવ	ખુટ્ટી. સ્ત્રીં [ક્ષુલ્લકી]
ખુટ્ટતર. ત્રિં [ક્ષુદ્રતર]	નાના સાધ્વી
અતિશય લઘુ	ખુટ્ટ. ત્રિં [ક્ષુદ્ર]
ખુટ્ટપાણ. પું [ક્ષુદ્રપ્રાણ]	જુઓ 'ખુટ્ટ'
અધમ ઉચ્ચાસાદિવાળો	ખુતિ. સ્ત્રીં [ક્ષુતિ]
ખુટ્ટય. ત્રિં [દેં]	છીંક, છીંક સંબંધિ શબ્દ કે ચિન્હ
નાજુક, હલકું, ક્ષુદ્ર	ખુત્ત. ત્રિં [દેં]
ખુટ્ટલિય. ત્રિં [ક્ષુલ્લક]	ખુંચી ગયેલ, ફૂલી ગયેલ
જુઓ ઉપર	ખુત્તગ. ત્રિં [દેં]
ખુટ્ટા. સ્ત્રીં [ક્ષુદ્રક]	મઝ
જુઓ ઉપર	ખુદ. ત્રિં [ક્ષુદ્ર]
ખુટ્ટાગ. ત્રિં [ક્ષુદ્રક]	દુષ્ટ, નીચ, હલકું, તુચ્છ
જુઓ ઉપર	ખુદિમા. સ્ત્રીં [ક્ષુદ્રિમા]
ખુટ્ટાગનિયંટિજ્જ. નં [ક્ષુલ્લકનિર્ગ્રન્થીય]	ગંધારગ્રામની બીજી મુચ્છના
ઉત્તરજ્ઞયણ' સૂત્રનું એક અધ્યયન	ખુદિયા. સ્ત્રીં [ક્ષુદ્રિકા]
ખુટ્ટાપાતાલ. પું [ક્ષુદ્રકપાતાલ]	જુઓ 'ખુટ્ટિયા'
નાનો પાતાળ કળશ	ખુધા. સ્ત્રીં [ક્ષુધા]
ખુટ્ટકાપાયાલ. પું [ક્ષુદ્રકપાતાલ]	ભૂખ
જુઓ ઉપર	ખુપ્પ. ધાં [મસ્જ]
ખુટ્ટાય. પું [ક્ષુદ્રક]	ખુંચી જવું, ફૂલી જવું
જુઓ 'ખુટ્ટાગ'	ખુભ. ધાં [ક્ષુભ]
ખુટ્ટાલિંજર. પું [દેં]	ક્ષોભ પામવો, ગભરાવું
પાતાળ કળશ-વિશેષ	ખુભંત. ધાં [ક્ષુભ્યત્]
ખુટ્ટિઆ. સ્ત્રીં [ક્ષુલ્લિકા]	ક્ષોભ પામતો, ગભરાતો
નાના સાધ્વી	ખુભિય. ત્રિં [ક્ષુભિત]
ખુટ્ટિય. ત્રિં [ક્ષુલ્લિક]	ક્ષોભ પામવો, ગભરાયેલ
નાનું, લઘુ, હલકું	ખુભિયજલ. નં [ક્ષુભિતજલ]
ખુટ્ટિયા. સ્ત્રીં [ક્ષુદ્રિકા]	ક્ષુબ્ધ પાણી
નાની સાધ્વી, મુત્ર સંબંધિ નાનો અભિગ્રહ	ખુભિયવ્વ. ત્રિં [ક્ષુભિતવ્ય]
ખુટ્ટિયાચારકહા. સ્ત્રીં [ક્ષુદ્રકાચારકથા]	ક્ષોભ પામવા યોગ્ય

ખુય. પુઠ [ક્ષુત]	ખોબો, પસલી
છીંક, ખંડિત	ખુહ. પુઠ [દેઠ]
ખુયાયાર. પુઠ [ક્ષુતાચાર]	અંકુશાકાર, અંકુશાકાર આકાશપ્રદેશ શ્રેણી
ખંડિતાચાર	ખુહા. સ્ત્રીઠ [ક્ષુધા]
ખુર. પુઠ [ક્ષુર]	ક્ષુધા, ભૂખ
પગની ખરી, એક દેશ	ખુહિઅ. ત્રિઠ [ક્ષુભિત]
ખુર. પુઠ [ખુર]	ક્ષોભ પામેલ
અસ્ત્રો, છરો	ખુહિય. ત્રિઠ [ક્ષુભિત]
ખુરદુગ. ત્રિઠ [ક્ષુરદુક]	ભૂખ્યો થયેલ
ગાય-ભેંસાદિના ચામડામાં ઉત્પન્ન થયેલ કીડા	ખુહિયચક્કવાલ. નઠ [ક્ષુભિતચક્રવાલ]
દુરદુગત્ત. નઠ [ક્ષુરદુકત્ત]	ક્ષુબ્ધ થયેલ ચક્કાકાર ભ્રમણ
ચામડીમાં ઉત્પન્ન થયેલ કીડાપણું	ખેડ. પુઠ [ખેટ]
ખુરધાર. ત્રિઠ [ક્ષુરધાર]	ખેડો, ગામ કરતા મોટી અને શહેર કરતા નાની
અસ્ત્રાના જેવી ધારવાળું	વસતિવાળું સ્થાન, જેની ફરતે ધૂળનો ગઢ હોય તે
ખુરધારા. સ્ત્રીઠ [ક્ષુરધારા]	ખેડગ. પુઠ [ખેટક]
અસ્ત્રાની ધાર	ઢાલ
ખુરપત્ત. નઠ [ક્ષુરપત્ર]	ખેડપહ. પુઠ [ખેટપથ]
છરો, છરા જેવા પાંદડા	ખેડાનો રસ્તો
ખુરપ્પ. પુઠ [ક્ષુરપ્પ]	ખેડમહ. પુઠ [ખેટમહ]
અસ્ત્રો, દાતરડું	મોટો ખેડો, મોટું ગામ
ખુરમુંડ. ત્રિઠ [ક્ષુરમુંડ]	ખેડમારી. સ્ત્રીઠ [ખેટમારી]
અસ્ત્રથી મુંડેલ	ખેડામાં ફેલાયેલ મારી મરકી નામક રોગ
ખુરમુંડય. પુઠ [ક્ષુરમુંડક]	ખેડય. પુઠ [ખેટક]
હજામ	ઢાલ
ખુરિ. ત્રિઠ [ખુરિન્]	ખેડવહ. પુઠ [ખેટવધ]
ખરીવાળું પ્રાણી	ખેડામાં વધ
ખુલ્લ. પુઠ [ક્ષુદ્ર]	ખેડુ. નઠ [ક્રીડા]
બે ઇન્દ્રિયવાળા જીવ, નાના શંખલા	ખેલ, ચોસઠમાંની એક કળા
ખુલ્લય. પુઠ [ક્ષુલ્લક]	ખેડુકારગ. ત્રિઠ [ખેલકારક]
ક્ષુલ્લક, લઘુ, કોડી	કીડા કરનાર
ખુલ્લા . પુઠ [ક્ષુલ્લક]	ખેડ્ઠા. સ્ત્રીઠ [ક્રીડા]
જુઓ ઉપર	કીડા કરનાર
ખુવ. પુઠ [ખુવપ]	ખેત્ત. નઠ [ક્ષેત્ર]
નાનો છોડવો	ક્ષેત્ર, આકાશ-જ્યાં જીવ આદિ પદાર્થ રેહ તે સ્થાન,
ખુવ્વગ. પુઠ [દેઠ]	ખુલ્લી જમીન, ખેતર, આર્યક્ષત્ર,

ખેત્ત. ન૦ [કેત્ર]

'પન્નવણા'નું એક દ્વાર

ખેત્તઓ. અ૦ [કેત્રતસ્]

કેત્રથી

ખેત્તગુણ. પુ૦ [કેત્રગુણ]

કેત્ર વિષયક ગુણો

ખેત્તછેદ. પુ૦ [કેત્રછેદ]

બુદ્ધિ કલ્પનાથી કરાયેલ કેત્રના પ્રતર કે વિભાગ

ખેત્તછેય. પુ૦ [કેત્રછેદ]

જુઓ ઉપર

ખેત્તણ્ણ. પુ૦ [કેત્રજ]

કેત્રનો જાણકાર

ખેત્તતો. અ૦ [કેત્રતસ્]

કેત્રથી

ખેત્તનાલી. સ્ત્રી૦ [કેત્રનાલી]

કેત્ર-પરિમાણ વિશેષ

ખેત્તપરમાણુ. પુ૦ [કેત્રપરમાણુ]

આકાશ પ્રદેશને અવગાહીને રહેલ પુદ્ગલ પરમાણુ

ખેત્તપલિઓવમ. ન૦ [કેત્રપલ્યોપમ]

કેત્રને આશ્રિને પલ્યોપમનો એક ભેદ

ખેત્તય. પુ૦ [કેત્રજ]

કેત્રમાં ઉત્પન્ન

ખેત્તલોય. પુ૦ [કેત્રલોક]

કેત્રરૂપ લોક, લોકાકાશ

ખેત્તવસ્થુપમાણાતિવ્કમ. ન૦ [કેત્રવાસ્તુપ્રમાણાતિક્રમ]

બુલ્લી જમીન કે મકાન સંબંધિ પ્રમાણનું ઉલ્લંઘન

ખેત્તવાસિ. ત્રિ૦ [કેત્રવર્ષિન્]

ખેતરમાં વરસતો

ખેત્તવુદ્ધિ. સ્ત્રી૦ [કેત્રવૃદ્ધિ]

કેત્રમાં વધારો

ખેત્તસંજોગ. પુ૦ [કેત્રસંયોગ]

કેત્રનો સંયોગ

ખેત્તસંસાર. પુ૦ [કેત્રસંસાર]

ચૌદ રાજલોક પરિમિત કેત્રરૂપ સંસાર-લોક

ખેત્તસાગરોપમ. ન૦ [કેત્રસાગરોપમ]

કેત્રને આશ્રિને સાગરરોપમનો એક ભેદ

ખેત્તાણુવાય. ન૦ [કેત્રાણુવાય]

કેત્ર-સંયોગ

ખેત્તાતિવ્કંત. ત્રિ૦ [કેત્રાતિક્રાન્ત]

કેત્ર મર્યાદાને ઓળંગી ગયેલ

ખેત્તાદેસ. પુ૦ [કેત્રાદેશ]

કેત્રની અપેક્ષા

ખેત્તાભિગ્ગહચરય. પુ૦ [કેત્રાભિગ્રહચરક]

કેત્ર સંબંધિ અભિગ્રહ કરી ગૌચરી કરનાર

ખેત્તારિય. પુ૦ [કેત્રાર્ય]

આર્યનો કેત્રને આશ્રિને એક ભેદ

ખેત્તીભૂત. ન૦ [કેત્રિભૂત]

કેત્ર સ્વરૂપ

ખેત્તોવવાતગતિ. સ્ત્રી૦ [કેત્રોપપાતગતિ]

કેત્ર-ઉપપાત ગતિ

ખેત્તોવવાયગતિ. સ્ત્રી૦ [કેત્રોપપાતગતિ]

જુઓ ઉપર

ખેદ. પુ૦ [ખેદ]

પીડા ખેદ

ખેમ. પુ૦ [કેમ]

કેમ, કલ્યાણ, નિરુપદ્રવ

ખેમ. વિ૦ [કેમ]

પાડલિપુરના રાજા **જિયસત્તુ** નો મંત્રી. એક વખત રાજાએ તેને તળાવમાંથી કમળ તોડી લાવવા કહેલું.

ખેમઅ. વિ૦ [કેમક]

કાગંદી નગરીનો એક ગાથાપતિ. ભ૦ મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. વિપુલ પર્વત ઉપર મોકલે ગયા.

ખેમંકર. ત્રિ૦ [કેમંકર]

કેમકુશળ કરનાર, એક મહાગ્રહ, એક કુલકર

ખેમંધર. પુ૦ [કેમંધર]

ઉપદ્રવ દૂર કરનાર

ખેમંધર. વિ૦ [કેમંધર]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતકેત્રમાં થયેલ પાંચમાં કુલકર જેના શાસનમાં **મક્કાર** દંડનીતિ હતી.

ખેમંકર. વિ૦ [કેમંકર]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રના છઠ્ઠા કુલકર જેના
શાસનમાં **હક્કાર** દંડનીતિ હતી.

ખેમકર. ત્રિં [ક્ષેમકર]

સુખકારી

ખેમપદ. નં [ક્ષેમપદ]

ક્ષેમપદ, શીવપદ

ખેમપુરા. સ્ત્રીં [ક્ષેમપુરા]

સુકચ્છ વિજયની રાજધાની

ખેમપુરી. સ્ત્રીં [ક્ષેમપુરી]

જુઓ ઉપર

ખેમય. પું [ક્ષેમય]

એક અંતકૃત્ જૈન સાધુ

ખેમલિજ્જિયા. સ્ત્રીં [ખેમલિયા]

જૈનમુનિ ગણની એક શાખા

ખેમા. સ્ત્રીં [ક્ષેમા]

કચ્છ વિજયની રાજધાની

ખેય. પું [ખેદ]

ખેદ, દુઃખ

ખેયણ. ત્રિં [ખેદજ]

ખેદને જાણનાર

ખેયણય. ત્રિં [ક્ષેત્રજક]

જુઓ ઉપર

ખેલ. પું [શ્લેષ્મન]

કફ, બળખો

ખેલત્ત. નં [શ્લેષ્મનત્વ]

બળખાપણું

ખેલપડિય. ત્રિં [શ્લેષ્મપતિત]

બળખાનું પડવું

ખેલમત્ત. ત્રિં [શ્લેષ્મવત્]

બળખાયુક્ત

ખેલાસવ. પું [શ્લેષ્માશ્રવ]

કફ બહાર નીકળવો

ખેલોસહિપત્ત. ત્રિં [શ્લેષ્મૌષધિપ્રાપ્ત]

થૂંકથી દર્દ મટી જાય તેવી શક્તિ

ખેલ્લ. ધાં [ખેલ]

રમવું, ક્રીડા કરવી

ખેલ્લ. પું [શ્લેષ્મન]

કફ, બળખો

ખેલ્લણગ. નં [ખેલનક]

ક્રીડા કરવી

ખેલ્લણય. નં [ખેલનક]

ક્રીડા કરવી

ખેલ્લાવણધાર્દ. સ્ત્રીં [ખેલનકધાત્રી]

બાળકને રમાડનારી ધાવમાતા

ખેવ. ધાં [ક્ષપય]

ફેંકવું

ખેવ. પું [ક્ષેપ]

ફેંકવું તે, ન્યાસ

ખેવણી. સ્ત્રીં [ક્ષેપણી]

ક્ષેપણી

ખેવાવ. નં [દેં]

હાથના આલંબનથી ઉપર-ઉપર ચઢવું

ખેવિય. ત્રિં [ક્ષેપિત]

ફેંકાયેલ

ખોઓદ. પું [ક્ષોદોદ]

એક સમુદ્ર-વિશેષ

ખોખુભમાણ. ત્રિં [ચોક્ષુભ્યમાન]

અતિશય ક્ષોભ પામતું

ખોડ. પું [દેં]

મોટું લાકડું, પ્રદેશ, વિભાગ, સ્થળ

ખોડણ. પું [દેં, (ખોટગ)]

અખોડા તરીકે ઓળખાતી પડિલેહણી ક્રિયા-વિશેષ

ખોડા. સ્ત્રીં [ખોડા]

ખુંટે, પ્રમાજના

ખોડેયવ્વ. ત્રિં [દેં]

નિષેધ કરવા યોગ્ય

ખોત. પું [ક્ષોદ્ર]

શેરડી, એક દ્વીપ-સમુદ્ર

ખોતરસ. નં [ક્ષોદરસ]

શેરડીનો રસ

ખોતોદ. પુઠ [ક્ષોદોદ]

એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

ખોતોદગ. નઠ [ક્ષોદોદક]

શેરડીના રસ જેવું પાણી

ખોતોદય. નઠ [ક્ષોદોદક]

જુઓ ઉપર

ખોદ. નઠ [ક્ષોદ્ર]

મધ, શેરડી

ખોદરસ. પુઠ [ક્ષોદરસ]

શેરડીનો રસ, સમુદ્ર

ખોદવર. પુઠ [ક્ષોદવર]

એક સમુદ્ર

ખોદોદ. પુઠ [ક્ષોદોદ]

એક સમુદ્ર

ખોદોદગ. નઠ [ક્ષોદોદક]

શેરડીના રસ જેવું પાણી

ખોદોય. પુઠ [ક્ષોદોદ]

એક સમુદ્ર

ખોદોયગ. નઠ [ક્ષોદોદક]

જુઓ 'ખોદોદગ'

ખોદ્. નઠ [ક્ષોદ્ર]

મધ, શેરડી

ખોદાહાર. ત્રિઠ [ક્ષોદ્રાહાર]

મધનો ખોરાક

ખોભ. ધાઠ [ક્ષોભય]

વિચલિત કરવું

ખોભઇઠં. કૃઠ [ક્ષોભયિતુમ્]

વિચલિત કરવા માટે

ખોભંત. ધાઠ [ક્ષોભયત્]

વિચલિત કરવું તે

ખોભળ. નઠ [ક્ષોભન]

વિહ્વળતા, દુઃખ થવું, વિચલિત થવું

ખોભિજ્જમાળ. કૃઠ [ક્ષોભ્યમાન]

વિચલિત થતો

ખોભિત્તૃ. કૃઠ [ક્ષોભયિતુમ્]

વિચલિત કરવા માટે

ખોભિય. ત્રિઠ [ક્ષોભિત]

સ્થાનથી ચલાવેલ, ક્ષોભ પમાડેલ

ખોમ. નઠ [ક્ષૌમ]

વસ્ત્ર વિશેષ, કપાસ-શણ-રેશમ આદિમાંથી બનેલ વસ્ત્ર

ખોમગપસિળ. નઠ [ક્ષૌમકપ્રશ્ન]

વિદ્યા વિશેષ-જેમાં વસ્ત્રમાં દેવનું આહ્વાન થાય

ખોમજુયલ. નઠ [ક્ષૌમયુગલ]

સુતરાઉ વસ્ત્રની જોડ

ખોમદુગલ. નઠ [ક્ષૌમદુકૂલ]

સુતરાઉ તથા રેશમી વસ્ત્ર

ખોમય. નઠ [ક્ષૌમક]

જુઓ 'ખોમ'

ખોમિય. નઠ [ક્ષૌમિક]

જુઓ 'ખોમ'

ખોય. પુઠ [ક્ષૌદ્ર]

ચૂર્ણ કરવું તે, વિદારણ, એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર, શેરડી

ખોયરસ. પુઠ [ક્ષોદરસ]

શેરડીનો રસ

ખોયવર. પુઠ [ક્ષોદવર]

એક દ્વીપ

ખોલ. પુઠ [ખોલ]

ખોળ, ગુપ્તચર

ખોસિય. ત્રિઠ [દેઠ]

જીર્ણ થયેલ

[ગ]

ગ. વિશેઠ [ગ]

જનાર, પ્રાપ્ત થનાર

ગઅ. વિઠ [ગજ]

જુઓ 'ગયસુકુમાલ'

ગઇ. સ્ત્રીઠ [ગતિ]

ગતિ, ચાલ, હિતાહિત બોધક જ્ઞાન, અવબોધ, પ્રકાર, ભેદ, ગમન, દેવાદિ પાંચગતિ, ભવાંતર ગમન, નિસ્તાર કરનાર આશ્રયસ્થાન, નામકર્મની એક પ્રકૃતિ,

ગઇ. સ્ત્રીઠ [ગતિ]

'પન્નવણા' સૂત્રનું એક દ્વાર
ગઙ. સ્ત્રી૦ [ગતિ]
 ધર્માસ્તિકાયનું લક્ષણ,
ગઙકલ્લાણ. ત્રિ૦ [ગતિકલ્યાણ]
 કલ્યાણરૂપ ઉચ્ચ ગતિ પામનાર
ગઙનામ. ન૦ [ગતિનામન્]
 નાકર્મની એક પ્રકૃતિ
ગઙનામનિધતાઉક. ન૦ [ગતિનામનિધતાયુષ્ક]
 ગતિનામકર્મયુક્ત નિબિડ ભાવથી પ્રાપ્ત આયુષ્ય કર્મ
 પુદ્ગલ
ગઙનામનિહતાઉય. ન૦ [ગતિનામનિધતાયુષ્ક]
 જુઓ ઉપર
ગઙપડિહા. સ્ત્રી૦ [ગતિપ્રતિઘાત]
 શુભ ગતિનો પ્રતિઘાત કે અટકાયત
ગઙપરિણામ. પુ૦ [ગતિપરિણામ]
 ગતિનું પરિણામ
ગઙપ્પવાય. પુ૦ [ગતિપ્રવાદ]
 એક અધ્યયન-વિશેષ
ગઙય. ત્રિ૦ [ગતિક]
 ગમન કરનાર
ગઙરઙય. પુ૦ [ગતિરતિક]
 ગમનપ્રિય એવો
ગઙલક્ષણ. પુ૦ [ગતિલક્ષણ]
 દેશાંતરપ્રાપ્તિ આદિ લક્ષણયુક્ત એવો
ગઙવિવ્રમ. પુ૦ [ગતિવિવ્રમ]
 ગતિની શોભા
ગઙવિસય. પુ૦ [ગતિવિષય]
 ગતિ શક્તિ
ગઙ. સ્ત્રી૦ [ગતિ]
 જુઓ 'ગઙ'
ગઙવિસેસ. ત્રિ૦ [ગતિવિશેષ]
 ગતિ-વિશેષ
ગંગ. વિ૦ [ગંગ્ગ]

'મહાગિરિ' ના શિષ્ય **ધનગુત** ના શિષ્ય, તે પાંચમાં
 નિહવ થયા. તેણે ઉલુકાતીરે **દોકિરિય** નામનો મત
 કાઢેલો તે **ગાંગેય** નામે પણ ઓળખાય છે.
ગંગદત્ત-૧. વિ૦ [ગંગ્ગદત્ત]
 હસ્તિનાપુરનો એક ધનાઢ્ય વેપારી, ભ૦ મુનિસુવ્રત પાસે
 દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ પામી મહાશુક કલ્પે દેવ થયા.
ગંગદત્ત-૨. વિ૦ [ગંગ્ગદત્ત]
 વાસુદેવ **કળહ** નો પૂર્વભવ, તે હસ્તિનાપુરના એક
 ગાથાપતિના પુત્ર હતા. તેની માતાના દ્રેષને કારણે તેણે
 આચાર્ય **દુમસેન** પાસે દીક્ષા લીધી, તેની માતાને કારણે
 તેણે રાગથી નિયાણુ કર્યું.
ગંગદત્ત-૩. વિ૦ [ગંગ્ગદત્ત]
 છક્કા બળદેવ **આનંદ** અને છક્કા વાસુદેવ **પુરિસપુંડરિઅ**ના
 પૂર્વભવના ધર્માચાર્ય.
ગંગદત્ત-૪. વિ૦ [ગંગ્ગદત્ત]
 રાજગૃહીનો એક ગાથાપતિ. ભ૦ મહાવીર પાસે દીક્ષા
 લીધી. વિપુલ પર્વત ઉપર મોક્ષે ગયા.
ગંગદત્તા-૫. વિ૦ [ગંગ્ગદત્તા]
 પાટલિપંડ નગરના સાર્થવાહની પત્ની તેને **ઝંબરદત્ત** પુત્ર
 હતો.
ગંગપાસાવચ્ચિજ્જ. વિ૦ [ગંગ્ગ-પાર્શ્વપતિત્ય]
 જુઓ 'ગંગેય-૧'
ગંગપ્પવાયકુંડ. પુ૦ [ગંગ્ગપ્રપાતકુંડ]
 જ્યાં ગંગા નદીનો પ્રવાહ પડે છે તે કુંડ
ગંગપ્પવાયદ્દહ. પુ૦ [ગંગ્ગપ્રપાતદ્રહ]
 એક દ્રહ
ગંગલ. પુ૦ [દે૦]
 મૌન, વિશેષનામ
ગંગા. સ્ત્રી૦ [ગંગ્ગા]
 ભરતક્ષેત્રમાં વહેતી એક મોટી નદી
ગંગાકુંડ. પુ૦ [ગંગ્ગાકુંડ]
 એક કુંડ
ગંગાકૂલ. ન૦ [ગંગ્ગાકૂલ]
 ગંગાનો કિનારો
ગંગાકૂલા. સ્ત્રી૦ [ગંગ્ગાકૂલક]

જુઓ ઉપર
ગંગાદીવ. પુઠ [ગંગાદીવ]
 એક દ્વીપ-વિશેષ
ગંગાદેવી. સ્ત્રીઠ [ગંગાદેવી]
 એક દેવી-વિશેષ
ગંગાપ્રમાણ. પુઠ [ગંગાપ્રમાણ]
 ગંગાનદીનું પ્રમાણ
ગંગાપુલિન. પુઠ [ગંગાપુલિન]
 ગંગાનો કાંઠો
ગંગામટ્ટિયા. સ્ત્રીઠ [ગંગામટ્ટિકા]
 ગંગાની માટી
ગંગાવર્ત. પુઠ [ગંગાવર્ત]
 એક દ્રહ
ગંગાવર્તગ. પુઠ [ગંગાવર્તક]
 આવર્ત-વિશેષ
ગંગાવર્તનકૂડ. પુઠ [ગંગાવર્તનકૂડ]
 એક કૂટ-શિખર વિશેષ
ગંગાવર્તય. પુઠ [ગંગાવર્ત]
 આવર્ત વિશેષ
ગંગાવાલુયા. સ્ત્રીઠ [ગંગાવાલુકા]
 ગંગાની રેતી
ગંગાસલિલ. નઠ [ગંગાસલિલ]
 ગંગાનદીનું પાણી
ગંગાસયસહસ્સ. નઠ [ગંગાશતસહસ્સ]
 ગોશાલાના માતાનુસાર એક કાલપ્રમાણ
ગંગેય-૧. વિઠ [ગાઙ્ગેય]
 ભઠ પાર્શ્વની શાખાની એક સાધુ. ભઠ મહાવીર સાથે
 વિવિધ પ્રશ્નોત્તર પછી તેણે ભઠ મહાવીરનો માર્ગ
 સ્વીકાર્યો.
ગંગેય-૨. વિઠ [ગાઙ્ગેય]
 હસ્તિનાપુરના એક રાજકુમાર
ગંગેય-૩. વિઠ [ગાઙ્ગેય]
 જુઓ 'ગંગ'
ગંજ. પુઠ [ગંજ]
 ગાંજો, એક વનસ્પતિ

ગંજસાલા. સ્ત્રીઠ [ગંજશાલા]
 ગાંજાની દુકાન
ગંઙ્ઠિ. પુઠ [ગંઙ્ઠિ]
 ગાંઠ, કર્મજનિત રાગાદિ
ગંઠિ. પુઠ [ગંઘિ]
 જુઓ ઉપર
ગંઠિગ. ત્રિઠ [ગંઘિક]
 કર્મગ્રંથિ
ગંઠિછેદગ. ત્રિઠ [ગંઘિછેદક]
 ગાંઠ છોડી ચોરી કરનાર
ગંઠિછેદયય. ત્રિઠ [ગંઘિછેદક]
 જુઓ ઉપર
ગંઠિભેય. ત્રિઠ [ગંઘિભેદ]
 દ્રવ્યથી-ગાંઠ છોડી ચોરી કરવી, ભાવથી-રાગદ્વેષ છોડવા
ગંઠિભેયગ. પુઠ [ગંઘિભેદક]
 ગ્રંથિ ભેદનાર
ગંઠિય. ત્રિઠ [ગંઘિય]
 ગૂંથેલું, ગાંઠ મારેલું
ગંઠિયસત્ત. પુઠ [ગંઘિકસત્ત]
 મોહની નિબિડ ગાંઠવાળો, અભવ્યજીવ
ગંઠિયા. સ્ત્રીઠ [ગંઘિકા]
 જુઓ 'ગંઠિ'
ગંઠિલ. ત્રિઠ [ગંઘિલ]
 ગાંઠવાળું
ગંઠિલ્લ. ત્રિઠ [ગંઘિમત્]
 કર્મસંબંધિ ગાંઠવાળું
ગંઠી. સ્ત્રીઠ [ગંઘિ]
 જુઓ 'ગંઠિ'
ગંઢ. પુઠ [ગંઢ]
 કપોલ, ગાલ, ગૂમડું, કંઠમાળ, રસોળી, દડો, ગેડો, સ્તન
ગંઢઅ. પુઠ [ગંઢક]
 ઢંઢેરો પીટનાર
ગંઢતલ. નઠ [ગંઢતલ]
 ગાલની સપાટી
ગંઢદેસ. પુઠ [ગંઢદેશ]

ગાલનો ભાગ	જઇને
ગંડમાળિયા. સ્ત્રીં [ગંડમાનિકા]	ગંતાર. ત્રિં [ગન્તૃ]
દેશ પ્રસિદ્ધ માપ	જનાર, ચાલનાર
ગંડયલ. નં [ગંડતલ]	ગંતુ. ત્રિં [ગન્તુ]
જુઓ 'ગંડતલ'	જનાર, ચાલનાર
ગંડલેહા. સ્ત્રીં [ગંડલેહા]	ગંતું. કૃં [ગત્વા]
ગાલ પર કરેલ કસ્તુરી વગેરે રેખા	જઇને
ગંડાગ. પું [ગંડાક]	ગંતુંપચ્ચાગત. પું [ગત્વાપ્રત્યાગત]
હજામ	ગૌયરી ગ્રહણ કરવાની એક પદ્ધતિ
ગંડાગકુલ. નં [ગંડાકકુલ]	ગંતુંપચ્ચાગતા. સ્ત્રીં [ગત્વાપ્રત્યાગતા]
હજામનું કુળ	જુઓ ઉપર
ગંડિ. ત્રિં [ગંડિન્]	ગંતુમણ. પું [ગન્તુમનસ્]
રસોળી, એક રોગ	જવાની ઇચ્છવાળો, એક પ્રકારે અવિનિત શિષ્ય
ગંડિયા. સ્ત્રીં [ગંડિકા]	ગંતૂણ. કૃં [ગત્વા]
ગંડેરી, સોનાની એરણ, સામાન્ય અર્થાધિકારવાળી ગ્રન્થ પદ્ધતિ	જઇને, આવીને
ગંડિયાનુઓગ. પું [ગંડિકાનુયોગ]	ગંતૂણં. કૃં [ગત્વા]
બ્રહ્મિવાદ સૂત્ર અંતર્ગત એક અનુયોગ વિશેષ	જઇને, આવીને
ગંડી. સ્ત્રીં [ગંડી]	ગંથ. પું [ગન્થ]
સોનાની એરણ મુકવાનું લાકડાનું ઢીમયું, ગંડીપુસ્તક, કમળ કણિકા	ગ્રંથ, 'સૂચક' સૂત્રનું એક અધ્યયન, પુસ્તક, બાહ્યાભ્યંતર પરિગ્રહ, સૂત્રાર્થ, સ્વજન-સંબંધિ, જ્ઞાનાદિ, જેનાથી આત્મા બંધાય તે
ગંડીપદ. ત્રિં [ગંડીપદ]	ગંથિ. સ્ત્રીં [ગન્થિ]
એક પ્રાણી-વિશેષ	જુઓ 'ગંઠિ'
ગંડીપય. પું [ગંડીપદ] જુઓ ઉપર	ગંથિભેદગ. ત્રિં [ગન્થિભેદક]
ગંઢૂયલગ. પું [ગંઢૂપદક]	ગંથિને ભેદનાર, રાગદ્વેષની ગાંઠ છોડનાર
ગીંગોડો-એક બેઇન્દ્રિય જીવ	ગંથિમ. ત્રિં [ગન્થિમત્]
ગંઢૂલય. પું [ગંઢૂલક]	દોરાથી ગુંથીને બનાવેલ
જુઓ ઉપર	ગંથિમ. ત્રિં [ગન્થિત]
ગંડોવહાણય. પું [ગંડોપધાનક]	ગ્રન્થસ્થ રહેલ
ગાલપચોરીયું	ગંથ. પું [ગન્થ]
ગંડોવહાણિયા. સ્ત્રીં [ગંડોપધાનિકા]	ગંધ, ઘ્રાણ ઇન્દ્રિયનો વિષય, એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર, ઉદ્ભવનો એક દોષ, ચૂર્ણ વિશેષ એક દેવવિમાન
જુઓ ઉપર	ગંધઓ. અં [ગન્ધતસ્]
ગંતવ્વ. ત્રિં [ગન્તવ્ય]	ગંધને આશ્રિને
જવા લાયક, જાણવું	ગંધંગ. પું [ગન્ધાંગ]
ગંતા. કૃં [ગત્વા]	

ગંધપ્રધાન દ્રવ્યના ત્વચાઆદિ અવયવ

ગંધકસાય. ન૦ [ગન્ધકષાય]

સુગંધીત કરેલ અંગ લુંછવાનું વસ્ત્ર

ગંધકાસાહ. ત્રિ૦ [ગન્ધકાષાયિન્]

જુઓ ઉપર

ગંધકાસાહય. ત્રિ૦ [ગન્ધકાષાયિક]

જુઓ ઉપર

ગંધકાસાહયા. સ્ત્રી૦ [ગન્ધકાષાયિકા]

જુઓ ઉપર

ગંધકાસાઈ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધકાષાયિકા]

જુઓ ઉપર

ગંધજુક્તિ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધયુક્તિ]

સુગંધી પદાર્થ બનાવવાની યુક્તિ વિશેષ

ગંધટ્ટય. ન૦ [ગન્ધાષ્ટક]

સુગંધી ચૂર્ણ

ગંધળ. પુ૦ [ગન્ધળ]

ગંધન જાતિનો એક સર્પ

ગંધતો. અ૦ [ગન્ધતસ]

ગંધને આશ્રિને

ગંધત્ત. ન૦ [ગન્ધત્ત્વ]

ગંધપણું

ગંધદેવી. સ્ત્રી૦ [ગન્ધદેવી]

એક દેવી

ગંધદેવી. વિ૦ [ગન્ધદેવી]

કોઈ ગાથાપતિની પુત્રી હતી. ભ૦ પાર્શ્વના શાસનમાં દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ સૌધર્મકલ્પે દેવી થયા. ભ૦ મહાવીર સન્મુખ નાટ્યવિધિ દેખાડી. વંદના કરી.

ગંધદ્ધાણિ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધદ્ધાણિ]

ગંધનો સમુહ

ગંધદ્ધાણિ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધદ્ધાણિ]

જુઓ ઉપર

ગંધદ્ધુણિ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધદ્ધુણિ]

જુઓ ઉપર

ગંધનામ. ન૦ [ગન્ધનામન્]

નામકર્મની એક પ્રકીતિ

ગંધનીસાસ. પુ૦ [ગન્ધનિઃશ્વાસ]

કમલની ગંધ સમાન મુખનો નિઃશ્વાસ

ગંધપજ્જવ. પુ૦ [ગન્ધપર્જવ]

ગંધના પર્યાય

ગંધપરિણામ. પુ૦ [ગન્ધપરિણામ]

ગંધનું પરિણામન થવું તે

ગંધપ્પિય. વિ૦ [ગન્ધપ્પિય]

એક રાજકુમાર, જેને સુગંધનો શોખ હતો. તે જ કારણે મૃત્યુ થયું.

ગંધમંત. ત્રિ૦ [ગન્ધમન્ત]

ગંધવાળું

ગંધમલ્લ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધમાલ્ય]

સુગંધી માળા

ગંધમાદળ. પુ૦ [ગન્ધમાદન]

એક વક્ષસ્કાર પર્વત

ગંધમાયણ. પુ૦ [ગન્ધમાદન]

જુઓ ઉપર

ગંધમાયણકૂડ. પુ૦ [ગન્ધમાદનકૂટ]

એક કૂટ

ગંધવટ્ટિ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધવર્તિ]

અગરબત્તી, ગંધ દ્રવ્યની બનવેલ ગોળી

ગંધવટ્ટિભૂત. ત્રિ૦ [ગન્ધવર્તિભૂત]

જેમાં ઉત્તમ સુગંધી હોય તેવી ગુટિકા

ગંધવટ્ટિભૂય. ત્રિ૦ [ગન્ધવર્તિભૂત]

જુઓ ઉપર

ગંધવાસ. ન૦ [ગન્ધવાસ]

એક ચૂર્ણ વિશેષ

ગંધવાસા. સ્ત્રી૦ [ગન્ધવર્ષા]

ગંધનો વરસાદ

ગંધવિહી. પુ૦ [ગન્ધવિધિ]

ગંધયુક્ત પદાર્થ બનાવવા માટેની વિધિ

ગંધવ્વ. પુ૦ [ગન્ધર્વ]

ગાંધર્વ, ગાયન પ્રિય વ્યંતરની એક જાત, એક લિપિ, ગવૈયો, અહોરાત્રનું એક મુહૂર્ત, એક વિદ્યા

ગંધવ્વકંઠ. પુ૦ [ગન્ધર્વકંઠ]

એક રત્ન
ગંધવ્વકંઠગ. પુ૦ [ગન્ધર્વકંઠક]
 એક રત્ન
ગંધવ્વકન્ના. સ્ત્રી૦ [ગન્ધર્વકન્યા]
 ગંધર્વ કન્યા
ગંધવ્વઘરગ. પુ૦ [ગન્ધર્વગૃહક]
 નાટક શાળા
ગંધવ્વછાયા. સ્ત્રી૦ [ગન્ધર્વછાયા]
 છાયાનો એક ભેદ
ગંધવ્વદેવ. પુ૦ [ગન્ધર્વદેવ]
 ગંધર્વ દેવતા
ગંધવ્વનગર. પુ૦ [ગન્ધર્વનગર]
 આકાશમા ગંધર્વનગર આકારે થતા વાદળા
ગંધવ્વનટ્ટ. ન૦ [ગન્ધર્વનાટ્ય]
 ગંધર્વનૃત્ય
ગંધવ્વનાગદત્ત. વિ૦ [ગન્ધર્વનાગદત્ત]
 જુઓ 'નાગદત્ત' સંગીતમાં વિશારદ, દીક્ષા લઈ મોક્ષે
 ગયા.
ગંધવ્વલિવી. સ્ત્રી૦ [ગન્ધર્વલિપિ]
 એક લિપિ
ગંધવ્વાણિય. પુ૦ [ગન્ધર્વવાણીક]
 ગંધર્વોની સેના, ગાયન કરનારા
ગંધવ્વાણિયાધિપતિ. પુ૦ [ગન્ધર્વવાણીકાધિપતિ]
 ગંધર્વ સેનાના અધિપતિ
ગંધવ્વાણિયાધિવતિ. પુ૦ [ગન્ધર્વવાણીકાધિપતિ]
 જુઓ ઉપર
ગંધવ્વાણિયાહિવડ. પુ૦ [ગન્ધર્વવાણીકાધિપતિ]
 જુઓ ઉપર
ગંધવ્વિંદ. પુ૦ [ગન્ધર્વેન્દ્ર]
 એક વ્યંતરેન્દ્ર
ગંધહસ્થિ. પુ૦ [ગન્ધહસ્તિન્]
 ઉત્તમ હાથી
ગંધહસ્થિ. વિ૦ [ગન્ધહસ્તિન્]
 આગમોનું વિશદ્ જ્ઞાન ધરાવતા એક આચાર્ય જેણે
 આચારો

સૂત્રની વૃત્તિ રચેલી.
ગંધહસ્થિરયણ. ન૦ [ગન્ધહસ્તિરત્ન]
 ઉત્તમ એવો ગંધહસ્તિ, ચક્રવર્તીનું એક રત્ન
ગંધહારગ. ત્રિ૦ [ગન્ધહારક]
 એક મ્લેચ્છ દેશ
ગંધાદેસ. પુ૦ [ગન્ધદેશ]
 ગંધને આશ્રિને
ગંધાનુવાડ. પુ૦ [ગન્ધાનુપાતિન્]
 એક વૃત્તવૈતાહ્ય પર્વત
ગંધાર. પુ૦ [ગન્ધાર]
 સાત સ્વરમાંનો ત્રીજો સ્વર, ગંધાર નામક એક દેશ
ગંધારગામ. પુ૦ [ગન્ધારગ્રામ]
 સાત મૂર્ચ્છનાનો આશ્રયભૂત શ્રુતિ સહુદ
ગંધારી. સ્ત્રી૦ [ગન્ધારી]
 એક પ્રકારની વિદ્યા
ગંધારી-૧. વિ૦ [ગન્ધારી]
 કૃષ્ણ વાસુદેવના આઠ પદરાણીમાંના ત્રીજા પદરાણી.
 શેષ કથા જુઓ 'પટમાવર્ગ-૫' મુજબ
ગંધારી-૨. વિ૦ [ગન્ધારી]
 બલકોટ ની પત્ની અને હરિણસબલ ની માતા
ગંધાવડ. પુ૦ [ગન્ધાપાતિન્]
 એક વૃત્તવૈતાહ્ય પર્વત
ગંધાવડવટ્ટવેયઙ્ક. પુ૦ [ગન્ધાપાતિવૃત્તવૈતાહ્ય]
 એક વૃત્ત વૈતાહ્યપર્વત
ગંધાવતિ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધાપાતિન્]
 જુઓ ઉપર
ગંધાવાતિ. સ્ત્રી૦ [ગન્ધાપાતિન્]
 જુઓ ઉપર
ગંધાવાતિવાસિ. પુ૦ [ગન્ધાપાતિવાસિન્]
 ગંધાપાતિ વૃત્ત વૈતાહ્યમાં રહેનાર
ગંધાહારગ. ત્રિ૦ [ગન્ધારક]
 ગંધહાર નિવાસી
ગંધિ. પુ૦ [ગન્ધિન્]
 ગંધવાળું
ગંધિય. ત્રિ૦ [ગન્ધિત]

સુવાસિત, ગંધવાળું
ગંધિયસાલા. સ્ત્રીં [ગન્ધિકાલા]
 ગંધીયાણુ વેચવાની જગ્યા
ગંધિલ. પું [ગન્ધિલ]
 મહાવિદેહની એક વિજય
ગંધિલાવર્ડ. સ્ત્રીં [ગન્ધિલાવતી]
 જુઓ ઉપર
ગંધિલાવર્ડકૂડ. પું [ગન્ધિલાવતીકૂટ]
 એક ફૂટ
ગંધિલાવતી. સ્ત્રીં [ગન્ધિલાવતી]
 મહાવિદેહની એક વિજય
ગંધિલાવતીકૂડ. પું [ગન્ધિલાવતીકૂટ]
 એક ફૂટ
ગંધીય. ત્રિં [ગન્ધિક]
 કરિયાણું, ગંધવાળું
ગંધોદગ. નં [ગન્ધોદક]
 સુગંધી પાણી
ગંધોદય. નં [ગન્ધોદક]
 સુગંધી પાણી
ગંભીર. ત્રિં [ગમ્ભીર]
 પ્રકાશરહિત, એક સ્વર, નમેલ, એક અધ્યયન
ગંભીર. ત્રિં [ગમ્ભીર]
 ગંભીર, સાગરપેટો, ઊંડુ, આગાધ, ગહન
ગંભીર. ત્રિં [ગમ્ભીર]
 ચતુરિબ્ધિય જીવવિશેષ
ગંભીર. વિં [ગમ્ભીર]
 રાજા અંધગવણિહ અને રાણી ધારિણી ના પુત્ર. ભં
 અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુંજય તીર્થે મોક્ષે ગયા
ગંભીરતર. વિશેં [ગમ્ભીરતર]
 અતિગંભીર
ગંભીરપોયપટ્ટણ. નં [ગમ્ભીરપોતપત્તન]
 વહાણ રાખવાની જગ્યા, બંદર
ગંભીરમાલિની. સ્ત્રીં [ગમ્ભીરમાલિની]
 મહાવિદેહની એક અંતર નદી
ગંભીરય. ત્રિં [ગમ્ભીરક]

ગંભીર
ગંભીરવિજય. પું [ગમ્ભીરવિજય]
 અંધારાવાળું સ્થાન
ગકારપવિભક્તિ. પું [ગકારપ્રવિભક્તિ]
 એક દેવતાઈ નાટક
ગગન. નં [ગગન]
 આકાશ
ગગનગણ. પું [ગગનગણ]
 ગગનરૂપી ગચ્છ, સમૂહ
ગગનતલ. નં [ગગનતલ]
 આકાશતલ
ગગનમંડલ. નં [ગગનમંડલ]
 આકાશ મંડલ
ગગ્ગ. વિં [ગાગ્ય]
 ગર્ગકુળના એક આચાર્ય, તેમના અવિનીત શિષ્યોને
 છોડીને તપોમગ્ન બન્યા.
ગગ્ગ. પું [ગાગ્ય]
 ગૌતમ ગોત્રની શાખા, તેમાં ઉપજેલ પુરુષ
ગગ્ગર. નં [ગદ્ગદ]
 શ્વાસ રુંધાતા બોલવું તે
ગગ્ગરિ. સ્ત્રીં [ગર્ગરી]
 ગગરી, નાનો ઘડો
ગચ્છ. ધાં [ગમ્]
 જવું, ચાલવું, જાણવું, પ્રાપ્ત કરવું
ગચ્છ. ધાં [ગમ્ય]
 જણાવવું, ગમન કરાવવું
ગચ્છ. પું [ગચ્છ]
 ગણ, સમૂહ, સમુદાય, સંગ
ગચ્છંત. કૃં [ગચ્છત્]
 જતો, ચાલતો
ગચ્છગય. ત્રિં [ગચ્છગત]
 ગચ્છમાં રહેલ
ગચ્છમાણ. કૃં [ગચ્છત્]
 જતો, ચાલતો
ગચ્છવર. ત્રિં [ગચ્છવર]

ઉત્તમોત્તમ ગચ્છ	ખાડો, ગાડર
ગચ્છસમુદ્ર. પું [ગચ્છસમુદ્ર]	ગહુય. પું [ગર્તક]
ગચ્છ રૂપ સાગર	ખાડો, ખાડ
ગચ્છાચાર. પું [ગચ્છાચાર]	ગહિ. સ્ત્રીં [દેં]
એક આગમ સૂત્ર	ગાડી
ગચ્છાવ. ધાં [ગમય]	ગહુ. પું [ગર્ત]
જણાવવું, ગમન કરાવવું	ખાડો
ગચ્છિત્ત. કૃં [ગન્તુમ્]	ગહિય. ત્રિં [ગૃહ્]
જવા માટે	આસક્તિ પામેલ, મૂર્છિત
ગચ્છિતા. કૃં [ગત્વા]	ગઢ. ધાં [ગ્રથ]
જઇને	ગૂંથવું, બાંધવું
ગચ્છેતા. કૃં [ગત્વા] જઇને	ગઢિત. વિશેં [ગ્રથિત]
ગજ. પું [ગજ]	ગૂંથેલ, બાંધેલ
હાથી, ઇન્દ્ર કે દેવનું ચિહ્ન, ગુચ્છો, એક અધ્યયનનું નામ,	ગઢિત્ત. કૃં [ગ્રથિતુમ્]
ગજ. પું [ગજ]	ગૂંથવા માટે
(તીર્થંકરનું લાંછન)	ગઢિય. ત્રિં [ગ્રથિત]
ગજ્જ. નં [ગદ્ય]	ગૃહ, આસક્ત
ગદ્યબદ્ધ, કાવ્ય નહીં તે	ગણ. પું [ગણ]
ગજ્જ. ધાં [ગર્જ]	ગણ, સમુદાય, સમૂહ, ગણના કરવી તે, મલ્લ આદિનો
ગર્જના કરવી, ગાજવું	સમુદાય, ગચ્છ, સમાન ક્રિયા કે વાચનના લેનારનો
ગજ્જંત. કૃં [ગર્જત્]	સમૂહ, ચાંદ્ર આદિ કુલનો સમૂહ, સંઘનો ભાગ, મૂળભેદ
ગાજતો, ગર્જતો	ગણ. ધાં [ગણય]
ગજ્જદેવ. પું [ગર્જદેવ]	ગણવું, ગણના કરવી
અન્નદેવતા	ગણઅ. પું [ગણક]
ગજ્જલ. પું [દેં,]	ગણક, જ્યોતિષી
કોઈ દેશવિશેષ વસ્ત્ર	ગણગ. પું [ગતક]
ગજ્જલ. પું [ગર્જલ]	જુઓ ઉપર
ગર્જના કરનાર	ગણટકર. પું [ગણાર્થકર]
ગજ્જિત. વિશેં [ગર્જિત]	ગણ-સમુદાયનું કામ કરનાર
ગર્જના, ગાજેલ	ગણત્થકર. પું [ગણાર્થકર]
ગજ્જિત્તુ. પું [ગર્જિત્]	ગણ-સમુદાયનું કામ કરનાર
ગાજનાર	ગણથેર. પું [ગણસ્થવિર]
ગજ્જિય. વિશેં [ગર્જિત]	ગણનો નિગ્રહ કરનાર, ગણમાં રહેલ સ્થવિર
જુઓ 'ગર્જિત'	ગણધમ્મ. પું [ગણધર્મ]
ગહુ. પું [ગર્ત]	ગણનો ધર્મ

ગણધર. પુઠ [ગણધર]

ગણધર, ગણધારક, તીર્થકરના મુખ્યશિષ્ય, સૂત્ર કર્તા, આચાર્ય, અનુત્તર દર્શનજ્ઞાનાદિ ધર્મગણ ધારણકર્તા

ગણધરગંડિયા. સ્ત્રીઠ [ગણધરકંડિકા]

ગણધર સંબંધિ માહિતી જેમાં રહેલ છે તેવું અધ્યયન

ગણધરમેર. પુઠ [ગણધરમેર]

ગણધરની મર્યાદા

ગણધરવંશ. પુઠ [ગણધરવંશ]

ગણધરોનો વંશ

ગણના. સ્ત્રીઠ [ગણના]

ગણતરી

ગણનાતિરિત્ત. ત્રિઠ [ગણનાતિરિત્ત]

ગણનાથી જુદું

ગણનાનુપૂર્વી. સ્ત્રીઠ [ગણનાનુપૂર્વી]

અનુપૂર્વીનો એક ભેદ

ગણનામ. નઠ [ગણનામન્]

ગણ-નામ

ગણનાયક. પુઠ [ગણનાયક]

ગણ ના નાયક

ગણનાયગ. પુઠ [ગણનાયક]

ગણના નાયક

ગણનોવગ. ત્રિઠ [ગણનોવગ]

ગણતરીથી નક્કી કરેલ

ગણભેય. પુઠ [ગણભેદ]

ગણ-ભેદ

ગણમાણ. કૃઠ [ગણયત્]

ગણવું તે

ગણરાય. પુઠ [ગણરાજ]

ગણનો રાજા, કાર્ય વખતે ધાને એકઠો કરે તેવો સામંત

ગણવિઠ્ઠસર્ગ. પુઠ [ગણવ્યુત્સર્ગ]

ગણગચ્છનો ત્યાગ, વ્યુત્સર્ગનો એક ભેદ

ગણવેયાવચ્ચ. પુઠ [ગણવૈયાવૃત્ત્ય]

ગણની સેવ, દશ વૈયાવચ્ચનો એક ભેદ

ગણસંગ્રહ. પુઠ [ગણસંગ્રહ]

સાધુ સમુદાય એકઠો કરવો તે

ગણસંગ્રહકર. પુઠ [ગણસંગ્રહકર]

સમુદાયનો આહાર અને જ્ઞાનાદિથી સંગ્રહ કરનાર

ગણસંઘિતિ. સ્ત્રીઠ [ગણસંસ્થિતિ]

સ્વગચ્છ દ્વારા કરાયેલ મર્યાદા

ગણસામાચારી. સ્ત્રીઠ [ગણસામાચારી]

સાધુના સમુદાયની આચારાદિ મર્યાદા

ગણસોભાકર. ત્રિઠ [ગણશોભાકર]

સમુદાયને શોભાવનાર

ગણસોહિકર. ત્રિઠ [ગણશોધિકર]

ગણની શુદ્ધિ કરનાર

ગણહર. પુઠ [ગણધર] જુઓ 'ગણધર'

ગણહરચિયગા. સ્ત્રીઠ [ગણભધરચિતકા]

ગણધરોની ચિત્તા

ગણાભિઓગ. પુઠ [ગણાભિઓગ]

ગણ-સમુદાયની આજ્ઞા

ગણાવચ્ચકમણ. નઠ [ગણાપક્રમણ]

ગણથી બહાર નીકળવું

ગણાવચ્છેદિણી. સ્ત્રીઠ [ગણાવચ્છેદિની]

ગચ્છના સાધ્વીઓની સારસંભાળ કરનાર મુખ્ય સાધ્વી-રૂપ

ગણાવચ્છેદિણી. સ્ત્રીઠ [ગણાવચ્છેદિની]

જુઓ ઉપર

ગણાવચ્છેદય. પુઠ [ગણાવચ્છેદક]

ગણના સાધુની સંભાળ લેનાર મુખ્ય સાધુ

ગણાવચ્છેદયત્ત. નઠ [ગણાવચ્છેદકત્વ]

ગણાવચ્છેદક'પણું

ગણાવચ્છેદ. પુઠ [ગણાવચ્છેદ]

જુઓ 'ગણાવચ્છેદય'

ગણાવચ્છેદયય. પુઠ [ગણાવચ્છેદક]

જુઓ ઉપર

ગણાહિવડ. પુઠ [ગણાધિપતિ]

ગણ-નાયક

ગણિ. પુઠ [ગણિન્]

આચાર્ય, ગચ્છના ઉપરી

ગણિજ્ઞ. ત્રિઠ [ગણ્ય]

ગણવું	એક લિપિ-વિશેષ
ગણિજ્જમાણ. કૃં [ગણ્યમાન]	ગણિયા. સ્ત્રીં [ગણિકા]
ગણવા યોગ્ય	ગણિકા, વૈશ્યા
ગણિણી. સ્ત્રીં [ગણિણી]	ગણિયાનુઓગ. પું [ગણિતાનુયોગ]
મુખ્ય સાધ્વી	ચાર અનુયોગમાંનો એક યોગ-જેમાં ગણન મુખ્ય છે.
ગણિત. નં [ગણિત]	ગણિયાચાર. પું [ગણિકાચાર]
ગણિતકલા, અંકલિપિ	ગણિકાનો આચાર
ગણિતલિવિ. સ્ત્રીં [ગણિતલિપિ]	ગણિવસભ. પું [ગણિગૃષ્ભ]
એક લિપિ	શ્રેષ્ઠ આચાર્ય
ગણિત્ત. નં [ગણિત્ત્વ]	ગણિવસહ. પું [ગણિવૃષ્ભ]
ગણિપણું	શ્રેષ્ઠ આચાર્ય
ગણિત્તા. કૃં [ગણિત્તા]	ગણિવિજ્જા. સ્ત્રીં [ગણિવિદ્યા]
ગણન કરીને	એક આગમ સૂત્ર
ગણિપિટક. નં [ગણિપિટક]	ગણિસંપદા. સ્ત્રીં [ગણિસમ્પદા]
જિન પ્રવચન, આચાર્યની પેટી કે જેમાં શાસ્ત્રીય તત્ત્વો ભરેલા હોય તે, દ્વાદશાંગી	ગણિની સંપત્તિ
ગણિપિટકધર. પું [ગણિપિટકધર]	ગણિસંપયા. સ્ત્રીં [ગણિસમ્પદા]
'ગણિપિટક'ને ધારણ કરનાર	જુઓ ઉપર
ગણિપિટક. નં [ગણિપિટક]	ગણી. પું [ગણી]
જુઓ 'ગણિપિટક'	જુઓ 'ગણિ'
ગણિભાવ. પું [ગણિભાવ]	ગણેજ્જમાણ. કૃં [ગણ્યમાન]
આચાર્યપણું	ગણી શકાય તેવું
ગણિમ. ત્રિં [ગણ્ય]	ગણેત્તિયા. સ્ત્રીં [દેં]
ગણિમ, એક-બે-ત્રણ એવી સંખ્યા ગણાય તે	હાથનો બેરખો
ગણિય. પું [ગણિક]	ગત. ત્રિં [ગત]
ગણિતવેત્તા	ગયેલ, પ્રાપ્ત થયેલ
ગણિય. નં [ગણિત]	ગતા. સ્ત્રીં [ગદા]
ગણિતવેત્તાગણિતકળા, હિસાબકળા, ગણેલું,	ગદા
ગણિય. નં [ગણિત]	ગતિ. સ્ત્રીં [ગતિ]
જૈન સાધુનું એક ફૂળ	ગતિ, નરકાદિ ચાર ગતિ, ગમન, ચાલ, જવું તે,
ગણિયપય. નં [ગણિતપદ]	નરકાદિમાં જવું
ગણન યોગ્ય પદ	ગતિઅભાવ. વિશેં [ગત્યભાવ]
ગણિયય. પું [ગણિતક]	ગતિ રહિતતા
જુઓ 'ગણિત'	ગતિકલ્લાણ. નં [ગતિકલ્યાણ]
ગણિયલિવિ. સ્ત્રીં [ગણિતલિપિ]	શુભગતિ
	ગતિચરિમ. નં [ગતિચરમ]

ચરામનો ગતિને આશ્રિને એક ભેદ

ગતિનામ. ન૦ [ગતિનામન્]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ જેના વડે ભવાંતર ગમન થાય

ગતિનામનિહત્તાય. ત્રિ૦ [ગતિનામનિહત્તાયુષ્ક]

એક કર્મપ્રકૃતિ-વિશેષ

ગતિપરિણામ. પુ૦ [ગત્તપરિણામ]

ગતિરૂપ પરિણામ વિશેષ

ગતિપરિયાય. પુ૦ [ગતિપર્યાય]

ગતિના પર્યાય-ચાલવું, મૃત્યુ પામવું આદિ

ગતિબંધન. ન૦ [ગતિબન્ધન]

ગતિરૂપ કર્મનું બંધન

ગતિમાતા. સ્ત્રી૦ [ગતિમાત્રા]

ગતિની માત્રા

ગતિય. ત્રિ૦ [ગતિક]

ગતિ કરનાર, જનાર

ગતિરતિય. ત્રિ૦ [ગતિરતિક]

ગમનમાં જેમને પ્રીતિ છે તે

ગતિસમાવન્ન. વિશે૦ [ગતિસમાપન્ન]

ગતિપ્રાપ્ત

ગતિસમાવન્નગ. ત્રિ૦ [ગતિસમાપન્નક]

જેને ગતિ પ્રાપ્ત થયેલ છે તે

ગત્ત. પુ૦ [ગર્ત]

ખાડો

ગત્ત. ન૦ [ગાત્ર]

શરીર

ગત્તગ. ન૦ [ગાત્રક]

પલંગ આદિના પાયા

ગત્થ. વિશે૦ [ગ્રસ્ત]

ગ્રસ્ત પીડિત

ગદ્દતોય. પુ૦ [ગર્દતોય]

લોકાંતિક દેવતાની એક જાતિ

ગદ્દભ. પુ૦ [ગર્દભ]

ગધેડો,

એ નામે એક રાજપુત્ર/મંત્રીપુત્ર

ગદ્દભ. વિ૦ [ગર્દભ]

જુઓ 'ગદ્દભિલ્લ'

ગદ્દભશાલા. સ્ત્રી૦ [ગર્દભશાલા]

ગધેડા ઘર

ગદ્દભાલ. વિ૦ [ગર્દભાલ]

શ્રાવસ્તિનો એક પરિવાજક, જેને **ખંદઅ** નામનો શિષ્ય હતો.

ગદ્દભાલિ. વિ૦ [ગર્દભાલિ]

એ નામના એક સાધુ, જેણે સંયતિરાજાને પ્રતિબોધ કરેલા

ગદ્દમિલ્લ. વિ૦ [ગર્દમિલ્લ]

ઉજ્જેનીનો એક રાજા, તે **જવ** નો પુત્ર અને **અડોલિયા** નો ભાઈ હતો. **દિહપટ્ઠ** તેનો મંત્રી હતો કે જેણે **ગદ્દભિલ્લ** ને **અડોલિયા** સાથે અવૈધિક સંબંધ સ્થાપવામાં મદદ કરેલી. પછી **જવ** મુનિએ **દિહપટ્ઠ** ને **ગદ્દભિલ્લ** દ્વારા મારી નાંખાવેલ. આચાર્ય **કાલગ** ના બહેન **સરસ્સઈ** સાધ્વીનું **ગદ્દભિલ્લ**ે અપહરણ કરેલું. અંતે તે આચાર્ય **કાલગ** દ્વારા મરાયો.

ગદ્દહ. પુ૦ [ગર્દભ]

ગધેડો

ગદ્દપટ્ઠ. ન૦ [ગૃધ્રપૃષ્ઠ]

મરણનો એક ભેદ

ગદ્દભ. પુ૦ [ગર્ભ]

ગર્ભ, ગર્ભાશય, ગર્ભને રહેવાનું સ્થાનરેશમના કીડાએ ઉત્પન્ન કરેલ કોસેટો, મધ્ય-વયલો ભાગ

ગદ્દભકરા. સ્ત્રી૦ [ગર્ભકરી]

જેના પ્રભાવે ગર્ભ ઉત્પન્ન થાય તેવી વિદ્યા

ગદ્દભગત. ત્રિ૦ [ગર્ભગત]

ગર્ભમા રહેલ

ગદ્દભગય. ત્રિ૦ [ગર્ભગત]

ગર્ભમા રહેલ

ગદ્દભઘર. ન૦ [ગર્ભગૃહ]

ગર્ભગૃહ, ભોંયડું, સૌથી અંદરનો ઓરડો

ગદ્દભઘરગ. ન૦ [ગર્ભગૃહક]

જુઓ ઉપર

ગદ્દભઘરય. ન૦ [ગર્ભગૃહક]

જુઓ ઉપર	ગઢભુષ્પતિ. પુ૦ [ગર્ભોત્પત્તિ]
ગઢભત્ત. ન૦ [ગર્ભત્વ]	ગર્ભ ઉત્પત્તિ
ગર્ભપણું	ગમ. પુ૦ [ગમ]
ગઢભટ્ટમ. ત્રિ૦ [ગઢભાષ્ટમ]	આલાપક, સૂત્રનો આલાવો, કથન, વર્ણન, જેવું તે પ્રકાર,
ગર્ભથી આઠમું વર્ષ	ભેદ, અર્થ પરિચ્છેદ
ગઢભત્થ. ત્રિ૦ [ગર્ભસ્થ]	ગમ. ધા૦ [ગમ્]
ગર્ભમા રહેલ	જવું, ગતિ કરવી
ગઢભદંસિ. વિશે૦ [ગર્ભદર્શિન્]	ગમં. ધા૦ [ગમ્યમ્]
ગર્ભને જોનાર	લઈ જવું, પસાર કરવું, વ્યતીત કરવું
ગઢભમુદેશ. પુ૦ [ગર્ભોદેશક]	ગમક. પુ૦ [ગમક]
પન્નવાણા સૂત્રના એક ઉદ્દેશાનું નામ	જુઓ 'ગમ'
ગઢભવવકંતિ. સ્ત્રી૦ [ગર્ભવિક્રાન્તિ]	ગમગ. પુ૦ [ગમક]
ગર્ભમાં ઉત્પત્તિ	ગમનશીલ
ગઢભવવકંતિય. ત્રિ૦ [ગર્ભવિક્રાન્તિક]	ગમન. ન૦ [ગમન]
ગર્ભજ-ગર્ભ થકી જન્મ પામનાર	ચાલવું-જવું-ગતિ કરવી તે, વેદન, બોધ, પુષ્પાદિ નક્ષત્ર
ગઢભવસહિ. સ્ત્રી૦ [ગર્ભવસતિ]	ગમનગુણ. પુ૦ [ગમનગુણ]
ગર્ભરૂપે વસવું	ગતિ રૂપ ગુણ, ધર્મા-સ્તિકાચનું લક્ષણ
ગઢભવસહિવિમુક્ક. ત્રિ૦ [ગર્ભવસતિવિમુક્ત]	ગમનતાણ. કૃ૦ [ગન્તુમ્]
ગર્ભાવાસથી મુક્ત થયેલ	જવા માટે
ગઢભવાસ. પુ૦ [ગર્ભવાસ]	ગમનપયાર. ન૦ [ગમનપ્રચાર]
માતાના ગર્ભમાં રહેવું તે	ગતિક્રિયાવૃત્તિ
ગઢભહરણ. ન૦ [ગર્ભહરણ]	ગમનયા. સ્ત્રી૦ [ગમન]
ગર્ભને એક સ્થાનેથી બીજા સ્થાને લઈ જવો	ગતિ, ગમન
ગઢભાધાણ. ન૦ [ગર્ભાધાન]	ગમનસિદ્ધ. પુ૦ [ગમનસિદ્ધ]
ગર્ભના આધાન સંસ્કાર	ગતિ સિદ્ધ
ગઢભાહાણ. ન૦ [ગર્ભાધાન]	ગમનાગમન. ન૦ [ગમનાગમન]
જુઓ ઉપર	જવું-આવવું
ગઢ્ભિણ. વિશે૦ [ગર્ભિણ]	ગમનિજ્જ. ત્રિ૦ [ગમનીય]
ગર્ભયુક્ત, સહિત	ગમતું, ઉલ્લંઘવા યોગ્ય, રૂચતું
ગઢ્ભિણી. સ્ત્રી૦ [ગર્ભિણી]	ગમની. સ્ત્રી૦ [ગમનીય]
ગર્ભવતી સ્ત્રી	એક ઉડવાની વિદ્યા
ગઢ્ભિય. ત્રિ૦ [ગર્ભિત]	ગમય. પુ૦ [ગમક]
ગર્ભયુક્ત, ગર્ભિત	આલાવો, સરખાપાઠનો વાક્યસમૂહ, વર્ણન,
ગઢ્ભુદેસ. પુ૦ [ગર્ભોદેશ]	અધિકાર, ગમનશીલ
ગર્ભસંબંધિ ઉદ્દેશો	ગમિત્તણ. કૃ૦ [ગન્તુમ્]

જવા માટે
ગમત્તા. કૃં [ગન્તુમ્]
 જવા માટે
ગમિય. નં [ગમિક]
 જેમાં એક સરખા ઘણાં આલાપક છે તેવું દ્રષ્ટિવાદ સૂત્ર
ગમ્મ. ત્રિં [ગમ્યમ્]
 મેળવી શકાય તેવું
ગમ્મમાણ. વિશેં [ગમ્યમાન]
 બોધ યોગ્ય
ગય. ત્રિં [ગત]
 ગયેલ, પ્રાપ્ત થયેલ, અદ્રશ્ય થયેલ, રહેલ, ગતિ
ગય. પું [ગજ]
 જુઓ 'ગજ'
ગય. વિશેં [ગત]
 જાણવું, ગયેલ, અતિકાંત, અતીત, ગમન, સંક્રમણ
ગયંદ. પું [ગજેન્દ્ર]
 ઐરાવત હાથી
ગયકંઠ. પું [ગજકણ્ઠ]
 એક રત્ન વિશેષ
ગયકંઠગ. પું [ગજકણ્ઠક]
 જુઓ ઉપર
ગયકર્ણ. પું [ગજકર્ણ]
 એક અંતર્દ્રીપ
ગયકર્ણદીવ. પું [ગજકર્ણદ્વીપ]
 જુઓ ઉપર
ગયકરેણુય. નં [ગજકરેણુક]
 હાથીનું બચ્ચુ
ગયકલભ. પું [ગજકલભ]
 હાથીનું બચ્ચુ
ગયકલભય. પું [ગજકલભક]
 જુઓ ઉપર
ગયકલભિયા. સ્ત્રીં [ગજકલભિકા]
 નાના હાથણી
ગયકુલ. નં [ગજકુલ]
 ગજકુળ

ગયગય. ત્રિં [ગજગત]
 હાથી ઉપર બેસેલ
ગયચમ્મ. નં [ગજચર્મન્]
 હાથીનું ચામડું
ગયચલણ. નં [ગજચરણ]
 હાથીના પગ
ગયછાયા. સ્ત્રીં [ગજછાયા]
 હાથીની છાયા, છાયા પ્રમાણ વિશેષ
ગયજૂહિયદ્વાણ. નં [ગજયૂથિકસ્થાન]
 હાથીના ટોળાને રહેવાનું સ્થાન
ગયજોહિ. ત્રિં [ગજયોધન્]
 હાથી સામે યુદ્ધ કરનાર
ગયણ. નં [ગગન્]
 આકાશ
ગયણતલ. નં [ગગનતલ]
 આકાશ તલ
ગયણયલ. નં [ગગનતલ]
 આકાશતળ
ગયતાલુય. ત્રિં [ગજતાકુલ]
 હાથીનું તાળવું-એક ઉપમા છે.
ગયદંત. પું [ગજદન્ત]
 હાથીદાંત, એક પર્વત
ગયદંતસંઠિય. પું [ગજદન્તસંસ્થિત]
 હાથીદાંતના આકારે રહેલ
ગયદંસણ. નં [ગતદર્શન]
 સમ્યક્ત્વરહિત
ગયદસણ. ત્રિં [ગતદશન]
 દાંત વગરનો
ગયપુર. નં [ગજપુર]
 હસ્તિનાપુર-નગર
ગયભત્ત. નં [ગજભક્ત]
 હાથીનું ખાણું
ગયમારિણી. સ્ત્રીં [ગજમારિણી]
 એક ગુચ્છ વિશેષ
ગયરૂવધારિ. પું [ગજરૂપધારિન્]

હાથીનું રૂપ ધારણ કરેલ
ગયલક્ષણ. ન૦ [ગજલક્ષણ]
 હાથીના શુભાશુભ લક્ષણ જોવાની કળા
ગયલોમ. ન૦ [ગજલોમનું]
 હાથીના રૂંવાળા
ગયવહ. પુ૦ [ગજવહ]
 શ્રેષ્ઠ હાથી
ગયવહ્યા. સ્ત્રી૦ [ગતવહ્યા]
 જેનો પતિ ચાલી ગયેલ છે તે
ગયવતી. પુ૦ [ગજવતી]
 મુખ્ય હાથી
ગયવર. પુ૦ [ગજવર]
 શ્રેષ્ઠ હાથી
ગયવિવ્રકમ. પુ૦ [ગજવિવ્રકમ]
 હાથીની ચાલ
ગયવિવ્રકમસંઠિય. ત્રિ૦ [ગજવિવ્રકમસંઠિય]
 હાથીની ચાલના આકારે રહેલ
ગયવિલંબિય. પુ૦ [ગજવિલંબિય]
 નાટકનો એક પ્રકાર
ગયવિલસિય. ન૦ [ગજવિલસિય]
 હાથી દ્વારા વિલાસ કરાયેલ, એક નાટક
ગયવીહિ. સ્ત્રી૦ [ગજવીહિ]
 શુક ગ્રહની એક ચાલ
ગયસંઠિય. ત્રિ૦ [ગજસંઠિય]
 હાથીના આકારે રહેલ
ગયસસણ. ન૦ [ગજશ્વસન]
 હાથીની સુંદર
ગયસસણસુજાયસન્નિભોરુ. વિશે૦
 [ગજશ્વસનસુજાયસન્નિભોરુ]
 હાથીની સુંદર સમાન સુંદર સાથળ
ગયસાલા. સ્ત્રી૦ [ગજશાલા]
 હાથી શાળા
ગયસુકુમાલ-૧. વિ૦ [ગજસુકુમાર]
 રાજા વસુદેવ અને રાણી દેવકીના પુત્ર, કૃષ્ણ વાસુદેવના
 નાના ભાઈ, સોમા નામની સ્વરૂપવાન કન્યા સાથે તેના

લગ્ન થવાના હતા. ભ૦ અરિષ્ટનેમિની વાણી સાંભળી,
 દીક્ષા લીધી. તે જ રાત્રિએ એકરાત્રિકી મહાપ્રતિમા
 અંગીકાર કરી, સોમાના પિતા સોમીલે ગજસુકુમાલને
 મરણાંત ઉપસર્ગ કર્યો. અંતકૃત્ કેવળી થયા.
ગયસુકુમાલ-૨. વિ૦ [ગજસુકુમાર]
 દીક્ષા લીધા પછી કોઈએ હજારો ખીલાથી મહેલ હોય
 તેવા લીલા ચામડાથી બાંધી, પૃથ્વી ઉપર પછાડ્યા છતાં
 સમાધિ મરણ સાધ્યું.
ગયસૂમાલ. વિ૦ [ગજસુકુમાર]
 જુઓ 'ગયસુકુમાલ-૧'
ગયા. સ્ત્રી૦ [ગદા]
 ગદા, વિષ્ણુનું એક આયુધ
ગયાણીય. ન૦ [ગજાણીય]
 હાથીનું સૈન્ય
ગર. પુ૦ [ગર]
 એક કરણ
ગર. પુ૦ [ગર]
 ઝેર, વિષ
ગરણ. પુ૦ [કરણ]
 જુઓ 'કરણ'
ગરલ. પુ૦ [ગરલ]
 વિષ, ઝેર, અવ્યક્ત
ગરહ. ધા૦ [ગર્હ]
 નિંદા કરવી
ગરહંત. કૃ૦ [ગર્હમાણ]
 નિંદા કરતો
ગરહણયા. સ્ત્રી૦ [ગર્હણા]
 ગુરુની સાક્ષીએ પોતાના અતિચર-દોષની નિંદા કરવી
ગરહણા. સ્ત્રી૦ [ગર્હણા]
 જુઓ ઉપર
ગરહણિજ્જ. પુ૦ [ગર્હણીય]
 નિંદનીય
ગરહમાણ. કૃ૦ [ગર્હમાણ]
 નિંદા કરતો
ગરહા. સ્ત્રી૦ [ગર્હા]

નિંદા	ગરુય. ત્રિં [ગરુક]
ગરહિજ્જમાણ. કૃં [ગર્હમાણ]	ભારે, મહાન
નિંદા કરતો	ગરુય. પું [ગુરુક]
ગરહિણિજ્જ. પું [ગર્હણીય]	ભારે કરવું, મોટો બનાવવો
નિંદનીય	ગરુયત્ત. નં [ગુરુકત્વ]
ગરહિત. ત્રિં [ગર્હિત]	ભારેપણું
નિંદેલું	ગરુયદંડ. પું [ગુરુકદણ્ડ]
ગરહિત્તે. કૃં [ગર્હિત્તુમ્]	ભારે દંડ
નિંદા કરવા માટે	ગરુયયા. સ્ત્રીં [ગુરુકતા]
ગરહિત્તા. કૃં [ગર્હિત્વા]	ભારેપણું
નિંદા કરીને	ગરુયલહુય. નં [ગુરુકલધુક]
ગરહિય. ત્રિં [ગર્હિત]	ગુરુ-લધુ' એક કર્મપ્રકૃતિ
નિંદેલું	ગરુયલહુયપજ્જવ. પું [ગુરુકલધુકપર્યવ]
ગરહિયવ્વ. કૃં [ગર્હિત્તવ્ય]	ગુરુ-લધુ પર્યાય
નિંદવા યોગ્ય	ગરુયસંભારિયત્ત. નં [ગુરુકસમ્ભારિકત્વ]
ગરાડ. નં [ગરાદિ]	અતિ પ્રકર્ષ અવસ્થાપણું
ગર આદિ કરણો	ગરુલ. પું [ગરુડ]
ગરિહ. ધાં [ગર્હ]	ગરુડ પક્ષી, વાણવ્યંતર દેવની એક જાતિ, સુવર્ણકુમાર
નિંદવું	દેવનું મુગુટ ચિન્હ
ગરિહણ. પું [ગર્હણ]	ગરુલકેડ. પું [ગરુડકેતુ]
નિંદવું તે	ગરુડના ચિન્હવાળી જેની ધજા છે તે - વાસુદેવ
ગરિહણા. સ્ત્રીં [ગર્હણા]	ગરુલવૂહ. પું [ગરુડવ્યૂહ]
નિંદા	ગરુડ આકારે લશ્કરની રચના
ગરિહા. સ્ત્રીં [ગર્હા]	ગરુલવ્યૂહ. પું [ગરુડવ્યૂહ] જુઓ ઉપર
નિંદા	ગરુલહુ. નં [ગુરુલધુ]
ગરિહિજ્જમાણ. કૃં [ગર્હમાણ]	ગુરુ-લધુ' કર્મપ્રકૃતિ
નિંદતો	ગરુલાવાસ. પું [ગરુડાવાસ]
ગરિહિય. ત્રિં [ગર્હિત]	ગરુડનો આવાસ
નિંદિત	ગરુલાસણ. નં [ગરુડાસન]
ગરિહેયવ્વ. ત્રિં [ગર્હિત્તવ્ય]	એક આસન વિશેષ
નિંદવા યોગ્ય	ગરુલોવવાત. પું [ગરુડોપપાત]
ગરુ. પું [ગુરુ]	એક આગમ સૂત્ર
ભારે, વજનદાર	ગરુલોવવાય. પું [ગરુડોપપાત]
ગરુડજ્ઞય. પું [ગરુડધ્વજ]	જુઓ ઉપર
ગરુડપક્ષીના નિશાનવાળી ધજા	ગલ. પું [ગલ]

ગાળું, કંઠ, ગરદન, માછલા પકડવાની જાળનો એક કાંટો
ગલ. ધાં [ગલત્]
 ગળતું
ગલ. ધાં [ગલ્]
 જમવું, ખાવું, ગળવું
ગલંત. કૃં [ગલત્]
 ગળતુ, ગાળવું
ગલક. પું [ગલક]
 ગાળું, કંઠ
ગલગ. પું [ગલક]
 ગાળું, કંઠ
ગલગ્ગહ. ત્રિં [ગલગ્રહ]
 ગળેથી પકીને કાઢી મુકનાર
ગલચ્છલ્લ. પું [દેં]
 ગાળું પકડી પાછું હઠાવવું
ગલણ. કૃં [ગલન]
 ગળવું તે
ગલય. પું [ગલક]
 ગાળું, કંઠ
ગલલાય. વિશેં [ગલલાત]
 કંઠે પહેરવાનું એક આભૂષણ
ગલિ. ત્રિં [ગલિ]
 ગળિયો, અવિનીત
ગલિગદ્દહ. પું [ગલિગર્દભ]
 ગળિયો ગધેડો, અવિનીત શિષ્ય
ગલિચ્ચ. ત્રિં [ગલસત્ક]
 ગળા સંબંધિ
ગલિય. ત્રિં [ગલિત]
 ગળી ગયેલ
ગલ્લ. પું [કલ્ય]
 કપોલ, ગાલ, કુંભસ્થળ
ગવ. પું [ગો]
 ગાય
ગવક્ષ. પું [ગવાક્ષ]
 ગોખ, ઝરુખો

ગવક્ષજાલ. પું [ગવાક્ષજાલ]
 રત્ન વિશેષનો ઢગલો, જાળીવાળો રવેશ
ગવચ્છિય. ત્રિં [દેં]
 આચ્છાદિત, ઢાંકેલ
ગવત્ત. નં [ગવાત્ત]
 ગાયનો ખોરાક, ઘાસ
ગવય. પું [ગવય]
 ગાય જેવું દેખાતું એક ચોપગું પ્રાણી, રોઝ
ગવલ. નં [ગવલ]
 ભેંસનું સિંગડું
ગવલગુલિયા. સ્ત્રીં [ગવલગુલિકા]
 નીલગુલિકા વિશેષ, સીંગડાની કઠણ ગાંઠ
ગવલવલય. પું [ગવલવલય]
 સીંગડા જેવું ગોળ
ગવાયણી. સ્ત્રીં [ગવાદની]
 ગમાણ, ગાયને રહેવા કે ખાવાની જગ્યા
ગવાલિય. નં [ગવાલીક]
 ગાય કે ચોપગા પશુને આશ્રિને જુઠું બોલવું
ગવિટ્ટ. ત્રિં [ગવેષિત]
 ગવેસણા કરેલ, દોષ રહિત આહાર-આદિ શોધવા
ગવિસણગહણઘાસેસણા. સ્ત્રીં [ગવેસણ-ગ્રહણ-ગ્રાસેસણા]
 ગવેસણા-ગ્રહણૈષણા-ગ્રાસૈસણા
ગવિસણા. સ્ત્રીં [ગવેસણા]
 ગૌચરી આદિ શોધવા
ગવેધુયા. સ્ત્રીં [ગવેધુકા]
 જૈન મુનિગણની એક શાખા
ગવેલગ. પું [ગવેલક]
 ગાડર, મેંઢે
ગવેલય. પું [ગવેલક]
 જુઓ ઉપર
ગવેસ. ધાં [ગવેષય્]
 શોધવું, ગવેષણ કરવી
ગવેસંત. ધાં [ગવેષયત્]
 શોધતો, ગવેસતો
ગવેસગ. પું [ગવેષક]

અન્વેષક, શોધ કરનાર
ગવેસણ. ન૦ [ગવેષણ]
 શોધ, અન્વેષણ
ગવેસણગ્રહણઘાસેસણા. સ્ત્રી૦ [ગવેસણ-ગ્રહણ-ગ્રાસૈષણા]
 ત્રણ પ્રકારની એષણા-શોધ-શોધવું, લેવું, વાપરવું
ગવેસણયા. સ્ત્રી૦ [ગવેષણા]
 જુઓ 'ગવેસણ'
ગવેસણવિહિ. પુ૦ [ગવેષણાવિધિ]
 નિર્દોષ આહાર પાણી વગેરે શોધવાની વિધિ
ગવેસણા. સ્ત્રી૦ [ગવેષણા]
 જુઓ 'ગવેસણ'
ગવેસમાણ. કૃ૦ [ગવેષયત્]
 શોધવું તે
ગવેસય. પુ૦ [ગવેષક]
 શોધ કરનાર
ગવેસિ. કૃ૦ [ગવેષિન્]
 શોધવું તે
ગવેસિત્તે. કૃ૦ [ગવેષયિતુમ્]
 શોધવા માટે
ગવેસિત્તા. કૃ૦ [ગવેષયિત્વા]
 શોધીને
ગવેસિત્તુ. પુ૦ [ગવેષયિત્વ]
 ગવેસણ કરનાર
ગવેસિય. ત્રિ૦ [ગવેષિત]
 શોધેલું
ગવેસિયવ્વ. કૃ૦ [ગવેષિતવ્ય]
 શોધવા યોગ્ય
ગવ્વ. પુ૦ [ગર્વ]
 ગર્વ, માન, અહંકાર
ગવ્વિય. ત્રિ૦ [ગર્વિત]
 અભિમાની
ગસિય. ત્રિ૦ [ગસિત]
 ગળી ગયેલ, ખાધેલ
ગહ. ન૦ [ગ્રહ]
 ગ્રહ, એક જ્યોતિષ દેવ

ગહ. પુ૦ [ગ્રહ]
 ગ્રહણ, આદાન, સ્વીકાર, કર્મનો બંધ, ભૂતાવેશ, આસક્તિ
ગહ. ધા૦ [ગ્રહ]
 ગ્રહણ કરવું, જાણવું
ગહઅવસવ્વ. ન૦ [ગ્રહાપસવ્ય]
 ગ્રહોની વક્રગતિ
ગહગર્જિત. ન૦ [ગ્રહગર્જિત]
 ગ્રહો ચલાયમાન થવાથી ગર્જના થાય તે
ગહગર્જિય. ન૦ [ગ્રહગર્જિત]
 જુઓ ઉપર
ગહગણ. પુ૦ [ગ્રહગણ]
 ગ્રહ સમૂહ
ગહગય. ત્રિ૦ [ગ્રહગત]
 ભૂતાદિ આવેશયુક્ત
ગહચરિય. ન૦ [ગ્રહચરિત]
 જ્યોતિષશાસ્ત્ર
ગહજુદ્ધ. ન૦ [ગ્રહયુદ્ધ]
 બે ગ્રહોનું એક નક્ષત્રમાં દક્ષિણ ઉત્તર સમશ્રેણિએ રહેવું
ગહણ. ન૦ [ગ્રહણ]
 ગ્રહણ, સ્વીકારવું, આકર્ષણ-કરનાર, ગ્રાહ્ય, આદર, સન્માન, જ્ઞાન, બોધ, શબ્દ, અવાજ, ઇન્દ્રિય
ગહણ. વિશે૦ [ગહન]
 આડીવાળું જંગલ, જેનો પાર પામી ન શકાય તેવો નિર્જળ પ્રદેશ, માયા કપટ, નિબિડ, દુર્લેધ, દુર્ગમ
ગહણગુણ. પુ૦ [ગ્રહણગુણ]
 ઔદારિકાદિ શરીર વડે ગ્રહણ કરવાનો સ્વભાવ
ગહણત્તણ. ન૦ [ગ્રહણત્વ]
 ગહન'પણું
ગહણયા. સ્ત્રી૦ [ગ્રહણ]
 ગ્રહણ કરવું, ધારવું
ગહણલક્ષણ. ન૦ [ગ્રહણલક્ષણ]
 ગ્રહણ સંબંધિ લક્ષણ
ગહણવિદુર્ગ. પુ૦ [ગહનવિદુર્ગ]
 પર્વતના એક પ્રદેશમાં સ્થિત વૃક્ષવલ્લી સમુદાય
ગહણવિહી. પુ૦ [ગ્રહણવિધિ]

ગ્રહણ કરવાની વિધિ
ગ્રહણાગરિસ. પુઠ્ઠ [ગ્રહણાકર્ષ]
 ઐર્થાપશિક નિમિત્તથી કર્મપુદ્ગલોનું ગ્રહણ કરવું તે
ગ્રહણિય. કૃઠ્ઠ [ગ્રહણીય]
 ગ્રહણ કરવા યોગ્ય
ગ્રહણી. સ્ત્રીઠ્ઠ [ગ્રહણી]
 સંગ્રહણી, આડાનો રોગ
ગ્રહણીય. કૃઠ્ઠ [ગ્રહણીય]
 ગ્રહણ કરવા યોગ્ય
ગ્રહણેષણવિહી. પુઠ્ઠ [ગ્રહણેષણવિધિ]
 આહાર આદિ ગ્રહણ કરવા સંબંધિ વિધિ
ગ્રહણેષણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ગ્રહણેષણા]
 આહાર આદિ ગ્રહણ કરવા સંબંધિ શોધ
ગ્રહત્ત. નઠ્ઠ [ગ્રહત્વ]
 ગ્રહપણું
ગ્રહદંડ. પુઠ્ઠ [ગ્રહદણ્ડ]
 દંડાકાર ગ્રહપંક્તિ
ગ્રહદિન. પુઠ્ઠ [ગ્રહદિન]
 ગ્રહ દિવસ
ગ્રહદિવસ. પુઠ્ઠ [ગ્રહદિવસ]
 ગ્રહ દિવસ
ગ્રહભિન્ન. નઠ્ઠ [ગ્રહભિન્ન]
 ગ્રહ વડે વિદારેલ
ગ્રહમુક્ક. ત્રિઠ્ઠ [ગ્રહમુક્ત]
 ગ્રહની પકડથી-વળગાળથી મુક્ત થયેલ
ગ્રહમુસલ. નઠ્ઠ [ગ્રહમુશલ]
 મુશળના આકારે રહેલ ગ્રહોની ઊંચી શ્રેણી
ગ્રહર. પુઠ્ઠ [દેઠ્ઠ]
 ગીધપક્ષી
ગ્રહવડ. પુઠ્ઠ [ગ્રહવટિ]
 ગ્રહસ્વામી, ગ્રહસ્થ
ગ્રહવિમાન. નઠ્ઠ [ગ્રહવિમાન]
 ગ્રહ વિમાન
ગ્રહસંઘાડગ. નઠ્ઠ [ગ્રહશૃંગાટક]
 શિંગોડાના ફળની જેમ ગ્રહોનું રહેવું તે

ગ્રહસમ. નઠ્ઠ [ગ્રહસમ]
 ગેય કાવ્યનો ભેદ
ગ્રહસિંઘાડગ. નઠ્ઠ [ગ્રહશૃંગાટક]
 જુઓ 'ગ્રહસંઘાડગ'
ગ્રહાય. કૃઠ્ઠ [ગ્રહીત્વા]
 ગ્રહણ કરીને
ગ્રહાવસવ્વ. નઠ્ઠ [ગ્રહાવસવ્ય]
 ગ્રહોની વાંકી ગતિ
ગ્રહિઝ્ઞ. કૃઠ્ઠ [ગ્રહીત્વા]
 ગ્રહણ કરીને
ગ્રહિત. કૃઠ્ઠ [ગ્રહીત્વા]
 ગ્રહણ કરેલ
ગ્રહિય. કૃઠ્ઠ [ગ્રહીત]
 ગ્રહણ કરેલ
ગ્રહિયટ્ટ. વિશેઠ્ઠ [ગ્રહીતાર્થ]
 ગ્રહણ કરવા માટે જેણે શાસ્ત્રનો અર્થ જાણ્યો છે તે
ગ્રહિર. ત્રિઠ્ઠ [ગમ્भीર]
 જુઓ 'ગમ્भीર'
ગ્રહીઅ. કૃઠ્ઠ [ગ્રહીત]
 જુઓ 'ગ્રહિઅ'
ગ્રહેઝં. કૃઠ્ઠ [ગ્રહીત્વા]
 ગ્રહણ કરીને
ગ્રહેઝ્ઞ. કૃઠ્ઠ [ગ્રહીત્વા]
 ગ્રહણ કરવા માટે
ગ્રહેઝ્ઞ. કૃઠ્ઠ [ગ્રહીત્વા]
 જુઓ ઉપર
ગ્રહેત. પુઠ્ઠ [ગ્રહીત્વ]
 ગ્રહણ કરેલ
ગ્રા. ધાઠ્ઠ [ગૈ]
 ગાવું, આલાપના કરવી, વર્ણવવું
ગ્રાઅ. પુઠ્ઠ [ગૌ]
 બળદ, સાંઢ
ગ્રાઝ. પુઠ્ઠ [ગવ્યતિ]
 ગાઉ, બે માઇલ, લંબાઇનું એક માપ, બે હજાર ધનુષ
 પ્રમાણ ક્ષેત્ર

ગાડય. ન૦ [ગવ્યૂત] જુઓ ઉપર

ગાડયપુહતિય. ન૦ [ગવ્યૂતપૃથક્તિ]

બેથી નવ ગાઉ, ગાઉ પૃથક્તવ

ગાગર. પુ૦ [ગાગર]

એક જાતું માછલું, ધાધરો

ગાગલિ. વિ૦ [ગાગલિ]

કંપિલપુરના રાજા **પિઢર** અને રાણી **જસવઈ** નો પુત્ર.

તેણે **ઈંદ્રભૂઝ** ગૌતમ પાસે દીક્ષા લીધી. ભ૦ મહાવીર પાસે જતાં કેવળજ્ઞાન થયું.

ગાગરી. સ્ત્રી૦ [ગર્ગરી]

પાણી ભરવાની ગાગર

ગાઢ. ત્રિ૦ [ગાઢ]

ગાઢ, દ્રઢ, મજબૂત, અત્યંત

ગાઢદુઃખ. ન૦ [ગાઢદુઃખ]

મરણાંત કષ્ટ

ગાઢપ્પહારીકય. ત્રિ૦ [ગાઢપ્રહારીકૃત]

અત્યંત પ્રહાર કરેલ, ખૂબ જ મારેલ

ગાઢપ્રહારીકર. ધા૦ [ગાઢપ્રહારી+કૃ]

ગાઢ પ્રહાર કરવો, ઘણું મારવું

ગાઢીકય. વિશે૦ [ગાઢીકૃત]

દ્રઢ કરે

ગાળંગણિય. ત્રિ૦ [ગાળંગ્ગણિક]

છ માસમાં એકગણ છોડી બીજા ગણમાં પ્રવેશ કરનાર

ગાત. ન૦ [ગાત્ર]

શરીરના અવયવો, દેહ

ગાતદાહ. પુ૦ [ગાત્રદાહ]

શરીરરૂપી લાકડી

ગાતલટ્ટિ. સ્ત્રી૦ [ગાત્રયટ્ટિ]

ગાથા, આર્યારૂપી લીકડી

ગાથા. સ્ત્રી૦ [ગાથા]

ગાથા, આર્યા વગેરે છંદ કે શ્લોક, ગ્રન્થ પ્રકરણ

ગાધા. સ્ત્રી૦ [ગાથા]

જુઓ 'ગાથા'

ગામ. પુ૦ [ગ્રામ]

ગામ, વસતિ સાધારણ હોય અને વેપારના અલ્પ સાધનો હોય તે સમુહ, સંગીત પ્રસિદ્ધ ગ્રામ, ઇન્દ્રિય સમુહ, જનપદ, ઇન્દ્રિય

ગામડ. પુ૦ [દે૦]

ગામનો મુખી

ગામંતર. ન૦ [ગ્રામાન્તર]

બીજું ગામ

ગામંતિય. ત્રિ૦ [ગ્રામાન્તિક]

ગામની પાસે રહેનાર

ગામકંટક. પુ૦ [ગ્રામકણ્ટક]

ઇન્દ્રિય-સમુહને દુઃખદાયક

ગામકંટગ. પુ૦ [ગ્રામકણ્ટક]

જુઓ ઉપર

ગામકંટય. પુ૦ [ગ્રામકણ્ટક] જુઓ ઉપર

ગામકુમારિયા. સ્ત્રી૦ [ગામકુમારિકી]

ગામના બાળકો સંબંધિ, ગ્રામકન્યા

ગામઘાતિય. પુ૦ [ગ્રામઘાતિક]

ગામઘાતી, ગામ ભાંગવું તે, ગામ લુંટનાર

ગામઘાય. ધા૦ [ગ્રામઘાત્]

ગામ ભાંગવું

ગામઘાયણા. સ્ત્રી૦ [ગ્રામઘાતના]

ગામ ભાંગવું તે

ગામથેર. પુ૦ [ગ્રામસ્થવિર]

ગામનો વૃદ્ધ માણસ

ગામદાહ. પુ૦ [ગ્રામદાહ]

ગામનું બળી જવું તે

ગામદુવાર. ન૦ [ગ્રામદ્વાર]

ગામનો આંખો

ગામદુવારભાસ. ન૦ [ગ્રામદ્વારભાસ]

ગામના આંખા કે દરવાજો સમાન

ગામધમ્મ. પુ૦ [ગ્રામધર્મ]

ગ્રામ અર્થાત ઇન્દ્રિય સમૂહના ધર્મ- શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ, સ્પર્શ

ગામધમ્મતત્તિ. સ્ત્રી૦ [ગ્રામધર્મતત્તિ]

ઇન્દ્રિયના કામગુણોની તૃપ્તિ

ગામનિયંતિય. ન૦ [ગ્રામનિયંત્રિત]

ઇન્દ્રિયના વિષયોનું નિયંત્રણ

ગામનિદ્ધમણ. ન૦ [ગ્રામનિદ્ધમણ]

નાળું, ગામનો પાણી જવાનો રસ્તો

ગામપહ. પુ૦ [ગ્રામપથ]

ગામનો રસ્તો

ગામપહંતર. ન૦ [ગ્રામપથાન્તર]

ગામના બે માર્ગ વચ્ચેનું આંતરું

ગામપિંડોલગ. પુ૦ [ગ્રામપિંડાવલગક]

ભિક્ષા વડે પેટ ભરવા ગામમાં રહેલ ભિક્ષુ

ગામભાસ. વિશે૦ [ગ્રામભાસ]

ગામ જેવું

ગામમહ. પુ૦ [ગ્રામમહ]

ગામ મહોત્સવ

ગામમારી. સ્ત્રી૦ [ગ્રામમારી]

ગામનો મરકી-રોગ

ગામરક્ષ. પુ૦ [ગ્રામરક્ષ]

ગામરક્ષક

ગામરક્ષકુલ. ન૦ [ગ્રામરક્ષકુલ]

ગામરક્ષક કુળ

ગામરક્ષિય. પુ૦ [ગ્રામરક્ષિત]

ગામરક્ષક

ગામરૂવ. વિશે૦ [ગ્રામરૂપ]

ગામના જેવો આકાર

ગામરોગ. પુ૦ [ગ્રામરોગ]

ગામમાં ફેલાયેલ રોગ

ગામવહ. પુ૦ [ગ્રામવધ]

ગામને નષ્ટ કરવું તે

ગામવાહ. પુ૦ [ગ્રામવાહ]

ગામનું તણાવું તે

ગામસંઠિય. ન૦ [ગ્રામસંસ્થિત]

ગામના આકારે રહેલ-(અવધિજ્ઞાન)

ગામસંસારિય. ન૦ [ગ્રામસંસારિક]

ગામમાં સંસરનાર

ગામસામિ. પુ૦ [ગ્રામસ્વામિન્]

ગામનો સ્વામી

ગામાણુગામ. ન૦ [ગ્રામાણુગ્રામ]

એક ગામથી બીજે ગામ

ગામાણુગામ. ન૦ [ગ્રામાણુગ્રામ]

જુઓ ઉપર

ગામિય. પુ૦ [ગ્રામિક]

ગામનો મુખી,

વિષય અભિલાષી

ગામિલ્લ. ત્રિ૦ [ગ્રામ્ય]

ગામડીયો

ગામેલ્લય. ત્રિ૦ [ગ્રામેયક]

ગામવાસી

ગાય. ન૦ [ગાત્ર]

શરીરના અવયવો

ગાય. પુ૦ [ગો]

બળદ

ગાયંત. ધા૦ [ગાયત્]

ગાતો

ગાયકમ્મ. ન૦ [ગાત્રકર્મન્]

શરીરને દબાવવું ચોળવું રૂપ પ્રવૃત્તિ

ગાયદાહ. પુ૦ [ગાત્રદાહ]

ભિમાર બળદોને ડામ વાનું સ્થાન

ગાયભેય. પુ૦ [ગાત્રભેદ]

શરીરનો નાશ કરી લુંટનાર

ગાયમાણ. કૃ૦ [ગાયત્]

ગાતો

ગાયલટ્ટિ. સ્ત્રી૦ [ગાત્રયણિ]

શરીર રૂપી લાકડી

ગાયાલ્લંગ. પુ૦ [ગાત્રાભ્યલ્લંગ]

શરીરનું મર્દન કરવું-શણગારવું તે,

સાધુને એક અનાચીર્ણ

ગાયાલ્લંગવિભૂષણ. પુ૦ [ગાત્રાભ્યલ્લંગવિભૂષણ]

જુઓ ઉપર

ગાર. ન૦ [અગાર]

ધર

ગારત્થ. પું [અગારત્થ]

ગૃહસ્થાશ્રમી

ગારત્થિણી. સ્ત્રીં [અગારત્થી]

ગૃહસ્થ સ્ત્રી

ગારત્થિય. પું [અગારત્થિય]

ગૃહસ્થ સ્ત્રી

ગારત્થિયભાસા. સ્ત્રીં [અગારત્થિભાષા]

ગૃહસ્થ બોલે તેવી ભાષા (સાધુને નિષેધ)

ગારત્થિયવચન. નં [અગારત્થિવચન]

ગૃહસ્થ જેવા વચન બોલવા તે

ગારવ. નં [ગૌરવ]

અભિમાન વડે આત્માને અશુભ ભાવે ભારે કરવો તે,
મોટાઇ, ગૃહિ, આસક્તિ, ગર્વ, ઋદ્ધ્યાદિ ભેદે ત્રણ ગર્વ

ગારવરહિય. નં [ગૌરવરહિત]

ગર્વ રહિત

ગારવવ. વિશેં [ગૌરવવત્]

અભિમાનવાળો

ગારવિય. ત્રિં [ગૌરવિક]

ગર્વિષ્ઠ

ગાલ. ધાં [ગાલય્]

ગાળવું, નાશ કરવો

ગાલણ. નં [ગાલન]

ગાળવું તે, શુદ્ધિકરણ

ગાલાવેત્તા. કૃં [ગાલયિત્વા]

ગાળીને

ગાલાવેમાણ. કૃં [ગાલયત્]

ગાળતો

ગાલિત્ત્વ. કૃં [ગાલયિતુમ્]

ગાળવા માટે

ગાલિય. ત્રિં [ગાલિત]

ગાળેલું

ગાલેમાણ. કૃં [ગાલયત્]

ગાળતો, અતિક્રમતો

ગાવ. પું [ગો]

બળદ

ગાવી. સ્ત્રીં [ગૌ]

ગાય

ગાસ. પું [ગ્રાસ]

કોળીયો

ગાસેસણા. સ્ત્રીં [ગ્રાસેસણા]

આહાર સંબંધિ શોધ

ગાહ. ધાં [ગાહ]

સ્થાપવું, શોધવું, અનુભવવું

ગાહ. ધાં [ગાધ]

સ્થાપના કરવી

ગાહ. ધાં [ગ્રાહય્]

ગ્રહણ કરાવવું

ગાહ. પું [ગ્રાહ]

મગરમચ્છ, જળચર પ્રાણી, ગાડુડી, ગ્રહણ, પકડવું તે

ગાહક. ત્રિં [ગ્રાહક]

ગ્રાહક, ખરીદનાર

ગાહગ. ત્રિં [ગ્રાહક] જુઓ ઉપર

ગાહ-ગહિર. વિશેં [ગ્રાહગહિર]

અતિ ઊંડાણવાળું

ગાહણતા. સ્ત્રીં [ગ્રાહણતા]

ગ્રહણ કરાવવું તે, શાસ્ત્ર, સિદ્ધાંત, બોધક વચન

ગાહવતી. સ્ત્રીં [ગ્રાહવતી]

મહાવિદેહ સ્થિત એક અંતરનદી

ગાહા. સ્ત્રીં [ગાથા]

ગાથા, આર્યાદિ શ્લોક, પદ્ય, પ્રાકૃત ગાથા બનાવવાની
તથા જાણવાની કળા, એક અધ્યયન

ગાહાવડ. પું [ગૃહપતિ]

કુલપતિ, કુટુંબનો નિભાવ કરનાર, કોઠારી, ચક્રવર્તીનું
રત્ન

ગાહાવડોગાહ. પું [ગૃહપત્યવગ્રહ]

ગૃહપતિની આજ્ઞા લેવી તે

ગાહાવડકરંડઅ. નં [ગૃહપતિકરંડક]

ગૃહસ્થનો કરંડીયો જેમાં રત્નો હોય

ગાહાવડકુંડ. પું [ગ્રાહવતીકુંડ]

એક કુંડ

ગાહાવડકુલ. ન૦ [ગૃહપતિકુલ]

ગૃહપતિનું-ગૃહસ્થનું કુળ

ગાહાવડણી. સ્ત્રી૦ [ગૃહપત્ની]

ગૃહસ્વામિની

ગાહાવડદીવ. પુ૦ [ગ્રાહવતીદ્વીપ]

એક દ્વીપ

ગાહાવડપરિસા. સ્ત્રી૦ [ગૃહપતિપરિષદ]

ગૃહપતિની પરિષદ

ગાહાવડરયણ. ન૦ [ગારથાપતિરત્ન]

ચકવર્તીના ચૌદમાંનું એક રત્ન

ગાહાવડરયણત્ત. ન૦ [ગાથાપતિરત્નત્વ]

ગાથાપતિ રત્નપણું

ગાહાવતિ. પુ૦ [ગૃહપતિ]

ગૃહસ્વામિ

ગાહાવતિરયણ. ન૦ [ગાથપતિરત્ન]

જુઓ 'ગાહાવડરયણ'

ગાહાવતિણી. સ્ત્રી૦ [ગૃહપત્તી]

ગૃહસ્વામિની

ગાહાવતી. સ્ત્રી૦ [ગ્રાહવતી]

જુઓ 'ગાહવતી'

ગાહાવતીકુંડ. પુ૦ [ગ્રાહવતીકુણ્ડ]

એક કુંડ

ગાહાવતીદીવ. પુ૦ [ગ્રાહવતીદ્વીપ]

એક દ્વીપ

ગાહાસોલસગ. ન૦ [ગાથાષોડશક]

સૂચકાડ' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ગાહાસોલસય. ન૦ [ગાથાષોડશક]

જુઓ ઉપર

ગાહિ. ત્રિ૦ [ગ્રાહિન્]

ગ્રહણ કરાવનાર

ગાહિત્તુ. ત્રિ૦ [ગ્રાહયિત્]

ગ્રહણ કરાવનાર

ગાહિય. ત્રિ૦ [ગ્રાહિત]

ગ્રહણ કરાવેલ

ગાહિયા. સ્ત્રી૦ [ગ્રાહિકા]

ગ્રહણ કરનારી

ગાહેત્તા. કૃ૦ [ગ્રાહિત્વા]

ગ્રહણ કરાવીને

ગિજ્ઞ. ત્રિ૦ [ગ્રાહ્ય]

ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

ગિજ્ઞા. ધા૦ [ગૃધ્]

આસક્ત, લાલચી

ગિજ્ઞા. કૃ૦ [ગૃહીત્વા]

ગ્રહણ કરીને

ગિજ્ઞાભાણ. કૃ૦ [ગૃધ્યત્]

આસક્ત હોવું તે

ગિજ્ઞા. કૃ૦ [ગૃહીત્વા]

ગ્રહણ કરીને

ગિજ્ઞિયવ્વ. ત્રિ૦ [ગર્ધિતવ્ય]

આસક્તિલાયક

ગિળ્હ. ધા૦ [ગ્રહ્]

ગ્રહણ કરવું, લેવું

ગિળ્હ. ત્રિ૦ [ગ્રાહ્ય]

ગ્રહણ કરાવવું

ગિળ્હકામ. સ્ત્રી૦ [ગ્રહીતુકામ]

ગ્રહણ કરવાની ઇચ્છા

ગિળ્હંત . કૃ૦ [ગૃહણત્]

ગ્રહણ કરતો

ગિળ્હણ. ન૦ [ગ્રહણ]

પકડવું

ગિળ્હમાણ. કૃ૦ [ગૃહણત્]

ગ્રહણ કરતો

ગિળ્હાવેત્તા. કૃ૦ [ગ્રાહયિત્વા]

ગ્રહણ કરાવીને

ગિળ્હિં. કૃ૦ [ગ્રહીતુમ્]

ગ્રહણ કરવા માટે

ગિળ્હિઠ્ઠ. કૃ૦ [ગૃહીત્વા]

ગ્રહણ કરીને

ગિળ્હિત્ત. કૃ૦ [ગ્રહીતુમ્]

ગ્રહણ કરવા માટે

ગિળ્હિત્તા. કૃં [ગૃહીત્વા]

ગ્રહણ કરીને

ગિળ્હિત્યવ્. કૃં [ગ્રહીત્યવ્]

ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

ગિળ્હેઝળં. કૃં [ગૃહીત્વા]

ગ્રહણ કરીને

ગિળ્હેત્તા. કૃં [ગૃહીત્વા]

ગ્રહણ કરીને

ગિલ્હ. ત્રિં [ગૃહ્]

લાલ યું, આસક્ત

ગિલ્હ. પું [ગૃધ્ર]

ગીધ, માંસાહારી પક્ષી

ગિલ્હપટ્ટ. નં [ગૃહ્પૃષ્ઠ]

એક બાળમરણ, ગૃહ્પૃષ્ઠ નામક એક મરણ, એક અકામ મરણ

ગિલ્હપિટ્ટ. નં [ગૃહ્પૃષ્ઠ]

જુઓ ઉપર

ગિલ્હપિટ્ટઢાળ. નં [ગૃધ્રપૃષ્ઠસ્થાન]

ગૃધ્રપૃષ્ઠ નામના એક મરણનું સ્થાન

ગિલ્હપિટ્ટમરણ. નં [ગૃધ્રપૃષ્ઠમરણ]

એક બાળમરણ જેમાં ગીધને શરીર ખવડાવે

ગિલ્હિ. સ્ત્રીં [ગૃહ્ણિ]

આસક્તિ

ગિમ્હ. પું [ગ્રીષ્મ]

ગ્રીષ્મઋતુ, ઉનાળો, ગરમીની મોસમ

ગિમ્હઝડ. પું [ગ્રીષ્મઋતુ]

ઉનાળો

ગિમ્હકાલ. પું [ગ્રીષ્મકાલ]

ઉનાળાનો વખત, વૈશાખ-જેઠ માસનો સમય

ગિમ્હકાલસમય. પું [ગ્રીષ્મકાલસમય]

જુઓ ઉપર

ગિમ્હય. ત્રિં [ગ્રીષ્મજ]

ગ્રીષ્મઋતુમાં થયેલ

ગિરણ. કૃં [ગિરણ]

બોલવું તે

ગિરા. ધાં [ગિર્]

વાણી, ભાષા

ગિરિ. પું [ગિરિ]

પર્વત, ડુંગર

ગિરિંદધીર. વિશેં [ગિરીન્દ્રધીર]

મોટો પર્વત સમાન ગંભીર

ગિરિકંદર. પું [ગિરિકન્દર]

પર્વતની ગુફા

ગિરિકંદરા. સ્ત્રીં [ગિરિકન્દરા] જુઓ ઉપર

ગિરિકણ્ણઙ. સ્ત્રીં [ગિરિકર્ણી]

એક વેલ

ગિરિકમ્મંત. પું [ગિરિકર્માન્ત]

પર્વત ઉપરનું શિખર કે કિલ્લો

ગિરિકુમાર. પું [ગિરિકુમાર]

ગિરિકર્ણિકા નામની વેલ, ગિરિકુમાર

ગિરિગિહ. નં [ગિરિગૃહ]

પર્વત ઉપરનું ઘર

ગિરિગુહા. સ્ત્રીં [ગિરિગુફા]

પર્વતની ગુફા

ગિરિજન્તા. સ્ત્રીં [ગિરિયાત્રા]

પર્વતની યાત્રા

ગિરિદરી. સ્ત્રીં [ગિરિદરી]

ગિરિ કંદરા

ગિરિનંદ. સ્ત્રીં [ગિરિનદી]

પર્વતીય નદી

ગિરિનગર. નં [ગિરિનગર]

પર્વતીય નગર

ગિરિનદી. સ્ત્રીં [ગિરિનદી]

પર્વતીય નદી

ગિરિપવ્ઝંદળ. નં [ગિરિપ્રસ્કન્દન]

પર્વતથી ઉપર પડવું તે

ગિરિપવ્ઝંદોલગ. ત્રિં [ગિરિપક્ષાન્દોલક]

પર્વત ઉપરથી પડનાર

ગિરિપડળ. નં [ગિરિપતન]

પર્વત ઉપરથી પડીને મરવું-એક બાળમરણ

ગિરિપડિયગ. પુઠ [ગિરિપતિતક]	રોગ-વિશેષ, ભસ્મક વ્યાધિ
પર્વત ઉપરથી પડીને મરનાર	ગિલિત્તા. કૃઠ [ગિલિત્વા]
ગિરિપટ્થભારવિલગ્ન. વિશેઠ [ગિરિપ્રાગ્ભારવિલગ્ન]	ગળી જઇને
પર્વતના નિતંબને ઝડીને	ગિલ્લિ. સ્ત્રીઠ [દેઠ]
ગિરિમહ. પુઠ [ગિરિમહ]	હાથીની અંબાડી
પર્વતનો ઉત્સવ	ગિહ. નઠ [ગૃહ]
ગિરિરાય. પુઠ [ગિરિરાજ]	ઘર, રહેઠાણ, મકાન
પર્વતરાજ-મેરુ	ગિહકજ્જચિંતગ. ત્રિઠ [ગૃહકાર્યચિન્તક]
ગિરીવર. પુઠ [ગિરિવર]	ઘરકામની ચિંતા કરનાર
ઉત્તમ પર્વત	ગિહંગણ. નઠ [ગૃહાંગ્ગણ]
ગિરીવરગરુય. પુઠ [ગિરિવરગરુક]	ઘરનું આંગણું
ઉત્તમ મોટો પર્વત	ગિહંતર. નઠ [ગૃહાન્તર]
ગિલમાણ. ત્રિઠ [ગિલત્]	ઘરોનો અંતરાલ
ગળતો, પાછું પેટમાં ઉતારી જતો	ગિહંતરનિસેજ્જા. સ્ત્રીઠ [ગૃહાન્તરનિષદ્યા]
ગિલા. ધાઠ [ગ્લૈ]	ઘરોના અંતરાલમાં બેઠક કરવી તે
ઝાનિ પામવી, સુકાઈ જવું	ગિહકમ્મ. નઠ [ગૃહકર્મનું]
ગિલાણ. ત્રિઠ [ગ્લાન]	ઘર સંબંધિ કર્મ
ઝાનિપામેલ, રોગી, અશક્ત, દુર્બલ	ગિહત્થ. પુઠ [ગૃહસ્થ]
ગિલાણપઓગ. પુઠ [ગ્લાનપ્રયોગ]	ગૃહસ્થ
અશક્તને અનુકુળ પડે તેવો પ્રયોગ કે ઉપચાર	ગિહત્થધમ્મ. પુઠ [ગૃહસ્થધર્મ]
ગિલાણપડિબંધ. પુઠ [ગ્લાનપ્રતિબન્ધ]	શ્રાવક ધર્મ
રોગ વ્યાપ્ત	ગિહત્થપચ્ચક્ક. નઠ [ગૃહસ્થપ્રત્યક્ષ]
ગિલાણભક્ત. નઠ [ગ્લાનભક્ત]	ગૃહસ્થ સમક્ષ,
રોગી માટે તૈયાર થયેલ ભોજન	ગિહત્થભાસા. સ્ત્રીઠ [ગૃહસ્થભાષા]
ગિલાણભાવ. પુઠ [ગ્લાનભાવ]	ગૃહસ્થ બોલતા હોય
રોગીપણાનો ભાવ	ગિહત્થસંસદ્ધ. ત્રિઠ [ગૃહસ્થસંસૃષ્ટ]
ગિલાણવેયાવચ્ચ. નઠ [ગ્લાનવૈયાવૃત્ત્ય]	ગૃહસ્થના ધી વગેરેથી ખરડાયેલ હાથ વગેરે
રોગીની સેવાભક્તિ	ગિહદુવાર. નઠ [ગૃહદ્વાર]
ગિલાય. ધાઠ [ગ્લૈ]	ઘરનું બારણું
ઝાનિ પામવી	ગિહપડિદુવાર. નઠ [ગૃહપ્રતિદ્વાર]
ગિલાયંત. કૃઠ [ગ્લાયત્]	ઘરનું નાનું બારણું
ઝાનિ પામવી તે	ગિહમજ્ઞ. નઠ [ગૃહમધ્ય]
ગિલાયમાણ. કૃઠ [ગ્લાયત્]	ઘરની અંદર, ઘર વચ્ચે
ઝાનિ પામતો	ગિહમુહ. નઠ [ગૃહમુખ]
ગિલાસિણી. પુઠ [ગ્લાસિની]	ઘરનો મુખ્યભાગ

ગિહલિંગ. પું [ગૃહલિંગ]

ગૃહસ્થનો વેશ

ગિહવદ્. પું [ગૃહવદ્]

ધરનો સ્વામી

ગિહવચ્ચ. નં [ગૃહવર્ચસ્]

ધરનો કચરો

ગિહવાસ. પું [ગૃહવાસ]

ધરમાં વસવું,

ગિહિ. પું [ગૃહિન્]

ગૃહસ્થ

ગિહિજોગ. પું [ગૃહિયોગ]

ગૃહસ્થ સમાગમ

ગિહિત. ત્રિં [ગૃહીત]

ગ્રહણ કરેલ

ગિહિતિગિચ્છા. સ્ત્રીં [ગૃહિચિકિત્સા]

ગૃહસ્થની ચિકિત્સા કરવી તે

ગિહિધર્મ. પું [ગૃહિધર્મ]

ગૃહસ્થધર્મને જ શ્રેષ્ઠ માનનાર, ત્યાગધર્મ ઉત્થાપક

ગિહિનિસેજ્જા. સ્ત્રીં [ગૃહિનિષદ્યા]

ગૃહસ્થના પલંગ બેઠક આદિ

ગિહિનિસ્સેજ્જા. સ્ત્રીં [ગૃહિનિષદ્યા]

જુઓ ઉપર

ગિહિભાયણ. નં [ગૃહિભાજન]

ગૃહસ્થના વાસણ

ગિહિભૂય. ત્રિં [ગૃહિભૂત]

ગૃહસ્થ સમાન

ગિહિમજ્ઞ. નં [ગૃહિમધ્ય]

ગૃહસ્થ વચ્ચે

ગિહિમત્ત. નં [ગૃહ્યમત્ર]

ગૃહસ્થના વાસણાદિ

ગિહિલિંગ. નં [ગૃહિલિંગ]

ગૃહસ્થવેશ

ગિહિલિંગસિદ્ધ. પું [ગૃહિલિંગસિદ્ધ]

ગૃહસ્થ વેશે સિદ્ધ થયેલ

ગિહિવત્થ. પું [ગૃહિવસ્ત્ર]

ગૃહસ્થના વસ્ત્ર

ગિહિસંથવ. નં [ગૃહિસંસ્તવ]

ગૃહસ્થનો પરિચય

ગિહી. પું [ગૃહિ]

જુઓ 'ગિહિ'

ગિહેલુગ. પું [ગૃહૈલુક]

બારણાનો ઉંબરો

ગિહેલુય. પું [ગૃહૈલુક]

જુઓ ઉપર

ગીડ્યા. સ્ત્રીં [ગીતિકા]

ગીત બનાવવાની વિધિ

ગીત. નં [ગીત]

ગાયન-ગીત, ગીતાર્થ

ગીતજસ. પું [ગીતયશસ્]

ગાંધર્વ જાતિના વ્યંતર દવતાનો એક ઇન્દ્ર

ગીતજુતિણ્ણ. પું [ગીતયુક્તિજ]

ગીત બનાવવાની યુક્તિનો જાણકાર

ગીતરતિ. પું [ગીતરતિ]

ગાંધર્વજાતિનો એક વ્યંતરેન્દ્ર, સંગીતપ્રિય

ગીય. નં [ગીત]

જુઓ 'ગીત'

ગીયજસ. પું [ગીતયશસ્]

જુઓ 'ગીતજસ'

ગીયટ્ટાણ. નં [ગીતસ્થાન]

ગાયનના સ્થાન

ગીયત્થ. પું [ગીતાર્થ]

ગીતાર્થ, શાસ્ત્રજ્ઞાતા, બહુશ્રુત, ઉત્સર્ગ-અપવાદ જાણનાર

ગીયત્થમીસિયવિહાર. ત્રિં [ગીતાર્થમિશ્રિતવિહાર]

ગીતાર્થમિશ્રની નિશ્રામાં રહેવું

ગીયત્થવિહાર. ત્રિં [ગીતાર્થવિહાર]

'ગીતાર્થ' નિશ્રામાં વિચરવું તે

ગીયત્થવિહારિણ. ત્રિં [ગીતાર્થવિહારિન્]

'ગીતાર્થ' ની નિશ્રામાં વિચરનાર

ગીયરડ. પું [ગીતરતિ]

જુઓ 'ગીતરતિ'

ગીયરફ્પિય. પું [ગીતરતિપ્રિય]

જેને સંગીત કીડા પ્રિય છે તે

ગીયરફ. પું [ગીતરતિ]

જુઓ 'ગીતરતિ'

ગીયરતિ. પું [ગીતરતિ]

જુઓ 'ગીતરતિ'

ગીયવાઇયરવ. નં [ગીતવાદિતરવ]

ગીત અને વાજિંત્રનો અવાજ

ગીવા. સ્ત્રીં [ગ્રીવા]

ડોક, ગરદન

ગુંજંત. ત્રિં [ગુજ્જત]

ગુંજાવર કરતો

ગુંજદ્ધ. નં [ગુજ્જાર્ધ]

અડધી ચણોઠી-માપ

ગુંજદ્ધરાગ. પું [ગુજ્જાર્ધરાગ]

અર્ધચણોઠીનો રાગ (રંગ)

ગુંજા. સ્ત્રીં [ગુજ્જા]

ચણોઠી, રતિ

ગુંજાલિયા. સ્ત્રીં [ગુજ્જાલિકા]

નીક, નહેર

ગુંજાવલી. સ્ત્રીં [ગુજ્જાવલ્લી]

ચણોઠીની વેલ

ગુંજાવાય. પું [ગુજ્જાવાત]

સુંસવાતો પવન

ગુંજિય. ત્રિં [ગુજ્જિત]

ગુંજાવર કરતો

ગુંડળ. નં [ગુળ્ડન]

રજથી ખરડાવું તે

ગુડિય. ત્રિં [ગુળ્ડિત]

રજથી ખરડાયેલ

ગુંથ. ધાં [ગુથ]

ગુંથવું

ગુંદરુવ્વ. પું [ગુન્દરુક્ષ]

ગુંદાનું ઝાડ

ગુચ્છ. પું [ગુચ્છ]

ગુચ્છ, વનસ્પતિ વિશેષ, શરીર આદિની રજ, સૂક્ષ્મ જીવાદિને પૂંજવા માટેનું એક ધર્મોપકરણ

ગુચ્છઅ. પું [ગુચ્છક]

પાત્રાની ઉપર બંધાતી એક ઉપધિ-વિશેષ, ગુચ્છ

ગુચ્છગ. પું [ગુચ્છક]

જુઓ ઉપર

ગુચ્છબહુલ. નં [ગુચ્છબહુલ]

એક પ્રકારની વનસ્પતિની બહુલતા

ગુજ્ઞ. પું [ગુચ્છ]

ગુચ્છ

ગુજ્ઞ. ત્રિં [ગુહ્ય]

ગુપ્તવાત, ગુહ્યભાગ, ગુપ્તેન્દ્રિય, ભવનપતિનો એક ભેદ

ગુજ્ઞંતર. નં [ગુહ્યાન્તર]

ગુહ્યસ્થાન મધ્યે

ગુજ્ઞગ. પું [ગુહ્યક]

ભવનપતિ દેવની એક જાત, ગુપ્ત, અદ્રશ્ય

ગુજ્ઞદેસ. પું [ગુહ્યદેશ]

ગુહ્ય સ્થાન

ગુજ્ઞદેસરવ્વદ્ધ. નં [ગુહ્યદેશરક્ષાર્થ]

ગુહ્ય સ્થાનની રક્ષા માટે

ગુજ્ઞય. પું [ગુહ્યક]

જુઓ 'ગુજ્ઞગ'

ગુજ્ઞસાલા. સ્ત્રીં [ગુહ્યશાલા]

ગુપ્તધર

ગુજ્ઞાણુચરિય. નં [ગુહ્યાનુચરિત]

ગુહ્ય આચરણ કરવું

ગુટ્ઠ. પું [દેં]

તૃણકાંડ, ગાયોનો વાડો

ગુટ્ઠમાહિલ. વિં [ગોષ્ઠામાહિલ]

જુઓ 'ગોટ્ઠામાહિલ'

ગુડ. પું [ગુડ]

ગોળ

ગુડા. સ્ત્રીં [ગુડા]

હાથી કે ઘોડાનું કવચ

ગુડિય. વિશેં [ગુડિત]

કવચ ચઢાવેલ	ગુણનો અર્થ
ગુણ. [ગુણ]	ગુણટિ. ત્રિં [ગુણાર્થિક]
ગુણ, મૂલ અને ઉત્તર ગુણ, શ્રાવકના ત્રણ ગુણવત્, દ્રવ્યમાં રહેલ ધર્મ, વસ્તુ સ્વભાવ, ઇન્દ્રિય-વિશેષ, સદ્ગુણો, સુતરના તાંતણા, ગણવું તે, પર્યાય, પ્રશંસા, કાર્ય, અંશ	ગુણનો અર્થ
ગુણ. ધાં [ગુણ]	ગુણઢ. વિશેં [ગુણાઢ્ય]
ગણવું, આવર્તન કરવું	ગુણી, ગુણવાન,
ગુણો. અં [ગુણતસ]	ગુણતર. વિશેં [ગુણતર]
ગુણને આશ્રિને	અતિ પ્રશંસા
ગુણંધર. વિં [ગુણંધર]	ગુણત્તણ. નં [ગુણત્વ]
ગોવિંદ બ્રાહ્મણે જેની પાસે દીક્ષા લીધી તે એક ચૌદપૂર્વધર ચરમશરીરી સ્થવિર ભગવંત (સુસઢ કથામાં આ કથા છે.)	ગુણપણું
ગુણકર. ત્રિં [ગુણકર]	ગુણધારણરૂવ. નં [ગુણધારણારૂપ]
ગુણ કરનાર	પચ્ચક્રમાણનો ભેદ-વિશેષ
ગુણકલિય. નં [ગુણકલિત]	ગુણધારણા. સ્ત્રીં [ગુણધારણા]
ગુણ સમુહ	સદ્ગુણ ધારણ કરવા
ગુણકાર. વિશેં [ગુણકાર]	ગુણનિષ્ફન્ન. ત્રિં [ગુણનિષ્ફન્ન]
ગુણાકાર	ગુણ પ્રમાણે ઉત્પન્ન થયેલું
ગુણગણસવ્ક. નં [ગુણગણશ્વક]	ગુણનિબદ્ધ. ત્રિં [ગુણનિબદ્ધ]
ગુણ સમુહ સમર્થ	ગુણથી બદ્ધ
ગુણકેસરલ. પું [ગુણકેસર]	ગુણનિસંદ. નં [ગુણનિસંદ]
એક દેવવિમાન	ગુણ સ્તુતિ
ગુણગાહિ. ત્રિં [ગુણગાહિન્]	ગુણપચ્ચઙય. ત્રિં [ગુણપ્રત્યયિક]
ગુણ ગ્રહણ કરનાર	ગુણ પ્રખ્યાતથી ઉત્પન્ન
ગુણચંદ. વિં [ગુણચંદ્ર]	ગુણપરિવાડિ. પું [ગુણપરિવાટિ]
સાકેતનગરના રાજા ચંદવડેસંઝ નો પુત્ર અને મુનિચંદ નો ભાઈ, પછી રાજા થયો. તેની સાવકી માતાને ન ગમ્યું તેણે સાવકા ભાઈને રાજ્ય સોંપી દીક્ષા લીધી. સાગરચંદ મુનિના શિષ્ય બન્યા. ઉજ્જેનીમાં જઈને મુનિચંદ ને દીક્ષા આપી.	ગુણનો ક્રમ
ગુણજાતીય. નં [ગુણજાતીય]	ગુણપરિહાણિ. સ્ત્રીં [ગુણપરિહાણિ]
ગુણ-જાતિ સંબંધિ	ગુણોની હાનિ
ગુણટિ. ત્રિં [ગુણાર્થિન્]	ગુણપ્પહાણ. પું [ગુણપ્રધાન]
	સંયમાદિ ગુણોથી પ્રધાન
	ગુણપ્પેહિ. ત્રિં [ગુણપ્રેક્ષિન્]
	ગુણદર્શી
	ગુણભરિય. ત્રિં [ગુણભરિત]
	ગુણરૂપ રત્ન વડે ભરેલું
	ગુણભાવ. પું [ગુણભાવ]
	ગુણ-ભાવના
	ગુણમંત. વિશેં [ગુણવત્]
	ગુણવાન

ગુણમૂલઉત્તર. પુઠ [ગુણમૂલોત્તર]

મૂલ અને ઉત્તરગુણ

ગુણરયણ. નઠ [ગુણરત્ન]

એક તપ વિશેષ

ગુણરયણચચ્ચિક. નઠ [ગુણરત્નચાકચિક્ય]

ગુણરત્ન મંડિત

ગુણરયણસંવચ્છર. નઠ [ગુણરત્નસંવત્સર]

એક વિશેષ-તપ

ગુણવ. વિશેઠ [ગુણવત્]

ગુણવાન

ગુણવઅ. નઠ [ગુણવ્રત]

જુઓ 'ગુણવવત'

ગુણવંત. ત્રિઠ [ગુણવત્]

ગુણવાન્

ગુણવયણ. નઠ [ગુણવચન]

ગુણકારી વાણી

ગુણવવત. નઠ [ગુણવ્રત]

શ્રાવકજં છઠું-સાતમું આઠમું વ્રત, મૂળગુણ સહાયક વ્રત

ગુણવવય. નઠ [ગુણવ્રત]

જુઓ ઉપર

ગુણસંઘાય. નઠ [ગુણસંઘાત]

ગુણનો સમુહ

ગુણસંથવ. નઠ [ગુણસંસ્તવ]

ગુણની પ્રશંસા

ગુણસંથવણ. નઠ [ગુણસંસ્તવન]

જુઓ ઉપર

ગુણસંદોહ. પુઠ [ગુણસન્દોહ]

ગુણ સમુહ

ગુણસંપન્ન. ત્રિઠ [ગુણસમ્પન્ન]

ગુણે કરી ભરપૂર

ગુણસાયર. પુઠ [ગુણસાગર]

ગુણોનો સાગર

ગુણસિલ. પુઠ [ગુણશિલ]

રાજગૃહી બહાર આવેલ એક ચૈત્ય

ગુણસિલય. પુઠ [ગુણશિલક]

રાજગૃહી બહાર આવેલ એક ચૈત્ય, તે નામક યક્ષ મંદિર

ગુણસુદ્ધિઅપ્પ. ત્રિઠ [ગુણસુસ્થિતાત્મન્]

જેનો આત્મા ગુણમાં સારી રીતે સ્થિત છે તે

ગુણસેદિ. સ્ત્રીઠ [ગુણશ્રેણિ]

ગુણ-શ્રેણિ, કર્મ પુદ્ગલોની રચના વિશેષ

ગુણસેદિયા. સ્ત્રીઠ [ગુણશ્રેણિકા]

જુઓ ઉપર

ગુણસેદીયા. સ્ત્રીઠ [ગુણશ્રેણિકા]

જુઓ ઉપર

ગુણહર. વિશેઠ [ગુણધર]

ગુણને ધારણ કરનાર

ગુણહીન. ત્રિઠ [ગુણહીન]

ગુણ રહિત

ગુણાઇન્ન. નઠ [ગુણાકીર્ણ]

ગુણ વડે ખેંચાયેલ

ગુણાણુરાણ. પુઠ [ગુણાનુરાગેણ]

ગુણના અનુરાગથી

ગુણાવહ. ત્રિઠ [ગુણાવહ]

ગુણોને પ્રાપ્ત કરાવનાર

ગુણાસાઅ. પુઠ [ગુણાસ્વાદ]

વિષયના શબ્દાદિ ગુણોમાં આસક્તિ

ગુણિ. ત્રિઠ [ગુણિન્]

ગુણવાન્

ગુણિત. ત્રિઠ [ગુણિત]

ગુણાકાર કરેલ

ગુણિય. ત્રિઠ [ગુણિત]

ગુણાકાર કરેલ

ગુણેન્તા. કૃઠ [ગુણયિત્વા]

ગુણાકાર કરીને

ગુણોવવેય. ત્રિઠ [ગુણોપેત]

ગુણયુક્ત

ગુત્ત. [ગોત્ર]

ગોત્ર, અટક, ગોત્ર નામે એક કર્મપ્રકૃતિ

ગુત્ત. નઠ [ગુપ્ત]

ગુપ્તિવંત, મન-વચન-કાયાને પાપમાં ન જવા દઇ
ગોપવી રાખનાર, સ્તબ્ધ, છુપાવાયેલ, ઢાંકેલ, રક્ષણ
કરેલ, બચાવેલ

ગુપ્તદુવાર. ન૦ [ગુપ્તદ્વાર]
ગુપ્તદ્વાર, છૂપું બારણું

ગુપ્તપાલિત. પુ૦ [ગુપ્તપાલિક]
બીજાના પ્રવેશને રોકવામાં સેતુ સમાન, વિશેષ નામ

ગુપ્તપાલિય. પુ૦ [ગુપ્તપાલિક]
જુઓ ઉપર

ગુપ્તબંધચારિ. પુ૦ [ગુપ્તબ્રહ્મચારિન્]
બ્રહ્મચર્યનું રક્ષણ કરનાર

ગુપ્તબંધચારિણી. સ્ત્રી૦ [ગુપ્તબ્રહ્મચારિણી]
બ્રહ્મચર્યનું રક્ષણ કરનારી

ગુપ્તબંધચારિ. પુ૦ [ગુપ્તબ્રહ્મચારિન્]
બ્રહ્મચર્યનું રક્ષણ કરનાર

ગુપ્તબંધચારિણી. સ્ત્રી૦ [ગુપ્તબ્રહ્મચારિણી]
બ્રહ્મચર્યનું રક્ષણ કરનારી

ગુપ્તગાર. ન૦ [ગુપ્તાગાર]
ગુપ્તગૃહ

ગુપ્તિ. સ્ત્રી૦ [ગુપ્તિ]
ગુપ્તિ, મનવચન કાયાને અશુભ પ્રવૃત્તિથી રોકનાર

ગુપ્તિદિય. ત્રિ૦ [ગુપ્તેન્દ્રિય]
પાંચે ઇન્દ્રિયોને વશ કરી અશુભ આશ્રવથી રોકી રાખેલ

ગુપ્તિપમાય. પુ૦ [ગુપ્તિપ્રમાદ]
ગુપ્તિના વિષયમાં પ્રમાદ કરવો તે

ગુપ્તિપ્પહાણ. પુ૦ [ગુપ્તિપ્રધાન]
ગુપ્તિમાં મુખ્ય

ગુપ્તિવિભેદ. પુ૦ [ગુપ્તિવિભેદ]
ગુપ્તિનો ભંગ

ગુપ્તિસમિદ્ગુણઢ. વિશે૦ [ગુપ્તિસમિતિગુણાઢ્ય]
ગુપ્તિ સમિતિ ગુણ વડે ભરપુર

ગુપ્તિસેન. વિ૦ [ગુપ્તિસેન]
ઐરવત ક્ષેત્રની આ ચોવીસીના સોળમાં તીર્થકર

ગુપ્તી. સ્ત્રી૦ [ગુપ્તિ] જુઓ 'ગુપ્તિ'

ગુદપવિદ્. ન૦ [ગુદપ્રવિદ્]

ગુહ્યસ્થાનમાં પ્રવેશેલ

ગુપ્ત. ધા૦ [ગુપ્ત]
ગોપવવું તે

ગુપ્તમાણ. કૃ૦ [ગુપ્ત્યત્]
ગોપવેલ

ગુપ્ત. પુ૦ [ગુપ્ત]
પગની એડી, ઘુંટી

ગુમગુમંત. ત્રિ૦ [ગુમગુમાયમાન]
ગુમગુમ' એવો અવાજ કરતો

ગુમગુમાયંત. કૃ૦ [ગુમગુમાયત્]
ગણગણાટ કરતું, મધુર શબ્દ કરતું

ગુમ્મ. પુ૦ [ગુલ્મ]
વૃક્ષની એક જાત, સમૂહ

ગુમ્મબહુલ. ન૦ [ગુલમબહુલ]
વૃક્ષની બહુલતા

ગુમ્મી. પુ૦ [ગુલ્મિક]
કાનખજુરો, ફૂલઝાડ

ગુરુ . પુ૦ [ગુરુ]
ગુરુ, શાસ્ત્રોપદેશક, ભારે, અધોગતિમાં લઇ જનાર
મહાદોષ, વડીલ, નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ, ધર્માચાર્ય,
સ્વપ્ત્યોજનનિષ્ઠ, સ્પર્શનો એક ભેદ, તીર્થકરાદિ,
માતાપિતાદિ, સાધુ

ગુરુઆણા. સ્ત્રી૦ [ગુરુઆજ્ઞા]
ગુરુની આજ્ઞા

ગુરુઆસાયણા. સ્ત્રી૦ [ગુરુઆશાતના]
ગુરુનો અવિનય-આશાતના

ગુરુઈ. સ્ત્રી૦ [ગુર્વી]
મોટી, ભારે

ગુરુકુલ. ન૦ [ગુરુકુલ]
અધ્યયનાર્થે ગુરુની સમીપે રહવું તે, ગુરુનું નિવાસસ્થાન

ગુરુગતિ. સ્ત્રી૦ [ગુરુગતિ]
ગતિ-વિશેષ

ગુરુગુણગુરુ. વિશે૦ [ગુરુગુણગુરુ]
મોટા ગુણ વડે મહાન

ગુરુજન. પુ૦ [ગુરુજન]

ગુણસ્થસાધુવર્ગ, વડીલ, ગુરુજન

ગુરુજનમ. પું [ગુરુજનક]

જુઓ ઉપર

ગુરુજનય. પું [ગુરુજનક]

જુઓ ઉપર

ગુરુદ્રવ્ય. નં [ગુરુદ્રવ્ય]

ગુરુ સંબંધિ દ્રવ્ય

ગુરુદાર. પું [ગુરુદાર]

મોટું બારણું

ગુરુદિવસ. પું [ગુરુદિવસ]

ગુરુવાર

ગુરુદુહવિલુપ્પમાણ. કૃં [ગુરુદુઃખવિલુપ્પત]

મોટા દુઃખથી નિવારવું તે

ગુરુદેવયા. સ્ત્રીં [ગુરુદેવતા]

દેવતા સમાન

ગુરુનિઓગ. પું [ગુરુનિયોગ]

ગુરુની આજ્ઞા

ગુરુનિવ્કર. નં [ગુરુનિગરણ]

ગુરુનો તિરસ્કાર કે પરાભવ

ગુરુનિગ્રહ. પું [ગુરુનિગ્રહ]

ગુરુના આગ્રહથી

ગુરુપડિનીય. વિશેં [ગુરુપડિનીય]

ગુરુ પ્રત્યનિક, ગુરુ વિરોધી

ગુરુપરિવ્ક્ષા. સ્ત્રીં [ગુરુપરિક્ષા]

ગુરુ વિષયક કસોટી

ગુરુપસત્થ. પું [ગુરુપ્રશસ્ત]

ગુરુ દ્વારા પ્રશંસા પામેલ

ગુરુપાયમૂલ. નં [ગુરુપાદમૂલ]

ગુરુના ચરણ કમળમાં

ગુરુમૂલ. નં [ગુરુમૂલ]

ગુરુ પાસે

ગુરુય. ત્રિં [ગુરુક]

વજનદાર,

ભગવદ્ સૂત્રનો એક ઉદ્દેશો

ગુરુયત્ત. નં [ગુરુકત્વ]

ભારેપણું

ગુરુલક્ષણ. નં [ગુરુલક્ષણ]

ગુરુના લક્ષણ

ગુરુવંદન. નં [ગુરુવંદન]

ગુરુને વંદન કરવું તે

ગુરુવચ્છલયા. સ્ત્રીં [ગુરુવત્સલતા]

ગુરુ પ્રત્યે વાત્સલ્યભક્તિ

ગુરુવચન. નં [ગુરુવચન]

ગુરુના વચન

ગુરુવાયણોવગય. ત્રિં [ગુરુવાચનોપગત]

ગુરુ પાસે વાચના પ્રાપ્ત કરેલ

ગુરુસંભારિયત્તા. સ્ત્રીં [ગુરુસમ્ભારિકત્વ]

પરસ્પર ગ્રંથિયોના પ્રયોગથી ભારે

ગુરુસકાસ. પું [ગુરુસકાશ]

ગુરુ સમીપે

ગુરુસગાસ. પું [ગુરુસકાશ]

ગુરુ સમીપે

ગુરુસમીપ. નં [ગુરુસમીપ]

ગુરુ પાસે

ગુરુસાહમ્મિયસુસ્સૂસણા. સ્ત્રીં [ગુરુસાધર્મિકશુશ્રૂષણા]

ગુરુ અને સાધર્મિકની સેવા

ગુરુસુસ્સૂસા. સ્ત્રીં [ગુરુશુશ્રૂષણા]

ગુરુ સેવા

ગુરુસેવા. સ્ત્રીં [ગુરુસેવા]

ગુરુનું સેવન કરવું-અનુસરવું

ગુરુહીલણા. સ્ત્રીં [ગુરુહેલના]

ગુરુની નિંદા

ગુલ. પું [ગુલ]

ગોળ

ગુલઇય. ત્રિં [દેં]

ગુચ્છ રૂપે, રહેલ વૃક્ષો

ગુલગુલંત. કૃં [ગુલગુલાયમાન]

'ગુલગુલ' એવો અવાજ

ગુલગુલાઇય. નં [ગુલગુલાયિત]

હાથીનો ગુલગુલ અવાજ,

કોલાહલ કરેલ
ગુલપાન. ન૦ [ગુડપાન]
 ગોળનું પાણી
ગુલિકા. સ્ત્રી૦ [ગુલિકા]
 ગુટિકા
ગુલિય. પુ૦ [ગુલિક]
 ગુટિકા
ગુલિયા. સ્ત્રી૦ [ગુલિકા]
 ગુટિકા
ગુલુગુલેત. કૃ૦ [ગુલુગુલન્ત]
 ગુલગુલ કરતો
ગુવિત. પુ૦ [ગુપ્ત]
 ગુપ્ત, ગોપવેલ
ગુવિલ. ત્રિ૦ [ગુવિલ]
 કુટિલ, વ્યાપ્ત
ગુવ્વ. ધા૦ [ગુપ્]
 ગોપવવું તે
ગુવ્વિળી. સ્ત્રી૦ [ગુવ્વિળી]
 ગર્ભવતી સ્ત્રી
ગુહર. ન૦ [કુહર]
 પર્વતનો અંતરાલ, બિલ
ગુહા. સ્ત્રી૦ [ગુહા]
 ગુફા, કંદરા
ગૂઢ. ત્રિ૦ [ગૂઢ]
 ગૂઢ, ગુપ્ત, છાનું
ગૂઢચોર. પુ૦ [ગૂઢચોર]
 ગુપ્તચોર
ગૂઢછિરાગ. ન૦ [ગૂઢશિરાક]
 ગુપ્તશિરા, એક સાધારણ વનસ્પતિ-જેના પાંદડામાં
 સિરા-રેસા ગુપ્ત હોય અર્થાત પ્રગટ ન હોય તે
ગૂઢદંત. પુ૦ [ગૂઢદન્ત]
 એક અંતરદ્વીપ, એક અધ્યયન
ગૂઢદંત-૧. વિ૦ [ગૂઢદન્ત]
 રાજા સેણિઝ અને રાણી ધારિણી ના પુત્ર. ભ૦ મહાવીર
 પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ અનુત્તર વિમાને ગયા.

ગૂઢદંત-૨. વિ૦ [ગૂઢદન્ત]
 ભરતક્ષેત્રના ભવિષ્યમાં થનારા ત્રીજા ચક્રવર્તી.
ગૂઢદંતદીવ. પુ૦ [ગૂઢદન્તદ્વીપ]
 એક અંતરદ્વીપ
ગૂઢસિરાગ. ન૦ [ગૂઢશિરાક]
 જુઓ 'ગૂઢછિરાગ'
ગૂઢહિયય. ત્રિ૦ [ગૂઢદ્વદય]
 કપટ, ગૂઢહૃદયી
ગૂઢાચારિ. પુ૦ [ગૂઢાચારિન્]
 ધૂતારો, માયાવી
ગૂઢાયાર. ત્રિ૦ [ગૂઢાચાર]
 માયા કરવી તે, ઠગવું તે
ગૂઢાયારી. પુ૦ [ગૂઢાચારિન્]
 ધૂતારો, માયાવી
ગૂઢાવત્ત. પુ૦ [ગૂઢાવર્ત]
 ગુપ્તઆવર્ત, શંખ વગેરેનો વળ
ગૂહ. ધા૦ [ગૂહ]
 છુપાવવું, ગુપ્ત રાખવું
ગૂહણયા. કૃ૦ [ગૂહન્]
 છુપાવવું તે
ગેજ્જ. ન૦ [ગેય]
 ગાવાલાયક, ગીત
ગેજ્ઝ. વિશે૦ [ગ્રાહ્ય]
 ગ્રહણ કરવા યોગ્ય
ગેળહ. ધા૦ [ગ્રહ]
 ગ્રહણ કરવું, પકડવું
ગેળહ. ધા૦ [ગ્રાહ્ય]
 ગ્રહણ કરવા યોગ્ય
ગેળહંત. કૃ૦ [ગ્રહ્ત]
 ગ્રહણ કરવું તે
ગેળહક. ત્રિ૦ [ગ્રાહક]
 ગ્રહણ કરનાર
ગેળહણ. કૃ૦ [ગ્રહણ]
 ગ્રહણ કરવું તે
ગેળહમાણ. કૃ૦ [ગ્રહણત્]

ગ્રહણ કરતો
ગેળાવ. ધા૦ [ગ્રાહય]
 ગ્રહણ કરાવવું
ગેળાવિત્તપ. કૃ૦ [ગ્રાહયિતુમ્]
 ગ્રહણ કરાવવા માટે
ગેળિહં. કૃ૦ [ગ્રહીતુમ્]
 ગ્રહણ કરવા માટે
ગેળિહિત્તપ. કૃ૦ [ગ્રહીતુમ્]
 જુઓ ઉપર
ગેળિત્તા. કૃ૦ [ગ્રહીત્વા]
 ગ્રહણ કરીને
ગેળિહિત્તુ. કૃ૦ [ગ્રહીત્વા]
 ગ્રહણ કરીને
ગેળિહિય. કૃ૦ [ગ્રહીત]
 ગ્રહણ કરેલ
ગેળિહિયવ્વ. કૃ૦ [ગ્રહીતવ્ય]
 ગ્રહણ કરવા યોગ્ય
ગેલ્લપટ્ટગ. ન૦ [ગૃધ્રપૃષ્ઠક]
 બાળ મરણનો એક ભેદ
ગેલ્લિ. સ્ત્રી૦ [ગૃલ્લિ]
 આસક્તિ, લાલસા
ગેય. ન૦ [ગેય]
 કોઈ એક જાતનું ગીત, ગાયન
ગેરય. પુ૦ [ગૈરુક]
 ભગવાધારી સંન્યાસી, પરિવ્રાજક
ગેરુય. પુ૦ [ગૈરિક]
 ગેરુ, ગૈરિક ધાતુ
ગેરુય. પુ૦ [ગૈરુક]
 ભગવાધારી સંન્યાસી, એક જાતોન મણી
ગેલણ. ન૦ [ગ્લાન્ય]
 ઝાનિ થવી, મુંઝાવું
ગેલણપુટ્ટા. સ્ત્રી૦ [ગ્લાનસ્પૃષ્ઠા]
 ઝાની યુક્ત, અણગમા યુક્ત
ગેલન્ન. ન૦ [ગ્લાન્ય]
 જુઓ 'ગેલણ'

ગેવિજ્જ. ન૦ [ગૈવેયક]
 ડોકનું આભરણ, ગૈવેયક નામક વિમાન-દેવલોક
ગેવિજ્જગ. ન૦ [ગૈવેયક]
 ગૈવેયક-દેવવિમાન
ગેવિજ્જય. ન૦ [ગૈવેયક]
 જુઓ ઉપર
ગેવિજ્જવિમાણ. પુ૦ [ગૈવેયકવિમાન]
 જુઓ ઉપર
ગેવેજ્જ. ન૦ [ગૈવેયક]
 જુઓ 'ગેવિજ્જ'
ગેવેજ્જક. ન૦ [ગૈવેયક]
 જુઓ 'ગેવિજ્જગ'
ગેવેજ્જકપ્પાતીતગ. પુ૦ [ગૈવેયક-કલ્પાતીતક]
 બાર દેવલોકની ઉપરની નવ ગૈવયક જ્યાં દેવોનો
 વ્યવહાર કલ્પ-અતીત છે
ગેવેજ્જગ. ન૦ [ગૈવેયક]
 જુઓ 'ગેવેજ્જક'
ગેવેજ્જગવિમાણ. પુ૦ [ગૈવેયકવિમાન]
 જુઓ ઉપર
ગેવેજ્જય. ન૦ [ગૈવેયક] જુઓ ઉપર
ગેવેજ્જગવિમાણ. પુ૦ [ગૈવેયકવિમાન]
 જુઓ ઉપર
ગેવેય. ન૦ [ગૈવેયક]
 કંઠનું આભૂષણ
ગેહ. ન૦ [ગેહ]
 ઘર, મકાન
ગેહંગેહ. ન૦ [ગૃહગૃહ]
 પ્રત્યેક ઘર
ગેહવાસ. પુ૦ [ગૃહવાસ]
 ઘરવાસ
ગેહસંધિ. પુ૦ [ગૃહસંધિ]
 બે ઘર વચ્ચેનો ભાગ
ગેહસમ. ન૦ [ગેહસમ]
 વાજિંત્રોએ ઉપડેલ સ્વરમાં ગાવું તે
ગેહાગાર. પુ૦ [ગેહાકાર]

ધરના આકારે રહેલ - એક કલ્પવૃક્ષ વિશેષ
ગેહાયયણ. ન૦ [ગેહાયતન]
 ધર રૂપી નિવાસ
ગેહાવણ. પુ૦ [ગેહાપન]
 ધરયુક્ત બજાર
ગેહાવણસંઠિત. ન૦ [ગેહાવણસંસ્થિત]
 વાસુવિદ્યા મુજબ રહેલ
ગેહી. સ્ત્રી૦ [ગૃહ્ણિ]
 આસક્તિ, ઇચ્છા
ગેહિ. પુ૦ [ગેહિન્]
 ગૃહી, ગૃહસ્થ
ગેહિય. પુ૦ [ગૃહ્ણિક]
 આસક્ત હોવું તે
ગો. પુ૦ [ગો]
 ગાય, બળદ
ગોઅમ. વિ૦ [ગોતમ]
 જુઓ 'ગોયમ'
ગોઅર. પુ૦ [ગોચર]
 આહાર લેવાની વિધિ
ગોઅરભૂમિ. સ્ત્રી૦ [ગોચરભૂમિ]
 ગૌચરીની ભૂમિકા
ગોઝર. ન૦ [ગોપુર]
 નગરનો દરવાજો
ગોઝલ. ન૦ [ગોકુલ]
 ગોકુળ, ગાયોનો સમુહ
ગોફ. ન૦ [ગુલ્ફ]
 પગની ગાંઠ
ગોકર્ણ. પુ૦ [ગોકર્ણ]
 ગાય જેવું એક પશુ, એક અંતર દ્વીપ, તેના રહેવાસી
ગોકર્ણદીવ. પુ૦ [ગોકર્ણદીપ]
 એક અંતરદ્વીપ
ગોકર્લિંગ. ન૦ [ગોકર્લિંગ]
 ગાયોને ખાણ આપવાનો વાંસનો સુંડલો
ગોકર્લિંગ. ન૦ [ગોકર્લિંગ]
 ગાયોને ખાણ

ગોક્ષીર. ન૦ [ગોક્ષીર]
 જુઓ ઉપર
ગોક્ષીર. ન૦ [ગોક્ષીર]
 ગાયનું દુધ
ગોગ્રહણ. ન૦ [ગોગ્રહણ]
 ગાયોને પકડવી તે
ગોગ્રહ. ધા૦ [ગોગ્રહ]
 ગાયોને પકડવી
ગોગ્રહણ. ન૦ [ગોગ્રહણ]
 જુઓ 'ગોગ્રહણ'
ગોઘય. ન૦ [ગોઘૃત]
 ગાયના દુધનું ઘી
ગોઘયવર. પુ૦ [ગોઘૃતવર]
 ગાયનું ઘી-એક ઉપમા
ગોઘાતગ. પુ૦ [ગોઘાતક]
 ગાયોને મારનાર, કસાઈ
ગોઘાયગ. પુ૦ [ગોઘાતક]
 જુઓ ઉપર
ગોઘાયય. પુ૦ [ગોઘાતક]
 જુઓ ઉપર
ગોચોર. પુ૦ [ગોચોર]
 ગાયોને ચોરનાર
ગોચ્છ. પુ૦ [ગોચ્છ]
 ગુચ્છો, પુંજવા-પ્રમાર્જવાનું એક ઉપકરણ
ગોચ્છગ. પુ૦ [ગોચ્છક]
 પાત્રાને વીંટવાનું ઉનનું એક ઉપકરણ
ગોચ્છય. પુ૦ [ગોચ્છક]
 જુઓ ઉપર
ગોચ્છિય. ત્રિ૦ [ગુચ્છિત]
 ફૂલના ગુચ્છવાળું
ગોચ્છુભ. વિ૦ [ગોસ્તુભ]
 વર્તમાન ચોવીસીના અગિયારમાં તીર્થંકર 'સેજ્જંસ' ના
 પ્રથમ શિષ્ય.
ગોજલોયા. સ્ત્રી૦ [ગોજલૌકા]
 એક બેઠબિંદ્ય જીવ

ગોજિભા. સ્ત્રીં [ગોજિહ્યા]

ગાની જીભ

ગોટ્ટ. પું [ગોષ્ટ]

ગાયોનું સ્થાન, ગમાણ

ગોટ્ટમાહિલ. વિં [ગોષ્ટમાહિલ]

જુઓ 'ગોટ્ટમાહિલ'

ગોટ્ટમાહિલ. વિં [ગોષ્ટમાહિલ]

આર્યરક્ષિતના શિષ્ય. તે સાતમાં નિહવ થયા. તેણે મથુરાના એક અન્ય-તીર્થિકને ચર્યામાં હરાવેલ. તેણે **અબદ્ધિય** નામનો મત સ્થાપેલ. તેને મતે કર્મ આત્માને માત્ર સ્પર્શે છે, ચોટતા નથી.

ગોટ્ટમાહિલ્લ. વિં [ગોષ્ટમાહિલ્લ]

જુઓ 'ગોટ્ટમાહિલ'

ગોટ્ટિ. સ્ત્રીં [ગોષ્ટિ]મંડલી, સમાન વ્યક્તિની સભા, વ્યભિચારી પુરુષોની મંડલી

ગોટ્ટિય. પું [ગોષ્ટિક]

એક મંડલીમાં રહેનાર મિત્રો, ગોઠીયા

ગોટ્ટિલ્લ. વિશેં [ગૌષ્ટિક]

જુઓ ઉપર

ગોટ્ટિલ્લગ. પું [ગૌષ્ટિક]

જુઓ ઉપર

ગોટ્ટિલ્લય. પું [ગૌષ્ટિક]

જુઓ ઉપર

ગોટ્ટી. સ્ત્રીં [ગોષ્ટી]

જુઓ 'ગોટ્ટિ'

ગોટ્ટીચોર. પું [ગોષ્ટીચોર]

ચોર મંડલી, મંડલીનો ચોર

ગોડ. પું [ગૌડ]

ગૌડ દેશનો રહેવાસી, મધુર

ગોણ. પું [ગો]

બળદ, આખલો, એક અનાર્થ દેશ

ગોણ. નં [ગૌણ]

ગુણથી નિષ્પન્ન, ગૌણ

ગોણઆવલિયા. સ્ત્રીં [ગોણઆવલિકા]

બળદોની પંક્તિ

ગોણકરણ. પું [ગોકરણ]

ગાય જેવું એક પશુ

ગોણગિહ. નં [ગોગૃહ]

ગાયોને રહેવાનું સ્થાન, ગમાણ,

ગોણજુદ્ધ. નં [ગોયુદ્ધ]

આખલાનું યુદ્ધ

ગોણત્ત. નં [ગૌણત્વ]

ગૌણપણું

ગોણપોયય. પું [ગોપોતક]

બળદના વૃષણ

ગોણલક્ષણ. નં [ગોલક્ષણ]

ગાય-બળદના લક્ષણ જાણવાની કળા

ગોણસ. પું [ગોનસ]

ફેણ વિનાનો સર્પ, વિંછી

ગોણસાલા. સ્ત્રીં [ગોશાલા]

ગાયોને રહેવાની શાળા, ગમાણ

ગોણિ. સ્ત્રીં [ગો]

ગાય

ગોણિદિદ્ધંત. પું [ગોદૃષ્ટાન્ત]

બળદનું દ્રષ્ટાંત

ગોણીવચ્છ. પું [ગોવત્સ]

વાછરડો

ગોણ્ણ. ત્રિં [ગૌણ]

ગુણ નિષ્પન્ન નામ, યથાર્થ

ગોત. નં [ગોત્ર]

ગોત્ર, જે નામથી વંશ ઓળખતો હોય તે મુખ્ય પુરુષ, ગોત્ર નામક કર્મપ્રકૃતિ, સર્વ આગમનો આધાર

ગોતમ. પું [ગોતમ]

એક ગોત્ર-વિશેષ, અંતગડસૂત્રના એક અધ્યયનનું નામ, અંધકવૃષ્ણી રાજાનો એક પુત્ર, મહાવીરપ્રભુના પ્રથમ શિષ્ય

ગોતમદીવ. પું [ગૌતમદ્વીપ]

એક દ્વીપ

ગોતિત્થ. નં [ગોતીર્થ]

કિનારો, નદીમાં ઉપવાનો આરો

ગોત્ત. ન૦ [ગોત્ર]

જુઓ 'ગોત'

ગોત્તફુસિયા. સ્ત્રી૦ [ગોત્રસ્પર્શિકા]

એક વેલ

ગોત્તાગાર. પુ૦ [ગોત્રાગાર]

ગોત્ર સ્વામીનું માલિકીનું ઘર-નિવાસ

ગોત્તાસ. ન૦ [ગોત્રાસ]

કર્મવિપાક દશાનું એક અધ્યયન

ગોત્તાસ. વિ૦ [ગોત્રાસ]

હસ્તિનાપુરના કુટગ્રાહ **ભીમ** અને **ઉપ્પલા** નો પુત્ર.

ઝઙ્ઙિયઙ નો પૂર્વભવ. તે અતિ અધર્મી અને ક્રૂર હતો.

ગોથુભ. પુ૦ [ગોસ્તૂપ]

વેલંધર દેવો રહે છે તે એક પર્વત, એક વિશેષ નામ

ગોથૂભ. પુ૦ [ગોસ્તૂપ]

જુઓ ઉપર

ગોથૂભા. સ્ત્રી૦ [ગોસ્તૂપા]

એક વાવડી

ગોદત્તા. વિ૦ [ગોદત્તા]

ચકવર્તી **બંભદત્ત** ની રાણી

ગોદાસ. પુ૦ [ગોદાસ]

જૈનમુનિનો એક ગણ,

ગોદાસગણ. પુ૦ [ગોદાસગણ]

એક જૈનમુનિગણ

ગોદોહિયા. સ્ત્રી૦ [ગોદોહિકા]

એક આસન-વિશેષ

ગોધ. પુ૦ [ગોધ]

એક મ્લેચ્છ દેશ, તે દેશવાસી

ગોધા. સ્ત્રી૦ [ગોધા]

સાપની એક જાતિ

ગોધૂમ. પુ૦ [ગોધૂમ]

ઘઉં

ગોનંગૂલ. પુ૦ [ગોલાઙ્ગૂલ]

ગાયનું પુંછડું

ગોપાલઅ. વિ૦ [ગોપાલક]

ઉજ્જેનીના રાજા **પજ્જોઅ** નો એક પુત્ર, તેણે દીક્ષા લીધેલી.

ગોપુચ્છ. ન૦ [ગોપુચ્છ]

ગાયની પુંછ, એક સંસ્થાન

ગોપુટ્ટય. ન૦ [ગોપૃષ્ઠક]

ગાયની પીઠ

ગોપુર. ન૦ [ગોપુર]

નગરનો દરવાજો

ગોપ્પય. ન૦ [ગોપ્પદ]

ગાયના પગલા જેટલું, જેમાં પગ બુડે તેટલું ખાબોચીયું

ગોપ્પહેલિયા. સ્ત્રી૦ [ગોપ્રહેલિકા]

ગાયોને ચરવા માટેની થોડા ધાંસવાળી ભૂમિ

ગોપ્ફ. પુ૦ [ગુપ્ફ]

ધુંટી, પગની એડી

ગોબહુલ. વિ૦ [ગોબહુલ]

સરવણ ગામનો એક બ્રાહ્મણ, જેની ગોશાળામાં

ગોસાલક નો જન્મ થયો. કથા જુઓ 'ગોસાલ'

ગોમંડવ. પુ૦ [ગોમણ્ડવ]

ગાયો માટેનો માંડવો

ગોમંસ. પુ૦ [ગોમાંસ]

ગાય કે બળદનું માંસ

ગોમય. ન૦ [ગોમય]

ગોબર, છાણ

ગોમયકીડ. પુ૦ [ગોમયકીટ]

છાણનો કીડો, એક ચતુરિન્દ્રિય જીવ

ગોમયકીડગ. પુ૦ [ગોમયકીટક]

જુઓ ઉપર

ગોમયરાસિ. પુ૦ [ગોમયરાશિ]

છાણનો ઢગલો

ગોમાર. પુ૦ [ગોમાયુ]

શિયાળ

ગોમાનસિયા. સ્ત્રી૦ [ગોમાનસિકા]

શય્યા, ઓટલો

ગોમાનસી. સ્ત્રી૦ [ગૌમાનસી]

શય્યા, ઓટલો

ગોમાયુયુત્ત. વિં [ગોમાયુપુત્ર]

જુઓ 'અજ્જુન-૧'

ગોમિ. પું [ગોમિન]

ગાયવાળો

ગોમિજ્જઅ. પું [ગોમેદક]

એક પ્રકારનો મણિ, સચિત્ત કઠિન પૃથ્વીનો એક ભાગ

ગોમિણી. સ્ત્રીં [ગોમિની]

અનેક ગાયવીળી સ્ત્રી

ગોમિય. ત્રિં [ગોમિક] જુઓ 'ગોમિ'

ગોમુત્તિ. સ્ત્રીં [ગોમૂત્રિકા]

ચાલતી ગાય જે રીતે મૂત્ર કરે તે પદ્ધતિએ ગૌચરી કરવી તે

ગોમુત્તિયા. સ્ત્રીં [ગોમૂત્રિકા]

જુઓ ઉપર

ગોમુહ. પું [ગોમુખ]

એક અંતર્દ્વીપ

ગોમુહદીવ. પું [ગોમુખદ્વીપ]

એક અંતર્દ્વીપ

ગોમુહિય. નં [ગોમુખિત]

ગાયના મુખના આકાર જેવું એક વાજીંત્ર

ગોમુહી. સ્ત્રીં [ગોમુખી]

જુઓ ઉપર

ગોમેજ્જમય. નં [ગોમેદમય]

'ગોમેજ્જ' નામનો એક મણિ-તેનાથી યુક્ત

ગોમેજ્જય. પું [ગોમેદક]

એક મણિ

ગોમ્મિક. પું [ગૌલ્મિક]

કોટવાળ, બદ્ધ સ્થળ, રખેવાળનું સ્થાન

ગોમ્મિય. પું [ગૌલ્મિક]

કોટવાળ

ગોમ્હિય. પું [દેં]

કાનખજૂરો, ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ

ગોમ્હી. સ્ત્રીં [દેં]

જુઓ ઉપર

ગોય. નં [ગોત્ર]

ગોત્ર નામક કર્મ-જેના ઉદયથી ઊંચ કે નીચ કુળ પામે, ગોત્ર, વંશ

ગોયમ-૧. વિં [ગૌતમ]

ભં મહાવીરના પ્રથમ ગણધર, જેનું નામ **ઇંદભૂડ** હતું તે ગૌતમ નામથી જ પ્રસિદ્ધ હતા. (અહીં માત્ર અગત્યના પ્રસંગોનો જ સંદર્ભમાં ઉલ્લેખ કરેલ છે.) **ગોયમ** સાથેનો **ઉદયપેઢાલપુત્ર કાલોદાઈ**, ભં મહાવીર આદિ સાથે સંવાદો થયેલા **ખંદઅ** પરિવ્રાજક સાથે તેમનું અત્યંત વિનયી વર્તન, આનંદ શ્રાવકને ત્યાં જવું અને અવધિજ્ઞાન વિષયક શંકા થવી તેમજ ભં મહાવીરના કહેવાથી તેનું પ્રાયશ્ચિત્ત કરી આનંદ શ્રાવક સાથે ક્ષમાચાર્યના કરી. **અઈમુત્ત** મુનિએ તેમણે કરેલા પ્રશ્નોના સમ્યક્ ઉત્તરો આપેલા, પાર્શ્વપત્ય **કેસિ** સ્વામીના પ્રશ્નોના સુંદર ઉત્તર આપેલા આદિ ઘટના ખૂબ જ પારદર્શી છે. **ગોયમ** સ્વામીનું સંયમી જીવન, તેની દિનચર્યામાં પ્રતિબિંબિત શ્રમણપણું, ભં મહાવીર પ્રત્યેનો તેમનો ચિર સ્નેહ, તેમના દેહ-તપોગુણ, બ્રહ્મચર્યાદિનું વર્ણન પણ સુંદર જોવા મળે છે.

ગોયમ-૨. વિં [ગૌતમ]

રાજા **અંધગવણિ** અને રાણી **ધારિણી** ના પુત્ર. ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. ભિક્ષુની બાર પ્રતિમા વહન કરી, બાર વર્ષ સંયમ પાળી મોક્ષે ગયા.

ગોયમ-૩. વિં [ગૌતમ]

તાપસોનો એક વર્ગ

ગોયમકેસિજ્જ. નં [ગૌતમકેશીય]

ઉત્તરજ્ઞાપણ' સૂત્રનું એક અધ્યયન

ગોયમગોત્ત. નં [ગૌતમગૌત્ર]

એક ગોત્ર-વિશેષ

ગોમયદીવ. પું [ગૌતમદ્વીપ]

એક દ્વીપ-વિશેષ

ગોયમપુત્ત. વિં [ગૌતમપુત્ર]

જુઓ 'અજ્જુન-૨'

ગોયમસગોત્ત. પું [ગોતમસગૌત્ર]

ગૌતમ ગૌત્રીય

ગોયમિજ્જિયા. સ્ત્રીં [ગૌતમીયા]

જૈન મુનિ ગણની એક શાખા	નાનો વાછરડો
ગોયર. પુ. [ગોચર]	ગોરી-૧. સ્ત્રી. [ગૌરી]
ગૌચરી, સાધુએ ગોવૃતિથી ભિક્ષા લેવા જવું તે, સન્મુખ,	એક અધ્યયન, પાર્વતી, ગૌરવર્ણવાળી સ્ત્રી
પ્રત્યક્ષ, વિષય સંબંધિ	ગોરી-૨. વિ. [ગૌરી]
ગોયરકાલ. પુ. [ગોચરકાલ]	કૃષ્ણ વાસુદેવની એક પદરાણી, શેષ કથા 'પડમાવર્ણ-૫'
ગૌચરીનો કાલ	ગોરી. વિ. [ગૌરી]
ગોયરગય. ત્રિ. [ગોચરગત]	હરિણસવલ ની માતા
ભિક્ષા માટે ગયેલ	ગોરૂવ. ન. [ગોરૂવ]
ગોયરગ. ન. [ગોચરાગ્ર]	ગાય સ્વરૂપ
અધાકર્માદિ દોષ રહિત શ્રેષ્ઠ ભિક્ષા	ગોલ. ત્રિ. [ગોલ]
ગોયરચરિયા. સ્ત્રી. [ગોચરચર્યા]	ગોળ, લખોટી, કાશ્યપગોત્રીય એક શાખા, અપમાન
ગૌચરી માટે વિચારવું	સૂચક શબ્દ, દડો
ગોયરભૂમટ્ટ. ન. [ગોચરભૂમાર્થ]	ગોલ. પુ. [દે.]
ભિક્ષાભ્રમણની જગ્યાને આશ્રિને	એક વૃક્ષ વિશેષ, જારથી ઉત્પન્ન
ગોયરિયા. સ્ત્રી. [ગોચર્યા]	ગોલગોલચ્છાયા. સ્ત્રી. [યોલગોલચ્છાયા]
ભિક્ષા	છાયાનો એક ભેદ
ગોયવાય. પુ. [ગોત્રવાદ]	ગોલચ્છાયા. સ્ત્રી. [ગોલચ્છાયા]
ગોત્રના નામથી કોઇને બોલાવવું તે- જેમકે હે ગૌતમ !	છાયાનો ભેદ
ગોયાવાદિ. પુ. [ગોત્રવાદિન]	ગોલપુંજચ્છાયા. સ્ત્રી. [ગોલપુંજચ્છાયા]
ગોત્રથી બોલાવનાર	ગોળાનો પુંજ અને તેની છાયા
ગોર. ત્રિ. [ગૌર]	ગોલય. પુ. [ગોલક]
સફેદ, ઉજળું	ગોળ, ગોળ દંદ્રે
ગોરંગ. પુ. [ગૌરાંગ]	ગોલવટ્ટ. ત્રિ. [ગોલવર્ત]
શ્વેત શરીરવાળો	ગોળાકાર વર્તુળ
ગોરવચ્ચર. પુ. [ગૌરચ્ચર]	ગોલવટ્ટસમુગાય. પુ. [ગોલવૃત્તસમુદ્ર]
ઘોળો ગધેડો	ગોળ વર્તુળાકાર ડબ્બો
ગોરમિગાઇણ. પુ. [ગૌરમૃગાજિન]	ગોલવ્યાયણ. ન. [ગોલવ્યાયન]
સફેદ હરણનું ચામડું	અનુરાધા નક્ષત્રનું ગોત્ર
ગોરમિગાઇણગ. પુ. [ગૌરમૃગાજિનક]	ગોલા . સ્ત્રી. [દે.]
જુઓ ઉપર	ગાય, એક નદી, સખી
ગોરવ. ન. [ગૌરવ]	ગોલા . સ્ત્રી. [ગોલક] જુઓ 'ગોલય'
ગૌરવ, મોટાઈ, મહિમા	ગોલાવલિચ્છાયા. સ્ત્રી. [ગોલાવલિચ્છાયા]
ગોરસ. પુ. [ગૌરસ]	છાયાનો એક ભેદ
દહીં-દૂધ-છાસ વગેરે	ગોલિકાયણ. પુ. [ગોલિકાયન]
ગોરહગ. પુ. [ગૌરથક]	કૌશિક ગોત્રની એક શાખા- તેનો પુરુષ

ગોલિયસાલા. સ્ત્રીં [ગોડિકશાલા]

ગોળ વેચવાની દુકાન

ગોલિયાલિંછ. નં [ગોલિકાલિંછ]

ચુલ્લો, અગ્નિ

ગોલુકિ. પું [દેં]

એક વાજિંત્ર

ગોલેહણિયા. સ્ત્રીં [ગોલેહનિકા]

ગાયોને ચરવાની જગ્યા

ગોલોમ. પું [ગોલોમ]

છાણમાં થતો એક બેઠબ્દિય જીવ-કીડો

ગોવ. ધાં [ગોપય]

બચાવવું, છુપાવવું

ગોવ. પું [ગોપ]

ગોપાળ

ગોવડ. પું [ગોપતિ]

મોટો બળદ, વૃષભ

ગોવગ. પું [ગોપક]

છુપાવનાર

ગોવલ્લ. પું [ગોવલ]

ગોત્ર-વિશેષ

ગોવલ્લાયણ. નં [ગોવલાયન]

ગોત્ર-વિશેષ

ગોવલ્લી. સ્ત્રીં [દેં]

એ નામક એક વેલ

ગોવાલ. પું [ગોપાલ]

ગાયને પાળનાર

ગોવાલગ. પું [ગોપાલક]

જુઓ ઉપર

ગોવાલય. પું [ગોપાલક]

જુઓ ઉપર

ગોવાલિકા. વિં [ગોપાલિકા]

ભં પાર્શ્વના શાસનના એક બહુશ્રુત સાધ્વી. તેના

ઉપદેશથી 'સુકુમાલિયા' શ્રાવિકા બની, દીક્ષા લીધી.

ગોવાલિયા. સ્ત્રીં [ગોપાલિકા]

એક સાધ્વી

ગોવાલી. વિં [ગોપાલિ]

ભં પાર્શ્વના એક શિષ્ય

ગોવિંદ. વિં [ગોવિન્દ]

સંબુક્કનગરનો રહેવાસી બ્રાહ્મણ, **સુજ્જસિવ** બ્રાહ્મણે

તેની પુત્રીને તેને ત્યાં વેચેલ, તે બ્રાહ્મણની પત્ની **મટ્ટિ-**

દારિકા બ્રાહ્મણીને પુત્રનું અકૃત્ય જોઈ વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન

થયેલો. પછી **ગોવિંદ** બ્રાહ્મણે દીક્ષા લીધી, મોક્ષે ગયા.

ગોવિંદદત્ત. વિં [ગોવિન્દદત્ત]

શહેરમાં રહેલા એક આચાર્યના શિષ્ય

ગોવિંદવાચક. વિં [ગોવિન્દવાચક]

એક બૌદ્ધ સાધુ જે પછીથી જૈન સાધુ બનેલા તે **ગોવિંદ**

નિજ્જુતિ ના કર્તા છે.

ગોવિત્ત. કૃં [ગોપયિતુમ્]

છુપાવવા માટે

ગોવિય. વિશેં [ગોપિત]

છુપાવેલ, રક્ષિત

ગોવીહિ. સ્ત્રીં [ગોવીથિ]

શુક્રની ગતિ વિશેષ

ગોવેત્તા. કૃં [ગોપયિત્વા]

છુપાવીને

ગોવ્વડય. પું [ગોવ્રતિક]

ગાયને જેમ ચરીને ભિક્ષા લેવાનું વ્રત ધરાવનાર

ગોવ્વતિય. પું [ગોવ્રતિક] જુઓ ઉપર

ગોસંચિ. વિં [ગોસંચિન્]

ગોબ્બર નામનો એક ખેડૂત **બંધુમતિ** તેની પત્ની હતી

અને **વેસિયાયન** તેનો દત્તક પુત્ર હતો.

ગોસાલ. વિં [ગોશાલ]

મંખલિ નામના ભિક્ષાચર અને ભદ્રાનો પુત્ર. સરવણ

નામના ગામમાં ગૌશાળામાં તેનો જન્મ થયો. તે ગોશાળા

કે ગોશાલક નામે પ્રસિદ્ધ થયો. તેને **મંખલિપુત્ર** નામથી

પણ ઓળખે છે. આગામી ભવમાં તેનું નામ **મહાપત્તમ**

થશે, જે **દેવસેન** અને **વિમલવાહન** નામે પણ ઓળખાશે.

પરંપરાએ **દઢપડ્ડણ** નામે કેવળી થઈ મોક્ષે જશે.

ગોશાળાનું સમગ્ર જીવન વૃત્તાંત અને આગામી ભવોનું

વર્ણન ભગવતીજીમાં છે તે પૂર્વભવમાં **ઈસ્સર** નામે હતો.

તેનો **સદ્દાલપુત્ર** શ્રમણોપાસક સાથે સંવાદ થયેલો. ભૃં
મહાવીરના શિષ્ય ભગવંતને ધમકી પણ મોકલેલી.

ગોસીસ. ન૦ [ગોશીર્ષ]

ગાયના મસ્તકમાંથી નીકળેલું ગોરોચન, ગાયનું મસ્તક

ગોસીસાવલિ. સ્ત્રી૦ [ગોશીર્ષાવલિ]

ગાયના મસ્તકોની પંક્તિ

ગોસીસાવલિસંઠિય. ન૦ [ગોશીર્ષાવલિસંઘિય]

ગાયના મસ્તકની પંક્તિ આકારે રહેલ

ગોહા. સ્ત્રી૦ [ગોધા]

ઘો, ચંદન ઘો

ગોહિયા. સ્ત્રી૦ [ગોધિકા]

ભાંડ લોકોનું એક જાતનું વાજિત્ર, સામાન્ય ઘો

ગોહી. સ્ત્રી૦ [ગોધી]

ગોહણી- એક પ્રાણી

ગોહૂમ. પુ૦ [ગોધૂમ]

ઘઉં

[ઘ]

ઘ. પુ૦ [ઘ]

કંઠ સ્થાનીય વ્યંજન વર્ણ

ઘઓદ. પુ૦ [ઘતોદ]

જેનું પાણી ધી જેવું છે એવો એક સમુદ્ર

ઘઓદય. ન૦ [ઘતોદક]

બાદર અપ્કાયિક જીવ

ઘઓયગ. ન૦ [ઘતોદક]

જુઓ ઉપર

ઘંઘ. ત્રિ૦ [દે૦]

ગરીબ, અનાથ

ઘંઘસાલગિહ. ન૦ [દે૦]

ગરીબ, અનાથને રહેવાનું ગૃહ વિશેષ

ઘંઘસાલા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

અનાથાલય, ધર્મશાળા

ઘંટ. પુ૦ [ઘન્ટ]

ઘંટ, મંદિરાદિમાં વગાડાતું એક ઉપકરણ

ઘંટય. પુ૦ [ઘન્ટક]

ઘંટા લગાડી ભિક્ષા માંગનાર

ઘંટા. સ્ત્રી૦ [ઘન્ટા]

ઘંટડી, ટોકરી

ઘંટાજાલ. ન૦ [ઘન્ટાજાલ]

ઘંટડીનું જાળું

ઘંટાપાસ. પુ૦ [ઘન્ટાપાશ્વ]

ઘંટનું પડખું, ઘંટનો એક ભાગ-વિશેષ

ઘંટાવલિ. સ્ત્રી૦ [ઘન્ટાવલિ]

ઘંટોની પંક્તિ

ઘંટિય. પુ૦ [ઘાન્ટિક]

ઘંટ વગાડનાર

ઘંટિયા. સ્ત્રી૦ [ઘન્ટિકા]

ધુધરી, ઘંટડી, એક જાતનું આભરણ

ઘંટિયાજાલ. ન૦ [ઘન્ટિકાજાલ]

ધુધરી કે ઘંટડીઓનો સમુદ્ર

ઘંસ. ત્રિ૦ [ઘર્ષ]

ઘર્ષણ, ઘસવું તે

ઘંસણ. ન૦ [ઘર્ષણ]

ઘસવું-રગડવું તે

ઘંસિયગ. ન૦ [ઘર્ષિતક]

ચંદનાદિની જેમ ઘસેલ

ઘંસિયય. ન૦ [ઘર્ષિતક] જુઓ ઉપર

ઘકારપવિભત્તિ. પુ૦ [ઘકારપ્રવિભત્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

ઘઘર. ન૦ [દે૦]

ઘાઘરો, સ્ત્રીને પહેરવાનું એક અધો વસ્ત્ર

ઘટ્ટ. ધા૦ [ઘટ્ટ]

સ્પર્શ કરવો, હલાવવું

ઘટ્ટંત. કૃ૦ [ઘટ્ટત્]

હલાવતો

ઘટ્ટગ. ન૦ [ઘટ્ટક]

ઘસવાનો પાણો

ઘટ્ટગરઙ્ય. પુ૦ [ઘટ્ટકરચિત]

ઘસેલ-પોલિશ કરેલ, ઘસવાના પાણા વડે રચાયેલ

ઘટ્ટણ. ન૦ [ઘટ્ટન]

અથડાવું, સંઘર્ષ થવો, હલાવવું

ઘટ્ટણતા. સ્ત્રીં [ઘટ્ટન]

સંઘટ્ટો કરવો, ભાર દઇને બેસવું, આઘાત કરવો, પીડા, સ્પર્શ

ઘટ્ટણયા. સ્ત્રીં [ઘટ્ટન] જુઓ ઉપર

ઘટ્ટાવ. ધાં [ઘટ્ટય]

સ્પર્શ કરાવેલ

ઘટ્ટિઅઘટ્ટણ. ત્રિં [ઘટ્ટિઅઘટ્ટન]

પરસ્પર પ્રેરણા કરેલ

ઘટ્ટિજ્જંત. કૃં [ઘટ્ટિજ્જમાન]

સ્પર્શ કરાવેલ

ઘટ્ટિજ્જમાણ. કૃં [ઘટ્ટિજ્જમાન]

જુઓ ઉપર

ઘટ્ટિત. ત્રિં [ઘટ્ટિત]

પ્રેરણા કરેલ, પરસ્પર સ્પર્શ થાય તે રીતે હલાવેલ

ઘટ્ટિય. ત્રિં [ઘટ્ટિય]

જુઓ ઉપર

ઘટ્ટિયાણ. કૃં [ઘટ્ટિયિત્વા]

સ્પર્શ કરીને

ઘટ્ટ. ત્રિં [ઘટ્ટ]

ધસેલું

ઘડ. પું [ઘટ]

ઘડો, કળશ

ઘડ. ધાં [ઘટય]

ઘડવું, ટીપવું, ઘટના કરવી

ઘડગ. પું [ઘટક]

ઘડો

ઘડણ. નં [ઘટન]

ઘટના કરવી, યોજવું

ઘડત્ત. નં [ઘટત્વ]

ઘડા-પણું

ઘડદાસ. પું [ઘટદાસ]

પાણી ભરનાર નોકર

ઘડદાસી. સ્ત્રીં [ઘટદાસી]

પાણી ભરનારી નોકરાણી

ઘડય. પું [ઘટક]

ઘડો

ઘડા. સ્ત્રીં [ઘટક] ઘડો

ઘડાવેત્તા. કૃં [ઘટયિત્વા]

ઘડીને, ટીપીને

ઘડિ. સ્ત્રીં [ઘટિન્]

ઘડાવાળો

ઘડિગા. સ્ત્રીં [ઘટિકા]

માટીની કુલડી, નાની ઘડી, ઘડી-મુહૂર્ત, ઘડીયાળ

ઘડિતવ્વ. નં [ઘટિતવ્ય]

ઘડવા કે ટીપવા યોગ્ય

ઘડિત્તય. કૃં [ઘટયિતુમ્]

ઘડવા માટે

ઘડિમત્તય. પું [ઘટીમાત્રક]

ઘડીને આકારે રહેલ માટીનું વાસણ

ઘડિયવ્વ. કૃં [ઘટિયવ્ય]

ઘડવા યોગ્ય

ઘડિયા. સ્ત્રીં [ઘટિકા]

જુઓ 'ઘડિયા'

ઘડિયાલગ. પું [ઘટિકાલય]

ઘંટાગૃહ

ઘડેત્તા. કૃં [ઘટયિત્વા]

ઘડીને, ટીપીને

ઘટ. નં [ઘટ]

ધી

ઘટવર. પું [ઘટવર]

એક દ્વીપ

ઘટોદ. પું [ઘટોદ]

બાદર અષ્ટાધિક વિશેષ

ઘત્ત. ધાં [ઘટ્]

ગ્રહણ કરવું

ઘત્ત. ત્રિં [ઘાત્ય]

ઘાત કરવા યોગ્ય

ઘત્ત. ધાં [ઘત્]

પ્રયત્ન કરવો

ઘત્ત. ધાં [દેં]

તપાસ કરવી	ઘનદંતદીવ. પુ૦ [ઘનદન્તદ્વીપ] જુઓ ઉપર
ઘતુ. ત્રિ૦ [હન્ત્]	ઘનપરિમંડલ. ન૦ [ઘનપરિમંડલ]
હણનાર, ઘાત કરનાર	નક્કર વસ્તુનું વર્તુળાકાર સંસ્થાન
ઘત્થ. ત્રિ૦ [ગ્રસ્ત]	ઘનવટ્ટ. ન૦ [ઘનવૃત્ત]
ઘેરાયેલ, ઘસાઈ ગયેલ	નક્કર ગોળાકાર વસ્તુ
ઘન. પુ૦ [ઘન]	ઘનવાત. પુ૦ [ઘનવાત]
ગાઢ, ગંભીર, મેઘ, વરસાદ, જામેલું દહીં, નક્કર વાજિંત્ર, ઢ્રઢ, કઠણ, છીદ્ર રહિત, ઘાટું, આત્માના અસંખ્યાત પ્રદેશનો ઘનરૂપ પિંડ, સમાનજાતિય એકને ત્રણ વખત ગુણવા, જેમકે બે ગુણ્યા બે ગુણ્યા બે બરાબર આઠ, લંબાઈ-પહોળાઈ-જાડાઈનું માપ, ઘન વાજિંત્રના શબ્દ, નિબિડ, અતિશય, તરલતા રહિત, પિંડરૂપ	ઘનોદધિ અથવા વિમાનના આધારભૂત જામેલા બરફ જેવો અથવા થીજેલા ધી જેવો એક પ્રકારનો વાયુ
ઘન. વિ૦ [ઘન]	ઘનવાય. પુ૦ [ઘનવાત] જુઓ ઉપર
વારાણસીનો એક ગાથાપતિ	ઘનવાયવલય. પુ૦ [ઘનવાતવલય]
ઘનઉદહિ. પુ૦ [ઘનોદધિ]	વલય આકારે રહેલો ઘનવાયુ
બરફ પેઠે જામેલ ઘનરૂપ પાણી, નરકાદિ કરતા ત્રણ વલયમાંનું પહેલું વલય	ઘનવિજ્જુયા. સ્ત્રી૦ [ઘનવિદ્યુત્]
ઘનઉદહિપટ્ટ. પુ૦ [ઘનોદધિપ્રતિષ્ઠ]	ઘરણેન્દ્રની એક અગ્રમહિષી, એક દિક્કુમારી
'ઘનોદધિ' ઉપર રહેલ	ઘનસંતાણય. પુ૦ [ઘનસન્તાનક]
ઘનંગુલ. પુ૦ [ઘનાઙ્ગુલ]	કરોડીયાનું જાળું
એક પરિમાણ	ઘનસંમદ્. પુ૦ [ઘનસંમર્દ]
ઘનગજ્જિય. ન૦ [ઘનગર્જિત]	જે યોગમાં સૂર્ય અને ચંદ્ર બંને ગ્રહ તથા નક્ષત્રની વચ્ચે થઈને ચાલે તે
ગાઢરીતે ગજેલ - મેઘ	ઘનસિરી. વિ૦ [ઘનશ્રી]
ઘનઘન. ન૦ [ઘનઘન]	વારાણસીના ગાથાપતિ 'ઘન' ની પત્ની. તેને 'ઘના' પુત્રી હતી.
'ઘનઘન' એવો અવાજ	ઘનાયત. ન૦ [ઘનાયત]
ઘનઘનાઇય. ન૦ [ઘનઘનાયિત]	નક્કર વસ્તુની લંબાઈ
રથનો ઘનઘન એવો અવાજ થાય તે	ઘના. વિ૦ [ઘના]
ઘનઘર્નેત. કૃ૦ [ઘનઘનાયમાન]	વારાણસીના ગાથાપતિ 'ઘન' ની પુત્રી, તેણે ભ૦ પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ તે ધરણિન્દ્ર ની એક દેવી બની.
ઘનઘનાહટ થવો	ઘનિય. ન૦ [ઘનિત]
ઘનચરંસ. ન૦ [ઘનચતુરસ્ન]	ગર્જના
નક્કર વસ્તુનું ચોરસ સંસ્થાન	ઘનોદધિ. પુ૦ [ઘનોદધિ]
ઘનતંસ. ન૦ [ઘનત્ર્યસ્ન]	જુઓ 'ઘન-ઉદહિ'
નક્કર વસ્તુનું ત્રિકોણ સંસ્થાન	ઘનોદધિવલય. પુ૦ [ઘનોદધિવલય]
ઘનદંત. પુ૦ [ઘનદન્ત]	ઘનોદધિ' વલય
એક અંતરદ્વીપ	ઘનોદહિ. પુ૦ [ઘનોદધિ]
	જુઓ 'ઘન-ઉદહિ'

ઘનોદહિવલય. પું [ઘનોદહિવલય]

જુઓ 'ઘનોદધિ વલય'

ઘમ્મ. પું [ઘર્મ]

ધામ, ગરમી, સંતાપ, ધૂપ, પસીનો

ઘમ્મા. સ્ત્રીં [ઘર્મા]

પહેલી નરકનું નામ

ઘય. પું [ઘૃત]

ધી, એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

ઘયકુંભ. પું [ઘૃતકુમ્ભ]

ધીનો ઘડો

ઘયણ. પું [દેં]

ભાંડ

ઘયપુણ્ણ. નં [ઘૃતપૂર્ણ]

ઘેવર, મિષ્ટાન્ન

ઘયપૂસમિત્ત. વિં [ઘૃતપુષ્યમિત્ર]

રક્ષિય (આર્થરક્ષિત)ના એક શિષ્ય, જે પોતાની વિશિષ્ટ લબ્ધિ વડે ધી ઉત્પન્ન કરી શકતા હતા.

ઘયમેહ. પું [ઘૃતમેઘ]

ધી જેવું પાણી વરસાવતો વરસાદ

ઘયવર. પું [ઘૃતવર]

એક દ્વીપ વિશેષ

ઘયસત્તયદિદ્ધંત. પું [ઘૃતસત્કુદૃષ્ટાન્ત]

એક દ્રષ્ટાંત

ઘયસિત્ત. પું [ઘૃતસિત્ત]

ધી વડે સિંચેલ

ઘયોદ. પું [ઘૃતોદ]

એક સમુદ્ર

ઘયોદગ. નં [ઘૃતોદક]

ધી જેવું ઘૃત સમુદ્રનું પાણી

ઘર. પું [ગૃહ]

મકાન, નિવાસ સ્થાન

ઘરંતર. પું [ગૃહાન્તર]

બે ઘર વચ્ચેનું અંતર, ઘર પછીનું ઘર

ઘરકુડી. સ્ત્રીં [ઘરકુટી]

ઘરની બહારની ઓરડી, ચોકમાં રહેલ ઝુંપડી

ઘરકોઝલિય. પું [ગૃહકોકિલિક]

ગરોળી

ઘરકોઝલિયા. સ્ત્રીં [ગૃહકોકિલા]

ગરોળી

ઘરગ. નં [ગૃહક]

ઘર-ભવન

ઘરઘરગ. નં [ઘરઘરક]

અનુકરણ શબ્દ

ઘરધરણિસંગસુહસાય. નં [ઘરધરણિસંગસુખસાત]

ઘર અને સ્ત્રીનું સંગ સુખ

ઘરજામાડય. પું [ગૃહજામાડુક]

ઘર જમાઈ

ઘરણી. સ્ત્રીં [ગૃહિણી]

ઘર ઘણિયાણી

ઘરય. નં [ગૃહક]

ઘર-ભવન

ઘરસમુદાન. નં [ગૃહસમુદાન]

સાધુ સામાન્ય રીતે બધે ઘરથી ગૌચરી કરે તે

ઘરસમુદાનિય. પું [ગૃહસામુદાનિક]

દરેક ઘેર ભિક્ષા લેનાર

ઘરસિય. નં [ઘર્ષિત]

ઘસેલું

ઘરહ. નં [ગૃહક]

ઘર-ભવન

ઘરાઘરિમ. નં [ગૃહાધરિમ]

ઘરનો ઉપરનો ભાગ

ઘરોઝલા. સ્ત્રીં [ગૃહકોકિલા]

ગરોળી

ઘરોલિયા. સ્ત્રીં [ગૃહકોકિલા]

ગરોળી

ઘલ્લ. ધાં [ક્ષિપ્]

ફેંકવું

ઘલ્લિંત. કૃં [ક્ષિપત્]

ફેંકેલ

ઘસ. નં [ઘસ]

જમીનની મોટી ફાટ,	વચસ્થ, મિત્ર
કાળી જમીનની દરાર	ઘાડિય. પુઠ [ઘાટિકક]
ઘસા. સ્ત્રીઠ [દેઠ]	જુઓ ઉપર
ક્ષારવાળી ભૂમિ	ઘાણ. નઠ [દેઠ]
ઘસિય. ત્રિઠ [ઘર્ષિત]	ધાણી
ધસેલું	ઘાણ. નઠ [ઘ્રાણ]
ઘસિર. ત્રિઠ [ઘસ્મર]	નાક, ઘ્રાણઘન્દ્રિય, નાસિકા
બહુ ખાનાર	ઘાણપોગલ. પુઠ [ઘ્રાણપુદ્ગલ]
ઘા. ધાઠ [હન્]	નાસિકાથી લેવા યોગ્ય સુંઘવાના પુદ્ગલ
હણવું	ઘાણબલ. નઠ [ઘ્રાણવલ]
ઘાઙ. ત્રિઠ [ઘાતિન્]	ઘ્રાણેન્દ્રિય સામર્થ્ય
હણનાર, ધાત કરનાર, જ્ઞાનાવરણીય આદિ ચાર કર્મોના	ઘાણવિજ્ઞાવરણ. નઠ [ઘ્રાણવિજ્ઞાનનાવરણ]
ધાતક	ઘ્રાણ સંબંધિ વિજ્ઞાનનું અવરાવું
ઘાઙઅ. ત્રિઠ [ઘાતિત]	ઘાણવિસય. પુઠ [ઘ્રાણવિષય]
મારી નંખાયેલ, ધાત કરાયેલ	સુંઘવું તે
ઘાઙકમ્મ. નઠ [ઘાતિકર્મન્]	ઘાણામય. પુઠ [ઘ્રાણમય]
જ્ઞાનાવરણીય-દર્શનાવરણીય-મોહનીય-અંતરાય એ	ગંધયુક્ત
ચાર કર્મો, વીતરાગતા આવરક કર્મ	ઘાણામાત. પુઠ [ઘ્રાણમય]
ઘાઙત્તણ. કૃઠ [ઘાતયિતુમ્]	ગંધયુક્ત
ધાત કરવા માટે	ઘાણાવરણ. નઠ [ઘ્રાણાવરણ]
ઘાઙય. ત્રિઠ [ઘાતિત]	ઘ્રાણ ઇન્દ્રિયને આવરક (કર્મ)
હણેલું, ધાત કરેલું	ઘાણિંદિય. નઠ [ઘ્રાણેન્દ્રિય]
ઘાઙકામ. ત્રિઠ [હન્તુકામ]	ઘ્રાણ નામક ઇન્દ્રિય, નાસિકા
હણવાની ઇચ્છા	ઘાણિંદિયત્ત. નઠ [ઘ્રાણેન્દ્રિયત્વ]
ઘાઙકામ. ત્રિઠ [હન્તુકામ]	ઘ્રાણઇન્દ્રિયપણું
જુઓ ઉપર	ઘાણિંદિયનિગ્રહ. પુઠ [ઘ્રાણેન્દ્રિયનિગ્રહ]
ઘાઙત્તણ. કૃઠ [ઘાતયિતુમ્]	ઘ્રાણ-ઇન્દ્રિયના વિષયને અંકુશમાં રાખવો તે
હણવા માટે	ઘાણિંદિયપચક્ષ. નઠ [ઘ્રાણેન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ]
ઘાઙત્તા. કૃઠ [હત્વા]	ઘ્રાણઇન્દ્રિય સન્મુખ
હણીને	ઘાણિંદિયપરિણામ. પુઠ [ઘ્રાણેન્દ્રિયપરિણામ]
ઘાઙમાણ. કૃઠ [ઘ્નત]	ઘ્રાણેન્દ્રિય વિષયજન્ય ભાવ વિશેષ
હણતો	ઘાણિંદિયભાવના. સ્ત્રીઠ [ઘ્રાણેન્દ્રિયભાવના]
ઘાઙ. પુઠ [ઘાટ]	ઘ્રાણેન્દ્રિય વિષયક ભાવના
મિત્રા, મસ્તકની નીચેનો ભાગ	ઘાણિંદિયલઙ્કિ. સ્ત્રીઠ [ઘ્રાણેન્દ્રિયલઙ્કિ]
ઘાઙિય. પુઠ [ઘાટિક]	ઘ્રાણેન્દ્રિય સંબંધિ ઋદ્ધિ વિશેષ

ઘાળેંદિય. ન૦ [ઘાળેંદિય]

જુઓ 'ઘાળેંદિય'

ઘાત. ધા૦ [હન્]

હણવું

ઘાત. પુ૦ [ઘાત]

મારવું તે

ઘાતક. ત્રિ૦ [ઘાતક]

મારનાર

ઘાતગત્ત. ન૦ [ઘાતકત્વ]

ઘાતકપણું

ઘાતિ. ત્રિ૦ [ઘાતિન્]

હણનાર, મારનાર

ઘાતોવઘાતિય. પુ૦ [ઘાતોવઘાતિક]

ઘાતઉપઘાત કરનાર, હણનાર

ઘાય. પુ૦ [ઘાત]

મારવું-હણવું તે, વધ કરવો, ઘાત કરવો

ઘાય. ધા૦ [ઘાતય્]

હણાવવું

ઘાય. ધા૦ [હન્]

હણવું, મારવું

ઘાયહિંસા. કૃ૦ [ઘાતયિત્વા]

ઘાત કરીને

ઘાયગ. ત્રિ૦ [ઘાતક]

ઘાત કરનાર, જીવ હિંસા કરનાર

ઘાયણપર. પુ૦ [ઘાતનપર]

મારવામાં રત

ઘાયણા. સ્ત્રી૦ [ઘાતના]

ઘાત કરવો તે હિંસા

ઘાયમાણ. કૃ૦ [ઘાતયત્]

હણતો, મારતો

ઘાયય. પુ૦ [ઘાતક]

નરક-સ્થાન વિશેષ

ઘારિત. વિશે૦ [ઘારિત]

ઝેરની અસરથી બેચેન થયેલ

ઘાસ. પુ૦ [ગ્રાસ]

કોળીયો, ભોજન

ઘાસ. ધા૦ [ઘૃષ્]

ઘસવું, પીડા કરવી

ઘાસેસણવિહી. પુ૦ [ગ્રાસૈષણાવિધિ]

આહાર વિષયક શુદ્ધિ-અશુદ્ધિની શોધ કરવાની વિધિ

ઘાસેસણા. સ્ત્રી૦ [ગ્રાસૈષણા]

આહાર સંબંધિ શુદ્ધિ-અશુદ્ધિનું આવલોકન

ઘિઓદઅ. પુ૦ [ઘૃતોદક]

ઘૃતોદધિ સમુદ્ર, ધી જેવા પાણીવાળો સમુદ્ર

ઘિંસુ. પુ૦ [ગ્રીષ્મ]

ગરમીની ઋતુ, ઉનાળો

ઘિણિલ્લ. ત્રિ૦ [ઘૃણાવત્]

દયાળુ, દયાવાન

ઘુંટ. ધા૦ [ઘુંદ્]

ઘુંટવું, પાણી પીવું

ઘુંટિં. કૃ૦ [ઘુંટિતુમ્]

ઘુંટવા માટે

ઘુટ્ટ. પુ૦ [દે૦]

લીપેલ પાત્રને શુદ્ધ કરવાનો પત્થર

ઘુટ્ટ. ત્રિ૦ [ઘુષ્]

ઉદ્ધોષણ કરેલ, ઉંચે સ્વરે બોલાયેલ

ઘુણ. પુ૦ [ઘુણ]

ધુણો-લોકડાનો કીડો

ઘુણંત. પુ૦ [ઘુર્ણત્]

ધુમેલ, ભટકેલ

ઘુમ્મંત. વિશે૦ [ઘૂર્ણ્યમાન]

ભ્રમણ કરતું

ઘુમ્મમાણ. કૃ૦ [ઘૂર્ણત્]

ધુમેલ, ભટકેલ

ઘુલ્લા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

બેઠબ્રથ જંતુની એક જાતિ

ઘૂઈ. સ્ત્રી૦ [ઘૂકી]

સ્ત્રી ધુવડ, પક્ષી વિશેષ

ઘૂય. પુ૦ [ઘૂક]

ધુવડ-પક્ષી વિશેષ

ઘેતલ્લ. ત્રિં [ગ્રહીતલ્લ]

ગ્રહણ કરવા યોગ્ય

ઘેતું. કૃં [ગ્રહીતુમ્]

ગ્રહણ કરવા માટે

ઘેતૂણ. કૃં [ગ્રહીત્વા]

ગ્રહણ કરીને

ઘેપ્પ. ધાં [ગ્રહ્]

ગ્રહણ કરવું તે

ઘેપ્પમાણ. કૃં [ગ્રહ્યમાણ]

ગ્રહણ કરતો

ઘોટ્ટ. ધાં [પા]

પીવું, પાન કરવું

ઘોડ. પું [ઘોડ]

ઘોડો, અશ્વ

ઘોડા. પું [ઘોટક]

એક જાતનો ઘોડો, કાચોત્સર્ગનો એક દોષ

ઘોડગસાલા. સ્ત્રીં [ઘોટકશાલા]

ઘોડાર, ઘોડાને રહેવાની જગ્યા

ઘોડમુહ. નં [ઘોટમુખ]

ઘોડાના લક્ષણ જોવાનું શાસ્ત્ર

ઘોડય. પું [ઘોટક] જુઓ 'ઘોડગ'

ઘોળા. સ્ત્રીં [ઘોળા]

ઘોડાનું નાક

ઘોર. ત્રિં [ઘોર]

ઘોર, ભયંકર, દારુણ, જેમાં જીવવાનો પણ સંશય રહે તેવું

દારુણકૃત્ય, રૌદ્ર, પરિસહ-ઇન્દ્રિય-કષાયરૂપી શત્રુને

હણવામાં નિર્ધૂણ, આત્મનિરપેક્ષ

ઘોરગુણ. પું [ઘોરગુણ]

સર્વોત્તમ ગુણવાન્

ઘોરતવ. નં [ઘોરતવસ્]

સંસારસુખની ઇચ્છારહિત તપશ્વર્યા

ઘોરતવસ્સિ. પું [ઘોરતવસ્વિન્]

દુશ્વર તપ કરનાર

ઘોરપરવકમ. પું [ઘોરપરાક્રમ]

કષાયાદિના જય માટેનું ઉગ્ર સામર્થ્ય

ઘોરપરિણામ. પું [ઘોરપરિણામ]

દારુણ પરિણામ

ઘોરપરીસહપરાઙ્યપરજ્ઞ. નં [ઘોરપરિષહપરાજિતપરજ્ઞ]

ઘોર પરીષહથી પરાજય પામી પરવશ બનેલ

ઘોરબંભચેરવાસિ. ત્રિં [ઘોરબ્રહ્મચર્યવાસિન્]

દુષ્કર એવા બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરનાર

ઘોરસ્ત્વ. નં [ઘોરસ્ત્વ]

બિહામણું ઝેર

ઘોરવિસ. નં [ઘોરવિષ]

કાતીલ ઝેર

ઘોરવીર. પું [ઘોરવીર]

કષાયાદિનો જય કરવામાં વીર જેવો

ઘોરવ્વય. નં [ઘોરવ્રત]

દુષ્કર મહાવ્રતોને પાળનાર

ઘોરસંસારસાયર. પું [ઘોરસંસારસાગર]

ઘોર સંસાર-રૂપી સમુદ્ર

ઘોરાસમ. નં [ઘોરાશ્રમ]

ગૃહસ્થપણું

ઘોલંત. કૃં [ઘોલયત્]

ડગમગતુ, ઘસવું તે

ઘોલણ. નં [ઘોલન]

ધર્ષણ, ઘોળવું

ઘોલિતય. ત્રિં [ઘોલિતક]

વલોવેલું, કેરીની માફક ઘોળેલું

ઘોલિય. ત્રિં [ઘોલિતક]

જુઓ ઉપર

ઘોસ. પું [ઘોષ]

ઊંચે સ્વરે બોલવું તે, ગોકુળ-ગાયોને રહેવાનું સ્થાન, એક

દેવવિમાન, ઊંચ-નીચ આદિ સ્વરે બોલવું તે, સ્તનિત

કુમાર જાતિના ભવનપતિનો એક ઇન્દ્ર

ઘોસ. ધાં [ઘોષય્]

ઘોસણ કરાવવી, ઊંચે આવજો ગોખવું

ઘોસ. વિં [ઘોષ]

ભંપાર્શ્વના એકગણધર, જેનો **સુભઘોષ** નામે પણ ઉલ્લેખ

છે

ઘોસણ. ન૦ [ઘોષણ]

ઘંટાનો શબ્દ, ઢંઢેરો

ઘોસણય. પુ૦ [ઘોષણક]

ઘોષણ કરવી તે

ઘોસણયા. સ્ત્રી૦ [ઘોષણા]

જુઓ 'ઘોસણ'

ઘોસણા. સ્ત્રી૦ [ઘોષણા]

જુઓ 'ઘોસણ'

ઘોસવિસુદ્ધિકારય. ત્રિ૦ [ઘોષવિશુદ્ધિકારક]

શુદ્ધ ઉચ્ચારણ કરનાર

ઘોસસમ. ન૦ [ઘોષસમ]

વાચનાચાર્ય દ્વારા અભિહિત સ્વરે બોલવું તે

ઘોસહીણ. ત્રિ૦ [ઘોષહીન]

સુત્રપાઠનો ઉચ્ચારણ કરવામાં અક્ષર કે માત્રાની હીનતા કરવી

ઘોસાડફલ. ન૦ [કોશાતકીફલ]

ધીસોડાના શાકના ફળ, એક વનસ્પતિ વિશેષ

ઘોસાડઈ. સ્ત્રી૦ [કોશાતકી]

ધીસોડાની વેલ, એક વનસ્પતિ-વિશેષની વેલ

ઘોસાડય. ન૦ [કોશાતક]

ધીસોડા-એક વનસ્પતિ

ઘોસાડિય. સ્ત્રી૦ [કોશાતકી]

ધીસોડા-એક વનસ્પતિ-વિશેષ

ઘોસાડિયા. સ્ત્રી૦ [કોશાતકીફલ] જુઓ ઉપર

ઘોસાવેત્તા. કૃ૦ [ઘોષયિત્વા]

ઘોષણ કરીને

ઘોસેત્તા. કૃ૦ [ઘોષયિત્વા]

ઘોષણ કરીને

ઘોસેયવ્વ. કૃ૦ [ઘોષિતવ્ય]

ઘોસણ કરવા યોગ્ય, ઢંઢેરો પીટવા યોગ્ય

[ઙ]

ઙ. પુ૦ [ઙ]

પ્રકૃત વર્ણમાલાનો કંઠ્ય અનુનાસિક વર્ણ

ઙકારપવિભત્તિ. પુ૦ [ઙકારપ્રવિભત્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

[ચ]

ચ. અ૦ [ચ]

'અને, વળી, પાદપૂરણ, અથવા, તથા, પુનઃ, અવધારણ, નિશ્ચય, અતિશય, આધિક્ય, અનુમતિ" આદિ અવ્યય

ચઇઝં. કૃ૦ [ત્યક્ત્વા]

ત્યાગ કરીને

ચઇઝં. કૃ૦ [ત્યક્ત્વમ્]

ત્યાગ કરવા માટે

ચઇઝળ. કૃ૦ [ત્યક્ત્વા]

ત્યાગ કરીને

ચઇઝળં. કૃ૦ [ત્યક્ત્વા]

ત્યાગ કરીને

ચઇત્ત. કૃ૦ [ત્યક્ત]

મુક્ત, તજેલ

ચઇત્તા. કૃ૦ [ત્યક્ત્વા]

ત્યાગ કરીને

ચઇત્તા. કૃ૦ [ચ્યુત્વા]

ચલીને, જન્માંતરમાં જઈને

ચઇત્તાણં. કૃ૦ [ત્યક્ત્વા]

ત્યાગ કરીને, છેતરીને

ચઇત્તાણં. કૃ૦ [ચ્યુત્વા]

જુઓ 'ચઇત્તા'

ચઇત્તુ. કૃ૦ [ત્યક્ત્વા]

જુઓ 'ચઇત્તા'

ચઇય. ત્રિ૦ [ત્યક્ત]

તજેલ, મુક્ત થયેલ

ચઇય. પુ૦ [ચ્યાવિત]

ચ્યવન પામેલ

ચઇયવ્વ. ત્રિ૦ [ચ્યવિતવ્ય]

જન્માંતરમાં જવા માટે, ચ્યવન અર્થે

ચઇયવ્વ. ત્રિ૦ [ત્યક્તવ્ય]

છોડવા યોગ્ય

ચઝવ્વક. પુ૦ [ચતુષ્ક]

ચોકડી, ચાર વસ્તુઓનો સમુહ, ચૌક, ચાર રસ્તાનું મિલન

ચઝવકગ. પું [ચતુષ્કક]

જુઓ ઉપર

ચઝવકળ. ત્રિં [ચતુષ્કળ]

ચાર કોને ગયેલી વાત

ચઝવકત. પું [ચતુષ્કક]

જુઓ 'ચઝવક'

ચઝવકનઇય. નં [ચતુષ્કનયિક]

ચાર નયથી યુક્ત, ચાર નયથી વસ્તુનો વિચાર કરનાર

ચઝવકય. પું [ચતુષ્કક]

જુઓ 'ચઝવક'

ચઝવકા. સ્ત્રીં [ચતુષ્કક]

જુઓ 'ચઝવક'

ચઝવકોળ. ત્રિં [ચતુષ્કોળ]

ચતુષ્કોણ-જેને ચાર ખૂણ છે તે - ચોરસ

ચઝવકંધ. ત્રિં [ચતુષ્કંધ]

ચાર ભેદે

ચઝગઇગય. ત્રિં [ચતુર્ગતિગત]

નરક-તિર્થંચ-મનુષ્ય-દેવ એ ચાર ગતિને પ્રાપ્ત

ચઝગઇહરણ. ત્રિં [ચતુર્ગતિહરણ]

ચાર ગતિ ને હરવી-નાશ કરવો તે

ચઝગમન. નં [ચતુર્ગમન]

ચારે દિશા

ચઝગુળ. વિશેં [ચતુર્ગુળ]

ચાર ગણ-ચોગુણ

ચઝગુળ. ધાં [ચતુર્ગુણ્ય]

ચાર ગણ કરવું

ચઝગુણિય. ત્રિં [ચતુર્ગુણિત]

ચાર ગણ કરાયેલ

ચઝગુળ. વિશેં [ચતુર્ગુળ]

ચાર ગણ

ચઝજમલપય. નં [ચતુર્યમલપદ]

અંક સ્થાનના બત્રીશ લક્ષણ

ચઝઢાળ. નં [ચતુઃસ્થાન]

કર્મનો ચાર ઠાણીઓ રસ

ચઝઢાળવડિત. નં [ચતુઃસ્થાનપતિત]

કર્મનો ચાર ગણો પડેલ રસ, ચાર પ્રકારનું

ચઝઢાળવડિય. નં [ચતુઃસ્થાનપતિત]

જુઓ ઉપર

ચઝત્થ. ત્રિં [ચતુર્થ]

ચોથભક્ત, એક ઉપવાસની સંજ્ઞા, ચોથું

ચઝત્થગ. પું [ચતુર્થક]

ચોથીયો તાવ, ચાર દિવસને અંતરે આવતો તાવ

ચઝત્થભત્ત. નં [ચતુર્થભક્ત]

ચોથભક્ત તપ, એક ઉપવાસ

ચઝત્થભત્તિય. ત્રિં [ચતુર્થભક્તિક]

એક-એક ઉપવાસ કે ચોથભક્ત તપ કરનાર

ચઝત્થય. પું [ચતુર્થક]

જુઓ 'ચઝત્થગ'

ચઝત્થા. સ્ત્રીં [ચતુર્થી]

ચોથ, પક્ષની ચોથી, તિથિ, ચોથા ક્રમની

ચઝત્થાહિય. પું [ચતુર્થાહિક]

ચોથે-ચોથે દિવસે આવતો તાવ

ચઝત્થિ. સ્ત્રીં [ચતુર્થી]

પક્ષીની ચોથી તિથિ

ચઝત્થી. સ્ત્રીં [ચતુર્થી]

જુઓ ઉપર

ચઝદંત. પું [ચતુર્દન્ત]

ચાર દાંતવાળો હાથી, હસ્તિરત્ન

ચઝદસપુવિ. નં [ચતુર્દશપૂર્વિન્]

ચૌદપૂર્વી, ચૌદ પૂર્વને ધારણ કરનાર

ચઝદસી. સ્ત્રીં [ચતુર્દશી]

ચૌદશ, પક્ષની ચૌદમી તિથિ

ચઝદિસિ. સ્ત્રીં [ચતુર્દિશ]

ચારે દિશાઓ

ચઝદ્દસ. ત્રિં [ચતુર્દશન]

ચૌદ, દશ અને ચાર

ચઝદ્દસપુવિ. નં [ચતુર્દશપૂર્વિન્]

ચૌદ-પૂર્વી, ચૌદ પૂર્વને ધારણ કરનાર

ચઝદ્દસભત્ત. નં [ચતુર્દશભક્ત]

છ ઉપવાસ એક સાથે કરવા તે

ચઢસી. સ્ત્રીં [ચતુર્દશી]

ચોદશ, પક્ષની ચૌદમી તિથિ

ચઢદિસિ. સ્ત્રીં [ચતુર્દિશ]

ચારે દિશા

ચઢનાળોવગય. પું [ચતુર્જાનોપગત]

કેવળજ્ઞાન સિવાયના અન્ય ચાર-જ્ઞાનથી યુક્ત

ચઢપણસિય. પું [ચતુઃપ્રદેશિક]

ચાર પ્રદેશિક એવો એક સ્કંધ

ચઢપય. પું [ચતુષ્પદ]

ચાર પગવાળું પ્રાણી, એક કરણ

ચઢપુરિસપવિભક્તગતિ. સ્ત્રીં [ચતુઃપુરુષ પ્રવિભક્તગતિ]

વિહાયોગતિનો એક ભેદ

ચઢપોરિસિય. ત્રિં [ચતુષ્પૌરુષિક]

ચાર પ્રહરનું, ચાર પોરિસિયુક્ત

ચઢપ્પઈ. સ્ત્રીં [ચતુષ્પદી]

પ્રાણીની એક જાતિ

ચઢપ્પણસિય. ત્રિં [ચતુઃપ્રદેશિક]

ચાર પ્રદેશિક એક સ્કંધ વિશેષ

ચઢપ્પગાર. વિશેં [ચતુઃપ્રકાર]

ચાર પ્રકારે

ચઢપ્પઢોઆર. વિશેં [ચતુષ્પ્રત્યાવતાર]

ચાર વિભાગમાં વિભક્ત

ચઢપ્પઢોયાર. વિશેં [ચતુષ્પ્રત્યાવતાર] જુઓ ઉપર

ચતુષ્પદ. પું [ચતુષ્પદ]

જુઓ 'ચઢપય'

ચઢપ્પદેસ. ત્રિં [ચતુઃપ્રદેશ]

ચાર પ્રદેશ, ચાર પરમાણું

ચઢપ્પય. પું [ચતુષ્પદ]

જેના ચાર પગ છે તે - પ્રાણી

ચઢપ્પાઈય. પું [ચતુષ્પાદિક]

જુઓ ઉપર

ચઢપ્પાઈયા. સ્ત્રીં [ચતુષ્પાદિકા]

તિર્યચયોનિક ભુજપરિસર્પિણી

ચઢપ્પુઢ. નં [ચતુષ્પુટ]

ચાર પડવાળું

ચઢપ્પુઢય. નં [ચતુષ્પુટક]

જુઓ ઉપર

ચઢપ્પલા. સ્ત્રીં [ચતુષ્પલા]

ચારગણું

ચઢવ્ભાઈય. પું [ચતુર્ભાગિક]

ચોથો હિસ્સો, એક માપ-વિશેષ

ચઢવ્ભાગ. પું [ચતુર્ભાગ]

ચોથો હિસ્સો

ચઢવ્ભાય. પું [ચતુર્ભાગ]

ચોથો હિસ્સો

ચઢભંગ. પું [ચતુર્ભંગ]

ચાર વિકલ્પ કે ભેદ

ચઢભંગી. સ્ત્રીં [ચતુર્ભંગિન]

ચઉભંગી, ચાર-ચાર ભેદે કોઈ વસ્તુ સમજાવવી

ચઢભાઈયા. સ્ત્રીં [ચતુર્ભાગિકા]

ચોસઠ-પલનું એક માપ વિશેષ

ચઢભાગ. પું [ચતુર્ભાગ]

ચોથો ભાગ, ચતુર્થાંશ

ચઢમાસ. પું [ચતુર્માસ]

ચાર મહિના

ચઢમાસિય. પું [ચાતુર્માસિક]

ચોમાસી તપ, ચારમાસના ઉપવાસ

ચઢમાસિયા. સ્ત્રીં [ચાતુર્માસિકી]

ચોથી ભિક્ષુ પ્રતિમા

ચઢમુઢિય. પું [ચતુર્મુષ્ટિક]

ચારમુઢિ પ્રમાણ

ચઢમુહ. પું [ચતુર્મુખ]

ચાર મોઢાવાળું, જેની ચારે દિશામાં દ્વાર હોય તેવો પ્રસાદ

ચોમાસી તપ

ચઢમ્માસિય. પું [ચાતુર્માસિક]

ચોમાસી તપ

ચઢમ્મુહ. ત્રિં [ચતુર્મુખ]

જુઓ 'ચઢમુહ'

ચઢયાહ. નં [ચતુરાહ]

ચાર દિવસ

ચર. ત્રિં [ચતુર]

ચાર' એક સંખ્યા,

ચર. ત્રિં [ચતુર]

ચતુર, દક્ષ, ચાર

ચરહંદિય. પું [ચતુરિન્દ્રિય]

સ્પર્શ-રસ-દ્વાસ, ચક્ષુ એ ચાર ઇન્દ્રિયવાળ જીવ

ચરંગ. ત્રિં [ચતુરંગ]

જેના ચાર અંગ કે અવયવ છે તે

ચરંગભવચ્છેદ. નં [ચતુરંગભવચ્છેદ]

જેના ચાર ભેદ છે તેવા સંસારનો છેદ

ચરંગા. સ્ત્રીં [ચતુરંગી]

જેના ચાર વિભાગ છે તે - એક પ્રકારનો જુગાર

ચરંગિણી. સ્ત્રીં [ચતુરંગિણી]

હાથી-ઘોડા-રથ-પાયદળ એવા ચાર વિભાગવાળી સેના

ચરંગુલ. નં [ચતુરંગુલ]

ચાર આંગળ

ચરંગુલકળ્પાક. પું [ચતુરંગુલકર્ણક]

ચાર આંગળ પ્રમાણ કર્ણક

ચરંત. નં [ચતુરંત]

ચાર સીમાવાળો, ચતુર્ગતિક સંસારચક્ર

ચરંસ. નં [ચતુરંસ]

ચારભૂણવાળું, ચોરસ

ચરકપ્પ. પું [ચતુરકલ્પ]

ચાર પ્રકારે

ચરગ. પું [ચકોરક]

ચકોર પક્ષી

ચરિંદિય. પું [ચતુરિન્દ્રિય]

ચાર ઇન્દ્રિય-સ્પર્શ-રસ-દ્વાણ-નેત્રયુક્ત જીવ

ચરિંદિયઅસંજમ. નં [ચતુરિન્દ્રિયઅસંયમ]

ચતુરિન્દ્રિય જીવના વિષયમાં સંયમ ન હોવો

ચરિંદિયકાય. પું [ચતુરિન્દ્રિયકાય]

ચાર ઇન્દ્રિયવાળા જીવનું શરીર

ચરિંદિયત્ત. નં [ચતુરિન્દ્રિયત્વ]

ચતુરિન્દ્રિયપણું

ચરિંદિયત્તા. સ્ત્રીં [ચતુરિન્દ્રિયતા] જુઓ ઉપર

ચરિંદિયસંજમ. નં [ચતુરિન્દ્રિયસંજમ]

ચતુરિન્દ્રિય જીવના વિષયમાં સંયમ

ચરેંદિય. પું [ચતુરિન્દ્રિય]

ચાર ઇન્દ્રિયવાળો જીવ

ચરવયળ. વિશેં [ચતુર્વદન]

જેને ચાર મુખ છે તે

ચરવાસપરિચાય. પું [ચતુર્વર્ષપરિચાય]

ચાર વર્ષના દીક્ષા પર્યાયવાળો

ચરવિસાળ. પું [ચતુર્વિષાળ]

ચાર શીંગડાયુક્ત, ચાર દાંતવાળો હાથી

ચરવિહસંઘ. પું [ચતુર્વિધસંઘ]

સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકારૂપ ચાર પ્રકારનો સંઘ

ચરવીસત્થય. પું [ચતુર્વિંશતિસ્તવ]

ચોવીશ જિન સ્તવના, એક અધ્યયન, છ આવશ્યકમાંનું

બીજું આવશ્યક

ચરવીસત્થવ. પું [ચતુર્વિંશતિસ્તવ]

જુઓ ઉપર

ચરવીસાયત્થઅ. પું [ચતુર્વિંશતિસ્તવ]

જુઓ ઉપર

ચરવ્વીસત્થય. પું [ચતુર્વિંશતિસ્તવ]

જુઓ ઉપર

ચરસટ્ટિયા. સ્ત્રીં [ચતુઃષ્ટિકા]

એક માપ

ચરસમઇય. નં [ચતુઃસામયિક]

ચાર સમયનું

ચરસરણ. નં [ચતુઃશરણ]

અરિહંત-સિદ્ધ-સાધુ-ધર્મ એ ચાર શરણ

ચરસરણગમણ. નં [ચતુઃશરણગમન]

અરિહંત આદિ ચારનું શરણું લેવું તે

ચરસરણગમાઇ. પું [ચતુઃશરણગમાદિ]

ચાર શરણાનો સ્વીકાર વગેરે

ચરસાલગ. નં [ચતુઃશાલક]

ચારમાળવાળું ઘર

ચરહત્થ. પું [ચતુર્હસ્ત]

ચાર હાથવાળા

ચઝહા. અં [ચતુર્ધા]

ચાર પ્રકારે

ચણ્ડ. ધાં [ત્યજ્]

તજવું, છોડવું,

ચઓવચઙય. ત્રિં [ચયોપચયિક]

વૃદ્ધિ-હાનિ પરિણામ-વાળું

ચંકમંત. કૃં [ચંક્રમ્યમાણ]

ફરતું, ચાલતું, કંપતું

ચંકમણ. નં [ચંક્રમણ]

ચાલતું,

પગલા ભરતું

ચંકમણિયા. સ્ત્રીં [ચંક્રમણિકા]

જવું-આવવું તે, અહીં-તહીં ફરવું

ચંકમિય. ત્રિં [ચંક્રમ્ય]

અતિ ચાલીને

ચંકમિયા. સ્ત્રીં [ચંક્રમ્ય]

અતિ ચાલીને

ચંકમ્મમાણ. કૃં [ચંક્રમ્યમાન]

ફરતું, ચાલતું, કંપતું

ચંકાર. પું [ચકાર]

ચ-કાર

ચંગબેર. પું [દેં]

કથરોટ, ચંગેરી

ચંગેરી. સ્ત્રીં [ચંકેરી]

ફૂલની છાબડી

ચંચલ. ત્રિં [ચચ્ચલ]

ચંચળ, અસ્થિર

ચંચલાયમાણ. કૃં [ચચ્ચલાયમાન]

ચંચળ, ચલાયમાન

ચંચુચ્ચિય. નં [દેં]

વાંકુ ચાલવું તે

ચંચુમાલઙય. ત્રિં [દેં]

રોમાંચિત થયેલ

ચંડ. ત્રિં [ચંડ]

તીક્ષ્ણ, ક્રોધાવેશ યુક્ત

ચંડકોસિય. વિં [ચંડકૌશિક]

‘કોસિય’ જે મરીને દ્રષ્ટિવિષ સર્પ થયેલ. ભં મહાવીરને જેણે કનગખલ આશ્રમમાં ડંસ દીધેલ.

ચંડવિકિય. વિશેં [દેં]

ક્રોધ પ્રગટ થવાથી રૌદ્ર રૂપ ધારણ કરેલ

ચંડજ્ઞય. વિં [ચંડજ્ઞય]

અરક્ષુરીનો રાજા, જેણે પોતાની બહેને **ચંદજસા** ને

ધનમિત્ત ના પુત્ર **સુજાત** સાથે પરણાવેલી.

ચંડપિંગલ. વિં [ચંડપિંગલ]

વસંતપુરનો એક ચોર, તે રાજ્યની ગણિકા સાથે રહેતો

હતો, એક વખત રાણીનો હાર ચોરીને ગણિકાને આપેલો,

તે ગુનામાં રાજાએ તેને ફાંસી આપી. તેણે મોહગર્ભિત

નિયાણું કર્યું.

ચંડમેહ. વિં [ચંડમેહ]

આ અવસર્પિણીકાળનાં ભરતક્ષેત્રના પ્રતિવાસુદેવ

આસગ્ગીવ નો દૂત.

ચંડરુદ્ધ. વિં [ચંડરુદ્ધ]

એક ક્રોધી આચાર્ય, જેણે પોતાના શિષ્યને માથે ડંડો મારી

તેનું માથું ફોડી નાંખેલ. (પછીથી તેને કેવળજ્ઞાન થયું.)

ચંડવડંસઅ. વિં [ચંદ્રવતંસક]

સાકેતનગરના રાજા તેની પત્ની (રાણી) **ધારિણી** હતી.

મુનિચંદ તેમનો પુત્ર હતો. રાજાએ દીક્ષા લીધી. મોક્ષે

ગયા.

ચંડવડિંસઅ. વિં [ચંદ્રાવતંસક]

જુઓ ‘ચંડવડંસઅ’

ચંડવિસ. નં [ચંડવિષ]

તીવ્ર ઝેર

ચંડવેગ. વિં [ચંડવેગ]

કાકંદીનો એક રહેવાસી, જેણે **અભયઘોષ** રાજર્ષિને હણેલા

ચંડા. સ્ત્રીં [ચંડા]

ચમરેન્દ્ર વગેરેની મધ્યમ પર્ષદા-સભા,

દેવતાની એક ગતિ ચાંડાલ,

એક હલકી જાતિ, શુદ્ર

ચંડાલ. પું [ચંડાલ]

ચાંડાલ એક હલકી જાતિ, શુદ્ર

ચંડાલિય. ન૦ [ચાણ્ડાલિક]

ચાંડાલ જેવું કર્મ

ચંડિક્ક. પુ૦ [દે૦]

ક્રોધ, ચાંડિક્ય

ચંડિક્કિય. ત્રિ૦ [દે૦]

ક્રોધ પ્રગટવાથી રૌદ્રરૂપ ધારેલ

ચંડી. સ્ત્રી૦ [ચણ્ડી]

એક સાધારણ વનસ્પતિ, ચંડી દેવી

ચંદ. પુ૦ [ચન્દ્ર]

ચંદ્ર, એક દેવવિમાન, એક વક્ષસ્કાર પર્વત, જ્યોતિષ્ઠ, એક દ્રહ, એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર, એક સંવત્સર, એક અધ્યયન, રાધાવેધની પુતળીની ડાબી આંખ

ચંદ. વિ૦ [ચન્દ્ર]

જ્યોતિષ્ઠેન્દ્ર, ભ૦ મહાવીરને વંદનાર્થે સપરિવાર આવેલ. પૂર્વભવમાં તે શ્રાવસ્તી નગરીનો અંગડ નામે ગાથાપતિ હતો. ભ૦ પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. છેલ્લા પંદર દિવસનું અનશન કરી, મૃત્યુ બાદ ચંદ થયો.

ચંદઉત્ત. વિ૦ [ચન્દ્રગુપ્ત]

પાડલિપુત્રનો રાજા, તે નંદ ના રાજ્યમાં રહેતા મયુરપોષકનો પુત્ર હતો. ચાણક્ક ની મદદથી તે પાડલિપુત્રનો રાજા થયો. પછી રાજા નંદ ની પુત્રીને પરણેલ. તેના પુત્રનું નામ ચિંદુસાર હતું.

ચંદઓત્ત. વિ૦ [ચન્દ્રગુપ્ત]

જુઓ 'ચંદઉત્ત'

ચંદગુત. વિ૦ [ચન્દ્રગુપ્ત]

જુઓ 'ચંદઉત્ત', પાડલિપુત્ર નગરનો રાજા, તેને ધમ્મસીહ મિત્ર હતો.

ચંદઘોસ. વિ૦ [ચન્દ્રઘોષ]

અરક્ષરી નગરીનો રાજા

ચંદચ્છાઅ. વિ૦ [ચન્દ્રચ્છાઅ]

ચંપાનગરીનો રાજા, ભ૦ મલ્લિ પાસે દીક્ષા લીધી. મોક્ષે ગયા.

ચંદજસા. વિ૦ [ચન્દ્રયશ]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રના કુલકર વિમલવાહન ની પત્ની

ચંદંતરિય. પુ૦ [ચન્દ્રન્તરિત]

ચંદ્ર દ્વારા આવેલ, અવરાયેલ ચંદ્ર

ચંદક. પુ૦ [ચન્દ્રક]

જુઓ 'ચંદ'

ચંદકંત. પુ૦ [ચન્દ્રકાન્ત]

એક મણિ-વિશેષ, એક દેવવિમાન

ચંદકંતા. સ્ત્રી૦ [ચન્દ્રકાન્તા]

એક કુલકર પત્ની, એક નગરી

ચંદકૂડ. ન૦ [ચન્દ્રકૂટ]

એક દેવવિમાન

ચંદગવિજ્ઞ. ન૦ [ચન્દ્રકવેધ્ય]

એક (પ્રકિર્ણક) આગમસૂત્ર, રાધાવેધ

ચંદગવિજ્ઞય. ન૦ [ચન્દ્રકવેધ્યક]

જુઓ ઉપર

ચંદગવેજ્ઞ. ન૦ [ચન્દ્રકવેધ્ય]

જુઓ ઉપર

ચંદચરિય. ન૦ [ચન્દ્રચરિત]

ચંદ્રની ગતિ ગણવાની વિદ્યા

ચંદચરિયા. સ્ત્રી૦ [ચન્દ્રચરિકા]

જુઓ ઉપર

ચંદચાર. પુ૦ [ચન્દ્રચાર]

ચંદ્રની ગતિ

ચંદચ્છાય. પુ૦ [ચન્દ્રચ્છાય]

એક ખાસ નામ

ચંદજોગ. પુ૦ [ચન્દ્રયોગ]

નક્ષત્રની સાથે ચંદ્રનો યોગ થવો તે

ચંદજ્ઞય. પુ૦ [ચન્દ્રધ્વજ]

એક દેવવિમાન

ચંદત્થમણપવિભક્તિ. પુ૦ [ચન્દ્રાસ્તમનપ્રવિભક્તિ]

એક દેવાતાઇ નાટક

ચંદદહ. પુ૦ [ચન્દ્રદ્રહ]

એક દ્રહ

ચંદદિન. પુ૦ [ચન્દ્રદિન]

એકમ વગેરે તિથિ

ચંદદીવ. પુઠ [ચન્દ્રદીપ]

એક દ્વીપ

ચંદદ્વહ. પુઠ [ચન્દ્રદ્વહ]

એક દ્વહ વિશેષ

ચંદદીવ. પુઠ [ચન્દ્રદીપ]

એક દ્વીપ

ચંદદ્વ. નઠ [ચન્દ્રાર્ધ]

અડધો ચંદ્ર

ચંદન. નઠ [ચન્દન]

ચંદન, સુખડ, એક બેઠબ્દિય જીવ, ચંદનમણિ, એક દેવ વિમાન, સુગંધિત વૃક્ષ કે લાકડું

ચંદનકયચચ્ચાય. નઠ [ચન્દનકૃતચર્ચક]

ચંદનનું વિલેપન કરવું તે

ચંદનગ. નઠ [ચન્દન]

જુઓ ઉપર

ચંદનપયટ્ટિય. નઠ [ચન્દનપદસ્થિત]

ચંદનના બનેલા

ચંદનપાયવ. પુઠ [ચન્દનપાદપ]

ચંદનનું વૃક્ષ

ચંદનપુડ. પુઠ [ચન્દનપુટ]

ચંદનનો પડો

ચંદના. વિઠ [ચન્દના]

ચંપાનગરીના રાજા **દધિવાહન** ની પુત્રી, તેનું મૂળ નામ **વસુમતી** હતું. તે રાજ્યભ્રષ્ટ થતા તેણી કૌસાંબીના સાર્થવાહ **ધનાવહ** ને ત્યાં દાસી તરીકે વેચાણી, ભઠ મહાવીરનો છ માસનો અભિગ્રહ તેણી પાસે પૂરો થયો, પછી દીક્ષા લઈ આર્યા બન્યા. જે ભઠ મહાવીરના ૩૬૦૦૦ સાધ્વીઓમાં મુખ્યા સાધ્વી હતા, તેમના મુખ્ય શિષ્યા **મિયાવઈ** હતા, જેની સાથેના પરસ્પર પ્રામણ્યથી તે બંનેને કેવળજ્ઞાન થયેલું. રાજા **સેણિઝ** ના પણ **કાલિ** આદિ દશ રાણી તેમની પાસે દીક્ષિત થયેલા.

ચંદનાગરી. સ્ત્રીઠ [ચન્દનાગરી]

જૈન-મુનિની એક શાખા

ચંદપડિમા. સ્ત્રીઠ [ચન્દ્રપ્રતિમા]

ચંદ્ર નામનો અભિગ્રહ જેમાં શુકલપક્ષમાં એકેક કોળિયો વધારે અને કૃષ્ણપક્ષમાં એકેક કોળિયો ઘટાડી ઉણોદરી તપ કરાય તે

ચંદપન્નત્તિ. સ્ત્રીઠ [ચન્દ્રપ્રજ્ઞત્તિ]

એક (ઉપાંગ) આગમસૂત્ર

ચંદપરિમંડલ. નઠ [ચન્દ્રપરિમણ્ડલ]

ચંદ્રનું ભ્રમણ મંડલ

ચંદપરિએસ. પુઠ [ચન્દ્રપરિવેષ]

ચંદ્રને ફરતો મંડલાકાર દેખાવ

ચંદપરિવેસ. પુઠ [ચન્દ્રપરિવેષ]

જુઓ ઉપર

ચંદપવ્વત. પુઠ [ચન્દ્રપર્વત]

એક પર્વત

ચંદપવ્વય. પુઠ [ચન્દ્રપર્વત]

એક પર્વત

ચંદપાણિલેહા. સ્ત્રીઠ [ચન્દ્રપાણિરેખા]

ચંદ્ર ફરતી પાણિ જેવી રેખા

ચંદપ્પભ-૧. વિઠ [ચન્દ્રપ્રભ]

વર્તમાન ચોવીસીના આઠમાં તીર્થંકર. જુઓ 'ચંદપ્પહ'

ચંદપ્પભ-૨. વિઠ [ચન્દ્રપ્રભ]

મથુરા નગરીનો એક ગાથાપતિ. **ચન્દસિરી** તેની પત્ની હતી. **ચંદપ્પમા** તેની પુત્રી હતી.

ચંદપ્પભા. વિઠ [ચન્દ્રપ્રભા]

મથુરાના ગાથાપતિ **ચંદપ્પમ** અને **ચંદસિરિ** ની પુત્રી. ભઠ પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ ચંદ્રની દેવી બની.

ચંદપ્પભા. સ્ત્રીઠ [ચન્દ્રપ્રભા]

ચંદ્રની એક અગ્રમહિષી, એક જાતનો દારુ, એક પાલખી

ચંદપ્પહ-૧. વિઠ [ચન્દ્રપ્રભ]

ભરતની આ ચોવીસીના આઠમાં તીર્થંકર તે '**સસિ**' નામે પણ ઓળખાય છે. ચંદપુરના રાજા **મહસેન** અને રાણી **લક્ષ્મણા** ના પુત્ર, દેહનો વર્ણ શ્વેત હતો. ૧૦૦૦ પુરુષ સાથે દીક્ષા લીધી. તેમને ૯૩ ગણ અને ૯૩ ગણધર હતા. એક લાખ પૂર્વનું આયુ પાળી મોક્ષે ગયા.

ચંદપ્પહ-૨. વિઠ [ચન્દ્રપ્રભ]

જુઓ 'ચંદપ્પભ-૨'

ચંદ્રપ્પહા. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રપ્રભા]

જુઓ ઉપર

ચંદ્રભાગા. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રભાગા]

એક નદી

ચંદ્રમંડલ. ન૦ [ચંદ્રમણ્ડલ]

ચંદ્રનું માંડલું, ચંદ્રબિંબ કે વિમાન, ચંદ્રને આકાશમાં ચાલવાનો નિયતમાર્ગ

ચંદ્રમંડલપવિભક્તિ. ન૦ [ચંદ્રમણ્ડલપ્રવિત્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

ચંદ્રમગ્ગ. પુ૦ [ચંદ્રમાર્ગ]

ચંદ્રનો મંડલગતિથી પરિભ્રમણ માર્ગ

ચંદ્રમસ. પુ૦ [ચંદ્રમસ]

ચંદ્રમા

ચંદ્રમા. પુ૦ [ચંદ્રમસ]

ચંદ્રમા

ચંદ્રમાસ. પુ૦ [ચંદ્રમાસ]

ચંદ્રને આશ્રિને ગણાતો મહીનો

ચંદ્રય. પુ૦ [ચંદ્રક]

મોરપીંછનો ચાંદલો

ચંદ્રલેસ. પુ૦ [ચંદ્રલેશ્ય]

એક દેવવિમાન

ચંદ્રલેસ્સા. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રલેશ્યા]

ચંદ્ર વિમાનની ક્રાંતિ

ચંદ્રવર્ડિસય-૧. પુ૦ [ચંદ્રાવતંસક]

એક દેવવિમાન

ચંદ્રવર્ડિસઅ-૨. વિ૦ [ચંદ્રાવતંસક]

સાકેતનગરીનો રાજા, તેને **ધારિણી** તથા બીજી એક પત્ની હતી. **ગુણચંદ** પુત્રો હતા. અભિગ્રહ પૂર્વક કાયોત્સર્ગમાં રાત્રિ પસાર કરી મૃત્યુ પામ્યો.

ચંદ્રવર્ડેસઅ. વિ૦ [ચંદ્રાવતંસક]

જુઓ 'ચંદ્રવર્ડિસઅ-૨'

ચંદ્રવર્ડેસય. પુ૦ [ચંદ્રાવતંસક]

જુઓ 'ચંદ્રવર્ડિસઅ-૧'

ચંદ્રવર્ણ. ન૦ [ચંદ્રવર્ણ]

એક દેવવિમાન

ચંદ્રવર્ણાભ. પુ૦ [ચંદ્રવર્ણાભ] જુઓ ઉપર

ચંદ્રવિમાન. પુ૦ [ચંદ્રવિમાન]

ચંદ્રનું વિમાન

ચંદ્રવિલાસિણી. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રવિલાસિની]

ચંદ્રના જેવા મનોહર મુખવાળી

ચંદ્રસંવચ્છર. પુ૦ [ચંદ્રસમ્વત્સર]

ચંદ્રમાસ નિષ્પન્ન એક વર્ષ

ચંદ્રસાલિયા. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રશાલિકા]

મજલો છત

ચંદ્રસિંગ. પુ૦ [ચંદ્રશૃંગ]

એક દેવવિમાન

ચંદ્રસિદ્ધ. પુ૦ [ચંદ્રસૃષ્ટ]

એક દેવવિમાન

ચંદ્રસિરિ-૧. વિ૦ [ચંદ્રશ્રી]

મથુરા નગરીનો એક ગાથાપતિ. **ચંદ્રપ્પભ** ની પત્ની.

ચંદ્રપ્પભા તેની પુત્રી હતી.

ચંદ્રસિરિ-૨. વિ૦ [ચંદ્રશ્રી]

પાડલિપુત્રના ગાથાપતિ **ધમ્મસીહ** ની પત્ની.

ચંદ્રસૂર્યદંસણગ. પુ૦ [ચંદ્રસૂર્યદર્શનક]

બાળકને ચંદ્રસૂર્યનું દર્શન કરાવવાનો એક સંસ્કાર

ચંદ્રસૂર્યદંસણિયા. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રસૂર્યદર્શનિકા]

જુઓ ઉપર

ચંદ્રસૂર્યદંસાવણિયા. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રસૂર્યદર્શનિકા]

જુઓ ઉપર

ચંદ્રહોરા. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રહોરા]

ચંદ્ર સંબંધિ હોરા કે એક જ્યોતિષ શાસ્ત્ર

ચંદા. સ્ત્રી૦ [ચંદ્રા]

ચંદ્રની રાજધાની

ચંદાગમનપવિભક્તિ. ન૦ [ચંદ્રાગમનપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

ચંદાગાર. પુ૦ [ચંદ્રાકાર]

ચંદ્ર આકારે રહેલ

ચંદાનન. વિ૦ [ચંદાનન]

જંબુદ્વીપના ઐરવત ક્ષેત્રની આ ચોવીસીના પ્રથમ તીર્થંકર, તે **મેહકુડ** પર્વત ઉપર નિર્વાણ પામ્યા.

ચંદાનના. સ્ત્રી૦ [ચન્દ્રાનના]

એક શાશ્વત જિન, શાશ્વતી જિન પ્રતિમા

ચંદાભ. પુ૦ [ચન્દ્રાભ]

એક દેવવિમાન

ચંદાભ. વિ૦ [ચન્દ્રાભ]

આ અવસર્પિણીના અગિયારમાં કુલકર, જેના શાસન માં **ધિક્કાર** રાજનીતિ હતી.

ચંદાયણ. ન૦ [ચન્દ્રાયણ]

ચંદ્ર-અયન

ચંદાવત્ત. પુ૦ [ચન્દ્રાવત્ત]

એક દેવવિમાન

ચંદાવરણપવિભક્તિ. ન૦ [ચન્દ્રાવરણપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઇ નાટક

ચંદાવલિ. સ્ત્રી૦ [ચન્દ્રાવલિ]

ચંદ્રની પંક્તિ

ચંદાવલિપવિભક્તિ. ન૦ [ચન્દ્રાવલિપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઇ નાટક

ચંદાવિજ્ઞય. પુ૦ [ચન્દ્રવેધ્યક]

એક (પ્રકિર્ણક) આગમસૂત્ર

ચંદિમ. પુ૦ [ચન્દ્રમસ્]

ચંદ્રમા, એક અધ્યયન

ચંદિમ. વિ૦ [ચન્દ્ર]

સાકેતનગરીની સાર્થવાહિની **ભદ્રા** નો પુત્ર, ભ૦ મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ બાદ સર્વાર્થસિદ્ધિવિમાને દેવ

ચંદિમસૂરિયસંઠિતિ. પુ૦ [ચન્દ્રમસૂર્યસંસ્થિતિ]

ચંદ્ર સૂર્યની સંસ્થિતિ

ચંદિમા. સ્ત્રી૦ [ચન્દ્રિકા]

ચંદ્રમા એક અધ્યયન, ચંદ્રિકા, જ્યોત્સ્ના, ભદ્રા સાર્થવાહીના પુત્ર

ચંદુગમણપવિભક્તિ. ન૦ [ચન્દ્રોગમનપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઇ નાટક

ચંદુત્તરવર્ડેસગ. પુ૦ [ચન્દ્રોત્તરાવર્તસક]

એક દેવવિમાન

ચંદુલ્લ. વિશે૦ [ચન્દ્ર-લ્લ]

ચંદ્રની જેમ

ચંદોતરણ. ન૦ [ચન્દ્રાવતરણ]

એક ચૈત્ય વિશેષ

ચંદોતારાયણ. ન૦ [ચન્દ્રાવતારાયણ]

એક ઉદ્યાન

ચંદોદય. પુ૦ [ચન્દ્રોદય]

ચંદ્રનો ઉદય

ચંદોવરાગ. પુ૦ [ચન્દ્રોપરાગ]

ચંદ્ર ગ્રહણ

ચંદોવરાય. પુ૦ [ચન્દ્રોપરાગ]

ચંદ્ર ગ્રહણ

ચંપક. પુ૦ [ચમ્પક]

ચંપાનું ઝાડ, એક રક્ષક દેવતા, ચંપાનું વન તથા ત્યાં રહેનાર દેવ, ચંપો-ચંપાનું કુલ, એક તીર્થંકરનું કેવલજ્ઞાન-વૃક્ષ

ચંપકવર્ડેસય. પુ૦ [ચમ્પકાવર્તસક]

એક દેવવિમાન

ચંપગ. પુ૦ [ચમ્પક]

જુઓ 'ચંપક'

ચંપગજાતિ. સ્ત્રી૦ [ચમ્પકજાતિ]

ચંપાની જાત

ચંપગપુડ. પુ૦ [ચમ્પકપુટ]

ચંપાના કુલનો દડો

ચંપગલયા. સ્ત્રી૦ [ચમ્પકલતા]

ચંપાની વેલ

ચંપગલયાપવિભક્તિ. પુ૦ [ચમ્પકલતપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઇ નાટક

ચંપગવર્ડેસય. પુ૦ [ચમ્પકાવર્તસક]

એક દેવવિમાન

ચંપગવન. ન૦ [ચમ્પકવન]

ચંપાનું વન

ચંપછલ્લી. સ્ત્રી૦ [ચમ્પકછલ્લી]

સુવર્ણ ચંપાની ત્વચા

ચંપભેદ. પુ૦ [ચમ્પકભેદ]

સુવર્ણ ચંપાના બે ભાગ

ચંપય. પુ૦ [ચમ્પક]

જુઓ 'ચંપક'

ચંપયકુસુમ. ન૦ [ચમ્પકકુસુમ]

ચંપાનું ફૂલ

ચંપયલતા. સ્ત્રી૦ [ચમ્પકલતા]

ચંપાની વેલ

ચંપયવડેસય. ન૦ [ચમ્પકાવતંસક]

એક દેવવિમાન

ચંપયવન. ન૦ [ચમ્પકવન]

ચંપાનું વન

ચંપા. સ્ત્રી૦ [ચમ્પક]

જુઓ 'ચમ્પક'

ચંપા. સ્ત્રી૦ [ચમ્પા]

એક નગરી, કોણિકની રાજધાની, અંગદેશનું પાટનગર

ચંપાનયરી. સ્ત્રી૦ [ચમ્પાનગરી]

એક નગરી

ચંપાપવિભક્તિ. પુ૦ [ચમ્પકપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઇ નાટક

ચંપાપુડ. પુ૦ [ચમ્પકપુટ]

ચંપાના ફુલનો દડો

ચંપિજિયા. સ્ત્રી૦ [ચમ્પીયા]

ચાંપેલ

ચકારવર્ગ. પુ૦ [ચકારવર્ગ]

એક દેવતાઇ નાટક

ચકોર. પુ૦ [ચકોર]

ચકોરપક્ષી

ચક્ક. પુ૦ [ચક્ર]

ચક્ર, ચક્રવર્તીનું એક રત્ન, રથ કે ગાડાનું પૈડું, તીર્થંકર સમીપે રહેલ ધર્મચક્ર, વાસુદેવનું સુદર્શન ચક્ર, કુંભારનો ચાકડો, ચક્રાકારે હાથની રેખા, સમુદ્ર મંડલ, મુશળ-સાંભેલું

ચક્કગ. પુ૦ [ચક્રક]

એક આભરણ

ચક્કજોહી. પુ૦ [ચક્રયોધિન]

ચક્ર વડે ચુક્ર કરનાર

ચક્કજ્ઞય. પુ૦ [ચક્રધ્વજ]

ચક્રાકાર ધ્વજ

ચક્કલ્લચક્કવાલ. ન૦ [ચક્રાલ્લચક્રવાલ]

અર્ધચક્ર, વર્તુળ-અર્ધવર્તુળ

ચક્કલ્લવાલસંઠિત. પુ૦ [ચક્રાલ્લચક્રવાલસંઠિત]

ચક્ર-અર્ધચક્રાકારે રહેલ

ચક્કથૂભ. પુ૦ [ચક્રસ્તૂપ]

ચક્રાકાર સ્તૂપ

ચક્કનાલિવહ. પુ૦ [ચક્રનાલિવહ]

ગોળ નાળામાંથી વહેતો

ચક્કનાલી. સ્ત્રી૦ [ચક્રનાલિ]

ગોળનાળી

ચક્કપાણિલેહા. સ્ત્રી૦ [ચક્રપાણિરેખા]

ચક્રાકાર રહેલ પાણીની રેખા

ચક્કપુરા. સ્ત્રી૦ [ચક્રપુરી]

મહાવિદેહક્ષેત્રની એક નગરી

ચક્કમિય. પુ૦ [ચક્રક્રમિત]

ભ્રમણ કરેલ

ચક્કચર. પુ૦ [ચક્રચર]

ભિક્ષુક

ચક્કરવ્વ. પુ૦ [ચક્રરક્ષ]

ચક્રનું રક્ષણ કરનાર દેવ

ચક્કરચણ. ન૦ [ચક્રરત્ન]

ચક્રવર્તીના ચૌદ રત્નમાંનું એક રત્ન

ચક્કરચણત્ત. ન૦ [ચક્રરત્નત્વ]

ચક્રરત્નપણું

ચક્કલ. પુ૦ [ચક્રલ]

સિંહાસન નીચે રાખવાની ઇંટ

ચક્કલવ્વચણ. ન૦ [ચક્રલક્ષણ]

ચક્રને જાણવાની ઉપયોગ કરવાની કળા

ચક્કવટ્ટિ. પુ૦ [ચક્રવર્તિન]

ચક્રવર્તી રાજા, છ ખંડનો અધિપતિ

ચક્કવટ્ટિગંડિયા. સ્ત્રી૦ [ચક્રવર્તિકણ્ડિકા]

જેમાં ચક્રવર્તિનું વર્ણન આવે છે તેવું બારમા અંગનું એક અધ્યયન

ચક્કવટિવંસ. પુઠ [ચક્રવર્તિવંશ]

ચક્રવર્તિનો વંશ

ચક્કવટિવિજય. પુઠ [ચક્રવર્તિવિજય]

ચક્રવર્તી રાજાની વિજય (એક ક્ષેત્ર-વિશેષ)

ચક્કવાગ. પુઠ [ચક્રવાક]

એક પક્ષી

ચક્કવાય. પુઠ [ચક્રવાક]

એક પક્ષી

ચક્કવાલ. પુઠ [ચક્રવાલ]

ચક્રાવો, સમૂહ, મંડલ, ગાડાનું પૈડું, સિંહાસનનો પાયો

ચક્કવાલા. સ્ત્રીઠ [ચક્રવાલા]

મંડલાકારશ્રેણી

ચક્કવૂહ. પુઠ [ચક્રવૂહ]

યુદ્ધમાં ચક્રાકાર વ્યૂહરચવાની કળા

ચક્કહર. પુઠ [ચક્રધર]

ચક્રને ધારણ કર્તા

ચક્કાઉહ. પુઠ [ચક્રાયુધ]

એક ગણધર

ચક્કાઉહ. વિઠ [ચક્રાયુધ]

સોળમાં તીર્થંકર સંતિ (શાંતિનાથ) ના પહેલા શિષ્ય.

ચક્કાક. પુઠ [ચક્રવાક]

એક પક્ષી, પવન

ચક્કાગ. પુઠ [ચક્રવાક]

એક પક્ષી, પવન

ચક્કાય. પુઠ [ચક્રવાક]

એક પક્ષી, પવન

ચક્કિ. પુઠ [ચક્રિન]

ચક્રવર્તી રાજા

ચક્કિય. પુઠ [ચક્રિક]

ચક્ર નામનું આયુધ લઈને ચાલનાર

ચક્કિય. ત્રિઠ [ચાક્રિક]

તેલી, ડુંભાર, ભિક્ષુકની એક જાતિ

ચક્કિયસાલા. સ્ત્રીઠ [ચક્રિકશાલા]

તેલ વગેરે વેચવાની દુકાન

ચક્કિયા. ધાઠ [શક્ત્યુનાત્]

સમર્થ થઈ શકવું

ચક્ષિંદિય. નઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિય]

ચક્ષુ નામક એક ઇન્દ્રિય, આંખ

ચક્ષિંદિયત્ત. નઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિયત્વ]

ચક્ષુઇન્દ્રિયાણું

ચક્ષિંદિયનિગ્રહ. પુઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિયનિગ્રહ]

ચક્ષુ ઇન્દ્રિયના વિષયનો નિગ્રહ કરવો તે

ચક્ષિંદિયપચ્ચક્ષ. નઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ]

ચક્ષુ ઇન્દ્રિય સમક્ષ

ચક્ષિંદિયપરિણામ. પુઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિયપરિણામ]

ચક્ષુ ઇન્દ્રિય વિષયજન્ય ભાવ

ચક્ષિંદિયભાવના. સ્ત્રીઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિયભાવના]

ચક્ષુ ઇન્દ્રિય સંબંધિ ભાવના

ચક્ષિંદિયલબ્ધિ. સ્ત્રીઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિયલબ્ધિ]

ચક્ષુ ઇન્દ્રિયની પ્રાપ્તિ

ચક્ષુ. નઠ [ચક્ષુષ્]

આંખ, શાસ્ત્રીયજ્ઞાન

ચક્ષુહિંદિય. નઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિય]

આંખ

ચક્ષુહિંદિયત્ત. નઠ [ચક્ષુરિન્દ્રિયત્વ]

ચક્ષુ-ઇન્દ્રિયપણું

ચક્ષુકંતા. સ્ત્રીઠ [ચક્ષુષ્કાન્તા]

એક કુલકર સ્ત્રી

ચક્ષુકાંતા. વિઠ [ચક્ષુષ્કાન્તા]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રના પાંચમાં કુલકર પસેનહ ની પત્ની.

ચક્ષુગોચર. ત્રિઠ [ચક્ષુર્ગોચર]

આંખ સામે રહેલ

ચક્ષુદંસણ. નઠ [ચક્ષુર્દર્શન]

આંખથી જોયેલ વસ્તુનો સામાન્ય બોધ થવો તે

ચક્ષુદંસણલબ્ધિ. સ્ત્રીઠ [ચક્ષુર્દર્શનલબ્ધિ]

ચક્ષુદર્શન રૂપ લબ્ધિ

ચક્ષુદંસણાવરણ. નઠ [ચક્ષુર્દર્શનાવરણ]

દર્શનાવરણીય કર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયે જીવને

આંખ દ્વારા સામાન્ય બોધ ન થાય

ચક્ષુદંસણાવરણિજ્ઞ. ન૦ [ચક્ષુર્દર્શનાવરણીય]

જુઓ ઉપર

ચક્ષુદંસણિ. ત્રિ૦ [ચક્ષુર્દર્શનિન્]

ચક્ષુદર્શનવાળો જીવ

ચક્ષુદય. પુ૦ [ચક્ષુર્દય]

જ્ઞાનરૂપી આંખ આપનાર

ચક્ષુપહ. પુ૦ [ચક્ષુષ્પથ]

નેત્ર-માર્ગ

ચક્ષુષ્પાસ. પુ૦ [ચક્ષુસ્પર્શ]

દ્રષ્ટિગોચર, આંખનો વિષય

ચક્ષુષાસ. પુ૦ [ચક્ષુસ્સપર્શ]

જુઓ ઉપર

ચક્ષુષાસઓ. અ૦ [ચક્ષુસ્સપર્શતસ્]

આંખના વિષયને આશ્રિને

ચક્ષુહ્મય. ત્રિ૦ [ચક્ષુર્મય]

આંખની પેઠે આધાર રૂપ

દક્ષુમય. ત્રિ૦ [ચક્ષુર્મય]

જુઓ ઉપર

ચક્ષુમ. પુ૦ [ચક્ષુષ્મત્]

એક કુલકર, આંખવાળું

ચક્ષુમ. વિ૦ [ચક્ષુષ્મત્]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રના સાતમાં કુલકર, જેના શાસનમાં **મન્કાર** દંડનીતિ હતી.

ચક્ષુમય. ત્રિ૦ [ચક્ષુર્મય]

આંખયુક્ત

ચક્ષુમાત. ત્રિ૦ [ચક્ષુર્મય]

આંખયુક્ત

ચક્ષુલોલુપ. વિશે૦ [ચક્ષુર્લોલુપ]

ચક્ષુની લોલુપતાળો, ચક્ષુ ઇન્દ્રિય વિષયમાં અસંયમી

ચક્ષુલ્લોયણલેસ. વિશે૦ [ચક્ષુર્લોકનલેશ્ય]

સુંદર રૂપવાળો, સુરૂપ

ચક્ષુસ. ત્રિ૦ [ચક્ષુષ]

નેત્ર ગ્રાહ્ય પદાર્થ

ચક્ષુહર. વિશે૦ [ચક્ષુર્હર]

આંખને આનંદ આપનારું

ચક્ષુરાય. પુ૦ [ચક્ષુ-રાગ]

વિશિષ્ટ આત્મ-ધર્મનો તત્ત્વાવબોધ કે શ્રદ્ધા પરત્વે પ્રીતિ

ચચ્ચ. ધા૦ [ચર્ચ]

ચંદન વગેરેથી પૂજન કરવું

ચચ્ચપુડ. પુ૦ [ચર્ચપુટ]

આઘાત વિશેષ

ચચ્ચય. પુ૦ [ચર્ચક]

છાંટણા

ચચ્ચર. ન૦ [ચત્તર]

ચારથી વધુ રસ્તા ભેગા થતા હોય તે સ્થળ, ચકલો

ચચ્ચરી. સ્ત્રી૦ [ચર્ચરી]

હાથની તાળીનો અવાજ, ગીત વિશેષ

ચચ્ચા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

શરીર ઉપર સુગંધી પદાર્થનું વિલેપન, હાથનો તાલ

ચચ્ચાગ. સ્ત્રી૦ [દે૦]

જુઓ ઉપર

ચચ્ચાય. સ્ત્રી૦ [દે૦]

જુઓ ઉપર

ચચ્ચિય. ત્રિ૦ [ચર્ચિત]

વિલેપન કરેલ

ચડ. ધા૦ [આ+રુહ]

ચઢવું, ઉપર બેસવું

ચડકર. પુ૦ [દે૦]

સમૂહ, જુથ, આડંબર, નોકર, ચટકા દેનાર ડાંશ વગેરે, મુખ્ય લડવૈયો

ચડકરક. પુ૦ [દે૦]

જુઓ ઉપર

ચડગ. પુ૦ [ચટક]

ચકલો, નોકર

ચડગર. પુ૦ [દે૦]

જુઓ 'ચડકર'

ચડચડ. પુ૦ [ચડચડ]

ચડચડ કે તડતડ એવો શબ્દ

ચડવેલા. સ્ત્રી૦ [ચપેટા]

પોરસ કરવો

ચડુત્તર. પુઠ [ચડુત્તર] ઉતર-ચડ, વાદ-વિવાદ	ચાંપવું, દાબી દેવું, ભૂંસી નાંખવું, લાત મારવી, પજવવું
ચડુયાર. પુઠ [ચડુકાર] ખુશામત કરનાર	ચમઢિજંત. કૃ [દેઠ] પીડા પહોંચાડતો, ખાતો
ચડુયારી. ત્રિઠ [ચડુકારિન્] ખુશામતીયો	ચમર. પુઠ [દેઠ] ચામર, એક પશુવિશેષ
ચડુલ. ત્રિઠ [ચડુલ] ચપળ, અસ્થિરચિત્ત	ચમર. પુઠ [ચમર] ભવનપતિનો એક ઇન્દ્ર, એક પશુ, એક ગણધર
ચડુલી. સ્ત્રીઠ [ચડુલી] ધાસના પુળાના અગ્રભાગનો અગ્નિ	ચમર. વિઠ [ચમર] આ ચોવીસીના પાંચમાં તીર્થકર સુમઢ ના પ્રથમ શિષ્ય.
ચળ. નઠ [ચન] ચણા, ધાન્ય વિશેષ	ચમરચંચ. પુઠ [ચમરચચ્ચ] ચમરેન્દ્રનો આવાસ પર્વત
ચળગ. પુઠ [ચળગ] જુઓ ઉપર	ચમરચંચા. સ્ત્રીઠ [ચમરચચ્ચા] ચમરેન્દ્રની રાજધાની
ચતુરિંદિય. પુઠ [ચતુરિન્દિય] જુઓ 'ચતુરિંદિય'	ચમરબલિ. પુઠ [ચમરબલિ] ભવનપતિના ઇન્દ્રો- ચમર અને બલિ
ચત્ત. નઠ [ત્યક્ત] ત્યાગ કરેલ, છોડેલ	ચમરી. સ્ત્રીઠ [ચમરી] એક સ્ત્રી પશુ
ચત્તદેહ. વિશેઠ [ત્યક્તદેહ] જેને દેહ કે દેહની મમતા છોડી દીધેલ છે તે	ચમરીગંડ. પુઠ [ચમરગણ્ડ] 'ચમર' પશુના ગાલ, નાનું ચમર પશુ
ચત્તા. કૃ [ત્યક્ત્વા] ત્યાગ કરીને	ચમરુપ્પાત. પુઠ [ચમરોત્પાત] દશ આશ્વર્યમાંનું એક આશ્વર્ય-ચમરેન્દ્ર ઉપર શકેન્દ્ર સાથે લડવા ગયેલ તે ચમરનો ઉત્પાત અર્થાત ઉપલા દેવલોકે જવું તે
ચનિઅ. વિઠ [ચનક] ચાળક્ક ના પિતા	ચમસ. પુઠ [ચમસ] કડછી, ચાટવો
ચપ્પુડિયા. સ્ત્રીઠ [ચપ્પુટિકા] ચપટી	ચમુ. સ્ત્રીઠ [ચમુ] જુઓ 'ચમૂ'
ચમવક. પુઠ [ચમત્કર] આશ્ચર્યકારી	ચમૂ. સ્ત્રીઠ [ચમૂ] સેના, લશ્કર
ચમઢ. ધાઠ [યુજ્] ભોજન કરવું, ખાવું	ચમ્મ. નઠ [ચર્મન્] ચામડું, ચામડી
ચમઢ. ધાઠ [દેઠ] મદન કરવું, પીડા આપવી, નિંદા કરવી, ઉદ્વિગ્ન કરવા	ચમ્મકોસ. પુઠ [ચર્મકોશ] ચામડાની થેલી
ચમઢણ. નઠ [દેઠ] ભોજન, ખાણું, મદન, કષ્ટ, નિંદા, ગર્હા, કદાર્થના	ચમ્મકોસગ. પુઠ [ચર્મકોશક] ચામડાની કોથળી
ચમઢળા. સ્ત્રીઠ [દેઠ]	

ચમ્મકોસય. પુઠ [ચર્મકોશક]

જુઓ ઉપર

ચમ્મકોસિયા. સ્ત્રીઠ [ચર્મકોશિકા]

જુઓ ઉપર

ચમ્મખંડિય. ત્રિઠ [ચર્મખાણ્ડિક]

ચામડાના જ સર્વ ઉપકરણ રાખનાર એક ભિક્ષુ વર્ગ

ચમ્મગ. નઠ [ચર્મક]

પાદુકા, સંન્યાસીનું એક ઉપકરણ

ચમ્મચ્છેદન. નઠ [ચર્મચ્છેદન]

ચામડું કાપવાનું એક શસ્ત્ર

ચમ્મચ્છેદનગ. પુઠ [ચર્મચ્છેદનક]

જુઓ ઉપર

ચમ્મચ્છેયણગ. પુઠ [ચર્મચ્છેદનક]

જુઓ ઉપર

ચમ્મટિલ. પુઠ [ચર્માસ્થિલ]

ચામાચીડીયું

ચમ્મપક્ષિ. પુઠ [ચર્મપક્ષિન્]

ચામડાની પાંખવાળા પક્ષી જેવા કે- છાપા

ચમ્મપક્ષી. પુઠ [ચર્મપક્ષિન્]

જુઓ ઉપર

ચમ્મપટ્ટ. પુઠ [ચર્મપટ]

ચામડાનો પટ્ટો

ચમ્મપત્ત. પુઠ [ચર્મપાત્ર]

ચામડાનું પાત્ર

ચમ્મપલિચ્છેયણય. નઠ [ચર્મપરિચ્છેદનક]

ચામડાનો કકડો

ચમ્મપાણિ. ત્રિઠ [ચર્મપાણિ]

જેના હાથમાં ચામડું છે તે

ચમ્મપાય. નઠ [ચર્મપાત્ર]

ચામડાનું પાત્ર

ચમ્મપાસય. પુઠ [ચર્મપાશક]

ચામડાની જાળ

ચમ્મબંધણ. નઠ [ચર્મબન્ધન]

ચામડાનું બંધન

ચમ્મય. પુઠ [ચર્મક]

ચામડાની પગે બાંધવાની પટ્ટી, ચામડાનો સોલ

ચમ્મરયણ. નઠ [ચર્મરત્ન]

ચક્રવર્તીના ચૌદ રત્નમાંનું એક રત્ન

ચમ્મરયણત્ત. નઠ [ચર્મરત્નત્વ]

ચર્મરત્નપણું

ચમ્મરુક્ષ. પુઠ [ચર્મરુક્ષ]

એક વૃક્ષ- વનસ્પતિ વિશેષ

ચમ્મલક્ષણ. નઠ [ચર્મલક્ષણ]

ચર્મ વિષયક-લક્ષણ

ચમ્મેટ્ટ. પુઠ [ચર્મેટ્ટ]

મુદ્રર, કસરતનું એક સાધન

ચમ્મેટ્ટગ. નઠ [ચર્મેટ્ટક]

લુહારને લોઢું ટીપવાનું એક ઓજાર

ચય. પુઠ [ચય]

શરીર, દેહ, એકઠા થવું, વૃદ્ધિ,

છંટોની રચના વિશેષ

ચય. નઠ [ચ્યવન]

જન્માંતર ગમન, દેવલોકમાંથી ચલવું તે

ચય. ધાઠ [ચક્]

સમર્થ હોવું, સકવું

ચય. ધાઠ [ત્યજ્]

ત્યાગ કરવો, છોડવું

ચય. ધાઠ [ચ્યુ]

મરવું, સ્વર્ગમાંથી દેવાયુ પુરૂ થવું

ચય. ધાઠ [ચ્યવ્]

ચલવું, અન્ય ભવમાં જવું

ચય. કૃ [ચ્યુત]

ચલેલો

ચયંત. કૃ [ત્યજત્]

ત્યાગ કરતો, છોડતો

ચયન. નઠ [ચ્યવન]

સ્વર્ગથી દેવભવ પુરો કરી મરણ પામવું,

જન્માંતરગમન

ચયમાણ. કૃ [ચ્યવમાન]

ચલવન પામતો

ચયમાણ. કૃ [ત્યજત્]

ત્યાગ કરતો

ચયરિત્તકર. ત્રિં [ચયરિત્તકર]

એકઠું કરવું, ગ્રહણ કરવું

ચયાવેયવ્ય. ત્રિં [ચ્યાવયિત્તવ્ય]

ચયવનને યોગ્ય

ચયોવચય. ત્રિં [ચયોપચયિક]

ન્યૂનાધિક થનાર, વૃદ્ધિ-હાનિ પામનાર

ચયોવચય. ત્રિં [ચયોપચય]

જુઓ ઉપર

ચર. પું [ચર]

ગમન, ગતિ, ચાલનાર, વર્તન, હાલતા-ચાલતા ત્રસ જીવ

ચર. ધાં [ચર્]

સંયમ માર્ગમાં ગતિ કરવી, ગતિ કરવી, ભક્ષણ કરવું

ચરંત. કૃ [ચરત્]

ચાલતો, ગતિ કરતો, ભક્ષણ કરતો

ચરગ. ત્રિં [ચરક]

ચાલનાર, ફરનાર, આચરનાર, દંશ મશકાદિ જંતુ

ચરગ. ત્રિં [ચરક]

ઘાડપાડી ભિક્ષા માંગનાર, ત્રિદંડીની એક જાતિ

ચરણ. નં [ચરણ]

ચારણ, પગ, ગમન, વિહાર, સેવન, ચારિત્ર, આચરણ, ક્રિયા, શ્રમણધર્મ, ગવેસણા, નિત્ય અનુષ્ઠાન, વ્રત-શ્રમણધર્માદિ, ઉચ્ચ-નીચકુલમાં ભિક્ષાર્થે ફરવું, સર્વ વિરતિ રૂપ, સંયમ, ચારિત્ર

ચરણઅનુઓગ. પું [ચરણાનુઓગ]

સાધુ-સાધ્વીના આચારનું વર્ણન કરતો અનુઓગ

ચરણકરણ. નં [ચરણકરણ]

સંયમના મૂળ અને ઉત્તરગુણ

ચરણકરણાનુઓગ. પું [ચરણકરણાનુઓગ]

જુઓ 'ચરણઅનુઓગ'

ચરણકરણાલસાણ. પું [ચરણકરણાલસાણ]

મૂળ ઉત્તરગુણમાં આળસુ

ચરણધર્મ . પું [ચરણધર્મ]

ચારિત્રધર્મ

ચરણપડિવત્તિહેઉ. પું [ચરણપ્રતિપતિહેતુ]

ચારિત્ર સ્વીકાર હેતુ

ચરણપઢ્ઢ. ત્રિં [ચરણપ્રભટ્ઢ]

ચારિત્રથી ભ્રષ્ટ થયેલ

ચરણપ્પહાણ. ત્રિં [ચરણપ્રધાન]

ચારિત્રની જેમાં પ્રધાનતા છે તે

ચરણમોહનીય. નં [ચારિત્રમોહનીય]

મોહનીયકર્મની પ્રકૃતિ કે જેના ઉદયે જીવ ચારિત્ર ન પામે

ચરણરહિય. નં [ચરણરહિય]

ચારિત્ર રહિત

ચરણવિસોહિ. સ્ત્રીં [ચરણવિશોધિ]

ચારિત્ર વિશુદ્ધિ

ચરણવિહિ. પું [ચરણવિધિ]

એક (ઉત્કાલિક) આગમ સૂત્ર

ચરમ. ત્રિં [ચરમ]

છેલ્લું, છેવટનું, એક ગણધર, છેલ્લા ભવવાળો, પર્યંતવર્તી-અનંતર ભવે મુક્તિ પામનાર, એક ઉદ્દભશક, શૈલેશીકરણના અંતસમયે વર્તતો જીવ

ચરમઅભિસેયનિબદ્ધ. નં [ચરમાભિષેકનિબદ્ધ]

એક દેવતાઈ નાટક

ચરમંત. નં [ચરમાન્ત]

અંતવર્તી પ્રદેશ, છેલ્લો

ચરમકામભોગનિબદ્ધ. નં [ચરમકામભોગનિબદ્ધ]

એક દેવતાઈ નાટક-વિશેષ

ચરમચવણનિબદ્ધ. નં [ચરમચવનનિબદ્ધ]

એક દેવતાઈ નાટક-વિશેષ

ચરમજમ્મણનિબદ્ધ. નં [ચરમજન્મનિબદ્ધ]

એક દેવતાઈ નાટક-વિશેષ

ચરમજોવ્વણનિબદ્ધ. નં [ચરમયૌવનનિબદ્ધ]

એક દેવતાઈ નાટક-વિશેષ

ચરમતવચરણનિબદ્ધ. નં [ચરમતપચરણનિબદ્ધ]

એક દેવતાઈ નાટક-વિશેષ

ચરમતિથ્યપવત્તણનિબદ્ધ. નં [ચરમતિર્થપ્રવર્તનનિબદ્ધ]

એક દેવતાઈ નાટક

ચરમતિથયર. પુ૦ [ચરમતીર્થકર]
અંતિમ તીર્થકર (મહાવીર સ્વામી)

ચરમનાણુપ્પાણનિબદ્ધ. ન૦ [ચરમજ્ઞાનોત્પાદનિબદ્ધ]
એક દેવતાઇ નાટક

ચરમનિવ્વખમણનિબદ્ધ. ન૦ [ચરમનિષ્ક્રમણનિબદ્ધ]
એક દેવતાઇ નાટક

ચરમનિદાઘકાલ. પુ૦ [ચરમનિદાઘકાલ]
ઉનાળાનો આખરી સમય

ચરમનિબદ્ધ. ન૦ [ચરમનિબદ્ધ]
દેવી નાટક

ચરમપરિનિવ્વાણનિબદ્ધ. ન૦ [ચરમપરિનિર્વાણનિબદ્ધ]
એક દેવતાઇ નાટક

ચરમપુવ્વભવનિબદ્ધ. ન૦ [ચરમપૂર્વભવનિબદ્ધ]
એક દેવતાઇ નાટક

ચરમબાલભવનિબદ્ધ. ન૦ [ચરમબાલભવનિબદ્ધ]
એક દેવતાઇ નાટક

ચરમસરીરધર. પુ૦ [ચરમશરીરધર]
અંતીમ શરીરને ધારણ કરનાર

ચરમસાહરણનિબદ્ધ. ન૦ [ચરમસંહરનિબદ્ધ]
એક દેવતાઇ નાટક

ચરમાણ. કૃ૦ [ચરત્]
ફરતો, ચરતો

ચરય. ત્રિ૦ [ચરક]
જુઓ 'ચરગ'

ચરાચર. ન૦ [ચરાચર]
ગમનાગમન

ચરિઅકામ. ન૦ [ચરિતુકામ]
ભક્ષણ કરવા ઇચ્છા

ચરિઆ. સ્ત્રી૦ [ચરિકા]
પરિવ્રાજિકા, ગઢ અને શહેર વચ્ચેનો આઠ હાથ પ્રમાણ રસ્તો

ચરિં. કૃ૦ [ચરિતુમ્]
ચરવાને, ફરવાને

ચરિં. કૃ૦ [ચરિત્વા]
ગતિ કરીને, ફરીને

ચરિત. ન૦ [ચરિત]
આચરિત, ચેષ્ટિત

ચરિત્ત. ન૦ [ચારિત્ર]
ચારિત્ર મોહનીયના ક્ષય કે ક્ષયોપશમથી ઉત્પન્ન થતો આત્માનો વિરતી પરિણામ, મૂળ ઉત્તર ગુણ રૂપ, સાવધયોગનિવૃત્તિ રૂપ, સંયમ, વિરતિ, વ્રત, નિયમ, સંયમ અનુષ્ઠાન, ચરિત્ર

ચરિત્તગુત્ત. પુ૦ [ચરિત્રગુપ્ત]
ચારિત્ર વડે આત્માને ગોપવનાર

ચરિત્તગુત્તિ. સ્ત્રી૦ [ચરિત્રગુપ્તિ]
મન-વચન-કાયાની અશુભપ્રવૃત્તિ રોકનાર

ચરિત્તધમ્મ. પુ૦ [ચરિત્રધર્મ]
ક્ષાન્ત્યાદિ દશવિધ શ્રમણધર્મ, વિરતિ રૂપ ધર્મ

ચરિત્તનાસ. પુ૦ [ચારિત્રનાશ]
ચારિત્રનો ભંગ કે વિનાશ કરવો તે

ચરિત્તપજ્જવ. પુ૦ [ચારિત્રપર્યાય]
પરિત્રના પર્યાય-વિશુદ્ધિના અંશ

ચરિત્તપરિણામ. પુ૦ [ચારિત્રપરિણામ]
ચારિત્ર વિષયક પરિણામ-ભાવ

ચરિત્તપાણ. પુ૦ [ચરિત્તપ્રાણ]
ચારિત્રરૂપી પ્રાણ

ચરિત્તપ્પહાણ. પુ૦ [ચરિત્રપ્રધાન]
ચારિત્રની જેમાં મુખ્યતા છે તે

ચરિત્તબલિય. પુ૦ [ચરિત્રબલિક]
ચારિત્ર વડે બળવાન

ચરિત્તભાવના. સ્ત્રી૦ [ચરિત્રભાવના]
ચારિત્ર વિષયક ભાવના

ચરિત્તભેયણી. સ્ત્રી૦ [ચરિત્રભેદિની]
એક કથા

ચરિત્તમોહ. પુ૦ [ચરિત્રમોહ]
સંયમનું આવરક એક કર્મ વિશેષ

ચરિત્તમોહણ. ન૦ [ચરિત્રમોહન]
જુઓ ઉપર

ચરિત્તમોહણિજ્જ. ન૦ [ચરિત્રમોહનીય]
એક કર્મપ્રકૃતિ જેને કારણે ચારિત્ર પ્રાપ્ત ન થાય

ચરિત્તમોહણિજ્જયા. સ્ત્રી૦ [ચરિત્તમોહનીય]

જુઓ ઉપર

ચરિત્તલલ્લિ. સ્ત્રી૦ [ચરિત્તલલ્લિ]

ચારિત્ર પ્રાપ્તિ

ચરિત્તવ. પુ૦ [ચરિત્તવત્]

ચારિત્રવાળો

ચરિત્તવિનય. પુ૦ [ચરિત્તવિનય]

ચારિત્રનું સમ્યક્ પ્રકારે પાલન કરવું

ચરિત્તવિરાહણા. સ્ત્રી૦ [ચરિત્તવિરાધના]

ચારિત્રનું ખંડન કે મલિન કરવું તે

ચરિત્તસંપન્ન. ત્રિ૦ [ચરિત્તસમ્પન્ન]

ચારિત્ર ગુણથી ભરપૂર

ચરિત્તસંપન્નયા. સ્ત્રી૦ [ચરિત્તસમ્પન્નતા]

સામાયિકાદિ ચારિત્ર વિશિષ્ટતા

ચરિત્તા. કૃ૦ [ચરિત્વા]

ફરીને, ગતિ કરીને

ચરિત્તાચરિત્ત. ન૦ [ચરિત્તાચરિત્ત]

વિરત-અવિરતપણું, દેશચારિત્ર, શ્રાવકપણું

ચરિત્તાચરિત્તલલ્લિ. સ્ત્રી૦ [ચરિત્તચરિત્તલલ્લિ]

શ્રાવક-ધર્મની પ્રાપ્તિ

ચરિત્તાચરિત્તિ. ત્રિ૦ [ચરિત્તાચરિત્તિ]

શ્રાવક, દેશવિરત

ચરિત્તાણ. કૃ૦ [ચરિત્વા]

ગતિ કરીને

ચરિત્તાણં. કૃ૦ [ચરિત્વા]

ગતિ કરીને

ચરિત્તાય. પુ૦ [ચરિત્તાયમ્]

ચારિત્રરૂપ આત્મા

ચરિત્તાયાર. પુ૦ [ચરિત્તાયાર]

પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિ રૂપ ચારિત્રના આઠ

આચાર

ચરિત્તારિય. પુ૦ [ચારિત્તાર્ય]

આર્યનો એક ભેદ

ચરિત્તાવરણિજ્જ. ન૦ [ચારિત્તાવરણીય]

ચારિત્રને આવરક કર્મવિશેષ

ચરિત્તિ. ત્રિ૦ [ચરિત્તિન્]

ચારિત્રવાન

ચરિમ. ત્રિ૦ [ચરમ]

ચરમ, અંતિમ, છેલ્લું ચરમ-શરીરી, ભવ્યજીવ,

ચરિમ. ત્રિ૦ [ચરમ]

અનંતરભવે મોક્ષ જનાર, ચરમ સમય ભાવી

ચરિમંત. ત્રિ૦ [ચરમાન્ત]

પર્યંત ભાગ

ચરિમકાલ. પુ૦ [ચરમકાલ]

અંતિમ સમય

ચરિમનિદાહકાલ. પુ૦ [ચરમનિદાહકાલ]

ઉનાળાનો અંતિમ સમય

ચરિમપદ. પુ૦ [ચરમપદ]

પન્નવણા સૂત્રનું એક પદ

ચરિમભવ. ત્રિ૦ [ચરમભવ]

છેલ્લો ભવ

ચરિમમોહણિજ્જ. ન૦ [ચરમમોહનીય]

મોહનીય કર્મનો છેલ્લો દલિક

ચરિમસમય. પુ૦ [ચરમસમય]

છેલ્લો સમય

ચરિમુદ્દેસય. પુ૦ [ચરમોદ્દેશક]

ભગવદ્ સૂત્રનો એક ઉદ્દેશો

ચરિય. ન૦ [ચરિત્ર]

ચારિત્ર, આચાર

ચરિય. ન૦ [ચરિત]

આચરણ, વર્તન

ચરિય. પુ૦ [ચરિક]

વનસ્પતિ વિશેષ

ચરિયવ્વ. ત્રિ૦ [ચરિતવ્ય]

આચરવા યોગ્ય

ચરિયા. સ્ત્રી૦ [ચર્યા]

ચાલવું, વિહાર કરવો, ઇર્થાસમિતિ, એક પરિષદ, ભિક્ષા, ગૌયરી

ચરિયા. સ્ત્રી૦ [ચરિકા]

પરિવ્રાજિકા, કિલ્લો અને નગર વચ્ચેનો માર્ગ

ચરિયાનિયટ્ટ. ત્રિં [ચરિકાનિવૃત્ત]

ચાલવા કે ગોચરી આદિથી નિવૃત્ત થયેલ

ચરિયાપવિટ્ટ. ત્રિં [ચરિકાપ્રવણિ]

ચાલવામાં પ્રવૃત્ત થયેલ, ગોચરી માટે પ્રવેશેલ

ચરિયાલિંગસામણ. નં [ચર્યાલિંગશ્રામણ્ય]

ચર્યા-વિહાર અને વેશથી શ્રમણપણું

ચરુ. પું [ચરુ]

હાંડલી, પાત્ર

ચલ. ત્રિં [ચલ]

ચાલતું, અસ્થિર, કાંપવું

ચલ. ધાં [ચલ્]

ચાલવું, ગમન કરવું

ચલિત્તા. કૃં [ચાલયિત્વા]

ગમન કરીને

ચલંત. કૃં [ચલત્]

ચાલતો, ગમન કરતો

ચલકટ્ટપય. નં [ચલકાષ્ઠપાત્ર]

અસ્થિર એવું લાકડાનું પાત્ર

ચલચલચલ. વિશેં [ચલચલચલ]

અતિ ચંચળ કે અસ્થિર

ચલચવલ. ત્રિં [ચલચવલ]

ચળ-ચપળતા યુક્ત

ચલણ. નં [ચલન]

ગતિ કરવી તે, ચાલવું

ચલણ. પું [ચરણ]

ચરણ, પગ, એક ઉદ્દેસો

ચલણતલ. નં [ચરણતલ]

પગનું તળીયું

ચલણમાલિયા. સ્ત્રીં [ચરણમાલિકા]

પગનું ધરેણું

ચલણા. સ્ત્રીં [ચલના]

ચલન, ગતિ, કંપન

ચલણાહન. નં [ચરણાહનન]

પારિણામિકી બુદ્ધિનું એક દ્રષ્ટાંત

ચલણિઆ. સ્ત્રીં [ચલનિકા]

સાધ્વીનું કઈ વસ્ત્ર

ચલણી. સ્ત્રીં [ચલની]

પગ ડૂબે, તેટલો કાદવ, સાધ્વીજીનું એક કટીવસ્ત્ર,

ચાલણી

ચલણીબહુલ. નં [ચલનીબહુલ]

કાદવની બહુલતા

ચલમણ. વિશેં [ચલમનસ્]

અસ્થિરમન, ચલિતચિત્ત

ચલમાણ. કૃં [ચલત્]

ચાલતો

ચલરાસિવિલગ્ન. ત્રિં [ચરરાશિવિલગ્ન]

ચરરાશિ સાથે જોડાયેલ

ચલસત્ત. વિશેં [ચલસત્ત્વ]

અસ્થિર, સામર્થ્ય

ચલાચલ. વિશેં [ચલાચલ]

અસ્થિર

ચલિય. વિશેં [ચલિત્]

ચલાયમાન થયેલ

ચવ. ધાં [ચ્યુ]

જન્માંતર ગમન, મરણ

ચવચવ. નં [દેં]

અનુકરણ શબ્દ, ભોજન વખતે 'ચબચબ' અવાજ કરવો તે

ચવણ. નં [ચ્યવન]

દેવલોકથી ચવવું, પતન, મરણ પામવું

ચવણકાલ. પું [ચ્યવનકાલ]

દેવતાઓનો મરણ સમય

ચવણમુહ. નં [ચ્યવનમુહ]

મરણ સન્મુખ

ચવલ. ત્રિં [ચવલ]

ચપળ, ચંચળ, ઉતાવળું, આકુળ-વ્યાકુળ

ચવલાયંત. કૃં [ચવલાયમાન]

ઉતાવળી ગતિ

ચવલિય. ત્રિં [ચવલિત્]

ભાજન વિશેષ

ચવિયા. સ્ત્રી૦ [ચવ્ય]

એક વનસ્પતિ

ચવેડય. પુ૦ [ચપેટક]

ચપટી વગાડનાર

ચવેડા. સ્ત્રી૦ [ચપેટા]

ચપટી વગાડવી

ચસગ. પુ૦ [ચષક]

પાન-પાત્ર, ભાજન વિધિ

ચાઇ. ત્રિ૦ [ત્યગિન]

ત્યાગી, ત્યાગ કરનાર

ચાઇય. ત્રિ૦ [શક્તિ]

સમર્થતા

ચાઝકાલ. પુ૦ [ચતુષ્કાલ]

બે સંધ્યા અને બે મધ્યભાગ એમ ચાર વખત

ચાઝવકોળ. ત્રિ૦ [ચતુષ્કોળ]

ચાર ખૂણાવાળું

ચાઝઘંટ. પુ૦ [ચતુર્ઘન્ટ]

જેની ચારે દિશામાં વિજયસૂચક ઘંટડી બાંધી છે તેવો રથ

ચાઝઘંટ. પુ૦ [ચતુર્ઘન્ટ]

જુઓ ઉપર

ચાઝજ્જાતગ. ન૦ [ચાતુર્જાતિક]

તજ-એલચી-કેસર-મરી એ ચાર વસ્તુનું મિશ્રણ

ચાઝજ્જામ. પુ૦ [ચાતુર્યામ]

ચાર મહાવ્રત, મધ્યના બાવીશ તીર્થકરોનો શ્રમણધર્મ

ચાઝજ્જામિય. પુ૦ [ચાતુર્યામિક]

ચારથામ-મહાવ્રતના ધારક સાધુ

ચાઝથગાહિય. પુ૦ [ચાતુર્થકાહિક]

પ્રતિ ચોથા દિવસે આવતો તાવ, એક રોગ

ચાઝથય. પુ૦ [ચાતુર્થક]

જુઓ ઉપર

ચાઝહસી. સ્ત્રી૦ [ચતુર્દશી]

ચૌદશ, પક્ષની ચૌદમી તિથિ

ચાઝપ્પાઇય. ત્રિ૦ [ચતુષ્પાદિક]

ચાર પ્રકારે ચિકિત્સા-વમન, વિરેચન, મર્દાન, સ્વેદન.

ચાર પ્રકાર-વૈદ્ય, ઔષધી, દરદી અને સારવાર કરનાર

ચાઝપ્પાય. ત્રિ૦ [ચતુષ્પાદ]

ચાર ભેદ

ચાઝબ્હાઇયા. સ્ત્રી૦ [ચાતુર્ભાગિકા]

ચોથા ભાગે

ચાઝમાસિય. ત્રિ૦ [ચાતુર્માસિક]

ચાર મહિનાનું, ચાતુર્માસ સંબંધિ-તપ વગેરે

ચાઝમાસિયા. સ્ત્રી૦ [ચાતુર્માસિકી]

ચોમાસી, ચાર માસના ઉપવાસ રૂપ તપ

ચાઝમ્માસ. ન૦ [ચાતુર્માસ]

ચોમાસું

ચાઝમ્માસિ. સ્ત્રી૦ [ચાતુર્માસી]

ચાર માસ સંબંધિ કોઈ તપ, ક્રિયા આદિ

ચાઝમ્માસિય. ત્રિ૦ [ચાતુર્માસિક]

જુઓ 'ચાઝમાસિય'

ચાઝમ્માસિયા. સ્ત્રી૦ [ચાતુર્માસિકી]

જુઓ 'ચાઝમાસિયા'

ચાઝયામ. પુ૦ [ચાતુર્યામ]

જુઓ 'ચાઝજ્જામ'

ચાઝરંગ. ત્રિ૦ [ચતુરંગ્ગ]

જુઓ 'ચઝરંગ'

ચાઝરંગણી. સ્ત્રી૦ [ચતુરંગ્ગણી]

ચાર વિભાગવાળી સેના વગેરે

ચાઝરંગિજ્જ. ન૦ [ચતુરંગ્ગીય]

ઉત્તરજ્ઞયણ સૂત્રનું એક અધ્યયન

ચાઝરંગિણી. સ્ત્રી૦ [ચતુરંગ્ગિણી]

જુઓ 'ચઝરંગણી'

ચાઝરંત. ત્રિ૦ [ચાતુરન્ત]

નારકી, દેવ, મનુષ્ય અને તિર્થચરૂપ ચાર ગતિવાળો

સંસાર, ચાર દિશાના ચાર વિભાગવાળું, ત્રણ બાજુ સમુદ્ર

અને ચોથો હિમવંત પર્વત એવા ચાર અંતવાળું ક્ષેત્ર

ચાઝરવ્ક. પુ૦ [ચાતુરવ્ક]

ખાંડ ગોળ દૂધ વગેરેથી બનાવેલ એક ખાદ્ય વસ્તુ

ચાઝલ. પુ૦ [દે૦]

ચોખા, ભાત

ચાઝલડદગ. ન૦ [દે૦]

ચોખાનું પાણી
ચાઉલધોવળ. નં [ચાઉલધોવન]
 ચોખાનું ધોવાણ
ચાઉલોદગ. નં [ચાઉલોદક]
 ચોખાનું પાણી
ચાઉલોદળ. નં [ચાઉલોદન]
 ચોખાનું પાણી
ચાઉવળ્ળ. નં [ચતુર્વળ્ળ]
 બ્રાહ્મણ-ક્ષત્રિય-વૈશ્ય-શુદ્ર એ ચાર વર્ણ, ચાર ભેદ- સાધુ
 સાધવી શ્રાવક શ્રાવિકા યુક્ત સંઘ
ચાઉસ્સાલગ. નં [ચતુઃશાલક]
 ચાર મજલાવાળું ભવન
ચાઉસ્સાલય. નં [ચતુઃશાલક]
 જુઓ ઉપર
ચાડુકર. ત્રિં [ચાડુકર]
 પ્રિય વચન બોલનાર
ચાડુકારગ. ત્રિં [ચાડુકારક]
 જુઓ ઉપર
ચાળવક. વિં [ચાળવ્ય]
ચનિયગ્ગામ ના **ચનિઝ** બ્રાહ્મણનો પુત્ર. પાડલીપુત્રના
 રાજા **ચંદગુત્ત** નો મંત્રી, તેણે ઇંગીની મરણ સ્વીકાર્યું ત્યારે
 સુબંધુ મંત્રીએ છાણા ગોઠવી તેને જીવતા સળગાવી
 દીધા. તો પણ આરાધકપણું પામ્યા.
ચાણુર. વિં [ચાણુર]
કંસ ના દરબારમાં વાસુદેવ **કળ્હ** દ્વારા હણાયેલ એક
 વ્યક્તિ.
ચાણૂર. પું [ચાણૂર]
 એક મલ્લનું નામ
ચામર. નં [ચામર]
 પવન નાંખવાનું સાધન, પરમાત્માની પૂજાનું ઉપકરણ-
 વિશેષ
ચામરગ્રહ. ત્રિં [ચામરગ્રહ]
 ચામર વિંઝનાર
ચામરગાહ. ત્રિં [ચામરગ્રહ]
 જુઓ ઉપર

ચામરચ્છાય. નં [ચામરચ્છાય]
 સ્વાતિ નક્ષત્રનું ગોત્ર
ચામરચ્છાયળ. નં [ચામરચ્છાયન]
 જુઓ ઉપર
ચામરધારપડિમા. સ્ત્રીં [ચામરધારપ્રતિમા]
 શાશ્વતી પ્રતિમા આસપાસ રહેલ પ્રતિમા
ચામરધારિ. ત્રિં [ચામરધારિન]
 ચામર ધારણ કરનાર
ચામરહત્થગય. નં [હસ્તગતચામર]
 હાથમાં રહેલ ચામર
ચામરા. સ્ત્રીં [ચામરા]
 ચામર, ચમરી
ચામીકર . નં [ચામીકર]
 સુવર્ણ
ચામીયર. નં [ચામીકર]
 સુવર્ણ
ચાય. ધાં [શક્]
 સમર્થ હોવું,
ચાર. પું [ચાર]
 જાસુસ, ચંદ્રાદિકની ગતિ-ચાલ, સૈન્યનું માન-માપ
 કરવાની કળા, ભ્રમણ કરવું, ફરવું
ચારણ. કૃં [ચરિતુમ્]
 વિચારવાને માટે
ચારગ. નં [ચારક]
 કેદખાનું, જેલ, ગુન્હેગારને પુરાવાની અંધારી કોટડી
ચારગપાલ. પું [ચારકપાલ]
 જેલર
ચારગબંધન. નં [ચારકબંધન]
 કારાગૃહનું બંધન
ચારગબદ્ધગ. પું [ચારકબદ્ધક]
 કેદખાનામાં બંદી બનેલ
ચારભંડ. પું [ચારકભાણડ]
 જેલના બેડી વગેરે સાધનો
ચારગવસહિ. સ્ત્રીં [ચારકવસતિ]
 જેલમાં નિવાસ કરવો તે

ચારગસાલા. સ્ત્રી૦ [ચારકશાલા]

કેદખાનું

ચારદ્વિઙ્ય. પુ૦ [ચારસ્થિતિક]

જેને ભ્રમણ કરવાનું નથી તેવા સૂર્ય ચંદ્રાદિ

ચારદ્વિતિય. પુ૦ [ચારસ્થિતિક]

જુઓ ઉપર

ચારણ. પુ૦ [ચારણ]

ચારણ લબ્ધિધારી સાધુ, ચારણ, એક જૈન મુનિગણ

ચારણગણ. પુ૦ [ચારણગણ]

જૈનમુનિનો એક ગણ

ચારણભાવના. ન૦ [ચારણભાવના]

ચારણલબ્ધિ ઉત્પન્ન થાય તેવી ભાવના

ચારપુરિસ. પુ૦ [ચારપુરુષ]

જાસુસ, ગુપ્ત રક્ષક

ચારભટ. પુ૦ [ચારભટ]

સુભટ, ચોર

ચારય. પુ૦ [ચારક]

જુઓ 'ચાર'

ચારિ. ત્રિ૦ [ચારિન્]

ચાલવાના સ્વભાવવાળો

ચારિત્ત. ન૦ [ચારિત્ર]

જુઓ 'ચરિત્ત', કર્મનો નાશ કરનાર એક જીવ પરિણામ, નિશ્ચય દૃષ્ટીએ આત્મ સ્વભાવ અને વ્યવહાર દૃષ્ટિએ સંયમાનુષ્ઠાન

ચારિત્તગુણ. પુ૦ [ચારિત્રગુણ]

ચારિત્ર વિષયક ગુણ

ચારિત્તરક્ષણદ્વ. ન૦ [ચારિત્રરક્ષણાર્થ]

ચારિત્રની રક્ષા કરવા માટે

ચારિય. પુ૦ [ચારિક]

જાસુસ, લડવૈયો

ચારિય. વિશે૦ [ચારિત]

જેને ખવડાવાયેલ છે તે, વિજ્ઞાપિત

ચારિયત્ત. વિશે૦ [ચારિયતવ્ય]

ચલાવવા યોગ્ય

ચારુ. ત્રિ૦ [ચારુ]

સુંદર, મનોહર, હથીયાર

ચારુદત્ત-૧. વિ૦ [ચારુદત્ત]

એક ગાથાપતિનો પુત્ર, તેણે બધી સંપત્તિ વેશ્યા પાછળ વેડફી દીધી. પછી તેના મામા સાથે આજીવિકા માટે ભટકવા લાગ્યો.

ચારુદત્ત-૨. વિ૦ [ચારુદત્ત]

ચક્રવર્તી **બંભદત્ત** ની એક પત્ની **વચ્છી** ના પિતા

ચારુપર્વત. પુ૦ [ચારુપર્વત]

એક પર્વત

ચારુપાણિ. પુ૦ [ચારુપાણિ]

સુંદર હાથવાળો

ચારુપેહિ. પુ૦ [ચારુપ્રેક્ષિન્]

સુંદર દ્રષ્ટિવાળો

ચારુભાસિ. ત્રિ૦ [ચારુભાષિન્]

મીઠું બોલનાર

ચારુવંસ. પુ૦ [ચારુવંશ]

એક વનસ્પતિ

ચારેયવ્ય. ત્રિ૦ [ચારયિતવ્ય]

કથન દ્વારા સમ્યગ્ પ્રકારે સંચાર કરાવવો

ચારોવગ. ત્રિ૦ [ચારોપગ]

ભ્રમણ ક્ષેત્રપ્રાપ્ત

ચારોવવન્નગ. ત્રિ૦ [ચારોપપન્નક]

ભ્રમણ ગતિયુક્ત ક્ષેત્રમાં ઉત્પન્ન, જ્યોતિષ્ક દેવ

ચાલ. ધા૦ [ચાલય]

ચલાવવું, કંપવવું

ચાલણ. ન૦ [ચાલન]

શંકા, પ્રશ્ન, પૂર્વપક્ષ, તર્ક-વિતર્ક

ચાલણા. સ્ત્રી૦ [ચાલના]

જુઓ ઉપર

ચાલણિ. સ્ત્રી૦ [ચાલની]

ચાળણી

ચાલણી. સ્ત્રી૦ [ચાલની]

ચાળણી

ચાલિજ્જમાણ. કૃ૦ [ચાલ્યમાન]

ચલાવવું તે

ચાલિત્ત. કૃં [ચાલિયતુમ્]

ચલાવવા માટે

ચાલિય. કૃં [ચાલયિત્વા]

ચલાવીને

ચાલેમાણ. કૃં [ચાલયત્]

ચલાવવું તે

ચાવ. પું [ચાપ]

ધનુષ્ય

ચાવગાહ. પું [ચાપગ્રાહ]

ધનુષ્ય રાખનાર

ચાવપાણિ. પું [ચાપપાણિ]

જેના હાથમાં ધનુષ્ય છે તે

ચાવવંસ. નં [દેં]

એક વનસ્પતિ

ચાવિય. ત્રિં [ચ્યાવિત્]

મારી નાંખેલ, પ્રાણથી ભ્રષ્ટ કરાયેલ

ચાવેયવ્ય. ત્રિં [ચર્વિતવ્ય]

ચાવણ યોગ્ય

ચાવોન્નત. પું [ચાપોન્નત]

એક દેવવિમાન

ચાસ. પું [ચાષ]

ચાષ, બપૈયો

ચાસપિચ્છ. નં [ચાષપિચ્છ]

બપૈયાના પીંછા

ચિ. ધાં [ચિ]

એકઠું કરવું

ચિ. કૃં [ચિત્]

એકઠું કરેલ, ચણેલ

ચિડ. સ્ત્રીં [ચિતિ]

કાષ્ટની ચિતા, ચૈત્ય, ઉપચય, પુષ્ટિ, એકઠું કરેલ

ચિડવંદન. નં [ચૈત્યવંદન]

જેન શ્રમણની એક નિત્ય ક્રિયા-ચૈત્યવંદન

ચિર. પું [ચિકુર]

ગંધ દ્રવ્ય વિશેષ

ચિરંગરાગ. પું [ચિકુરાઙ્ગરાગ]

ચિકુર'માંથી નિષ્પન્ન રંગ વડે રંગેલ

ચિરંગરાત. પું [ચિકુરાઙ્ગરાગ]

જુઓ ઉપર

ચિરરાગ. પું [ચિકુરરાગ]

જુઓ ઉપર

ચિંચા. સ્ત્રીં [ચિજ્ચા]

આંબલી, આંબલીનું વૃક્ષ, ધાસની ચટ્ટાઈ

ચિંચાપાનગ. નં [ચિજ્ચાપાનક]

આંબલીનું પાણી

ચિંચારામ. નં [ચિજ્ચારામ]

આંબલીનું વન

ચિંત. ધાં [ચિન્તય]

ચિંતન કરાવવું, આલોચના કરાવવી

ચિંત. ધાં [ચિન્ત]

ચિંતવવું, આલોચવું

ચિંતિજ્ઞાણ. કૃં [ચિન્તિયિત્વા]

ચિંતન કરીને, વિચારીને

ચિંતંત. કૃં [ચિન્તિયત્]

ચિંતવવું તે

ચિંતણા. સ્ત્રીં [ચિન્તના]

ચિંતવન કરવું

ચિંતય. પું [ચિન્તક]

ચિંતન કરનાર

ચિંતયંત. કૃં [ચિન્તિયત્]

ચિંતવવું તે

ચિંતા. સ્ત્રીં [ચિન્તા]

ચિંતા, મનની વ્યગ્રતા

ચિંતામણી. પું [ચિન્તામણી]

સર્વ ઈચ્છાપૂર્ણ કરનાર મણી, ચિંતામણી રત્ન

ચિંતાસુવિણ. નં [ચિન્તાસ્વપ્ન]

ચિંતાથી જે સ્વપ્ન આવે તે

ચિંતિજ્ઞ. ત્રિં [ચિંતિયત્]

ચિંતવવું તે

ચિંતિજ્ઞમાણ. કૃં [ચિન્તિયમાન]

ચિંતવતો

ચિંતિય. ત્રિં [ચિન્તિત]

ચિંતવેલું

ચિંતેમાણ. કૃં [ચિન્તિયત્]

ચિંતવવું તે

ચિંતેયવ્ય. ત્રિં [ચિન્તિતવ્ય]

ચિંતવવા યોગ્ય

ચિંધ. નં [ચિહ્ન]

ચિન્હ, લક્ષણ, નિશાની

ચિંધપટ્ટ. પું [ચિહ્નપટ્ટ]

ચાંદ, ઓળખવાની નિશાનીવાળો પટ્ટો

ચિંધપુરિસ. પું [ચિહ્નપુરુષ]

પુરુષના ચિન્હવાળો

ચિકુર. પું [ચિકુર]

જુઓ 'ચિઝર'

ચિક્કણ. વિશેં [ચિક્કણ]

ચિકાશવાળું

ચિક્કણીકય. કૃં [ચિક્કણીકૃત]

ચિકાશવાળું કરાચેલ

ચિક્કલ. નં [દેં]

કાદવ, કીચડ, શુળ, ચિત્તને ડહોળે તે,

ચિક્કલ. નં [દેં]

સંસારપક્ષે વિષય-ધન સ્વજનાદિ તે 'ચિખલ'

ચિક્કલ્લ. નં [દેં]

જુઓ ઉપર

ચિક્કિલ્લ. નં [દેં]

પગ બુડે તેટલો કાદવવાળો માર્ગ

ચિચ્. વિશેં [દેં]

ચપટા નાકવાળો, સંભોગ, રતિ, મૈથુન

ચિચ્. કૃં [ત્યક્ત્વા]

ત્યાગ કરીને

ચિચ્. વિશેં [ત્યાજ્ય]

છોડવા યોગ્ય

ચિચ્. અં [દેં]

અનુકરણ શબ્દ

ચિટ્ટ. ધાં [ષ્ટ]

ઉભા રહેવું, સ્થિતિ કરવી

ચિટ્ટં. અં [દેં]

ઘણું બધું

ચિટ્ટંત. કૃં [તિષ્ઠત્]

ઉભું રહેવું તે

ચિટ્ટમાણ. કૃં [તિષ્ઠત્]

ઉભતો

ચિટ્ટા. સ્ત્રીં [ચેષ્ટા]

હાથ વગેરેની નિશાની

ચિટ્ટાવ. ધાં [સ્થાપય]

ઉભા રહીને

ચિટ્ટિં. કૃં [સ્થાતુમ્]

ઉભા રહેવા માટે

ચિટ્ટિત. નં [ચેષ્ટિત]

ચેષ્ટા કરેલ, સવિકાર અંગ-પ્રત્યંગ મરોડવા તે

ચિટ્ટિત્ત. કૃં [સ્થાતુમ્]

ઉભા રહેવા માટે

ચિટ્ટિતા. કૃં [સ્થિત્વા]

ઉભા રહીને

ચિટ્ટિતાણ. કૃં [સ્થિત્વા]

ઉભા રહીને

ચિટ્ટિત્તુ. ત્રિં [સ્થાત્]

ઉભો રહેનાર

ચિટ્ટિય. નં [ચેષ્ટિત]

જુઓ 'ચિટ્ઠિત'

ચિટ્ટિયવ્ય. નં [સ્થાતવ્ય]

સ્થિતિ કરવા યોગ્ય, ઉભા રહેવું જોઈએ

ચિટ્ટેમાણ. કૃં [તિષ્ઠત્]

ઉભતો

ચિટ્ટા. પું [ચટક]

ચકલો

ચિટ્ટિંગા. સ્ત્રીં [દેં]

ચકલી

ચિણ. ત્રિં [ચય]

એકઠું કરેલ, સંગ્રહ કરેલ

ચિણ. ધા૦ [ચિ]

એકઠું કરવું, સંગ્રહ કરવો

ચિણ્ણ. ન૦ [ચયન]

એકઠું કરવું તે

ચિણિત્તા. કૃ૦ [ચિત્વા]

એકઠું કરીને

ચિણ્ણ. ત્રિ૦ [ચીર્ણ]

ગ્રહણ કરેલું, એકઠું કરેલું

ચિણ્ણ. ત્રિ૦ [ચૈન્ય]

ચીન દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ

ચિતમંસસોણિય. ન૦ [ચિતમાંસશોણિત]

માંસ અને લોહીનું એકઠું થવું

ચિતિ. સ્ત્રી૦ [ચિતિ]

ચિત્તા

ચિત્ત. ન૦ [ચિત્ર]

ચિત્ર, ચિતરામણ, છબી, વિચિત્ર, વિવિધ પ્રકારનું, એક જંગલી પશુ, આશ્ચર્યકારી, અદ્ભુત, વિશ્વમયજન્ય

ચિત્ત. ન૦ [ચિત્ર]

લોકપાલનું નામ

ચિત્ત. ન૦ [ચિત્ર]

એક પર્વત વિશેષ - ચિત્રકૂટ

ચિત્ત. ન૦ [ચિત્ત]

ચિત્ત, મન, અંતઃકરણ, જીવ, ચેતન, જ્ઞાન, ભાવમન, ત્રિકાલ વિષય, ચિત નામક એક મુનિ

ચિત્ત. પુ૦ [ચૈત્ર]

ચૈત્ર મહિનો

ચિત્ત. ધા૦ [ચિત્રય]

ચિતરવું

ચિત્ત-૧. વિ૦ [ચિત્ર]

મથુરાના રાજા સિરિદાસ નો વાણંદ, જેના દ્વારા

નંદિવદ્ધન કુમારે રાજાને મારી નાંખવા કાવતરું કરેલ.

ચિત્ત-૨. વિ૦ [ચિત્ર]

સેયવિયા નગરીના રાજા પર્ણસિ નો સારથિ, જેણે કેસિ સ્વામીને વિનંતી કરી અને તેમના દ્વારા અધાર્મિક પર્ણસિ રાજાને શ્રાવક બનાવ્યો.

ચિત્ત-૩. વિ૦ [ચિત્ર]

વારાણસીના એક ચંડાલનો પુત્ર અને સંભૂય નો ભાઈ, તેણે દીક્ષા લીધી, ચક્રવર્તી બંભદત્તને માર્ગે લાવવા પ્રયત્ન કર્યો.

ચિત્ત-૪. વિ૦ [ચિત્ર]

ચક્રવર્તી બંભદત્ત ની પત્ની (રાણી) વિજ્ઞુમહા અને વિજ્ઞુમાલા ના પિતા

ચિત્તસ. વિ૦ [ચિત્રગુપ્ત]

આવતી ચોવીસીમાં ભરતક્ષેત્રમાં થનારા સત્તરમાં તીર્થંકર

ચિત્તંગ. પુ૦ [ચિત્રાંગ]

રંગબેરંગી ફૂલ આપનાર કલ્પવૃક્ષ, એક હિંસક પશુ

ચિત્તંગય. પુ૦ [ચિત્રાંગક]

જુઓ ઉપર

ચિત્તંતરંગંડિયા. સ્ત્રી૦ [ચિત્રાન્તરકણ્ડિકા]

એક કંડિકા-વિશેષ

ચિત્તંતરલેસ. સ્ત્રી૦ [ચિત્રાન્તરલેશ્ય]

જેને પ્રકાશરૂપ આભા વર્તે છે તે

ચિત્તંતરલેસા. સ્ત્રી૦ [ચિત્રાન્તરલેશ્યા]

જુઓ ઉપર

ચિત્તંતરલેસાગ. પુ૦ [ચિત્રાન્તરલેશ્યક]

જુઓ ઉપર

ચિત્તંતરલેસાગ. પુ૦ [ચિત્રાન્તરલેશ્યાક] જુઓ ઉપર

ચિત્તકણગા. સ્ત્રી૦ [ચિત્રકનકા]

વિદ્યુત્કુમારીની સ્વામિની

ચિત્તકમ્મ. ન૦ [ચિત્રકર્મન્]

ચિત્રનું કામ

ચિત્તકમ્મટ્ઠિય. ન૦ [ચિત્રકર્મસ્થિત]

ચિત્રકામમાં રહેલ

ચિત્તકાર. પુ૦ [ચિત્રકાર]

ચિતારો, ચિત્ર કરનાર

ચિત્તકૂડ. પુ૦ [ચિત્રકૂટ]

એક વક્ષસ્કાર પર્વત

ચિત્તચુદ્ધ. વિ૦ [ચિત્રચુદ્ધ]

એક સાધુ.....

ચિત્તગ. પુઠ [ચિત્રક]

ચિત્તો-એક પશુ

ચિત્તગર. પુઠ [ચિત્રકર્મન]

ચિતારો, ચિત્ર કરનાર

ચિત્તગરય. પુઠ [ચિત્રકરક]

ચિતારો, ચિત્ર કરનાર

ચિત્તગુત્ત. વિઠ [ચિત્રગુપ્ત]

જુઓ 'ચિત્તગુત્ત'

ચિત્તઘરગ. પુઠ [ચિત્રગૃહક]

ચિતારો, ચિત્ર કરનાર

ચિત્તતાણ. પુઠ [ચિત્રતાણ]

ચિત્ર વિચિત્ર એવો વસ્ત્રનો લાંબો તંતુ

ચિત્તપક્ષ. પુઠ [ચિત્રપક્ષ]

ચિત્ર વિચિત્ર પાંખવાળો, એક લોકપાલ, એક ચઉરિન્દ્રિયજીવ

ચિત્તપટ્ટ. પુઠ [ચિત્રપટ્ટ]

ચિતરેલ પટ્ટ

ચિત્તપત્તય. પુઠ [ચિત્રપત્રક]

એક ચઉરિન્દ્રિયજીવ

ચિત્તપવ્વય. પુઠ [ચિત્રપર્વત]

એક પર્વત

ચિત્તફલગ. નઠ [ચિત્રફલક]

ચિત્રનું પાટીયું

ચિત્તબહુલ. પુઠ [ચિત્રકબહુલ]

ચિત્ર-બહુલ, ચૈત્ર કૃષ્ણપક્ષ

ચિત્તભિત્તિ. સ્ત્રીઠ [ચિત્રભિત્તિ]

ચિતરેલ ભીંત

ચિત્તમંત. ત્રિઠ [ચિત્રવત્]

સચિત્ત

ચિત્તમંતય. ત્રિઠ [ચિત્રવત્ક]

જુઓ ઉપર

ચિત્તમાલા. સ્ત્રીઠ [ચિત્રમાલા]

રંગબેરંગી માળા

ચિત્તય. પુઠ [ચિત્રક]

ચિત્તો-જંગલી પશુ

ચિત્તરસ. પુઠ [ચિત્રરસ]

વિવિધ રસના ભોજન-ખાદ્ય પદાર્થ આપનાર કલ્પવૃક્ષ

ચિત્તરૂપ. નઠ [ચિત્રરૂપ]

વિચિત્રરૂપ

ચિત્તલ. પુઠ [ચિત્રલ]

ચિત્તો, કાબરચિતરું

ચિત્તલંગમંગ. પુઠ [ચિત્રલાઙ્ગામંગ]

કાબર-ચિતરા અંગવાળું

ચિત્તલગ. ત્રિઠ [ચિત્રલક]

રંગબેરંગી

ચિત્તલિ. પુઠ [ચિત્રલિન્]

ચિત્તળનામ સર્પ

ચિત્તવિચિત્તકૂડ. પુઠ [ચિત્રવિચિત્રકૂટ]

ચિત્ર-વિચિત્ર નામક પર્વત

ચિત્તવિનિવેસ. પુઠ [ચિત્રવિનિવેશ]

ચિત્તની સ્થાપના, ચિત્ર રચના

ચિત્તવિભ્રમ. પુઠ [ચિત્રવિભ્રમ]

ધેલછા, ઉન્માદ રોગ,

ભ્રાન્તિયુક્ત ચિત્ત

ચિત્તવીણા. સ્ત્રીઠ [ચિત્રવીણા]

વિચિત્રવીણા

ચિત્તસંભા. સ્ત્રીઠ [ચિત્રસંભા]

ચિત્રશાળા

ચિત્તસમાહિટ્ટાણ. નઠ [ચિત્રસમાધિસ્થાન]

ચિત્તની સમાધિનું સ્થાન

ચિત્તસાલા. સ્ત્રીઠ [ચિત્રશાલા]

ચિત્રશાળા

ચિત્તસેનઅ. વિઠ [ચિત્રસેનક]

ચક્રવર્તી **બંધદત્ત** ની એક પત્ની (રાણી)ના પિતા

ચિત્તહર. નઠ [ચિત્રગૃહ]

ચિત્રગૃહ

ચિત્તા. સ્ત્રીઠ [ચિત્રા]

એક નક્ષત્ર, એક દિક્કુમારી

ચિત્તા. સ્ત્રીઠ [ચિત્રા]

સોમ લોકપાલની પદરાણી

ચિત્તાણુય. વિશેઁ [ચિત્તાણુય]

બીજા-આચાર્યના ચિત્તને અનુસરનાર, અ-સ્વચ્છંદચારી

ચિત્તામૂલય. પુઁ [ચિત્તામૂલક]

એક વનસ્પતિ

ચિત્તાર. પુઁ [ચિત્તારકાર]

ચિત્રકાર

ચિત્તારય. પુઁ [ચિત્તારકારક]

ચિત્રકાર

ચિત્તિય. ત્રિઁ [ચિત્રિત]

ચિતરેલું

ચિત્તિયતલ. નઁ [ચિત્રિતતલ]

ચિતરેલું તળીયું

ચિત્તિયા. સ્ત્રીઁ [ચિત્રિકા]

સ્ત્રી-ચિત્તો, એક જંગલી પશુ સ્ત્રી

ચિત્તેઝં. કૃઁ [ચિત્રયિતુમ્]

ચિત્ર કરવા માટે

ચિત્તેતા. કૃઁ [ચિત્રયિત્વા]

ચિત્ર કરીને

ચિમિઢ. ત્રિઁ [ચિપિટ]

ચપટા નાકવાળું

ચિય. અઁ [એવ]

અવધારણ, નિશ્ચય

ચિય. ત્રિઁ [ચિત]

ઉપયય, ધાન્ય વડે વૃદ્ધિ પામેલ વ્યાપ્ત

ચિયકા. સ્ત્રીઁ [ચિતકા]

ચિતા, ચેહ

ચિયગા. સ્ત્રીઁ [ચિતકા]

ચિતા, ચેહ

ચિયચ્છેય. પુઁ [ચિતચ્છેદ]

ચિતછેદ

ચિયન્ત. ત્રિઁ [દેઁ]

પ્રેમ ઉપજાવનાર, લોકપ્રિય, સંમત, પ્રીતિકર

ચિયન્ત. ત્રિઁ [ત્યક્ત]

તજેલું, છોડેલું

ચિયન્તદેહ. ત્રિઁ [ત્યક્તદેહ]

દેહની મમતા તજેલ

ચિયન્તોવહિસાઙ્ગજ્જણયા. સ્ત્રીઁ [ચિયન્તોવહિસ્વાદના]

ઉપધિની આસક્તિનો ત્યાગ

ચિયયા. સ્ત્રીઁ [ચિતકા]

ચિતા, ચેહ

ચિયા. સ્ત્રીઁ [ચિતા]

ચિતા, ચેહ

ચિયાય. પુઁ [ત્યાગ]

ત્યાગ, ત્યાગ કરવો તે

ચિર. નઁ [ચિરમ્]

લાંબો વખત, વિલંબ

ચિર. ધાઁ [ચિર્]

ચિર

ચિર. ધાઁ [ચિરય્]

વિલંબ કરવો

ચિરં. નઁ [ચિરમ્]

જુઓ 'ચિર'

ચિરંજીવ. પુઁ [ચિરંજીવ]

લાંબા સમય સુધી જીવનાર

ચિરકાલ. ત્રિઁ [ચિરકાલ]

લાંબો વખત

ચિરગય. ત્રિઁ [ચિરગત]

ઘણા વખતથી ગયેલું

ચિરદ્વિઙ્ગય. વિશેઁ [ચિરસ્થિતિક]

લાંબા સમય સુધી રહેનાર

ચિરદ્વિઙ્ગય. વિશેઁ [ચિરસ્થિતિક]

જુઓ ઉપર

ચિરદ્વિતિય. વિશેઁ [ચિરસ્થિતિક]

જુઓ ઉપર

ચિરદ્વિતીય. વિશેઁ [ચિરસ્થિતિક]

જુઓ ઉપર

ચિરપરિગત. ત્રિઁ [ચિરપરિગત]

લાંબા સમયથી બહાર ગયેલ

ચિરપરિગય. ત્રિઁ [ચિરપરિગત]

જુઓ ઉપર

ચિરપરિચય. ત્રિં [ચિરપરિચિત]

લાંબા સમયના પરિચવાળું

ચિરભાવિય. વિશેં [ચિરભાવિત]

લાંબા સમયથી ભાવના કરેલ

ચિરચાલ. પું [ચિરચાલ]

દીર્ઘકાળ સુધી

ચિરરાઈ. સ્ત્રીં [ચિરરાત્રિ]

લાંબી રાત્રિ, જાવજીવ

ચિરરાત. સ્ત્રીં [ચિરરાત્રિ]

જુઓ ઉપર

ચિરરાય. સ્ત્રીં [ચિરરાત્રિ]

જુઓ ઉપર

ચિરાઈય. ત્રિં [ચિરાદિક]

ઘણા લાંબા વખતથી જેની શરૂઆત થઈ છે તે

ચિરાઈય. ત્રિં [ચિરાદિક]

જુઓ ઉપર

ચિરાતીય. ત્રિં [ચિરાતીત]

અતિપ્રાચિન

ચિરાઘોય. ત્રિં [ચિરાઘૌત]

ઘણા લાંબા વખતથી ધોયેલું

ચિરાહડ. વિશેં [ચિરાહટ]

ઘણા સમય પહેલા લાવેલું

ચિલાઅ. વિં [ચિલાત]

આ નામ કથાનકોમાં ચિલાઇપુત્ર, ચિલાત, ચિલાય,

ચિલાયપુત્ર એવા અલગ અલગ નામે પ્રસિદ્ધ છે.

ચિલાઇપુત્ર. વિં [ચિલાતિપુત્ર]

જુઓ 'ચિલાઅ' ચિલાતિયા દાસીનો પુત્ર, રાજગૃહીના

ધન/ધન્ન સાર્થવાહને ત્યાં તેની પુત્રી સુંસુમા ને

રમાડવા- સાયવવા રાખેલો હતો, પછીથી તે લૂંટારો

બની ગયો. સુંસુમા ને એક વખત ઉપાડી ગયો. ધન્ય

સાર્થવાહ પોતાના પાંચ પુત્રો સહિત ... ને છોડાવવા ગયો

ત્યારે પકડાઈ જવાની બીકે ચિલાઇપુત્ર એ સુંસુમા નું

માથુ કાપી નાંખ્યું. (પછીની કથા બે અલગ-અલગ રૂપે

આવે છે.) (૧) તરસથી પિડાઈને સિંહ ગુફા ચોરપલ્લીના

માર્ગમાં જતા જ તે મૃત્યુ પામ્યો. (નાયા.) (૨) સાધુના

મુખે ઉપશમ આદિ ત્રણ પદ સાંભળીને તે કાયોત્સર્ગમાં

સ્થિર થયો. કીડીઓનો ઉપસર્ગ સહન કર્યો, મરીને

આઠમાં દેવલોકે ગયો. (આવ.)

ચિલાઇયા. સ્ત્રીં [કિરાતિકા]

કિરાત દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ દાસી

ચિલાઈ. સ્ત્રીં [કિરાતી]

કિરાત નામક અનાર્થ દેશમાં ઉત્પન્ન

ચિલાત. પું [કિરાત]

મ્લેચ્છ ભિલની જાતિ, કિરાત દેશમાં રહેનાર

ચિલાતિયા. સ્ત્રીં [કિરાતિકા]

કિરાત દેશમાં રહેનાર

ચિલાત. વિં [કિરાત]

જુઓ 'ચિલાઇપુત્ર'

ચિલાતિયા. વિં [કિરાતિકા]

રાજગૃહના ગાથાપતિ 'ધન્ન' ની દાસી 'ચિલાઅ' ની

માતા

ચિલાય. વિં [કિરાત]

જુઓ 'ચિલાઇપુત્ર'

ચિલાય. વિં [ચિલાન]

એક અનાર્થ દેશનો રાજા, તેણે સાકેતનગરે ભં

મહાવીરની દેશના સાંભળી, દીક્ષા લીધી.

ચિલાય. પું [કિરાત]

જુઓ 'ચિલાત'

ચિલાયગ. વિં [કિરાતક]

જુઓ 'ચિલાઇપુત્ર'

ચિલાયપુત્ર. વિં [કિરાતપુત્ર]

જુઓ 'ચિલાઇપુત્ર'

ચિલાયવિસયવાસિ. પું [કિરાતવિષયવાસિન્]

એક મ્લેચ્છ દેશવાસી

ચિલિચિલયા. સ્ત્રીં [દેં]

ધારા, વૃષ્ટિ, ભીંજાયેલ

ચિલિચ્ચિલ. નં [દેં]

ભીંનું, આદ્ર

ચિલિણ. ત્રિં [દેં]

અશુચિ, અપવિત્ર

ચિલિમિલિ. સ્ત્રીં [દેં]

પડદો, ચક્ર

ચિલિમિલિગા. સ્ત્રીં [દેં]

પડદો, ઢાંકવાનું વસ્ત્ર

ચિલિમિલિયાગ. સ્ત્રીં [દેં]

દોરી, દોરડી

ચિલિમિલી. સ્ત્રીં [દેં]

જુઓ ઉપર

ચિલ્લગ. ત્રિં [દેં]

દેદીપ્યમાન, પ્રકાશનું

ચિલ્લણા. વિં [ચેલ્લણા]

જુઓ 'ચેલ્લણા'

ચિલ્લય. ત્રિં [દેં]

જુઓ ઉપર

ચિલ્લલ. પું [દેં]

એક જંગલી પશુ-રોઝ

ચિલ્લલ. પું [ચિલ્લલ]

જળ મિશ્ર કાદવવાળું સ્થાન

ચિલ્લલ. નં [દેં]

નાનું તળાવ

ચિલ્લલગ. પું [દેં]

જંગલી પશુ-રોઝ

ચિલ્લલય. પું [દેં] જુઓ ઉપર

ચિલ્લલિયા. સ્ત્રીં [દેં]

કાદવવાળું જળાશય

ચિલ્લાય. પું [કિરાત]

એક મ્લેચ્છ દેશ

ચિલ્લિ. સ્ત્રીં [દેં]

દીપ્ત, પ્રકાશિત

ચિલ્લિયતલ. નં [દેં]

દેદીપ્યમાન ભૂમિતળ

ચીળ. પું [ચીન]

ચીન દેશ, રેશમ, નાનું

ચીળંસુય. નં [ચીનાંશુક]

ચીનની બનાવટનું રેશમી વસ્ત્ર

ચીનપટ્ટ. નં [ચીનપટ્ટ]

ચીન દેશમાં થતું વસ્ત્ર વિશેષ

ચીનપિટ્ટ. પું [ચીનપટ્ટ]

સિંદુર, હિંગલોક

ચીનપિટ્ટરાસિ. સ્ત્રીં [ચીનપિટ્ટરાશિ]

સિંદુરનો ઢગલો

ચીર. નં [ચીર]

વસ્ત્ર, લુંગડું

ચીર. નં [ચીર]

ઝાડની છાલ

ચીરલ્લપોસય. પું [ચીરલ્લપોષક]

ચીરલ નામના પશુનો પાળનાર

ચીરિય. પું [ચીરિક]

ચીંથરાનો બુરખો બનાવી ઓઢનાર એક વર્ગ

ચીવર. નં [ચીવર]

વસ્ત્ર, લુંગડું

ચીવરધારિ. ત્રિં [ચીવરધારિન]

વસ્ત્ર ધારણ કરનાર

ચુ. ધાં [ચ્યુ]

જન્માંતર ગમન, મરણ

ચુંચુણ. પું [ચુચ્ચુણ]

એક આર્યજાતિ

ચુંચુય. પું [ચુચ્ચુક]

મ્લેચ્છ જાતિનો એક વર્ગ

ચુંબ. ધાં [ચુમ્બ]

ચુંબન કરવું

ચુક્ક. ધાં [બ્રંશ]

ચુકી જવું, ભૂલી જવું

ચુચુય. પું [ચુચુક]

એક દેશ, સ્તનની ડીંટડી

ચુચ્ચુ. પું [દેં]

સ્તનનો અગ્રભાગ

ચુડણ. નં [દેં]

જુનું થવું, ફાટી જવું

ચુડલિય. પું [દેં]

વંદનનો એક દોષ - જેમાં રજોહરણને ઉંબાડીયાની જેમ ફેરવાય છે

ચુડ્ડલી. સ્ત્રીં [દેં]

ઉંબાડીયું

ચુણ. પું [ચૂર્ણ]

ચૂર્ણ, ભુક્કો, રેત, ધૂળ, એક વનસ્પતિ, યુનો, લોટ

ચુણ. પું [ચૂર્ણ]

વશીકરણમિશ્રણ

ચુણકોસગ. પું [ચૂર્ણકોષક]

એક ભક્ષ્ય વિશેષ

ચુણગ. પું [ચૂર્ણક]

યુનો, વૃક્ષ વિશેષ, ચૂર્ણ

ચુણગપેસી. સ્ત્રીં [ચૂર્ણકપેશિકા]

ચૂર્ણ કરનારી દાસી

ચુણજુત્તિ. સ્ત્રીં [ચૂર્ણયુક્તિ]

ચૂર્ણ બનાવવાની કળા

ચુણજોગ. પું [ચૂર્ણયોગ]

સ્તંભન-વશીકરણ આદિ કર્મ

ચુણજોય. પું [ચૂર્ણયોગ] જુઓ ઉપર

ચુણપિંડ. પું [ચૂર્ણપિંડ]

ચૂર્ણ-પિંડ, લોટનો પિંડ, લબ્ધિ વિશેષ

ચુણય. પું [ચૂર્ણક]

જુઓ 'ચુણગ'

ચુણવાસ. પું [ચૂર્ણવાસ]

સુગંધિ દ્રવ્ય-કેસર આદિના ચૂર્ણની વૃષ્ટિ

ચુણવાસા. સ્ત્રીં [ચૂર્ણવર્ષા]

ચૂર્ણની વર્ષા

ચુણવિહિ. પું [ચૂર્ણવિધિ]

ચૂર્ણ બનાવવાની વિધિ કે કળા

ચુણિય. ત્રિં [ચૂર્ણિત]

ચૂરે ચૂરા કરેલ

ચુણિયા. કૃં [ચૂર્ણિત્વા]

ચૂર્ણ કરીને

ચુણિયા. સ્ત્રીં [ચૂર્ણિકા]

ભાગ, હિસ્સો, અંશ

ચુણિયાભાગ. પું [ચૂર્ણિકાભાગ]

ભાગનો પણ ભાગ, નાનો અંશ

ચુણિયાભાય. પું [ચૂર્ણિકાભાગ]

જુઓ ઉપર

ચુણિયાભેય. પું [ચૂર્ણિકાભેદ]

જુઓ ઉપર

ચુત. ત્રિં [ચ્યુત]

પ્રાણ રહિત બનેલ

ચુત્ત. પું [ચૂર્ણ]

જુઓ 'ચુણ'

ચુત્તી. સ્ત્રીં [ચૂર્ણી]

ચૂર્ણ, ભુક્કો, લોટ

ચુય. ત્રિં [ચ્યુત]

જુઓ 'ચુત'

ચુયઅચુયસેણિયા. સ્ત્રીં [ચ્યુતાચ્યુતશ્રેણિકા]

ચ્યુતાચ્યુત શ્રેણી ગણના, દ્રષ્ટિવાદ અંતર્ગત પરિકર્મનો એક ભેદ

ચુયઅચુયાવત્ત. પું [ચ્યુતાચ્યુતાવર્ત]

ચ્યુતાચ્યુત શ્રેણિ પરિકર્મનો એક ભેદ

ચુયાચુયસેણિયા. સ્ત્રીં [ચ્યુતાચ્યુતશ્રેણિકા]

જુઓ ઉપર

ચુયાચુયાવત્ત. પું [ચ્યુતાચ્યુતાવર્ત]

જુઓ ઉપર

ચુલની. વિં [ચુલની]

કાંપિલ્યપુરના રાજા 'દુવય' ની પત્ની, **ધટ્ટજ્જુણ** અને **દોવઈ** ની માતા

ચુલનીપિતા. વિં [ચુલનીપિતા]

જુઓ 'ચુલનીપિયા'

ચુલનીપિયા. વિં [ચુલનીપિતા]

ભં મહાવીરના દશ ઉપાસકમાંના ત્રીજા ઉપાસક, વારાણસીનો અતિ ધનાઢ્ય ગાથાપતિ, તેની પત્ની **સામા** હતી. માતા **ભદ્દા** હતી. ભં મહાવીર પાસે બાર વ્રત અંગીકાર કરેલા. એક દેવે તેને ઉપસર્ગ કર્યો, જ્યારે તે દેવે તેની માતાની હત્યા કરવાનું કહ્યું ત્યારે તે ધર્મથી ચલિત થયો. **ભદ્દા** માતાના કહેવાથી પોતાના

અપરાધની આલોચના કરી શ્રાવકની અગિયાર
પ્રતીમાનું વહન કરી અનશન કરી સૌધર્મ દેવલોકે ગયા.

ચુલપિય. પુ૦ [ચુલ્લપિતૃક]

કાકા

ચુલ્લકપ્પસુય. ન૦ [ચુલ્લકલ્પશ્રુત]

એક (ઉત્કાલિક) આગમ સૂત્ર

ચુલ્લગ. પુ૦ [દે૦]

ભાત, ખોરાક

ચુલ્લપિઝ. પુ૦ [ચુલ્લપિતૃ]

કાકો

ચુલ્લમાઝયા. સ્ત્રી૦ [ચુલ્લમાતૃકા]

ઓરમાન માતા

ચુલ્લવત્થુ. પુ૦ [ચુલ્લવસ્તુ]

દ્રષ્ટિવાદના ઉત્પાદપૂર્વ અંતર્ગત વસ્તુ

ચુલ્લસયઅ. વિ૦ [ચુલ્લશતક]

ભ૦ મહાવીરના દશ ઉપાસકોમાંનો એક ધનાઢ્ય શ્રાવક.
તેની પત્નીનું નામ 'બહુલા' હતું. તેમણે ભ૦ મહાવીર પાસે
બાર વ્રત અંગિકાર કરેલા. દેવ દ્વારા ઉપસર્ગ થયો ત્યારે
ચલાયમાન થયો, પત્નીએ પુનઃ સ્થિર કર્યા, પ્રાયશ્ચિત્ત
કર્યું, અનશન કરી, સૌધર્મ દેવલોકે ગયા.

ચુલ્લસયગ. વિ૦ [ચુલ્લશતક]

જુઓ 'ચુલ્લસયઅ'

ચુલ્લહિમવંત. પુ૦ [ચુલ્લહિમવત્]

એક પર્વત

ચુલ્લહિમવંતકૂડ. પુ૦ [ચુલ્લહિમવત્કૂટ]

એક શિખર વિશેષ

ચુલ્લહિમવંતગિરિકુમાર. પુ૦ [ચુલ્લહિમવત્ગિરિકુમાર]

ક્ષુદ્ર હિમવંત પરનો એક દેવ

ચુલ્લી. સ્ત્રી૦ [ચુલ્લી]

ચૂલડી, નાના ચૂલો

ચૂચુય. પુ૦ [ચૂચુક]

સ્તનની ડીંટડી

ચૂડામણી. પુ૦ [ચૂડામણી]

મુગુટ

ચૂત. પુ૦ [ચૂત]

આંબાનું વૃક્ષ, એક વેલ

ચૂત. પુ૦ [ચૂત]

સૂર્યાભના આમ્રવનનો રક્ષક દેવ

ચૂતલતા. સ્ત્રી૦ [ચૂતલતા]

આંબાની વેલ

ચૂતવળ. ન૦ [ચૂતવળ]

આંબાનું વન

ચૂય. પુ૦ [ચૂત]

જુઓ 'ચૂત'

ચૂયમંજરી. સ્ત્રી૦ [ચૂતમંજરી]

આમ્રમંજરી

ચૂયલયા. સ્ત્રી૦ [ચૂતલતા]

આમ્રલતા

ચૂયલયાપવિભક્તિ. પુ૦ [ચૂતલતાપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

ચૂયવડેસય. ન૦ [ચૂતાવતંસક]

એક દેવ-વિમાન

ચૂયવળ. ન૦ [ચૂતવળ]

આંબાનું વન

ચૂતવત્થુ. ન૦ [ચૂલવસ્તુ]

દ્રષ્ટિવાદના ઉત્પાદ પૂર્વ અંતર્ગત વસ્તુ

ચૂલની. વિ૦ [ચુલની]

જુઓ 'ચુલની'

ચૂલા. સ્ત્રી૦ [ચૂડામણી]

ચોટલી, શિખા

ચૂલામણિ. પુ૦ [ચૂડામણી]

મુગુટ

ચૂલિકા. સ્ત્રી૦ [ચૂલિકા]

દ્રષ્ટિવાદ અંગનો એક વિભાગ, અંતે મૂળસૂત્રમાં ન
સંગ્રહાયેલ હશીકતનું અંતે નિદર્શન, એક કાળ-માપ,
ચોટલી, શિખર

ચૂલિય. પુ૦ [ચૂલિક]

એક દેશ, તે દેશવાસી

ચૂલિયંગ. ન૦ [ચૂલિકાઙ્ગ]

કાળ-સમયનું એક માપ

ચૂલિયા. સ્ત્રીં [ચૂલિકા]

ચુલો, સગડી, ચૂલિકા

ચુલિયાગ. સ્ત્રીં [ચૂલિકાક]

જુઓ 'ચૂલિકા'

ચૂલિયાવત્થુ. નં [ચૂલિકાવસ્તુ]

જુઓ 'ચૂલ્લવત્થુ'

ચૂલોવણય. નં [ચૂડોપનય]

ચોટલી ઉતારવા કે મુંડન કરાવવાનો સંસ્કાર

ચૂલોવણયણ. નં [ચૂડોપનયન]

જુઓ ઉપર

ચે. અં [ચેત્]

જો, અગર અવ્યયસૂચક

ચેઅ. અં [ચેતય્]

ચેતવવું, અર્પણ કરવું, વિતરણ કરવું, સ્મરણ કરવું,
અનુભવવું

ચેઇત્તય. કૃં [ચેતયિતુમ્]

રહેવા માટે

ચેઇય. નં [ચૈત્ય]

જિનમંદિર, સ્મારક, સ્તૂપ, વ્યંતરઆલય, અરિહંતમંદિર,
ઇષ્ટ દેવપ્રતિમા, અરીહંત પ્રતિમા, ઉદ્યાન, બગીચો,
વૃક્ષવિશેષ, સાધુ, કેવળજ્ઞાન, શ્રમણ,

ચેઇય. નં [ચૈત્ય]

ચિત્તને આનંદ ઉપજાવનાર

ચેઇય. ત્રિં [ચૈતિત]

કહેલું, બનાવેલું

ચેઇયકડ. નં [ચૈત્યકૃત]

ચૈત્યકૃત્

ચેઇયવ્ખંભ. પું [ચૈત્યસ્તમ્ભ]

સુધર્માસભામાં આવેલ એક સ્તંભ વિશેષ

ચેઇયવ્ખંભ. પું [ચૈત્યસ્તમ્ભ]

જુઓ ઉપર

ચેઇયઘર. નં [ચૈત્યગૃહ]

અરિહંત મંદિર

ચેઇયથૂભ. પું [ચૈત્યસ્તૂપ]

ચૈત્યવૃક્ષ અને પ્રેક્ષાઘર વચ્ચે મણિપીઠિકા ઉપર આવેલ
એક સ્તૂપ વિશેષ

ચેઇયમહ. પું [ચૈત્યમહ]

ચૈત્ય મહોત્સવ

ચેઇરુવ્ખ. પું [ચૈત્યરુક્ષ]

મણિપીઠિકા ઉપરનું એક વૃક્ષ વિશેષ, તીર્થકરને
કેવળજ્ઞાન થયું હોય તે વૃક્ષ

ચેઇયવંદન. નં [ચૈત્યવન્દન]

અરિહંત પ્રતિમા સન્મુખ સ્તુતિઆદિ કરવા તે

ચેઇયાલગ. નં [ચૈત્યાલય]

અરિહંત મંદિર

ચેઇંત. કૃં [ચેતયત્]

સાવધાન થતો

ચેઇત્તય. કૃં [ચેતયિતુમ્]

ચેતવવા માટે

ચેચ્ચા. કૃં [ત્યક્ત્વા]

ત્યાગ કરીને

ચેચ્ચાણ. કૃં [ત્યક્ત્વા]

ત્યાગ કરીને

ચેટ્ટ. ધાં [ચેટ્]

પ્રયત્ન કરવો, આચરવું

ચેટ્ટા. સ્ત્રીં [ચેટ્ટા]

ક્રિયા, આચરણ

ચેટ્ટિય. ત્રિં [ચેટ્ટિત]

ચેષ્ટા કરેલ

ચેડ. પું [ચેટ]

નોકર, દાસ

ચેડગ. પું [ચેટક]

એક રાજા, કુમાર, નોકર

ચેડગ/ચેડય. વિં [ચેટકા]

વૈશાલી નગરીનો રાજા. ભં મહાવીરના માતા ત્રિશલા
રાણીના ભાઈ, તેને સાત પુત્રીઓ હતી. તેની પુત્રી

ચેલ્લના ને કુણિઅ અને વેહલ્લ પુત્રો હતા. વેહલ્લ

પાસેથી સેચનક હાથી અને હાર લઈ લેવા કુણિઅ

આગ્રહી બનતા **વેહલ્લ** રાજા **ચેડગ** પાસે આવી ગયો.
 પછી રાજા **ચેડગ** અને **કૂણિઝ** વચ્ચે મહાસંગ્રામ થયેલો.
ચેડય. પું [ચેટક]
 જુઓ ઉપર
ચેડરૂવ. નં [ચેટરૂપ]
 નોકરરૂપ
ચેડિયા. સ્ત્રીં [ચેટિકા]
 દાસી, નોકરાણી
ચેડિયાચક્કવાલ. નં [ચેટિકાચક્રવાલ]
 દાસી સમૂહ
ચેડી. સ્ત્રીં [ચેટી]
 દાસી, નોકરાણી
ચેત. પું [ચૈત્ર]
 ચૈત્ર માસ
ચેત. ધાં [ચેત્]
 આપવું, દાન કરવું
ચેત. ધાં [ચેતય્]
 ચણવું, સંકલ્પ કરવો
ચેતિત. નં [ચૈત્ય]
 જુઓ 'ચેઇય'
ચેતિય. વિશેં [કૃત]
 કરાયેલ
ચેતિય. નં [ચૈત્ય] જુઓ 'ચેઇય'
ચેતિય. ત્રિં [દત્ત]
 અપાયેલ, દાન કરાયેલ
ચેતિયખંભ. પું [ચૈત્યસ્તમ્ભ]
 જુઓ 'ચેઇયખંભ'
ચેતિયથૂભ. પું [ચૈત્યસ્તમ્ભ]
 જુઓ 'ચેઇયથૂભ'
ચેતિયમહ. પું [ચૈત્યમહ]
 જુઓ 'ચેઇયમહ'
ચુતિયરુક્ષ. પું [ચૈત્યરુક્ષ]
 જુઓ 'ચેઇયરુક્ષ'
ચેતેમાળ. કૃં [ચેતયત્]
 ચેતતો

ચેતેમાળ. કૃં [કુર્વત્]
 કરતો
ચેત્ત. પું [ચૈત્ર]
 ચૈત્ર મહિનો
ચેત્તસુદ્ધ. પું [ચૈત્રશુક્લ]
 ચૈત્રસુદ
ચેત્તી. સ્ત્રીં [ચૈત્રી]
 ચૈત્રમાસની પૂનમ
ચેદિ. પું [ચેદિ]
 એક દેશ-વિશેષ
ચેય. ધાં [ચેતય્]
 સંકલ્પ કરવો, ચણવું
ચેય. ધાં [ત્યજ્]
 ચિત્ત, વિજ્ઞાન, જીવ
ચેયા. સ્ત્રીં [ચેતા]
 ચેતના, જ્ઞાનશક્તિ
ચેલ. નં [ચેલ]
 વસ્ત્ર, કપડું
ચેલકળ્ણ. નં [ચેલકર્ણ]
 વસ્ત્રનો છેડો
ચેલગ. નં [ચેલક]
 સંન્યાસીનું એક ઉપકરણ, વસ્ત્ર
ચેલગોલ. પું [ચેલગોલ]
 લુગડાનો દડો
ચેલચિલિમિલિયા. સ્ત્રીં [દેં]
 વસ્ત્રની દોરી
ચેલટ્ટ. નં [ચૈલાર્થ]
 વસ્ત્રનું સંયોજન
ચેલળા. વિં [ચેલ્લળા]
 જુઓ 'ચેલ્લળા' રાજગૃહીના રાજા **સેણિઝ** ની પત્ની અને
 વૈશાલીના રાજા **ચેડગ** ની પુત્રી **અમ્મઝ** કુમારની મદદથી
 તેને ભગાડી જઈ **સેણિઝ** રાજાએ તેની સાથે લગ્ન
 કરેલા. તેના પુત્ર **વેહલ્લ** અને **વેહાયસ** દીક્ષા લઈ
 અનુત્તર વિમાને ગયા. **કૂણિઝ** તેનો પુત્ર હતો. તે ગર્ભમાં
 આવતા **ચેલ્લળા** ને રાજા **સેણિઝ** નું માંસ ખાવાની

ઇચ્છા જાગેલી જે **અમ્મકુમારે** યુક્તિથી પૂર્ણ કરેલી.
રાજા **સેણિઅ** સાથે ભં મહાવીરના વંદનાર્થે ગયેલા, તે
વખતનું દેહશોભા તથા રથયાત્રાનું વિસ્તૃત વર્ણન
દસા.માં આવે છે.

ચેલપત્ત. પું [ચેલપત્ર]

પાત્ર વિશેષ

ચેલપાય. પું [ચેલપાત્ર]

પાત્ર-વિશેષ

ચેલપેડા. સ્ત્રીં [ચેલપેટા]

વસ્ત્રની પેટી

ચેલપેલા. સ્ત્રીં [ચેલપેટા]

વસ્ત્રની પેટી

ચેલબંધન. નં [ચેલબન્ધન]

વસ્ત્રનું બંધન

ચેલુચ્ચેવ. પું [ચેલોત્ક્ષેપ]

વસ્ત્રની વૃષ્ટિ

ચેવ. અં [ચૈવ]

નિશ્ચય

ચોઅ. ધાં [ચોદય]

પ્રેરણા કરવી, કહેવું

ચોઅગવયણ. નં [ચોદકવયણ]

પ્રેરણા વચનો

ચોઅળ. નં [ચોદન]

પ્રેરણા

ચોઅળા. સ્ત્રીં [ચોદના]

પ્રેરણા કરવી તે

ચોઇજ્જંત. કૃં [ચોદ્યમાન]

પ્રેરણા કરતો

ચોઇજ્જમાળ. કૃં [ચોદ્યમાન]

પ્રેરણા કરતો

ચોઇય. ત્રિં [ચોદિત]

પ્રેરેલ, પુછેલ

ચોઇયમઇ. સ્ત્રીં [ચોદિતમતિ]

પ્રેરિતમતિ

ચોચ્ચ. ત્રિં [ચોક્ષ]

સ્વચ્છ, પવિત્ર

ચોચ્ચપવિત્તા. સ્ત્રીં [ચોક્ષપવિત્રા]

પરમ શુચિભૂત

ચોચ્ચલિ. ત્રિં [ચોક્ષશીલ]

સાફ સુથરો

ચોચ્ચા. વિં [ચોક્ષા]

મિથિલા નગરીની એક પરિવ્રાજિકા. **મલ્લિ** રાજકુમારી
સાથે તેને એક વખત ધર્મ સંબંધિ વાદ થયો. તે હારી
ગયેલ.

ચોચ્ચાચાર. પું [ચોક્ષાચાર]

પવિત્ર આચાર

ચોજ્જ. નં [ચૌર્ય]

ચોર, તસ્કરપણું

ચોદગવયણ. નં [પોદકવચન]

પ્રેરણાવચન

ચોદસપુલ્લ. નં [ચતુર્દશપૂર્વ]

ચૌદ પૂર્વો

ચોદસપુલ્લધર. પું [ચતુર્દશપૂર્વધર]

ચૌદ પૂર્વને ધારણ કરનાર

ચોદસપુલ્લિ. પું [ચતુર્દશપૂર્વિન્]

ચૌદ પૂર્વો

ચોદસમી. સ્ત્રીં [ચતુર્દશી]

ચૌદશ, પક્ષનો ચૌદમો દિવસ

ચોદસરયણીસર. પું [ચતુર્દશરત્નેશ્વર]

ચૌદ રત્નનું આશ્ચર્ય ધારણ કરનાર, ચક્રવર્તી

ચોદસી. સ્ત્રીં [ચતુર્દશી]

જુઓ 'ચોદસમી'

ચોપ્પડ. પું [દેં]

તેલ વગેરેનું મદન

ચોપ્પાલ. પું [ચતુષ્પાલ]

સૂર્યાભદેવની આયુધશાળા, હથિયારશાળાનું નામ

ચોપ્પાલ. નં [દેં]

હાથી, મત્તવારણ

ચોપ્પાલય. નં [દેં]

વરંડો

ચોપ્પાલય. ન૦ [ચોપ્પાલક]

પ્રહરણકોશ

ચોય. પુ૦ [દે૦]

ત્વચા, છાલ, ગંધદ્રવ્ય

ચોય. ધા૦ [ચોદ]

પ્રેરણા કરવી

ચોયગ. પુ૦ [દે૦]

એક ફળ, ફળની છાલ

ચોયગ. ત્રિ૦ [ચોદક]

પ્રશ્ન પૂછનાર, શિષ્ય

ચોયગવચન. ન૦ [ચોદકવચન]

પ્રેરણા વચન

ચોયણ. પુ૦ [ચોદન]

પ્રેરણા

ચોયણા. સ્ત્રી૦ [ચોદના]

પ્રેરણા, ચેતવણી

ચોયપુડ. પુ૦ [ચોયપુટ]

ગંધદ્રવ્યની પડીકી

ચોયય. ન૦ [દે૦]

ફળ વિશેષ

ચોયય. પુ૦ [ચોદક] જુઓ 'ચોયગ'

ચોયાસવ. પુ૦ [દે૦]

એક જાતના ગંધ દ્રવ્યનો સાર

ચોર. પુ૦ [ચોર]

ચોર, તસ્કર

ચોરકહા. સ્ત્રી૦ [ચોરકથા]

ચોર સંબંધિ વાર્તા

ચોરગ. પુ૦ [ચોરક]

એક વનસ્પતિ વિશેષ

ચોરગહ. પુ૦ [ચોરગ્રહ]

ચોરને પકડનાર

ચોરનિગડિ. સ્ત્રી૦ [ચોરનિકૃતિ]

ચોરના માથા-કપટ

ચોરપલ્લી. સ્ત્રી૦ [ચોરપલ્લી]

ચોરની વસતિ

ચોરપ્પસંગી. સ્ત્રી૦ [ચોરપ્રસંગિન્]

ચોરની સોબત

ચોરમંત. પુ૦ [ચોરમન્ત્ર]

ચોરનો વિચાર

ચોરમાયા. સ્ત્રી૦ [ચોરમાયા]

ચોરની માથા

ચોરવિજ્ઞા. સ્ત્રી૦ [ચોરવિદ્યા]

ચોરીની વિદ્યા

ચોરસામણ. ન૦ [ચોરસામાન્ય]

સામાન્ય ચોર

ચોરસાહિય. પુ૦ [ચોરસ્વામિક]

ચોરનો સ્વામિ

ચોરસેનાવડ. પુ૦ [ચોરસેનાપતિ]

ચોર સેનાપતિ

ચોરા. સ્ત્રી૦ [ચોરક]

એક વસતિ

ચોરિવ્ક. ન૦ [ચૌરિક્ય]

ચોરી કરવી તે

ચોરિવ્કરણ. ન૦ [ચૌરિક્યકરણ]

ચોરી

ચોરિય. ત્રિ૦ [ચૌર્ય]

ચોરવું તે

ચોરિય. ત્રિ૦ [ચોરિત]

ચોરી લીધેલ

ચોલગ. ન૦ [ચૌલક]

બાળકોનું પ્રથમ મુંડન કરવાના સંસ્કાર

ચોલગપટ્ટ. પુ૦ [ચોલપટ્ટ]

મુનિને પહેરવાનું એક અધો વસ્ત્ર

ચોલપટ્ટ. પુ૦ [ચોલપટ્ટ]

જુઓ ઉપર

ચોલપટ્ટક. પુ૦ [ચોલપટ્ટક]

જુઓ ઉપર

ચોલપટ્ટગ. પુ૦ [ચોલપટ્ટક]

જુઓ ઉપર

ચોલપટ્ટય. પુ૦ [ચોલપટ્ટક]

જુઓ ઉપર
ચોલોયણગ. ન૦ [ચૂલાપનયન]
 જુઓ 'ચોલગ'
ચોલોવણય. ન૦ [ચૂલાપનયન]
 જુઓ 'ચોલગ'
છઇલ્લ. વિશે૦ [દે૦]
 ચતુર, હોશિયાર
છઝમ. ન૦ [છઝન]
 છળ, કપટ, માયા, આવરણ, જ્ઞાનાદિ ગુણોને ઢાંકવા,
 આચ્છાદન,
છઝમ. ન૦ [છઝન]
 ધાતિકર્મચતુષ્ટય, છઝસ્થ અવસ્થા
છઝમત્થ. ત્રિ૦ [છઝસ્થ]
 છઝસ્થ, અપૂર્ણજ્ઞાની, કેવળજ્ઞાન-દર્શન રહિત,
 રાગદ્વેષયુક્ત
છઝમત્થકાલિયા. સ્ત્રી૦ [છઝસ્થકાલિકા]
 છઝસ્થ કાળની છેલ્લી રાત્રિ
છઝમત્થપડિલેહા. સ્ત્રી૦ [છઝસ્થપ્રતિલેખન]
 અસર્વજ્ઞની પ્રતિલેખન ક્રિયા
છઝમત્થપરિયાગ. પુ૦ [છઝસ્થપર્યાય]
 જુઓ ઉપર
છઝમત્થમરણ. ન૦ [છઝસ્થમરણ]
 અસર્વજ્ઞપણે મૃત્યુ
છઝમત્થાવકમણ. ન૦ [છઝસ્થાપક્રમણ]
 અસર્વજ્ઞપણે નીકળવું તે
છઝમત્થિય. ત્રિ૦ [છઝસ્થિક]
 છઝસ્થ અવસ્થામાં રહેનાર, રાગદ્વેષયુક્ત
છઝલુઅ. વિ૦ [ષટ્લુક]
 જુઓ 'છલુઅ'
છંદ. ધા૦ [છંદ]
 છાંડવું, મૂકવું, તજવું
છંદ. ધા૦ [છંદ]
 બોલાવવું, નિમંત્રણ આપવું
છંદ. પુ૦ [છંદ]

મરજી, અભિપ્રાય, વિષયાભિલાષા, ગુરુનો અભિપ્રાય,
 આશય, અધીનતા,
છંદ. પુ૦ [છંદ]
 પદ્યવચન લક્ષણ નિરૂપક
છંદ. પુ૦ [છંદ]
 છંદનું સ્વરૂપ બતાવનાર શાસ્ત્ર
છંદ. પુ૦ [છંદસ]
 સ્વચ્છંદતા, અભિલાષ, આશય, છંદ
છંદણા. સ્ત્રી૦ [છંદના]
 સાધુની એક સામાચારી, પ્રાર્થના, ગૌયરી વહોર્યા પછી
 સાધુ દ્વારા ગુરુ આદિને નિમંત્રણ કરવી તે
છંદણુવિત્તી. સ્ત્રી૦ [છંદાનુવૃત્તિ]
 કોઇના અભિપ્રાયને અનુસરીને વર્તવું
છંદા. સ્ત્રી૦ [છંદા]
 દીક્ષાનો એક ભેદ-પોતાના કે બીજાના અભિપ્રાયને
 અનુસરીને દીક્ષા લેવી
છંદાનુવત્તય. ત્રિ૦ [છંદાનુવર્તક]
 બીજાના અભિપ્રાય અનુસાર વર્તનાર, ગુરુ આજ્ઞાનુસાર
 વિચરનાર
છંદિય. કૃ૦ [છંદિત્વા]
 નિમંત્રણ કરીને
છંદિય. વિશે૦ [છંદિત]
 અનુજ્ઞાત, અભિમત
છકોડીય. વિશે૦ [ષટ્કોટીક]
 છ-પ્રકારે
છવક. ન૦ [ષટ્ક]
 છનો સમુદાય, હાસ્યાદિ છ (ષટ્ક)
છવકગ. ન૦ [ષટ્કક] જુઓ ઉપર
છવકમ્મ. ન૦ [ષટ્કર્મન્]
 બ્રાહ્મણના યજન-યાજન આદિ છ કર્મો
છવકાય. પુ૦ [ષટ્કાય]
 પૃથ્વી-અપ્-તેઉ-વાઉ-વનસ્પતિ-ત્રસ છ કાયના જીવ
છવકાયદયાવંત. ત્રિ૦ [ષટ્કાયદયાવન્ત]
 પૃથ્વી આદિ છ કાયના જીવ પ્રત્યે દયાવાન
છવકાયમુવકજોગ. પુ૦ [ષટ્કાયમુક્તયોગ]

છકાય પણાથી મુક્તિનો યોગ
છવકાયરક્ષણદ્વ. નં [ષટ્કાયરક્ષણાર્થ]
 છકાયના જીવોને રક્ષણ કરવા માટે
છવકાયવહ. પું [ષટ્કાયવધ]
 છકાય જીવનો વધ કરવો તે
છવકાયવિરમણ. નં [ષટ્કાયવ્યુપરમણ]
 છ કયા જીવની વિરાધના
છવચુત્તો. અં [ષટ્કૃત્વસ્]
 છ વાર
છગ. નં [દેં]
 વિષ્ણુ, મૂત્ર
છગણધર્મિય. પું [છગણધર્મિક]
 છાણને આશ્રિને એક દ્રષ્ટાંત
છગણપીઠગ. પું [છગણપીઠક]
 છાણનો ઓટલો
છગણિયા. સ્ત્રીં [દેં]
 છાણું
છગલ. પું [છગલ]
 બોકડો, ચોથા દેવલોકના ઇન્દ્રનું ચિન્હ
છગુણ. નં [ષડ્ગુણ]
 છગણું
છજ્જ. ધાં [રાજ]
 રાજ કરવું
છજ્જીવકાય. પું [ષડ્જીવકાય]
 છ-જીવકાય, પૃથ્વી, અપ્-આદિ છ જીવના શરીર
છજ્જીવનિકા. સ્ત્રીં [ષડ્જીવનિકા]
 છકાયજીવની રક્ષાના અધિકારવાળું એક અધ્યયન
છજ્જીવનિકાય. પું [ષડ્જીવનિકાય]
 પૃથ્વી-અપ્-તેઉ આદિ છકાય જીવનો સમૂહ
છજ્જીવનિયા. સ્ત્રીં [ષડ્જીવનિકા]
 જુઓ 'છજ્જીવનિકા'
છજ્જીવવહ. પું [ષડ્જીવવધ]
 છકાય જીવની હત્યા
છટ્ટ. ત્રિં [ષષ્ઠ]
 છક, બે ઉપવાસ ભેગા કરવા

છટ્ટંછટ્ટ. અં [ષષ્ઠંષષ્ઠ]
 છકને પારણે છક કરવો
છટ્ટવચ્ચમણ. નં [ષષ્ઠવચ્ચમણ] જુઓ 'છટ્ટ'
છટ્ટગ. નં [ષષ્ઠક]
 છકું
છટ્ટભત્ત. નં [ષષ્ઠભત્ત]
 બે ઉપવાસ
છટ્ટભત્તિય. ત્રિં [ષષ્ઠભત્તિક]
 બે-બે ઉપવાસ અથવા છક તપ કરનાર
છટ્ટમ. નં [ષષ્ઠમ]
 બે ઉપવાસરૂપ તપ
છટ્ટય. નં [ષષ્ઠક]
 છકું
છટ્ટા. સ્ત્રીં [ષષ્ઠી]
 છક, પક્ષની છટ્ટી તિથિ
છટ્ટાણ. નં [ષટ્સ્થાન]
 હાનિ-વૃદ્ધિના છ સ્થાનની સંખ્યા,
છટ્ટાણ. નં [ષટ્સ્થાન]
 પસત્ય-અવસન્ન કુશીલાદિ છ
છટ્ટાણવડિત. ત્રિં [ષટ્સ્થાનપતિત]
 અનંતભાગ હિનાદિક આદિ છ સ્થાનમાં પડેલ
છટ્ટાણવડિય. ત્રિં [ષટ્સ્થાનપતિત]
 જુઓ ઉપર
છટ્ટિ. સ્ત્રીં [ષષ્ઠી]
 છક, પક્ષની છટ્ટી તિથિ, છટ્ટી વિભક્તિ, છટ્ટી 'મધા'
 પૃથ્વી
છટ્ટિયા. સ્ત્રીં [ષષ્ઠિકા]
 છટ્ટી ઉત્પત્તિ
છટ્ટી. સ્ત્રીં [ષષ્ઠી]
 જુઓ 'છટ્ટી'
છડછડ. પું [છડછડ]
 સુપડામાં આટકતી વખતે ધાન્યનો જે 'છડછડ' અવાજ
 થાય તે
છડિય. ત્રિં [છટિત]
 છાંડેલ, છડેલ

છઠ્ઠુ. ધાં [છર્દય્]

છોડવું, ઉલટી કરવી

છઠુંત. કૃં [છર્દત્]

છોડતો, તજતો

છઠુણ. નં [છર્દન]

પરઠવવું, તજવું, વમન, વિમોચન

છઠ્ઠિ. ત્રિં [છર્દિ]

વમનનો રોગી, વમન કરનારના હાથે વહોરવાથી
સાધુનો લાગતો એક દોષ

છઠ્ઠિકડ. કૃં [છર્દિકૃત્]

ઉલટી કરેલ, છોડેલ

છઠ્ઠિયલ્લિયા. સ્ત્રીં [છર્દિતા]

એષણાનો એક દોષ, વમન કરેલ, તજેલ

છઠ્ઠેત્તપ્. કૃં [છર્દયિતુમ્]

વમન કરવા માટે, પરઠવવા માટે

છઠ્ઠેત્તા. કૃં [છર્દિત્વા]

છોડીને, વમન કરીને

છઠ્ઠેયવ્. કૃં [છર્દિતવ્ય]

છોડવા યોગ્ય

છઠ્ઠુ. ધાં [છર્દય્]

વમન કરવું, છોડવું

છળ. નં [ક્ષળ]

વખત, અવસર, હિંસા

છળ. ધાં [ક્ષળ્]

હિંસા કરવી

છળ. ધાં [છળય્]

હિંસા કરાવવી

છળંત. કૃં [ક્ષિળવત્]

હીંસા કરતો

છળૂસવિય. ત્રિં [ક્ષળૌત્સવિક]

ઓચ્છવ-મહોત્સવ વખતે પહેરવા-ઓઢવાનું

છળ્ણપય. નં [ક્ષળપદ]

હિંસાનું સ્થાન

છળ્ણાલય. નં [દેં]

એક પ્રકારના સંન્યાસીનું એક ઉપકરણ

છત્ત. નં [છત્ર]

છત્ર, ચંદ્રાદિનો છત્ર આકારે થતો નક્ષત્ર યોગ, છત્રી, એક દેવવિમાન

છત્તક. નં [છત્રક]

જુઓ 'છત્ત'

છત્તકાર. પું [છત્રકાર]

છત્ર બનાવનાર

છત્તગ. નં [છત્રક]

જુઓ 'છત્ત'

છત્તગજોણિય. નં [છત્રકયોનિક]

છત્રાકાર એવી એક વનસ્પતિ જન્ય

છત્તગત. નં [છત્રકત્વ]

છત્રપણું

છત્તગાહ. પું [છત્રગ્રહ]

છત્રગ્રહણ કરનાર

છત્તછાયા. સ્ત્રીં [છત્રછાયા]

છત્રની છાયા

છત્તજ્ઞય. પું [છત્રધ્વજ]

છત્ર ચિહ્નવાળો ધ્વજ

છત્તધારગપડિમા. સ્ત્રીં [છત્રધારકપ્રતિમા]

શાશ્વતી જિનપ્રતિમાની પાછળ રહેલ છત્રધારી પ્રતિમાવિશેષ

છત્તધારપડિમા. સ્ત્રીં [છત્રધારપ્રતિમા]

જુઓ ઉપર

છત્તધારિ. ત્રિં [છત્રધારિન્]

છત્ર ધરનાર

છત્તપલાશય. પું [છત્રપલાશક]

અક ઉદ્યાન

છત્તય. નં [છત્રક]

જુઓ 'છત્તગ'

છત્તરયણ. નં [છત્રરત્ન]

ચક્રવર્તીના ચૌદ રત્નમાંનું એક રત્ન

છત્તરયણત્ત. નં [છત્રરત્નત્વ]

છત્રરત્નપણું

છત્તલ. નં [ષટ્તલ]

છ તળિયાવાળું	ગુપ્ત રાખેલ, આશયને ગોપવીને કપટપૂર્વક અન્યનો
છત્તલલક્ષણ. નં [છત્તલક્ષણ]	બોલેલ ગુપ્ત સંદેશો પહોંચાડનાર દ્વિતિ
છત્રના લક્ષણ પારખવાની એક કળા	છત્રામ. નં [ષણ્ણામન્]
છત્તહત્થગય. નં [હસ્તગતછત્ર]	છ નામનો સમૂહ
હાથમાં રહેલ છત્ર	છત્રિય. પું [છત્રિક]
છત્તા. સ્ત્રીં [છત્રક]	એક કસાઈનું નામ
એક અનંતકાય વનસ્પતિ	છત્રીય. વિં [છત્રિક]
છત્તાઈછત્ત. નં [છત્રાતિછત્ર]	છગલપુરનો એક છાગલિક. તેને ત્યાં ઘણા પશુ રહેતા, તે
છત્ર ઉપર રહેલ છત્ર-અરિહંતનો એક અતિશય,	માંસભક્ષી અને પાપ પ્રવૃત્તિમાં તત્પર હતો. મરીને
જ્યોતિષશાસ્ત્ર પ્રસિદ્ધ એક યોગવિશેષ	નરકમાં ગયો. પછી તે સગડ થયો.
છત્તાઈછત્ત. નં [છત્રાતિછત્ર] જુઓ ઉપર	છપ્પડયા. સ્ત્રીં [ષટ્પદિકા]
છત્તાગારસંઠિત. ત્રિં [છત્રાકારસંસ્થિત]	જૂ, યુક્ત
છત્રના આકારે રહેલ	છપ્પણસિય. પું [ષટ્પ્રદેશિક]
છત્તાતિછત્ત. નં [છત્રાતિછત્ર]	છ પ્રદેશસ્કંધ
જુઓ 'છત્તઈછત્ત'	છપ્પણ. વિશેં [ષટ્પ્રાજ્ઞક]
છત્તાતિછત્ત. નં [છત્રાતિછત્ર]	ચતુર, ચાલાક
જુઓ ઉપર	છપ્પદી. સ્ત્રીં [ષટ્પદી]
છત્તાય. નં [છત્રાક]	ભ્રમરી
એક અનંતકાય વનસ્પતિ	છપ્પય. પું [ષટ્પદ]
છત્તાર. પું [છત્રકાર]	ભ્રમરો
છત્રી બનાવનાર	છપ્પુરિમા. સ્ત્રીં [ષટ્પૂર્વા]
છત્તાહ. પું [છત્રાહ]	છ પ્રસ્ફોટકા-પડિલેહણની ક્રિયા વિશેષ જેમાં વસ્ત્રને બંને,
પદ્મપ્રભસ્વામિના કેવળ-જ્ઞાનનું ચૈત્યવૃક્ષ	તરફ ત્રણ-ત્રણ સ્થાનેથી જોવાય છે.
છત્તિ. ત્રિં [છત્રિન્]	છલ્લ. પું [દેં]
છત્રીવાળો	પાત્ર વિશેષ, પાટલો
છત્તોવ. નં [છત્રોપ]	છલ્લભંગ. પું [ષટ્ભંગ]
વરસાદ પછી ઉગતી છત્રાકાર વનસ્પતિ	છ ભેદ
છત્તોવગ. પું [છત્રોપક]	છલ્લભાગ. પું [ષટ્ભાગ]
એક પ્રકારનું વૃક્ષ	છલ્લે ભાગ
છત્તોહ. પું [છત્રોધ]	છલ્લભામરી. સ્ત્રીં [ષટ્ભામરી]
એક વૃક્ષ વિશેષ	એક જાતની વીણા, સિતાર
છત્તોહવન. નં [છત્રોધવન]	છલ્લભાય. પું [ષટ્ભાગ]
છત્રોધ વૃક્ષનું વન	છલ્લે ભાગ
છત્ત. ત્રિં [છત્ર]	છમા. સ્ત્રીં [ક્ષમા]
	પૃથિવી, ભૂમિ, ધારિણી

છમાસ. પુઠ [ષળ્માસ]

છ માસનો સમૂહ

છમાસિય. નઠ [ષળ્માસિક]

છમાસ સંબંધિ

છમ્મ. પુઠ [છદ્મ]

જુઓ 'છઝમ'

છમ્માલોયળ. નઠ [છદ્મ-આલોયળ]

છદ્મસ્થ-અસર્વજ્ઞની આલોચના વિશેષ

છમ્માસ. પુઠ [ષળ્માસ]

છ માસનો સમૂહ

છમ્માસંતાય. નઠ [ષળ્માસન્તાય]

છમાસ પર્યંતના

છમ્માસભત્તિય. નઠ [ષળ્માસભત્તિક]

છ માસના ઉપવાસનું વ્રત

છમ્માસાવસેસાઝય. ત્રિઠ [ષળ્માસાવશેષાયુષ્ક]

છ માસનું આયુ જેને શેષ બાકી છે તે

છમ્માસિય. નઠ [ષળ્માસિક]

છમાસી તપ

છમ્માસિયા. સ્ત્રીઠ [ષળ્માસિક]

ભિક્ષુની છઠ્ઠી પ્રતિભા

છય. નઠ [છત્ર]

છત્ર

છરુ. પુઠ [ત્સરુ]

તલવારની મુઠ

છરુપ્પગય. પુઠ [ત્સરુપ્પગત]

તલાવરની મુઠને પકડવાનો ઉપાય

છરુપ્પવાદ. પુઠ [ત્સરુપ્પવાદ]

તલવાર ફેરવવાની કળા

છરુપ્પવાય. પુઠ [ત્સરુપ્પવાદ]

જુઓ ઉપર

છરુહ. પુઠ [ત્સરુક]

જુઓ 'છરુ'

છલ. ત્રિઠ [ષટ્]

છ-સંખ્યા વિશેષ

છલંસ. પુઠ [ષડન્સ]

છ પ્રકૃતિની સત્તા

છલાયતળ. નઠ [ષડાયતન]

છળ કે વાદના ઁક દોષનું સ્થાન

છલિય. ત્રિઠ [છલિત]

કપટ આદિથી ઠગાયેલ

છલુઝ. વિઠ [ષડ્લુક]

સિરિગુત ના શિષ્ય, જેનું બીજું નામ રોહગુત હતું. જુઓ 'રોહગુત'

છલુગ. વિઠ [ષડ્લુક]

જુઓ 'છલુઝ'

છલ્લિવ્ખાય. પુઠ [છલ્લીવ્ખાય]

છાલને ખાનાર ઁક જાતો કીડો

છલ્લિયા. સ્ત્રીઠ [છલ્લિકા]

ત્વચા, છાલ

છલ્લી. સ્ત્રીઠ [દેઠ]

છાલ, ચામડી, વલ્કલરૂપ

છવિ. સ્ત્રીઠ [છવિ]

ચામડી, શરીર, કાંતિ

છવિઙય. વિશેઠ [છવિમત્]

કાંતિવાળું

છવિકર. ત્રિઠ [ક્ષયિકર]

જીવોનો ક્ષય કરનાર

છવિખાય. પુઠ [છવિખાદ]

સુવર વગેરેની ચામડી ખાનાર

છવિગ્ગહિત. ત્રિઠ [ષડ્વિગ્ગહિક]

છવિગ્રહ યુક્ત

છવિચ્છેદ. પુઠ [છવિચ્છેદ]

અંગના છેદ કરે તે ઁક જાતની દંડનીતિ

છવિચ્છેય. પુઠ [છવિચ્છેદ]

જુઓ ઉપર

છવિત્તાળ. નઠ [છવિત્રાળ]

ચામડીનું રક્ષણ કરનાર

છવિધર. ત્રિઠ [છવિધર]

શરીરને ધારણ કરનાર

છવિપવ્વ. નઠ [છવિપર્વન્]

ઔદારિક શરીર જેમાં હાડકાના સાંધા વગેરે છે તે
છવિહર. ત્રિં [છવિહર]
 જુઓ 'છવિહર'
છવીય. વિશેં [છવિમતિ]
 તેજસ્વી, કાંતિયુક્ત
છવ્વ. પું [દેં] જુઓ 'છવ્વ'
છવ્વાર. પું [ષડ્વાર]
 છ વખત
છવ્વિય. વિશેં [દેં]
 સાદડી વગેરે બનાવનાર
છાઇજ્જ. કૃં [છાદિત્ય]
 ઢાંકીને
છાઇય. ત્રિં [છાદિત]
 ઢાંકેલું
છાઉદેસ. પું [છાયોદેશ]
 છાયા-ઉદેશ
છાઉમત્થિય. પું [છાદ્મસ્થિક]
 છદ્મસ્થ અવસ્થામાં રહેનાર
છાઓવય. વિશેં [છાયોપગ]
 છાયાયુક્ત વૃક્ષાદિ
છાગલિય. પું [છાગલિય]
 બોક્કડા મારનાર
છાણવિચ્છુય. પું [છાગણવૃશ્ચિક]
 છાણમાં થતો વિંછી
છાદણ. નં [છાદન]
 ઢાંકવું
છાય. વિશેં [દેં]
 ભુખ્યો, કૃશ, ઘા લાગ્યો હોય તેવો
છાય. પું [શાવ]
 બાળક
છાય. ધાં [છાદય]
 ઢાંકવું, ઘર ઉપરના વાંસ--ખપાટ વગેરે, વસ્ત્ર
છાયંધકાર. પું [છાયાન્ધકાર]
 છાયા-અંધકાર
છાયંસિ. ત્રિં [છાયાવત્]

તેજસ્વી
છાયચ્છાય. સ્ત્રીં [છાયાછાયા]
 શરીરની છાયા
છાયણ. નં [છાદન]
 જુઓ 'છાદન'
છાયત્ત. નં [છાયત્વ]
 છાયત્વ
છાયા . સ્ત્રીં [છાયા]
 છાયા, પડછાયો, કાંતિ, ભોજન લેવા બેઠેલાની પંક્તિ
છાયાગતિ. સ્ત્રીં [છાયાગતિ]
 છાયા અનુસાર ગમન કરવું તે
છાયાણુમાનપ્પમાણ. નં [છાયાણુમાનપ્રમાણ]
 છાયા અનુમાન પ્રમાણ
છાયાણુવાદિણી. સ્ત્રીં [છાયાણુવાદિની]
 છાયાને અનુસરનાર
છાયાણુવાયગતિ. સ્ત્રીં [છાયાણુવાયગતિ]
 વિહાયોગતિનો એક ભેદ
છાયમાન. નં [છાયમાન]
 છાયા-પ્રમાણ
છાયાવિકંપ. પું [છાયાવિકમ્પ]
 છાયાનું હલન ચલન
છાયોવય. પું [છાયોપગ]
 ઘણી છાયાવાળું વૃક્ષ
છાયોવા. પું [છાયોપગ]
 જુઓ ઉપર
છાર. વિશેં [ક્ષાર]
 રાખ, ભસ્મ, ખારો, મીઠું, સાજીખાર
છાર. વિશેં [ક્ષાર]
 માત્સર્ય
છારિય. વિશેં [ક્ષારિક]
 ક્ષાર' સંબંધિ
છારિયભૂય. ત્રિં [ક્ષારિકભૂત]
 ક્ષાર' રૂપ બનેલ, ભસ્મ થયેલ
છારિયા. સ્ત્રીં [ક્ષારિકા]
 રાખ, ભસ્મ

છાવ. પુઠ [શાવ]

બાળક, શિશુ

છિંદ. ધાઠ [છિંદ]

છેદવું, વિચ્છેદ કરવો

છિંદ. ધાઠ [છેદય]

છેદાવવું

છિંદિત. કૃઠ [છિન્દત્]

છેદતો

છિંદમાણ. કૃઠ [છિન્દત્]

છેદતો

છિંદાવ. ધાઠ [છેદય]

છેદાવવું

છિંદાવેત્તા. કૃઠ [છેદયિત્વા]

છેદીને

છિંદિત્ત. કૃઠ [છેત્તુમ્]

છેદવા માટે

છિંદિત્તા. કૃઠ [છિત્વા]

છેદીને

છિંદિત્ત. કૃઠ [છિત્વા]

છેદીને

છિંદિત્ત. ત્રિઠ [છેત્ત]

છેદનાર

છિંદિત્ત. ત્રિઠ [છેદયિત્]

છેદાવનાર

છિંદિય. કૃઠ [છિત્વા]

છેદીને

છિંદિયવ્. ત્રિઠ [છેત્તવ્ય]

છેદવા યોગ્ય

છિંદિયા. કૃઠ [છિત્વા]

છેદીને

છિજ્જ. ધાઠ [છિંદ]

જુઓ 'છિંદ'

છિજ્જમાણ. કૃઠ [છિન્નમાન]

છેદવું તે

છિદ્. નઠ [છિદ્ર]

છિદ્ર, કાણું, દોષ, આકાશ, દૂષણ

છિદ્ધવિચ્છિદ્ધિ. નઠ [છિદ્રવિચ્છિદ્ર]

ઘણાં નાના-નાના છિદ્રો કરેલ

છિત્ત. નઠ [ક્ષેત્ર]

જુઓ 'ખેત'

છિત્ત. વિશેઠ [દેઠ]

સ્પર્શ કરેલ, અડકેલ

છિત્તા. કૃઠ [છિત્વા]

છેદીને

છિત્તૂણ. કૃઠ [છેત્તુમ્]

છેદવા માટે

છિદલિધારય. પુઠ [દેઠ]

શિખાને ધારણ કરનાર

છિદ્. નઠ [છિદ્ર]

જુઓ 'છિડ્ડ'

છિદ્ધાતિ. ત્રિઠ [છિદ્રધાતિન્]

છિદ્ર-ધાતી

છિદ્ધપ્પેહિ. ત્રિઠ [છિદ્રપ્રોક્ષિન્]

દોષદર્શી, છિદ્ર જોનાર

છિન્ન. ત્રિઠ [છિન્ન]

છેદેલું, કાપેલું, નિશ્ચિત, ખંડન, કર્મની લાંબાગાળાની

સ્થિતિને ટુંકા ગાળાની કરનાર, વિભક્ત કરવું, નિર્ધારિત કરવું

છિન્નગંથ. વિશેઠ [છિન્નગ્રન્થ]

સ્નેહરહિત, નિર્ગન્થ, સાધુ, ત્યાગી, મિથ્યાત્વ-આદિ

ભાવગ્રંથિનો છેદ, બાહ્ય-અભ્યંતર પરિગ્રહ રહિત

છિન્નચ્છેદનઇય. પુઠ [છિન્નચ્છેદનયિક]

એક નય-વિશેષ જે પ્રત્યેક સૂત્રને બીજા સૂત્રની અપેક્ષાથી

રહિત માને છે, સૂત્ર વિચ્છેદક

છિન્નપક્ષ. ત્રિઠ [છિન્નપક્ષ]

જેની પાંખો છેદાચેલી છે તે

છિન્નપુવ્. વિશેઠ [છિન્નપૂર્વ]

છિન્ન-પૂર્વ, પૂર્વકૃત

છિન્નય. ત્રિઠ [છિન્નક]

છેદનાર

છિન્નરુહ. પું [છિન્નરુહ]

છેદા પછી જ ઉગે તેવી વનસ્પતિ

છિન્નરુહા. સ્ત્રીં [છિન્નરુહા]

જુઓ ઉપર

છિન્નલેસા. સ્ત્રીં [છિન્નલેશ્યા]

છેદાયેલી કાંતિવાળો

છિન્નસોય. વિશેં [છિન્નસ્નોતસ]

જેનો સંસાર પ્રવાહ છેદાય ગયો છે તે

છિન્ના. સ્ત્રીં [છિન્ના]

અસતિ, કુલટા

છિન્નાલ. પું [દેં]

છિન્નાળ, કુલટા, હલકી જાતિનો બળદ કે ઘોડો

છિન્નાવાય. વિશેં [છિન્નાપાન]

જેમાં જવું-આવવું ન ગમે તેવું સ્થાન-પર્વત, જંગલ

છિપ્પ. ધાં [છિવ્]

સ્પર્શ કરવો

છિપ્પંત. કૃં [સ્પૃશ્યમાન]

સ્પર્શ કરતો

છિપ્પતૂર. નં [ક્ષિપ્રતૂર્ય]

ઉતાવળું વાગતું વાજુ

છિયા. સ્ત્રીં [દેં]

ચામડાનો ચાખબો

છિરતા. નં [શિરાત્વ]

નાડીપણું, નસરૂપ

છિરા. સ્ત્રીં [શિરાત્વ]

નાડી, નસ

છિરિયા. સ્ત્રીં [દેં]

એક વનસ્પતિ કંદ

છિવ. ધાં [સ્પૃશ્]

સ્પર્શ કરવો

છિવા. સ્ત્રીં [દેં]

જુઓ 'છિયા'

છિવાડી. સ્ત્રીં [દેં]

સીંગ, ફળી

છીઅ. નં [ક્ષુત]

છીંક

છીડતા. કૃં [ક્ષુત્વા]

છીંક ખાઈને

છીય. નં [ક્ષુ]

છીંકવું

છીય. ધાં [ક્ષુત્]

છીંકવું તે

છીયમાળ. કૃં [ક્ષુવત્]

છીંકતો

છીરબિરાલિયા. સ્ત્રીં [ક્ષિરબિડાલિકા]

ભૂમિ ફોડા, કંદ વિશેષ

છીરલ. પું [ક્ષીરલ]

ભૂજ પરિસર્પ-વિશેષ

છીરવિરલિયા. સ્ત્રીં [ક્ષિરબિડાલિકા]

ભૂમિ ફોડા, કંદ વિશેષ

છીરવિરાલિ. સ્ત્રીં [ક્ષીરબિડાલી]

ભૂમિ ફોડા

છીરવિરાલિયા. સ્ત્રીં [ક્ષીરબિડાલિકા]

ભૂમિ ફોડા

છીરવિરાલી. સ્ત્રીં [ક્ષીરવિદારી]

એક વનસ્પતિ

છુછુકાર. ધાં [છુછુકૃ]

છુ-છુ કરવું

છુજ્જમાળ. કૃં [કુટ્યમાન]

કુટવું તે

છુદિયા. સ્ત્રીં [ક્ષુદ્રિકા]

આભરણ-વિશેષ

છુલ્લ. ધાં [ક્ષિપ્]

ફેંકવું

છુલ્લિતા. કૃં [ક્ષિપ્ત્વા]

ફેંકીને

છુભ. ધાં [ક્ષુભ્]

દુઃખી થવું, કષ્ટ આપવું, ક્ષુબ્ધ થવું, વિચલિત થવું

છુભિતા. કૃં [ક્ષુભિત્વા]

દુઃખી થઈને, કષ્ટ આપીને, વિચલિત થઈને

છુરઘરસંઠિય. નં [ક્ષુરગૃહકસંસ્થિત]

વાણંદના અસ્રાની થેલી આકારે રહેલ

છુરઘરય. નં [ક્ષુરગૃહક]

વાણંદની અસ્રો રાખવાની થેલી

છુરિયા. સ્ત્રીં [ક્ષુરિકા]

છરી, ચપ્પુ

છુહ. ધાં [ક્ષેપય]

ફેંકવું

છુહ. ધાં [ક્ષુઘ]

ભૂખ

છુહા. સ્ત્રીં [ક્ષુધા]

ભૂખ

છુહા. સ્ત્રીં [સુધા]

અમૃત, ચૂનો

છુહાકમ્મંત. નં [ક્ષુધાકર્મન્ત]

ક્ષુધા પરિકર્મ, બ્રાહ્મણનું રસોઈ-સ્થાન

છુહાવેત્તા. કૃં [ક્ષેપયિત્વા]

ફેંકીને

છુહાવેયણિજ્જ. નં [ક્ષુધાવેદનીય]

ક્ષુધા વેદનીય કર્મ-જેના ઉદયે ભૂખ લાગે

છુહિય. ત્રિં [ક્ષુધિત]

ભૂખ્યું

છૂઢ. કૃં [ક્ષિપ્ત્વા]

ફેંકેલ

છેડત્તા. કૃં [છિત્વા]

છેદીને

છેણત્તા. કૃં [છિત્વા]

છેદીને

છેઓવટ્ટાણ. નં [છેદોપસ્થાન]

એ નામનું એક ચારિત્ર, પૂર્વ પર્થાય છેદીને મહાવ્રતનું

આરોપણ કરાય છે તેવો ચારિત્રનો ભેદ

છેઓવટ્ટાવણિય. ત્રિં [છેદોપસ્થાપનિક]

ચારિત્રનો બીજો ભેદ

છેઓવટ્ટાવણિયકપ્પટ્ટિતિ. સ્ત્રીં

[છેદોપસ્થાપનીયકલ્પસ્થિતિ]

છેદોપસ્થાનીય કલ્પની સ્થિતિ

છેજ્જ. ત્રિં [છેદ]

છેદવા યોગ્ય

છેત્ત. નં [ક્ષેત્ર]

જુઓ 'ખેત'

છેત્ત. કૃં [છિત્વા]

છેદીને

છેત્તુ. ત્રિં [છેત્ત]

છેદનાર

છેત્તું. કૃં [છેતુમ્]

છેદવા માટે

છેત્તુણ. કૃં [છિત્વા]

છેદીને

છેત્તૂણ. કૃં [છિત્વા]

છેદીને

છેદ. ધાં [છેદય]

છેદવું, તોડવું, ખંડિત કરવું

છેદ. પું [છેદ]

છેદ, ખંડ, કકડો

છેદન. નં [છેદન]

છેદવું તે, ખડગ વગેરેથી કાપવું તે, કર્મની સ્થિતિનો ઘાત કરવો

છેદારિહ. નં [છેદાર્હ]

પ્રાયશ્ચિતનો એક ભેદ, છેદવા યોગ્ય દિક્ષાપર્થાય, છેદન કરવામાં સમર્થ, કર્મ કાપવામાં દક્ષ

છેદિત્તા. કૃં [છિત્વા]

છેદીને

છેદેત્તા. કૃં [છિત્વા]

છેદીને

છેદોવટ્ટાણચરિત્તલલ્લિ. સ્ત્રીં [છેદોપસ્થાનચરિત્રલલ્લિ]

છેદોપસ્થાપન ચારિત્રની પ્રાપ્તિ

છેદોવટ્ટાવણ. નં [છેદોવસ્થાન]

પૂર્વપર્થાય છેદ અને નવાનું, સ્થાપન, ચારિત્રનો ભેદ

છેદોવટ્ટાવણિય. ત્રિં [છેદોપસ્થાપનિક]

ચારિત્રનો બીજો ભેદ

છેદોવદ્ધાવણિયકમ્પટ્ટિ. સ્ત્રીં [છેદોપસ્થાપનીયકલ્પ-
સ્થિતિ] છેદ-ઉપસ્થાપના કલ્પની સ્થિતિ

છેદોવદ્ધાવણિયચરિત. નં [છેદોપસ્થાપનિકચરિત્ર]
ચારિત્રનો બીજો ભેદ

છેદોવદ્ધાવણિયચરિત્તપરિણામ. પું [છેદોપસ્થાપનિકચારિત્ર-
પરિણામ] છેદોપસ્થાપનીય નામક ચારિત્ર સંબંધિ ભાવ

છેદોવદ્ધાવણિયચરિત્તવિનય. પું [છેદોપસ્થાપનિકચરિત્ર-
વિનય] છેદોપસ્થાપનીય ચારિત્રનું પાલન

છેદોવદ્ધાવણિયસંજયકમ્પટ્ટિ. સ્ત્રીં [છેદોપસ્થાપનિક-
સંયતકલ્પસ્થિતિ] છેદોપસ્થાપનીય સંયમની કલ્પસ્થિતિ

છેય. ધાં [છેદય]
છેદાવડું

છેય. વિશેં [છેક]
અવસરનો જાણકાર, કુશળ, નિપુણ, ચતુર

છેય. ધાં [છિદ]
છેદવું

છેય. પું [છેદ]
વિચ્છેદ, વિનાશ, ખંડ,

છેય. પું [છેદ]
એક પ્રકારનું પ્રાયશ્ચિત્ત,

છેય. પું [છેદ]
નિશીથ આદિ છેદસૂત્ર

છેયજ્ઞતા. કૃં [છેદયિત્વા]
છેદ કરીને

છેયકર. પું [છેદકર]
છેદનાર, નાશ કરનાર

છેયણ. નં [છેદન]
જુઓ 'છેદન'

છેયણકર. ત્રિં [છેદનકર]
છેદ કરનાર, વિનાશ કરનાર

છેયણગ. નં [છેદનક]
છેદનક, ચામડાને છેદવાનું શસ્ત્ર,

છેયણગ. નં [છેદનક]
બે કટકા કરવા તે

છેયણગદાહ. ત્રિં [છેદનકદાયિન્]
છેદનક-શસ્ત્ર વિશેષને આપનાર

છેયાયરિય. પું [છેકાચાર્ય]
શિલ્પના જાણકાર, નિપુણ-આચાર્ય

છેયારિય. પું [છેકાચાર્ય]
જુઓ ઉપર

છેલિય. નં [દેં]
નાક છીંકવાનો અવાજ, અવ્યક્ત ધ્વનિ

છેવટ. પું [સેવાર્ત]
છ સંઘયણમાંનું છેલ્લું સંઘયણ

છેવટસંઘયણ. નં [સેવાર્તસંહનન]
જુઓ ઉપર

છેવટ. નં [સેવાર્ત]
જુઓ ઉપર

છોડિય. ત્રિં [છોટિત]
ફાડેલું, છોડેલું, બંધનમુક્ત કરેલું

છોડું. કૃં [ક્ષિપ્ત્વા]
ફેંકીને

છોભ. નં [દેં]
કલંક, આળ

છોભગ. નં [દેં]
આળ, અલંક

છોભવંદન. નં [દેં]
વંદનનો એક ભેદ-બે હાથ જોડી મસ્તક નમાવવા રૂપ

છોમણ. નં [છદ્મન્]
છદ્મ, ઢાંકેલ,
અભ્યાખ્યાન

છોય. પું [દેં]
છોતરું

છોલ્લ. ધાં [તક્ષ]
છાલ ઉતારવી

છોલ્લેતા. કૃં [તદ્ધ્વા]
છોલીને

[જ]

જ. ત્રિં [યત્]

જો, જે	જઇય. વિશેઁ [યટ્]
જ. ત્રિં [ય]	યાગ કરનાર
જે કોઇ	જઇય. અં [યદિય]
જઇ. પું [યતિન્]	જ્યારે
યતિ, સાધુ, જિતેન્દ્રિય	જઇયવ્ય. વિશેઁ [યતિતવ્ય]
જઇ. વિશેઁ [યતિ]	પ્રયત્ન કરવા યોગ્ય, યતના કરવા યોગ્ય
જેટલું	જઇયા. અં [યાવત્]
જઇ. અં [યદિ]	જ્યાં સુધી
જો, અગર, જો કે	જઇવંદન. નં [યતિવંદન]
જઇ. અં [યદા]	સાધુ વંદન
જ્યારે	જઈ. પું [યતિ]
જઇ. અં [યત્ર]	યતિ-સાધુ-ત્યાગી
જ્યાં, જે સ્થાનમાં	જઈણ. ત્રિં [જવિન્]
જઇગુણ. પું [યતિગુણ]	વેગવાળું
સાધુના ગુણ	જઝ. નં [જતુષ્]
જઇણ. ત્રિં [જવિન્]	લોભ, જોગણી
વેગવાળો, વેગવાન	જઝન. વિં [યમુન્]
જઇણયર. વિશેઁ [જવિન્ તર]	મથુરાનો રાજા, તેણે દંડ મુનિને મારી નાંખેલ, પછીથી તે
અતિ વેગવાળો	સાધુ બન્યો.
જઇણાલગ. પું [જિનાલગ]	જઝવ્વેદ. પું [યજુર્વેદ]
જિનાલય	યજુર્વેદ એક વેદ
જઝત્તપ્. કૃં [જેતુમ્]	જઝવ્વેય. પું [યજુર્વેદ]
જીતવા માટે	જુઓ ઉપર
જઝત્તા. કૃં [જિત્વા]	જપ્. અં [યતસ્]
જીતીને	જેથી, જેથી કરીને
જઝત્તા. કૃં [યાજયિત્વા]	જઓ. અં [યતસ્]
યાગ કરીને	જુઓ ઉપર
જઝત્તુ. ત્રિં [જેત્]	જં. અં [યત્]
જય પામનાર	જેથી કરીને, જે કારણે
જઝધમ્મ. પું [યતિધર્મ]	જંકિંચિ. અં [યત્કિંચિત્]
યતિ-સાધુ ધર્મ	જે કાંઈ
જઝપરિસા. સ્ત્રીં [યતિપરિષદ્]	જંગમ. ત્રિં [જઙ્ગમ]
સાધુ મંડલી	ફેરવી શકાય તેવી મિલ્કત
જઝય. વિશેઁ [જયિક]	જંગલ. પું [જઙ્ગલ]
જય પામનાર, વિજયી	નિર્જલ પ્રદેશ

જંગલ. પું [જઙ્ગલ]

એક આર્ય દેશ

જંગિય. નં [જાઙ્ગિક]

જંગમ વસ્તુ સંબંધિ, એક વસ્ત્ર વિશેષ

જંગોલિ. સ્ત્રીં [જઙ્ગોલી]

ઝેર ઉતારવાની એક ગારુડી વિદ્યા

જંઘા. સ્ત્રીં [જઙ્ઘા]

જાંઘ, સાથળ

જંઘાચર. ત્રિં [જઙ્ઘાચર]

જાંઘ-પગથી ચાલનાર, ખ્યાદુ

જંઘાચારણ. પું [જઙ્ઘાચારણ]

એક લબ્ધિધારી જૈન મુનિ વર્ગ- જે આકાશમાં ઉડી શકે

જંઘાપરિજિય. વિં [જઙ્ઘાપરિજિત]

એક સાર્થવાહની પુત્રી કે જે મૈથુન માટે અયોગ્ય હતી, તેનો ઇલાજ કરનાર એક સાધુ.

જંઘારોમ. નં [જઙ્ઘારોમન્]

જંઘાના રૂંવાટા

જંત. નં [યન્ત્ર]

વશ કરવું, બાંધવું, કાબૂમાં કરવું

જંત. નં [યન્ત્ર]

યંત્ર, વશીકરણાદિ પ્રયોગ, નિયમન, એક પ્રકારનું રથનું ઉપક્રમણ, ઘાણી, સિંચોડો, ઘઉં પીસવાનું સાધન

જંતકમ્મ. નં [યન્ત્રકર્મન્]

બંધનક્રિયા, યન્ત્ર વિષયક કર્મ-વ્યાપાર

જંતપત્થર. પું [યન્ત્રપ્રસ્તર]

પાણા ફેંકવાનું યંત્ર, ગોફણ

જંતપલ. નં [યન્ત્રપલ]

બંધનમુક્ત

જંતપીલણકમ્મ. નં [યન્ત્રપીલનકર્મન્]

યંત્ર વડે તલ આદિ પીલવાનો ધંધો, શ્રાવકના પંદર કર્માદાનમાંનું એક કર્માદાન

જંતલટ્ટી. સ્ત્રીં [યન્ત્રલટ્ટી]

યંત્રના ઉપયોગમાં આવતું લાકડું

જંતવાડચુલ્લી. સ્ત્રીં [યન્ત્રપાટચુલ્લી]

શેરડીનો રસ પકાવવાની ચુલ્લ

જંતિય. ત્રિં [યન્ત્રિત]

નિયંત્રિત, નિયમિત

જંતુ. પું [જન્તુ]

પ્રાણી, જીવ

જંતુગ. પું [જન્તુક]

એક જાતનું ઘાસ

જંતુય. નં [જન્તુક]

જંતુક નામના ઘાસનું પાથરણું, ચક્રાઈ

જંતૂ. પું [જન્તુ]

જુઓ 'જંતુ'

જંપ. ધાં [જલ્પ]

બોલવું, કહેવું

જંપંત. કૃં [જલ્પત્]

બોલતો, કહેતો

જંપક. ત્રિં [જલ્પક]

બોલનાર, કહેનાર

જંપમાણ. કૃં [જલ્પત્]

બોલતો

જંપિય. ત્રિં [જલ્પિત]

બોલેલ, કહેલ

જંબવડી. વિં [જામ્બવતી]

કૃષ્ણ વાસુદેવના પત્ની (રાણી) **સંબ** કુમારની માતા, શેષ કથા 'પડમાવડી' મુજબ

જંબવતી. વિં [જામ્બવતી]

જુઓ 'જંબવડી'

જંબાલ. પું [જમ્બાલ]

કાદવ, કીચડ

જંબુ. નં [જમ્બુ]

જાંબુડા, જાંબુનું ઝાડ, જંબુદ્રીપ, એક શાશ્વત વૃક્ષ

જંબુ. વિં [જમ્બુ]

જુઓ 'જંબૂ'

જંબૂ. વિં [જમ્બુ]

પંચમ ગણધર સુધર્માસ્વામીના મુખ્ય શિષ્ય, **કાસવ** ગોત્રના હતા, ભરતક્ષેત્રમાં વર્તમાન કાળે મોક્ષે જનાર છેલ્લા વ્યક્તિ, તેના પદ્મશિષ્ય આર્ય 'પમ્ભવ' હતા. (તેનો

નામોલ્લેખ તો અનેક સ્થાને છે જેનો સંદર્ભ અહીં લીધેલ નથી) તેના દેહગુણ વર્ણન કથાદિ સંદર્ભ જ લીધા છે.

જંબૂદાડિઅ. વિં [જમ્બૂદાડિમ]

એક રાજા, જેને અનેક પુત્રયુક્ત 'સિરિયા' નામે પત્ની, લક્ષણા નામે પુત્રી હતી. કથા જુઓ 'લક્ષણજ્ઞા'

જંબૂદ્વીવ. પું [જમ્બૂદ્વીપ]

એક દ્વીપ-વિશેષ

જંબૂદ્વીવગ. પું [જમ્બૂદ્વીપક]

જંબૂદ્વીપ

જંબૂદ્વીવપન્નત્તિ. સ્ત્રીં [જમ્બૂદ્વીપપ્રજ્ઞપ્તિ]

એક (ઉપાંગ) આગમસૂત્ર

જંબૂદ્વીવય. પું [જમ્બૂદ્વીપગ]

જુઓ 'જંબુદ્વીવગ'

જંબૂદ્વીવાહિવતિ. પું [જમ્બૂદ્વીપાધિપતિ]

જંબૂદ્વીપનો અધિપતિ દેવ

જંબુપેઢ. નં [જમ્બૂપીઠ]

જંબુ-સુદર્શના વૃક્ષની પીઠ

જંબુય. પું [જમ્બુક]

શિયાળ, ગીધડ, જંબુ

જંબૂ. પું [જમ્બૂ]

જુઓ 'જંબુ'

જંબૂદીવ. પું [જમ્બૂદ્વીપ]

જુઓ 'જંબુદ્વીવ'

જંબૂદીવગ. પું [જમ્બૂદ્વીપગ]

જુઓ 'જંબુદ્વીવગ'

જંબૂદીવાહિવતિ. પું [જમ્બૂદ્વીપાધિપતિ]

જુઓ 'જંબૂદીવાહિવતિ'

જંબૂદ્વીવ. પું [જંબૂદ્વીપ]

જુઓ 'જંબુદ્વીવ'

જંબૂનદમય. ત્રિં [જમ્બૂનદમય]

સુવર્ણમય

જંબૂનય. પું [જામ્બૂનદ]

સુવર્ણ

જંબૂનયમય. ત્રિં [જામ્બૂનદમય]

સુવર્ણમય

જંબૂનયવેડ્યા. સ્ત્રીં [જામ્બૂનદવેદિકા]

સુવર્ણ વેદિકા

જંબૂનયામય. ત્રિં [જામ્બૂનદમય]

સુવર્ણમય

જંબૂપલ્લવપવિભત્તિ. નં [જમ્બૂપલ્લવપ્રવિભત્તિ]

એક દેવતાઈ નાટક

જંબૂપેઢ. નં [જમ્બૂપીઠ]

જંબૂ, સુદર્શના વૃક્ષની પીઠ

જંબૂફલ. નં [જમ્બૂફલ]

જાંબુ

જંબૂફલકાલિયા. સ્ત્રીં [જમ્બૂફલકાલિયા]

જાંબુડા જેવી કાળા રંગની મદિરા

જંબૂરુવ્વ. પું [જમ્બુરુક્ષ]

જંબૂવૃક્ષ

જંબૂલય. પું [જમ્બૂલક]

ચંબુ, ચાંચવાળુ પાણીનું ઠામ

જંબૂવતી. વિં [જમ્બૂવતી]

જુઓ 'જંબવઈ'

જંબૂવન. નં [જમ્બૂવન]

જંબૂવૃક્ષનું વન

જંબૂવનસંઢ. પું [જમ્બૂવનષણ્ડ]

જંબૂવનખંડ

જંબૂસંઢ. પું [જમ્બૂષણ્ડ]

એક ગામ વિશેષ

જંભક. પું [જુમ્ભક]

તીર્થા લોકવાસી એક દેવ,

જંભક. પું [જુમ્ભક]

વ્યંતર દેવતાની એક જાતિ

જંભગ. પું [જુમ્ભક]

જુઓ ઉપર

જંભણી. સ્ત્રીં [જુમ્ભણી]

એક વિદ્યા-વિશેષ

જંભય. પું [જુમ્ભક]

જુઓ 'જંભક'

જંભા. સ્ત્રીં [જુમ્ભા]

મત્સ્યબંધ	યક્ષનો રાજા
જંભા. ધાં [જુમ્બ્]	જવ્વસિરી. વિં [યક્ષશ્રી]
બગાસુ ખાવું	ચંપાનગરીના બ્રાહ્મણ 'સોમભૂઈ-૧' ની પત્ની, કથા જુઓ
જંભાઈતા. કૃં [જુમ્બયિત્વા]	'નાગસિરી'
બગાસુ ખાઈને	જવ્વસેન. વિં [યક્ષસેન]
જંભાઈય. નં [જુમ્બિત]	મહાનિસીહ સૂત્રના જીર્ણોદ્ધારને બહુમાન્ય કરનાર વિદ્વાન આચાર્ય
બગાસુ ખાવું તે	જવ્વહરિલ. વિં [યક્ષહરિલ]
જંભાયંત. કૃં [જુમ્બમાણ]	ચકવર્તી બંભદત્ત ની પત્ની (રાણી) નાગદત્તા, જસવઈ
બગાસુ ખાતો	અને રયણવઈ ના પિતા
જંભાયમાણ. કૃં [જુમ્બમાણ]	જવ્વખા. વિં [યક્ષા]
બગાસુ ખાતો	મંત્રી સગડાલ ની પુત્રી, થૂલભદ્દ ની બહેન,
જંભિય. પું [જુમ્બિક]	સંમૂઝવિજય ના શિષ્યા
એક ગામ	જવ્વખાઈટ્ટ. ત્રિં [યક્ષાવિષ્ટ]
જંભિયગામ. પું [જમ્બિકગામ]	યક્ષના આવેશવાળો
જુઓ ઉપર	જવ્વખાએસ. પું [યક્ષાવેશ]
જવ્વ. પું [યક્ષ]	યક્ષનો આવેશ, વળગાડ
વ્યંતર દેવતાની એક જાતિ, યક્ષ	જવ્વખાયતણ. નં [યક્ષાયતન]
જવ્વ. પું [યક્ષ]	યક્ષમંદિર
એક દ્વીપ, એક સમુદ્ર	જવ્વખાયયણ. નં [યક્ષાયતન]
જવ્વકન્ના. સ્ત્રીં [યક્ષકન્યા]	યક્ષમંદિર
યક્ષકન્યા	જવ્વખાલિત્ત. નં [યક્ષાદીપ્ત]
જવ્વગ્ગાહ. પું [યક્ષગ્રહ]	એક દિશામાં થોડે થોડે અંતરે દેખાતો વિજળી જેવો પ્રકાશ
યક્ષનો આવેશ, વળગાડ	જવ્વખાલિત્તય. નં [યક્ષાદીપ્તક]
જવ્વદિન્ન. વિં [યક્ષદત્તા]	જુઓ ઉપર
મંત્રી સગડાલ ની એક પુત્રી થૂલભદ્દ ની બહેન	જવ્વખાવેસ. પું [યક્ષાવેશ]
'સંમૂઝવિજય' ના શિષ્યા. તેને બીજી છ બહેનો હતી	જુઓ 'જવ્વખાએસ'
જવ્વદેઉલ. નં [યક્ષદેવકુલ]	જવ્વિંદ. પું [યક્ષેન્દ્ર]
યક્ષમંદિર	યક્ષનો ઇન્દ્ર
જવ્વપડિમા. સ્ત્રીં [યક્ષપ્રતિમા]	જવ્વિળી. વિં [યક્ષિળી]
યક્ષમૂર્તિ	ભં અરિષ્ટનેમિના મુખ્ય સાધવી
જવ્વમંડલપવિભત્તિ. નં [યક્ષમણ્ડલપ્રવિભત્તિ]	જવ્વોદ. પું [યક્ષોદ]
એક દેવતાઈ નાટક	એક સમુદ્ર
જવ્વમહ. પું [યક્ષમહ]	જગ. પું [જગત્]
યક્ષ મહોત્સવ	
જવ્વરાય. પું [યક્ષરાજ]	

જગત, લોક, સંસાર
જગ. પું [દેં]
 પ્રાણી
જગ. નં [યકૃત્]
 યકૃત, લીવર
જગઆહાર. નં [જગદાધાર]
 જગતના આધાર રૂપ
જગઈ. સ્ત્રીં [જગતી]
 પૃથ્વી, જગતી-જંબુદ્વીપ ફરતો કોટ, પ્રાકાર વિશેષ
જગઈપવ્વય. પું [જગતીપર્વત]
 એક પર્વત
જગઈપવ્વયગ. પું [જગતીપર્વતક]
 જુઓ ઉપર
જગઈસમિયા. સ્ત્રીં [જગતીસમિકા]
 જગતી સમિકા-ચમરેન્દ્રાદિની અભ્યંતર સભા
જગગુરુ. પું [જગદ્ગુરુ]
 જગત્ ના ગુરુ, તીર્થંકર
જગડિજ્જંત. ત્રિં [દેં]
 કલહ કરતો
જગતી. સ્ત્રીં [જગતી]
 જુઓ 'જગઈ'
જગતીયપવ્વયગ. પું [જગતીપર્વતક]
 એક પર્વત વિશેષ
જગનાહ. પું [જગન્નાથ]
 જગતના નાથ, તીર્થંકર
જગનિસ્સિય. વિશેં [જગનિશ્રિત]
 લોકને આશ્રિત રહેલ
જગપ્પઈવદાઇય. પું [જગત્પદીપદાયિક]
 જગતને પ્રકાશ આપનાર, તીર્થંકર
જગપ્પિયામહ. પું [જગત્ પિતામહ]
 જગતના પિતામહ, તીર્થંકર
જગબંધુ. પું [જગદ્બન્ધુ]
 જગતના સર્વ જીવોના બંધુ સમાન, તીર્થંકર
જગાણંદ. પું [જગાનન્દ]
 જગતના જીવોને બોધ દ્વારા આનંદ આપનાર, તીર્થંકર

જગાણંદ. વિં [જગાનન્દ]
 એક સાધુ ભગવંત, જેને જોઈને સુજ્જસિવ તથા
 સુજ્જસિરિ ને પોતાની શુદ્ધિ કરવાનો ભાવ પ્રગટ થયો.
જગ્ગ. ધાં [જાગૃ]
 જાગવું, ઉજાગરો કરવો
જગ્ગણ. નં [જાગરણ]
 જાગરણ, ઉજાગરો
જઘણ. નં [જઘન]
 કમરની નીચેનો ભાગ
જચ્ચ. ત્રિં [જાત્ય]
 સ્વાભાવિક, જાતવાન, શ્રેષ્ઠ, ઉત્તમ
જચ્ચંજણ. નં [જાત્યાજ્જન]
 શુદ્ધ અંજન
જચ્ચકંચણ. નં [જાત્યકચ્ચન]
 શુદ્ધ સુવર્ણ
જચ્ચકણગ. પું [જાત્યકનક]
 શુદ્ધ સુવર્ણ
જચ્ચણિત. ત્રિં [જાત્યાન્વિત]
 ઊંચ, કુલીન
જચ્ચહિંગુલુય. પું [જાત્યાહિંગુલુક]
 શુદ્ધ હિંગલોક
જચ્ચિરં. નં [યચ્ચિરમ્]
 જ્યાં સુધી, જેટલા સમય સુધી
જજ. ધાં [યજ્]
 પૂજા કરવી, યાગ કરવો
જજુવ્વેદ. પું [યજુર્વેદ]
 એક વેદ-વિશેષ
જજુવ્વેય. પું [યજુર્વેદ] જુઓ ઉપર
જજ્જર. વિશેં [જર્જર]
 જીર્ણ, જૂનું-પુરાણું
જજ્જરઘર. નં [જર્જરઘૃહ]
 જીર્ણઘર
જજ્જરિત. વિશેં [જર્જરિત]
 જીર્ણ થયેલ
જજ્જરિતસદ્. નં [જર્જરિતશબ્દ]

ખોખરો અવાજ
જજ્જરિય. વિશેં [જર્જરિત]
 જીર્ણ થયેલ
જજ્જીવ. નં [યાવજ્જીવ]
 જીવનપર્યંત
જઠ. નં [ઙ્ઠ]
 યજન, યાગ, યજ્ઞ, અર્ચના
જઠા. કૃં [ઙ્ઠવા]
 યજ્ઞ કરીને, હોમ કરીને
જઢ. ત્રિં [જઢ]
 જડ, વિવેકહીન, મૂર્ખ
જઢમર્ઙ. પું [જઢમર્તિ]
 જડ બુદ્ધિનો
જઢા. સ્ત્રીં [જઢા]
 જઠા, માથા ઉપરનો વાળનો સમૂહ
જઢિ. પું [જઢિન્]
 જઠાવાળો
જઢિ. નં [જઢિત્વ]
 જઠાધારીનો ભાવ
જઢિયાઇલગ. પું [જઢિકાદિલગ]
 એક મહાગૃહ
જઢિયાઇલય. પું [જઢિકાયિકયક]
 જુઓ ઉપર
જઢિયાયલય. પું [જઢિકાયિલયક]
 જુઓ ઉપર
જઢિલ. પું [જઢિલ]
 જઠાધારી, રાહુ
જઢિલય. પું [જઢિલક]
 રાહુનું પર્યાય નામ
જઢી. સ્ત્રીં [જઢિન્]
 જુઓ 'જઢિ'
જઙ્ગલ. પું [જઢિલ]
 જઠાધારી એવો એક જાતનો સર્પ
જઙ્ગ. ત્રિં [જઙ્ગય]
 જડતા, જડબુદ્ધિનો

જઙ્ગ. પું [ઙ્ગ]
 હાથી
જઙ્ગ. વિશેં [ત્યક્ત]
 તજી દીધેલ, છોડેલ, મૂકેલ
જઢ. વિશેં [ત્યક્ત]
 જુઓ ઉપર
જઢા. સ્ત્રીં [ત્યક્તા]
 તજી દેવાયેલી
જઢિલય. પું [જઢિલક]
 રાહુનું એક નામ
જળ. પું [જન]
 માણસ, લોક
જળ. ધાં [જન્]
 ઉત્પન્ન કરવું
જળ. ધાં [જનય]
 ઉત્પન્ન કરાવવું
જળિન્ના. કૃં [જનયિત્વા]
 ઉત્પન્ન કરીને
જળિન્મિ. પું [જનોર્મિ]
 લોકોના ટોળેટોળા નીકળવા તે
જળકલકલ. પું [જનકલકલ]
 માણસોનો કલકલ અવાજ
જળવચ્ચય. પું [જનક્ષય]
 માણસોનો ક્ષય-ઘટાડો કે મરણ
જળગ. પું [જનક]
 જનક, માતાપિતા
જળણ. પું [જનન]
 ઉત્પત્તિ
જળણી. સ્ત્રીં [જનની]
 માતા
જળ(ન)પદ. પું [જનપદ]
 દેશ, રાષ્ટ્ર
જળ(ન)બોલ. પું [જનબોલ]
 માણસોનો અવ્યક્ત અવાજ
જળય. પું [જનક]

પિતા, માતાપિતા
જળ(ન)વત. પુઠ [જનપદ]
 દેશ, રાષ્ટ્ર
જળ(ન)વદ. પુઠ [જનપદ]
 દેશ, રાષ્ટ્ર
જળ(ન)વય. પુઠ [જનપદ]
 દેશ, રાષ્ટ્ર
જળવયકહા. સ્ત્રીઠ [જનપદકથા]
 દેશકથા, જનપદ સંબંધિ વાતો
જળવયકલ્લાણિયા. સ્ત્રીઠ [જનપદકલ્પાણિકા]
 ચક્રવર્તીની રાણીઓ
જળવયપાલ. પુઠ [જનપદપાલ]
 દેશનો પાલનહાર, રાજા
જળવયપિય. પુઠ [જનપદપ્રિય]
 લોકપ્રિય,
જળવયપુરોહિય. પુઠ [જનપદપુરોહિત]
 લોકમાં શાંતિકર્મ કરનાર, પુરોહિત
જળવયવિહાર. પુઠ [જનપદવિહાર]
 એક ગામથી બીજે ગામ વિચરવું તે
જળવયસચ્ચ. નઠ [જનપદસત્ય]
 દશ પ્રકારના સત્યનો પહેલો ભેદ
જળવયાંતર. નઠ [જનપદાન્તર]
 દેશની અંદર
જળવાય. પુઠ [જનવાદ]
 લોક સાથે વાર્તાલાપ કરવો તે, વાર્તાલાપની કળા
જળવૂહ. પુઠ [જનવ્યૂહ]
 ચક્રાદિ આકારે રહેલ જનસમુદાય
જળસદ્. પુઠ [જનશબ્દ]
 માણસોનો અવાજ, કોલાહલ
જળસન્નિવાય. પુઠ [જનસન્નિપાત]
 જુદા જુદા સ્થળેથી લોકોનું એક સ્થાને મળવું
જળિય. વિશેઠ [જનિત]
 ઉત્પન્ન થયેલ
જળી. સ્ત્રીઠ [જની]
 સ્ત્રી, નારી

જળુવકલિયા. સ્ત્રીઠ [જનોત્કલિકા]
 માણસોનો નાનો સમૂહ
જળુમ્મિ. સ્ત્રીઠ [જનોર્મિ]
 માણસોના મોટા ટોળા, જન ઊર્જા
જળેમાળ. કૃઠ [જાયત્]
 ઉત્પન્ન થતો
જળ્ણ. વિશેઠ [જન્ય]
 જનહિત, લોકહિતકર, ઉત્પન્ન થવા યોગ્ય
જળ્ણ. પુઠ [યજ્ઞ]
 યજ્ઞ, પૂજા, હોમ, શ્રાદ્ધ, અર્ચના
જળ્ણઇ. પુઠ [યાજ્ઞિક]
 યજ્ઞ કરનાર,
જળ્ણઇ. પુઠ [યાજ્ઞિક]
 તાપસની એક જાતિ
જળ્ણઇજ્ઞ. નઠ [યજ્ઞીય]
 યજ્ઞ સંબંધિ, ઉત્તરજ્ઞયણ સૂત્રનું એક અધ્યયન
જળ્ણં. અઠ [યચ્ચ]
 જે કંઈ, જેથી કરીને
જળ્ણાગ્નિ. પુઠ [યજ્ઞાગ્નિ]
 યજ્ઞનો અગ્નિ
જળ્ણવાઇ. પુઠ [યજ્ઞવાદિન્]
 યજ્ઞવાદી
જળ્ણવાડ. પુઠ [યજ્ઞવાટ]
 યજ્ઞ સ્થાન
જળ્ણુ. નઠ [જાનુ]
 ધુંટણ
જળ્ણોવઇય. નઠ [યજ્ઞોપવિત]
 જનોઈ
જળ્ણવી. સ્ત્રીઠ [જાહ્ણવી]
 ગંગા નદી
જત. વિશેઠ [યત]
 ઉદ્યમ, પ્રયત્ન
જતિ. પુઠ [યતિ]
 સાધુ, મુનિ, ત્યાગી
જતિ. અઠ [યદા]

જે સમયે	યાત્રા કરી પાછા ફરેલ
જતિ. અં [યદિ]	જત્તાપટ્ટિય. નં [યાત્રાપ્રસ્થિત]
જો, અગર	યાત્રા માટે નીકળેલ
જતિ. અં [યત્ર]	જત્તાભયય. પું [યાત્રાભતક]
જે સ્થાને	મુસાફરીમાં સાથે રાખેલ નોકર
જતિતવ્ય. ત્રિં [યતિતવ્ય]	જત્તાભિમુહ. ત્રિં [યાત્રાભિમુખ]
યત્ન કરવા યોગ્ય	ગમન કરવાને માટે
જતિપરિસા. સ્ત્રીં [યતિપરિષદ્]	જત્તાસંપટ્ટિય. ત્રિં [યાત્રાસંપ્રસ્થિત]
સાધુ મંડલી	યાત્રાએ જવા તૈયાર થયેલ
જતિમાસિયા. સ્ત્રીં [યતિમાસિકી]	જત્તિય. ત્રિં [યાવત્]
જેટલા માસની	જેટલા, જેટલા પ્રમાણમાં
જતિવંસ. પું [યતિવંશ]	જત્તો . અં [યતસ્]
યતિનો વંશ	જેથી, જે પાસેથી
જતિવિહ. અં [યતિવિધ]	જત્થ. અં [યત્ર]
જેટલા પ્રકારે	જ્યાં, જે સ્થાને, જેમાં
જતુ. નં [જતુષ્]	જત્થેવ. અં [યત્રૈવ]
લાખ, જોગણી	જે સ્થાને જ
જતુગોલ. પું [જતુગોલક]	જદા. અં [યદા]
લોખનો ગોળો	જ્યારે, જે વખતે
જતુગોલાસમાણ. ત્રિં [જતુગોલસમાન]	જદિ. અં [યદિ]
લોખના ગોળા જેવું	જો, અગર
જતો. અં [યતસ્]	જદિચ્છા. સ્ત્રીં [યદૃચ્છા]
જેથી	સ્વતંત્રતા, સ્વેચ્છાચાર, જેવી આપની ઇચ્છા
જત્ત. ત્રિં [યાવત્]	જદા. અં [યથા]
જેટલો	જે રીતે, જે પ્રકારે
જત્ત. પું [યત્ન]	જનઅ. વિં [જનક]
પ્રયત્ન, ઉદ્યમ, મહેનત	મિથિલાનો રાજા, જેણે ભં મહાવીરની સુખશાતા
જત્ત. અં [યત્ર]	પૂછાવેલ
જે સ્થાને	જનજંપણય. પું [જનજલ્પનક]
જત્તા. સ્ત્રીં [યાત્રા]	લોક-અપવાદ
યાત્રા, પ્રયાણ, જવું,	જનની. સ્ત્રીં [જનની]
જત્તા. સ્ત્રીં [યાત્રા]	માતા
તપ નિયમ સ્વાધ્યાયાદિમાં ચિત્ત લગાવવું તે,	જનવય. પું [જનપદ]
સંયમ-નિર્વાહ	દેશ, રાષ્ટ્ર
જત્તાપટ્ટિનિયત્ત. ત્રિં [યાત્રાપ્રતિનિવૃત્ત]	જનવયવયણ. નં [જનપદવચન]

લોકવચન, લોકભાષા
જનિય. વિશેં [જનિત]
 ઉત્પન્ન થયેલ
જન્નજસ. વિં [યજ્ઞયશસ્]
 સૌરીયપુરનો એક રહેવાસી, તાપસ **જન્નદત્ત** ના પિતા
 અને **નારદ** ના દાદા, પત્ની **સોમમિત્તા** હતી.
જન્નદત્ત-૧. વિં [યજ્ઞદત્ત]
 સૌરીયપુરનો રહેવાસી પરિવ્રાજક **જન્નજસ** નો પુત્ર
 અને **નારદ** નો પિતા, તે એકાંતર ઉપવાસ કરતો હતો.
જન્નદત્ત-૨. વિં [યજ્ઞદત્ત]
 કૌસાંબીના **સોમદેવ** અને **સોમદત્ત** ના પિતા
જપ. ધાં [જપ્]
 જાપ કરવો, નામ સ્મરવું
જપ. નં [જપ]
 જાપ, નામ સ્મરણ
જપ્પ. પું [જલ્પ]
 બબડવું તે, બોલવું તે
જપ્પભિદ્. અં [યત્પ્રભૃતિ]
 જે કાળથી, જે વખતથી
જમ. ધાં [યમ્]
 વિષમતા ટાળીને સમ કરવું
જમ. પું [યમ]
 પ્રાણાતિપાતવિરતિ આદિ પાંચ મહાવ્રત, એક
 લોકપાલનું નામ, ભરણી નક્ષત્રના અધિષ્ઠાયક દેવ,
 મૃત્યુ
જમ. વિં [યમ્]
 તાપસ **જમદગ્નિ** ના પિતા
જમહિતા. કૃં [દેં]
 જમાવટ કરીને, અતિ પરીચય કરીને, વારંવાર આવૃત્તિ
 કરીને, કાબુમાં રાખીને
જમઈય. પું [યમકીય]
 'સૂચગડ' સૂત્રનું એક અધ્યયન
જમક. પું [યમક]
 એક પર્વત, તે પર્વતનો દેવ, શકુનિ નામક પક્ષી, એક દ્રહ
જમકાઈય. પું [યમકાયિક]

દક્ષિણ તરફના યમ જાતિના દેવ
જમગ. પું [યમક]
 જુઓ 'જમક'
જમગપવ્વય. પું [યમકપર્વત]
 દેવકુરુ-ઉત્તરકુરુ ક્ષેત્રમાં આવેલ એક પર્વત
જમગપ્પભા. સ્ત્રીં [યમકપ્રભા]
 શકુનિપક્ષીના જેવી પ્રભા, એક રાજધાની
જમગવર્ણ. નં [યમકવર્ણ]
 શકુનિપક્ષી જેવો વર્ણ
જમગવર્ણાભા. સ્ત્રીં [યમકવર્ણાભા]
 શકુનીપક્ષી જેવી વર્ણ-આભા
જમગસંઠાણસંઠિય. નં [યમકસંસ્થાનસંસ્થિત]
 શકુનિપક્ષીના આકારે રહેલ
જમગસમગ. અં [દેં]
 એક સાથે, યુગપત્, એક જ સમયમાં
જમગા. સ્ત્રીં [યમકાયિક]
 યમક દેવની રાજધાની
જમગાગર. વિશેં [યમકાકાર]
 શકુનિપક્ષીના આકારે રહેલ
જમજણ્ણ. પું [યમયજ્ઞ]
 અહિંસા, સત્ય, અચોર્ય, બ્રહ્મચર્ય, અપરિગ્રહ એ પાંચ યમ
 એટલે સંયમરૂપ યજ્ઞ અર્થાત ભાવયજ્ઞ
જમદગ્નિ. વિં [જમદગ્નિ]
 રામના પિતા અને **જમ** ના પુત્ર. તે ઘણા ક્રોધી હતા.
 મૃગકોષ્ઠગના રાજા **જિયસન્તુ** ની પુત્રી **રેણુગા** તેની
 પત્ની હતી. તેને **કત્તવીરિય** એ મારી નાંખેલ.
જમદેવયકાઈય. પું [યમદૈવતકાયિક]
 (યમદૈવતકાયિક) યમદેવતાઓની એક જાતિ
જમદેવયા. સ્ત્રીં [યમદેવતા]
 યમ નામક દેવતા
જમપુરિસ. પું [યમપુરુષ]
 પરમાધામી
જમપ્પભ. પું [યમપ્રભ]
 યમદેવના ઇન્દ્ર યમરેન્દ્રનો એક ઉત્પાન પર્વત
જમય. પું [યમક]

જુઓ 'જમગ'	દક્ષિણ દિશા
જમલ. ત્રિં [યમલ]	જમ્મંતર. નં [જન્માન્તર]
સમશ્રેણિએ રહેલ, જોડાજોડા રહેલ, એક વૃક્ષ	અન્ય જન્મ, પૂર્વભવ
જમલજુયલ. નં [યમલયુગલ]	જમ્મંતરકય. નં [જન્માન્તરકૃત]
સમશ્રેણિએ રહેલ જોડણું	જન્માંતરમાં કરેલ
જમલત્ત. નં [યમલત્ત]	જમ્મજરામરણ. નં [જન્મજરામરણ]
સમશ્રેણિત્વ	જન્મ-જરા અને મરણ
જમલપય. નં [યમલપદ]	જમ્મજીવિયફલ. નં [જન્મજીવિતફલ]
આઠ આઠ આંકડાનો એક એક જથ્થો	જન્મરૂપ જીવિતનું ફળ
જમલપાણિ. પું [યમલપાણિ]	જમ્મણ. નં [જન્મણ]
મુક્ટિ	જન્મ, ઉત્પત્તિ, અવાર
જમલા. સ્ત્રીં [યમલા]	જમ્મણજરમરણવાહિયસમય. નં [જન્મજરામરણવ્યાધિસમય]
ધારવાળી પરોણી ભોંકવી તે	જન્મ-જરા-મરણ-રોગનો કાળ
જમલિય. ત્રિં [યમલિય]	જમ્મણભવન. નં [જન્મભવન]
દિશામાં સમશ્રેણિએ રહેલ	પ્રસૂતિઘર
જમા. સ્ત્રીં [યામ્યા]	જમ્મણમરણ. નં [જન્મમરણ]
દક્ષિણદિશા, યમ લોકપાલની રાજધાની	જન્મ અને મરણ
જમાલિ. વિં [જમાલિ]	જમ્મણમરણરહટ્ટ. પું [જન્મમરણ-અરહટ્ટ]
ક્ષત્રિયકુંડ ગ્રામનો રાજકુમાર. ભં મહાવીરના બહેન	જન્મ-મરણ રૂપ ચક્ર-ધંટી
મુદંસણા નો પુત્ર તેની પત્ની પિયદંસણા હતી, જે ભં મહાવીરની પુત્રી હતી. ભં વંદનથી વૈરાગ્ય જાગ્યો, દીક્ષા લેવા ઇચ્છા થઈ. (દીક્ષાની સંમતિ માટે ઘણો સુંદર સંવાદ છે. તથા દીક્ષા યાત્રાનું અદ્ભુત વર્ણન છે.) દીક્ષા બાદ નવા મતની સ્થાપના કરી. ભં મહાવીરના શાસનમાં પહેલો નિહવ થયો. મૃત્યુ બાદ કિલ્બીષક દેવ થયો.	જમ્મણમરણાણુબંધી. સ્ત્રીં [જન્મમરણાણુબંધિન]
	જન્મ-મરણના અનુબંધવાળું
	જમ્મણમહ. પું [જન્મમહ]
	જન્મ મહોત્સવ
	જમ્મણમહિમ. પું [જન્મમહિમન]
	જન્મ મહોત્સવ
	જમ્મણસરિસ. વિશેં [જન્મસદૃશ]
	ઉત્પત્તિ સમાન
	જમ્મદંસિ. ત્રિં [જન્મદર્શિન]
	જન્મના સ્વરૂપને જોનાર
	જમ્મદોસ. પું [જન્મદોષ]
	જન્મની ખોડ
	જન્મનવક્ષત્ત. નં [જન્મનક્ષત્ર]
	જન્મનું નક્ષત્ર
	જમ્મનગર. નં [જન્મનગર]
	જ્યાં જન્મ થયો હોય તે નગર, ઉત્પત્તિસ્થાન
જમાવ. ધાં [યમ્]	
વિષમતા ટાળી સમ કરવું, નિવૃત્ત થવું	
જમાવેંત. કૂં [યચ્છત્]	
નિવૃત્ત થતો, સમ કરતો	
જમિગા. સ્ત્રીં [યમિકા]	
યમદેવની રાજધાની	
જમ્મ. પું [જમ્મન]	
જન્મ, ઉત્પત્તિ	
જમ્મા. સ્ત્રીં [યામ્યા]	

જન્મભૂમિ. સ્ત્રી૦ [જન્મભૂમિ]

જન્મ સ્થળ

જમ્મા. સ્ત્રી૦ [યામ્યા]

દક્ષિણ દિશા

જમ્હા. અ૦ [યસ્માત્]

જેથી

જય. પુ૦ [યત]

સંયત, જિતેન્દ્રિય, ઉપયોગ રાખનાર, સાવધાની,
જયણા, પ્રયત્ન, ઉદ્યમ

જય. ન૦ [જગત્]

જગત, દુનિયા, સંસાર

જય. પુ૦ [જય]

જીત, વિજય, શત્રુનો પરાભવ,
એક ચક્રવર્તી, એક દેવતા,
એ નામની તિથિ,

જય. ધા૦ [જય]

જય પામવો

જય. ધા૦ [યત્]

યત્ન કરવો, ચેષ્ટા કરવી, ઉપયોગ રાખવો

જય. ધા૦ [યજ્]

પૂજા કરવી, યાગ કરવો

જય. ધા૦ [જિ]

જીતવું, ઉત્કૃષ્ટપણાનો વર્તીવ કરવો

જય-૧. વિ૦ [જય]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રમાં થયેલા અગિયારમાં
ચક્રવર્તી, રાજા **વિજય** અને રાણી **વપ્પા** ના પુત્ર તેણે
હજાર રાજા સાથે દીક્ષા લીધી.

જય-૨. વિ૦ [જય]

ભ૦ **વિમલ** ના પહેલા ભિક્ષાદાતા

જયંત. કૃ૦ [જયત્]

જીતવું તે

જયંત. પુ૦ [જયન્ત]

જંબુદ્વીપનું એક દ્વાર, એક અનુત્તર વિમાન, તે વિમાન-
વાસી દેવ, એક ભાવિબળદેવ, વજ્રસેન સૂરિના એક
શિષ્ય, તેમાંથી નીકળેલ એક શાખા

જયંત. પુ૦ [જયન્ત]

રૂચકવરપર્વતનું એક ફૂટ

જયંતય. પુ૦ [જયન્તજ]

જયંત વિમાનમાં ઉત્પન્ન

જયંતી. સ્ત્રી૦ [જયન્તી]

એક દિક્કુમારી, એક અગ્રમહિષી, મહાવપ્રવિજયની
રાજધાની, એક વાવડી, પક્ષની નવમી રાત્રિ, એક
પ્રવજયા પાલખી, એક જૈન મુનિ શાખા, વિશેષ નામ

જયંતી-૧. વિ૦ [જયન્તી]

કૌશાંબીના રાજા સહસ્રાનીકની પુત્રી અને રાજા
શતાનીકની બહેન. ભ૦ મહાવીરના સાધુના પ્રથમ
શટયાતર-શ્રાવિકા, તેણે ભગવંતને કેટલાક પ્રશ્નો પૂછેલા,
દીક્ષા લીધી. મોક્ષે ગયા.

જયંતી-૨. વિ૦ [જયન્તી]

આ અવસર્પિણીના સાતમાં બળદેવ **નંદન** ની માતા

જયંતી-૩. વિ૦ [જયન્તી]

ઉપ્પલ પરિવ્રાજકની બહેન. તેણી અને તેણીની બહેન
સોમા એ ભ૦ મહાવીર તથા ગોશાળાને **ચોરાગ**
સંનિવેશમાં મુક્ત કરાવેલ.

જયઘોસ. વિ૦ [જયઘોષ]

વારાણસીનો એક બ્રાહ્મણ. તે હિંસક યજ્ઞમાં રત હતો,
નિમિત્ત મળતા દીક્ષા લીધી. ઇન્દ્રિય નિગ્રહ કરનાર
મહામુનિ બન્યા. **વિજયઘોસ** બ્રાહ્મણને ત્યાં યજ્ઞ સમયે
ભિક્ષા લેવા ગયા. ભિક્ષા ન આપતા **વિજયઘોસ** ને તેણે
વિવિધ પ્રશ્નો દ્વારા સંતુષ્ટ કર્યો. પછી **વિજયઘોસે** પણ
દીક્ષા લીધી. બંને મોક્ષે ગયા.

જયજય. પુ૦ [જયજય]

જય થાઓ જય થાઓ એવો ધ્વનિ

જયજયરવ. પુ૦ [જયજયરવ]

જય થાઓ એવો આશીર્વાદ વાચક શબ્દ

જયજયસદ્. પુ૦ [જયજયશબ્દ]

જુઓ ઉપર

જયજીવબંધવ. પુ૦ [જયજીવબંધવ]

જીવોના બંધુ સમાન અરિહંતો જય પામો

જયણ. ન૦ [યતન]

પ્રાણીનું રક્ષણ કરવું, ઉદ્ધમ કરવો તે

જયણ. ત્રિં [જયન]

જીત, જીતનાર

જયણ. નં [યજન]

અભય દેવું તે, પૂજા કરવી

જયણ. વિશેં [જવન]

વેગવાળો

જયણા. સ્ત્રીં [યતના]

જયણા, ઉપયોગ રાખવો તે, હિંસાનો ત્યાગ, જીવરક્ષા માટે સાવધાની

જયણાવરણિજ્જ. નં [યતનાવરણીય]

જેથી પ્રયત્ન-ઉદ્ધમમાં અંતરાય પડે તેવી એક કર્મપ્રકૃતિ, ચારિત્ર વિશેષ વિર્યાન્તરાય કર્મ

જયણાવિહી. સ્ત્રીં [જયણાવિધિ]

જયણા વિષયક આચાર પ્રણાલી

જયદ્દહ. વિં [જયદ્રથ]

હસ્તિનાપુરનો એક રાજકુમાર

જયમાણ. ત્રિં [યતમાન]

ઉદ્ધમ કરવો તે

જયય. ત્રિં [યતમાન]

ઉદ્ધમ કરવો તે

જયસંધ. વિં [જયસન્ધ]

સાકેતનગરના રાજા

જયસદ્. પું [જયશબ્દ]

જયકાર કરવો તે

જયસંધિ. વિં [જયસન્ધિ]

જુઓ 'જયસંધ'

જયહર. ત્રિં [જયધર]

જયને ધારણ કર્તા

જયા. અં [યદા]

જ્યારે, જે વખતે

જયા. સ્ત્રીં [જયા]

ત્રીજ-આઠમ અને તેરસની રાત્રિનું નામ, એક જાતની મિઠાઈ, વિશેષ

જયા-૧. વિં [જયા]

બારમાં તીર્થકર ભં વસુપુજ્જ ના માતા

જયા-૨. વિં [જયા]

આ અવસર્પિણીના ચોથા ચક્રવર્તી સનતકુમારની મુખ્ય પત્ની

જરકુમાર. વિં [જરાકુમાર]

જુઓ 'જરાકુમાર'

જયારમયાર. પું [જકારમકાર]

જકાર-મકારાદિ અવાચ્ય શબ્દ

જયિ. ત્રિં [જયિન્]

જીતનાર

જયિણ. વિશેં [જવિન]

વેગવાન

જર. પું [જ્વર]

તાવ, એક રોગ, સંતાપ

જર. સ્ત્રીં [જરા]

વૃદ્ધાવસ્થા

જર. ધાં [જૃ]

જીર્ણ થવું, વૃદ્ધ થવું

જરગ. ત્રિં [જરત્ક]

જીર્ણ, વૃદ્ધ, પ્રાચીન

જરગવ. પું [જરદ્રવ]

ઘરડો બળદ, જરખ નામનું પ્રાણી

જરમરણચરુગઈવિગલ. ત્રિં [જરામરણચતુર્ગતિવિકલ]

જરા-મરણ-ચાર ગતિથી રહિત

જરમરણવિડ. પું [જરામરણવિદુ]

જરા-મરણને જાણનાર

જરઢ. વિશેં [જરઠ]

ઘરડું, જૂનું, જીર્ણ

જરય. પું [જરક]

પહેલી નરકનો દક્ષિણ દિશા તરફનો એક નરકાવાસ

જરયમજ્ઞ. પું [જરકમધ્ય]

પહેલી નરકનો ઉત્તર દિશા તરફનો એક નરકાવાસ

જરયાવત્ત. પું [જરાકાવર્ત]

પહેલી નરકનો પશ્ચિમ દિશા તરફનો એક નરકાવાસ

જરયાવસિટ્ટ. પું [જરકાવશિષ્ટ]

પહેલી નરકના નરકાવાસ વિશેષ

જરા. સ્ત્રીં [જરા]

ઘડપણ, વૃદ્ધાવસ્થા

જરાડ. ત્રિં [જરાયુજ]

ગર્ભજ મનુષ્ય અને પશુ-જે ઓર સાથે જન્મ પામે છે.

જરાડજ. ત્રિં [જરાયુજ]

જુઓ ઉપર

જરાડજતા. સ્ત્રીં [જરાયુજતા]

ગર્ભજપણું

જરાડય. ત્રિં [જરાયુજ] જુઓ 'જરાડ'

જરાજ્જરિય. વિશેં [જરાજર્જરિત]

જરાથી જીર્ણ થયેલ

જરાકુમાર. વિં [જરાકુમાર]

કૃષ્ણ વાસુદેવના ભાઈ, જેના હાથે કૃષ્ણ વાસુદેવનું મૃત્યુ નક્કી છે તેમ ભં અરિષ્ટનેમિએ પહેલાથી કહેલું.

જરાજુળ્ળ. વિશેં [જરાજીર્ણ]

વૃદ્ધાવસ્થાથી જીર્ણ થયેલ

જરાધર. ત્રિં [જરાધર]

જરા ને ધારણ કરનાર, વૃદ્ધ

જરામરણ. નં [જરામરણ]

ઘડપણ-મૃત્યુ

જરામરણવિપ્પમુવક. ત્રિં [જરામરણવિપ્રમુક્ત]

ઘડપણ અને મરણથી મુક્ત થયેલ

જરાસંધ. વિં [જરાસંધ]

રાજગૃહના રાજા કંસ ના જમાઈ, આ અવસર્પિણીના નવમા પ્રતિવાસુદેવ તેનો પુત્ર સહદેવ હતો. વાસુદેવ કળ્હ એ તેના માનનું મર્દન કરેલ, તેને મારી નાંખેલ.

જરાસિંધ. વિં [જરાસંધ]

જુઓ 'જરાસંધ'

જરિય. ત્રિં [જ્વરિત]

જવર આદિ રોગયુક્ત

જરુલા. સ્ત્રીં [દેં]

ચાર ઇન્દ્રિયાળો એક જીવ

જલ. નં [જલ]

પાણી, જલકાંત તથા જલપ્રભ ઇન્દ્રના લોકપાલ, પાણીના જીવ, પસીનો, જળાશય

જલ. ધાં [જ્વલ્]

બળવું, ચમકવું, સળગવું

જલઇત્તપ્. કૃં [જ્વલયિતુમ્]

સળગવા માટે

જલંત. કૃં [જ્વલન્ત]

દેદીપ્યમાન

જલંત. કૃં [જ્વલત્]

સળગતું

જલકંત. પું [જલકાન્ત]

એક મણિ, ઉદધિકુમારનો એક ઇન્દ્ર

જલકારિ. નં [જલકારિન્]

ચઉરિન્દ્રિય જીવ

જલકિટ્ટ. નં [જલકિટ્ટ]

પાણીનો મેલ

જલકિટ્ટા. સ્ત્રીં [જલક્રીડા]

પાણીમાં રમત કરવી

જલકીટ્ટા. સ્ત્રીં [જલક્રીડા]

જુઓ ઉપર

જલગ. પું [જ્વલક]

આગ, અગ્નિ

જલગય. પું [જલગત]

પાણીમાં રહેલ, પાણીની વનસ્પતિ

જલઘરિય. ત્રિં [જલગૃહિક]

પાણી પાનાર

જલચક્રવાલ. નં [જલચક્રવાલ]

પાણીના ગોળ કુંડાળા

જલચર. પું [જલચર]

પાણીમાં ઉત્પન્ન થઈ પાણીમાં રહેનાર પંચેન્દ્રિયતિર્યય

જલચરવિહાણ. ત્રિં [જલચરવિધાન]

જલચર તિર્યય પંચેન્દ્રિયના પ્રકાર

જલચરી. સ્ત્રીં [જલચરી]

પાણીમાં રહેનારી માછલી વગેરે, જલચર તિર્યય સ્ત્રી

જલચારિ. પું [જલચારિન્]

પાણીમાં રહેનાર રહેનાર જીવો
જલચારિયા. સ્ત્રીં [જલચારિકા]
 ચાર ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ
જલજ. પું [જલજ]
 પાણિમાં ઉત્પન્ન થયેલ કમળ આદિ
જલજલિંત. વિશેં [જાજ્વલ્યમાન]
 દેદીપ્યમાન
જલઢાળ. નં [જલસ્થાન]
 જળાશય
જલણ. નં [જ્વલન]
 દીપતો અગ્નિ, આગ, દેવતા, સળગાવેલ, જ્ઞાનાદિ ગુણ
 પ્રકાશ, અગ્નિકુમાર દેવ
જલણપક્ષંદળ. નં [જ્વલનપ્રસ્કન્દન]
 અગ્નિમાં પડી મરવું તે, બાળમરણનો એક ભેદ
જલણપવેસ. નં [જ્વલનપ્રવેશ]
 અગ્નિમાં પ્રવેશ કરવો તે
જલણપવેસિ. નં [જ્વલનપ્રવેશિન]
 અગ્નિમાં પ્રવેશ કરનાર
જલણપ્પવેસ. નં [જ્વલનપ્રવેશ]
 જુઓ 'જલણપવેસ'
જલન. વિં [જ્વલન]
 હુયાસન નો પુત્ર, તેની માતાનું નામ જલનસિંહા હતું
જલનસિંહા. વિં [જ્વલનશિલા]
 પાડલિપુત્રના એક બ્રાહ્મણ હુયાસન ની પત્ની
જલપક્ષંદળ. નં [જલપ્રસ્કન્દન]
 પાણીમાં ડૂબીને મરવું તે, બાળ મરણનો એક ભેદ
જલપભ. પું [જલપ્રભ]
 ઉદિધકુમાર જાતિનો એક ભવનપતિનો ઇન્દ્ર
જલપભ. પું [જલપ્રભ]
 એક લોકપાલ
જલપવેસ. નં [જલપ્રવેશ]
 પાણીમાં પ્રવેશ કરવો
જલપવેસિ. ત્રિં [જલપ્રવેશિન]
 પાણીમાં પ્રવેશ કરનાર
જલપ્પભ. પું [જલપ્રભ]

જુઓ 'જલપભ'
જલપ્પહ. પું [જલપ્રભ]
 જુઓ ઉપર
જલવિંદુ. પું [જલવિન્દુ]
 પાણીનું એક બુંદ
જલબુબ્બુય. નં [જલબુદ્બુદ]
 પાણીના પરપોટા
જલમજ્જણ. નં [જલમજ્જન]
 જલ સ્નાન
જલમય. ત્રિં [જલમય]
 પાણી યુક્ત
જલય. નં [જલજ]
 પાણીમાં ઉત્પન્ન-કમળ
જલયઅમલગંધિય. પું [જલજઅમલગંધિક]
 કમળ જેવી સુગંધવાળા
જલયર. પું [જલચર]
 જુઓ 'જલચર'
જલયરનિયર. પું [જલચરનિકર]
 જળચર પ્રાણિનો સમૂહ
જલયરી. સ્ત્રીં [જલચરી]
 જુઓ 'જલચરી'
જલરત. પું [જલરત]
 જલકાંત તથા જલપ્રભ ઇન્દ્રના એક લોકપાલ
જલરુપ. પું [જલરુપ]
 જલકાંત ઇન્દ્રનો એક લોકપાલ
જલરુહ. પું [જલરુહ]
 પાણીમાં ઉત્પન્ન થતી વનસ્પતિ
જલવાસિ. ત્રિં [જલવાસિન]
 પાણીમાં રહેનાર રહેનાર જીવો
જલવિચ્છુય. પું [જલવૃશ્ચિક]
 પાણીમાં થતો વિંછી, એક ચઉરિન્દ્રિય જીવ
જલવીરિય. પું [જલવીર્ય]
 ચાર ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ
જલવીરિય. વિં [જલવીર્ય]

ભૃં **ઉસમ** ની પરંપરામાં જન્મેલ એક રાજા, **ચક્રવર્તી**
મરહ પછીનો આઠમો રાજા, જે મોક્ષે ગયા. (આવસ્સય
માં સાતમો કહ્યો છે)

જલસમૂહ. ન૦ [જલસમૂહ]

પાણીનો સમૂહ

જલસૂગ. પુ૦ [જલસૂક]

જલકાંત ઇન્દ્રનો એક લોકપાલ, શેવાળ

જલહર. પુ૦ [જલધર]

જળ-સમૂહ, મેઘ, વર્ષા

જલહિ. પુ૦ [જલધિ]

સમુદ્ર, રત્નાકર

જલાભિસેય. પુ૦ [જલાભિસેક]

જળનો અભિષેક

જલાવગાહ. પુ૦ [જલઅવગાહ]

જળ-અવગાહ

જલાવળ. ન૦ [જ્વાલન]

સળગાવવું, અગ્નિ પ્રગટ કરવો

જલાસય. પુ૦ [જલાશય]

જળાશય, પાણીના સ્થાનો- નદી, તળાવ વગેરે

જલિય. વિશે૦ [જ્વલિત]

બળેલું

જલુમ્મિ. પુ૦ [જલોર્મી]

પાણીમાં તરંગ

જલુય. પુ૦ [જલૌકસ]

જળો, બગડેલું લોહી પીનાર જંતુ, એક બેઠબ્દિય જીવ

જલુસ. પુ૦ [દે૦]

એક રોગ વિશેષ

જલૂગ. પુ૦ [જલૌક]

જુઓ 'જલુય'

જલોઝય. પુ૦ [જલોતુક]

એક બેઠબ્દિય જીવ

જલોઘ. પુ૦ [જલૌધ]

પાણીનો સમૂહ, સમુદ્ર

જલોયા. સ્ત્રી૦ [જલૌકસ] જુઓ 'જલુય'

જલોહ. પુ૦ [જલૌધ]

જુઓ 'જલોઘ'

જલ્લ. પુ૦ [દે૦]

શરીરનો મેલ, નટની એક જાતિ, બિરુદ પાઠક, એક
મ્લેચ્છદેશ, તે દેશવાશી, કાવડ લઈ જનાર

જલ્લત્ત. પુ૦ [દે૦]

શરીરનો મેલ

જલ્લપરીસહ. પુ૦ [જલ્લપરીષહ]

શરીરના મેલનો પરીષહ, બાવીશમાંનો એક પરીષહ

જલ્લપેચ્છા. સ્ત્રી૦ [જલ્લપ્રેક્ષા]

દોરડા, ઉપર ચડી ખેલ કરનાર કે નટ-બજાણીયાના ખેલ
જોનાર

જલ્લમલ્લપંકધારી. પુ૦ [જલ્લમલપ્કધારિન્]

શરીરના મેલ વગેરેને ધારણ કરનાર

જલ્લિય. ન૦ [દે૦]

શરીરનો મેલ

જલ્લેસ. સ્ત્રી૦ [જલ્લેશ્ય]

જે લેશ્યા, જે દ્રવ્યની આભા

જલ્લેસ. સ્ત્રી૦ [યલ્લેશ્ય]

જુઓ ઉપર

જલ્લોસહિપત્ત. સ્ત્રી૦ [જલૌષધિપ્રાપ્ત]

શરીરના મેલમાત્રના સ્પર્શથી રોગ મટી જાય એવી
લબ્ધિને પ્રાપ્ત થયેલ

જવ. પુ૦ [યવ]

એક જાતનું ધાન્ય, એક ઔષધિ, કન્યાને પહેરાવવાની
એક જાતની ચોલી

જવ. પુ૦ [યવ]

લંબાઈનું એક માપ

જવ. પુ૦ [જવ]

જાપ, પુનઃ પુનઃ મંત્રોચ્ચારણ

જવ. ધા૦ [યાપય]

કાળ પસાર કરવો

જવ. પુ૦ [જવ]

વેગ, શીઘ્રગતિ

જવ. વિ૦ [યવ]

અર્ધશ્લોક વડે જે મરણથી બચી ગયા તેવા એક રાજર્ષિ.
તે ઉજ્જેનીનો રાજા હતો. તેના પિતાનું નામ **અનિલ** હતું.
તેને **ગદ્દદબ્બ** અને **અડોલિયા** નામે બે સંતાન હતા.
દિહપટ્ટ તેનો મંત્રી હતો. પછી દીક્ષા લીધી.

જવખાર. સ્ત્રીં [જવખાર]
જવખાર-એક ઔષધિ

જવજવ. પું [યવયવ]
એક ધાન્ય

જવજવગ. પું [યવયવક]
જુઓ ઉપર

જવણ. પું [જવન]
વેગથી જનાર

જવણ. પું [યાપન]
નિર્વાહ, ગુજારો

જવણ. પું [જવન]
મ્લેચ્છ દેશ, તે દેશવાસી

જવણદીવ. પું [યવનદ્વીપ]
મ્લેચ્છ વસતિવાળો દેશ વિશેષ, એક દ્વીપ

જવણાણિયા. સ્ત્રીં [યવનાલિકા]
એક લિપિ

જવણાલિયા. સ્ત્રીં [યવનાલિકા]
કન્યાને પહેરવાની એક જાતની ચોળી, એક લિપિ

જવણિજ્જ. ત્રિં [યાપનીય]
વખત ગુજારવા યોગ્ય, ઇન્દ્રિય અને મનને જીતવા તે

જવણિયા. સ્ત્રીં [યવનિકા]
કનાત, પડદો

જવમજ્ઝ. પું [યવમધ્ય]
જવમધ્યભાગ પરિમિત એક માપ, જવના મધ્યભાગ
આકારનું

જવમજ્ઝચંદપડિમા. સ્ત્રીં [યવમધ્યચન્દ્રપ્રતિમા]
એક તપ કે અભિગ્રહ વિશેષ

જવમજ્ઝા. સ્ત્રીં [યવમધ્યા]
એક પ્રકારની પ્રતિમા-અભિગ્રહ વીશેષ

જવલિય. સ્ત્રીં [યવલિત]
વેગવાળી ગતિ

જવસ. નં [યવસ]
મગ-અડદ વગેરે કઠોળ

જવસય. પું [યવાસક]
એક વનસ્પતિ કંદ

જવા. સ્ત્રીં [જપા]
એક વનસ્પતિ કંદ

જવાકુસુમ. નં [જપાકુસુમ]
લાલ ફુલવાળું એક વૃક્ષ

જવિ. ત્રિં [જવિન્]
વેગવાળો

જવિત્તે. કૃં [યાપયિતુમ્]
કાળ પસાર કરીને, ગમન કરીને

જવુન. વિં [યમુન]
જુઓ 'જડન'

જવોદગ. નં [યવોદક]
જવનું પાણી

જવોદણ. નં [યવોદન]
જવનો રોટલો વગેરે

જવોદય. નં [યવોદક]
વજનું પાણી

જસ. નં [યશસ્]
યશ, કીર્તિ, સંયમ, ચારિત્ર

જસ-૧. વિં [યશસ્]
આ ચોવીસીના ચૌદમાં તીર્થંકર ભં અનંત ના મુખ્ય
શિષ્ય

જસ-૨. વિં [યશસ્]
ભં પાર્શ્વના ગણધર

જસંસ. પું [યશસ્વત્]
યશવાળો

જસંસ. વિં [યશસ્વિન્]
ભં મહાવીરના પિતા સિદ્ધાર્થ ક્ષત્રિયનું બીજું નામ.

જસંસિ. પું [યશસ્વિન્]
પ્રખ્યાત, યશસ્વી, જેની કીર્તિ ચોતરફ પ્રસરેલી હોય તે,
એક વિશેષ નામ

જસકર. વિશેં [યશસ્કર]

સર્વદિશામાં યશ મેળવનાર, પ્રસિદ્ધિ યુક્ત

જસભદ્ર. વિં [યશોભદ્ર]

આચાર્ય **સેજ્જંભવ** ના મુખ્ય શિષ્ય તેઓને **સંભૂઝ વિજય**
અને **ભદ્દબાહુ** નામના બે શિષ્યો થયા

જસભદ્રા. વિં [યશભદ્રા]

કંડરીય ની પત્ની અને **ખુડ્ડગકુમાર** ની માતા **પુંડરીય**
એ **કંડરીય** ને મારી નાંખતા તેણીએ દીક્ષા લીધી.

જસમ. વિં [યશોમત્]

આ અવસર્પિણીમાં થયેલ નવમાં કુલકર, જેના શાસનમાં
'મક્કાર' દંડનીતિ હતી

જસમ. પું [યશસ્વત્]

યશવાળો

જસમંત. પું [યશસ્વત્]

યશવાળો

જસવર્ડ. સ્ત્રીં [યશસ્વતી]

ત્રીજ-આઠમ-તેરસ એ ત્રણ રાત્રિનું નામ, સગર
ચકવર્તીના માતા, શાલ-મહાશાલના બહેન,
પ્રિયદર્શનાની પુત્રીના નામ

જસવંસ. પું [યશોવંશ]

યશવાન્ વંશ

જસવદ્ધુળ. પું [યશોવદ્ધુળ]

યશને વધારનાર

જસવતી. સ્ત્રીં [યશસ્વતી]

જુઓ 'જસવર્ડ'

જસવાય. પું [યશોવાદ]

ધન્યવાદ, પ્રશંસા, આશિષ

જસસ્સિ. ત્રિં [યશસ્વિન્]

યશવાન્

જસોકામિ. પું [યશ:કામિન્]

યશની કામના રાખનાર

જસોકિત્તિ. સ્ત્રીં [યશ:કીર્તિ]

યશ:કીર્તિ, પ્રખ્યાતિ

જસોકિત્તિનામ. નં [યશ:કીર્તિનામન્]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયથી જીવ જ્યાં જાય
ત્યાં ખ્યાતિ મેળવે

જસોધર. પું [યશોધર]

પક્ષના પાંચમાં દિવસનું નામ,
એક ભાવિ તીર્થંકર, પાર્શ્વનાથના એક ગણધર
ગૌવેયક વિમાનનું એક પ્રસ્તટ

જસોભદ્ર. [યશોભદ્ર]

પક્ષના ચોથા દિવસનું નામ, એ નામનું એક કુલ,
પાર્શ્વનાથના એક ગણધર
આર્ય સંભૂતવિજયના એક શિષ્ય,
શત્યંભવસૂરિના એક શિષ્ય,

જસમતી. વિં [યશોમતી]

અમોહરહ ની પત્ની અને **અગડદત્ત** ની માતા

જસવર્ડ-૧. વિં [યશસ્વતી]

જમાલિ અને **પિયદંસણા** ની પુત્રી. ભં મહાવીરની
પૌત્રી તેનું બીજું નામ **સેસવર્ડ** હતું

જસવર્ડ-૨. વિં [યશસ્વતી]

ચકવર્તી **બંભદત્ત** ની પત્ની અને **જક્ષરિલ** ની પુત્રી

જસવર્ડ-૩. વિં [યશસ્વતી]

આ અવસર્પિણીના બીજા ચકવર્તી '**સગર**' ની માતા

જસવતી-૧. વિં [યશસ્વતી]

પીટ્ઠિચંપા ના **સાલ** અને **મહાસાલ** ની બહેન, તેના
લગ્ન કંપીલપુરના રાજા **પીઠર** સાથે થયેલા

જસવતી-૨. વિં [યશસ્વતી]

જુઓ 'જસવર્ડ-૧'

જસવતી-૩. વિં [યશસ્વતી]

જુઓ 'જસવર્ડ-૩'

જસવદ્ધુળ. વિં [યશોવદ્ધુળ]

મહાનિસીહ સૂત્રના જિર્ણોદ્ધારને બહુમાન્ય કરનાર એક
આચાર્ય **રવિગુત્ત** ના ગુરુ ભગવંત

જસહર. વિં [યશોધર]

પાંચ પાંડવોને પૂર્વભવમાં અચલગ્રામમાં પ્રતિબોધ
કરેલ તે આચાર્ય

જસા-૧. વિં [યશા]

ઠસુયાર નગરના પુરોહીત **ભિગુ** ની પત્ની. તેના બંને
પુત્રો અને પુરોહીતે દીક્ષા લીધી

જસા-૨. વિં [યશા]

કૌસાંબીના કાસવ ની પત્ની અને 'કવિલ' ની માતા
જસોઆ. વિં [યશોદા]
 જુઓ 'જસોયા'
જસોયા. વિં [યશોદા]
 ભં મહાવીરના પત્ની કથા
જસોહર. વિં [યશોધર]
 જુઓ 'જસહર'
જસોહરા. સ્ત્રીં [યશોધરા]
 પક્ષના ચોથી રાત્રિનું નામ, દક્ષિણ રૂચકપર્વતની એક
 દિક્કુમારી, જંબુ સુદર્શનનું અપરનામ
જસ્સ. નં [યશસ્]
 જુઓ 'જસ'
જસ્સંઠિત. નં [યત્સંસ્થિત]
 જ્યાં રહેલું છે તે
જહ. ધાં [હા]
 જવું, છોડવું, તજવું
જહ. અં [યથા]
 જે રીતે
જહવકમ. નં [યથાક્રમ]
 ક્રમાનુસાર
જહટ્ટિમ. નં [યથાસ્થિત]
 જેમ હોય તેમ
જહણ. નં [જઘન]
 સ્ત્રીની કમર નીચેનો ભાગ
જહણવર. નં [જઘનવર]
 શ્રેષ્ઠ જંઘા
જહથ. ત્રિં [યથાર્થ]
 યથાર્થ, ખરેખર
જહથનામ. નં [યથાર્થનામન્]
 અર્થસૂચક નામ
જહન્ન. ત્રિં [જઘન્ય]
 ઓછામાં ઓછું, નાનામાં નાનું
જહન્નઆડ. પું [જઘન્યાયુષ્]
 ઓછામાં ઓછું આયુષ્ય
જહન્નઆડદેવ. પું [જઘન્યાયુષ્-દેવ]

ઓછામાં ઓછા આયુષ્યવાળો દેવ
જહન્નકાલ. પું [જઘન્યકાલ]
 ઓછામાં ઓછો કાળ
જહન્નગ. ત્રિં [જઘન્યક]
 જુઓ 'જહન્ન'
જહન્નગુણ. પું [જઘન્યગુણ]
 ઓછામાં ઓછા ગણું
જહન્નગુણકાલગ. પું [જઘન્યગુણકાલક]
 એક ગણો કાળ
જહન્નજોગિ. પું [જઘન્યયોગિન્]
 ઓછામાં ઓછા યોગવાળો
જહન્નઢિતીય. ત્રિં [જઘન્યસ્થિતિક]
 થોડામાં થોડી સ્થિતિવાળો
જહન્નઠિતીય. ત્રિં [જઘન્યસ્થિતિક]
 જુઓ ઉપર
જહન્નપણસિય. પું [જઘન્યપ્રદેશિક]
 ઓછામાં ઓછા પ્રદેશવાળો
જહન્નપદ. નં [જઘન્યપદ]
 નાનામાં નાની સંખ્યા
જહન્નપદેસિત. પું [જઘન્યપ્રદેશિક]
 ઓછામાં ઓછા પ્રદેશવાળો
જહન્નપદેસિય. પું [જઘન્યપ્રદેશિક]
 જુઓ ઉપર
જહન્નપય. પું [જઘન્યપદ]
 જુઓ 'જહન્નપદ'
જહન્નપુરિસ. પું [જઘન્યપુરુષ]
 હલકો પુરુષ
જહન્નમતિ. સ્ત્રીં [જઘન્યમતિ]
 હલકી બુદ્ધિ
જહન્નય. ત્રિં [જઘન્યક]
 જુઓ 'જહન્ન'
જહન્નિયા. સ્ત્રીં [જઘન્યિકા]
 જુઓ 'જહન્ન'
જહન્નુકોસગ. ત્રિં [જઘન્યોત્કર્ષક]

જધન્ય અને ઉત્કૃષ્ટ, અમુક અપેક્ષાએ જધન્ય અને અમુક અપેક્ષાએ ઉત્કૃષ્ટ

જહન્નુકોસય. ત્રિં [જધન્યોત્કર્ષક]
જુઓ ઉપર

જહન્નોગાહનગ. ત્રિં [જધન્યાવગાહનક]
ઓછામાં ઓછી અવગાહના, જધન્યક્ષેત્ર પ્રદેશને આશ્રિને રહેલ

જહન્નોગાહનય. ત્રિં [જધન્યાવગાહનક]
જુઓ ઉપર

જહમાણ. કૃં [જહત્]
ત્યાગ કરતો, છોડતો

જહરાઈણિય. પું [યથારાત્નિક]
દીક્ષા પર્યાયના ક્રમાનુસાર

જહવત્ત. અં [યથાવૃત્તમ્]
જેમ હોય તેમ

જહવાય. અં [યથાવાદ]
કહ્યા પ્રમાણે

જહસંભવ. નં [યથાસમ્ભવ]
યથાયોગ્ય

જહસત્તિ. સ્ત્રીં [યથાશક્તિ]
શક્તિ મુજબ

જહા. અં [યથા]
જેવી રીતે, જે પ્રમાણે

જહા. ધાં [હા]
છોડવું, તજવું

જહાકાલ. નં [યથાકાલ]
અવસરોચિત, યથા અવસર

જહાગહિય. નં [યથાગૃહિત]
જેવી રીતે ગૃહણ કરેલ છે તે પ્રમાણે

જહાચ્છંદ. પું [યથાચ્છંદ]
સ્વચ્છંદ

જહાજાય. ત્રિં [યથાજાત]
જન્મતી વખતે જે સ્થિતિ હોય તે, નાન

જહાજોગ. નં [યથાયોગ્ય]
જેમ યોગ્ય લાગે તેમ, યથાયોગ્ય

જહાઠાળ. નં [યથાસ્થાન]
ઉચિત સ્થાન, પોત પોતાના અનુષ્ઠાનને અનુરૂપ પદ

જહાઠિય. અં [યથાસ્થિત]
જેમ હોય તેમ

જહાતચ્ચ. નં [યથાતથ્ય]
વાસ્તવિક, સત્ય, ખરેખર

જહાતહ. નં [યથાતથ]
સૂચક સૂત્રનું એક અધ્યયન

જહાતહા. અં [યથાતથા]
જેમ-તેમ

જહાથામ. અં [યથાસ્થામન્]
સામર્થ્યાનુસાર

જહાનામ. ત્રિં [યથાનામ]
સંભાવના, કોઈ એક

જહાનામય. ત્રિં [યથાનામક]
જેમ કોઈ દ્રષ્ટાંત, વાક્યાલંકાર

જહાનાય. નં [યથાન્યાય]
ન્યાયસર, યથાયોગ્ય, વ્યાજબી

જહાનિસંત. નં [યથાનિશાન્ત]
ધાર્યા પ્રમાણે

જહાનુપુર્વી. નં [યથાનુપૂર્વી]
અનુપૂર્વી અનુસાર

જહાફુડ. નં [યથાસ્ફુટ]
સ્પષ્ટ, ખરેખર

જહાભણિય. ત્રિં [યથાભણિત]
જે રીતે કહ્યું હોય તેમ

જહાભાગ. નં [યથાભાગ]
ભાગ પ્રમાણે, બરાબર

જહાભૂત. ત્રિં [યથાભૂત]
જેવી રીતે બનેલું હોય તેમ, સત્ય ઘટના

જહાભૂય. વિશેં [યથાભૂત]
જુઓ ઉપર

જહામટ્ટ. ત્રિં [યથામૃષ્ટ]
જેમ શુદ્ધ કરાયું હોય તેમ

જહામાલિય. નં [યથામાલિત]
જેમ શુદ્ધ કરાયું હોય તેમ

જેમ ધારણ કર્યું છે તેમ
જહાય. કૃં [હિત્વા]
 છોડીને, ત્યાગ કરીને
જહાયરિય. અં [યથાચરિત]
 જેમ આચર્યું હોય તેમ
જહારિહ. નં [યથાર્હ]
 યથાચોગ્ય, જેમ ઘટી શકે તેમ
જહાવાઇ. પું [યથાવાદિન્]
 સત્ય વક્તા, જેમ બન્યું હોય તેમ કહેનાર
જહાવાદિ. પું [યથાવાદિન્]
 જુઓ ઉપર
જહાવિભવ. નં [યથાવિભવ]
 વૈભવ પ્રમાણે
જહાસંભવ. નં [યથાસંભવ]
 જેમ સંભવે તેમ
જહાસુત્ત. નં [યથાસૂત્ર]
 સૂત્રાનુસાર
જહાસુય. નં [યથાશ્રુત]
 શ્રુત-અનુસાર, સાંભળ્યા પ્રમાણે
જહાસુહ. નં [યથાસુખ]
 જેમ સુખ ઉપજે તેમ
જહાહિય. નં [યથાહિત]
 જેમ હિત થાય તેમ
જહિ. અં [યત્ર]
 જ્યાં, જે સ્થાને
જહિઝળ. કૃં [હિત્વા]
 છોડીને
જહિં. અં [યત્ર]
 જ્યાં, જે સ્થાને
જહિચ્છ. નં [યથેચ્છ]
 ઇચ્છા પ્રમાણે
જહિચ્છિત. અં [યથેષ્પિત]
 ઇચ્છિત હોય તેમ
જહિચ્છિય. અં [યથેષ્પિત]
 જુઓ ઉપર

જહિચ્છિયકામકામિ. પું [યથેષ્પિતકામકામિન્]
 મનોવાંછિત સુખ ભોગવનાર
જહિત્તા. કૃં [હિત્વા]
 છોડીને, ત્યાગીને
જહિત્તાણં. કૃં [હિત્વા]
 જુઓ ઉપર
જહિત્તુ. કૃં [હિત્વા]
 જુઓ ઉપર
જહિય. અં [યત્ર]
 જ્યાં, જે સ્થાને
જહુત્તયાલં. નં [યથોક્તકાલ]
 કલ્પા પ્રમાણેનો સમય, પૂર્વનિશ્ચિત કાલ
જહેટ્ટ. નં [યથેષ્ટ]
 મનગમતું, ઇચ્છાનુકૂલ
જહેયં. અં [યથૈતત્]
 આ પ્રમાણે
જહેવ. અં [યથૈવ]
 જેમ, જેવી રીતે
જહોઇય. નં [યથોચિત]
 જેમ ઘટે તેમ, યથા ઉચિત
જહોચિય. નં [યથોચિત]
 જેમ ઘટે તેમ
જહોવઇટ્ટ. નં [યથોપદિષ્ટ]
 ઉપદેશમાં કલ્પા અનુસાર
જહોવેસ. પું [યથોપદેશ]
 ઉપદેશાનુસાર
જા. અં [યાવત્]
 જ્યાં સુધી
જા. ધાં [યા]
 જવું, ગતિ કરવી
જા. ધાં [જન્]
 ઉત્પન્ન થવું, પેદા થવું
જાઇ. નં [જાતિ]
 જાયફળ, નાનો આંબળો
જાઇ. સ્ત્રીં [જાતિ]

જન્મ, ઉત્પત્તિ, એકેન્દ્રિય-બેઘન્દ્રિય આદિ પાંચ જાતિ,
વર્ણ-ક્ષત્રિયાદિ, માતૃપક્ષ, જાઈનું ફૂલ

જાઈઅંધ. પુ. [જાત્યન્ધ]

જન્માંધ, જન્મથી જ આંધળો હોય તે

જાઈઅઆજીવય. ત્રિ. [જાતિઆજીવક]

જાતિ જણાવી આહાર લેનાર

જાઈઆરિય. પુ. [જાત્યાર્ય]

જાતિ વડે કરીને આર્ય હોય તે, આર્યનો એક ભેદ

જાઈકહા. સ્ત્રી. [જાતિકથા]

જાતિને આશ્રિને વાતો કરવી તે

જાઈજરામરણબંધનવિમુક્ક. ત્રિ. [જાતિ-જરા-મરણ-
બન્ધન-વિમુક્ત]

જાતિ-વૃદ્ધાવસ્થા-મરણ-બંધનથી મુકાયેલ

જાઈજ્જંત. કૃ. [યાત્યમાન]

પછાડતો, જાણતો, કહેતો

જાઈજ્જમાણ. કૃ. [યાચ્યમાન]

માંગતો, યાચતો

જાઈત્તે. કૃ. [યાચિતુમ્]

માંગવા માટે

જાઈત્તા. કૃ. [યાચિત્વા]

યાચીને, માંગીને

જાઈનામ. ન. [જાતિનામન્]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ-વિશેષ

જાઈનામનિહતાઉય. ન. [જાતિનામનિહતાયુષ્ક]

જાતિ નામગોત્ર સહિત નિકાચિત આયુષ્ય

જાઈપહ. પુ. [જાતિપથ]

જન્મમરણનો માર્ગ-સંસાર

જાઈમંડવગ. પુ. [જાતિમણ્ડપક]

જાઈના ફૂલનો માંડવો

જાઈમંડવય. પુ. [જાતિમંડપક]

જુઓ ઉપર

જાઈમંત. વિશે. [જાતિમત્]

જાતિવાન

જાઈમૂયત્ત. ન. [જાતિમૂક્ત્વ]

જન્મથી જ મુંગાપણું હોવું તે

જાઈય. ન. [યાચિત]

માંગેલું, યાચેલું

જાઈય. ત્રિ. [યાચિત]

ગયેલ

જાઈવિસિદ્ધયા. સ્ત્રી. [જાતિવિશિષ્ટતા]

જાતિની વિશેષતા

જાઈસંપન્ન. પુ. [જાતિસમ્પન્ન]

ફૂળવાન

જાઈસરણ. ન. [જાતિસ્મરણ]

જાતિ સ્મરણમતિજ્ઞાનનો એક ભેદ- જેમાં પૂર્વભવોનું
જ્ઞાન થાય છે

જાઈસ્સર. ન. [જાતિસ્મરણ]

પૂર્વજન્મનું સ્મરણ કરનાર

જાઈહિંગુલય. પુ. [જાતિહિંગુલક]

સારો હિંગલોક

જાઈ. સ્ત્રી. [જાતી] જુઓ 'જાઈ'

જાઈપહ. પુ. [જાતિપથ]

જુઓ 'જાઈપહ'

જાઈમંડવગ. પુ. [જાતિમણ્ડપક]

જુઓ 'જાઈમંડપગ'

જાઈમંડવય. પુ. [જાતિમણ્ડપક]

જુઓ ઉપર

જાઈસર. વિશે. [જાતિસ્મર]

જુઓ 'જાઈસ્સર'

જાઈસરણ. ન. [જાતિસ્મરણ]

જુઓ 'જાઈસરણ'

જાઉ. પુ. [જાયુ]

દવા, ઔષધ

જાઉકર્ણ. પુ. [જાતુકર્ણ]

એક ગોત્ર

જાઉકર્ણિયા. સ્ત્રી. [જાતુકર્ણિકા]

જાતુકર્ણ નામના ગોત્રવાળું

જાઉયા. સ્ત્રી. [યાતૃકા]

દેરાણી

જાઉલગ. પુ. [જાતુલક]

એક વનસ્પતિ-વેલ	જાણનાર
જાણતા. કૃં [યાચિત્વા]	જાણગસરીર. નં [જશરીર]
યાચીને, માંગીને	શાસ્ત્રર્થ જાણનારનું શરીર
જાગ. પું [યાગ]	જાણસરીરભવિયસરીરવતિરિત્ત. નં [જશરીરભવ્યશરીર વ્યતિરિત્ત]
યજ્ઞ	જ્ઞ-શરીર, ભવ્ય શરીર સિવાય
જાગર. પું [જાગર]	જાણગિહ. નં [યાનગૃહ]
અસંયમરૂપ નિદ્રાથી રહિત, જાગતો	વાહનશાળા
જાગર. ધાં [જાગૃ]	જાણના. સ્ત્રીં [જ્ઞાન]
જાગવું	જ્ઞાન, જાણવું તે
જાગરહત્તુ. પું [જાગરિત્તુ]	જાણપ્પવર. નં [યાનપ્રવર]
જાગનાર	ઉત્તમવાહન, પ્રધાન રથ
જાગરણ. નં [જાગરણ]	જાણમાણ. કૃં [જાનાન]
નિદ્રાનો ક્ષય	જાણતો
જાગરમાણ. નં [જાગ્રત્]	જાણમાણ. કૃં [જાનત્]
જાગૃત, જાગેલ	જાણવું તે
જાગરમાણીય. નં [જાગ્રતિક]	જાણય. ત્રિં [જાયક]
જાગરુક	જુઓ 'જાણગ'
જાગરિત્તે. કૃં [જાગરિતુમ્]	જાણય. ત્રિં [જ]
જાગવા માટે	જ્ઞાની
જાગરિય. પું [જાગરિક]	જાણય. ત્રિં [જાપક]
જાગૃત, જાગેલ	જાપ કરનાર
જાગરિયત્ત. નં [જાગરિકત્વ]	જાણયા. કૃં [જાનત્]
જાગૃતપણું	જાણવું તે
જાગરિયા. સ્ત્રીં [જાગરિકા]	જાણયા. સ્ત્રીં [જ્ઞાન]
જન્મની છઠ્ઠી રાત્રિએ જાગરણ કરે તે, ધર્મસંબંધિ રાત્રિ	જ્ઞાન, જાણકારી
જાગરણ, ધર્મ ચિંતવના	જાણવય. ત્રિં [જાનપદ]
જાણ. ધાં [જ્ઞા]	દેશવાસી
જાણવું	જાણવિમાન. ત્રિં [યાનવિમાન]
જાણ. કૃં [જાનત્]	દેવતાને મુસાફરી કરવા માટેનું વિમાન
જાણતો	જાણવિમાનકારિ. પું [યાનવિમાનકારિન્]
જાણ. નં [યાન]	દેવતાઈ વિમાનની રચના કરનાર
ગાડી, રથ, વાહન	જાણસાલા. સ્ત્રીં [યાનશાલા]
જાણગ. ત્રિં [જ]	ગાડી-રથ વગેરે રાખવાની જગ્યા
જ્ઞાની	જાણસાલિ. પું [યાનશાલિક]
જાણગ. ત્રિં [જાયક]	યાનશાળા નો ઉપરિભાગ

જાણસાલિય. પુઠ [યાનશાલિક] જુઓ ઉપર

જાણિકામ. કૃઠ [જાતુકામ]

જાણવાની ઇચ્છાવાળો

જાણિઠુણ. કૃઠ [જાત્વા]

જાણીને

જાણિતવ્વ. ત્રિઠ [જાતવ્ય]

જાણવા યોગ્ય

જાણિત્તે. કૃઠ [જાત્વા]

જાણીને

જાણિત્તા. કૃઠ [જાત્વા]

જાણીને

જાણિત્તુ. કૃઠ [જાત્વા]

જાણીને

જાણિય. ત્રિઠ [જાત]

જાણેલ

જાણિયવ્વ. ત્રિઠ [જાતવ્ય]

જાણવા યોગ્ય

જાણિયા. કૃઠ [જાત્વા]

જાણીને

જાણીય. કૃઠ [જાત્વા]

જાણીને

જાણુ. નઠ [જાનુ]

ધુંટણ, ઢીંચણ

જાણુ. સ્ત્રીઠ [દેઠ]

જાણીને કરેલ પાપની નિવૃત્તિ, જાણકાર

જાણુ-ઉત્તેહપ્પમાણમિત્ત. ત્રિઠ [જાનુઉત્તેહપ્રમાણમાત્ર]

ઢીંચણની ઊંચાઇ પ્રમાણે, ઢીંચણ પ્રમાણ માત્ર

જાણુકોપ્પરમાયા. સ્ત્રીઠ [જાનુકપૂરમાત્ર]

વંધ્યા, વાંઝણી સ્ત્રી

જાણુપાયપડિય. ત્રિઠ [જાનુપાદપતિત]

ઢીંચણીયે અથવા ધુંટણીયે પડેલ

જાણેત્તા. કૃઠ [જાત્વા]

જાણીને

જાણેયવ્વ. કૃઠ [જાતવ્ય]

જાણવા યોગ્ય

જાત. વિશેઠ [યાત]

ગયેલ, પ્રાપ્ત, ગતિ

જાત. ત્રિઠ [જાત]

ઉત્પન્ન, પેદા થયેલ, પ્રકાર, પુત્ર, સંતાન

જાતકમ્મ. નઠ [જાતકર્મન્]

જન્મ સંસ્કાર

જાતગ. ત્રિઠ [જાતક]

જન્મેલ

જાતતેય. પુઠ [જાતતેજસ્]

અગ્નિ

જાતરૂવ. ત્રિઠ [જાતરૂપ]

સુવર્ણ, સોનાનો કાંડ

જાતરૂવપત્ત. નઠ [જાતરૂપપાત્ર]

સોનાનું પાત્ર

જાતરૂવમય. નઠ [જાતરૂપમય]

સુવર્ણમય

જાતરૂવવડેસગ. પુઠ [જાતરૂપાવતંસક]

સોનાનો મેરુ પર્વત

જાતસદ્ધ. ત્રિઠ [જાતશ્રદ્ધ]

જેને શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થયેલ છે તે

જાતા. સ્ત્રીઠ [જ્જાતા]

અમરેન્દ્ર આદિ ઇન્દ્રોની બાહ્ય પર્ષદા

જાતા. સ્ત્રીઠ [યાત્રા]

યાત્રા, નિર્વાહ, વૃત્તિ

જાતિ. સ્ત્રીઠ [જાતિ]

જુઓ 'જાઈ'

જાતિઅંધ. પુઠ [જાત્યન્ધ]

જુઓ 'જાઈઅંધ'

જાતિઅમદ. ત્રિઠ [જાત્યમદ]

જાતિમદ રહિત

જાતિઆરિય. પુઠ [જાત્યાર્ય]

જુઓ 'જાઈઆરિય'

જાતિગુમ્મ. પુઠ [જાતિગુલ્મ]

જાતિ-ગુલ્મ

જાતિથેર. પુઠ [જાતિસ્થવિર]

સાઠઠ કે તેથી વધુ ઉંમરવાળા સાધુ

જાતિનામ. ન૦ [જાતિનામન્]

જુઓ 'જાડનામ'

જાતિનામનિધત્તાઝક. ત્રિ૦ [જાતિનામનિધત્તાયુષ્ક]

જુઓ 'જાડનામનિધત્તાઝક'

જાતિનામનિહત્તાઝક. ત્રિ૦ [જાતિનામનિધત્તાયુષ્ક]

જુઓ ઉપર

જાતિપંગુલ. વિશે૦ [જાતિપદ્મુલ]

જન્મથી જ પાંગળો, લૂલો-લંગડો

જાતિપસન્ના. સ્ત્રી૦ [જાતિપ્રસન્ના]

એક જાતનો દારુ

જાતિપુડ. ન૦ [જાતિપુટ]

જાઇનો પુડો

જાતિબહિર. ત્રિ૦ [જાતિવધિર]

જન્મથી બહેરો

જાતિમંડવગ. પુ૦ [જાતિમણ્ડપક]

જાઇના કુલનો માંડવો

જાતિમંડવય. પુ૦ [જાતિમણ્ડપક]

જુઓ ઉપર

જાતિમંત. ત્રિ૦ [જાતિમત્]

જાતિવાન, કુલિન

જાતિમય. પુ૦ [જાતિમદ]

જાતિનું અભિમાન

જાતિમરણ. ન૦ [જાતિમરણ]

જન્મ-મરણ

જાતિમૂય. પુ૦ [જાતિમૂક]

જન્મથી મુંગો

જાતિવંદ્યા. સ્ત્રી૦ [જાતિવન્ધ્યા]

જન્મથી જ વંધ્યા

જાતિવિસિદ્ધ્યા. સ્ત્રી૦ [જાતિવિશિષ્ટતા]

જાતિની વિશેષતા

જાતિવિહીનયા. સ્ત્રી૦ [જાતિવિહીનતા]

જાતિ રહિતતા

જાતિસંપન્ન. ત્રિ૦ [જાતિ સમ્પન્ન]

ગુણવાન-માતૃપક્ષવાળા જાતિવાન

જાતિહિંગુલય. પુ૦ [જાતિહિંગુલક]

શુદ્ધ હિંગલોક

જાતીય. ત્રિ૦ [જાતીય]

જાતિ સંબંધિ

જાતીસરણ. ન૦ [જાતિસ્મરણ]

જુઓ 'જાડસરણ'

જાથે. અ૦ [યદા]

જ્યારે

જાનુ. સ્ત્રી૦ [જાનુ] જુઓ 'જાણુ'

જાનુવ્વાયપડિય. ન૦ [જાનુપાદપતિત]

ઢીંચણીયે પડેલ

જામ. પુ૦ [યામ]

મહાવ્રત-સર્વથા પ્રાણાતિપાત વિરમણ આદિ ચાર, પ્રહર, દિવસ કે રાત્રિનો ચોથો ભાગ

જામાઝય. પુ૦ [જામાતૃક]

જમાઇ

જાય. ત્રિ૦ [જાત]

ઉત્પન્ન થયેલ, જન્મેલ, પુત્ર, સંતાન, પ્રાપ્ત થયેલ, પ્રકાર, ભેદ, શુદ્ધ, અંકુર, ગીતાર્થ, શાસ્ત્રવિધિ-જાણનાર

જાય. પુ૦ [યાગ]

યજ્ઞ, પૂજા

જાય. ધા૦ [યાચ્]

યાચવું, માંગવું

જાય. ધા૦ [જન્] જુઓ 'જા'

જાયઅંધારૂવ. પુ૦ [જાતાન્ધકરૂપ]

જન્મથી આંધળો અને કૃત્સિત અંગવાળો, બેડોળ

જાયંત. કૃ૦ [યાચમાન]

યાચના કરતો, માંગતો

જાયકમ્મ. ન૦ [જાતકર્મન્]

જન્મ સંસ્કાર

જાયકોઝહલ્લ. ત્રિ૦ [જાતકોતૂહલ્લ]

જેને કુતુહલ ઉત્પન્ન થયેલ છે તે

જાયચંધ. પુ૦ [જાતસ્કન્ધ]

અત્યંત ઉપયોગિત થયેલો જેનો સ્કંધ છે તે

જાયગ. ત્રિ૦ [જાતક]

જાતક, જન્મેલ
જાયણ. નં [યાતન]
 પીડા કરવી તે
જાયણજીવિ. ત્રિં [યાચનાજીવિન્]
 યાચના-માંગવા ઉપર જેની આજીવિકા છે તે, ભિક્ષુક
જાયણા. સ્ત્રીં [યાચના]
 યાચના, માંગણી, ભીખ માંગવી તે
જાયણા. સ્ત્રીં [યાચના]
 એક પરીષદ-વિશેષ
જાયણા. સ્ત્રીં [યાતના]
 પીડા
જાયણાવત્થ. નં [યાચનાવત્થ]
 યાચના વત્થ, ભિક્ષાર્થે જેમાં પાત્ર લઈ જવાય તે ઝોળી
જાયણી. સ્ત્રીં [યાચની]
 આહારાદિકની માંગણી કરવાની ભાષા
જાયતેજ. પું [જાતતેજસ્]
 અગ્નિ
જાયતેય. પું [જાતતેજસ્]
 અગ્નિ
જાયત્થામ. ત્રિં [જાતસ્થામન્]
 બળવાન થયેલ
જાયથામ. ત્રિં [જાતસ્થામન્] જુઓ ઉપર
જાયનિંદુયા. સ્ત્રીં [જાતનિંદુતા]
 જેના જન્મેલ બાળક મૃત હોય તે
જાયપટ્ટ. નં [જાતપ્રતિષ્ઠ]
 અંકુર ઉપર રહેલ
જાયપક્ષ. ત્રિં [જાતપક્ષ]
 જેને પાંખ ઉત્પન્ન થયેલ છે તે
જાયમાણ. કૃં [જાયમાન]
 જતો એવો
જાયમૂક. પું [જાતમૂક]
 જન્મથી મુંગો
જાયમેય. ત્રિં [જાતમેદસ્]
 ચરબી યુક્ત થવું, જાડા થવું
જાયય. ત્રિં [જાતક]

જન્મેલ, જાતક
જાયરૂપ. નં [જાતરૂપ]
 સુવર્ણ
જાયરૂપપાય. નં [જાતરૂપપાત્ર]
 સુવર્ણપાત્ર
જાયરૂવ. નં [જાતરૂપ]
 સુવર્ણ
જાયરૂવકંડ. પું [જાતરૂપકાણ્ડ]
 સુવર્ણનો એક કાંડ
જાયરૂવપાય. નં [જાતરૂપપાત્ર]
 સુવર્ણપાત્ર
જાયરૂવબંધન. નં [જાતરૂપબંધન]
 સુવર્ણ બંધન
જાયરૂવમય. નં [જાતરૂપમય]
 સુવર્ણયુક્ત
જાયરૂવવર્ડેસય. નં [જાતરૂપાવતંસક]
 સોનાનો મેરુ પર્વત
જાયસંસય. ત્રિં [જાતસંશય]
 જેને સંશય ઉત્પન્ન થયેલ છે તે
જાયસદ્ધ. ત્રિં [જાતશ્રદ્ધ]
 જેને શ્રદ્ધા ઉત્પન્ન થયેલ છે તે
જાયા. સ્ત્રીં [યાત્રા]
 જુઓ 'જાતા'
જાયા. સ્ત્રીં [જાતા]
 જુઓ 'જાતા'
જાયાઈ. પું [યાયાજિન્]
 અવશ્ય યજ્ઞ કરનાર
જાયામાયા. સ્ત્રીં [યાત્રામાત્રા]
 સંયમ નિર્વાહની મર્યાદા
જાયામાયાવત્તિય. પું [યાત્રામાત્રાવૃત્તિક]
 સંયમ નિર્વાહની મર્યાદાપૂર્વક જીવનાર
જાયામાયાવિત્તિ. સ્ત્રીં [યાત્રામાત્રાવૃત્તિ]
 સંયમ નિર્વાહની મર્યાદાવાળું જીવન
જાયામાયાવૃત્તિય. પું [યાત્રામાત્રાવૃત્તિક]
 જુઓ 'જાયામાયાવત્તિય'

જાયિત્તા. કૃં [યાચિત્વા]

યાચના કરીને, માંગીને

જાર. પું [જાર]

ઉપપતિ, મણિનું એક લક્ષણ

જારાપવિભક્તિ. પું [જારકપ્રવિભક્તિ]

એક પ્રકારની નાટ્યવિધિ

જારિસ. ત્રિં [યાદૃશ]

જેવું, જેવા પ્રકારનું

જારિસય. ત્રિં [યાદૃશક]

જુઓ ઉપર

જારિસિયા. સ્ત્રીં [યાદૃશી]

જેવી, જેવા પ્રકારની

જારુ. પું [જારુ]

એક સાધારણ વનસ્પતિ

જાલ. પું [જાલ]

માછલા પકડવાની જાળ, મૃગાદિને પકડવાનો પાશ, એક જાતનું પગનું ઘરેણું, જાળી, સમૂહ

જાલ. પું [જ્વાલા]

જ્વાલા, અગ્નિશાખા

જાલંતર. નં [જાલાન્તર]

જાળી-બારી વચ્ચેનું અંતર

જાલંધર. પું [જાલન્ધર]

એક ગોત્ર-વિશેષ

જાલંધરાયણ. ત્રિં [જાલન્ધરાયણ]

જેના મધ્ય ભાગમાં રત્ન છે તેવી બારી

જાલકડગ. પું [જાલકટક]

જાળનો સમૂહ

જાલકડય. પું [જાલકટક]

જુઓ ઉપર

જાલગ. પું [જાલક]

જાળી, બારી, પગનું ઘરેણું, એક બેઠબ્દિય જીવ

જાલગંઠિયા. સ્ત્રીં [જાલગ્નથિકા]

જાળની ગાંઠ

જાલઘરગ. નં [જાલગૃહક]

જાળીવાળું ઘર

જાલપંજર. પું [જાલપજ્જર]

ગોખ

જાલય. પું [જાલક] જુઓ 'જાલગ'

જાલવિંદ. નં [જાલવૃન્દ]

ગોખનો સમૂહ

જાલહરય. નં [જાલગૃહક]

જાળીવાળું ઘર

જાલા. સ્ત્રીં [જ્વાલા]

જ્વાલા, અગ્નિશાખા, એક વિશેષ નામ

જાલા. વિં [જ્વાલા]

આ અવસર્પિણીના નવમાં ચક્રવર્તી 'મહાપટમ' ની માતા

જાલિ-૧. વિં [જાલિ]

રાજા વસુદેવ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર. ભં અરિષ્ટ નેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુંજય પર્વતે મોક્ષે ગયા.

જાલિ-૨. વિં [જાલિ]

રાજગૃહીના રાજા સેણિઝ અને રાણી ધારિણી ના પુત્ર. આઠ કન્યા સાથે તેના લગ્ન થયેલા. ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. ગુણરત્ન તપ કર્યો, વિપુલ પર્વત ઉપર સંલેખના કરી અનુત્તર વિમાને ઉત્પન્ન થયા.

જાલિકા. સ્ત્રીં [જાલિકા]

જાળી, બારી

જાવ. અં [યાવત્]

જ્યાં સુધી, જેટલું

જાવ. ધાં [યાપય]

ગમન કરવું, જવું, શરીરનું પ્રતિપાલન કરવું

જાવડ. સ્ત્રીં [યાવી]

એક વનસ્પતિ ગુચ્છ કે કંદ

જાવડય. ત્રિં [યાવત્]

જેટલું

જાવં. અં [યાવત્]

જુઓ 'જાવ'

જાવંત. ત્રિં [યાવત્]

જેટલા

જાવંત. ત્રિં [યાવત્]

ભગવદ સૂત્રનો એક ઉદ્દેસો

જાવજીવ. અં [યાવજીવ]

જીંદગી પર્યંત

જાવજીવિગ. અં [જાવજીવિક]

જ્યાં સુધી જીવ રહે ત્યાં સુધી

જાવણિજ્જ. ત્રિં [યાપનીય]

જુઓ 'જવણિજ્જ'

જાવતા. અં [યાવત્] જુઓ 'જાવ'

જાવતિ. સ્ત્રીં [યાવી]

જુઓ 'જાવઈ'

જાવતિય. અં [યાવત્]

જેટલું

જાવય. પું [યાપક]

રાગદ્વેષને જતા કરનાર

જાવય. પું [યાપક]

જાપ કરનાર

જાવય. પું [જાપક]

જણાવનાર

જાવેંત. કૃં [યાપયત્]

જતો, ગમન કરતો

જાસુઅણ. પું [જપાસુમનસ્]

જાસુદના ફુલ

જાસુમણ. નં [જપાસુમનસ્]

જુઓ ઉપર

જાસુમણકુસુમ. નં [જપાસુમનસ્ કુસુમ]

જાસુદના ફુલ

જાસૂમણસૂરસરિસવણ. વિશેં [જપાસૂમનસ્

સૂર્યસદશવર્ણ]

ઉગતા સૂર્ય કે જાસુદના ફુલ જેવો વર્ણ

જાસુમણા. પું [જપાસુમનસ્]

જાસુદના ફુલ

જાસુયણ. પું [જપાસુમનસ્]

જુઓ ઉપર

જાહગ. પું [જાહક]

જેના શરીરમાં કોશ હોય તેવું પ્રાણી

જાહા. પું [જાહક]

જુઓ ઉપર

જાહિં. અં [યત્ર]

જ્યાં, જે સ્થાને

જાહિયા. સ્ત્રીં [જાહિકા]

સાહી, જીવ-વિશેષ

જાહે. અં [યદા]

જ્યારે

જિ. ધાં [જિ]

જય કરવો

જિઅવિઘ. ત્રિં [જિતવિઘ્ન]

જેણે વિઘ્નોને જીતી લીધા છે તે

જિઅસત્તુ. વિં [જિતશત્રુ]

જુઓ 'જિયસત્તુ-૩૫'

જિહંદિય. વિશેં [જિતેન્દ્રિય]

ઇન્દ્રિયોને વશ કરનાર

જિંઘ. ધાં [ઘા]

સુંઘવું, ગંધ લેવી

જિઘંત. કૃં [જિઘ્રત્]

સુંઘતો

જિચ્ચમાણ. કૃં [ચીયમાન]

એકફું કરતો

જિચ્ચા. કૃં [ચિત્વા]

એકફું કરીને

જિણ. પું [જિ]

જીતવું, રાગદ્વેષને સર્વથા જીતવા, વશ કરવું

જિણંત. કૃં [જયત્]

જીતવો, વશ કરતો

જિણક્ષાય. નં [જિનક્ષ્યાત]

જિનેશ્વરે પ્રરૂપેલ કહેલ

જિણવરિંદ. પું [જિતવરેન્દ્ર]

તીર્થકર દેવ

જિણિંદ. પું [જિનેન્દ્ર]

જિનેન્દ્ર

જિણિંદભવન. નં [જિનેન્દ્રભવન]

જિનાલય, જિનેશ્વરનું ભવન

જિણિતાણં. કૃં [જિત્વા]

જીતીને

જિણ. વિશેં [જીર્ણ]

જીર્ણ, જીર્ણ-પુરાણું

જિત. ત્રિં [જિત]

જલ્દી ઉપસ્થિત થાય તેવુંજીતાયેલું

જિત. ત્રિં [જિત]

ચાદ આવે તેવું

જિત. કૃં [ચિત]

એકઠું કરેલ

જિતપરીસહ. ત્રિં [જિતપરીષહ]

જેણે પરિષદો જીતેલ છે તે

જિતસન્ન. વિં [જિતશન્ન]

વાણિજ્યગ્રામનો રાજા તેની પત્ની (રાણી) **ધારિણી** હતી.

દૂતિપલાસ ભં મહાવીર પધાર્યા ત્યારે વંદન અને

ધર્મશ્રવણ માટે તે ગયેલો

જિતારિ-૧. વિં [જિતારિ]

આનંદપુર નગરનો રાજા તેની પત્ની **વિસત્યા** હતી. પુત્ર

અનંગ હતો

જિતારિ-૨. વિં [જિતારિ]

સાવત્રી નગરીના રાજા અને ત્રીજા તીર્થંકર ભં **સંભવ**

ના પિતા

જિતિંદિય. ત્રિં [જિતેન્દ્રિય]

જેણે ઇન્દ્રિયોને જીતી લીધી છે તે

જિતિંદિયતા. નં [જિતેન્દ્રિયતા]

જિતેન્દ્રિયપણું

જિતેંદિય. ત્રિં [જિતેન્દ્રિય]

જુઓ 'જિતિંદિય'

જિત. ત્રિં [જિત]

જુઓ 'જિત'

જિન. પું [જિન]

રાગદ્વેષને સર્વથા જીતનાર, તીર્થંકર, કેવળી

જિનઙ્ઘિ. સ્ત્રીં [જિનઙ્ઘિ]

જિનેશ્વરની ઋદ્ધિ

જિનએસિય. પું [જિનદેસિય]

જિનેશ્વરે કહેલ

જિનકલ્પ. પું [જિનકલ્પ]

એક પ્રકારનો આચાર, ઉત્કૃષ્ટ આચાર પાલન વિધિ

જિનકલ્પઠિતિ. સ્ત્રીં [જિનકલ્પસ્થિતિ]

જિનકલ્પ સ્થિત સાધુના આચારનું સ્વરૂપ

જિનકલ્પઠિતિ. સ્ત્રીં [જિનકલ્પસ્થિતિ]

જુઓ ઉપર

જિનકલ્પિ. પું [જિનકલ્પિન]

જિનકલ્પ - આચાર મર્યાદા ધારક

જિનકલ્પિય. પું [જિનકલ્પિક]

જિનકલ્પી સાધુ

જિનગણહરપડિસિદ્ધ. નં [જિનગણધરપ્રતિસિદ્ધ]

અરિહંત અને ગણધરે પ્રતિષેધ કરેલ

જિનગુણ. પું [જિનગુણ]

અરિહંતના ગુણો

જિનગુણનિરંજણુજ્જોય. નં [જિનગુણનિરંજનુદ્યોત]

જિનેશ્વરના ગુણનો પ્રકાશ

જિનઘર. નં [જિનઘૃહ]

જિનાલય, અરિહંત ચૈત્ય

જિનચંદ. પું [જિનચન્દ્ર]

ચંદ્ર જેવા શીતળ અરિહંત

જિનદત્ત-૧. વિં [જિનદત્ત]

ચંપાનગરીનો સાર્થવાહ, જેની પત્ની **ભદ્દા** હતી, પુત્ર

સાગર હતો. કથા જુઓ 'સુકુમાલિયા'

જિનદત્ત-૨. વિં [જિનદત્ત]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રમાં પાંચમાં આરાને અંતે

થનાર એક ગુણવાન્ શ્રાવક, મરીને સૌધર્મકલ્પે જશે.

જિનદત્ત-૩. વિં [જિનદત્ત]

ચંપાનગરીનો એક સાર્થવાહ તે **સુભદ્દા** નો પિતા હતો.

જિનદત્ત-૪. વિં [જિનદત્ત]

વસંતપુરમાં રહેતો એક શ્રાવક, તેની પત્નીનું નામ

હારપ્પમા હતું

જિનદત્તપુત્ર. વિં [જિનદત્તપુત્ર]

ચંપાનગરીના એક સાર્થવાહનો પુત્ર, તેનો **સાગરદત્તપુત્ર**

મિત્ર હતો. મોરના ઇંડાના દ્રષ્ટાંતે આ કથા છે.

જિનદાસ-૧. વિં [જિનદાસ]

સૌગંધિકા નગરીના રાજા અપ્પહિહઅ અને રાણી સુકળ્લા ના પુત્ર મહચ્ચંદ કુમારનો પુત્ર, ભં મહાવીર પાસે શ્રાવકના વ્રત લીધા. કાળક્રમે દીક્ષા લીધી. પૂર્વભવે તે મજ્ઞાપિયા નગરનો મેહરહ રાજા હતો. સુધમ્મ અણગારને શુદ્ધ આહાર દાન કરી મનુષ્યાયુ બાંધેલ

જિનદાસ-૨. વિં [જિનદાસ]

એક શ્રાવક જેણે ઇન્દ્રિય નિગ્રહ દ્વારા મુક્તિ મેળવેલ

જિનદાસ-૩. વિં [જિનદાસ]

એક નિઃસ્વાર્થ શ્રાવક

જિનદાસ-૪. વિં [જિનદાસ]

મથુરાનો એક સાર્થવાહ સાધુદાસી તેની પત્ની હતી. તેની પાસે કંબલ અને સંબલ નામે બે બળદો હતા, જેઓ જિનદાસ શ્રાવકને જોઈને વ્રતપાલન કરતા હતા.

જિનદાસ-૫. વિં [જિનદાસ]

રાયપુરનો એક રહેવાસી તે માંસ વગેરે ખાવામાં આસક્ત હતો. મરીને રાજગૃહમાં દામન્નક થયો.

જિનદાસ-૬. વિં [જિનદાસ]

પાડલિપુત્રમાં રહેતો એક શ્રાવક

જિનદાસગણિ/ જિનદાસમહત્તર. વિં [જિનદાસગણિ-

મહત્તર] એક વિદ્વાન આચાર્ય તેમણે નિસીહ, આવસ્સય, દસવેયાલિય, ઉત્તરજ્ઞયણ, નંદી, અનુઓગદાર આદિની ચૂર્ણિ રચેલી છે

જિનદાસગણિખમગ. વિં [જિનદાસગણિક્ષપક]

મહાનિસીહ સૂત્રના જિણોદ્ધારને બહુમાન્ય કરનાર એક આચાર્ય

જિનદિદ્ધ. વિશેં [જિનદૃષ્ટ]

જિનેશ્વરે જોયેલ

જિનદેવ-૧. વિં [જિનદેવ]

સાકેતનગરમાં રહેતો ભં મહાવીરનો અનુયાયી તે ચિલાય ના રાજાને ભં મહાવીરની નિશ્રામાં મળેલો

જિનદેવ-૨. વિં [જિનદેવ]

બારાવઈ ના રાજા અરહમિત્ત અને રાણી અનુદ્ધરી નો પુત્ર. તેને એક વખત એવી બીમારી થઈ કે જે માંસ

ખાવાથી જ મટે, તેણે આ ઉપાય ન કર્યો પણ સમાધિ મૃત્યુ સ્વીકારી મોક્ષે ગયા.

જિનદેવ-૩. વિં [જિનદેવ]

ચંપાનગરીનો એક શ્રાવક તે અહિચ્છતા નગરીએ જતો હતો. માર્ગમાં જંગલી પશુનો શિકાર બની ગયો.

જિનદેવ-૪. વિં [જિનદેવ]

ઋયચ્ચ નગરીમાં બૌદ્ધ સાધુ ભયંતમિત્ત અને કુળાલ ને જેણે વાદમાં હરાવેલા તેવા એક આચાર્ય, તે બંને પછીથી જિનદેવ ના શિષ્ય બન્યા.

જિનદેસિય. વિશેં [જિનદેશિત]

જિનેશ્વર પ્રરૂપિત

જિનધમ્મ. પું [જિનધર્મ]

જૈનધર્મ, જિનેશ્વર ભગવાને કહેલ

જિનધમ્મ. વિં [જૈનધર્મ]

કાંચનપુરનો એક શ્રેષ્ઠી તેણે પરમદુઃસહ ઉપસર્ગ સહન કર્યા અને ઉત્તમાર્થની આરાધના કરી

જિનપડિમા. સ્ત્રીં [જિનપ્રતિમા]

અરિહંતની મૂર્તિ, જિનેશ્વર પ્રતિમા

જિનપણીય. વિશેં [જિનપ્રણિત]

જિનેશ્વરે કહેલ

જિનપન્નત્ત. ત્રિં [જિનપ્રજ્ઞપ્ત]

જિનેશ્વરે પ્રરૂપેલ-કહેલ

જિનપરિયાય. પું [જિનપર્યાય]

કેવિલપણાનો પર્યાય

જિનપવચણ. પું [જિનપ્રવચન]

આગમ-શાસ્ત્ર દ્વાદશાંગી

જિનપસસ્થ. ત્રિં [જિનપ્રશસ્ત]

તીર્થંકરે પ્રશંસા કરેલ વખાણેલ

જિનપાલિય. વિં [જિનપાલિત]

ચંપાનગરીના સાર્થવાહ માયંદી અને ભદ્દા નો પુત્ર, તેને જિનરક્ષિય ભાઈ હતો. દરિયાના વંટોળમાં તે મુશ્કેલીમાં મુકાયા. રયણદ્દિવ ની દેવીએ તેને પકડી લીધો. સેલગયક્ષ દ્વારા છૂટ્યો. ઘેર ગયો. દીક્ષા લીધી.

જિનપૂયાદિ. પું [જિનપૂજાર્થિન]

ગોશાળાદિની જેમ જિન તરીકે પોતાની પૂજાને ઇચ્છનાર

જિનપ્પરૂવિય. ત્રિં [જિનપ્રરૂપિત]

જિનેશ્વરે પ્રરૂપેલ કહેલ

જિનપ્પલાવિ. પું [જિનપ્રલાપિન્]

પોતાને જિન તરીકે કહેવડાવનાર

જિનબિંબ. નં [જિનબિમ્બ]

જિનપ્રતિમા

જિનભક્તિ. સ્ત્રીં [જિનભક્તિ]

અરિહંતની ભક્તિ

જિનભક્તી. સ્ત્રીં [જિનભક્તિ]

જુઓ ઉપર

જિનભાસિય. ત્રિં [જિનભાષિત]

જિનેશ્વરે ભાષેલ

જિનમગ્ગ. પું [જિનમાર્ગ]

મોક્ષમાર્ગ, જિનેશ્વરે દેખાડેલ માર્ગ

જિનમય. નં [જિનમત]

જૈનદર્શન

જિનમયદ્વિય. ત્રિં [જિનમતસ્થિત]

જૈન દર્શનમાં સ્થિર થયેલ

જિનમયનિઉણ. ત્રિં [જિનમતનિપુણ]

જૈનમત દર્શનમાં કુશળ બનેલ

જિનરવિચ્ચય. વિં [જિનરક્ષિત]

કથા જિનપાલિત અનુસાર-ફક્ત એટલું કે તે

રયણદ્વિવદેવી ના મોહમાં આસક્ત બન્યો. પ્રાણ

ગુમાવ્યા.

જિનવયણ. નં [જિનવચન]

અરિહંતના વચન

જિનવયણઅનુગય. ત્રિં [જિનવચનાનુગત]

જિનવચનને અનુસરનાર-જાણકાર

જિનવયણભાસિય. નં [જિનવચનભાષિત]

જિનવચનને વચનમાં કહેલ

જિનવયણમનુગયગઈ. સ્ત્રીં [જિનવચનાનુગતમતિ]

જેની બુદ્ધિ જિનવચનને અનુસરે છે તે

જિનવયણમપ્પમેય. નં [જિનવચનમપ્રમેય]

માપી ન શકાય તેવા અનંત જિનવચન

જિનવયણરત. ત્રિં [જિનવચનરત્ત]

જિન વચનમાં અનુરાગી

જિનવયણસુભાસિય. નં [જિનવચનુસુભાષિત]

જિન વચનરૂપ સુભાષિત

જિનવયણામયવિભૂસિય. નં [જિનવચનામૃતવિભૂષિત]

જિનવચન અમૃતથી શણગારેલ-મંડિત

જિનવર. પું [જિનવર]

તીર્થંકર પરમાત્મા

જિનવરમય. પું [જિનવરમત]

તીર્થંકરનો મત, જૈન દર્શન

જિનવરવયણરહિત. ત્રિં [જિનવરવચનરહિત]

જિનવર વચનથી રહિત

જિનવરવસહ. પું [જિનવરવૃષભ]

સામાન્ય કેળવીઓમાં શ્રેષ્ઠ એવા અરિહંત

જિનવરિંદ. પું [જિનવરેન્દ્ર]

અરિહંત પરમાત્મા, તીર્થંકર

જિનવસહ. પું [જિનવૃષભ]

સામાન્ય કેળવીઓમાં શ્રેષ્ઠ એવા

જિનવીર. વિં [જિનવીર]

ભં મહાવીરનું એક નામ

જિનવુત્તસુત્ત. નં [જિનોક્તસૂત્ર]

જિનેશ્વરે કહેલા સૂત્ર

જિનસંકાસ. પું [જિનસંકાશ]

જિનતુલ્ય

જિનસંથવ. પું [જિનસંસ્તવ]

જિનસ્તુતિ

જિનસકથા. સ્ત્રીં [જિનસકથા]

જિનેશ્વરની દાઢા

જિનસકહા. સ્ત્રીં [જિનસકથા]

જુઓ ઉપર

જિનસદ્. પું [જિનશબ્દ]

જિન શબ્દ

જિનસાસન. નં [જિનશાસન]

જૈનદર્શન, જૈનધર્મ

જિનસાસનગ. પું [જિનશાસનક]

જૈનદર્શન સંબંધિ

જિનસાસનપરંમુહ. ત્રિં [જિનશાસનપરાઙ્મુહ]
જૈન દર્શનથી વિમુખ

જિનસીસ. પું [જિનશિષ્ય]
જિનેશ્વરના શિષ્ય ગણધારાદિ

જિનાતિસેસ. પું [જિનાતિશેષ]
જિનેશ્વરનો મહિમા

જિનેસ. પું [જિનેશ]
અરિહંત ભગવંત

જિનેસર. પું [જિનેશ્વર]
જુઓ ઉપર

જિનોત્તમ. પું [જિનોત્તમ]
જુઓ ઉપર

જિનોદિદ્ધ. વિશેં [જિનોદિદ્ધ]
આપ્તપુરુષ કે અરિહંતે દર્શાવેલ

જિનોવણસ. પું [જિનોવણસ]
અરિહંતનો ઉપદેશ

જિભગાર. પું [જિહ્વાકાર]
જીભનો આકાર બનાવનાર એક કારીગર

જિભછિન્નગ. પું [જિહ્વાછિન્નક]
જીભને છેદનાર, કપાયેલ જીભવાળો

જિભછિન્નય. પું [જિહ્વાછિન્નક] જુઓ ઉપર

જિભા. સ્ત્રીં [જિહ્વા]
જીભ, પાંચ ઇન્દ્રિયમાંની એક ઇન્દ્રિય

જિભામય. ત્રિં [જિહ્વામય]
જીભ સંબંધિ

જિભામયદુઃખ. નં [જિહ્વામયદુઃખ]
જીભને પ્રતિકૂળ સંયોગથી થતી દુઃખ

જિભામયસુખ. નં [જિહ્વામયસુખ]
જીભને અનુકૂળ સંયોગથી થતી સુખ

જિભામાત. ત્રિં [જિહ્વામય]
જીભ સંબંધી

જિભિંદિય. નં [જિહ્વેન્દ્રિય]
જિહ્વાઇન્દ્રિય, રસનેન્દ્રિય, જીભ

જિભિંદિયત્ત. નં [જિહ્વેન્દ્રિયત્વ]
રસના-ઇન્દ્રિયપણું

જિભિંદિયત્થોગહ. પું [જિહ્વેન્દ્રિયાર્થાવગ્રહ]
જીભ ઇન્દ્રિય વિષયક સામાન્ય બોધ

જિભિંદિયધારણા. સ્ત્રીં [જિહ્વેન્દ્રિયધારણા]
જીભ ઇન્દ્રિય વિષયક ધારણા-સામાન્ય બોધ પછીનો નિશ્ચય

જિભિંદિયનિગ્રહ. પું [જિહ્વેન્દ્રિયનિગ્રહ]
જીભ-ઇન્દ્રિયના વિષયોને અંકુશમાં રાખવા

જિભિંદિયપચ્ચક્ષ. નં [જિહ્વેન્દ્રિયપ્રત્યક્ષ]
જીભ ઇન્દ્રિય સન્મુખ

જિભિંદિયપરિણામ. પું [જિહ્વેન્દ્રિયપરિણામ]
જીભ-ઇન્દ્રિયના વિષય સંબંધિ ભાવ

જિભિંદિયભાવના. સ્ત્રીં [જિહ્વેન્દ્રિયભાવના]
જીભ ઇન્દ્રિય વિષયક ભાવના

જિભિંદિયબલ. પું [જિહ્વેન્દ્રિયબલ]
બળના એક પ્રકાર-રસનેન્દ્રિયની શક્તિ

જિભિંદિયમુંડ. પું [જિહ્વેન્દ્રિયમુંડ]
જીભ-ઇન્દ્રિયને જીતનાર

જિભિંદિયલલ્હિ. સ્ત્રીં [જિહ્વેન્દ્રિયલલ્હિ]
જીભ-ઇન્દ્રિયની પ્રાપ્તિ

જિભિયા. સ્ત્રીં [જિહ્વિકા]
જીભ, જીભના આકારે રહેલ પદાર્થ

જિમિય. ત્રિં [જિમિત]
ભોજન કરેલ

જિમ્મ. ત્રિં [જિમ્મ]
કપટ, માયા

જિમ્હ. ત્રિં [જૈમ્હ]
કપટી, માયાવી

જિય. નં [જિત]
જિત, જય, જીતેલ, વશ કરેલ, જીત-આચાર

જિય. પું [જીવ]
જુઓ 'જિવ'

જિયંતગ. પું [જીવાન્તક]
એક પ્રકારની વનસ્પતિ

જિયંતી. સ્ત્રીં [જીવન્તી]
એક જાતની વેલ

જિયકપ્પિય. પુઠ [જીતકલ્પિક]

જીત કલ્પને આચરનાર

જિયકોહ. ત્રિઠ [જિતક્રોધ]

ક્રોધ વિજેતા

જિયનિદ્. ત્રિઠ [જિતનિદ્ર]

નિદ્રાને જીતનાર, અપ્રમાદી

જિયપરિસહ. ત્રિઠ [જિતપરિષહ]

પરીષદોને જીતનાર

જિયપરીસહ. ત્રિઠ [જિતપરીષહ]

જુઓ ઉપર

જિયભય. ત્રિઠ [જિતભય]

ભયને જીતનાર

જિયમાન. ત્રિઠ [જિતમાન]

માનને જીતનાર

જિયમાય. ત્રિઠ [જિતમાયા]

માયાને જીતનાર

જિયરાગ. ત્રિઠ [જિતરાગ]

રાગને જીતનાર

જિયલોભ. ત્રિઠ [જિતલોભ]

લોભને જીતનાર

જિયલોય. ત્રિઠ [જિતલોક]

સંસારને જીતનાર

જિયલોયબંધુ. પુઠ [જિતલોકબન્ધુ]

સંસારને જીતનાર માટે ભાઈ સમાન-તીર્થંકર

જિયલોહ. ત્રિઠ [જિતલોભ]

લોભને જીતનાર

જિયવ. ત્રિઠ [જિતવત્]

જય પ્રાપ્ત કરેલ

જિયવત્તિ. વિઠ [જિતવર્તિન્]

વસંતપુરનો સાર્થવાહ, તેને **ધનદેવ** નામનો ભાઈ હતો.

જિયસત્તુ-૧. વિઠ [જિતશત્રુ]

પંચાલદેશના કંપિલપુરનો રાજા, ભઠ્ઠ મલ્લિ પાસે દીક્ષા

લીધી. મોક્ષે ગયા. કથા જુઓ 'મલ્લિ'

જિયસત્તુ-૨. વિઠ [જિતશત્રુ]

ચંપાનગરીનો રાજા, તેને **ધારિણી** નામે પત્ની (રાણી)

હતી. **અદીનસત્તુ** નામે પુત્ર હતો. **સુબદ્ધિ** મંત્રી હતો.

ખાઈના પાણીની અમનોજ્ઞતા-મનોજ્ઞતા સમજાવી

'સુબદ્ધિ' મંત્રીએ ચતુર્યામ દેશના યુક્ત ધર્મ પમાડ્યો.

દીક્ષા લીધી મોક્ષે ગયા.

જિયસત્તુ-૩. વિઠ [જિતશત્રુ]

આમલકલ્પાનો રાજા

જિયસત્તુ-૪. વિઠ [જિતશત્રુ]

શ્રાવસ્તી નગરીનો રાજા (ભઠ્ઠ પાર્શ્વનું શાસન હતું) તૃણ

સ્પર્શ પરીષદના દ્રષ્ટાંતમાં આવે છે

જિયસત્તુ-૫. વિઠ [જિતશત્રુ]

વાણિજ્યગ્રામનો રાજા, તેના શાસનમાં આનંદ ગાથા-

પતિ થયો. એક વખત ભઠ્ઠ મહાવીરના દર્શનાર્થે ગયેલો.

જિયસત્તુ-૬. વિઠ [જિતશત્રુ]

ચંપાનગરીનો રાજા તેના શાસનમાં કામદેવ-શ્રાવક

થયેલો. (**જિયસત્તુ-૨** અને ૬ જુદા છે. કેમકે **જિયસત્તુ-૨**

એ ચતુર્યામ ધર્મ સ્વીકારેલ જ્યારે ભઠ્ઠ મહાવીરમાં પંચ

મહાવ્રત ધર્મ છે.)

જિયસત્તુ-૭. વિઠ [જિતશત્રુ]

વારાણસીનો રાજા જેના શાસનમાં **ચુલનીપિયા** તથા

સુરાદેવ શ્રાવક થયા

જિયસત્તુ-૮. વિઠ [જિતશત્રુ]

આલભિયાનો રાજા તેના શાસનમાં 'ચુલ્લસયઅ/ગ'

શ્રાવક થયો

જિયસત્તુ-૯. વિઠ [જિતશત્રુ]

કંપિલપુરનો રાજા, જેના શાસનમાં **કુંડકોલિઅ** શ્રાવક

થયો

જિયસત્તુ-૧૦. વિઠ [જિતશત્રુ]

પોલાસપુરનો રાજા જેના શાસન સમયે **સદ્દાલપુત**

શ્રાવક થયો

જિયસત્તુ-૧૧. વિઠ [જિતશત્રુ]

શ્રાવસ્તીનો રાજા જેના શાસનમાં 'નંદીનીપિયા' અને

'લેઝ્યાપિતા' શ્રાવક થયેલા (**જિયસત્તુ-૪** અને ૧૧ બંને

જુદા હોય કેમકે **જિયસત્તુ-૪** નો કાળ ભઠ્ઠ પાર્શ્વનો છે અને

... ભઠ્ઠ મહાવીરમાં થયા છે)

જિયસત્તુ-૨૨. વિં [જિતશત્રુ]

ભદિલપુરનો રાજા (ભં નેમિનાથના કાળમાં થયેલ)

જિયસત્તુ-૨૩. વિં [જિતશત્રુ]

કાકંદીનો રાજા, ભં મહાવીરની દેશના સાંભળવા ગયો,
તેણે **ભદ્દા** સાર્થવાહિની ના પુત્ર **ધન્ન** નો દીક્ષા
મહોત્સવ કર્યો

જિયસત્તુ-૨૪. વિં [જિતશત્રુ]

સર્વતોભદ્ર નગરનો રાજા. તેને **મહેસરદત્ત** નામનો
પુરોહિત હતો

જિયસત્તુ-૨૫. વિં [જિતશત્રુ]

તિર્ગિંછી નગરનો રાજા, જેણે **ધમ્મવીરિઅ** સાધુને પારણે
શુદ્ધ આહાર દાન થકી મનુષ્યાયુ ઉપાર્જન કરેલ. જે પછી
ચંપામાં **મહચંદ** નામે જન્મ્યો

જિયસત્તુ-૨૬. વિં [જિતશત્રુ]

સાવત્થી નગરીનો રાજા, જે રાજા **પરસિ** નો આજ્ઞાધારી
ખંડીયો રાજા હતો. કથા જુઓ 'પરસિ'

જિયસત્તુ-૨૭. વિં [જિતશત્રુ]

મિથિલાનો રાજા, જેની પત્ની **ધારિણી** હતી. તે ભં
મહાવીરના કાળમાં થયો

જિયસત્તુ-૨૮. વિં [જિતશત્રુ]

રાજગૃહીનો રાજા (તે વખતે ભં પાર્શ્વનું શાસન હતું)

જિયસત્તુ-૨૯. વિં [જિતશત્રુ]

હસ્તિનાપુરનો રાજા

જિયસત્તુ-૨૦. વિં [જિતશત્રુ]

જરાકુમાર નો પુત્ર તેને બે પુત્ર **સસઅ** અને **ભસઅ** તથા
એક પુત્રી **સુકુમાલિયા** હતી

જિયસત્તુ-૨૧. વિં [જિતશત્રુ]

અઓજ્ઞા નો રાજા, બીજા તીર્થંકર ભં **અજિય** ના પિતા

જિયસત્તુ-૨૨. વિં [જિતશત્રુ]

મથુરાનો રાજા, તેને 'કાલવેસિય' નામે પુત્ર હતો

જિયસત્તુ-૨૩. વિં [જિતશત્રુ]

ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠિત નગરનો રાજા, તેણે **ચળગપુર** નામે
રાજધાની વસાવી, તેની પત્નીનું નામ **ધારિણી** હતું

જિયસત્તુ-૨૪. વિં [જિતશત્રુ]

સાવત્થીનો રાજા **કંદઅ** અને **ભદ્દ** તેના પુત્રો હતા

જિયસત્તુ-૨૫. વિં [જિતશત્રુ]

ઉજ્જેનીનો રાજા તેને બે પુત્રો હતા. જેણે દીક્ષા લીધી

જિયસત્તુ-૨૬. વિં [જિતશત્રુ]

પાડલિપુત્રનો રાજા **રોહગુત્ત** તેનો મંત્રી હતો

જિયસત્તુ-૨૭. વિં [જિતશત્રુ]

કોસાંબીનો રાજા **કાસવ** તેનો પુરોહિત હતો

જિયસત્તુ-૨૮. વિં [જિતશત્રુ]

વસંતપુરનો રાજા **ધારિણી** તેની પત્ની હતી. તેમને
ધમ્મરુદ્ધ નામે પુત્ર હતો, રાજાએ દીક્ષા લીધી.

જિયસત્તુ-૨૯. વિં [જિતશત્રુ]

રાજા **સેણિય** જે પૂર્વભવમાં **સુમંગલ** હતો, તે **સુમંગલ**
ના પિતા, તેના મંત્રીને **સેણિય** નામે પુત્ર હતો. જે મરીને
કૂણિઅ થયો

જિયસત્તુ-૩૦. વિં [જિતશત્રુ]

પાડલિપુત્રનો રાજા, ઉજ્જેનીને યુદ્ધમાં જીતેલ, તે
કાકવણ્ણ નામે પણ ઓળખાતો હતો.

જિયસત્તુ-૩૧. વિં [જિતશત્રુ]

મિગકોટ્ઠગ નગરનો રાજા, તેની પુત્રી **રેણુગા** હતી
જેના **જમદગ્ગિ** સાથે લગ્ન થયેલા

જિયસત્તુ-૩૨. વિં [જિતશત્રુ]

મથુરાનો રાજા અને રાજકુમારી **સિદ્ધિ** નો પિતા

જિયસત્તુ-૩૩. વિં [જિતશત્રુ]

તુરુવિણી નગરીનો રાજા તેને **દત્ત** નામે પુત્ર હતો. જે
રાજાની બ્રાહ્મણ પત્નીથી જન્મેલો

જિયસત્તુ-૩૪. વિં [જિતશત્રુ]

એક રાજા, જે દીક્ષા લઈ મોક્ષે ગયા તેના ભાઈ સાધુ હતા

જિયસત્તુ-૩૫. વિં [જિતશત્રુ]

લોહાર્ગલ નગરનો રાજા, જેણે કોઈ શંકાથી ભં મહાવીર
અને ગોશાળાને કેદ કરેલા

જિયસત્તુ-૩૬. વિં [જિતશત્રુ]

છત્તગા નગરના રાજા, તેની પત્ની (રાણી)નું નામ **ભદ્દા**
હતું તેઓને **નંદન** નામે પુત્ર હતો. આ **નંદન** તે ભં
મહાવીરનો પૂર્વભવનો જીવ

જિયસત્તુ-૩૭. વિં [જિતશત્રુ]

વીતસોગા નગરનો રાજા, તેને **અચલ** નામે પુત્ર હતો. જે વિદેહ ક્ષેત્રમાં પહેલો **બલદેવ** થયો

જિયસત્તુ-૩૮. વિં [જિતશત્રુ]

ઉજ્જેનીનો એક રાજા, જેને **અમોહરહ** નામે સારથિ હતો

જિયસત્તુ-૩૯. વિં [જિતશત્રુ]

ચંપાનગરીનો રાજા, **સુમનભદ્ર** નો પિતા

જિયસત્તુ-૪૦. વિં [જિતશત્રુ]

એક રાજા, જેના ધર્મ પ્રતિબોધક આચાર્ય **ધમ્મઘોસ** હતા

જિયસત્તુ-૪૧. વિં [જિતશત્રુ]

અચલપુરનો રાજા, તેના પુત્ર **અપરાઙ્ય** એ **રાહાયરિય** પાસે દીક્ષા લીધી

જિયસત્તુ-૪૨. વિં [જિતશત્રુ]

વસંતપુરનો રાજા, તેને **સુમાલિયા** નામે પત્ની હતી

જિયસત્તુ-૪૩. વિં [જિતશત્રુ]

પાડલિપુત્રનો રાજા, '**ખેમ**' તેનો મંત્રી હતો

જિયશત્તુતનય. વિં [જિતશત્રુતનય]

શ્રાવસ્તીના રાજા **જિયસત્તુ** નો પુત્ર, તૃણ પરીષદ સહન કરવા સંબંધિ તેનું દ્રષ્ટાંત છે

જિયસત્તુસુઅ. વિં [જિતશત્રુસુઅ]

મથુરાના રાજા **જિયસત્તુ** નો પુત્ર, મુદ્ગલ પર્વત ઉપર શિયાળ દ્વારા ખવાયા છતાં સમાધિ જાળવેલી

જિહા. સ્ત્રીં [જિહ્વા]

જુઓ '**જિભ્મા**'

જીત. નં [જીત]

પરંપરાથી ચાલતો વ્યવહાર, ફરજ, શ્રુત, મર્યાદા, એક પ્રકારનો કલ્પ

જીમૂત. પું [જીમૂત]

એક પ્રકારનો મેઘ-જે વરસે પછી જમીન દશવર્ષ સુધી ચીકણી રહે

જીમૂય. પું [જીમૂત]

જુઓ ઉપર

જીય. પું [જીવ]

જીવ, જીવન

જીય. નં [જીત] જુઓ '**જિત**'

જીયકપ્પ. પું [જીતકલ્પ]

પૂર્વાચાર્યની પરંપરાથી ચાલ્યો આવતો આચાર

જીયકપ્પિય. ત્રિં [જીતકલ્પિક]

જીતકલ્પિક, પરંપરાનુસારી આચારવાળો

જીયદંડ. પું [જીતદણ્ડ]

જીવિત નિગ્રહલક્ષણ દંડ વિશેષ

જીયધર. વિં [જિતધર]

આચાર્ય **સંડિલ્લ** ના શિષ્ય

જીયવવહાર. પું [જીતવ્યવહાર]

પરંપરાગત આચાર મુજબનો વ્યવહાર

જીરયવચ્ચ. નં [જીરકવર્ચસ]

જીરાનો કચરો

જીરય. નં [જીરક]

જીરુ-એક વનસ્પતિ

જીવ. પું [જીવ]

જીવ, આત્મા, ચૈતન્ય, જીવન, એક દ્રવ્ય, નવમાનું એક તત્વ

જીવ. ધાં [જીવ]

જીવવું, પ્રાણ ધારણ કરવા

જીવઅપચ્ચવચ્ચાણકિરિયા. સ્ત્રીં [જીવઅપ્રત્યાખ્યાન-

ક્રિયા] પ્રત્યાખ્યાનના અભાવે જે કર્મબંધાદિ પ્રવૃત્તિ થાય તેવી ક્રિયા

જીવઆણવણિયા. સ્ત્રીં [જીવઆજ્ઞાપનિકા]

જીવ આજ્ઞા કરવાથી કર્મબંધ કરે તે ક્રિયા

જીવઆરંભિયા. સ્ત્રીં [જીવારંભિકી]

જીવ આરંભાદિ કારણે કર્મબંધ કરે તે ક્રિયા

જીવંજીવ. પું [જીવજીવ]

જીવનનો આધાર, જીવની શક્તિ, એક જાતનું પક્ષી

જીવંજીવક. પું [જીવંજીવક]

ચક્રોર-એક જાતનું પક્ષી, એક જાતની વનસ્પતિ

જીવંજીવગ. પું [જીવંજીવક]

જુઓ ઉપર

જીવંત. કૃં [જીવંતી]

જીવતો, પ્રાણધારણ કરતો

જીવંત. પું [જીવંત]

જીવવું તે
જીવંતગ. પું [જીવત્ક]
 જુઓ 'જિવ'
જીવંતય. પું [જીવત્ક]
 જુઓ 'જિવ'
જીવકાય. પું [જીવકાય]
 જીવલોક, જીવરાશિ
જીવકિરિયા. સ્ત્રીં [જીવકિરિયા]
 જીવની પ્રવૃત્તિ
જીવગ. પું [જીવક]
 એક પક્ષી-વિશેષ
જીવગ્ગાહ. અં [જીવગ્ગાહ]
 જીવને ગ્રહણ કરનાર
જીવઘન. પું [જીવઘન]
 અસંખ્યાત પ્રદેશના પિંડરૂપ
જીવઘનપણસનિવ્વત્તસંઠાણ. નં [જીવ-
 ઘનપ્રદેશનિવર્ત્તસંસ્થાન]
 અસંખ્યાત પ્રદેશના પિંડરૂપ નિવર્તેલ સંસ્થાન
જીવજોણિ. સ્ત્રીં [જીવજોણિ]
 જીવ-યોનિ, જીવનું ઉત્પત્તિસ્થાન
જીવઢાણ. નં [જીવસ્થાન]
 જીવસ્થાન, ગુણસ્થાનક
જીવણ. નં [જીવન]
 જીવન, જીવંતી
જીવત્ત. નં [જીવત્ત]
 જીવત્વ, જીવપણું
જીવત્થિકાય. પું [જીવાસ્તિકાય]
 ચૈતન્ય-ઉપયોગ લક્ષણવાળું,
 પાંચ અસ્તિકાયમાંનો એક અસ્તિકાય
જીવત્થિય. પું [જીવાસ્તિક]
 જુઓ ઉપર
જીવદય. પું [જીવદય]
 જીવદયા પાળનાર, દયાળુ
જીવદયા. સ્ત્રીં [જીવદયા]
 જીવોની અનુકંપા

જીવદિટ્ટિયા. સ્ત્રીં [જીવદિટ્ટિયા]
 જીવને જોઈને રોગદ્રેષદિ કરવાથી લાગતી ક્રિયા
જીવનિકાય. પું [જીવનિકાય]
 જીવરાશી
જીવનિસ્સિય. ત્રિં [જીવનિશ્રિત]
 જીવથી નીકળેલ
જીવનેસથિયા. સ્ત્રીં [જીવનેસૃષ્ટિકી]
 જીવને લાગતી એક ક્રિયાનો ભેદ
જીવપણસિય. પું [જીવપ્રદેશિક]
 જીવના અસંખ્યાત પ્રદેશમાં છેલ્લા પ્રદેશે જ જીવ
 માનનાર એક નિહવ મત
જીવપજ્જવ. પું [જીવપર્યવ]
 જીવના પર્યાય
જીવપન્નવણા. સ્ત્રીં [જીવપ્રજ્ઞાપના]
 જીવ સંબંધિ પ્રરૂપણા-વિશેષ
જીવપરિણામ. પું [જીવપરિણામ]
 જીવના ભાવ કે પરિણામ વિશેષ
જીવપાઓસિયા. સ્ત્રીં [જીવપ્રાદોષિકી]
 કોઈપણ જીવ ઉપર દ્રેષ કરવાથી લાગતી ક્રિયા
જીવપાડુચ્ચિયા. સ્ત્રીં [જીવપ્રાતીત્યિકી]
 જીવને આશ્રિને લાગતી એક ક્રિયા-વિશેષ
જીવપીરગ્ગાહિયા. સ્ત્રીં [જીવપારિગ્રાહિકી]
 જીવના પરીગ્રહથી લાગતી એક ક્રિયા
જીવપુટ્ટિયા. સ્ત્રીં [જીવસ્પૃષ્ટિકા]
 જીવના સ્પર્શથી લાગતી એક ક્રિયા-વિશેષ
જીવપ્પદેસ. પું [જીવપ્રદેશ]
 જીવના પ્રદેશ
જીવપ્પયોગબંધ. પું [જીવપ્રયોગબંધ]
 જીવના વ્યાપાર કે પ્રવૃત્તિથી થતો બંધ-વિશેષ
જીવભાવ. પું [જીવભાવ]
 જીવપણું
જીવમાણ. કૃં [જીવત્]
 જીવતો, પ્રાણ ધારણ કરતો
જીવમિસ્સિયા. સ્ત્રીં [જીવમિશ્રિતા]
 સત્યામૃષા-ભાષાનો એક ભેદ

જીવમીસય. પુઠ [જીવમિશ્રક]

જીવ-મિશ્ર, સત્યા મુષા ભાષાનો એક ભેદ

જીવરાસિ. સ્ત્રીઠ [જીવરાશિ]

જીવનો સમૂહ

જીવલોક. પુઠ [જીવલોક]

જીવલોક, સંસાર

જીવલોગ. પુઠ [જીવલોક]

જુઓ ઉપર

જીવલોય. પુઠ [જીવલોક]

જુઓ ઉપર

જીવવહ. પુઠ [જીવવધ]

જીવને મારવો તે, પ્રાણહરણ કરવા તે

જીવવિભત્તિ. સ્ત્રીઠ [જીવવિભક્તિ]

જીવનો વિભાગ કે પૃથક્કરણ

જીવવિસેસ. પુઠ [જીવવિશેષ]

જીવના ભેદ, કોઈ ચોક્કસ જીવને આશ્રિને

જીવવૃદ્ધિપય. નઠ [જીવવૃદ્ધિપદ]

જીવવૃદ્ધિ પદ

જીવવેયારણિયા. સ્ત્રીઠ [જીવવૈદારણિકા]

જીવને વિદારવાથી લાગતી એક ક્રિયા-વિશેષ

જીવસંગ્રહિય. ત્રિઠ [જીવસંગ્રહિત]

જીવથી સંગ્રહ કરાયેલ કે સ્વીકારાયેલ

જીવસણ્ણા. સ્ત્રીઠ [જીવસંજ્ઞા]

જીવ-સંજ્ઞા, દશ સંજ્ઞામાંની એક સંજ્ઞા વિશેષ

જીવસામંતોવણિવાઙ્યા. સ્ત્રીઠ [જીવસામન્તોપનિપાતિકી]

એક ક્રિયા-ચારે તરફથી એકઠા થયેલ જન સમુદાયને લીધે થતો કર્મબંધ વિશેષ તે

જીવસાહત્થિયા. સ્ત્રીઠ [જીવસ્વાહસ્તિકી]

પોતાના હાથથી જીવ મારવાદિ પ્રવૃત્તિને લીધે થતો કર્મબંધ-રૂપ એક ક્રિયા

જીવહિંસા. સ્ત્રીઠ [જીવહિંસા]

જીવની હિંસા

જીવહિયત્થ. નઠ [જીવહિતાર્થ]

જીવના હિતને માટે, જીવિહતાર્થ

જીવા. સ્ત્રીઠ [જીવા]

જીવા, ધનુષ્યની દોરી, લંબાઈનું એક માપ, એક તરફથી બીજી તરફથી સીધી લીટી

જીવાજીવ. પુઠ [જીવાજીવ]

જીવ અને અજીવ પદાર્થ, ઉત્તરજ્ઞયણ સૂત્રનું એક અધ્યયન

જીવાજીવમિસ્સિયા. સ્ત્રીઠ [જીવાજીવમિશ્રિતા]

જીવ અજીવ વિષયક મિશ્ર ભાષપ્રયોગ, તેથી થતી કર્મબંધ રૂપ એક ક્રિયા

જીવાજીવમીસય. પુઠ [જીવાજીવમિશ્રક]

જીવ અજીવ સંબંધિ મિશ્ર ભાષ પ્રયોગ

જીવાજીવવિભત્તિ. સ્ત્રીઠ [જીવાજીવવિભક્તિ]

ઉત્તર જ્ઞયણ સૂત્રનું એક અધ્યયન

જીવાજીવાભિગમ. પુઠ [જીવાજીવાભિગમ]

જીવ અજીવ સંબંધિ સમજણ, એક (ઉપાંગ) આગમસૂત્ર

જીવાભિગમ. પુઠ [જીવાભિગમ]

જીવ વિષયક સમજણ કે બોધ

જીવાયા. પુઠ [જીવાત્મન્]

ચૈતન્ય લક્ષણરૂપ ઉપયોગાવંત આત્મા

જીવિ. પુઠ [જીવિન્]

જીવનવાળો, પ્રાણધારક

જીવિઠં. કૃઠ [જીવિતુમ્]

જીવવા માટે

જીવિઠકામ. વિશેઠ [જીવિતુકામ]

જીવવની ઇચ્છાવાળો

જીવિત. નઠ [જીવિત]

જીવન

જીવિતઠિ. પુઠ [જીવિતાર્થિન્]

જીવનની ઇચ્છાવાળો

જીવિય. નઠ [જીવિત]

જીવન, પ્રાણધારણ

જીવિય. નઠ [જીવિક]

એક વનસ્પતિ

જીવિયંતકરણ. નઠ [જીવિતાન્તકરણ]

જીંદગીનો અંત કરવો તે

જીવિયઠિ. પુઠ [જીવિતાર્થિન્]

જીવવાની ઈચ્છાવાળો
જીવિયભાવના. સ્ત્રીં [જીવિતભાવના]
 જીવનનું સમાધાન કરવાની ભાવના
જીવિયય. પું [જીવિતક]
 દયાપાત્ર જીવન
જીવિયરસભ. પું [જીવિકરસભ]
 સાધારણ બાદર વનસ્પતિકાયનો એક ભેદ
જીવિયવવરોવણ. નં [જીવિતવ્યપરોપણ]
 જીવિતથી મુક્ત કરવો, મારવો
જીવિયા. સ્ત્રીં [જીવિકા]
 આજીવિકા, જીવન નિર્વાહ સાધકવૃત્તિ
જીવિયાનામ. નં [જીવિકાનામન્]
 આજીવિકારૂપ
જીવિયારિહ. વિશેં [જીવિતાર્હ]
 જીવવા ચોગ્ય
જીવિયાસંસપ્પઓગ. પું [જીવિતાશંસાપ્રયોગ]
 પ્રાણ-ધારણા-જીવવા માટેની અભિલાષા, હું ધણા
 લાંબાકાળ સુધી જીવું એવી ઈચ્છા
જીવિયાસા. સ્ત્રીં [જીવિતાશા]
 જીવવાની ઈચ્છા
જીવિયાહેતુ. પું [જીવિકાહેતુ]
 આજીવિકા-જીવન નિર્વાહનો હેતુ
જીવોવલંભ. પું [જીવોપલમ્ભ]
 જીવનું જ્ઞાન
જીહા. સ્ત્રીં [જિહ્વા]
 જુઓ 'જિહ્વા'
જુઅ. ત્રિં [યુત]
 યુક્ત, સહિત
જુહ. સ્ત્રીં [દ્યુતિ]
 કાંતિ, તેજ, દીપ્તિ, નિરયા-વલિયા સૂત્રનું એક અધ્યયન
જુહમ. ત્રિં [દ્યુતિમત્]
 તેજસ્વી, કાંતિવાનું સંયમ, મોક્ષ
જુહમંત. ત્રિં [દ્યુતિમત્]
 જુઓ ઉપર
જુઈમ. ત્રિં [દ્યુતિમત્]

જુઅ 'ઉપર'
જુંગિઅંગ. ત્રિં [જુઙ્ગિત્તાઙ્ગ]
 અપંગ, જેના હાથ-પગ વગેરે અવયવો કપાયેલ હોય તે
જુંજ. ધાં [યુજ્]
 જોડવું, સંઘટ્ટો કરવો
જુંજણ. નં [યોજન]
 યોજન, જોડવું, વ્યાપાર કરવો તે, ઉચિત કરવું
જુંજણતા. સ્ત્રીં [યોજન] જુઓ ઉપર
જુંજણયા. સ્ત્રીં [યોજન]
 જુઓ ઉપર
જુંજણા. સ્ત્રીં [યોજના]
 જુઓ ઉપર, કરણ-વિશેષ, મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિ
જુંજમાણ. કૃં [યુજ્જાન]
 જોડતો, મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિ કરતો
જુંજયંત. કૃં [યુજ્જત્]
 જુઓ ઉપર
જુંજિતા. કૃં [યુક્ત્વા]
 જોડીને, મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિ કરીને
જુગ. નં [યુગ]
 યુગ, ચાર હાથ પ્રમાણ એક માપ, ઘોંસરું, ઘોંસરા
 આકારનું પુરુષના હાથ-પગનું લક્ષણ, પાંચ વર્ષ પ્રમાણ-
 કાળ વિભાગ, એક મત્સ્ય, પાલખી
જુગ. નં [યૂપ]
 ગાડાનું એક અંગ, ગાડી કે હળ ખેંચતી વખતે બળદના
 ખભા ઉપર રખાતું એક સાધન
જુગંતકકભૂમિ. સ્ત્રીં [યુગાન્તકરભૂમિ]
 ગુરુ-શિષ્યની પરંપરાએ અવિચ્છિન્ન પણે સંસારનો અંત
 કરનાર જીવોની પરંપરા, તીર્થંકર શાસનમાં મોક્ષમાર્ગ
 નો અંત કરનાર ભૂમિ-પરંપરા
જુગંતકરભૂમિ. સ્ત્રીં [યુગાન્તકરભૂમિ]
 જુઓ ઉપર
જુગંતર. નં [યુગાન્તર]
 યૂપ-પરિમિતભૂમિ ભાગ, ઘોંસરા પ્રમાણ આંતરું
જુગંધર-૧. વિં [યુગન્ધર]

એક આચાર્ય, જેની પાસે નિન્નામિયા એ શ્રાવકના વ્રત ગ્રહણ કરેલા

જુગંધર-૨. વિં [યુગન્ધર]

અવર વિદેહક્ષેત્રમાંના એક તીર્થંકર ભગવંત

જુગપ્પહાણ. પું [યુગપ્રધાન]

યુગમાં થયેલ મહાન પુરુષ-આચાર્ય ભગવંત

જુગબાહુ. પું [યુગબાહુ]

જેના હાથ લાંબા છે તેવો

જુગબાહુ-૧. વિં [યુગબાહુ]

પૂર્વ વિદેહના એક વાસુદેવ

જુગબાહુ-૨. વિં [યુગબાહુ]

મહાવિદેહ ક્ષેત્રના એક તીર્થંકર, જેને શુદ્ધ આહાર દાન

કરી વિજય કુમારે મનુષ્ય આયુ બાંધેલ, જે પછી

ભદ્રદંતી કુમાર થયા

જુગબાહુ-૩. વિં [યુગબાહુ]

આ ચોવીસીના નવમાં તીર્થંકરનો પૂર્વભવ

જુગમચ્છ. પું [યુગમત્સ્ય]

મત્સ્ય-વિશેષ

જુગમાય. ત્રિં [યુગમાત્ર]

ઘોસરા પ્રમાણ, ચાર હાથ પ્રમાણ કોઈ માપ

જુગમાયા. સ્ત્રીં [યુગમાત્રા]

જુઓ ઉપર

જુગમિત્ત. ત્રિં [યુગમાત્રા] જુઓ ઉપર

જુગયં. ત્રિં [યુગવત્]

કાળના ઉપદ્રવથી રહિત,

જુગયં. ત્રિં [યુગવત્]

ત્રીજા-ચોથા આરામાં જન્મેલ

જુગલ. નં [યુગલ]

જોડી, જોડું, યુગલિક

જુગલધર્મિય. પું [યુગલધર્મિક]

સ્ત્રી-પુરુષના જોડલા રૂપ યુગલિક ધર્મવાળો

જુગલય. નં [યુગલક]

જોડલું, બેની જોડ

જુગવ. અં [યુગતત્]

એક સાથે

જુગવ. ત્રિં [યુગવત્]

જુઓ 'જુગયં'

જુગસંવચ્છર. પું [યુગસંવત્સર]

પાંચ સંવત્સર પ્રમાણ કાળ-વિશેષ

જુગ્ગ. ત્રિં [યોગ્ય]

લાયક

જુગ્ગ. નં [યુગ્ય]

એક પાલખી-વિશેષ, ઘોસરી, ઘોસરી વહેનાર- ઘોડા,

બળદ આદિ, ભારવાહક, એક વિમાન-વિશેષ

જુગ્ગઆયરિયા. સ્ત્રીં [યુગ્યાચર્યા]

યુગ-વાહનમાં જવું

જુગ્ગાય. ત્રિં [યુગ્યગત]

વાહનમાં બેઠેલ

જુગ્ગાગિહ. નં [યુગ્યગૃહ]

પાલખી કે વિમાન રાખવાની જગ્યા

જુગ્ગસાલા. સ્ત્રીં [યુગ્યશાલા]

જુઓ ઉપર

જુગ્ગારિત. પું [યુગ્યઋત]

વાહનમાં જવું તે

જુજ્જ. ધાં [યુજ્]

જોડવું, યુક્ત કરવું

જુજ્ઞ. નં [યુદ્ધ]

યુદ્ધ, લડાઈ

જુજ્ઞ. ધાં [યુધ્]

યુદ્ધ કરવું, લડવું

જુજ્ઞંત. કૃં [યુધ્યમાન]

લડતો, યુદ્ધ કરતો

જુજ્ઞસજ્જ. પું [યુદ્ધસજ્જ]

યુદ્ધ માટે તત્પર બનેલ

જુજ્ઞસદ્ધ. વિશેં [યુદ્ધશ્રદ્ધ]

યુદ્ધમાં શ્રદ્ધાવાન, યુદ્ધને ચાહનાર

જુજ્ઞસૂર. પું [યુદ્ધશૂર]

યુદ્ધમાં શૂર

જુજ્ઞિતા. કૃં [યુદ્ધવા]

લડીને, યુદ્ધ કરીને

જુળ્લ. વિશેઁ [જીર્ણ]

જીર્ણ, જૂનું વૃક્ષ

જુળ્લગુલ. પુઁ [જીર્ણગુહ]

જૂનો ગોળ

જુળ્લતંદુલ. નઁ [જુર્ણતંદુલ]

જૂના ચોખા

જુળ્લય. વિશેઁ [જુર્ણય]

જુઓ 'જુળ્લ'

જુળ્લસુરા. સ્ત્રીઁ [જુર્ણસુરા]

જૂનો દારુ

જુળ્લસેદ્ધિ. વિઁ [જિર્ણશ્રેદ્ધિન્]

મદ્દસેન નું બીજું નામ, તે વારાણસીનો સાર્થવાહ હતો.

તેની પત્નીનું નામ નંદા હતું

જુળ્લા. સ્ત્રીઁ [જીર્ણા]

જૂના, પુરાણું

જુળ્લાગ. સ્ત્રીઁ [જ્યોત્સ્નાક]

ચાંદની, ચંદ્ર પ્રકાશ

જુતિ. સ્ત્રીઁ [દ્યુતિ]

કાંતિ

જુતિમ. વિશેઁ [યુતિમત્]

કાંતિવાન

જુત્ત. નઁ [યોક્ત્ર]

જોતર, પશુને બાંધવાની રસ્સી

જુત્ત. ત્રિઁ [યુક્ત]

યુક્ત, સહિત, જોડેલ, યોગ્ય, ધર્મઅવિરુદ્ધ, દેશકાલોત્પન્ન

જુત્ત. ત્રિઁ [યુક્ત]

અસંખ્યાત અને અનંત સંખ્યાનો એક ભેદ

જુત્તપરિણય. ત્રિઁ [યુક્તપરિણત]

સારી સામગ્રીથી યુક્ત-પાલખી વગેરે

જુત્તપાલિત. ત્રિઁ [યુક્તપાલિક]

પાસે પાસે

જુત્તપાલિય. ત્રિઁ [યુક્તપાલિક]

પાસે પાસે

જુત્તફુસિય. નઁ [યુક્તપૃષ્ઠ]

પાણીના છાંટાનું પડવું

જુત્તય. ત્રિઁ [યુક્તક]

જુઓ 'જુત્ત'

જુત્તરૂવ. વિશેઁ [યુક્તરૂપ]

પ્રશસ્ત સ્વભાવી

જુત્તસોહ. ત્રિઁ [યુક્તશોભ]

યોગ્ય શોભાવાળું

જુત્તાનંતય. નઁ [યુક્તાનન્તક]

અનંત નો એક ભેદ

જુત્તામેવ. અઁ [યુક્તમેવ]

યુક્ત જ

જુત્તાસંખેજ્જય. પુઁ [યુક્તાસંખ્યેયક]

અસંખ્યાતનો એક ભેદ

જુત્તાહિગરણ. નઁ [યુક્તાધિકરણ]

હિંસાના ઉપકરણ અધિક-અધિક યોજવા તે, શ્રાવકના

આઠમાં વ્રતનો એક અતિચાર

જુત્તિ. સ્ત્રીઁ [યુક્તિ]

યુક્તિ, કાળા, રીતિ, મેળવણી, વહિદસા સૂત્રનું એક

અધ્યયન, વિશેષ નામ

જુત્તિ. વિઁ [યુક્તિ]

રાજા બલદેવ અને રાણી રેવઈ નો પુત્ર, કથા નિસદ્ધ

પ્રમાણે

જુત્તિ. સ્ત્રીઁ [દ્યુતિ]

કાંતિ

જુત્તિણ્ણ. વિશેઁ [યુક્તિજ્ઞ]

યુક્તિને જાણનાર

જુત્તિસેન. વિઁ [યુક્તિસેન]

આ અવસર્પિણીમાં ચૈરવતક્ષેત્રમાં થયેલા આઠમાં

તીર્થંકર

જુદ્ધ. પુઁ [યુદ્ધ]

યુદ્ધ, લડાઈ

જુદ્ધજુદ્ધ. પુઁ [યુદ્ધયુદ્ધ]

યુદ્ધ પછી ફરી યુદ્ધ

જુદ્ધનીડ. સ્ત્રીઁ [યુદ્ધનીતિ]

લડવાની નીતિ

જુદ્ધનીતિ. સ્ત્રીઁ [યુદ્ધનીતિ]

જુઓ ઉપર
જુદ્ધસજ્જ. ત્રિં [યુદ્ધસજ્જ]
 લડવાને માટે તત્પર થયેલ
જુદ્ધસૂર. પું [યુદ્ધસૂર]
 લડવામાં શૂરવીર
જુદ્ધાઇજુદ્ધ. નં [યુદ્ધાતિયુદ્ધ]
 દારુણયુદ્ધ
જુદ્ધાતિજુદ્ધ. નં [યુદ્ધાતિયુદ્ધ]
 દારુણયુદ્ધ
જુધિદ્ધિલ. વિં [યુધિષ્ઠિર]
 જુઓ 'જુધિદ્ધિલ'
જુન્ન. ત્રિં [જીર્ણ]
 જુઓ 'જુણ્ણ'
જુમ્મ. પું [યુગ્મ]
 યુગલ, જોડલું
જુમ્મપદેસિય. વિશેં [યુગ્યપ્રદેશિક]
 સમ-સંખ્યા-બેકી પ્રદેશથી ઉત્પન્ન થયેલ
જુમ્હ. સર્વં [યુષ્મત્]
 તમે, બીજા પુરુષનો વાચક
જુય. પું [યુત]
 લોઢાનું વાસણ
જુય. પું [યૂપ]
 યજ્ઞસ્તંભ
જુય. પું [યુગ]
 પાંચ સંવત્સર પ્રમાણ-કાળ વિભાગ, બે-સંખ્યા
જુયણદ્ધ. નં [યુગનદ્ધ]
 એક પ્રકારનો ચંદ્ર નક્ષત્રનો યોગ, ચંદ્ર અને નક્ષત્રના
 યોગની સ્થિતિ બળદ પરના ઘોસરા આકારે થાય તેવા
 પ્રકારનો યોગ
જુયલ. નં [યુગલ]
 જુઓ 'જુગલ'
જુયલગ. નં [યુગલક]
 જુઓ 'જુગલ'
જુયલધમ્મિય. પું [યુગલધર્મિક]
 સ્ત્રી-પુરુષ રૂપ યુગલ ધર્મવાળો

જુયલય. નં [યુગલક]
 જુઓ 'જુગલ'
યુવ. પું [યુવન્]
 યુવાન
જુવ. નં [દ્યુત]
 જુગાર
જુવડ. સ્ત્રીં [યુવતિ]
 યુવાન સ્ત્રી
જુવડત્ત. નં [યુવતિત્વ]
 યુવાન સ્ત્રીરૂપ, યુવતિપણું
જુવતિ. સ્ત્રીં [યુવતિ]
 જુઓ 'જુવડ'
જુવતી. સ્ત્રીં [યુવતિ]
 જુઓ 'જુવડ'
જુવય. પું [યુવક]
 શુક્લ પક્ષની બીજ અને ત્રીજનો ચંદ્રમાં
જુવરાજ. પું [યુવરાજ]
 જુઓ 'જુવરાય'
જુવરાય. પું [યુવરાજ]
 યુવરાજ, ભાવિરાજા, રાજાનો કુંવર
જુવરાયત્ત. નં [યુવરાજત્વ]
 યુવરાજપણું
જુવલય. નં [યુગલક]
 જુઓ 'જુગલ'
જુવલિય. ત્રિં [યુગલિત]
 જોડલા રૂપે રહેલ
જુવાણ. પું [યુવન્]
 યુવાન અવસ્થાને પ્રાપ્ત કરેલ, યુવક
જુવાણગ. ત્રિં [યુવક]
 જુવાન, જુવાનીને પ્રાપ્ત થયેલ
જુવાણય. ત્રિં [યુવક]
 જુઓ ઉપર
જુવાણી. સ્ત્રીં [યુવતી]
 જુઓ 'જુવડ'
જુવ્વણ. નં [યૌવન]

યુવાવસ્થા, યૌવન
જુવ્વણઅનુપત્ત. ત્રિં [યૌવનાનુપ્રાપ્ત]
 યુવાવસ્થાને પ્રાપ્ત થયેલ
જુસિય. ત્રિં [જુષ્ટ]
 પ્રસન્ન, ખુશ
જુહિટ્ઠિલ. વિં [યુધિષ્ઠિર]
 હસ્તિનાપુરના પાંડુરાજાના મોટા પુત્ર, કથા જુઓ 'દોવઈ'
 તે દીક્ષા લઈ મોક્ષે ગયા કૃષ્ણ અને બળદેવ પણ દ્વારિકા
 વિનાશ પછી તેમની નગરીમાં આવવા નીકળેલા
જુહિયા. સ્ત્રીં [યૂથિકા]
 જૂઠના ફૂલ
જુહિયાપુડ. પું [યૂથિકાપુટ]
 જૂઠના ફૂલનો ગુંથેલ દડો, જૂઠનો પડો
જુહ. ધાં [હુ]
 આપવું, હોમ કરવો
જૂઝગર. ત્રિં [દ્યુતિકર]
 દીપ્તિને કરનાર
જૂઝગર. ત્રિં [દ્યુતિકર]
 જુઓ ઉપર
જૂત. નં [દ્યૂત]
 જુગટું, બહોંતેર કળામાંની એક કળા - વિશેષ
જૂય. નં [દ્યૂત]
 જુઓ ઉપર
જૂય. પું [યુપ]
 જુઓ 'જુય'
જૂયક. પું [યૂપક] જુઓ 'જુય'
જૂયકર. વિશેં [દ્યુતકર]
 જુગારી
જૂયકાર. વિશેં [દ્યુતકર]
 જુગારી
જૂયખલય. નં [દ્યુતસ્થલક]
 જુગારખાનું
જૂયપમાય. પું [દ્યુતપ્રમાદ]
 જુગાર રૂપી પ્રમાદ, છ પ્રકારના પ્રમાદનો એક ભેદ
જૂયપ્પસંગિ. ત્રિં [દ્યુતપ્રસંગિન્]

જુગારમાં આસક્ત
જૂયય. નં [યૂપક]
 શુકલ પક્ષ
જૂયા. ત્રિં [યૂકા]
 જું, લીકા
જૂયામાય. નં [યૂકામાત્ર]
 જું જેવડું-એક માપ કે પરિમાણ વિશેષ
જૂર. ધાં [ખિદ]
 ઝુરવું, ખેદ કરવો
જૂરણ. નં [ખેદન]
 ઝુરવું તે, ખેદ કરવો તે
જૂરણયા. સ્ત્રીં [ખેદન]
 જુઓ ઉપર
જૂરાવણયા. સ્ત્રીં [ખેદાપન]
 શરીરની જીર્ણતા થવી તે, ખેદ કરાવવો તે
જૂવ. પું [યૂપ]
 યજ્ઞસ્તંભ, પાતાળકળશ
જૂવય. પું [યૂપક]
 શુકલ પક્ષના પ્રથમ ત્રણ દિવસમાં સંધ્યાની પ્રભા અને
 ચંદ્રની પ્રભા એક થઈ જાય તે
જૂવા. સ્ત્રીં [યૂકા]
 જું-લીખ
જૂસ. પું [યૂષ]
 ઓસામણ, કઢી
જૂસણા. સ્ત્રીં [જોષણા]
 સેવા, સેવન
જૂસિય. વિશેં [જુષ્ટ]
 સેવન કરેલ
જૂહ. નં [યૂથ]
 જૂથ, ટોળું, સમૂહ, જથ્થાથો
જૂહવડ. પું [યૂથપતિ]
 ટોળાનો સ્વામી, જૂથનો માલિક
જૂહવડ. પું [યૂથપતિ]
 જુઓ ઉપર
જૂહાહિવડ. પું [યૂથાધપતિ]

જુઓ ઉપર
જૂહિય. નં [યૂથિક]
 જૂઈના ફૂલ, જૂથમાં ઉત્પન્ન
જૂહિયદ્વાણ. નં [યૂથિકસ્થાન]
 ટોળાના સ્થાનો, જ્યાં ટોળું હોય તેવા સ્થાનો
જૂહિયા. સ્ત્રીં [યૂથિકા]
 જૂઈના ફૂલ
જૂહિયાગુમ્મ. નં [યૂથિકાગુલ્મ]
 જૂઈનો ગુચ્છો
જૂહિયાપુડ. નં [યૂથિકાપુટ]
 જૂઈના ફૂલનો બનાવેલ દડો, જૂઈનો પડો
જૂહિયામંડવગ. પું [યૂથિકામણ્ડપક]
 જૂઈના ફૂલનો માંડવો
જે. અં [દેં]
 પાદપૂરણ-વાક્યાલંકારમાં વપરાતો અવ્યય
જેઝ. વિશેં [જેત્]
 જીતનાર
જેઢ. ત્રિં [જ્યેષ્ઠ]
 મોટું, પ્રથમ ઉત્પન્ન થયેલ
જેઢ. પું [જ્યેષ્ઠ]
 જેઠ નામનો મહિનો
જેઢગ. ત્રિં [જ્યેષ્ઠક]
 મોટું
જેઢપુત્ત. પું [જ્યેષ્ઠપુત્ર]
 મોટો દીકરો
જેઢભાતુ. પું [જ્યેષ્ઠભ્રાતા]
 મોટોભાઈ
જેઢવિનયબહુમાન. નં [જ્યેષ્ઠવિનયબહુમાન]
 વડીલ કે મોટાને વિનય અને બહુમાન કરવું તે
જેઢસુળ્હા. સ્ત્રીં [જ્યેષ્ઠસ્ત્રુષા]
 મોટી વહુ
જેઢા. સ્ત્રીં [જ્યેષ્ઠા]
 મોટી, એક નક્ષત્રનું નામ મોટી બહેન, જેઠાણી
જેઢામૂલ. પું [જ્યેષ્ઠામૂલ]
 જેઠ મહિનો, જેઠ મહિના સંબંધિ

જેઢામૂલી. સ્ત્રીં [જ્યેષ્ઠામૂલી]
 જેઠ મહિનાની પૂનમ
જેઠા. વિં [જ્યેષ્ઠા]
 રાજા **ચેડગ** ની પુત્રી ભં મહાવીરના મોટા ભાઈ
નંદીવધ્ધન ની પત્ની
જેળ. અં [યેન]
 જ્યાં, લક્ષણ-સૂચક અવ્યય
જેળ. અં [યત્ર]
 જ્યાં, જે સ્થાને
જેળામેવ. અં [યેનૈવ]
 ત્યાં જ
જેળામેવ . અં [યત્રૈવ]
 જે સ્થાને જ
જેળેવ. અં [યત્રૈવ]
 જ્યાં, જે સ્થાને
જેમ. ધાં [જિમ્]
 જમવું, ભોજન કરવું
જેમણ. નં [જેમન]
 જમણવાર
જેમણગ. નં [જેમનક]
 બાળક ખાતા શીખે તે વખતે કરાતો એક સંસ્કાર વિશેષ
જેમાવણ. નં [જેમન]
 ભોજન કરાવવું તે
જયા. વિશેં [જેત્]
 જીતનાર, જય કરનાર
જો. અં [દેં]
 જે, જે કંઈ
જોઅ. ધાં [યોજય્]
 જોડવું, ખતમ કરવું, સમાપ્ત કરવું
જોઅ. ધાં [દ્યોતય્]
 પ્રકાશીત કરવું
જોઈ. પું [જ્યોતિષ]
 અગ્નિ, પ્રકાશ, તેજ, જ્યોતિ, જ્ઞાન ચક્ષુવાળો, જ્યોતિષ
 વિમાન, જ્યોતિષ-જ્ઞાન સંબંધિ શાસ્ત્ર, દીવાની જ્યોત,

સત્કાર્ય કરવાથી ઉજ્જવલ સ્વભાવ-વાળો, જેમાંથી
અગ્નિ પ્રાપ્ત થાય તેવા કલ્પવૃક્ષ

જોડ. પુઠ્ઠ [જ્યોતિષ]
ગૃહ-નક્ષત્ર-તારા વગેરે જ્યોતિષ, દેવોના ચાર ભેદમાંનો
એક ભેદ

જોડંદ. પુઠ્ઠ [જ્યોતિન્દ્ર]
જ્યોતિષ-ઇન્દ્ર

જોડજસા. વિઠ્ઠ [જ્યોતિર્યશા]
ચંપાનગરીના એક ગૃહસ્થની પત્ની, કોસિઅ ના શિષ્ય
રુદ્દઅ દ્વારા તેની હત્યા થયેલી

જોડજ્જમાણ. કૃઠ્ઠ [દૃશ્યમાન]
દેખાતું

જોડઢ્ઠાણ. નઠ્ઠ [જ્યોતિઃસ્થાન]
અગ્નિને રાખવાનું સ્થાન, પ્રકાશના સ્થાનરૂપ

જોડ્ઠ્ઠા. કૃઠ્ઠ [યોજયિત્વા]
જોડીને, પૂર્ણ કરીને, યોજના કરીને

જોડ્ઠ્ઠાયણ. નઠ્ઠ [જ્યોતિર્ભજન]
અગ્નિનું ઠામ-વાસણ વિશેષ

જોડ્ઠ્ઠૂવ. ત્રિઠ્ઠ [જ્યોતિર્ભૂત]
જ્યોતિર્મય થયેલ

જોડ્ઠ્ઠય. ત્રિઠ્ઠ [યૌગિક]
યોગવાળા, યૌગિક શબ્દ

જોડ્ઠ્ઠય. ત્રિઠ્ઠ [યોજિત]
યોજેલ, જોડેલ

જોડ્ઠ્ઠરસ. નઠ્ઠ [જ્યોતિરસ]
એક રત્ન

જોડ્ઠ્ઠસ. નઠ્ઠ [જ્યોતિષ્]
જ્યોતિષ યજ્ઞ, જ્યોતિષી-દેવો-સૂર્ય ચંદ્રાદિ, જ્યોતિષ
શાસ્ત્ર, જ્યોતિષ દેવવિમાન રૂપ, ચંદ્ર, અગ્નિ, જ્યોતિષ
વિમાનની આભા

જોડ્ઠ્ઠસ. નઠ્ઠ [જ્યોતિષ્]
ભગવદ્ સૂત્રનો એક ઉદ્દેસો

જોડ્ઠ્ઠસંગવિઠ્ઠ. ત્રિઠ્ઠ [જ્યૌતિષાઙ્ગવિદ્]
જ્યોતિષ શાસ્ત્રના અંગો-વિભાગોને જાણનાર

જોડ્ઠ્ઠસંત. પુઠ્ઠ [જ્યૌતિષાન્ત]
જ્યોતિષ યજ્ઞનો છેડો

જ્યોતિષ યજ્ઞનો છેડો

જોડ્ઠ્ઠસગણ. પુઠ્ઠ [જ્યોતિર્ગણ]
જ્યોતિષ દેવોનો સમૂહ

જોડ્ઠ્ઠસગણરાયપન્નતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [જ્યોતિર્ગણરાજપ્રજ્ઞતિ]
ચંદ્રપ્રજ્ઞાપ્તિ આગમસૂત્ર

જોડ્ઠ્ઠસપહ. પુઠ્ઠ [જ્યોતિઃપથ]
સૂર્ય-ચંદ્રાદિ જ્યોતિષ દેવોનો ભ્રમણ માર્ગ

જોડ્ઠ્ઠસપ્પહ. ત્રિઠ્ઠ [જ્યોતિઃપથ]
જુઓ ઉપર

જોડ્ઠ્ઠસપ્પહા. સ્ત્રીઠ્ઠ [જ્યોતિઃપ્રભા]
જ્યોતિષદેવ સમાન કાંતિ-પ્રભા

જોડ્ઠ્ઠસમંડિઠ્ઠદેસગ. પુઠ્ઠ [જ્યૌતિર્મંડિકોદેસક]
જીવાજીવાવિગમ સૂત્રનો એક ઉદ્દેસો

જોડ્ઠ્ઠસરાય. પુઠ્ઠ [જ્યોતીર્રજ]
સૂર્ય, ચંદ્ર

જોડ્ઠ્ઠસરાયપન્નતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [જ્યોતીર્રજપ્રણતિ]
ચંદ્રપન્નતિ (ઉપાંગ) આગમ સૂત્રનું પરમનામ

જોડ્ઠ્ઠસવાસી. પુઠ્ઠ [જ્યોતિર્વાસિન્]
જ્યોતિષ વિમાનમાં વસનાર-દેવ

જોડ્ઠ્ઠસવિમાણ. નઠ્ઠ [જ્યોતિર્વિમાન]
જ્યોતિષ દેવના વિમાન-વિશેષ

જોડ્ઠ્ઠસવિહૂણ. નઠ્ઠ [જ્યોતિર્વિહીન]
જ્યોતિષ દેવો રહિત

જોડ્ઠ્ઠસામણય. નઠ્ઠ [જ્યૌતિષાયન]
જ્યોતિષશાસ્ત્ર

જોડ્ઠ્ઠસાલય. પુઠ્ઠ [જ્યૌતિરાલય]
જ્યોતિષ દેવો

જોડ્ઠ્ઠસિંદ. પુઠ્ઠ [જ્યોતિરિન્દ્ર]
જ્યોતિષ દેવના ઇન્દ્ર-સૂર્ય અને ચંદ્ર

જોડ્ઠ્ઠસિંદત્ત. નઠ્ઠ [જ્યોતિરિન્દ્રત્વ]
જ્યોતિષ દેવોના ઇન્દ્ર-રૂપ

જોડ્ઠ્ઠસિણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [જ્યોત્સ્નાક]
કૌમુદી, ચાંદની

જોડ્ઠ્ઠસિણી. સ્ત્રીઠ્ઠ [જ્યૌતિષી]
દેવી-વિશેષ

જોડસિય. પુઠ [જ્યોતિષ્ક]

સૂર્ય-ચંદ્ર-ગ્રહ-નક્ષત્ર-તારા ઓ પાંચ જાતના દેવો

જોડસિયઉદ્દેસય. પુઠ [જ્યોતિષિકોદેશક]

એક ઉદ્દેસક-વિશેષ

જોડસિયત્ત. નઠ [જ્યોતિષિકત્વ]

જ્યોતિષ દેવપણું

જોડસિયરાય. પુઠ [જ્યોતીરજ]

જ્યોતિષ દેવના રાજા-ઇન્દ્ર, ચંદ્ર-સૂર્ય

જોઈ. પુઠ [જ્યોતિષ]

જ્યોતિષ

જોઈરસ. નઠ [જ્યોતરસ]

એક રત્ન

જોઈરસમય. ત્રિઠ [જ્યોતીરસમય]

જ્યોતિરસસનામક રત્નયમ

જોઈસર. પુઠ [યોગીશ્વર]

યોગીના સ્વામી, તીર્થંકર

જોએઅબ્બ. ત્રિઠ [યોજયિત્વા]

જોડવા યોગ્ય

જોએત્તા. કૃઠ [યોજયિત્વા]

જોડીને

જોએમાણ. કૃઠ [યુજ્જત્]

જોડતો

જોગ. પુઠ [યોગ્ય]

યોગ્ય, ઉચિત

જોગ. પુઠ [યોગ]

સંબંધ, જોડાણ, અપ્રાપ્ત વસ્તુની પ્રાપ્તિ, યુક્તિ, ઉપાય, વશીકરણાદિ યોગ, ચિત્તવૃત્તિનો નિરોધ, પડિલેહણાદિ શુભ વ્યાપર પ્રવૃત્તિ, મન-વચન-કાયાનો વ્યાપર, સંયમ, મન: પ્રણિધાન, સમાધિ, ઇચ્છિત-વસ્તુનો લાભ, અવસર, આત્મા-પરિણામ-રૂપવ્યાપર, પ્રત્યુપેક્ષાદિ-રૂપ સંયમ યોગ.આકાશગમનાદિ, ફળરૂપ-દ્રવ્યસંઘાત, અંતઃકરણ

જોગ. પુઠ [યોગ]

ચંદ્રનો નક્ષત્ર સાથે સંબંધ

જોગ. પુઠ [યોગ]

પન્નવણા સૂત્રનું એક દ્વાર,

જોગંધરાયન. વિઠ [યોગન્ધરાયન]

રાજા **ઉદ્દાયન** નો મંત્રી

જોગવ્ધેમ. નઠ [યોગક્ષેમ]

અપ્રાપ્તની પ્રાપ્તિ અને પ્રાપ્તનું રક્ષણ, યોગક્ષેમ

જોગચલણા. સ્ત્રીઠ [યોગચલન]

મન-વચન-કાયાના યોગોનું ચલિતપણું

જોગચૂળ. નઠ [યોગચૂળ]

વશીકરણાદિ માટે તૈયાર કરાયેલ ચૂર્ણ

જોગજસા. વિઠ [યોગયશા] જુઓ 'જોડજસા'

જોગજુંજણ. નઠ [યોગયોજન]

સ્વાધ્યાયાદિ સંયમ યોગમાં બીજાને જોડવા તે

જોગજુંજણયા. સ્ત્રીઠ [યોગયોજનતા]

સ્વાધ્યાયાદિ સંયમ યોગમાં બીજાને જોડવાપણું

જોગનિમિત્ત. સ્ત્રીઠ [યોગનિમિત્ત]

મન-વચન-કાયાના યોગ નિમિત્તે થયેલ

જોગનિરોહ. પુઠ [યોગનિરોધ]

મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિઓને અટકાવવી તે

જોગનિવૃત્તિ. સ્ત્રીઠ [યોગનિવૃત્તિ]

યોગની નિષ્પત્તિ

જોગપચ્ચક્ષાણ. નઠ [યોગપ્રત્યાખ્યાન]

મન-વચન-કાયાના વ્યાપરનો ત્યાગ

જોગપડિવકમણ. નઠ [યોગપ્રતિક્રમણ]

મન-વચન-કાયાના યોગનું પ્રતિક્રમણ-પાપથી પાછા હટવા રૂપ

જોગપડિજોગચૂળ. નઠ [યોગપ્રતિયોગચૂળ]

વશીકરણાદિ પ્રવૃત્તિ અર્થે તૈયાર કરાયેલ એક ચૂર્ણ વિશેષ

જોગપડિસંલિણયા. સ્ત્રીઠ [યોગપ્રતિસંલીનતા]

મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિને વશમાં રાખવી તે

જોગપરિણામ. પુઠ [યોગપરિણામ]

જીવના પરિણામોનો એક ભેદ- વિશેષ

જોગપરિવ્વાહયા. સ્ત્રીઠ [યોગપરિવ્રાજિકા]

સમાધિવાળી સંન્યાસિની

જોગપિંડ. નઠ [યોગપિંડ]

વશીકરણાદિથી પ્રાપ્ત કરેલ આહાર

જોગય. ન૦ [યોગક]

યોગ સંબંધિ

જોગવ. વિશે૦ [યોગવત]

સંયમ યોગયુક્ત, સમાધિસ્થ થનારો

જોગવંત. ત્રિ૦ [યોગવત્]

જુઓ ઉપર

જોગવાહિતા. સ્ત્રી૦ [યોગવાહિતા]

શ્રવણ કરેલાને યાદ રાખનાર-મનન કરવા રૂપ પ્રવૃત્તિ

જોગવાહિયા. સ્ત્રી૦ [યોગવાહિતા]

જુઓ ઉપર

જોગસંગ્રહ. પુ૦ [યોગસંગ્રહ]

શુભ મન-વચન-કાયાના વ્યાપાર રૂપ-પ્રશસ્ત યોગનો સંગ્રહ

જોગસંગ્રહબલ. ન૦ [યોગસંગ્રહબલ]

શુભ વ્યાપાર રૂપ પ્રવૃત્તિ

જોગસચ્ચ. ન૦ [યોગસત્ય]

મન-વચન-કાયાની સત્યપ્રવૃત્તિ

જોગહાની. સ્ત્રી૦ [યોગહાની]

પ્રત્યુપેક્ષણ સંયમરૂપ યોગનો ભંશ

જોગહીન. ન૦ [યોગહીન]

સંયમ યોગ રહિત

જોગાનુજોગ. પુ૦ [યોગાનુયોગ]

યોગાનુયોગ બનવાકાળ, વશીકરણાદિ ભાવ બતાવનારું શાસ્ત્ર

જોગાયા. [યોગાત્મન્]

યોગાત્મા, મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિમાં પ્રવર્તેલ આત્મા, સંયમ યોગરૂપ આત્મા

જોગિ. પુ૦ [યોગિન્]

યોગી, યોગસહિત

જોગિય. ત્રિ૦ [યૌગિક]

યોગ સંબંધિ

જોગ્ગ. ત્રિ૦ [યોગ્ય]

યોગ્ય, ઘટિત, ઉચિત

જોગ્ગા. સ્ત્રી૦ [યોગ્યા]

ગુણાકાર કરવો તે, અભ્યાસ, ગર્ભધારણ લાયક યોગિ

જોગીભૂય. ન૦ [યોગીભૂત]

ગર્ભધારણ કરવાને લાયક

જોજ્જ. કૃ૦ [યોજ્ય]

જોડીને, યોજીને

જોણય. પુ૦ [જોનક]

એક મ્લેછ દેશ

જોણિ. સ્ત્રી૦ [યોનિ]

યોનિ, ઉત્પત્તિસ્થાન, સ્ત્રીનો ગુહ્યભાગ, ગીતની એક જાતિ, એક દેવ, જેના દેવતા ભગ છે તેવું પૂર્વાફાલ્ગુની નક્ષત્ર, કારણ

જોણિ. સ્ત્રી૦ [યોનિ]

પન્નવણા સૂત્રનું એક પદ

જોણિપ્પમુહ. વિશે૦ [યોનિપ્રમુખ]

યોનિ વગેરે, યોનિનું દ્વાર

જોણિભૂય. વિશે૦ [યોનિભૂત]

યોનિ અવસ્થાને પ્રાપ્ત થયેલ-બીજ આદિ

જોણિમુહનિપ્પકડિય. વિશે૦ [યોનિમુખનિષ્પતિત]

યોનિના મુખમાંથી નીકળેલ

જોણિય. ત્રિ૦ [યોનિક]

યોનિદેશમાં ઉત્પન્ન

જોણિયા. સ્ત્રી૦ [યોનિકા]

યોનિ નામક અનાર્થ દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલી દાસી, યોનિ-ઉત્પત્તિસ્થાન

જોણિવિહાણ. ન૦ [યોનિવિધાન]

યોનિના પ્રકાર

જોણિસંગ્રહ. પુ૦ [યોનિસંગ્રહ]

યોનિ-ઉત્પત્તિ સ્થાનોનો સંગ્રહ

જોણિસમુચ્છેય. પુ૦ [યોનિસમુચ્છેદ]

યોનિનો વિનાશ થવો તે

જોણિસૂલ. પુ૦ [યોનિશૂલ]

યોનિનો રોગ

જોણી. સ્ત્રી૦ [યોની]

જુઓ 'જોણિ'

જોણીપદ. ન૦ [યોનિપદ]

પન્નવણા સૂત્રનું એક પદ

જોળીપમુહ. ત્રિં [યોનિપ્રમુહ]

જુઓ 'જોળિપ્પમુહ'

જોળીમુહ. નં [યોનિમુહ]

યોનિનું મુખ

જોળીવોચ્છેદ. પું [યોનિવ્યવચ્છેદ]

યોનિનો નાશ થવો તે

જોળીસંગહ. પું [યોનિસંગ્રહ]

ઉત્પતિ સ્થાનોનો સંગ્રહ

જોળહ. વિશેં [જ્યૌત્સ્ન]

શુકલ, શ્વેત, સફેદ, શુકલપક્ષ

જોળહા. સ્ત્રીં [જ્યોત્સ્નાક]

ચાંદની, કૌમુદી

જોતિ. પું [જ્યોતિસ્]

જુઓ 'જોડ'

જોતિબલ. વિશેં [જ્યોતિર્બલ]

સૂર્ય સમાન તેજસ્વી

જોતિભાયણ. નં [જ્યોતિર્ભાજન]

અગ્નિનું ઠામ

જોતિભૂત. વિશેં [જ્યોતિર્ભૂત]

જ્યોતિર્મય થયેલ, પ્રકાશયુક્ત થયેલ

જોતિરસ. પું [જ્યોતીરસ]

એક રત્ન

જોતિરસમય. નં [જ્યોતિરસમય]

એક રત્નવિશેષ યુક્ત

જોતિસ. નં [જ્યોતિષ્]

જુઓ 'જોડસ'

જોતિસરાય. પું [જ્યોતીરાજ]

ચંદ્ર-સૂર્ય, જ્યોતિષ્ક દેવોનો રાજા-ઇન્દ્ર

જોતિસવાસિય. પું [જ્યોતિર્વાસક]

જુઓ 'જોડસવાસી'

જોતિસવિસય. નં [જ્યોતિર્વિષય]

જ્યોતિસ્ સંબંધિ વિષય

જોતિસામયણ. પું [જ્યૌતિષાયણ]

જ્યોતિષ સંબંધિ શાસ્ત્ર

જોતિસિંદ. પું [જ્યૌતિષેન્દ્ર]

જ્યોતિષ્ક દેવોના ઇન્દ્ર-ચંદ્ર, સૂર્ય

જોતિસિની. સ્ત્રીં [જ્યૌતિષેન્દ્ર]

જ્યોતિષ્ક દેવલોકની દેવી

જોતિસિય. પું [જ્યોતિષ્ક]

જુઓ 'જોડસિય'

જોતિસિયત્ત. નં [જ્યોતિષિકત્ત્વ]

જ્યોતિષ્ક દેવપણું

જોત્ત. નં [યોક્ત્ર]

જોતરું, પશુને બાંધવાનું દોરડું

જોત્તગ. નં [યોક્ત્રક]

જુઓ ઉપર

જોધ. પું [યોધ]

સુભટ, યોદ્ધો

જોય. પું [યોગ]

જુઓ 'જોગ'

જોય. ધાં [યોજય]

જોડાવવું, યોજના કરાવવી

જોય. ધાં [યુજ્]

જોડવું, યોજના કરવી

જોય. ધાં [દ્યુત્]

જ્યોતિ મુકવી, પ્રકાશવું

જોય. નં [દેં, યુગ]

જુઓ 'જુગ'

જોયણ. નં [યોજન]

યોજન, ચાર ગાઉ, ચાર ગાઉ પ્રમાણ ક્ષેત્ર, લંબાઈનું એક

માણા, જોડવું તે

જોયણનીહારિ. ત્રિં [યોજનનિર્હારિન્]

યોજનમાં વિસ્તાર પામનાર

જોયણપુહત્તિય. નં [યોજનપૃથક્ત્વિક]

યોજન પૃથક્ત્વ-બેથી નવયોજન

જોયણવેલા. સ્ત્રીં [યોજનવેલા]

એક યોજન ચાલતા જેટલો વખત લાગે તે

જોયણસતપુહત્તિય. નં [યોજનશતપૃથક્ત્વિક]

બસોથી નવસો યોજન

જોયણસહસ્સપુહત્તિય. નં [યોજનસહસ્રપૃથક્ત્વિક]

બે હજાર થી નવ હજાર ભોજન

જોયણય. ન૦ [યોજનક]

જુઓ 'જોયણ'

જોયણા. સ્ત્રી૦ [યોજના]

યોજના, જોડાણ

જોયણિય. ન૦ [યોજનિક]

જોડાણ સંબંધિ, યોજન વિષય

જોયણિયા. સ્ત્રી૦ [યોજનિકા]

યોજનિકા

જોયાવહત્તુ. ત્રિ૦ [યોજયિત્વ]

યોજનાર, જોડનાર

જોયાવેત્તા. કૃ૦ [યોજયિત્વા]

જોડીને, યોજીને

જોવણ. ન૦ [યૌવન]

યુવાવસ્થા, યૌવન

જોવિત્તા. કૃ૦ [યોજયિત્વા]

જોડીને, યોજીને

જોવ્વણ. ન૦ [યૌવન] જુઓ 'જોવણ'

જોવ્વણગ. ન૦ [યૌવનક]

યુવાનપણું

જોવ્વણગુણ. પુ૦ [યૌવનગુણ]

યૌવનના ગુણ

જોવ્વણઢાણ. ન૦ [યૌવનસ્થાન]

યુવાવસ્થાનું સ્થાન

જોવ્વણજલ. ન૦ [યૌવનજલ]

મધ્યભાગમાં રહેલું પાણી

જોસિયા. સ્ત્રી૦ [યોષિત્]

સ્ત્રી

જોહ. પુ૦ [યોધ]

યોદ્ધા, લડવૈયો, સુભટ

જોહિ. ત્રિ૦ [યોધિન્]

લડનાર

જોહિટ્ઠિલ. વિ૦ [યુધિષ્ઠિર]

જુઓ 'જુહિટ્ઠિલ'

જ્ઞા. ધા૦ [ધ્યૌ]

ધ્યાન ધરવું

[ઙ]

ઙંચ. ધા૦ [દે૦]

વારંવાર બોલવું, ઝંખવું

ઙંઙ. પુ૦ [ઙંઙ]

કલહ, ટંટે, ભેટ

ઙંઙકર. પુ૦ [ઙંઙકર]

કલહ કરનાર, ઝઘડાખોર, સંપ્રદાયમાં ભેદ પડે તેવી
ખટપટ કરનાર, અસમાધીનું ૧૮મું સ્થાનક સેવનાર

ઙંઙા. સ્ત્રી૦ [ઙંઙા]

વ્યાકુળતા, વિહ્વળતા, કલહ, તોફાન, એક વાદ્ય, માયા,
કપટ, તૃષ્ણા, ક્રોધ, લોભ

ઙંઙાવાય. પુ૦ [ઙંઙાવાય]

વર્ષા સહિતનો તેજવાયુ

ઙંઙિય. વિશે૦ [ઙંઙિય]

ભૂખ્યો

ઙંપ. ધા૦ [આ+ચ્છદય]

આચ્છાદન કરવું

ઙંપ. ધા૦ [આ+ક્રામય]

આક્રમણ કરવું

ઙંપિતા. કૃ૦ [ઙંમ્પયિત્વા]

અનિષ્ટ વચન બોલીને, આક્રમણ કરીને

ઙંપિય. વિશે૦ [ઙંમ્પિય]

અનિષ્ટ વચન બોલેલ, ઢાંકેલ, આક્રમણ કરેલ

ઙંપેત્તા. કૃ૦ [ઙંમ્પયિત્વા]

જુઓ 'ઙંપિતા'

ઙંડ. ધા૦ [દે૦]

ઝડવું, પાકા ફળ વગેરેનું પડવું, ઓછું થવું

ઙંતિ. અ૦ [ઙંતિ]

શીઘ્ર, જલદી

ઙંય. પુ૦ [ધ્વજ]

પતાકા

ઙંય. ધા૦ [ઙંય]

ફરકવું

ઙંયગ. પુ૦ [ધ્વજાગ્ર]

ધજાનો અચગળનો ભાગ	ધ્યાન કે ચિંતન કરનાર
ઝાયદંડ. પુઠ્ઠ [ધ્વજદણ્ડ]	ઝાઇત્તૃ. કૃઠ્ઠ [ધ્યાતુમ્]
ધજા દંડ	ધ્યાન કે ચિંતન કરવાને માટે
ઝાયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ધ્વજા]	ઝાણ. નઠ્ઠ [ધ્યાન]
ધજા, પતાકા, ચૌદ મહાસ્વપ્નોમાંનું એક સ્વપ્ન	ધ્યાન, ધર્મધ્યાનાદિ, અભ્યંતર તપનો એક ભેદ,
ઝાર. ધાઠ્ઠ [ધિર્]	ચિંતવના, ચિત્ત એકાગ્રતા, મનન
ઝરવું, ઉપરથી પડવું	ઝાણંતરિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ધ્યાનાન્તરિકા]
ઝારગ. પુઠ્ઠ [સ્મારક]	આરંભેલ ધ્યાનની સમાપ્તિ, બે ધ્યાન મધ્યની અવસ્થા,
સ્મરણ કરાવનાર	શુકલધ્યાન
ઝાલ્લરિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઝાલ્લરી]	ઝાણકોટ્ટ. પુઠ્ઠ [ધ્યાનકોષ્ઠ]
ઝાલર, ખંજરી, ઝાંજર	ધ્યાન રૂપી કોઠાર
ઝાલ્લરિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઝાલ્લરી]	ઝાણકોટ્ટોવગય. પુઠ્ઠ [ધ્યાનકોષ્ઠોવગત]
જ્યોતિષ્ઠના અવધિજ્ઞાનનું સંસ્થાન	ધ્યાનરૂપી કોઠામાં નિમજ્જ છે તે
ઝાલ્લરી. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઝાલ્લરી]	ઝાણગિ. પુઠ્ઠ [ધ્યાનાગ્નિ]
જુઓ ઉપર	ધ્યાનરૂપી અગ્નિ-જે કર્મરૂપી ઇંધણોને બાળી નાંખે છે
ઝાલ્લરીસંઠિય. ત્રિઠ્ઠ [ઝાલ્લરીસંઘિય]	ઝાણજલન. નઠ્ઠ [ધ્યાનજ્વલન]
ઝાલરના આકારે રહેલ	જુઓ ઉપર
ઝાવણા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ઝાવણા]	ઝાણજોગમલ્લીણ. ત્રિઠ્ઠ [ધ્યાનજોગેલીન]
વિનાશ, ખપાવવું તે	ધ્યાન અને યોગમાં જે લીન છે તે
ઝાવિય. ત્રિઠ્ઠ [ઝાવિય]	ઝાણજોગરય. ત્રિઠ્ઠ [ધ્યાનયોગરત]
ખપાવેલ, નાશ કરેલ	ધ્યાન અને યોગમાં જે રત છે તે
ઝાવેંત. કૃઠ્ઠ [ઝાવેંત]	ઝાણવિભત્તિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [ધ્યાનવિભત્તિ]
ખપાવતો, નાશ કરતો	એક ઉત્કાલિક આગમસૂત્ર
ઝાસ. પુઠ્ઠ [ઝાસ]	ઝાણસંવરજોગ. પુઠ્ઠ [ધ્યાનસંવરયોગ]
માછલું, માછલી,	ધ્યાન-સંવર-યોગ, બત્રીશ યોગસંગ્રહમાંનો એક યોગ
ઝાસ. પુઠ્ઠ [ઝાસ]	ઝાણોવઓગચિત્ત. નઠ્ઠ [ધ્યાનોપયોગચિત્ત]
એક દેવ વિમાન, એક નરક સ્થાન	ધ્યાનના ઉપયોગરૂપ ચિત્તની અવસ્થા
ઝાસકાર. ત્રિઠ્ઠ [ઝાસકાર]	ઝામ. વિશેઠ્ઠ [ઝામ]
અપકીર્તિ કરનાર	બળેલું, દાઝેલું
ઝાસોદર. વિશેઠ્ઠ [ઝાસોદર]	ઝામ. ધાઠ્ઠ [ઝામ]
માછલીના પેટના આકારે રહેલ	બળવું, દાઝવું
ઝાસોયર. વિશેઠ્ઠ [ઝાસોયર]	ઝામ. વિશેઠ્ઠ [ધ્યામ]
જુઓ ઉપર	અનુજ્જવળ, બળેલું
ઝા. ધાઠ્ઠ [ધ્યા]	ઝામ. ધાઠ્ઠ [ધ્યા]
ધ્યાન કરવું, ચિંતવવું	ધમવું, બાળવું
ઝાઇ. વિશેઠ્ઠ [ધ્યાયિન્]	

જ્ઞામ. ધાં [ધ્યાપય્]

ઓલવવું, બુઝાવવું

જ્ઞામંત. કૃં [ધમત્]

ધમતો, બળતો

જ્ઞામથંડિલ. નં [જ્ઞામસ્થાંડિલ]

દગ્ધભૂમિ

જ્ઞામિય. નં [ધ્માત્]

દગ્ધ, પ્રજ્વલિત, કલંકિત, કાળું કરાચેલું

જ્ઞામૈંત. કૃં [ધમત્]

બાળવો, દગ્ધડતો

જ્ઞામેત્તા. કૃં [ધ્માત્વા]

બાળીને, દગ્ધડીને

જ્ઞાય. કૃં [ધ્યાત્]

ધ્યાન કરેલ, ચિંતવેલ

જ્ઞાય. ધાં [ધ્યૈ]

ચિંતવવું, ધ્યાન કરવું

જ્ઞાયમાણ. કૃં [ધ્યાયત્]

ધ્યાન કરતો, ચિંતવતો

જ્ઞાયવ્વ. કૃં [ધ્યાતવ્ય]

ધ્યાન કરવા યોગ્ય, ચિંતવવા યોગ્ય

જ્ઞાવળયા. સ્ત્રીં [ધ્યાપના]

બાળવું, અગ્નિ સંસ્કાર કરવો તે

જિંગિર. નં [દેં]

તેછન્દ્રિય જીવની એક જાતિ

જિંગિરિડ. નં [દેં]

જુઓ ઉપર

જિંગિય. વિશેં [દેં]

ભુખ્યો

જિજ્જમાણ. કૃં [ક્ષયત્]

ક્ષય પામતો

જિગ્ઝ. ધાં [ક્ષિ]

ક્ષીણ થવું

જિમિય. નં [દેં, જાઙ્ય]

જડતા, સોળ રોગમાંનો એક રોગ

જિયા. ધાં [ધ્યૈ]

ધ્યાન, કરવું, ચિંતન કરવું (ધ્મા)બળવું, દીપ્ત થવું, બુઝાવવું

જિયાયમાણ. કૃં [ધ્યાયત્]

ધ્યાન કરતો (ધ્યાયત્) બળતો, બુઝાવતો

જિયાયિત્તા. કૃં [ધ્યાત્વા]

ધ્યાન કરીને

જિલ્લિયા. સ્ત્રીં [જિલ્લિકા]

તેછન્દ્રિયજીવની એક જાતિ

જિલ્લી. સ્ત્રીં [જિલ્લી]

એક વનસ્પાતિ-વિશેષ

જીણ. ત્રિં [ક્ષીણ]

ક્ષય પામેલ, નષ્ટ થયેલ

જીણોદગ. નં [ક્ષીણોદક]

ક્ષીણ-ઉદક

જુંઝિત. વિશેં [દેં]

ક્ષુધાતુર, ભૂખ્યો

જુંઝિય. વિશેં [દેં]

જુઓ ઉપર

જુણિ. સ્ત્રીં [જૂણિ]

અવાજ

જુર. ધાં [જુર્]

ઝુરવું, રૂદન કરવું

જુરણ. પું [જુરણ]

ઝુરવું તે, પસતવો કરવો

જુસિય. ત્રિં [જુષિત]

સેવિત, આચરિત, કર્મનો ક્ષય કરેલ, શોષવેલ

જુસિર. નં [શુષિર]

છિદ્રવાળું, પોલું, આકાશ, વાંસળી, ખુલ્લી જમીન

જુસિરગોલ. પું [શુષિરગોલ]

ખાલીગોળો

જુસિરગોલસંઠિય. ત્રિં [શુષિરગોલસંઠિય]

ખાલી ગોળાના આકારે રહેલ

જૂસ. ધાં [જુષ્]

સેવવું, આરાધવું, ક્ષય કરવો, કૃશ કરવું

જૂસ. ધાં [શોષય્]

સુકવવું, શોષણ કરવું
ઙ્ઘ્રસણા. સ્ત્રીં [જોષણા]
 કર્મોનો ક્ષય કરવો, સેવા કરવી, ગ્રહણ કરવું
ઙ્ઘ્રસિત. પું [જુષ્ટ]
 ક્ષીણ કરેલ, શોષવેલ, આરાધેલ, શોષાયેલ
ઙ્ઘ્રસિત્તા. કૃં [જોષિત્વા]
 સેવીને, આરાધીને, (શોષિત્વા) શોષવીને, ક્ષય કરીને
ઙ્ઘ્રસિય. પું [જુષ્ટ]
 જુઓ 'ઙ્ઘ્રસિત'
ઙ્ઘ્રસિર. નં [શુષિર]
 જુઓ 'ઙ્ઘ્રસિર'
ઙ્ઘ્રસેત્તા. કૃં [જોષિત્વા]
 જુઓ 'ઙ્ઘ્રસિત્તા'
ઙ્ઘ્રોડ. પું [દેં]
 આડમાંથી પાંદડાદિનું નીચે ખંખેરવું, આડવું
ઙ્ઘ્રોડળ. નં [શાટન]
 આડમાંથી પાંદડા-ફળ વગેરે નીચે ખંખેરવા કે પાડવા તે
ઙ્ઘ્રોડય. નં [દેં] જુઓ ઉપર
ઙ્ઘ્રોસ. ધાં [જોષય]
 ક્ષય થવો, સેવવું
ઙ્ઘ્રોસઙ્ઘ્રિત્તા. કૃં [શોષયિત્વા]
 શોષીને, ક્ષય કરીને
ઙ્ઘ્રોસણા. સ્ત્રીં [જોષણા]
 સેવન, ખપાવીને
ઙ્ઘ્રોસમાણ. કૃં [જુષમાણ]
 સેવતો, ખપાવતો
ઙ્ઘ્રોસિજ્જ. ધાં [જુષિત્]
 ખપાવવું, ક્ષય કરવો
ઙ્ઘ્રોસિત. ત્રિં [જુષ્ટ]
 ખપાવેલ, ક્ષય કરેલ
ઙ્ઘ્રોસિય. ત્રિં [જુષ્ટ]
 જુઓ ઉપર
ઙ્ઘ્રોસેજ્જ. ધાં [જુષિત્]
 જુઓ 'ઙ્ઘ્રોસિજ્જ'
ઙ્ઘ્રોસેત્તા. કૃં [જુષિત્વા]

ખપાવીને, ક્ષય કરીને
ઙ્ઘ્રોસમાણ. કૃં [જુષમાણ]
 ખપાવતો, ક્ષય કરતો
[ટ]
ટંક. પું [ટક]
 પર્વતની ટુંક, એક તરફ તુટેલ પર્વત, છાપેલું નાણું,
 તલવાર આદિનો અગ્રભાગ, પક્ષી વિશેષ
ટંક. પું [ટક]
 જેના કાંઠા તુટી ગયા હોય તેવું તળાવ
ટંકણ. પું [ટકણ]
 પર્વતવાસી મ્લેચ્છ જાતિ, એક દેશનું નામ, તે દેશવાસી
ટંકારવગ્ગપવિભક્તિ. પું [ટંકારવર્ગપ્રવિભક્તિ]
 એક દેવતાઈ નાટક-વિશેષ
ટંપ્પર. વિશેં [દેં]
 ભયંકર કાનવાળો
ટલટલટલ. ધાં [દેં]
 ટલ-ટલ-ટલ એવો અવાજ કરવો
ટાલ. નં [દેં]
 ગોઠલી કે ઠળીયા ન બંધાય ન હોય તેવું ફળ
ટિલ્લુર. નં [દેં]
 ટીકો, તિલક, સ્થવિર
ટિટ્ટિભી. સ્ત્રીં [ટિટ્ટિભી]
 ટીંટોડી-એક પક્ષી
ટિટ્ટિભીઅંડય. નં [ટિટ્ટિભીઅંડક]
 ટીંટોડી-એક પક્ષી-ના ઇંડા
ટિટ્ટિય. ધાં [દેં]
 ખખડાવવું, શબ્દ કરવો
ટિટ્ટિયાવેજ્જમાણ. કૃં [દેં]
 ખખડાવતો
ટોલ. પું [દેં]
 પતંગીયું, તીડ
ટોલકિતિ. પું [દેં]
 પ્રશસ્ત આકારવાળો
ટોલગતિ. સ્ત્રીં [શલભગતિ]
 પતંગિયા જેવી ગતિ

ઢવ. ધા૦ [સ્થા+ગિ]

સ્થાપવું

ઢા. ધા૦ [સ્થા]

ઉભું રહેવું

ઢિંચ. પુ૦ [સ્થિતિક]

જુઓ 'ઢિંચ'

ઢિય. વિશે૦ [સ્થિત] જુઓ 'ઢિય'

[ઠ]

ઠઇત્ત. ત્રિ૦ [સ્થાપિત]

સાધુ આવશે ત્યારે વહોરાવશું એમ ધારી રાખી મૂકેલું,

ઠઇત્ત. ત્રિ૦ [સ્થાપિત]

સાધુને ટાળવા યોગ્ય ઠવણા દોષમાંનો એક

ઠંડિલ. ન૦ [સ્થાન્ડિલ]

થંડિલ-ઠલ્લે-જવાની ભૂમિ

ઠપ્પ. ત્રિ૦ [સ્થાપ્ય]

સ્થાપવા યોગ્ય, મુકી દેવા યોગ્ય

ઠપ્પ. ત્રિ૦ [સ્થાપ્ય]

વ્યવહાર કરવ યોગ્ય નહીં તે,

ઠવ. ધા૦ [સ્થાપય]

સ્થાપના કરવી

ઠવઇત્તા. ધા૦ [સ્થાપયિત્વા]

સ્થાપના કરીને

ઠવક. પુ૦ [સ્થાપક]

સ્થાપના કરનાર

ઠવણ. ન૦ [સ્થાપન]

સ્થાપન કરવું, મુકવું

ઠવણકુલ. ન૦ [સ્થાપનાકુલ]

ભિક્ષાચરને માટે આહારાદિ રાખી મુકે તેવા કુળ (લોકમાં
નિંદા કે પ્રતિસિદ્ધ કુળ)

ઠવણપુરિસ. પુ૦ [સ્થાપનાપુરુષ]

પુરુષની સ્થાપના

ઠવણલોગ. પુ૦ [સ્થાપનાલોક]

ચૌદ રાજલોકની સ્થાપના તે

ઠવણા. સ્ત્રી૦ [સ્થાપના]

પ્રતિકૃતિ, મૂર્તિ, ચિત્ર, સ્થાપન, ન્યાસ, અનુજ્ઞા

ઠવણા. સ્ત્રી૦ [સ્થાપના]

આહાર સંબંધિ એક દોષ,

ઠવણા. સ્ત્રી૦ [સ્થાપના]

સજીવ કે નિર્જીવ સ્થાપના નિક્ષેપ,

ઠવણા. સ્ત્રી૦ [સ્થાપના]

પર્યુષણ

ઠવણા. સ્ત્રી૦ [સ્થાપના]

વસ્તુમાં તેના જેવા આકારવાળી બીજી વસ્તુની કલ્પના
કરવી તે,

ઠવણાકમ્મ. ન૦ [સ્થાપનાકર્મન]

પરમતનું ઉત્થાપન કરી સ્વમતનું સ્થાપન કરવું તે

ઠવણાકુલ. ન૦ [સ્થાપનાકુલ]

જુઓ 'ઠવણકુલ'

ઠવણાણુપુલ્લી. સ્ત્રી૦ [સ્થાપનાનુપૂર્વી]

સ્થાપેલ કે કલ્પેલ અનુક્રમ

ઠવણાનંતય. ત્રિ૦ [સ્થાપનાનન્તક]

સ્થાપનાથી અનંત-છેડો નહીં આવે તે

ઠવણાપાહુડિયા. સ્ત્રી૦ [સ્થાપનાપ્રાભૃતિકા]

ભિક્ષાચર માટે સ્થાપેલ-રાખેલ ભિક્ષા

ઠવણાપિંડ. પુ૦ [સ્થાપનાપિંડ]

સાધુ માટે સ્થાપી-રાખી મુકાયેલ આહાર

ઠવણાસચ્ચ. ન૦ [સ્થાપનાસત્ય]

સ્થાપના વિષયક સત્ય-જેમકે અરિહંતની પ્રતિમાને
અરિહંત કહેવા

ઠવણિંદ. પુ૦ [સ્થાપનેન્દ્ર]

કોઇપણ વસ્તુમાં ઇન્દ્રની કલ્પના કરવી તે

ઠવણિજ્જ. ત્રિ૦ [સ્થાપનીય]

સ્થાપવા યોગ્ય

ઠવાવ. ધા૦ [સ્થાપય]

સ્થાપન કરવું

ઠવાવિત્તા. કૃ૦ [સ્થાપયિત્વા]

સ્થાપના કરીને

ઠવિઝ્ઞ. કૃ૦ [સ્થાપિતુમ્]

સ્થાપના કરવા માટે

ઠવિત્તા. કૃ૦ [સ્થાપયિત્વા]

સ્થાપના કરીને	આગમસૂત્ર, સ્થિતિપરિણામ, સ્થિતિરૂપ ગુણ, મન-વચન-કાયાના વ્યાપારના સ્થાનક, ઉભા રહેવું તે
ઠવિત્તાણં. કૃં [સ્થાપયિત્વા] જુઓ ઉપર	ઠાણ. નં [સ્થાન]
ઠવિય. ત્રિં [સ્થાપિત]	કાયાને જરાપણ ન હલાવવી તે
સાધુ-સાધ્વી માટે સ્થાપી રાખેલ આહાર, સ્થાપના કરેલ	ઠાણ. નં [સ્થાન]
ઠવિયા. સ્ત્રીં [સ્થાપિતા]	લેશ્યા કે અધ્યવસાયોનું સ્થાન
આવેલ પ્રાયશ્ચિત્ સ્થાપી મુકે તે, આચાર્યાદિકની	ઠાણઔ. અં [સ્થાનતસ્]
વૈયાવચ્યમાં બાધા પહોંચતી હોય ત્યારે પ્રાયશ્ચિત્	એક સ્થાનેથી
આગળ ઉપર કરવાનું રાખે	ઠાણંતર. નં [સ્થાનાન્તર]
ઠવેઝં. કૃં [સ્થાપયિતુમ્]	યોગના એક સ્થાનથી બીજું સ્થાન
સ્થાપના કરવા માટે	ઠાણગ. નં [સ્થાનક]
ઠવેંત. કૃં [સ્થાપયત્]	શરીરની ચેષ્ટા-વિશેષ
સ્થાપના કરતો	ઠાણગુણ. પું [સ્થાનગુણ]
ઠવેત્તા. કૃં [સ્થાપયિત્વા]	અધર્માસ્તિકાય-સ્થિતિમાં સહાય કરવાનો જેનો ગુણ છે તે
સ્થાપના કરીને	ઠાણઢિય. નં [સ્થાનસ્થિતિક]
ઠવેત્તુ. કૃં [સ્થાપયિત્વા]	સંયમના સ્થાને રહેવું તે, સ્થિર રહેવું તે
સ્થાપના કરીને	ઠાણઢિય. નં [સ્થાનસ્થિત]
ઠા. ધાં [ઠા]	જુઓ ઉપર
બેસવું, સ્થિર થવું, રહેવું	ઠાણઠિત. નં [સ્થાનસ્થિત]
ઠાઈ. ત્રિં [સ્થાયિન્]	જુઓ ઉપર
સ્થાયી, સ્થિતર રહેનાર	ઠાણધર. પું [સ્થાનધર]
ઠાઈઝં. કૃં [સ્થાતુમ્]	ઠાણ નામક (અંગ) આગમ સૂત્ર ધારક
સ્થિર રહેવા માટે	ઠાણનિસીયણતુયટ્ટણ. નં [સ્થાનનિસીદનત્વગ્વર્તન]
ઠાઈત્તણ. કૃં [સ્થાતુમ્]	ઉભવું-બેસવું-પડખું ફેરવવું તે
જુઓ ઉપર	ઠાણપદ. નં [સ્થાનપદ]
ઠાઈત્તા. કૃં [સ્થિત્વા]	પન્નવણા સૂત્રનું સ્થાનપદ નામક બીજું પદ, સ્થાન- પદ
સ્થિર રહીને	ઠાણપડિમા. સ્ત્રીં [સ્થાનપ્રતિમા]
ઠાઈયવ્વ. ત્રિં [સ્થાપિતવ્વ]	આસન કે કાયોત્સર્ગનો અભિગ્રહ વિશેષ, સ્થાન સંબંધિ પ્રતિમા
સ્થાપવા યોગ્ય	ઠાણપય. નં [સ્થાનપદ]
ઠાઈઝુણ. કૃં [સ્થિત્વા]	જુઓ 'ઠાણપદ'
સ્થિર રહીને	ઠાણપ્પય. નં [સ્થાનપદ]
ઠાણ. નં [સ્થાન]	જુઓ 'ઠાણપદ'
સ્થાન, જગ્યા, કાઉસગા, અંક સ્થાન, ઉત્પત્તિસ્થાન,	ઠાણભટ્ટ. પું [સ્થાભ્રષ્ટ]
અવકાશ, શરીરને અમુક સ્થિતિમાં રાખવા રૂપ એક	સંયમ સ્થાનકથી ભ્રષ્ટ થયેલ
આસન, પન્નવણા સૂત્રનું બીજું પદ, એક (અંગ)	

ઠાણમગ્ગણ. ન૦ [સ્થાનમાર્ગણ]

સ્થાનની માર્ગણા, અવતરણ

ઠાણમગ્ગણા. સ્ત્રી૦ [સ્થાનમાર્ગણા]

જુઓ ઉપર

ઠાણય. ન૦ [સ્થાનક]

જુઓ 'ઠાણગ'

ઠાણલક્ષણ. ત્રિ૦ [સ્થાનલક્ષણ]

સ્થિતિ લક્ષણયુક્ત અધર્માસ્તિકાય

ઠાણવિસોહિ. સ્ત્રી૦ [સ્થાનવિશુદ્ધિ]

સ્થાનસંબંધિ વિશુદ્ધિ

ઠાણસત્તિવકય. ન૦ [સ્થાનસપ્તૈકક]

આચાર સૂત્રનું એક અધ્યયન-વિશેષ

ઠાણસમવાયધર. પુ૦ [સ્થાનસમવાયધર]

સ્થાન અને સમવાય એ બંને (અંગ) આગમ સૂત્રોને ધારણ કરનાર

ઠાણાઇય. ત્રિ૦ [સ્થાનાયતિક]

કાયોત્સર્ગ, કાયોત્સર્ગ આસને બેસેલ

ઠાણાતિય. ત્રિ૦ [સ્થાનાયતિક]

જુઓ ઉપર

ઠાણાદીય. ત્રિ૦ [સ્થાનાયતિક]

જુઓ ઉપર

ઠાણાયયા. સ્ત્રી૦ [સ્થાનાયતિકા]

જુઓ ઉપર

ઠાણિ. ત્રિ૦ [સ્થાનિન્]

સ્થાનયુક્ત

ઠાણિજ્જ. વિશે૦ [સ્થાનીય]

ગૌરવિત, સંમાનિત

ઠાણુકડિય. પુ૦ [સ્થાનોત્કટુક]

એક આસન-વિશેષ, ઉત્કટુક આસને રહેલ

ઠાણુક્કડુય. પુ૦ [સ્થાનોત્કટુક] જુઓ ઉપર

ઠાવ. ધા૦ [સ્થાપય]

સ્થાપના કરવી, રાખવું

ઠાવઇત્તાણં. કૃ૦ [સ્થાપયિત્વા]

સ્થાપના કરીને

ઠાવઇત્તુ. ત્રિ૦ [સ્થાપયિત્]

સ્થાપના કરનાર

ઠાવણા. સ્ત્રી૦ [સ્થાપના]

જુઓ 'ઠવણા'

ઠાવય. પુ૦ [સ્થાપક]

સ્થાપના કરનાર

ઠાવિંત. ન૦ [સ્થાપયત્]

સ્થાપના કરવી તે

ઠાવિત્તણ. કૃ૦ [સ્થાપિત્વ]

રહેવા માટે

ઠાવિત્તા. કૃ૦ [સ્થાપયિત્વા]

સ્થાપના કરીને

ઠાવિય. કૃ૦ [સ્થાપિત]

સ્થાપના કરેલ

ઠાવેત્તા. કૃ૦ [સ્થાપયિત્વા]

સ્થાપના કરીને

ઠાવેયવ્વ. કૃ૦ [સ્થાપયિતવ્ય]

સ્થાપના યોગ્ય

ઠિઇ. સ્ત્રી૦ [સ્થિતિ]

આયુષ્યનું માન, જીવન કાળ, પન્નવણા સૂત્રનું ચોથું પદ, જ્ઞાના-વરણિયાદિ કર્મનો અવસ્થાન કાળ, બેસવું, વ્યવસ્થા, સ્થિર રહેવું, મર્યાદા

ઠિઇકમ્મ. ન૦ [સ્થિતિકર્મન્]

કર્મની સ્થિતિ, સ્થિતિ રૂપ કર્મ

ઠિઇકરણ. ન૦ [સ્થિતિકરણ]

સ્થિતિ કરવી તે, વ્યવસ્થા કરવી તે

ઠિઇકલ્લાણ. ત્રિ૦ [સ્થિતિકલ્યાણ]

કલ્યાણ રૂપ ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિવાળા

ઠિઇક્ષય. પુ૦ [સ્થિતિક્ષય]

આયુષ્ય સમાપ્તિ, સ્થિતિનો ક્ષય

ઠિઇનામનિધત્તાઉક. ન૦ [સ્થિતિનામનિધત્તાયુષ્ક]

કર્મની એક પ્રકૃતિ-વિશેષ

ઠિઇપકપ્પ. પુ૦ [સ્થિતિપ્રકલ્પ]

સ્થિતિવિષયક વ્યાખ્યા, સ્થિતિ-પ્રકલ્પ

ઠિઇપડિયા. સ્ત્રી૦ [સ્થિતિપતિતા]

કુલકમાગત જન્મોત્સવાદિ ક્રિયા

ઠિઇપડિહા. સ્ત્રી૦ [સ્થિતિપ્રતિઘાત]

સ્થિતિનો નાશ થાય તે

ઠિઇપદ. ન૦ [સ્થિતિપદ]

પન્નવણા સૂત્રનું ચોથું પદ

ઠિઇબંધ. પુ૦ [સ્થિતિબન્ધ]

કર્મની સ્થિતિનો બંધ, કર્મનું કાલમાન

ઠિઇભેદ. પુ૦ [સ્થિતિભેદ]

સ્થિતિના પ્રકાર

ઠિઇભેય. પુ૦ [સ્થિતિભેદ]

સ્થિતિના પ્રકાર

ઠિઇય. ત્રિ૦ [સ્થિતિક]

સ્થિર રહેલું

ઠિઇયા. સ્ત્રી૦ [સ્થિતિકા]

સ્થિતિ

ઠિઇવડિય. વિશે૦ [સ્થિતિપતિત]

જુઓ 'ઠિઇપડિયા'

ઠિઇવડિયા. સ્ત્રી૦ [સ્થિતિપતિતા]

જુઓ ઉપર

ઠિઇવિસેસ. પુ૦ [સ્થિતિવિશેષ]

કર્મની વિશેષ પ્રકારની સ્થિતિ

ઠિઈ. સ્ત્રી૦ [સ્થિતિ] જુઓ 'ઠિઈ'

ઠિઈપય. ન૦ [સ્થિતિપદ]

જુઓ 'ઠિઈપય'

ઠિઈય. ત્રિ૦ [સ્થિતિક]

જુઓ 'ઠિઈય'

ઠિઈવિસેસ. પુ૦ [સ્થિતિવિશેષ]

જુઓ 'ઠિઈવિસેસ'

ઠિચ્ચા. કૃ૦ [સ્થિત્વા]

સ્થિર થઈને

ઠિચ્ચુ. પુ૦ [સ્થાત્]

ઉભો રહેનાર

ઠિત. ત્રિ૦ [સ્થિત]

ચિત્તમાં સ્થિર રહેલું

ઠિતપ્પ. પુ૦ [સ્થિતાત્મન]

સંયમમાં સ્થિર થયેલ આત્મા, મોક્ષમાર્ગે રહેલ આત્મા

ઠિતલેસ્સ. ત્રિ૦ [સ્થિતલેશ્ય]

અવસ્થિત-તેજોલેશ્યાવાળો

ઠિતિ. પુ૦ [સ્થિતિ]

જુઓ 'ઠિઈ'

ઠિતિકરણ. ન૦ [સ્થિતિકરણ]

જુઓ 'ઠિઈકરણ'

ઠિતિકલ્લાણ. ન૦ [સ્થિતિકલ્યાણ]

જુઓ 'ઠિઈકલ્લાણ'

ઠિતિક્ષય. પુ૦ [સ્થિતિક્ષય]

જુઓ 'ઠિઈક્ષય'

ઠિતિનામ. ન૦ [સ્થિતિનામન]

એક કર્મની પ્રકૃતિ

ઠિતિનામનિહત્તાય. પુ૦ [સ્થિતિનામનિધત્તાયુષ્ક]

એક પ્રકારના આયુ કર્મનો બંધ-નરકાદિ ચારગતિ

એકેન્દ્રિયાદિ પાંચ જાતિ અને અવગાહનાદિ રૂપ જે નામ

કર્મની પ્રકૃતિ તેની સાથે આયુકર્મનું નિધત્ત થવું તે

ઠિતિપકપ્પ. પુ૦ [સ્થિતિપ્રકલ્પ]

જુઓ 'ઠિઈપકપ્પ'

ઠિતિપડિયા. સ્ત્રી૦ [સ્થિતિપતિતા]

જુઓ 'ઠિઈપડિયા'

ઠિતિપદ. ન૦ [સ્થિતિપદ]

જુઓ 'ઠિઈપદ'

ઠિતિબંધ. પુ૦ [સ્થિતિબન્ધ]

કર્મની સ્થિતિનો બંધ, કર્મનું કાલ-માન

ઠિતિબંધણ. ન૦ [સ્થિતિબન્ધન]

કર્મની સ્થિતિકાળમાન રૂપ બંધન

ઠિતિભેય. પુ૦ [સ્થિતિભેદ]

કર્મની જે સ્થિતિ બાંધેલી હોય તેમાં અધ્યવસાય

વિશેસાથી ન્યૂનાધિકતા કરવી તે

ઠિતિય. ત્રિ૦ [સ્થિતિક]

જુઓ 'ઠિઈય'

ઠિતિવડિયા. સ્ત્રી૦ [સ્થિતિપતિતા]

જુઓ 'ઠિઈપડિયા'

ઠિતિક. ત્રિ૦ [સ્થિતિક]

જુઓ 'ઠિફ્ય'

ઠિતીકમ્મ. ન૦ [સ્થિતિકર્મન્] કર્મની સ્થિતિ, સ્થિતિ રૂપ બંધાયેલ કર્મ

ઠિતીચરિમ. ન૦ [સ્થિતિચરમ્] સ્થિતિ વિષયક ચરમ, ચરમનો એકે ભેદ

ઠિતીત. પુ૦ [સ્થિતિક] જુઓ 'ઠિફ્ય'

ઠિતીનામનિહતાઉય. પુ૦ [સ્થિતિનામનિધત્તાયુષ્ક] જુઓ 'ઠિફ્યનામનિહતાઉય'

ઠિતીય. પુ૦ [સ્થિતિક] જુઓ 'ઠિફ્ય'

ઠિય. ત્રિ૦ [સ્થિતિ] ચિત્તમાં સ્થીર રહેવું

ઠિયકપ્પ. પુ૦ [સ્થિતિકલ્પ] પહેલા-છેલ્લા જિનેશ્વરના સાધુઓની આચાર પ્રણાલિ

ઠિયપ્પ. પુ૦ [સ્થિતાત્મન્] જુઓ 'ઠિતપ્પ'

ઠિયય. ત્રિ૦ [સ્થિતિક] સ્થિર રહેલ

ઠિયલેસ. ત્રિ૦ [સ્થિતિલેશ્ય] જુઓ 'ઠિતિલેસ'

ઠિયલેસસ. ત્રિ૦ [સ્થિતિલેશ્ય] જુઓ ઉપર

[ડ]

ડંક. પુ૦ [દે૦] વિંછી વગેરેનો કાંટો, જ્યાં વિંછી વગેરે ડસેલ હોય તે જગ્યા

ડંકિય. વિશે૦ [દૃષ્ટ] દંશ દીધેલ, સર્પાદિનું ઝેર

ડંડ. પુ૦ [દણ્ડ] દંડ

ડંડગિ. વિ૦ [દણ્ડકિન્] કુંભકારકડ શહેરનો રાજા **ખંદઅ** ની બહેન **પુરંદરજસા** તેની પત્ની હતી. **પાલઅ** તેનો મંત્રી હતો. જેણે **ખંદઅ** ઋષિને ૫૦૦ શિષ્યો સહિત ઘાણીમાં પીલેલા

ડંડા. પુ૦ [દે૦] દંડો

ડંડાફ્ય. પુ૦ [દણ્ડાયતિક] દંડના જેવું સંસ્થાન જેનું હોય તે

ડંડિખંડ. પુ૦ [દણ્ડિખણ્ડ] ટુકડા-ટુકડા સીવીને બનાવેલ વસ્ત્ર

ડંભ. પુ૦ [દમ્ભ] દંભ, કપટ, ઠગાઇ

ડંભણ. ન૦ [દમ્ભન] દંભ-કપટ કરીને બીજાને ઠગવું તે

ડંભણા. સ્ત્રી૦ [દમ્ભના] જુઓ ઉપર

ડંસ. પુ૦ [દંશ] દંતક્ષત, સર્પ વગેરેના દંશથી થયેલ ઘાવ, દોષ, ખંડન, દાંત, મર્મસ્થાન, ડાંસ-મચ્છર

ડંસ. ધા૦ [દંશ્] ડસવું, કરડવું

ડંસણ. ન૦ [દંશન] ડસવું તે, કરડવું તે

ડવક. સ્ત્રી૦ [દૃષ્ટ] સર્પાદિનું ઝેર, ડંસ દીધેલ

ડગલ. ન૦ [દે૦] ફળનો ટુકડો, ઇંટના ટુકડા

ડગલગ. પુ૦ [દે૦] નાના પત્થર, કાંકરા

ડજ્ઞ. ધા૦ [દહ્] બાળવું, સળગાવવું

ડજ્ઞંત. કૃ૦ [દહ્યમાન] બાળતો, ભસ્મ કરતો

ડજ્ઞમાણ. કૃ૦ [દહ્યમાન] જુઓ ઉપર

ડભ્મ. પુ૦ [દર્ભ] ડાભધ તૃણ વિશેષ

ડમર. પુ૦ [ડમર]

બે રાજ્યોના કે રાજકુમારના પરસ્પર વિરોધથી થતો
ઉપદ્રવ, તોફાન, બળવો
ડમરકર. ત્રિં [ડમરકર]
બળવો કરનાર, ઉપદ્રવ કરનાર
ડમરબહુલ. નં [ડમરબહુલ]
ઉપદ્રવ કે બળવાની બહુલતા
ડમરૂય. નં [ડમરૂય]
ડમરું નામક વાજિંત્ર
ડસ. ધાં [દશ]
ડસવું, કરડવું
ડહ. ધાં [દહ]
બાળવું, દાઝવું
ડહણ. ત્રિં [દહન]
બાળેલ, સળગાવેલ
ડહન. વિં [દહન]
પાડલિપુત્રના એક બ્રાહ્મણનો પુત્ર, **જલનસિંહા** તેની
માતા હતી. તેણે દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ બાદ દેવ થયો. તે
હુયાસન નામે પણ ઓળખાય છે
ડહર. ત્રિં [દેં]
હલકું, તુચ્છ, નાનું, બાળક
ડહિરૂળ. કૃં [દહિતુમ્]
બાળવા માટે
ડહિત્તા. કૃં [દગ્ધ્વા]
બાળીને
ડહિય. કૃં [દગ્ધ્વા]
બાળીને
ડાઅ. પું [દેં]
ડાંભ, વત્યુલ વગેરેની ભાજી
ડાઈણી. સ્ત્રીં [ડાકિની]
ડાકણ, ચુડેલ
ડાગ. પું [ડાક]
વૃક્ષની ડાળખી
ડાગવચ્ચ. નં [દેં]
ડાંભ, ડાળખી, ભાજી વગેરેનો કચરો
ડાગિની. સ્ત્રીં [ડાકિની]

ડાકણ, ચુડેલ
ડામરિય. ત્રિં [ડામરિક]
વિગ્રહ કરનાર
ડાય. પું [દેં]
જુઓ 'ડાઅ'
ડાલ. નં [ડાલ]
વૃક્ષની ડાળ
ડાલય. નં [દેં]
ડાળખી, નાની કાકડી
ડાલા. સ્ત્રીં [ડાલા]
વૃક્ષની ડાળી-ડાળખી
ડાવ. પું [દેં]
ડાબો, ડાબો હાથ
ડાહ. પું [દાહ]
બળવું તે, દાઝવું તે
ડિંડિમ. નં [ડિંડિમ]
નાનો ઢોલ, કાંસાનું પાત્ર
ડિંડિમય. પું [ડિંડિમક]
નાનો ઢોલ
ડિંબ. પું [ડિંમ્બ]
ઉપદ્રવ, બળવો, વિઘ્ન
ડિંબબહુલ. નં [ડિંમ્બબહુલ]
ઉપદ્રવ કે તોફાનની બહુલતા
ડિંભ. પું [ડિંમ્બ]
બાળક, બચ્ચુ
ડિંભય. પું [ડિંમ્બક] જુઓ ઉપર
ડિંભિયા. સ્ત્રીં [ડિંમ્બિકા]
બાલિકા
ડુંબ. પું [દેં]
મહાવત, ચંડાલ
ડેવણ. નં [દેં]
ઉલ્લંઘન, ઓળંગવું
ડેવેમાણ. ત્રિં [દેં]
ઉલ્લંઘન કરતો
ડોઅ. પું [દેં]

લાકડાનો ચાટવો
ડોંગર. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 પર્વત, ચોરોને રહેવાનું સ્થાન, ડોલ દેશ નિવાસી
ડોંબ. પુઠ્ઠ [ડોમ્બ]
 મ્લેચ્છ દેશ વિશેષ, ડુંબ
ડોંબિલગ. ત્રિઠ્ઠ [ડોંમ્બલક]
 ડોંબિલ નામક દેશનો નિવાસી
ડોડિળી. સ્ત્રીઠ્ઠ [દેઠ]
 બ્રાહ્મણી
ડોડિળી. વિઠ્ઠ [ડોડિળી]
 એક બ્રાહ્મણી, તેને ત્રણ પુત્રીઓ હતી. તેણીએ જમાઈની
 પરીક્ષા કરવાની યુક્તિ તેમને સમજાવેલી
ડોય. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 લાકડાનો ચાટવો
ડોલ. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 મહુડાના ફૂલ, લોચન, આંખનો ડોળો,
ડોલ. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 એક ચતુરિન્દ્રિય જીવ, એક જંતુ-વિશેષ
ડોહલ. નઠ્ઠ [દોહલ]
 ગર્ભવતી સ્ત્રીને ગર્ભના પ્રભાવે જુદી જુદી ઇચ્છા થવી તે
 [ઢ]
ઢંક. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 ઢંક નામક પક્ષી, કાગડો
ઢંક. પુઠ્ઠ [ઢંક]
 ઢંક નામનો એક જૈન ઉપાસક
ઢંક. વિઠ્ઠ [ઠળ્ક]
 શ્રાવસ્તીનો એક કુંભાર, તેને ત્યાં **પિયદંસણા** તેના શિષ્યા
 સાથે રહેલ
ઢંકળ. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 માંકડ, ચાર ઇન્દ્રિયવાળા જીવની એક જાતિ
ઢંકુળ. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 એક જાતનું વાજિંત્ર
ઢંકુળસદ્. નઠ્ઠ [દેઠ]
 ઢંકણ નામના વાજિંત્રનાં શબ્દ
ઢંઢ. વિઠ્ઠ [ઢળ્ઢ]

વાસુદેવ **કળહ** ના પુત્ર તેણે દીક્ષા લીધી. ભઠ્ઠ અરિષ્ટ-
 નેમિના શિષ્ય થયા
 તેમને પૂર્વસંચિત કર્મને લીધે ભિક્ષા મળતી ન હતી.
 અલાભ પરીષદનું આ દ્રષ્ટાંત છે.
ઢંઢળ. વિઠ્ઠ [ઢળ્ઢળ]
 જુઓ 'ઢંઢ'
ઢંઢર. વિઠ્ઠ [ઢંઢર]
 દસપુર નગરનો એક શ્રાવક
ઢંઢર. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 અનુકરણ શબ્દ, ભાંભરો અવાજ
ઢંઢરસર. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 અવાજમાં ઢરઢર થાય તે
ઢંક. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 પક્ષી-વિશેષ
ઢંકળ. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 માંકડ, ખટમલ
ઢંકિય. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 ગર્જના
ઢંકુળ. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 ક્ષુદ્ર જંતુ વીશેષ
ઢંઢિઝળ. કૃઠ્ઠ [ઢંઢિઝળ]
 શોધવા માટે
ઢંક. પુઠ્ઠ [ઢંક]
 એક જળ પક્ષી
ઢેણિયાલગ. પુઠ્ઠ [દેઠ]
 મોર-પક્ષી વિશેષ
ઢેણિયાલિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [દેઠ]
 ઢેલ-પક્ષિણિ વિશેષ
 [ણ]
ણં. અઠ્ઠ [દેઠ]
 વાક્યાલંકાર, પ્રશ્નસૂચક અવ્યય
ણં. અઠ્ઠ [દેઠ]
 સ્વીકાર ઘોતક અવ્યય
ણુ. અઠ્ઠ [ણુ]
 નિંદાસૂચક અવ્યય,

વક્રોક્તિ, વિતર્ક પ્રશ્ન,
પુ. અં [નુ]
 વિકલ્પ-હેતુ-પ્રયોજન-અપમાન આદિ સૂચક અવ્યય
પહં. અં [દેં]
 વાક્યાલંકાર અથવા પાદપૂર્તિમાં વપરાતો એક અવ્યય-
 વિશેષ
પહવણ. નં [સ્વપન]
 સ્નાન કરાવવું
પહવિય. ત્રિં [સ્નાપિત]
 સ્નાન કરેલ
પહા. ધાં [સ્ના]
 સ્નાન કરવું
પહાઈત્તા. કૃં [સ્વપયિત્વા]
 સ્નાન કરીને
પહાણ. નં [સ્નાન]
 સ્નાન
પહાણ. ધાં [સ્ના]
 સ્નાન કરવું
પહાણપીઠ. નં [સ્નાનપીઠ]
 સ્નાન કરવા માટેની બેઠક
પહાણપીઠ. નં [સ્નાનપીઠ]
 જુઓ ઉપર
પહાણમંડવ. પું [સ્નાનમંડપ]
 સ્નાન કરવા માટેના મંડપ-વિશેષ
પહાણમલ્લિયા. ત્રિં [સ્નાનમલ્લિકા]
 માલતી ફૂલ
પહાણમલ્લિયાપુડ. ત્રિં [સ્નાનમલ્લિકાપુટ]
 માલતીના ફૂલનો પડો
પહાણિકા. સ્ત્રીં [સ્નાનિકા]
 સ્નાનક્રિયા
પહાણેત્તા. કૃં [સ્નાત્વા]
 સ્નાન કરીને
પહાત. ત્રિં [સ્નાત]
 સ્નાન કરેલ વ્યક્તિ
પહાય. ધાં [સ્વપય]

સ્નાન કરાવવું
પહાય. ત્રિં [સ્નાત]
 જેણે સ્નાન કરેલ છે તે
પહાયમાણ. કૃં [સ્નાત]
 સ્નાન કરતો
પહારુ. નં [સ્નાયુ]
 સ્નાયુ, શિરા, નસ, ધમની
પહારુણિ. સ્ત્રીં [સ્નાયુ]
 સ્નાયુ, માસતંતુ
પહારુણી. સ્ત્રીં [સ્નાયુ]
 જુઓ ઉપર
પહારુબંધન. નં [સ્નાયુબંધન]
 સ્નાયુનું બંધન
પહાવ. ધાં [સ્વપય]
 સ્નાન કરાવવું
પહાવિત. ત્રિં [સ્વપિત]
 જેને સ્નાન કરાવાયેલ છે તે
પહાવિયા. સ્ત્રીં [સ્નાપિકા]
 સ્નાન કરાવનારી દાસી
પહાવેત્તા. કૃં [સ્વપયિત્વા]
 સ્નાન કરાવીને
પહુસા. સ્ત્રીં [સ્તુષા]
 પુત્રવધુ

[ત]

ત. સં [તત્]
 તે, પેલુ
ત. સં [ત્વત્]
 તું, બીજો પુરુષ એક વચનનું એક સંબોધન
તઇય. અં [તદા]
 ત્યારે, તે સમયે
તઇયા. અં [તદા]
 ત્યારે, તે સમયે
તઇયા. સ્ત્રીં [તૃતીયા]
 ત્રીજ, પક્ષની ત્રીજી તિથિ, ત્રીજી વિભક્તિ
તઇવિધ. અં [તતિવિધ]

તેટલા પ્રકારે	એક જાતની વેલ, કાકડી, ચીભડું
તડ. નં [ત્રપુ]	તડસમિંજક. નં [દેં]
તડઓ, કલાઈ	ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ
તડઆગર. પું [ત્રપુઆકર]	તડસમિંજિયા. સ્ત્રીં [દેં]
તડયાની ખાણ	જુઓ ઉપર
તડખંડ. પું [ત્રપુખંડ]	તડસી. સ્ત્રીં [ત્રપુષી]
તડઆનો ટુકડો	કાકડી, વનસ્પતિ વિશેષ
તડગોલ. પું [ત્રપુગોલ]	તડ. અં [તતસ્]
તડયાનો ગોળો	ત્યારપછી
તડજ્જુય. નં [તદ્ઋજુક]	તડો. અં [તતસ્]
તેની સન્મુખ	ત્યારપછી
તડપાય. નં [ત્રપુપાત્ર]	તડોવમ. નં [તદુપમ]
તડઆ-કલાઈનું પાત્ર	તેના જેવો
તડબંધન. નં [ત્રપુબંધન]	તં. અં [તત્]
તડઆનું બંધન	વાક્યાલંકાર, કારણ, હેતુ
તડય. નં [ત્રપુક] જુઓ 'તડ'	તંજહા. અં [તદ્યથા]
તડયપત્ત. નં [ત્રપુકપાત્ર]	તે આ પ્રમાણે
જુઓ 'તડપાય'	તંડવ. ધાં [તાણ્ડવ્ય]
તડયપાય. નં [ત્રપુકપાત્ર]	નાચવું, નૃત્ય કરવું
જુઓ ઉપર	તંડવ. નં [તાણ્ડવ]
તડયબંધન. નં [ત્રપુકબંધન]	નૃત્ય, નાચ
તડઆનું બંધન	તંડુલ. પું [તણ્ડુલ]
તડયભંડ. નં [ત્રપુકભાણ્ડ]	ચોખા, ભાત
તડઆના વાસણ	તંત. નં [તન્ત્ર]
તડયભારગ. પું [ત્રપુકભારક]	શાસ્ત્ર, સિદ્ધાંત, સૂત્ર, વિદ્યા, તંતુ વાદ્ય
તડઆનો ભાર	તંત. ત્રિં [તાન્ત]
તડયભારય. પું [ત્રપુકભારક]	ખેદ પામેલ, ખિન્ન થયેલ
જુઓ ઉપર	તંતવગ. પું [તાન્ત્રવગ]
તડયરાસિ. સ્ત્રીં [ત્રપુકરાશિ]	ચાર ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ
તડઆનો ઢગલો	તંતવા. સ્ત્રીં [તાન્ત્રવક]
તડયલોહ. પું [ત્રપુકલોહ]	જુઓ ઉપર
તડઆનો લોભ	તંતિદ્વાણ. નં [તન્ત્રીસ્થાન]
તડયાગર. પું [ત્રપુકાકર]	તંતિ-વીણાદિ વગાડવાનું સ્થાન
તડઆની ખાણ	તંતિય. ત્રિં [તાન્ત્રિક]
તડસ. નં [ત્રપુસ]	વીણા વગાડનાર

તંતી. સ્ત્રી૦ [તન્ત્રીસ્થાન]

વીણા, તંતુવાદ્ય

તંતીઠાણ. ન૦ [તન્ત્રીસ્થાન]

વીણા વગાડવાનું સ્થાન-વિશેષ

તંતીસમ. ત્રિ૦ [તન્ત્રસમ]

વીણાના શબ્દ જેવું

તંતુ. પુ૦ [તન્તુ]

તાંતણા, દોરા, તાર

તંતુઝગય. ત્રિ૦ [તન્તુઝદ્રત]

તાંતણામાંથી બનેલ કે પેદા થયેલ

તંતુગય. ત્રિ૦ [તન્તુગત]

તાંતણાપણાને પ્રાપ્ત થયેલ

તંતુજ. ત્રિ૦ [તન્તુજ]

વસ્ત્ર, કંબલ

તંતુમય. ન૦ [તન્તુમય]

તાંતણાયુક્ત

તંતુવાય. પુ૦ [તન્તુવાય]

કપડાં વણનાર, વણકર

તંતુવાયસાલા. સ્ત્રી૦ [તન્તુવાયશાલા]

વણકર શાળા, વણાટ શાળા

તંદુલ. પુ૦ [તન્દુલ]

ચોખા, ભાત, એક લીલી વનસ્પતિ

તંદુલ. પુ૦ [તન્દુલ]

એ નામનો એક મત્સ્ય

તંદુલછિન્નગ. ત્રિ૦ [તન્દુલછિન્નક]

તંદુલ પ્રમાણ કકડા કરેલ

તંદુલમચ્છ. પુ૦ [તન્દુલમત્સ્ય]

ચોખાના દાણા જેવડો મત્સ્ય

તંદુલવાહ. ન૦ [તન્દુલવાહ]

એક દ્રષ્ટાંત-વિશેષ

તંદુલવેયાલિય. ન૦ [તન્દુલવૈચારિક]

એક (પ્રકીર્ણક) આગમસૂત્ર

તંદુલેજ્જગ. પુ૦ [તન્દુલીયક]

તાંદળજો, એક શાક

તંબ. ન૦ [તામ્ર]

તાંબુ, ધાતુની એક જાત

તંબકરોડય. ન૦ [તામ્રકરોડય]

તાંબાની કથરોટ કે થાલો

તંબખંડ. ન૦ [તામ્રખણ્ડ]

તાંબાનો ટુકડો

તંબગ. પુ૦ [તામ્રક]

એક ચઉરિબ્દિય જીવ

તંબગોલ. પુ૦ [તામ્રગોલ]

તાંબાનો ગોળો

તંબચ્છિ. સ્ત્રી૦ [તામ્રાક્ષિ]

તામ્રવર્ણ યુક્ત

તંવચ્છિકરણ. ત્રિ૦ [તામ્રીક્ષિકરણ]

તામ્રવર્ણ યુક્ત કરવું તે

તંબછિવાડિયા. સ્ત્રી૦ [તામ્રછિવાડિયા]

તામ્રવર્ણનું દ્રવ્ય વિશેષ, તાંબાનું ઢાંકણ

તંબનહ. ત્રિ૦ [તામ્રનખ]

તાંબાના જેવા લાલ નખવાળો

તંબપત્ત. ન૦ [તામ્રપાત્ર]

તાંબાનું પાત્ર-ઠામ

તંબપાય. ન૦ [તામ્રપાત્ર]

તાંબાનું પાત્ર-ઠામ

તંબબંધન. ન૦ [તામ્રબન્ધન]

તાંબાનું બંધન

તંબભરિય. ત્રિ૦ [તામ્રભરિત]

તાંબાથી ભરેલું

તંબભાર. પુ૦ [તામ્રભાર]

તાંબાનો ભાર

તંબરાસિ. પુ૦ [તામ્રરાશિ]

તાંબાનો ઢગલો

તંબલોહ. પુ૦ [તામ્રલોહ]

તાંબાનો લોભ

તંબાગર. પુ૦ [તામ્રાકર]

તાંબાની ખાપ

તંબિય. ન૦ [તામ્રિક]

પરિવ્રાજકને પહેરવા યોગ્ય ઉપકરણ વિશેષ

તંબોલ. ન૦ [તામ્બૂલ]

તાંબુલ-પન

તંબોલિમંડવગ. પુ૦ [તામ્બૂલિમંડવગ]

નાગરવેલનો માંડવો

તંબોલિમંડવય. પુ૦ [તામ્બૂલિમંડવગ]

જુઓ ઉપર

તંબોલીમંડવગ. પુ૦ [તામ્બૂલિમંડવગ]

જુઓ ઉપર

તંસ. ત્રિ૦ [ત્ર્યસન]

ત્રીકોણાકાર, ત્રણખૂણિયું

તક. ધા૦ [તક્ત]

તારુ કરેલ

તકારવગ્ગપવિભક્તિ. ન૦ [તકારવર્ગપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઇ નાટક

તક્ક. પુ૦ [તર્ક]

તર્ક, જ્ઞાન વિશેષ, વિચાર, ઉદાપોહ

તક્ક. ન૦ [તક્ક]

છાશ

તક્ક. ધા૦ [તર્કય]

તર્ક કરવો, વિચારવું

તક્કક. ત્રિ૦ [તર્કક]

તર્ક કરનાર

તક્કણવિત્તિ. ત્રિ૦ [તર્કણવૃત્તિ]

નટ, નઝાચાર્ય વગેરેનું કુળ

તક્કર. પુ૦ [તસ્કર]

ચોર

તક્કરઘર. ન૦ [તસ્કરગૃહ]

ચોરોને રહેવાનું ઘર

તક્કરઢાણ. ન૦ [તસ્કરસ્થાન]

ચોરને રહેવાનું સ્થાન પલ્લી

તક્કરત્તણ. ન૦ [તસ્કરત્વ]

ચોરપણું

તક્કરપ્પઓગ. પુ૦ [તક્કરપ્રયોગ]

શ્રાવકનાત્રીજા અણુવ્રતનો એક અતિચાર,

તક્કરપ્પઓગ. પુ૦ [તક્કરપ્રયોગ]

ચોરને પ્રેરણા કરવી તે

તક્કરબહુલ. ન૦ [તસ્કરબહુલ]

ચોરની બહુલતા

તક્કલિ. સ્ત્રી૦ [તક્કલિ]

વૃક્ષ વિશેષ

તક્કલિમત્થય. ન૦ [તક્કલિમસ્તક]

વૃક્ષ-વિશેષનો ગર્ભ

તક્કલિસીસ. ન૦ [તક્કલિશીર્ષ]

તક્કલીનો ગુચ્છો

તક્કા. સ્ત્રી૦ [તર્ક]

ઇહા પછી અને અવાય પૂર્વે થતો બુદ્ધિ વ્યાપાર, તર્ક, કલ્પના

તક્કિયાણં. કૃ૦ [તર્કયિત્વા]

તર્ક કરીને

તક્કોયણ. ન૦ [તક્કોદન]

છાસ-ભાત, છાસ યુક્ત એવો ભાત

તક્કણ. ન૦ [તક્કણ]

તક્કાળ, તે વખતે જ

તક્કણમેત્ત. ન૦ [તક્કણમાત્ર]

તક્કાળમાત્ર

તગર. પુ૦ [તગર]

તગર, એક સુગંધી દ્રવ્ય

તગરપુડ. પુ૦ [તગરપુટ]

તગરનો પડો

તગરમેલા. સ્ત્રી૦ [તગરમેલા]

તગર મેળવેલ છે તેવું કોઇ દ્રવ્ય-વિશેષ

તગરા. સ્ત્રી૦ [તગરા]

એક નદી

તગરાયડ. પુ૦ [તગરાયટ]

તગરા નામની નદીનો કિનારો

તગંધ. ન૦ [તદ્ગન્ધ]

તેની ગંધ

તગ્ગાહિ. પુ૦ [તદ્ગ્રાહિત]

આધાકર્માદિ આહાર વગેરે ગ્રહણ કરનાર

તચ્ચ. ત્રિ૦ [તથ્ય]

ત્રણ વખત
તચ્ચ. ત્રિં [ત્રિસુ]
 તથ્ય, સત્ય, વાસ્તવિક
તચ્ચસત્તરાઈંદિયા. સ્ત્રીં [તૃતીયસપ્તરાત્રિન્દિવા]
 સાત અહોરાત્રિનો એક અભિગ્રહ વિશેષ
તચ્ચસત્તરાઈંદિયા. સ્ત્રીં [તૃતીયસપ્તરાત્રિન્દિવા]
 ભિક્ષુની ત્રીજી પ્રતિમા
તચ્ચાવાય. પું [તથ્યવાદ]
 તત્ત્વવાદ, પરમાર્થ ચર્ચા
તચ્ચાવાય. પું [તથ્યવાદ]
 દ્રષ્ટિવાદ-એક આગમસૂત્ર
તચ્ચિત. ત્રિં [તચ્ચિત્]
 તેમાં-ભગવદ્ વચને ચિત્ત રાખનાર
તચ્છ. ધાં [તક્ષ્]
 છોલવું, પાતળું કરવું
તચ્છણ. નં [તક્ષણ]
 લાકડાદિને છોલવા
તચ્છિય. ત્રિં [તક્ષિત]
 છોલેલ-વેરેલ લાકડું
તચ્છિય. કૃં [તક્ષિત્વા]
 છોલીને-વેરીને
તચ્છેમાણ. કૃં [તક્ષત્]
 છોલતો
તજ્જ. ધાં [તર્જય્]
 તર્જના કરવી, તિરસ્કાર કરવો
તજ્જણ. નં [તર્જન]
 તર્જના, ઓળંભો તિરસ્કાર
તજ્જણા. સ્ત્રીં [તર્જના] જુઓ ઉપર
તજ્જયંત. કૃં [તર્જયત્]
 તર્જના કરતો, તરછોડતો
તજ્જાત. ત્રિં [તજ્જાત]
 સાધુને આપવા યોગ્ય દ્રવ્ય, તથાવિધ કુલ-આદિ દુષણ,
 ગુરુની સામે પ્રતિવાદ કરતા ગુરુએ કહેલ શબ્દો જ ગુરુને
 સંભળાવવા
તજ્જાતસંસદ્ઠકપ્પિય. ત્રિં [તજ્જાતસંસદ્ઠકલ્પિક]

'આપવાનું દ્રવ્ય તેથી ખરડાયેલા હાથ વગેરેથી આપે તો
 જ લેવું' એવો અભિગ્રહ ધરનાર
તજ્જાતિય. ત્રિં [તજ્જાતીય]
 તેમાંથી ઉત્પન્ન થયેલ
તજ્જાય. ત્રિં [તજ્જાત] જુઓ 'તજ્જાત'
તજ્જાયલેવ. પું [તજ્જાતલેવ]
 સાધુને આપવાના પદાર્થ વગેરેથી હાથ લેપાય તે
તજ્જાયસંસદ્ઠ. ત્રિં [તજ્જાતસંસદ્ઠ]
 સાધુને જે દ્રવ્ય આપવાનું હોય તે દ્રવ્ય વડે જ ખરડાયેલ
 હાથ
તજ્જાયસંસદ્ઠકપ્પિય. ત્રિં [તજ્જાતસંસદ્ઠકલ્પિક]
 જુઓ 'તજ્જાતસંસદ્ઠકપ્પિય'
તજ્જાયસંસદ્ઠચરગ. ત્રિં [તજ્જાતસંસદ્ઠચરક]
 જુઓ 'તજ્જાતસંસદ્ઠકપ્પિય'
તજ્જાયસંસદ્ઠચરય. ત્રિં [તજ્જાતસંસદ્ઠચરક]
 જુઓ ઉપર
તજ્જિજ્જમાણ. કૃં [તર્જ્યમાન]
 તર્જના કરતો
તજ્જિત્તા. કૃં [તર્જિયિત્વા]
 તર્જના કરીને
તજ્જિય. કૃં [તર્જિયિત્વા]
 તર્જના કરીને
તજ્જિય. ત્રિં [તર્જિત]
 તર્જના કરેલ, ભર્તિત, વંદનનો એક દોષ
તજ્જિવ. પું [તજ્જીવ]
 તે જીવ (જેનું આ શરીર છે)
તજ્જીવતસ્સરીરિય. નં [તજ્જીવતચ્છરીરિક]
 તે જીવ તે શરીર સંબંધિ
તજ્જેત્તા. કૃં [તર્જિયિત્વા]
 તર્જના કરીને
તજ્જેમાણ. કૃં [તર્જયત્]
 તર્જના કરતો
તજ્જોણિય. નં [તદ્યોનિક]
 તે-યોનિ સંબંધિ
તટ્ટ. નં [દેં]

સ્થળ	તળાવ, સરોવર
તટ્ટ. ત્રિં [તષ્ટ]	તડાગમહ. પું [તડાગમહ]
છોલેલ, પાતળું કરેલ	તળાવ સંબંધિ મહોત્સવ
તટ્ટ. નં [તસ્ત]	તડિ. સ્ત્રીં [તડિત્]
ત્રાસ પામેલ, ભય પામેલ, એક મુહૂર્ત-વિશેષ	વિજળી
તટ્ટદેવયા. પું [તટ્ટદેવતા]	તડિ. સ્ત્રીં [તડિ]
ચિત્રા નક્ષત્રના અધિષ્ઠાતા દેવતા	કિનારો, પડખું
તટ્ટવ. નં [તષ્ટવ]	તડિગ. પું [તટિક]
મુહૂર્ત વીશેષ	કાંઠો, ભેખડ
તટ્ટાણપત્ત. પું [તત્સ્થાનપ્રાપ્ત]	તડિગા. સ્ત્રીં [તલિકા]
તેજ સ્થાનને પ્રાપ્ત થયેલ	મોજડી, જોડું
તટ્ટાર. પું [તવષ્ટ]	તડિત. સ્ત્રીં [તડિત્]
ચિત્રા નક્ષત્રનો અધિષ્ઠાતા દેવતા	વિજળી
તટ્ટિ. વિશેં [તષ્ટિન્]	તડિતડિય. સ્ત્રીં [તડિત્તડિત્]
કૃશતાવાળો, પાતળું કરેલ	વિજળીની પેઠે વિસ્તાર પામેલ
તટ્ટુ. પું [તવષ્ટ]	તડી. સ્ત્રીં [તટી]
અહોરાત્રનું બારમું મુહૂર્ત, તક્ષક, નક્ષત્ર વિશેષનો અધિષ્ઠાયક	તટ, કિનારો
તડ. પું [તટ]	તટ્ટ. ધાં [તન્]
કિનારો, તીર, ઉચ્ચત પ્રદેશ, નદી આદિનો કિનારો	વિસ્તાર કરવો
તડઉડા. સ્ત્રીં [તટપુટા]	તટ્ટેત. કૃં [તન્વત્]
આવળ-એક વનસ્પતિ	વિસ્તારેલ
તડઉડાકુસુમ. નં [તટપુટાકુસુમ]	તળ. નં [તૃળ]
આવળ નામક વનસ્પતિ વિશેષના ફૂલ	ધાસ, ખડ
તડગડ. પું [દેં]	તળકટ્ટ. પું [તૃળકાષ]
આવળ-એક વનસ્પતિ	ધાસ અને લાકડું
તડતડંત. ત્રિં [તડતડાયમાન]	તળકૂડ. પું [તૃળકૂટ]
તડતડ કરતો	તરણાનો ઢગલો
તડતડા. સ્ત્રીં [તડતડા]	તળગ. નં [તૃળગ]
તડતડ અવાજ	એક જાતનું ધાસ,
તનડતડેંત. કૃં [તડતડાયમાન]	તળગ. નં [તૃળગ]
તડતડ કરતો	ધાસની બનેલી ચક્રાઈ કે સાદડી
તડવડા. સ્ત્રીં [દેં]	તળગિહ. નં [તૃળગૃહ]
આઉલ નામનું વૃક્ષ	તરણાનું ધર, ઝુંપડી
તડાગ. પું [તડાગ]	તળઘર. નં [તૃળઘર]
	જુઓ ઉપર
	તળચ્છન્ન. નં [તૃત્છન્ન]

ધાસથી ઢાંકેલ	એક પ્રકારની બાદર વનસ્પતિ
તળજોણિય. ન૦ [તળયોનક]	તળવળસ્સતિકાઇય. પુ૦ [તળવનસ્પાતકાયિક]
તળવનસ્પતિ સંબંધિ	બાદર વનસ્પતિ કાયનો એક ભેદ
તળડગલ. પુ૦ [તળડગલ]	તળવિંટિય. પુ૦ [તળવૃન્તક]
ધાસ-લાકડાના ટુકડા, કચરો	ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ
તળત્ત. ન૦ [તળત્વ]	તળવિહૂણ. વિશે૦ [તળવિહીન]
તળપણું	ધાસ રહિત
તળપાસય. ન૦ [તળપાશક]	તળસંથાર. ન૦ [તળસંસ્તારક]
તરણાનું બંધન	ધાસનો સંથારો
તળપીઢગ. ન૦ [તળપીઠક]	તળસંભવ. ન૦ [તળસમ્ભવ]
તરણાની બેઠક, ધાસની પથારી કે બાજોઠ	ધાસની ઉત્પત્તિ, ધાસમાંથી બનેલ
તળપુંજ. પુ૦ [તળપુજ્જ]	તળસાલા. સ્ત્રી૦ [તળશાલા]
તળનો ઢગલો	ધાસ રાખવાની જગ્યા
તળપ્પવેસ. ન૦ [તળપ્રવેશ]	તળસોલ્લિયા. સ્ત્રી૦ [દે૦]
તળખંડનું મૂળ	સફેદ ફૂલની એક વનસ્પતિ વિશેષ, મલ્લિકા
તળફાસ. પુ૦ [તળસ્પર્શ]	તળસૂય. પુ૦ [તળશૂક]
ધાસનો સ્પર્શ, એક પરીષદ-વિશેષ	તળનો અગ્રભાગ
તળફાસપરિસહ. પુ૦ [તળસ્પર્શપરીષદ]	તળહસ્થય. ન૦ [તળહસ્તક]
ધાસની શય્યામાં ધાસની અણી વગેરે ખુંચવાથી તથા કષ્ટને સહન કરવું તે, સાધુને બાવીશમાંનો એક પરીષદ	ખડનો પૂળો
તળભાર. પુ૦ [તળભાર]	તળહાર. પુ૦ [તળાહાર]
ધાસનો ભારો	ધાસ ખાઈને જીવનાર, ધાસ વેચનાર
તળમય. ત્રિ૦ [તળમય]	તળાહાર. પુ૦ [તળાહાર]
ધાસયુક્ત	તેઇન્દ્રિયજીવ વિશેષ, ધાસનો કીડો
તળમાલિયા. સ્ત્રી૦ [તળમાલિકા]	તળહા. સ્ત્રી૦ [તળ્હા]
તળની બનાવેલી માળા-વિશેષ	તળ્હા, લાલસા
તળમૂલ. ન૦ [તળમૂલ]	તળહાઇય. વિશે૦ [તળ્હિત]
તળખંડનું મૂળ	તળ્હાતુર, તરસ્થો
તળય. ન૦ [તળક]	તળહાઈ. સ્ત્રી૦ [તળ્હાદિ]
એક-ધાસ, ચદાઇ	તળ્હા વગેરે પરીષદ
તળરાસિ. પુ૦ [તળરાશિ]	તળહાગેહિ. સ્ત્રી૦ [તળ્હાગૃહ્ણિ]
ધાસનો ઢગલો,	તળ્હારૂપ ગૃહ્ણિ, લાલસા,
તળવળસ્સકાઇય. પુ૦ [તળવનસ્પાતકાયિક]	તળહાગેહિ. સ્ત્રી૦ [તળ્હાગૃહ્ણિ]
બાદર વનસ્પતિકાયનો એક ભેદ-વિશેષ	ગૌણ અદત્તાદાન
તળવળસ્સતિ. સ્ત્રી૦ [તળવનસ્પતિ]	તળહાહુહાવિમુક્ક. ત્રિ૦ [તળ્હાશુધાવિમુક્ક]

ભૂખ તરસથી મુક્ત થયેલ
તળહાતુર. ત્રિં [તુષાતુર]
 તરસ્યો થયેલ
તળહાદિત. ત્રિં [તૃષ્ણાદિત]
 તરસ્યો થયેલ
તળહાભિહત. ત્રિં [તૃષ્ણાભિહત]
 તૃષ્ણા વડે પીડિત હણાયેલો
તળહાસોસિયપાણ. ત્રિં [તૃષ્ણાશોષિતપ્રાણ]
 તરસથી જેના પ્રાણ સુકાઈ રહ્યા છે તે
તત. અં [તત્]
 સર્વનામ, સર્વલિંગવચનમાં વપરાતો અવ્યય
તત. નં [તત્]
 તાંતથી વાગે તે વીણા સારંગી વગેરે, એક જાતનો ઢોલ
તતગઈ. સ્ત્રીં [તતગતિ]
 એક ગામથી બીજે ગામ જતા સામે ગામ ન પહોંચે ત્યાં
 સુધી થતો ગતિનો વિસ્તાર તે
તતગતિ. સ્ત્રીં [તતગતિ]
 જુઓ ઉપર
તતિ. અં [તતિ]
 તેટલું
તતિવિહ. અં [તતિવિધ]
 તેટલા પ્રકારે
તતે. અં [તતસ્]
 ત્યારપછી
તતો. અં [તતસ્]
 ત્યારપછી
તતોવમ. નં [તદુપમ]
 તેના જેવું
તત્ત. નં [તત્ત્વ]
 રહસ્ય, સાર, તત્ત્વ, વસ્તુ, સત્યપદાર્થ, પરમાર્થ,
 યથાવસ્થિત, લોક-સ્વભાવ
તત્ત. નં [તત્ત્વ]
 જીવ-અજીવાદિ નવતત્ત્વ
તત્ત. ત્રિં [તપ્ત]
 તપેલ, ગરમ થયેલ

તત્તકવેલ્લુયભૂય. નં [તપ્તકવેલ્લુયભૂત]
 તપાવવાના વાસણરૂપ
તત્તજલા. સ્ત્રીં [તપ્તજલા]
 સુવચ્છ વિજયની એક અંતર નદી
તત્તડિય. નં [દેં]
 રંગેલ વસ્ત્ર
તત્તતવ. વિશેં [તપ્તતપસ્]
 કર્મોને તપાવે તેવું તપ કરનાર
તત્તતવણિજ્જ. નં [તપ્તતપનીય]
 તપાવેલું સોનું
તત્તનિવ્વુડ. ત્રિં [તપ્તનિર્વૃત્ત]
 તપીને અચિત્ત થયેલ
તત્તનિવ્વુડભોજ્જ. નં [તપ્તનિર્વૃત્તભોજિત્વ]
 તપીને અચિત્ત થયેલનું જ ભોજન કરનાર
તત્તફાસુય. નં [તપ્તપ્રાસુક]
 ગરમ કરેલ અચિત્ત પાણી
તત્તય. પું [તપ્તક]
 તપેલ
તત્તયલા. સ્ત્રીં [તપ્તજલા] જુઓ 'તત્તજલા'
તત્તરુહ. સ્ત્રીં [તત્ત્વરુચિ]
 તત્ત્વની રુચિ
તત્તલોહપથ. પું [તપ્તલોહપથ]
 તપેલ લોઢાના જેવો માર્ગ
તત્તવેઈ. વિં [તપ્તવત્તી]
 સુધોષ નગરના રાજા અજ્જુણ ની પત્ની (રાણી)
મદ્દનંદી-૨ તેનો પુત્ર હતો
તત્તાસમજોઈભૂય. વિશેં [તપ્તસમજ્યોતિર્ભૂત]
 સળગતા અગ્નિ સમાન
તત્તિ. સ્ત્રીં [તૃપ્તિ]
 સંતોષ
તત્તિ. સ્ત્રીં [તૃપ્તિ]
 તાપ, ક્રોધ
તત્તિય. વિશેં [તાવત્]
 તેટલું
તત્તિયમિત્ત. ત્રિં [તાવન્માત્ર]

તેટલું જ	તે પદાર્થ કે વસ્તુ
તત્તિલ. ત્રિં [તાવત્]	તદદ્વોવઉત્ત. ત્રિં [તદર્થોપયુક્ત]
તેટલું	તે વસ્તુમાં ઉપયોગવાળો
તત્તિવ્વજ્ઞવસાણ. ત્રિં [તત્તીગ્રાધ્યવસાન]	તદદ્વોવઓગ. ત્રિં [તદર્થોપયોગ]
તે આરંભ આદિમાં તીવ્ર અધ્યવસાયવાળો	તે વસ્તુનો ઉપયોગ
તત્તો. અં [તતસ્]	તદનુરૂવ. નં [તદનુરૂપ]
ત્યારપછી	તેના જેવું
તત્થ. અં [તત્ર]	તદન્નવત્થુત. ત્રિં [તદન્યવસ્તુક]
ત્યાં, તે સ્થાને	વાદીએ જે સાધનનો ઉપન્યાસ કરેલ હોય તેથી ભિન્ન
તત્થ. નં [તથ્ય]	વસ્તુ લઈને પ્રતિવાદી ઉત્તર આપે તે
સત્ય	તદન્નવચન. નં [તદન્યવચન]
તત્થ. ત્રિં [તસ્ત]	વ્યુત્પત્તિથી ભિન્ન અર્થને કહેનાર-રૂઢ શબ્દો
ત્રાસ પામેલ	તદપ્પિયકરણ. ત્રિં [તદર્પિતકરણ]
તત્થગત. ત્રિં [તત્રગત]	તેમાં મન-વચન-કાયાને અર્પણ કરનાર
ત્યાં ગયેલ	તદસ્સિય. નં [તદાશ્રિત]
તત્થગય. ત્રિં [તત્રગત]	તેનું આશ્રિત
ત્યાં ગયેલ	તદહુત્તમ. નં [તદાહતમ્]
તત્થવવકમ. વિશેં [તત્રાવક્રમ]	તેને બોલાવવું
તેથી ઉત્પન્ન	તદા. અં [તદા]
તત્થવિ. અં [તત્રાપિ]	ત્યારે
ત્યાં પણ	તદાનુરૂવ. ત્રિં [તદાનુરૂપ]
તત્થિમં. અં [તત્ર-ઇદમ્]	તેના જેવું
તે-આ	તદાવરણિજ્જ. નં [તદાવરણીય]
તત્થેવ. અં [તત્રૈવ]	તેને આવરક કર્મ
ત્યાં જ	તદાહાર. પું [તદાધાર]
તથાગત. પું [તથાગત]	પૃથ્વી આદિનો આધાર જેને છે તે
ભવભ્રમણથી નીકળેલ, ભવભ્રમણથી નિવૃત્ત થયેલ-અરિહંતાદિ	તદુભય. ત્રિં [તદુભય]
તથાવેદ. પું [તથાવેદ]	તે-બે
તે પ્રકારે વેદવું	તદુભયપઙ્કિય. નં [તદુભયપ્રતિષ્ઠિત]
તદજ્ઞવસાણ. ત્રિં [તદધ્યવસાન]	તે -ધનોદધિ-ધનવાત એ બંને ઉપર રહેલ એવું
તેમાં-આરંભ ક્રિયામાં જેનું ચિત્ત રહેલું છે તે	તદુભયપ્પઓગનિવ્વત્તિય. ત્રિં [તદુભયપ્રયોગનિર્વર્તિત]
તદજ્ઞવસિય. ત્રિં [તદધ્યવસિત]	તે બેના પ્રયોગ-વ્યાપારથી ઉત્પન્ન થયેલ
તેમાં-આરંભ ક્રિયાદિમાં ચિત્ત રાખેલ	તદુભયભવિય. નં [તદુભયભવિક]
તદદ્ઢ. પું [તદર્થ]	આ ભવ અને પરભવ બંનેના જનાર
	તદુભયભવિયનાણ. નં [તદુભયભવિકજ્ઞાન]

આ ભવ અને પરભવામાં જનારું જ્ઞાન
તદુભયાગમ. નં [તદુભયાગમ]
 અનંતર અને પરંપર એ બંને આગમ
તદુભયારંભ. ત્રિં [તદુભયારંભ]
 આરંભ પોતે કરે અને બીજા પસે પણ કરાવે તે
તદુભયારિહ. પું [તદુભયારિહ]
 તે -આલોચના અને
 પ્રાયશ્ચિત્તને બંનેને યોગ્ય
તદેગદેસ. પું [તદેગદેસ]
 તેનો એક ભાગ
તદ્દ્વોવઉત્ત. નં [તદર્થોપયુક્ત]
 તે અર્થને ઉપયુક્ત
તદ્વસમાણવર્ણય. પું [તદ્વસમાણવર્ણય]
 તે દ્રવ્ય સમાન વર્ણ
તદ્દિદ્વિય. પું [તદ્દિદ્વિય]
 તે દ્રષ્ટિવાળો
તદ્દિવસ. પું [તદ્દિવસ]
 તે જ દિવસ
તદ્દેવસિય. ત્રિં [તદ્દેવસિક]
 તે દિવસ સંબંધિ
તદ્દેસ. પું [તદ્દેસ]
 તેનો એક ભાગ
તદ્દોસિ. ત્રિં [ત્વગદોષિન્]
 ચામડી દોષયુક્ત
તદ્દિતનામ. નં [તદ્દિતનામન્]
 તદ્દિત પ્રત્યય વડે બનેલ નામ
તદ્દિતય. ત્રિં [તદ્દિતય]
 તદ્દિતથી બનેલ
તદ્દિય. પું [તદ્દિય]
 અપત્યાદિ અર્થ બતાવનાર પ્રત્યય
તથારૂવ. અં [તથારૂવ]
 તેના જેવું
તનુ. વિશેં [તનુ]
 પાતળું, કૃશ, દુર્બળ,
 અલ્પ, નાનો, સૂક્ષ્મ

તનુઅંગ. વિશેં [તનુઅંગ]
 પાતળા અંગવાળો
તનુઈ. સ્ત્રીં [તનુઈ]
 નાજૂક અંગવાળી, પૃથ્વી-વિશેષ, સિદ્ધશિલા
તનુક. વિશેં [તનુક]
 સૂક્ષ્મ, નાનું, સ્વલ્પ, દરિદ્રી, યાચક, અગ્રભાગ, ગરીબ
તનુજ. વિશેં [તનુજ]
 શરીરથી ઉત્પન્ન થયેલ
તનુતનુ. સ્ત્રીં [તનુતનુ]
 સિદ્ધશિલા
તનુતનહ. સ્ત્રીં [તનુતનહ]
 સિદ્ધશિલા
તનુફરિસ. પું [તનુસ્પર્શ]
 શરીરનો સ્પર્શ
તનુય. વિશેં [તનુય]
 જુઓ 'તનુજ'
તનુય. વિશેં [તનુય]
 જુઓ 'તનુક'
તનુયતર. વિશેં [તનુયતર]
 અતિસૂક્ષ્મ, અતિઅલ્પ, અતિ ગરીબ
તનુયતરી. સ્ત્રીં [તનુયતરી]
 અતિ પાતળી સ્ત્રી
તનુયર. ત્રિં [તનુયર]
 અતિ સૂક્ષ્મ
તનુયરી. સ્ત્રીં [તનુયરી]
 સિદ્ધ શિલા
તનુવાત. પું [તનુવાત]
 ઘનવાતનો આધાર ભૂત વાયુ, બાદર વાયુકાયનો એક ભેદ
તનુવાય. પું [તનુવાય]
 જુઓ ઉપર
તનુવાયવલય. નં [તનુવાયવલય]
 વલયાકારે રહેલ તનુવાત
તનુસરીર. નં [તનુસરીર]
 સૂક્ષ્મ શરીર

તનુસોલ્લિય. ન૦ [તનુસોલ્લિક]

માલતીનું ફૂલ

તનૂ. સ્ત્રી૦ [તનૂ]

શરીર, કાયા,

તનૂ. સ્ત્રી૦ [તનૂ]

ઈષ્ટપ્રાગ્ભાર પૃથ્વી

તનૂ. સ્ત્રી૦ [તન્વી]

નાજુક અંગવાળી સ્ત્રી

તનૂઅરી. સ્ત્રી૦ [તનૂતરી]

સિદ્ધ શિલા

તન્નિવેસણ. વિશે૦ [તન્નિવેશન]

તેમાં-ગુરુકૂળ વાસમાં રહેનાર

તન્નિસ્સિય. ત્રિ૦ [તન્નિઃશ્રતિ]

તેને આશ્રિને રહેલ

તન્નીસા. સ્ત્રી૦ [તન્નિશ્રા]

તેની -નિશ્રા

તપ્પ. ધા૦ [તૃપ્ત]

તપ્ત કરવું

તપ્પ. પુ૦ [તપ્ર]

નાની નૌકા, હોડકું, તરાપો

તપ્પ. ધા૦ [તપ્]

તપ કરવો, ગરમ થવું

તપ્પણસ. પુ૦ [તપ્પદેશ]

તેનો એક બારીકમાં બારીક અંશ કે જેના એકના બે ભાગ થઈ શકે નહીં

તપ્પઓસિ. વિશે૦ [તપ્પદોષિન્]

તે પ્રભૂત દોષોથી યુક્ત

તપ્પક્ષિય. ત્રિ૦ [તપ્પાક્ષિક]

તેના પક્ષવાળો, સંવિઝ પાક્ષિક

તપ્પક્ષિયુવાસગ. ત્રિ૦ [તપ્પાક્ષિકપાસક]

તેના સંવિઝ પક્ષનો ઉપાસક

તપ્પક્ષિયુવાસિયા. સ્ત્રી૦ [તપ્પાક્ષિકઉપાસિકા]

તેના સંવિઝ પક્ષની ઉપાસિત

તપ્પક્ષિયસાવય. પુ૦ [તપ્પાક્ષિકશ્રાવક]

તેના-સંવિઝ પક્ષનો શ્રાવક

તપ્પક્ષિયસાવિયા. સ્ત્રી૦ [તપ્પાક્ષિક-શ્રાવિકા]

તેના સંવિઝ પક્ષની શ્રાવિક

તપ્પચ્ચઇય. ત્રિ૦ [તપ્પત્યયિક]

તત્કારણિક, તન્નિમિત્તક

તપ્પચ્ચય. પુ૦ [તપ્પત્યય]

તેનું જ્ઞાન

તપ્પઢિરૂવગવવહાર. પુ૦ [તપ્પતિરૂપક-વ્યવહાર]

તેના જેવો વ્યવહાર-પ્રવૃત્તિ

તપ્પઢમતા. સ્ત્રી૦ [તપ્પથમતા]

સૌથી પહેલા શરૂઆત

તપ્પઢમયા. સ્ત્રી૦ [તપ્પથમતા]

જુઓ ઉપર

તપ્પણ. ન૦ [તર્પણ]

એક ઉપકરણ, સાથવો

તપ્પણ. ન૦ [તર્પણ]

તેલ આદિ સ્નિગ્ધ પદાર્થ

તપ્પણલોઢિય. ન૦ [તર્પણલોઢિત]

પાણી વડે લોંદા જેવો બનાવેલ સાથવો

તપ્પત્તિય. ન૦ [તપ્પત્યય]

તે નિમિત્ત

તપ્પભિઢ. અ૦ [તપ્પભૃતિ]

ત્યારથી માંડીને

તપ્પભિતિ. અ૦ [તપ્પભૃતિ]

ત્યારથી માંડીને

તપ્પય. પુ૦ [તપ્પયક]

શય્યા પર જનાર, સુનાર

તપ્પરિણિત. ત્રિ૦ [તપ્પરિણિત]

તેનું પરીણત થયેલું

તપ્પાઉગ્ગ. ત્રિ૦ [તપ્પાયોગ્ય]

તેને યોગ્ય

તપ્પુરવકાર. પુ૦ [તપ્પુરસ્કાર]

તેને-આચાર્યાદિકને અગ્રેસર તરીકે માનવા તે

તપ્પુરિસ. પુ૦ [તપ્પુરુષ]

તપ્પુરુષ નામક સમાસ

તપ્પભવ્વખણ. ન૦ [તપ્પદ્વક્ષણ]

તેનું ભક્ષણ
તબ્ભત્તિગ. ત્રિં [તદ્ભક્તિક]
 તેનો સેવક
તબ્ભત્તિય. વિશેં [તદ્ભક્તિક]
 તેનો સેવક
તબ્ભવ. પું [તદ્ભવ]
 તે ભવ, વર્તમાન ભવ
તબ્ભવમરણ. નં [તદ્ભવમરણ]
 મરણનો એક ભેદ, તે ભવ સંબંધિ મરણ
તબ્ભવવેયણિજ્જ. નં [તદ્ભવવેદનીય]
 તે જ ભવે વેદના યોગ્ય
તબ્ભારિય. ત્રિં [તદ્ભારિક]
 દાસ, નોકર
તબ્ભાવનાભાવિય. વિશેં [તદ્ભાવનાભાવિત]
 તે અનુષ્ઠાન-ભાવના વડે ભાવિત
તમ. પું [તમસ્]
 અંધકાર, મોહ, અજ્ઞાન
તમંતમ. પું [તમસ્તમસ્]
 સાતમી નરકપૃથ્વી, તેનો જીવ
તમંધકાર. પું [તમોન્ધકાર]
 ધોર અંધકાર
તમંધયા. નં [તમોન્ધત્વ]
 ધોર અંધત્વ, અત્યંત અજ્ઞાન
તમતમપ્પમા. સ્ત્રીં [તમસ્તમ:પ્રમા]
 સાતમી નરક,
તમતમપ્પમા. સ્ત્રીં [તમસ્તમ:પ્રમા]
 સાતમી નરક પૃથ્વીનું ગોત્ર
તમતમા. સ્ત્રીં [તમસ્તમા]
 ગાઢ અંધકારવાળી સાતમી નરક-પૃથ્વી
તમતમય. પું [તમસ્તમાજ]
 સાતમીનરકમાં ઉત્પન્ન, સાતમી નરકના જીવ
તમપજ્જલણ. ત્રિં [તમ:પ્રજ્વલન]
 અજ્ઞાન રૂપ અંધકારને લીધે ક્રોધાદિ અગ્નિથી બળનાર
તમપટલ. નં [તમ:પટલ]
 જ્ઞાનાવરણરૂપ ઢાંકણ, અંધકાર સમૂહ

તમપ્પમા. સ્ત્રીં [તમ:પ્રમા]
 છઠ્ઠી નરક પૃથ્વી
તમપ્પવિટ્ઠ. ત્રિં [તમ:પ્રવિટ્ઠ]
 અંધકારમાં પ્રવેશેલ
તમબલ. ત્રિં [તમોબલ]
 સમદાચારી, તસ્કર
તમબલપલજ્જણ. પું [તમોબલપ્રલજ્જન]
 તમોબળથી રક્ત,
તમબલપલજ્જણ. પું [તમોબલપ્રલજ્જન]
 ઉદ્ભૂત પુરુષોનો સમૂહ
તમસ. પું [તમસ્]
 અંધકાર
તમા. સ્ત્રીં [તમા]
 છઠ્ઠીનરક પૃથ્વી,
તમા. સ્ત્રીં [તમા]
 નિચી દિશાનું નામ
તમાય. પું [તમાજ]
 છઠ્ઠીન નરકના જીવ
તમાલ. પું [તમાલ]
 તમાલનું ઝાડ
તમાલપત્ત. નં [તમાલપત્ર]
 તમાલવૃક્ષના પાન
તમિસ. નં [તમિસ્ન]
 અંધારું
તમિસંધયાર. પું [તમિસ્નન્ધકાર]
 ગાઢ અંધકાર
તમિસગુહા. સ્ત્રીં [તમિસ્નગુફા]
 એક ગુફા
તમિસગુહાકૂડ. પું [તમિસ્નગુફાકૂટ]
 એક કૂટ
તમુકાય. પું [તમસ્કાય]
 અરુણવર સમુદ્રમાંના પાણીના સૂક્ષ્મપરિણામ રૂપ
 અંધકારસમૂહ
તમુક્કાઈય. પું [તમસ્કાયિક]
 તમસ્કાય કરનાર દેવ, તમસ્કાય સંબંધિ

તમુવકાત. પું [તમવકાય]

જુઓ 'તમુકાય'

તમુવકાય. પું [તમસ્કાય]

જુઓ 'તમુકાય'

તમુય. પું [તમસ્કાય]

જુઓ 'તમુકાય'

તમૂયત્ત. નં [તન્મૂકત્વ]

જાતિ મુંગાપણું

તમોકાસિય. ત્રિં [તમઃકાષિક]

ખરી હકીકતનો ઢાંક પછેડો કરનાર

તમોરૂવત્ત. નં [તમઃરૂપત્વ]

તમસ્કાય, તમસ્ રૂપપાણું

તમ્મણ. ત્રિં [તન્મનસ્]

તે વિષયમાં પરોવાયેલ મન

તમ્મય. ત્રિં [તન્મય]

તન્મય, તે સ્વરૂપ

તમ્મુત્તિ. સ્ત્રીં [તન્મુક્તિ]

સર્વસંગ-ઉપાધિથી છુટા થવું

તમ્મુત્તિય. પું [તન્મુક્તિક]

સર્વસંગ-ઉપાધિથી મુક્ત થયેલ

તમ્મુદઅ. વિં [તન્મોદક]

રાજગૃહીનો એક અન્યતીર્થિક ગાથાપતિ ('નમ્મુદઅ' ને બદલે 'તમ્મુદઅ' છપાયું હોય તેમ લાગે છે.)

તમ્મૂલ. નં [તન્મૂલ]

તેનું મૂલ કારણ

તમ્મેત્ત. ત્રિં [તન્માત્ર]

તેટલું જ

તમ્મેયય. નં [તન્માત્રજ]

પાંચ તન્માત્રથી ઉત્પન્ન થયેલું આકાશ આદિ પાંચ મહાભૂત

તમ્મોત્તિય. પું [તન્મુક્તિક] જુઓ 'તમ્મુત્તિય'

તમ્હા. અં [તસ્માત્]

તેટલા માટે, તેથી

તય. ત્રિં [ત્વક]

તાડુ કહેલ

તય. સ્ત્રીં [ત્વચ્]

તજ, તેજાનાની એક જાત, ત્વચા, છાલ

તય. નં [ત્રય]

ત્રણનો સમૂહ

તય. ત્રિં [તત્ક]

તાડું

તય. ત્રિં [તક]

તે

તય. અં [તત]

તો

તયંત. નં [ત્વગન્ત]

ત્વચાને છેડે

તયવ્ઘાય. પું [ત્વવ્ઘાદ]

ચામડીને ખાનાર એક કીડો

તયજોણિય. નં [ત્વગ્યોનિક]

તજ-નામક વનસ્પતિ-યોનિ સંબંધિ

તયણંતર. નં [તદનન્તર]

ત્યાર પછી

તયણુ. વિશેં [તદનુ]

તેની પાછળ

તયણુરૂવ. વિશેં [તદનુરૂવ]

તેને અનુસાર

તયણ્ણમણ. નં [તદન્યમનસ્]

તેનાથી અન્ય વસ્તુમાં મન લાગવું તે (ન્યાય

પરિભાષામાં કહીએ તો ઘટને બદલે પટમાં મન લાગવું)

તયણ્ણવત્થુક. પું [તદન્યવસ્તુક]

ઉદાહરણનો એક પ્રકાર

તયત્ત. નં [ત્વકત્વ]

ત્વચાપણું

તયપ્પમાણ. નં [ત્વક્પ્રમાણ]

ત્વાચા પ્રમાણ

તયપ્પમાણમેત્ત. નં [ત્વક્પ્રમાણમાત્ર]

ત્વચા પ્રમાણ માત્ર

તયસ્સિય. ત્રિં [તદાશ્રિત]

તેને આશ્રિને રહેલ

તયહુત્ત. પુઠ [તદાહત]

તેને જ જોતો

તયા. સ્ત્રીઠ [ત્વચ્]

ત્વયા, ચામડી, તૃણ વનસ્પતિનો એક પ્રકાર

તયા. અઠ [તદા]

ત્યારે, તે વખતે

તયાણુગ. ત્રિઠ [તદનુગ]

તેના જેવું

તયાનંતર. અઠ [તદનન્તર]

ત્યાર પછી

તયાનુરૂવ. ત્રિઠ [તદનુરૂપ]

તેને અનુરૂપ

તયાપાનય. નઠ [તવક્પાનક]

ઝાડની છાલનું પાણી

તયાભોયણ. નઠ [ત્વગ્ભોજન]

ઝાડની છાલનું ભોજન

તયામંત. ત્રિઠ [ત્વગ્વત્]

ચામડી કે છાલવાળું

તયાવરણ. નઠ [તદાવરણ]

તેના આત્માના આવરણ રૂપ જ્ઞાનાવરણીયાદિ કર્મ

તયાવરણિજ્જ. નઠ [તદાવરણીય] જુઓ ઉપર

તયાવરણિજ્જકમ્મ. નઠ [તદાવરણીયકર્મન્]

જુઓ ઉપર

તયાવિસ. પુઠ [ત્વવિષ]

ચામડી માત્રના સ્પર્શથી ઝેર ચઢે તેવો સ્પર્શ

તયાસુખ. નઠ [ત્વક્સુખ]

ચામડીને સુખરૂપ

તયાસુહ. નઠ [ત્વક્સુખ]

જુઓ ઉપર

તયાહાર. પુઠ [ત્વગાહાર]

ઝાડની છાલનો આહાર કરનાર-તાપસ વિશેષ

તર. ધાઠ [ત્વ]

તરવું, ઉલ્લંઘવું, પાર પામવું

તર. પુઠ [તર]

દૂધ વગેરે ઉપર જે તર હોય તે

તરંગ. પુઠ [તરંગ]

તરંગ, મોજા

તરંગભંગુર. નઠ [તરંગભંગુર]

તરંગભંગુર

તરંગવર્ડ. વિઠ [તરંગવર્તી]

એક સાંપ્રદાયિક કથા

તરંગવતિકાર. પુઠ [તરંગવતીકાર]

તરંગવતી નામક કથાગ્રંથને બનાવનાર

તરગ. વિશેઠ [તરક]

તરનાર, પાર પામનાર

તરચ્છ. પુઠ [તરક્ષ]

દીપડો, વાઘની એક જાત

તરક્ષી. સ્ત્રીઠ [તરક્ષી]

વાઘણ

તરણ. નઠ [તરણ]

તરવું, તે, પાર પામવું તે

તરણિ. સ્ત્રીઠ [તરણિ]

નાવ, વહાણ

તરતમ. ત્રિઠ [તરતમ]

ન્યૂનાધિક ભાવવાળો

તરમલ્લિ. ત્રિઠ [તરોમલ્લિ]

વેગ ધારણ કરનાર

તરમલ્લિહાયણ. ત્રિઠ [તરોમલ્લિ]

વેગથી દોડી શકે તે અવસ્થાને પ્રાપ્ત થયેલ ઘોડા-બળદ વગેરે

તરમાણ. કૃઠ [તરત્]

તરતો, પર કરતો

તરય. ત્રિઠ [તરક]

તરનાર

તરલ. ત્રિઠ [તરલ]

ચંચળ

તરિડ. કૃઠ [તરિતુમ]

તરવા માટે

તરિડં. કૃઠ [તીર્ત્વા]

તરીને

તરિઝં. કૃં [તરિઝમ્]

તરવા માટે

તરિઝકામ. ત્રિં [તરિઝકામ]

તરવાની ઇચ્છાવાળો

તરિત. અં [તરિત]

શીઘ્ર, જલ્દી

તરિત્તે. ત્રિં [તરીતવ્ય]

તરવા યોગ્ય

તરિત્તા. કૃં [તરિત્તા]

તરીને, પાર કરીને

તરિત્તુ. કૃં [તરીત્ત્વા]

તરીને, પાર કરીને

તરિયવ્વ. ત્રિં [તરિયવ્ય]

તરવા યોગ્ય

તરી. સ્ત્રીં [તરી]

તરવાનું સાધન, નાવ

તરુ. પું [તરુ]

વૃક્ષ, ઝાડ

તરુકાલ. પું [તરુકાલ]

વનસ્પતિ કાળ,

અનંતકાળ સમયનું એક માપ

તરુણ. ત્રિં [તરુણ]

યુવાન, તાજું

તરુણગ. ત્રિં [તરુણક]

નવું, તાજું

તરુણય. ત્રિં [તરુણક]

નાનો બાળક

તરુણાદિચ્ચ. પું [તરુણાદિત્ય]

સવારના પહરનો તાજો ઉગેલો સૂર્ય

તરુણી. સ્ત્રીં [તરુણી]

યુવાન સ્ત્રી

તરુણિયા. સ્ત્રીં [તરુણિકા]

કાચી વનસ્પતિ

તરુણી. સ્ત્રીં [તરુણી]

યુવાન સ્ત્રી

તરુણીપડિવ્વકમ. નં [તરુણીપ્રતિકર્મન્]

સ્ત્રીને શોભાવવાનું વિજ્ઞાન

તરુપવ્વંદણ. નં [તરુપ્રસ્કન્દન]

ઝાડ ઉપરથી પડીને શોભાવવાનું વિજ્ઞાન

તરુપવ્વંદોલગ. ત્રિં [તરુપક્ષાન્દોલક]

ઝાડ ઉપરથી પડીને મારનાર,

એક પ્રકારનું બાળ મરણ

તરુપડણ. નં [તરુપતન]

ઝાડ ઉપરથી પડીને મરવું તે, એક બાળમરણ

તરુપડણઢાણ. નં [તરુપતનસ્થાન]

ઝાડ ઉપરથી પડીને મરવાનું સ્થાન

તરુપડિયગ. પું [તરુપતિતક]

ઝાડ ઉપરથી પડનાર

તરેત્તા. કૃં [તરીત્તા]

તરીને, પાર કરીને

તરુવર. પું [તરુવર]

મોટું ઝાડ

તરુસંપયા. સ્ત્રીં [તરુસમ્પદા]

વૃક્ષની સંપત્તિ

તલ. પું [તલ]

હાથનું તળીયું, હથેળી, મધ્યખંડ, ભૂમિતલ

તલ. ધાં [તલ્]

તળવું, ભુંજવું

તલઓડા. સ્ત્રીં [ત્રપુટી]

વનસ્પતિ-વિશેષ, એલચી

તલગ. પું [તલક]

ઝાડનું વૃક્ષ

તલઢાણ. નં [તલસ્થાન]

તળનું સ્થાન

તલઠાણ. નં [તલસ્થાન]

તળનું સ્થાન

તલણ. નં [તલન]

તળેલ, ભુંજેલ

તલતાલ. પું [તલતાલ]

ગીતના તાલ પ્રમાણે હાથની તાળીનો અવાજ

તલપત્ત. ન૦ [તલપત્ર]

તાલ વૃક્ષના પાન

તલપ્પમાણમેત્ત. ન૦ [તલપ્રમાણમાત્ર]

તાલવૃક્ષ પ્રમાણ માત્ર

તલફલ. ન૦ [તલફલ]

તાલ વૃક્ષના ફળ

તલભંગય. ન૦ [તલભઙ્ગક]

ભુજામાં પહેરવાનું એક આભૂષણ

તલવર. પુ૦ [તલવર]

રાજા દ્વારા વિશેષ સંમાનિત ગૃહસ્થ, કોટવાલ, તલાટી, નગર રક્ષક

તલવરત્ત. ન૦ [તલવર]

તલવર પદ્મ

તલસંપુટ. ન૦ [તલસમ્પુટ]

તાલ વૃક્ષના સૂકા પાંદડાનો પડો

તલાગ. પુ૦ [તડાગમહ]

તળાવ

તલાગભેયણ. ન૦ [તડાગભેદન]

તળાવ ગાળવું

તલાગમહ. પુ૦ [તડામગહ]

તળાવ મહોત્સવ

તલાય. પુ૦ [તડાગ]

તળાવ

તલિઅ. ત્રિ૦ [તલિક]

જોડાં, પગરખાં

તલિઆ. સ્ત્રી૦ [તલિકા]

તળાઈ, તળાવળી

તલિણ. ત્રિ૦ [તલિન]

પતળું, ઝીણું

તલિમ. ન૦ [તલિમ]

શય્યા, પલંગ વગેરે

તલિય. ત્રિ૦ [તલિત]

તળેલ, ભુંજેલ

તલેત્તા. કૃ૦ [તલિત્વા]

તળીને, ભુંજીને

તલ્લિચ્છ. ત્રિ૦ [તલ્લિપ્સ]

તેની ઇચ્છાવાળું

તલ્લેસ. વિશે૦ [તલ્લેશ્ય]

તે સંબંધિ લેશ્યા

તલ્લેસા. સ્ત્રી૦ [તલ્લેશ્યા]

જુઓ ઉપર

તલ્લેસ્સ. વિશે૦ [તલ્લેશ્ય]

જુઓ ઉપર

તવ. પુ૦ [તપસ્]

તપ, જેનાથી કર્મનો ક્ષય થાય તે તપ, અનશન આદિ બાર ભેદ

તવ. પુ૦ [તપ]

તપ નામનું પ્રાયશ્ચિત્ત, પ્રાયશ્ચિત્તના દશભેદમાંનો એક ભેદ

તવ. ધા૦ [તપ્]

તપવું, તપ કરવો

તવઅગ્નિ. પુ૦ [તપાગ્નિ]

તપરૂપ અગ્નિ જે કર્મોને બાળી નાખે

તવઅમદ. ત્રિ૦ [તપ-અમદ]

તપના મદથી રહિત

તવડયાર. ન૦ [તપાતિચાર]

તપના વિષયમાં લાગેલા દોષ-અતિચાર વિશેષ

તવગ. ત્રિ૦ [તપક]

તપ કરનાર

તવગવ્વિય. ત્રિ૦ [તપવર્વિત]

તપના વિષયમાં અભિમાન કરનાર

તવગુણ. પુ૦ [તપોગુણ]

તપના ગુણ-આચાર

તવચરણ. ન૦ [તપચરણ]

તપ અને ચારિત્ર

તવણ. પુ૦ [તપન]

સૂર્ય

તવણિજ્જ. ન૦ [તપનીય]

તપવેલ સોનું

તવણિજ્જઝજ્જલ. ન૦ [તપનીયઝજ્જલ]

તપાવેલ સોના જેવું ઉજ્જવળ
તવણિજ્જકૂડ. પુઠ [તપનીયકૂટ]
 જંબુદ્વીપના રૂચક પર્વતનું એક કૂટ
તવણિજ્જમય. નઠ [તપનીયમય]
 તપાવેલા સોના રૂપ
તવણિજ્જામય. નઠ [તપનીયમય]
 જુઓ ઉપર
તવણીય. ત્રિઠ [તપનીય]
 તપવા યોગ્ય
તવતણુયંત. નઠ [તપતનુકજ્ઞ]
 તપથી કૃશ થયેલ કાયા
તવતેણ. ત્રિઠ [તપસ્તેન]
 તપસંબંધિ જુદું બોલનાર, તપનો ચોર
તવતેયસિરીય. સ્ત્રીઠ [તપતેજસ્ત્રીક]
 તપના તેજ રૂપ લક્ષ્મી
તવનિયમ. પુઠ [તપનિયમ]
 નિયંત્રિત તપ, તપ અને નિયમ
તવનેહપાન. નઠ [તપસ્નેહપાન]
 તપરૂપી સ્નિગ્ધ પાન
તવપડિમા. સ્ત્રીઠ [તપપ્રતિમા]
 તપ-પ્રતિજ્ઞા
તવપોય. પુઠ [તપપોત]
 તપરૂપી જહાજ
તવપ્પહાણ. ત્રિઠ [તપ:પ્રધાન]
 તપમાં પ્રધાન, ઉત્તમતપ
તવભૂમિ. સ્ત્રીઠ [તપેભૂમિ]
 તપભૂમિ, જ્યાં તપ કરાયો હોય તે સ્થાન
તવબલ. નઠ [તપોબલ]
 તપનું સામર્થ્ય,
 દશપ્રકારના બળમાંનું એક બળ
તવમગ્ગગડ. સ્ત્રીઠ [તપોમાર્ગગતિ]
 ઉત્તરજ્ઞાનયણ સૂત્રનું એક અધ્યયન
તવમય. પુઠ [તપોમદ]
 તપનો મદ
તવય. પુઠ [તપક]

તપ કરનાર, તાવડો
તવવિનય. પુઠ [તપોવિનય]
 તપ વડે અજ્ઞાનને હરે અને મોક્ષને આપે તે વિનય
તવવિસય. પુઠ [તપોવિષય]
 તપનો વિષય
તવવિસિદ્ધયા. સ્ત્રીઠ [તપોવિશિષ્ટતા]
 તપ સંબંધિ વિશેષતા
તવવિહીણયા. સ્ત્રીઠ [તપોવિહીનતા]
 તપ રહિતતા
તવસંજમ. નઠ [તપ:સંયમ]
 તપ પ્રધાન સંયમ
તવસમાચારી. સ્ત્રીઠ [તપ:સમાચારી]
 બાર પ્રકારે તપ કરવું તે, તપનું અનુષ્ઠાન
તવસમાહિ. પુઠ [તપ:સમાધિ]
 તપની સમાધિ, કેવળ નિર્જરાથે તપ કરવું
તવસમાહિઆરૂઢ. ત્રિઠ [તપ:સમાધિઆરૂઢ]
 તપરૂપ સમાધિ ઉપર સવાર થયેલ
તવસામાચારી. ત્રિઠ [તપ:સામાચારી]
 જુઓ 'તવસમાચારી'
તવસૂર. ત્રિઠ [તપ:શૂર]
 તપ કરવામાં શૂર
તવસ્સિ. વિશેઠ [તપસ્વિન્]
 તપસ્વી, ઉગ્રતપ કરનાર
તવસ્સિવચ્છલયા. સ્ત્રીઠ [તપસ્વિવત્સલતા]
 તપસ્વી પરત્વેની ભક્તિ-વત્સલતા
તવસ્સિવેયાવચ્ચ. નઠ [તપસ્વિવૈયાવૃત્ત્ય]
 તપસ્વીની સેવા-ભક્તિ કરવી તે
તવાઇય. પુઠ [તપાદિક]
 તપ વગેરે
તવાયાર. પુઠ [તપાચાર]
 તપ સંબંધિ આચાર, પાંચ આચારમાંનો એક આચાર
તવારિહ. ત્રિઠ [તપોર્હ]
 તપને યોગ્ય, દશ પ્રકારના પ્રાયશ્ચિત્તમાંનો એક ભેદ
તવિત. ત્રિઠ [તપ્ત]
 તપેલ, ગરમ થયેલ

તવિય. ત્રિં [તપ્પ] જુઓ ઉપર

તવેતેય. નં [તપસ્તેજસ]

તપનું તેજ

તવોકમ્મ. નં [તપ:કર્મન]

તપકર્મ, કર્મને તપાવનાર, તપ અનુષ્ઠાન

તવોકમ્મગંડિયા. સ્ત્રીં [તપ:કર્મકણ્ડિકા]

તપકર્મના અધિકારને વર્ણવતું એક અધ્યયન વિશેષ

તવોધન. નં [તપોધન]

તપસ્વી, તપ એ જ જેનું ધન છે તે

તવોમગ. પું [તપોમાર્ગ]

તપ રૂપ માર્ગ

તવોમગગઈ. સ્ત્રીં [તપોમાર્ગગતિ]

ઉત્તરજ્ઞાન સૂત્રનું એક અધ્યયન

તવોવન. નં [તપોવન]

તપ કરવાનું સ્થળ

તવોવહાણ. નં [તપ-ઉપધાન]

ઉપધાન તપ, તપાચારના આઠ ભેદમાંનો એક ભેદ

તવોસમાચારી. સ્ત્રીં [તપ:સમાચારી]

તપની સમાચારી, બાર પ્રકારે અનુષ્ઠાન કરવું તે

તવ્વરિત્ત. ત્રિં [તદ્વ્યતિરિત્ત]

તે સિવાય, તેથી જુદું

તવ્વરિત્તમિચ્છાદંસણવત્તિયા. સ્ત્રીં [તદ્વ્યતિરિત્ત

મિથ્યાદર્શન પ્રત્યયા] તેથી ભિન્ન મિથ્યાદર્શન નિમિત્તક્રિયા

તવ્વક્રમ. પું [તદવક્રમ]

તેનો અપક્રમ

તવ્વતિરિત્ત. ત્રિં [તદ્વ્યતિરિત્ત]

જુઓ ઉપર

તવ્વત્થુત. પું [તદવત્થુત]

વાદીએ જે સાધનોનો ઉપન્યાસ કર્યો હોય તેને લઈને જ પ્રતિવાદી ઉપપત્તિપૂર્વક પ્રત્યુત્તર આપે

તવ્વચન. પું [તદ્વચન]

વ્યુત્પત્તિ અનુસાર થતા અર્થ કહેનાર શબ્દ

તવ્વિગુણ. પું [તદ્વિગુણ]

તેથી પ્રતિફળ

તવ્વિવરિય. ત્રિં [તદ્વિવરીત]

તેથી ઉલટું

તવ્વિહ. વિશેં [તદ્વિધ]

તે પ્રકારનું

તસ. પું [ત્રસ]

ત્રાસ પામતા એક સ્થાનેથી બીજે સ્થાને જવાની ગતિ શક્તિવાળા પ્રાણી-બેધન્દ્રિયાદિ જીવ, ત્રસકાય માર્ગણ,

તસ. પું [ત્રસ]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ

તસ. ધાં [ત્રસ]

ત્રાસ થતા ભાગવું, પલાયન થવું

તસકાઈય. ત્રિં [ત્રસકાયિક]

ત્રસકાય જીવ

તસકાઈયત્ત. નં [ત્રસકાયિકત્વ]

ત્રસકાયિકપણું

તસકાઈયત્તા. સ્ત્રીં [ત્રસકાયિકતા] જુઓ ઉપર

તસકાય. પું [ત્રસકાય]

હાલતા ચાલતા જીવ, બેધન્દ્રિયાદિ જીવો

તસકાયદ્વિહય. પું [ત્રસકાયસ્થિતિક]

ત્રસ કાયની સ્થિતિ

તસકાયસમારંભ. પું [ત્રસકાયસમારંભ]

ત્રસકાયને હિંસાદિ ઉપદ્રવ કરવો તે

તસજીવ. પું [ત્રસજીવ]

હાલતા-ચાલતા જીવો

તસત્ત. નં [ત્રસત્વ]

ત્રસ પણું

તસથાવરખેમકર. પું [ત્રસસ્થાવરક્ષેમકર]

ત્રસ અને સ્થાવર જીવોને કલ્યાણકારી

તસથાવરજોણિય. પું [ત્રસસ્થાવરયોનિક]

ત્રસ સ્થાવર યોનિ સંબંધિ

તસથાવરભૂયહિય. નં [ત્રસસ્થાવરભૂતહિત]

ત્રસ અને સ્થાવર જીવોને કલ્યાણકારી

તસનામ. નં [ત્રસનામન]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયથી ત્રસપણું મળે

તસપાણ. પું [ત્રસપ્રાણ]

હાલતા ચાલતા પ્રાણી

તસપાણજાતિ. સ્ત્રીં [ત્રસપ્રાણજાતિ]

હાલતા-ચાલતા પ્રાણીની જાતિ

તસપાણત્ત. નં [ત્રસપ્રાણત્વ]

ત્રસજીવપણું

તસપાણબીયરહિય. નં [ત્રસપ્રાણબીજરહિત]

ત્રસ-પ્રાણ-બીજ રહિત

તસપાણસમારંભ. પું [ત્રસપ્રાણસમારંભ]

ત્રસ જીવોને હિંસાદિ ઉપદ્રવ કરવો તે

તસપાણસરીર. નં [ત્રસપ્રાણશરીર]

ત્રસ જીવોનું શરીર

તસભૂય. નં [ત્રસભૂત]

ત્રસરૂપ થયેલ

તસરેણુ. પું [ત્રસરેણુ]

વાલાગ્રનો ચોસઠમો ભાગ પ્રમાણ એક માપ-વિશેષ

તસવહ. પું [ત્રસવધ]

ત્રસ જીવને હણવો તે

તસવાડ્યા. સ્ત્રીં [ત્રસવાદિકા]

એક તેઇન્દ્રિય જીવ

તસિત. વિશેં [તૃષિત]

તરસ્થો

તસિય. વિશેં [તૃષિત]

તરસ્થો

તસિય. વિશેં [ત્રાસિત]

ત્રાસેલ, ત્રાસ પામેલ

તસેત્તિકાલ. નં [ત્રસત્વકાલ]

ત્રસપણામાં રહેવાનો કાળ

તસ્સ. સં [તસ્ય]

તેનો, તેની, તેનું

તસ્સંકિ. પું [તચ્છંકિન્]

તેની શંકાવાળો

તસ્સંઠિત. નં [તસંસ્થિત]

તે આકારે રહેલ

તસ્સંધિચારિ. ત્રિં [તસન્ધિચારિન્]

તેની સંધિ કરાવનાર

તસ્સંભવ. નં [તસમ્ભવ]

તેની સંભાવના

તસ્સન્નિ. ત્રિં [તત્સન્નિન્]

તે-વિવિક્ષત જ્ઞાનવાળો

તસ્સેવિ. ત્રિં [તત્સેવિન્]

આલોચનાનો એક ભેદ, જે દોષ પ્રથમ સેવેલ હોય તેનું

પુનઃ સવન કરનાર

તહ. અં [તથા]

તેમજ, તે પ્રકારે

તહ. નં [તથ્ય]

તથ્ય, યથાર્થ

તહવ્કાર. પું [તથાકાર]

એક સમાચારી, જેમાં ગુરુને શિષ્ય 'તહતિ' - તે એમ જ છે - એવું જણાવે

તહચ્ચ. ત્રિં [તથાર્ચ]

તેવા પ્રકારની લેશ્યા

તહત્તિ. અં [તથેતિ]

તે પ્રકારે, તેમજ,

તહત્તિ. અં [તથેતિ]

સૂત્રનું પ્રતિપાદન કરતી વેળાએ બોલવાનો શબ્દ

તહનાણ. નં [તથાજ્ઞાન]

યથાર્થજ્ઞાન

તહપ્પગાર. ત્રિં [તથાપ્રકાર]

તે પ્રકારનું

તહય. અં [તથાચ]

તે પ્રકારે, તેવી રીતે,

તહા. અં [તથા]

તેમજ, તે પ્રકારે

તહાકારિ. પું [તથાકારિન્]

તથાકાર નામની સમાચારીનું પાલન કરનાર

તહાગય. પું [તથાગત]

ભવભ્રમણથી નિવૃત્ત થયેલ

તહાઠિય. નં [તથાસ્થિત]

તે રૂપે રહેલ

તહાભાવ. પું [તથાભાવ]

તેવા પ્રકારનો ભાવ

તહાભૂય. ત્રિં [તથાભૂત]

તેવા પ્રકારનું યથાર્થ

તહામુત્તિ. સ્ત્રીં [તથામૂર્તિ]

તથારૂપ, સત્ય સ્વરૂપ

તહારૂવ. ત્રિં [તથારૂપ]

યથોક્ત ગુણ ધારણ કરનાર

તહારૂવસાહુ. પું [તથારૂપસાધુ]

શાસ્ત્રનિર્દિષ્ટ આચારનું પાલન કરનાર સાધુ

તહાવિ. અં [તથાપિ]

તો પણ

તહાવિહ. ત્રિં [તથાવિધ]

તે પ્રકારનું

તહિં. અં [તત્ર]

ત્યાં તે સ્થાને

તહિય. ત્રિં [તથ્ય]

ત્ય, વાસ્તવિક

તહિયં. અં [તત્ર]

ત્યાં, તે ઠેકાણે

તહેય. અં [તથૈવ]

તેમજ

તહેવ. અં [તથૈવ]

તે પ્રકારે

તા. અં [તાવત્]

ત્યાં સુધી

તાઈ. ત્રિં [ત્રાયિન્]

મોક્ષમાં જનાર, સ્વ-પરની રક્ષા કરનાર

તાઈ. અં [તાદૃશ]

તેના જેવું

તાઈય. ત્રિં [ત્રાત્]

બચાવવો, રક્ષા કરવી

તાઓ. અં [તતસ]

ત્યાર પછી

તાગંધત્ત. નં [તદ્ગંધત્વ]

તેનું ગંધપણું

તાડ. ધાં [તડ્]

વગાડવું, મારવું

તાડંત. કૃં [તડત્]

વગાડતો, મારતો

તાડણ. નં [તાડન]

તાડન, મારવું તે

તાડના. સ્ત્રીં [તાડના]

તાડના કરવી, મારવું તે

તાડિજ્જંત. કૃં [તાડ્યમાન]

તાડના કરવી, મારતો

તાડિજ્જમાણ. કૃં [તાડ્યમાન]

જુઓ ઉપર

તાડિય. નં [તાડિત]

જેનું તાડવ કરાયેલ હોય તે, મરાયેલ

તાણ. નં [ત્રાણ]

રક્ષણ કરવું તે, શરણ

તાણ. નં [તાન]

તાન-રાગની ધૂન

તાત. પું [તાત]

તાત, પિતા

તાતિ. ત્રિં [ત્રાયિન્]

રક્ષા કરનાર

તાફાસત્ત. નં [તત્સ્પર્શત્વ]

તેનું સ્પર્શપણું

તામરસ. પું [તામરસ]

કમળ

તામરસજોણિય. નં [તામરસયોનિક]

કમળયોનિક

તામરસત્ત. નં [તામરસત્વ]

કમળપણું

તામલિ. વિં [તામલિ]

એક ધનાઢ્ય ગૃહપતિ, જેણે તાપસ દીક્ષા ગ્રહણ કરેલ,

તીવ્ર તપસ્યાના બળે મૃત્યુ પછી ઇશાનેન્દ્ર થયો તે

‘મોરિયપુત્ર’ નામથી પણ ઓળખાતો હતો

તામલિત્તિ. સ્ત્રીં [તામ્નલિપ્તિ]

એક નગરી

તામલિત્તિયા. સ્ત્રીં [તામ્લિત્તિકા]

ગોદાસ સ્થવીરથી નીકળેલ ગોદાસગણની શાખા

તામસ. ત્રિં [તામસ]

અંધકાર, અજ્ઞાનભાવ

તામસબાળ. પું [તામસબાળ]

રણ સંગ્રામમાં અંધકાર ફેલાવું તેવું બાણ

તાય. પું [તાય]

પિતા

તાય. ધાં [ત્રાય]

રક્ષણ કરવું

તાયગ. પું [તાતક]

પિતા

તાયત્તીસગ. પું [ત્રાયસ્ત્રિંશક]

ઇન્દ્રના પૂજ્ય સ્થાનીય દેવતા

તાયત્તીસગતા. સ્ત્રીં [ત્રાયસ્ત્રિંશકતા]

ત્રાયસ્ત્રિંશક દેવતાપણું

તાર. નં [તાર]

ચાંદી-સોનાના તારવાળો, ઉંચો સ્વર, નિર્મળ,

ચોથી નરકનું એક સ્થાન

તાર. ધાં [તારય]

તારવું

તારંતર. નં [તારાન્તર]

તારાનું અંતર

તારઅ. વિં [તારક]

આ અવસર્પિણીના બીજા પ્રતિવાસુદેવ, વાસુદેવ **દુવિટ્**
ના હાથે મર્યા

તારગ. નં [તારક]

આંખની કીકી, તારા, વિવેકજન્ય જ્ઞાન

તારગ્ગ. નં [તારાગ્ગ]

તારાનો અગ્રભાગ

તારગપહા. સ્ત્રીં [તારકપ્રહા]

તારાની કાંતિ

તારગા. સ્ત્રીં [તારકા]

પૂર્ણભદ્રેન્દ્રની એક પટ્ટરાણી

તારગ્ગ. નં [તારાગ્ગ]

તારાનું પરિમાણ

તારગ્ગહ. પું [તારાગ્ગહ]

તારાએ ગ્રહણ કરેલ

તારણ. ત્રિં [તારણ]

તરનાર, પાર ઉતરનાર

તારણસમર્થ. ત્રિં [તારણસમર્થ]

સંસારમાંથી તારવાને માટે સમર્થ

તારય. ત્રિં [તારક]

તારનાર

તારયગ્ગ. નં [તારકાગ્ગ]

જુઓ 'તારગ્ગ'

તારયા. વિં [તારકા]

નાગપુરના એક ગાથાપતિની પુત્રી. ભં પાર્શ્વ પાસે દીક્ષા
લીધી. મૃત્યુ બાદ એક વ્યંતરેન્દ્રની અગ્રહમિષ્ટી બની.

તારયા નો ભારિયા નામે પણ ઉલ્લેખ છે

તારયા. સ્ત્રીં [તારકા] જુઓ 'તારગા'

તારસત્ત. નં [તદ્રસત્ત્વ]

તેનું રસપણું

તારા. સ્ત્રીં [તારા]

તારા, એક મહાનદી

તારા-૧. વિં [તારા]

કિષ્કિંધા નગરીના રાજા સુગ્રીવ ની પત્ની તેને માટે
રાજાને વિદ્યાધર **સાહસગતિ** સાથે લડાઈ થયેલ

તારા-૨. વિં [તારા]

કત્તવીરિય ની પત્ની અને ચક્રવર્તી '**સુભૂમ**' ની માતા

તારાગણ. પું [તારાગણ]

તારાઓનો સમૂહ, એક ઋષિનું વિશેષ નામ

તારાપિંડ. નં [તારાપિંડ]

તારાઓનો સમૂહ

તારરૂવ. ત્રિં [તારારૂવ]

તારા સમાન

તારાવલિ. સ્ત્રીં [તારાવલિ]

તારાઓની શ્રેણી

તારાવલિપ્રવિભક્તિ. નં [તારાવલિપ્રવિભક્તિ]

એક દેવતાઈ નાટ્ય-વિશેષ

તારાવિમાન. પું [તારાવિમાન]

તારાનું વિમાન, એક જ્યોતિષ્ક દેવવિમાન

તારાવિમાનજોડસિય. પું [તારાવિમાનજ્યોતિષ્ક]

તારા વિમાનમાં રહેતા જ્યોતિષ્ક દેવ-વિશેષ

તારિઅ. ત્રિં [તાર્ય]

તારેલ

તારિગા. સ્ત્રીં [તારિકા]

આંખની કીકી, એક દેવીનું વિશેષ નામ

તારિમ. ત્રિં [તાર્ય]

તારવા યોગ્ય

તારિય. ત્રિં [તારિત]

તારેલ

તારિસ. ત્રિં [તાદૃશ]

તેના જેવો વ્યવહાર-પ્રવૃત્તિ

તારિસગ. ત્રિં [તાદૃશક]

તેના જેવું

તારિસય. ત્રિં [તાદૃશક]

તેના જેવું

તારિસિય. ત્રિં [તાદૃશક]

તેના જેવું

તારિસિયા. સ્ત્રીં [તાદૃશી]

તેના જેવી

તારુણ્ણ. નં [તારુણ્ય]

યૌવન, યુવાવસ્થા

તારુણ્ણમહર્ણવ. નં [તારુણ્યમહાર્ણવ]

યૌવન રૂપી સમુદ્ર

તારૂવત્ત. નં [તદુપત્વ]

તેના જેવાપણું, તુલ્યત્વ, સમાનત્વ

તાલ. પું [તાલ]

તાલ-વૃક્ષ, તાલફળ, આંઝ નામે વાજિંત્ર, ગીત-સૂરમાં

તાલ આપવો તે, ગોશાળાનો એક ઉપાસક, તાળું

તાલ. ધાં [તડ]

મારવું, વગાડવું

તાલ. ધાં [તાડ્ય]

તાડના કરવી, મારવું તે

તાલ. વિં [તાલ]

ગોશાળાના બાર મુખ્ય ઉપાસકોમાંનો એક ઉપાસક

તાલઉડ. નં [તાલપુટ]

તાલપુટ નામનું એક કાતીલ ઝેર

તાલઉડગવિસ. નં [તાલપુટકવિષ]

જુઓ ઉપર

તાલજંઘા. સ્ત્રીં [તાલજડ્ઘા]

તાડના વૃક્ષ જેવી જંઘા

તાલટ્ટાણ. નં [તાલસ્થાન]

તાલ વૃક્ષદિનું સ્થાન

તાલઠાણ. નં [તાલસ્થાન]

જુઓ ઉપર

તાલળ. નં [તાડન]

તાડન કરવું, મારવું તે

તાલળા. સ્ત્રીં [તાડના] જુઓ ઉપર

તાલદ્વય. પું [તાલધ્વજ]

તાલવૃક્ષની ધજાના ચિન્હવાળા-બળદેવ

તાલપલંબ. પું [તાલપ્રલમ્બ]

તાડફળ

તાલપલંબ. વિં [તાલપ્રલમ્બ]

ગોશાળાના બાર મુખ્ય ઉપાસકોમાંનો એક ઉપાસક

તાલપટ્ટ. નં [તાલપટ્ટ]

તાડવૃક્ષના પાનનો બનાવેલ પંખો

તાલપિસાય. પું [તાલપિશાચ]

તાડના આડ જેવો ઊંચો પિશાચ-વ્યંતર

તાલપિસાયરૂવ. નં [તાલપિશાચરૂપ]

તાડના જેવા ઊંચા પિશાચનું સ્વરૂપ

તાલપુટવિસ. નં [તાલપુટવિષ]

તાલપુટ નામનું એક કાતીલ ઝેર

તાલપુડગ. નં [તાલપુટકવિષ]

જુઓ ઉપર

તાલફલ. નં [તાલફલ]

તાડ નામક એક વૃક્ષના ફળ

તાલમત્થય. નં [તાલમસ્તક]

તાડના આડનો મધ્યનો ગર્ભ

તાલમૂલય. ન૦ [તાલમૂલક]

તાડના વૃક્ષના મૂળ જેવું એક પ્રાણીનું ઘર

તાલયંટ. ન૦ [તાલવૃન્ત]

તાડવૃક્ષના પાનનો બનાવેલ પંખો

તાલવર્ગ. પુ૦ [તાલવર્ગ]

તાલ ના અધિકારવાળો એક વર્ગ-પ્રકરણ

તાલવિંટ. ન૦ [તાલવૃન્ત]

જુઓ 'તાલયંટ'

તાલવેંટ. ન૦ [તાલવૃન્ત]

જુઓ ઉપર

તાલસદ્. પુ૦ [તાલશબ્દ]

તાલ આપતી વખતે થતો અવાજ

તાલસમ. ન૦ [તાલસમ]

એક સરખા તાલમાં ગાન કરવું તે

તાલાચર. વિશે૦ [તાલાચર]

તાલી વગાડીને નૃત્ય કરનાર

તાલાયર. વિશે૦ [તાલાચર]

જુઓ ઉપર

તાલાયરકર્મ. ન૦ [તાલાચરકર્મ]

તાલ આપવની ક્રિયા, તાલ વગાડી કરાતું એક નૃત્ય કર્મ

તાલિજ્જંત. કૃ૦ [તાડ્યમાન]

તાડન કરતો, મારતો

તાલિજ્જમાણ. કૃ૦ [તાડ્યમાન]

તાડન કરતો, મારતો

તાલિત્તા. કૃ૦ [તાડયિત્વા]

તાડન કરીને, મારીને

તાલિય. ત્રિ૦ [તાડિત]

તાડન કરેલ, મારેલ

તાલિયંટ. ન૦ [તાલવૃન્ત]

તાડવૃક્ષના પાનનો બનાવેલો પંખો

તાલિયંટક. ન૦ [તાલવૃન્તક]

જુઓ ઉપર

તાલિયંટધારિ. ત્રિ૦ [તાલવૃન્તધારિ]

તાડના પાનનો પંખો રાખનાર

તાલિયંટપત્ત. ત્રિ૦ [તાલવૃન્તપ્રાપ્ત]

જેને તાડના પાનના પંખો મળેલ છે તે

તાલિયંત. ન૦ [તાલવૃન્ત]

જુઓ 'તાલિયંટ'

તાલિસ. ત્રિ૦ [તાદૃશ]

તેના જેવું

તાલુ. ન૦ [તાલુ]

તાળું, તાળવું

તાલુઘાડણી. સ્ત્રી૦ [તાલોદ્ધાટિની]

તાળાને ઉઘાડવાની વિદ્યા

તાલુય. ન૦ [તાલુક]

તાળવું

તાલુયરસ. પુ૦ [તાલુયરસ]

તાળવામાં ઝરતો એક પ્રકારનો રસ

તાલેજ્જમાણ. કૃ૦ [તાડ્યમાન]

તાડના કરતો, મારતો, ઉપદ્રવ કરતો

તાલેત્તા. કૃ૦ [તાડયિત્વા]

તાડના કરીને, મારીને

તાલેમાણ. કૃ૦ [તાડયત્]

તાડન કરતો, મારતો, ઉપદ્રવ કરતો

તાવ. અ૦ [તાવત્]

ત્યાં સુધી

તાવ. ધા૦ [તાપય્]

તપાવવું, ગરમ કરવું

તાવ. પુ૦ [તાપ]

સૂર્યનો તડકો, તપાસવું તે

તાવઝય. ત્રિ૦ [તાવત્]

તેટલું, તેટલા પ્રમાણવાળું

તાવં. અ૦ [તાવત્]

ત્યાં સુધી

તાવંચણં. અ૦ [તાવચ્ચ]

તેટલામાં

તાવચ્ચેત્ત. ન૦ [તાપક્ષેત્ર]

સૂર્યનો તાપ જેટલા ક્ષેત્રમાં પડે તે ક્ષેત્ર

તાવચ્ચેત્તદિશા. સ્ત્રી૦ [તાપક્ષેત્રદિશા]

તાપ-ક્ષેત્રની દિશા-વિશેષ

તાવક્ષેત્તસંઠિતિ. સ્ત્રી૦ [તાપક્ષેત્રસંસ્થિતિ]

તાપ-ક્ષેત્રનો આકાર -વિશેષ

તાવક્ષેત્ત. ન૦ [તાપક્ષેત્ર]

જુઓ 'તાવક્ષેત્ત'

તાવક્ષેત્તપહ. પુ૦ [તાપક્ષેત્રપથ]

તાપક્ષેત્રનો માર્ગ

તાવચળં. અ૦ [તાવચ્ચ]

તેટલામાં

તાવણિજ્જ. ત્રિ૦ [તાપનીય]

તાપવા યોગ્ય

તાવણ્ણત્ત. ન૦ [તદ્વર્ણત્વ]

તેનું વર્ણપણું

તાવતા. અ૦ [તાવત્]

તેટલું જ

તાવતિય. અ૦ [તાવત્]

તેટલા પ્રમાણનું

તાવત્તીસગ. પુ૦ [તાયત્રિંશક]

ઇન્દ્રના પૂજ્ય સ્થાનીય દેવતાની એક જાતિ

તાવત્તીસય. પુ૦ [તાયત્રિંશક] જુઓ ઉપર

તાવસ. પુ૦ [તાપસ]

તાપસ, તપસ્વી

તાવસત્ત. ન૦ [તાપસત્વ]

તાપસપણું

તાવસાવસહ. પુ૦ [તાપસાવસથ]

તાપસનો મઠ-આશ્રમ

તાવસી. સ્ત્રી૦ [તાપસી]

તાપસી, તપકરનારી સ્ત્રી

તાવિય. ત્રિ૦ [તાપિત]

તપાવેલું

તાવિય. કૃ૦ [તાપયિત્વા]

તપાવીને

તાવેઝં. કૃ૦ [તાપયિત્વા]

તપાવીને

તાસ. પુ૦ [ત્રાસિત]

ભીક, ડર, ત્રાસ

તાસણ. ન૦ [ત્રાસન]

ત્રાસ આપવો તે, ભય ઉપજાવવો તે

તાસણય. ત્રિ૦ [ત્રાસનક]

ત્રાસ ઉપજાવનાર, ભય પમાડનાર

તાસય. ત્રિ૦ [ત્રાસક]

જુઓ ઉપર

તાસિ. ત્રિ૦ [ત્રાસિન્]

પોતે ડરતો, બીજાને ડરાવે તે, ત્રાસ પામેલ

તાસિય. ત્રિ૦ [ત્રાસિત]

ત્રાસ પામેલ

તાસેમાણ. કૃ૦ [ત્રાસયત્]

ત્રાસ પામતો, બીતો

તાહિં. અ૦ [તત્ર]

ત્યાં, તે સ્થાને

તાહે. અ૦ [તદા]

ત્યારે, તે વખતે

તિ. અ૦ [ઇતિ]

ઇતિ, સંપૂર્ણ, આ પ્રકારે

તિઙ્ઁદિય. ત્રિ૦ [ત્રિ-ઇન્દ્રિય]

ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો-સ્પર્શ-રસ-દ્વાણ્યે ત્રણ ઇન્દ્રિય યુક્ત

તિઉટ્ટ. ધા૦ [ત્રુટ્]

તેટલું

તિઉડ. પુ૦ [દે૦]

ધાન્યની એક જાતિ

તિઉળ. ત્રિ૦ [ત્રિગુણ]

ત્રણ ગણું

તિઉલ. ત્રિ૦ [ત્રિતુલ]

મન-વચન-કાયાની તુલના કરીને જીતનાર

તિંતિણિય. ન૦ [દે૦]

આહારાદિ ન મળે ત્યારે ખેદવચન બોલવા કે બડબડ કરવી

તિંદુક. પુ૦ [તિન્દુક]

બહુબીજવાળા ફળનું એક ઝાડ, એ નામનું એક ઉદ્યાન

તિંદુક. પુ૦ [તિન્દુક]

એક ચૈત્યવૃક્ષ જ્યાં શ્રેયાંસનાથ ને કેળવજ્ઞાન થયું તે

તિંદુગ. પુઠ [તિન્દુક]

ટીંબરું નું ઝાડ, તેનું ફળ, એક ચૈત્યવૃક્ષ

તિંદુગ. પુઠ [તિન્દુક]

એક તેઇલિય જીવ

તિંદુય. પુઠ [તિન્દુક]

ફળની એક જાત કે જેના ફળ, ગોટલી બંધાય પહેલા અનંતકાય ગણાય છે, જુઓ ઉપર

તિંદૂય. પુઠ [તિન્દુક]

જુઓ 'તિંદુય'

તિંદૂસ. પુઠ [તિન્દૂસ]

બહુ બીજવાળા ફળનું એક ઝાડ, દડો

તિંદૂસય. પુઠ [તિન્દૂસક]

દડો

તિક. પુઠ [ત્રિક]

ત્રણનો સમૂહ

તિકંડગ. ત્રિઠ [ત્રિકણ્ડક]

ત્રણ કાંડ અથવા વિભાગ જેમાં છે તે

તિકટ્ટુ. અઠ [ઇતિકૃત્વા]

એમ કરીને

તિકટ્ટુય. નઠ [ત્રિકટુક]

સુંઠ-મરી-પિંજરનું ચૂર્ણ

તિકટ્ટુય. નઠ [ત્રિકટુક]

જુઓ ઉપર

તિકનઇય. ત્રિઠ [ત્રિકનયિક]

દ્રવ્ય-પર્યાય અને ઉભય એમ ત્રણ નયનો આશ્રય કરીને

તિકનઇય. ત્રિઠ [ત્રિકનયિક]

ત્રૈરાશિક મત-વિશેષ

તિકરણ. નઠ [ત્રિકરણ]

મન-વચન અને કાયા એ ત્રણ કરણ

તિકરણસુદ્ધ. ત્રિઠ [ત્રિકરણશુદ્ધ]

મન-વચન-કાયા એ ત્રણ કરણ વડે શુદ્ધ

તિકલ્લ. નઠ [ત્રૈકાલ્ય]

ભૂત-ભાવિ અને વર્તમાન એ ત્રણ કાળ સંબંધિ

તિકાલ. પુઠ [ત્રિકાલ]

ભૂત-ભાવિ અને વર્તમાન એ ત્રણ કાળ

તિકાલજુત્ત. નઠ [ત્રિકાલયુક્ત]

ભૂત-ભાવિ અને વર્તમાન એ ત્રણ કાળ સહિત

તિકૂડ. ભોઠ [ત્રિકૂટ]

એક વક્ષસ્કાર પર્વત-જે જંબુદ્વીપના મેરુની પૂર્વ આવેલી શીતોદા-મહાનદીની દક્ષિણ દિશમાં આવેલ છે

તિકોણ. વિશેઠ [ત્રિકોણ]

ત્રિકોણ, ત્રિકોણાકાર પદાર્થ, શીંગોડાનું ફળ

તિક્કાલ. પુઠ [ત્રિકાલ]

ભૂત-ભવિષ્ય અને વર્તમાન એ ત્રણ કાળ

તિક્કાલવિડ. ત્રિઠ [ત્રિકાલવિદ્]

ત્રણ કાળને જાણનાર, ત્રિકાલ જ્ઞાની

તિક્કાલસંઠિય. નઠ [ત્રિકાલસંસ્થિત]

ત્રણ કાળમાં રહેલું એવું

તિક્કલ. ત્રિઠ [ત્રીક્ષણ]

ત્રીક્ષણ, વેગવાન

તિક્કલગ. નઠ [ત્રીક્ષણાગ્ર]

જેનો અગ્રભાગ ત્રીક્ષણ છે.

તિક્કલધાર. ત્રિઠ [ત્રીક્ષણધાર]

જેની ધાર ત્રીક્ષણ છે એવું-શસ્ત્રાદિ વિશેષ

તિક્કલસત્થજાય. નઠ [ત્રીક્ષણશસ્ત્રજાત]

ત્રીક્ષણ શસ્ત્રોનો સમૂહ

તિક્કલુત્તો. અઠ [ત્રિકૃત્વસ]

ત્રણવાર

તિગ. નઠ [ત્રિક]

ત્રણ રસ્તાનો સંગમ

તિગડુય. નઠ [ત્રિકટુક]

સુંઠ-મરી-પીપર એ ત્રણના મિશ્રણવાળી ઔષધિ

તિગનઇય. ત્રિઠ [ત્રિકનયિક] જુઓ 'તિકનઇય'

તિગરણ. નઠ [ત્રિકરણ]

જુઓ 'તિકરણ'

તિગરણસુદ્ધ. ત્રિઠ [ત્રિકરણશુદ્ધ]

જુઓ 'તિકરણસુદ્ધ'

તિગાલ. પુઠ [ત્રિકાલ]

ભૂત-ભાવિ અને વર્તમાન એ ત્રણ કાળ

તિગિંચ્છદહ. ભોઠ [તિગિચ્છદ્રહ]

એક દ્રહ કે જે નિષધપર્વત ઉપર છે-૪૦૦૦ યોજન લાંબો
બે હજાર યોજન પહોળો અને દશ યોજન ઊંડો છે તે

તિગિંછકૂડ. પું [તિગિંછકૂટ]
એક કૂટ કે જે શિખરી પર્વત ઉપર આવેલ છે તે

તિગિંછદહ. પું [તિગિંછદ્રહ]
જુઓ 'તિગિંછદહ'

તિગિંછદ્દહ. પું [તિગિંછદ્રહ]
જુઓ 'તિગિંછદહ'

તિગિંછિ. સ્ત્રીં [તિગિંછ]
જુઓ ઉપર

તિગિંછિકૂડ. પું [તિગિંછિકૂટ]
જુઓ 'તિગિંછકૂડ'

તિગિંછિદ્દહ. પું [તિગિંછિદ્રહ]
જુઓ 'તિગિંછદહ'

તિગિંછ. ધાં [ચિકિત્સ]
ચિકિત્સકા કરવી

તિગિંછ. ભોં [તિગિંછ]
એ નામનો એક દ્રહ, દશમાં દેવલોકનું એક વિમાન-જેમાં
દેવની સ્થિતિ વીસ સાગરોપમની, દેવતા દશમે મહિને
શ્વાસોચ્છવાસ લે અને તેને વીસહજાર વર્ષે ક્ષુધા લાગે છે.

તિગિંછકૂડ. પું [તિગિંછકૂટ]
જુઓ 'તિગિંછકૂડ'

તિગિંછગ. પું [ચિકિત્સક]
ચિકિત્સા કરનાર વૈદ્ય

તિગિંછણ. નં [ચિકિત્સન]
ચિકિત્સા કરવી

તિગિંછપિંડ. પું [ચિકિત્સાપિંડ]
ચિકિત્સા નિમિત્તે લાવેલ આહાર, ગૌયરીનો એક દોષ

તિગિંછા. સ્ત્રીં [ચિકિત્સા]
ચિકિત્સા, રોગ નિવારણનો ઉપાય, આહાર આદિ સંબંધિ
ઉપાયણના સોળ દોષમાંનો છઠ્ઠો દોષ

તિગિંછાયણ. નં [ચિકિત્સાયન]
ચિકિત્સા સંબંધિ શાસ્ત્ર-વિશેષ, આયુર્વેદ

તિગિંછાસાથ. નં [ચિકિત્સાશાસ] જુઓ ઉપર

તિગિંછિ. પું [તિગિંછિ]
શિખરી પર્વતનું એક શિખર, નિષધ પર્વત ઉપરનો એક
દ્રહ, ફૂલની રજ

તિગિંછિદહ. પું [તિગિંછિદ્રહ]
નિષધ પર્વત ઉપર આવેલો એક દ્રહ

તિગિંછિય. પું [ચૈકિત્સિક]
ચિકિત્સા સંબંધિ, રોગની સારવાર કરનાર વૈદ્ય

તિગિંછિય. સ્ત્રીં [ચિકિત્સા]
રોગની સારવા, દર્દની તપાસ

તિગિંછિયસાલા. સ્ત્રીં [ચૈકિત્સિકશાલા]
ચિકિત્સા શાળા, હોસ્પિટલ

તિગુણ. ત્રિં [ત્રિગુણ]
ત્રણ ગણું, દ્રષ્ટિવાદ નામક આગમસૂત્ર અંતર્ગત સિદ્ધ
શ્રેણિ પરિકર્મનો નવમો ભેદ-વિશેષ

તિગુણિત. નં [ત્રિગુણિત]
ત્રણ ગણું કરાયેલ

તિગુણિય. નં [ત્રિગુણિત]
જુઓ ઉપર

તિગુત્ત. ત્રિં [ત્રિગુપ્ત]
મન-વચન-કાયાથી-ગોપવેલ-સુરક્ષિત

તિગુત્તિ. સ્ત્રીં [ત્રિગુપ્તિ]
મન-વચન-કાયાને પાપથી ગોપવલા રૂપ ત્રણ ગુપ્તિ

તિગુત્તિગુત્ત. નં [ત્રિગુપ્તિગુપ્ત]
મન-વચન-કાયાની ગુપ્તિ વડે ગુપ્ત એવા તે

તિઘરંતરિય. ત્રિં [ત્રિગૃહાન્તરિક]
ત્રણ ઘરને આંતરે ભિક્ષા લેનાર

તિચક્ષુ. પું [ત્રિચક્ષુ]
ચક્ષુ ઇન્દ્રિય, પરમશ્રુત, પરમવધિ એમ ત્રણ જ્ઞાનરૂપી
ચક્ષુ ધારણ કરનાર

તિજમલપય. નં [ત્રિયમલપદ]
ત્રણ યમલ-પદોનો સમાહાર, એક અંકગણના વિશેષ

તિટ્ઠ. પું [ત્વટ્ઠ]
તક્ષક, નક્ષત્ર-વિશેષ અધિષ્ઠાયક દેવ

તિટ્ઠાણ. નં [ત્રિસ્થાન]
સ્વરના ત્રણ સ્થાન-હૃદય, કંઠ અને મસ્તક

તિટ્ટાણવડિત. ન૦ [ત્રિસ્થાપતિત]

કર્મના ત્રિઠાણિયા રસનું પડવું તે

તિટ્ટાણવડિય. ન૦ [ત્રિસ્થાનપતિત] જુઓ ઉપર

તિણ. ન૦ [તૃણ]

ધાસ, ખડ

તિણય. ત્રિ૦ [ત્રિનત]

આદિ મધ્ય અને અંતે નમેલ

તિણસૂય. પુ૦ [તૃણશૂક]

ધાસનો અગ્રભાગ

તિણહસ્થય. ન૦ [તૃણહસ્તક]

ખડનો પુળો

તિણિસ. પુ૦ [તિનિશ]

વૃક્ષ-વિશેષ, તેતરનું ઝાડ

તિણિસલતા. સ્ત્રી૦ [તિનિશલતા]

નેતરની છડી

તિણિસલતાથંભ. પુ૦ [તિનિશલતાસ્તમ્ભ]

નેતરનો થાંભલો

તિણ્ણ. વિશે૦ [તીર્ણ]

પાર પામેલ, તરી ગયેલ

તિણ્ણા. સ્ત્રી૦ [તૃષ્ણા]

તૃષ્ણા, લાલસા, પિપાસા

તિતિવ્વ. ધા૦ [તિતિક્ષ]

સહન કરવું, ખમવું

તિતિવ્વ. ત્રિ૦ [તિતિક્ષુ]

દીનતા રહિત, પરિષદ આદિ સહન કરનાર

તિતિવ્વખ. ન૦ [તિતિક્ષણ]

સહન કરવું તે

તિતિવ્વખા. સ્ત્રી૦ [તિતિક્ષા]

સહનશીલતા, પરીષદ

તિતિચિત્ત. કૃ૦ [તિતિક્ષયિતુમ્]

સહન કરવાને માટે

તિતિચિત્તિય. ત્રિ૦ [તિતિક્ષિત]

સહન કરેલ

તિતિચિત્તમાણ. કૃ૦ [તિતિક્ષમાણ]

સહન કરતો

તિત્ત. પુ૦ [તિત્ત]

તીખો રસ, તીનું, નામકર્મની એક પ્રકૃતિ-વિશેષ

તિત્ત. વિશે૦ [તૃપ્ત]

તૃપ્ત, સંતુષ્ટ

તિત્તગ. પુ૦ [તિત્તક]

તીખો રસ, તીખું

તિત્તત્ત. ન૦ [તિત્તત્ત]

તીખાપણું

તિત્તય. પુ૦ [તિત્તક]

તીખો રસ, તીખું

તિત્તરસ. પુ૦ [તિત્તરસ]

તીખો રસ

તિત્તલાડય. ન૦ [તિત્તલાડુક]

કડવી તંબુડી

તિત્તિ. સ્ત્રી૦ [તૃપ્તિ]

તૃપ્તિ તૃપ્તિ, સંતોષ

તિત્તિર. પુ૦ [તિત્તિર]

તેતરપક્ષી

તિત્તિરક. પુ૦ [તિત્તિરક]

તેતર પક્ષી

તિત્તિરકરણ. ન૦ [તિત્તિરકરણ]

તેતરપણું કરવું તે, પક્ષી વિશેષની સ્થાપના

તિત્તિરજુદ્ધ. પુ૦ [તિત્તિરિયુદ્ધ]

તેતર પક્ષીનું યુદ્ધ થવું

તિત્તિરટ્ટાણકરણ. ન૦ [તિત્તિરસ્થાનકરણ]

તેતરના સ્થાન કરવા તે

તિત્તિરપોસય. ત્રિ૦ [તિત્તિરપોષક]

તેતરપક્ષીને પોષનાર

તિત્તિરલક્ષણ. ન૦ [તિત્તિરલક્ષણ]

તેતરપક્ષીના સ્વરૂપનું પ્રતિપાદન કરનાર ગ્રંથ

તિત્થ. પુ૦ [તીર્થ]

જેના વડે તરાય તે તીર્થ, દ્રવ્યથી કિનારો-ગંગા વગેરે

લૌકિક તીર્થ, ભાવથી શાસન-ચતુર્વિધ સંઘ, તીર્થકરે

સ્થાપિત કરેલ સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકારૂપ

સમુદાય, તીર્થંકરનું શાસન, તરવાનું સ્થાન, તીર્થંકર
નામકર્મ, પવિત્રયાત્રા સ્થળ,

તિથ્થ. પુઠ [તીર્થ]

પ્રવચન

તિથ્થંકર. પુઠ [તીર્થંકર]

તીર્થને કરનાર, અરિહંત પરમાત્મા,
તીર્થંકરનામકર્મ ઉદયવાળા જીવ

તિથ્થકર. પુઠ [તીર્થકર] જુઓ ઉપર

તિથ્થકરણસીલ. પુઠ [તીર્થકરણસીલ]

જેનો તીર્થની સ્થાપનાનો આચાર છે તે

તિથ્થકરનામ. નઠ [તીર્થકરનામન્]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયે જીવ તીર્થંકરપણું
પામે

તિથ્થગર. પુઠ [તીર્થકર]

જુઓ 'તિથ્થંકર'

તિથ્થગરગંડિયા. સ્ત્રીઠ [તીર્થકરકણ્ડિકા]

જેમાં તીર્થંકર વિષયક વર્ણન આવે છે તેવું અધ્યયન
વિશેષ-ગ્રંથ વિભાગ

તિથ્થગરચિયગા. સ્ત્રીઠ [તીર્થકરચિતકા]

તીર્થંકરની ચિત્રા

તીર્થગરત્ત. નઠ [તીર્થકરત્ત]

તીર્થંકરપણું

તિથ્થગરનામ. નઠ [તીર્થકરનામન્]

જુઓ 'તિથ્થકરનામ'

તિથ્થગરનામગોત્ર. નઠ [તીર્થકરનામગોત્ર]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયથી તીર્થંકર નામ-
ગોત્રની પ્રાપ્તિ થાય છે.

તિથ્થગરનામગોય. નઠ [તીર્થકરનામગોત્ર]

જુઓ ઉપર

તિથ્થગરમાયર. સ્ત્રીઠ [તીર્થકરમાતૃ]

તીર્થંકર દેવની માતા

તિથ્થગરવંસ. પુઠ [તીર્થકરવંશ]

તીર્થંકરનો વંશ

તિથ્થગરવચનકરણ. ત્રિઠ [તીર્થકરવચનકરણ]

તીર્થંકરના વચન-આજ્ઞાને અનુસરનાર

તિથ્થગરસરીરગ. નઠ [તીર્થકરશરીરક]

તીર્થંકરનું શરીર-કાયા

તિથ્થગરસિદ્ધ. પુઠ [તીર્થકરસિદ્ધ]

તીર્થંકરપણે સિદ્ધ થનાર

તિથ્થગરાહસય. પુઠ [તીર્થકરાતિશય]

તીર્થંકરના (ચોત્રીશ) અતિશય-વિશેષતા

તિથ્થગરાભિમુહ. ત્રિઠ [તીર્થકરાભિમુખ]

તીર્થંકરની સન્મુખ

તિથ્થગરાભિસેય. નઠ [તીર્થકરાભિષેક]

તીર્થંકરનો જન્મ, દીક્ષા કે નિર્વાણ વખતે થતો
સ્નાનાભિષેક

તિથ્થધમ્મ. નઠ [તીર્થધર્મ]

તીર્થધર્મ

તિથ્થપવત્તણ. નઠ [તીર્થપ્રવર્તન]

તીર્થને પ્રવર્તાવવું તે, ચતુર્વિધ સંઘ કે શાસનની
સ્થાપના કરવી તે

તિથ્થપ્પવત્તય. પુઠ [તીર્થપ્રવર્તક]

તીર્થને પ્રવર્તાવનાર, ચતુર્વિધ સંઘ કે શાસનની
સ્થાપના-અરિહંત

તિથ્થભેય. પુઠ [તીર્થભેદ]

તીર્થમાં ભેદ કરવો તે

તિથ્થયર. પુઠ [તીર્થકર]

જુઓ 'તિથ્થકર'

તિથ્થયરગંડિયા. સ્ત્રીઠ [તીર્થકરકણ્ડિકા]

જુઓ 'તિથ્થગરગંડિયા'

તિથ્થયરત્ત. નઠ [તીર્થકરત્ત]

તીર્થંકરપણું

તિથ્થયરનામ. નઠ [તીર્થકરનામન્]

જુઓ 'તિથ્થકરનામન્'

તિથ્થયરનામગોય. નઠ [તીર્થકરનામગોત્ર]

જુઓ 'તિથ્થયરનામયોગ'

તિથ્થયરનામબંધ. પુઠ [તીર્થકરનામબન્ધ]

તીર્થંકર નામકર્મ બાંધવું તે

તિથ્થયરપયાસિય. નઠ [તીર્થકરપ્રકાશિત]

તીર્થંકરે કહેલ-પ્રરૂપેલ

તિથયરપૂયા. સ્ત્રી૦ [તીર્થકરપૂજા]

તીર્થકરની પૂજા કરવી તે

તિથયરમાઝ. સ્ત્રી૦ [તીર્થકરમાતૃ]

તીર્થકરની માતા

તિથયરમાયરા. સ્ત્રી૦ [તીર્થકરમાતા]

જુઓ ઉપર

તિથયરમાયા. સ્ત્રી૦ [તીર્થકરમાતૃ]

જુઓ ઉપર

તિથયરમોક્ષગમનતવ. ન૦ [તીર્થકરમોક્ષગમનતપ]

તીર્થકર નિર્વાણ પામતી વખતે જે તપ કરે તે

તિથયરસિદ્ધ. પુ૦ [તીર્થકરસિદ્ધ]

તીર્થકરનું પદ પામી સિદ્ધ થનાર જીવ

તિથયરાહસય. પુ૦ [તીર્થકરાતિશય]

તીર્થકરના અતિશય-વિશેષ પ્રભાવ

તિથયરાતિસય. પુ૦ [તીર્થકરાતિશય]

જુઓ ઉપર

તિથયરાભિસેય. ન૦ [તીર્થકરાભિષેક]

તીર્થકરનો જન્મ-દીક્ષા અવસરે થતો ઇન્દ્રાદિ દ્વારા અભિષેક-વિશેષ

તિથસિદ્ધ. પુ૦ [તીર્થસિદ્ધ]

તીર્થની સ્થાપના થયા પછી સિદ્ધ થનાર

તિથાભિસેય. ન૦ [તીર્થાભિષેક]

લૌકિક તીર્થમાં સ્થાન કરવું તે

તિથાયતણ. ન૦ [તીર્થાયતન]

તીર્થસ્થાન

તિથોદગ. ન૦ [તીર્થોદક]

તીર્થ-જળ

તિથિ. સ્ત્રી૦ [તિથિ]

તિથિ,

તિદંડ. પુ૦ [ત્રિદંડ]

સંન્યાસીનું એક જાતનું ઉપકરણ, ત્રિદંડ-લાકડી વિશેષ,

તિદંડ. પુ૦ [ત્રિદંડ]

મન-વચન અને કાયા રૂપ ત્રણ દંડ

તિદંડય. ન૦ [ત્રિદંડક]

ત્રિદંડ નામક ઉપકરણ ધારી-સંન્યાસીની એક જાતિ

તિદંડવિરય. ત્રિ૦ [ત્રિદંડવિરત]

મન-વચન અને કાયા એ ત્રણ દંડથી વિરમેલ-અટકેલ

તિદિસિ. ન૦ [ત્રિદિશ]

ત્રણ દિશા, ચાર દિશામાંની ગમે તે ત્રણ દિશા

તિદુલ. ત્રિ૦ [ત્રિદોલ]

મન-વચન અને કાયાને ડોલાવનાર

તિધા. અ૦ [ત્રિધા]

ત્રણ પ્રકારે

તિન્ન. ત્રિ૦ [તીર્ણ]

તરેલ, સંસાર પાર પામેલ

તિન્નિપુવ્વા. સ્ત્રી૦ [ત્રિણિપૂર્વા]

ત્રણ પૂર્વાનક્ષત્ર-પૂર્વા ફાલ્ગુની, પૂર્વા ભાદ્રપદ, પૂર્વાષાઢા

તિપણિય. ત્રિ૦ [ત્રિપ્રદેશિક]

ત્રણ પરમાણુવાળો સ્કંધ-વિશેષ

તિપણિયોગાઢ. ત્રિ૦ [ત્રિપ્રદેશાવગાઢ]

આકાશના ત્રણ પ્રદેશને અવગાહીને રહેલ

તિપડોઆર. ન૦ [ત્રિપ્રત્યાવતાર]

ત્રણ પ્રત્યાવતાર, દ્વીપ-સમુદ્રના નામને આશ્રિને એક સંજ્ઞા

તિપડોયાર. ન૦ [ત્રિપ્રત્યાવતાર]

જુઓ ઉપર

તિપદેસિય. ત્રિ૦ [ત્રિપ્રદેશિક]

ત્રણ પરમાણુવાળો એક સ્કંધ

તિપય. ન૦ [ત્રિ-પદ]

ત્રણ રસ્તા

તિપાસિય. ત્રિ૦ [ત્રિપાશિત]

દોરાના ત્રણ આંટાથી બાંધેલ

તિપુલ્લખ. ન૦ [ત્રિપુલ્લક]

ત્રણ યોગ સમાહિત નક્ષત્ર

તિપુડ. પુ૦ [ત્રિપુટ]

ત્રણ પડવાળું, ધાન્યવિશેષ

તિપ્પ. ધા૦ [ત્રિપ્પ]

દુઃખ આપવું, રડવું, અફસોસ કરવો

તિપ્પ. ધા૦ [ત્રિપ્પ]

દેવું, આપવું

તિપ્પ. ધા૦ [તૃપ્]

તૃપ્ત થવું

તિપ્પણ. ન૦ [તેવન]

આંખમાંથી આંસુ પડી જાય તેટલું રડવું

તિપ્પણતા. સ્ત્રી૦ [તેવન]

આંસુ ખેરવી રડવું, દુઃખ દેવું, હિંસા કરવી

તિપ્પણયા. સ્ત્રી૦ [તેવન]

જુઓ ઉપર

તિપ્પણયાર. સ્ત્રી૦ [તેવન]

જુઓ ઉપર

તિપ્પમાણ. કૃ૦ [તેવન]

જુઓ ઉપર

તિપ્પમાણ. કૃ૦ [તેવમાન]

દુઃખ આપતો, હિંસા કરતો, આંસુ પાડી રડતો

તિપ્પમાણ. કૃ૦ [તૃપ્યમાન]

તૃપ્તિ પામતો

તિપ્પયંત. કૃ૦ [તેવમાન]

દુઃખ આપતો, હિંસા કરતો, આંસુ પાડી રડતો

તિપ્પાવળયા. સ્ત્રી૦ [તેવન]

જુઓ 'તિપ્પણયા'

તિપ્પુરિસનાડય. ન૦ [તિપ્પુરુષનાટક]

પુરુષરૂપ વિકૃત્તિ નાટકો કરવા તે

તિપ્પેડ. કૃ૦ [તૃપ્યતુમ્]

તૃપ્ત થવા માટે

તિફાસ. પુ૦ [ત્રિસ્પર્શ]

આઠ સ્પર્શમાંના ત્રણ સ્પર્શ

તિબિંદુય. ન૦ [ત્રિબિન્દુક]

ત્રણ બિંદુ

તિભાગ. પુ૦ [ત્રિભાગ]

ત્રીજો ભાગ, તૃતીયાંશ

તિભાગતિભાગ. પુ૦ [ત્રિભાગત્રિભાગ]

ત્રણ-ત્રણ ભાગ કરવા તે

તિભાગતિભાગતિભાગાવસેસાડય. ન૦ [ત્રિભાગત્રિભાગત્રિ-ભાગાવશેષાયુષ્ક]

આયુષ્યનો ત્રીજો-ત્રીજો ભાગ બાકી રહે ત્યારે

તિભાગતિભાગાવસેસાડય. ન૦ [ત્રિભાગત્રિભાગાવશેષાયુષ્ક]

આયુષ્યનો ત્રીજો ભાગ બાકી ભાગે ઓછું

ત્રિભાગૂન. ન૦ [ત્રિભાગોન]

ત્રીજે ભાગે ઓછું

તિભાય. પુ૦ [ત્રિભાગ]

ત્રીજો ભાગ,

તિમહુર. ન૦ [ત્રિમધુર]

ત્રણ ગણું મિષ્ટ

તિમાસપરિયાય. વિશે૦ [ત્રિમાસપર્યાય]

ત્રણ માસનો દીક્ષા પર્યાય

તિમાસિય. ત્રિ૦ [ત્રિમાસિક]

ભિક્ષુની ત્રીજી પ્રતિમા વિશેષ-જે ત્રણ માસની હોય છે

તિમાસિયા. સ્ત્રી૦ [ત્રિમાસિકી]

જુઓ ઉપર

તિમિ. પુ૦ [તિમિ]

મોટું માછલું

તિમિંગિલ. પુ૦ [તિમિઙ્ગિલ]

એ નામનો એક જાતનો મત્સ્ય

તિમિજ્જિતા. કૃ૦ [તિમિત્વા]

ભીનું કરીને

તિમિર. ન૦ [તિમિર]

અંધકાર, પર્વતીય વનસ્પતિનો એક ભેદ

તિમિરવિદ્ધંસ. ત્રિ૦ [તિમિરવિધ્વંસ]

અંધકાર દૂર કરનાર

તિમિસ. સ્ત્રી૦ [તમિસ્]

એક ગુફા-વિશેષ-જેમાં થઈ ચકવર્તી દક્ષિણમાંથી ઉત્તર

ભરતાર્દમાં જાય

તિમિસંધયાર. ન૦ [તિમિસ્નંધકાર]

તિમિસા નામની ગુફાનો અંધકાર

તિમિસગુહા. સ્ત્રી૦ [તિમિસ્નગુહા]

જુઓ 'તિમિસ'

તિમિસગુહાકૂડ. પુ૦ [તિમિસ્નગુફાકૂટ]

એક કૂટ-શિખર

તિમિસ્સગુહા. સ્ત્રી૦ [તિમિસ્નગુફા]

જુઓ 'તિમિસ'

તિયલોયમત્થયત્થ. પુઠ [ત્રિકલોકમસ્તકાર્થ]

ત્રણ લોકની ટોચે જવા માટે, મોક્ષાર્થે

તિયય. પુઠ [ત્રિક]

ભીંજાવું, ભીનું કરવું

તિયસંજોય. પુઠ [ત્રિકસંજોગ]

ત્રણનો સમુદાય, શરીરનો એક અવયવ, ત્રણ માર્ગ ભેગા થતા હોય તેવું સ્થળ

તિયા. સ્ત્રીઠ [ત્રિક]

જુઓ 'તિય'

તિહાય. પુઠ [ત્ર્યહ]

ત્રણ દિવસ

તિરયણ. નઠ [ત્રિરત્ન]

સમ્યગ્ જ્ઞાન-દર્શન-ચારિત્ર રૂપ ત્રણ રત્નો

તિરાઇય. ત્રિઠ [ત્રેઠ]

તાડન કરેલ

તિરાય. નઠ [ત્રિરાત્ર]

ત્રણ રાત્રિ

તિરિઓવવાઇય. નઠ [તિર્યચોપપાતિક]

તિર્યચપણે ઉત્પત્તિ પામેલ

તિરિવ્વ. ત્રિઠ [તિર્યચ્]

તિર્યચ, પશુપક્ષી આદિ

તિરિવ્વજોણિ. પુઠ [તિર્યગ્યોનિ]

તિર્યચચોનિક પશુપક્ષી વગેરે

તિરિવ્વજોણિની. સ્ત્રીઠ [તિર્યગ્યોનિકા]

તિર્યચની સ્ત્રી

તિરિવ્વજોણિત. પુઠ [તિર્યગ્યોનિક]

તિર્યચ પશુપક્ષી આદિ

તિરિવ્વજોણિય. પુઠ [તિર્યગ્યોનિક]

જુઓ ઉપર

તિરિવ્વજોણિય. ત્રિઠ [તિર્યગ્યોનિક]

તિર્યચ-પશુ-પક્ષી આદિ સંબંધિ

તિરિવ્વજોણિયઅસણિઆય. નઠ [તિર્યગ્યોનિકા-

સંજ્યાયુષ્] અસંજિ તિર્યચ ચોનિક જીવોનું આયુષ્ય

તિરિવ્વજોણિયઉદેસય. પુઠ [તિર્યગ્યોનિકોદેશક]

તિર્યચચોનિક સંબંધિ ઉદેશો

તિરિવ્વજોણિયત્ત. નઠ [તિર્યગ્યોનિકત્વ]

તિર્યચ ચોનિ-પશુપક્ષીપણું

તિરિવ્વજોણિયત્તા. સ્ત્રીઠ [તિર્યગ્યોનિકતા]

તિર્યચ ચોનિકત્વ

તિરિવ્વજોણિયદુગ્ગઇ. સ્ત્રીઠ [તિર્યગ્યોનિકદુર્ગતિ]

તિર્યચ-ચોનિરૂપ દુર્ગતિ

તિરિવ્વજોણિયાય. નઠ [તિર્યગ્યોનિકાયુષ્]

તિર્યચ-ચોનિક જીવોનું આયુષ્ય

તિરિવ્વજોણિય. નઠ [તિર્યગ્યોનિક]

તિર્છાપણું

તિરિવ્વજોણિય. નઠ [તિર્યગ્યોનિકા]

તિર્યચ પંચેન્દ્રિય-જીવવિશેષ

તિરિવ્વજોણિય. ત્રિઠ [તિર્યગ્યોનિકા]

પશુ સમાન

તિરિવ્વજોણિય. નઠ [તિર્યગ્યોનિકા]

તિર્યચનું આયુ

તિરિવ્વજોણિય. ત્રિઠ [તિર્યચ્, તૈરશ્ચ]

તિર્યચ, તિર્છુ

તિરિવ્વજોણિય. સ્ત્રીઠ [તિર્યગ્યોનિકા]

તિર્છીતિ

તિરિવ્વજોણિય. ત્રિઠ [તિરિશ્ચીનછિન્ન]

તિર્છુ છેદેલું એવું

તિરિવ્વજોણિય. ત્રિઠ [તિર્યચ્ સમ્પાતિન્]

તિર્છુ ચાલનાર

તિરિય. ત્રિઠ [તિર્યચ્]

તિર્યચ-પશુપક્ષી વગેરે, તિર્છુ, મધ્ય, તિર્છીલોક-મધ્યલોક, તિર્છી દિશા

તિરિયં. ત્રિઠ [તિર્યચ્]

જુઓ ઉપર

તિરિયંગારવ. પુઠ [તિર્યગ્યોનિક]

પશુ સંબંધિ ગૌરવ ઋદ્ધિ અભિમાન

તિરિયંભાગિ. ત્રિઠ [તિર્યચ્ભાગિન]

પશુને પાળનાર

તિરિયંવાય. પુઠ [તિર્યગ્યોનિકા]

તિર્છીવાયુ

તિરિયક્ષેવણ. ન૦ [તિર્યક્ષેપણ]

તિર્છું ફેંકવું તે

તિરિયગઙ. સ્ત્રી૦ [તિર્યગ્ગતિ]

તિર્છીગતિ, તિર્યચની ગતિ

તિરિયગઈ. સ્ત્રી૦ [તિર્યગ્ગતિ]

જુઓ ઉપર

તિરિયગતિ. સ્ત્રી૦ [તિર્યગ્ગતિ]

જુઓ ઉપર

તિરિયર્ગતિનામ. ન૦ [તિર્યગ્ગતિનામન્]

નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ

તિરિયગતિપરિણામ. પુ૦ [તિર્યગ્ગતિપરિણામ]

તિર્યચગતિ વિષયક પરિણામ

તિરિયગતિય. ત્રિ૦ [તિર્યગ્ગતિક]

તિર્યચગતિ સંબંધિ

તિરિયગામિ. પુ૦ [તિર્યગ્ગામિન્]

તિર્છું જનાર

તિરિયગામિની. સ્ત્રી૦ [તિર્યગ્ગામિની]

તિર્છું જનારી

તિરિયજંભગ. પુ૦ [તિર્યજંભક]

તિર્છાલોકમાં રહેતા એક જાતિના દેવતા

તિરિયજોણિ. સ્ત્રી૦ [તિર્યજોણિ]

તિર્યચથોનિ

તિરિયદંસિ. ત્રિ૦ [તિર્યદંશિન્]

તિર્છું જોનાર

તિરિયદિસિપમાણાતિવકમ. પુ૦ [તિર્યગ્દિક્ પ્રમાણાતિ-

ક્રમ] તિર્છીદિશામાં જવા-સંબંધિ કરેલ નિયમના

પ્રમાણને ઉલ્લંઘવું, શ્રાવકના છઠ્ઠાવ્રતનો એક અતિચાર

તિરિયપવ્વય. પુ૦ [તિર્યગ્પર્વત]

તિર્છોપર્વત

તિરિયભવ. પુ૦ [તિર્યગ્ભવ]

તિર્યચનો ભવ

તિરિયભવત્થ. ત્રિ૦ [તિર્યગ્ભવત્થ]

તિર્યચના ભવમાં

તિરિયભિત્તિ. સ્ત્રી૦ [તિર્યગ્ભિત્તિ]

તિર્છીભીત

તિરિયલોગ. પુ૦ [તિર્યગ્લોક]

તિર્છાલોક-મધ્યલોક

તિરિયલોય. પુ૦ [તિર્યગ્લોક]

જુઓ ઉપર

તિરિયલોયતટ. પુ૦ [તિર્યગ્લોકતટ]

તિર્છાલોકનો કાંઠો, ચારે બાજુ સ્વયંભૂરમણ-સમુદ્રની

વેદિકા અને ઉપર નીચે અઢારસો યોજન પ્રમાણ

તિર્છાલોકનો ઉપલો-નીચલો છેડો

તિરિયવસહિ. સ્ત્રી૦ [તિર્યગ્વસતિ]

તિર્યચની વસતિ

તિરિયવાય. પુ૦ [તિર્યગ્વાત]

તિર્છોવાયુ

તિરિયવાસિ. ત્રિ૦ [તિર્યગ્વાસિન્]

તિર્છાલોકમાં વસનાર

તિરિયવિગ્ગહગઙ. સ્ત્રી૦ [તિર્યગ્વિગ્ગહગતિ]

તિર્યચની વિગ્રહગતિ

તિરિયાડય. ન૦ [તિર્યગાડયુષ્ક]

તિર્યચનું આયુષ્ય

તિરિયાનુપુલ્વિનામ. ન૦ [તિર્યગાનુપૂર્વિનામન્]

તિર્યચ-આનુપૂર્વી નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ

તિરીડ. પુ૦ [કિરીટ]

ત્રણ શિખરવાળો મુગુટ

તિરિડપટ્ટ. ન૦ [તિરીડપટ્ટ]

લોધર નામક વૃક્ષની છાલનું વસ્ત્ર

તિરીડપટ્ટય. ન૦ [તિરીડપટ્ટક]

જુઓ ઉપર

તિરીડિ. ત્રિ૦ [કિરીટિન્]

મુકુટધારી

તિરુવ. ન૦ [ત્રિરૂપ]

ત્રણગણું

તિલ. પુ૦ [તિલ]

તલ, એક ધાન્યવિશેષ, એક મહાગ્રહ

તિલંડા. સ્ત્રી૦ [દે૦]

તલ જેવું સૂકું ધાન્ય

તિલક. પુ૦ [તિલક]

તલ, ચામડી ઉપર થતો કાળા કે લાલ રંગનો તલ,
તિલક, તિલક નામનું વૃક્ષ, એક ચૈત્યવૃક્ષ-વિશેષ,

તિલક. પું [તિલક]

એક દ્વીપ- એક સમુદ્ર

તિલકકરણી. સ્ત્રીં [તિલકરણી]

કપાળે તિલક કરવાની સળી

તિલકરયણ. નં [તિલકરત્ન]

એક પ્રકારનું વિશિષ્ટ તિલક

તિલગ. પું [તિલક]

જુઓ 'તિલક'

તિલગરયણ. નં [તિલકરત્ન]

જુઓ 'તિલકરયણ'

તિલગવન. નં [તિલકવન]

તિલક નામક વનસ્પતિના ઝાનું વન

તિલચૂર્ણ. નં [તિલચૂર્ણ]

તલનું ચૂર્ણ

તિલતંદુલગ. નં [તિલતણ્ડુલક]

તલ અને ચોખા

તિલતિલ. નં [તિલતિલ]

તલ-તલ માત્ર

તિલથંભય. પું [તિલસ્તમ્ભક]

તલનો છોડવો કે વૃક્ષ

તિલથંભયા. સ્ત્રીં [તિલસ્તમ્ભિકા]

તલની શિંગ, તલની ફલી

તિલદંડસગડિયા. ત્રિં [તિલદણ્ડશકટિકા]

તલના છોડના દાંડાવાળી ગાડી

તિલપપ્પડ. પું [તિલપર્પટ]

તલના પાપડ

તિલપપ્પડગ. પું [તિલપર્પટક]

તલના પાપડ

તિલપપ્પડિયા. સ્ત્રીં [તિલપર્પટિકા]

તલપાપડી

તિલપિટ્ટ. નં [તિલપિષ્ટ]

ચૂર્ણ કરેલા તલ, તલવટ

તિલપુષ્પવર્ણ. પું [તિલપુષ્પવર્ણ]

અથવાસી મહાગૃહમાંનો બત્રીશમો મહાગૃહ

તિલય. પું [તિલક] જુઓ 'તિલક'

તિલયરયણંકિય. નં [તિલકરત્નાક્રિય]

વિશિષ્ટ તિલકથી અંકિત થયેલ

તિલસંગલિયા. સ્ત્રીં [તિલશૃંગલિકા]

તલની શીંગ

તિલસિંગા. સ્ત્રીં [તિલસિંગા]

તલની સિંગ

તિલસવકુલિકા. સ્ત્રીં [તિલશષ્કુલિકા]

તલસાંકળી

તિલાગણિ. પું [તિલાગ્નિ]

તલના ઝાડનો અગ્નિ

તિલિતિલિય. પું [તિલ]

તલતલ જેવા

તિલોઈ. સ્ત્રીં [ત્રિલોકી]

ત્રણ લોક

તિલોક્ક. નં [ત્રિલોક્ય]

ત્રૈલોક્ય, સ્વર્ગ-મૃત્યુ-પાતાળ એ ત્રણ લોક વર્તી

તિલોગ. પું [ત્રિલોક]

સ્વર્ગ-મૃત્યુ અને પાતાળ એ ત્રણ લોક

તિલોગદંસિ. પું [ત્રિલોકદર્શિન]

સ્વર્ગ-મૃત્યુ અને પાતાળ એ ત્રણે લોકને જોનાર

તિલોત્તમા. સ્ત્રીં [તિલોત્તમા]

એક સ્વર્ગીય અપ્સરા

તિલોદગ. નં [તિલોદક]

તલનું પાણી

તિલોદય. નં [તિલોદક]

તલનું પાણી

તિલોય. પું [ત્રિલોક]

જુઓ 'તિલગ'

તિલ્લુઝ્વટ્ટણ. નં [તૈલ-ઝ્વટ્ટન]

તેલથી મર્દન કરવું તે

તિલ્લપૂય. પું [તૈલપૂય]

તેલપૂઆ, તેલના બનેલા માલપૂઆ

તિવડ. સ્ત્રીં [ત્રિપદી]

ઘોડા વગેરેની એક પ્રકારની ચાલ, હાથીની અંબાડી
બાંધવાનું દોરડું, કુદવાનો એક પ્રકાર,
તિવડ. સ્ત્રીં [ત્રિપદી]
પહેલવાનનો એક પ્રકારનો દાવ
તિવડ. સ્ત્રીં [ત્રિપદી]
જુઓ ઉપર
તિવગ. પું [ત્રિવર્ગ]
ત્રણ-વર્ગ, ત્રણ વર્ગીકરણ
તિવતિ. સ્ત્રીં [ત્રિપદી]
જુઓ 'તિવડ'
તિવતી. સ્ત્રીં [ત્રિપદી]
જુઓ 'તિવડ'
તિવરિસપરિયાય. પું [ત્રિવર્ષપર્યાય]
જેને દીક્ષા લીધે ત્રણ વર્ષ થાય છે તે
તિવલિ. સ્ત્રીં [ત્રિવલિ]
પેટ ઉપર જે ત્રણ વળ પડે તે
તિવલિય. ત્રિં [ત્રિવલિક]
ત્રણ વળવાળું, ત્રણ રેખાવાળું
તિવલિયવલિય. ત્રિં [ત્રિવલિકવલિત]
ત્રણ વળ કે ત્રણ રેખાથી યુક્ત-વળવાળું
તિવલિયા. સ્ત્રીં [ત્રિવલિકા]
ક્રોધ કરતી વખતે કપાળ ઉપર ત્રણ લીટી પડે તે
તિવલી. સ્ત્રીં [ત્રિવલી]
પેટ કે કપાળ ઉપર થતી ત્રણ રેખા
તિવલીવિણીય. ત્રિં [ત્રિવલીવિનીત]
ત્રણવાટવાળો
તિવાઅ. પું [ત્રિપાત]
મન-વચન-કાયા એ ત્રણનું પાડવું
તિવાયણ. નં [ત્રિપાતન]
મન-વચન અને કાયા કે ઇન્દ્રિય-આયુને દેહથી કોઇ
જીવને પાડવો કે નષ્ટ કરવો
તિવાયણા. સ્ત્રીં [ત્રિપાતના]
જુઓ ઉપર
તિવાસપરિયાય. પું [ત્રિવર્ષપર્યાય]
ત્રણ વર્ષનો દીક્ષા પર્યાય જેનો છે તે

તિવાસપરિયાય. પું [ત્રિવર્ષપર્યાય]
જુઓ ઉપર
તિવિજ્જ. ત્રિં [ત્રિવિદ્ય]
ત્રણ પ્રકારે
તિવિદ્-૧. વિં [ત્રિપૃષ્ઠ]
આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રમાં થયેલા પહેલા વાસુદેવ
તેના ભાઈ બળદેવનું નામ અચલ હતું. તેના પિતા
પોતનપુરના પયાવડ (રિવુપડિસત્તુ) અને માતા મિયાવડ
હતી. તેણે અસ્સગીવ નામના પડિસ્થાત્તુ ને હણેલ. ભં
મહાવીરનો પૂર્વભવનો જીવ. મરીને સાતમી નરકે ગયા.
તિવિદ્-૨. વિં [ત્રિપૃષ્ઠ]
આગામી ઉત્સર્પિણીમાં થનારા નવમાં વાસુદેવ
તિવિહં. ત્રિં [ત્રિવિધં]
કરણ-કરાવણ-અનુમોદન એ ત્રણ પ્રકારે
તિવિહેણ. ત્રિં [ત્રિવિધેન]
મન-વચન અને કાયાથી ત્રણ કરણ વડે
તિવ્વ. ત્રિં [ત્રીવ્ર]
તીવ્ર, તીક્ષ્ણ, દુઃસહ, રૌદ્ર, તીવ્ર રસ, ગાઢ, તિક્ત, ઉત્તમ
તિવ્વ. ત્રિં [ત્રીવ્ર]
અચાનક મરણ ઉપજે તેવો રોગ
તિવ્વચ્છાય. નં [ત્રીવ્રચ્છાય]
ગાઢ અંધકાર
તિવ્વણુભાવ. પું [ત્રીવ્રાનુભાવ]
તીવ્ર અનુભાવ, કર્મનો રસ
તિવ્વદંસણમોહણિજ્જ. નં [ત્રીવ્રદર્શન-મોહનીય]
દર્શનમોહનીય કર્મની તીવ્ર પ્રકૃતિ, ગાઢ દર્શન મોહનીય
તિવ્વદંસણમોહણિજ્જયા. નં [ત્રીવ્રદર્શનમોહનીયતા]
દર્શનમોહનીય કર્મની તીવ્ર પ્રકૃતિપણું, ગાઢ દર્શન
મોહનીયત્વ
તિવ્વદેસિય. નં [ત્રીવ્રદેશિક]
મોટાભાગનો પ્રદેશ અંધકારથી વ્યાપ્ત હોવો તે
તિવ્વધમ્માણુરાગરક્ત. ત્રિં [ત્રીવ્રધર્માનુરાગરક્ત]
ધર્મના તીવ્ર રાગવાળો
તિવ્વમાણયા. સ્ત્રીં [ત્રીવ્રમાનતા]
અત્યંત માન

તિવ્વમાયા. સ્ત્રી૦ [તીવ્રમાયા]	ત્રણ સમય
અત્યંત માયા	તિસમયટ્ટિર્ઘ. પુ૦ [ત્રિસમયસ્થિતિક]
તિવ્વરોસ. પુ૦ [તીવ્રરોષ]	ત્રણ સમયની સ્થિતિવાળું
અત્યંત ક્રોધ	તિસમયસિદ્ધ. પુ૦ [ત્રિસમયસિદ્ધ]
તિવ્વલોહ. ત્રિ૦ [તીવ્રલોભ]	જેને સિદ્ધ થયાને અથવા સિદ્ધિપદ પામ્યાને ત્રણ સમય
અત્યંત લોભ	થાય છે
તિવ્વવેર. ન૦ [તીવ્રવૈર]	તિસમુત્થ. ત્રિ૦ [ત્રિસમુત્થ]
અત્યંત વેર	ધર્મ-અર્થ અને કામ એ ત્રણ વસ્તુથી બનેલ
તિવ્વસંવેગસુહય. પુ૦ [તીવ્રસંવેગસુખક]	તિસર. પુ૦ [ત્રિસર]
તીવ્રસંવેગ-અત્યંત મોક્ષાભિલાષથી સુખ અનુભવતો	ત્રણ સરોહર
તિવ્વાણુભાવ. પુ૦ [તીવ્રાણુભાવ]	તિસરગ. ન૦ [ત્રિસરક]
તીવ્ર કર્મ-રસ	ત્રણ સરોહર
તિવ્વાભિતાવ. પુ૦ [તીવ્રાભિતાપ]	તિસરય. ન૦ [ત્રિસરક]
દુઃસહ કે અતિ સંતાપ	ત્રણ સરોહર
તિવ્વાભિતાવિ. ત્રિ૦ [તીવ્રાભિતાપિન્]	તિસરા. સ્ત્રી૦ [તિસરા]
તીવ્ર વેદના પામનાર, અતિ સંતાપ અનુભવનાર	મત્સ્ય બંધન વિશેષ
તિવ્વાભિલાસ. પુ૦ [તીવ્રાભિલાષ]	તિસરિય. ન૦ [ત્રિસરિક]
તીવ્ર ઇચ્છા	ત્રણ સરોહર
તિવ્વાસુહસમાચાર. ત્રિ૦ [તીવ્રાશુભસમાચાર]	તિસલા. વિ૦ [ત્રિશલા]
ઉત્કટ અશુભ સમાચાર, અતિ અશુભ આચરણવાળો	ભ૦ મહાવીરના માતા વૈશાલીના રાજા ચેડગ ની બહેન,
તિવ્વોભાસ. પુ૦ [તીવ્રાવભાસ]	રાજા સિદ્ધત્થ ની પત્ની. તેનું બીજું નામ વિદેહદિન્ન અને
અતિ પ્રકાશ	પિયકારિણી પણ છે
તિસંગહિય. ત્રિ૦ [ત્રિસઙ્ગહિત]	તિસલ્લનિસલ્લ. ન૦ [ત્રિશલ્યનિશલ્ય]
ત્રણ જણે સંઘરેલ	માયા-નિયાણ-મિથ્યાત્વરૂપ ત્રણ શલ્યથી રહિત બનેલ
તિસંઙ્ગ. ન૦ [ત્રિસન્ધ્ય]	તીસઅ. વિ૦ [તિષ્યક]
ત્રણ સંધ્યા, પ્રાતઃકાળ-મધ્યાહ્ન-સંધ્યા એ ત્રણનો સમૂહ	ભ૦ મહાવીરના એક શિષ્ય તપોમય સંયમ જીવન
તિસંઙ્ગા. સ્ત્રી૦ [ત્રિસન્ધ્યા]	જીવીને મૃત્યુ બાદ (સામાનિક દેવ થયા)
જુઓ ઉપર	તીસગુત્ત. વિ૦ [તિષ્યગુપ્ત]
તિસંધિ. ત્રિ૦ [ત્રિસન્ધિ]	આચાર્ય 'વસુ' ના શિષ્ય તે બીજા નિહવ થયા. તેણે
આદિ-મધ્ય અને અંતે સાંધાવાળું, જેને ત્રણ સાંધા છે તેવું	જીવપણસિય નામનો મત કાઢ્યો. આમલકલ્પા નગરીમાં
તિસત્તવ્વુત્તો. અ૦ [ત્રિસત્તવ્વુત્ત]	મિત્તસિરી એ તેની મિથ્યા માન્યતા તોડેલ
એકવીસ વખત	તિસા. સ્ત્રી૦ [તૃષા]
તિસમઇય. ત્રિ૦ [ત્રિસામયિક]	તરસ, તૃષા
ત્રણ સમય સુધી રહેનાર	તિસાલગ. પુ૦ [ત્રિશાલક]
તિસમય. ન૦ [ત્રિસમય]	ત્રણ માળવાળું ઘર

તિસિત. ત્રિં [તૃસિત] તૃષાતુર થયેલ, તરસ્યો	ભૂતકાળ સંબંધિ વચન-વિભક્ત-પ્રત્યય
તિસિય. ત્રિં [તૃષિત] જુઓ ઉપર	તીય. ત્રિં [અતીત] ભૂતકાળનું
તિસૂલિયા. ત્રિં [ત્રિશૂલિકા] લાંબી શૂળ	તીયકાલ. પું [અતીતકાલ] ભૂતકાળ
તિસોવાળ. નં [ત્રિસોપાન] ત્રણ દિશામાં સોપાન-પગથીયાનો સમૂહ	તીયવચન. નં [અતીતવચન] જુઓ 'તીતવચન'
તિહા. અં [ત્રિધા] ત્રણ પ્રકારે	તીર. પું [તીર] તીર, કાંઠો, કિનારો
તિહિ. સ્ત્રીં [તિથિ] તિથિ, દિવસ	તીર. ધાં [તરીયું] તરવું, પાર પામવું
તિહી. સ્ત્રીં [તિથિ] તિથિ	તીરહિ. કૃં [તીરયિત્વા] તરીને, પાર પામીને
તિહુઅણસદ્. પું [ત્રિભુવનશબ્દ] ત્રણ ભુવનનો શબ્દ	તીરંગમ. વિશેં [તીરંગમ] પારગામી, પાર જનાર
તિહુયણ. પું [ત્રિભુવન] ઉર્ધ્વ-અધો અને તિર્થ એ ત્રણ લોક	તીરહિ. વિશેં [તીરાર્થિનું] ભવરૂપી સમુદ્રને પાર પામાવાની ઇચ્છવાળો
તિહુયણગુરુ. પું [ત્રિભુવનગુરુ] ઉર્ધ્વ-અધો અને તિર્થ એ ત્રણ લોકના ગુરુ સમાન	તીરિત. ત્રિં [તીરિત] તરેલ, પાર ઉતરેલ, પૂર્ણ કરેલ
તિહુયણજણસુહયાણ. નં [ત્રિભુવનજનસુખાય] ઉર્ધ્વ-અધો અને તિર્થએ ત્રણે લોકના જન સમૂહના સુખને માટે	તીરિત્તા. કૃં [તીર્ત્વા] તરીને, પાર પામીને
તિહુયણરજ્જસમાહિ. પું [ત્રિભુવનરાજ્યસમાધિ] ઉર્ધ્વ-અધો અને તિર્થએ ત્રણે લોકના રાજ્યરૂપ સમાધિ	તીરિય. ત્રિં [તીરિત] જુઓ 'તીરિત'
તિહુયણવરિદ્ધ. નં [ત્રિભુવનવરિદ્ધ] ઉર્ધ્વ-અધો અને તિર્થએ ત્રણે લોકમાં ઉત્તમોત્તમ	તીરેત્તા. કૃં [તીર્ત્વા] તરીને, પાર પામીને
તીત. ત્રિં [અતીત] ભૂતકાળનું	તીસગ. વિશેં [ત્રિશક] ત્રીસ વર્ષની ઉંમરનો
તીતકાલસમય. પું [અતીતકાલસમય] ભૂતકાળનો સમય	તીસતીમુહુત્ત. ત્રિં [ત્રિશત્સુહર્ત્ત] ત્રીશ-મુહૂર્ત્ત, સાઠ ઘડી
તીતહ્યા. સ્ત્રીં [અતીતાધ્વ] ભૂતકાળ	તીહ. અં [તહા] તે પ્રકારે
તીતવચન. નં [અતીતવચન]	તુ. અં [તુ] અવધારણ, તિતર્ક, વિશેષણ, પાદપૂરણ, વળી
	તુઅટ્ટણ. નં [ત્વગ્વર્તન] લાંબા થઈને પડવું, સુવું, પડખું ફેરવવું

તુંગ. ત્રિં [તુઙ્ગ]

ઉજ્જત, બહાર નીકળવું

તુંગિય. પું [તુઙ્ગિક]

એ નામનું એક ગોત્ર

તુંગિયા. વિં [તુઙ્ગિકા]

(આ કોઈ વ્યક્તિનું નામ નથી. પણ રાજગૃહીની નગરી છે.) ભં મહાવીરના અનેક શ્રાવકો ત્યાં રહેતા હતા. એ શ્રાવકોનું સુંદર જીવન દર્શન અને પાર્શ્વપત્ય સ્થવીરો સાથેના પ્રશ્નોત્તરનું કથાનક છે

તુંગિયાયણ. પું [તુઙ્ગિકાયણ]

તુંગિક ગોત્રના એક ઋષિ-વિશેષ

તુંડ. નં [તુન્ડ]

મોઢું, ચાંચ

તુંડિય. વિં [તુન્ડિકા]

એક સાહસિક નૌવણિક

તુંદિલ. ત્રિં [તુન્દિલ]

ફુંદાળો, ફાંદળો

તુંબ. પું [તુમ્બ]

તુંબડું, તુંબડી, નાયાધમ્મકશા સૂત્રનું એક અધ્યયન,

તુંબ. પું [તુમ્બ]

ચક્ર કે પૈડા વચ્ચેનો ગોળ અવયવ

તુંબડય. પું [તુમ્બકિત]

ભયથી સ્તબ્ધ થયેલ, ઊંચા થયેલ

તુંબગ. પું [તુમ્બક]

જુઓ 'તુંબ'

તુંબવીણ. ત્રિં [તુમ્બવીણ]

તુંબડીની વીણા વગાડનાર

તુંબવીણપેચ્છા. સ્ત્રીં [તુમ્બવીણપ્રેક્ષા]

તુંબડીની વીણા વગાડનારને જોવા તે

તુંબવીણા. સ્ત્રીં [તુમ્બવીણા]

તુંબડીની વીણા

તુંબવીણિય. વિશેં [તુમ્બવીણિક]

તુંબડીની વીણા વગાડનાર

તુંબવીણિયપેચ્છા. સ્ત્રીં [તુમ્બવીણિકપ્રેક્ષા]

જુઓ 'તુંબવીણપેચ્છા'

તુંબા. સ્ત્રીં [તુમ્બા]

ચમરેન્દ્ર, બલીન્દ્ર, સૂર્ય, ચંદરની અભ્યંતર પર્ષદા

તુંબાગ. નં [તુમ્બક]

તુંબડી, તુંબી

તુંબી. સ્ત્રીં [તુમ્બી]

તુંબડીની વેલ

તુંબુરુ. પું [તુમ્બુરુ]

એક યક્ષ, ગંધર્વ સેનાનો અધિપતિ, વૃક્ષ વિશેષ

તુચ્છ. ત્રિં [તુચ્છ]

નજીવું, નિઃસાર, અલ્પ, હલકું,

તુચ્છ. ત્રિં [તુચ્છ]

ચોથ-નોમ-ચૌદસ એ ત્રણ તિથિ

તુચ્છ. ધાં [તુચ્છય]

હલકો પાડવો, ખાલી કરવો

તુચ્છકુલ. પું [તુચ્છકુલ]

હલકું કુળ

તુચ્છજીવિ. ત્રિં [તુચ્છજીવિન્]

તુચ્છ આહાર લઈ જીવનાર

તુચ્છતરાય. ત્રિં [તુચ્છતરક]

અતિતુચ્છ

તુચ્છત્ત. નં [તુચ્છત્વ]

તુચ્છતા, હલકાપણું

તુચ્છય. ત્રિં [તુચ્છકુલ]

નિર્ધન, દરીદ્રી, ગર્વિષ્ઠ, હલકો, અગંભીર

તુચ્છરૂવ. નં [તુચ્છરૂપ]

હીન આકારનો, બેડોળ, કુરૂપ

તુચ્છા. સ્ત્રીં [તુચ્છા]

ચોથ-નોમ-ચૌદસ એ ત્રણે રિક્તાતિથિ

તુચ્છાહાર. ત્રિં [તુચ્છાહાર]

તુચ્છ-અલ્પ આહાર કરનાર

તુચ્છોભાસિ. વિશેં [તુચ્છાવભાસિન્]

તુચ્છ દેખાતો

તુચ્છોસહિભવ્વખણયા. સ્ત્રીં [તુચ્છૌષધિભવ્વખણયા]

જેમાં નાખી દેવાનું ઘણું એવી તુચ્છ વસ્તુ ખાવી તે શ્રાવકના સાતમા વ્રતનો એક અતિયાર

તુદ્. ત્રિં [તુદ્]

તુટવું તે

તુદ્. ધાં [તુદ્]

તુટવું

તુદ્. ત્રિં [તુદ્]

સંતુષ્ટ, ખુશી થયેલ

તુદ્. સ્ત્રીં [તુદ્]

સંતોષ, તૃપ્તિ

તુદ્. ધાં [તુદ્]

થીગડું દેવું, વગાડવું

તુદ્. સ્ત્રીં [તુદ્]

ત્યૂનતા, કમી, દોષ, સંશય

તુડિઅંગ. નં [તુડિતાંગ]

ચોર્યાશી લાખ પૂર્વનો એક ત્રુટિતાંગ, કાલનું એક માપ

તુડિગ. નં [તુડિત]

તૂરી-વીણા આદિ, એક કાળ વિભાગ-માપ, બાજુબંધ,

તુડિગ. નં [તુડિત]

અંત:પુર, ચમરેન્દ્રની અભ્યંતર પર્ષદા

તુડિત. નં [તૂર્ય]

તૂરી-આદિ વાજિંત્ર, દિવ્યઘોષ

તુડિત. નં [તુડિક]

ટુટેલ, ખંડિત થયેલ, છિન્ન

તુડિત. નં [તુડિત]

જુઓ 'તુડિગ'

તુડિતંગ. નં [તુડિતાંગ]

જુઓ 'તુડિઅંગ'

તુડિય. નં [દેં, તુડિક]

એક સંખ્યા વિશેષ

તુડિય. નં [તુડિત]

અંત:પુર, જનાનખાનું

તુડિય. નં [તુડિત]

જુઓ 'તુડિગ'

તુડિય. નં [તૂર્ય]

તૂરિ આદિ વાજિંત્ર

તુડિયંગ. નં [દેં]

જુઓ 'તુડિઅંગ'

તુડિયંગ. નં [તૂર્યાંગ]

એક કલ્પવૃક્ષ જેમાંથી વાજિંત્ર જેવો ધ્વનિ નીકળે

તુડિયદાણ. નં [તુડિતસ્થાન]

વાજિંત્ર-બેરખા આદિના સ્થાન

તુડિયઠાણ. નં [તુડિતસ્થાન] જુઓ ઉપર

તુડિયા. સ્ત્રીં [તુડિતાંગ]

વીણા,

તુડિયા. સ્ત્રીં [તુડિતાંગ]

લોકપાલની અગ્રમહિષીની મધ્યપર્ષદા

તુણ. નં [દેં]

વાદ્યવિશેષ

તુણસદ્. નં [દેં]

તુણ નામક વાજિંત્રના શબ્દ

તુણાગ. ત્રિં [તુણવાય]

વસ્ત્રે સાંધનાર, ફાટેલા-તૂટેલા વસ્ત્રને તુણનાર

તુણિવ્વક. ત્રિં [દેં]

મૌન રહેનાર

તુત્તઅ. પું [તોત્રક]

ચાબુક, ચાબખો

તુદ. પું [તોદ]

ચાબુક

તુદ. ધાં [તુદ્]

પીડા કરવી, દુઃખ ઉપજાવવું

તુન્નણ. નં [તુન્ન]

તુણવું, સાંધો કરવો તે

તુપ્પ. ત્રિં [દેં]

ઘીથી મસળેલ

તુપ્પગ. ત્રિં [દેં]

તેલથી મસળેલ

તુપ્પોદ્. વિશેં [તુપ્પોષ]

ઘી લગાડેલ હોઠ

તુમંતુમ. પું [દેં]

તૂકારવાળું વચન, તિરસ્કાર વચન,

તુમંતુમ. પું [દેં]

ક્રોધજન્ય મનોવિકાર, વાક્કલહ

તુમ્હ. ત્રિં [યુષ્મદ્]

તું, તમે

તુમ્હારિસ. ત્રિં [યુષ્માદૃશ]

તમારા જેવા

તુયદ્. ધાં [ત્વગ્+વૃત્]

પડખું ફેરવવું

તુયદ્દંત. નં [ત્વગ્વર્તયત્]

પડખું ફેરવવું તે

તુયદ્દૃણ. નં [ત્વગ્વર્તન]

પડખું ફેરવવું તે

તુયદ્દમાણ. કૃં [ત્વગ્વર્તયત્]

પડખું ફેરવતો

તુયદ્દાવ. ધાં [ત્વગ્+વર્તય]

પડખું ફેરવવાનું કે બદલાવવું તે

તુયદ્દાવણ. નં [ત્વગ્વર્તપિન]

પડખું ફેરવવાની ક્રિયા

તુયદ્દાવિત્તા. કૃં [ત્વગ્વૃત્]

પડખું ફેરવીને

તુયદ્દાવેત્. નં [ત્વગ્વર્તયત્]

પડખું ફેરવવું તે

તુયદ્દાવેત્તા. કૃં [ત્વગ્વૃત્]

પડખું ફેરવીને

તુયદ્દિત્તપ્. કૃં [ત્વગ્વર્તિતુમ્]

પડખું ફેરવવા માટે

તુયદ્દિત્તુ. ત્રિં [ત્વગ્વર્તયિત્]

પડખા ફેરવનાર

તુયદ્દિયવ્વ. કૃં [ત્વગ્વર્તિતવ્ય]

પડખું ફેરવવા માટે

તુયદ્દેત્. ત્રિં [ત્વગ્વર્તમાન]

પડખું ફેરવતો

તુયરી. સ્ત્રીં [તુવરિકા]

તુવેરની દાળ

તુયાવહિત્તા. સ્ત્રીં [તોદયિત્વા]

વ્યથા ઉત્પન્ન કરી પ્રવજ્યા અપાય તે

તુર. નં [તૂર્ય]

વાજિંત્ર

તુરંગ. નં [તુરંગ્]

અશ્વ, ઘોડો

તુરવ્વક. પું [તુરુષ્ક]

સુગંધી દ્રવ્ય વિશેષ, લોબાન, એક દેશ-વિશેષ

તુરગ. પું [તુરગ]

ઘોડો

તુરગરૂપધારિ. ત્રિં [તૂરગરૂપધારિન્]

અશ્વનું રૂપ ધારણ કરનાર

તુરમાણભોજ્જ. પું [તૂરમાણભોજ્ય]

શીઘ્રભોજ્ય

તુરતુંગવ. પું [તુરતુંગવ]

ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળા એક જીવની જાતિ

તુરય. પું [તુરગ]

ઘોડો

તુરિત. ત્રિં [ત્વરિત]

શીઘ્ર, જલદી, ઉતાવળું

તુરિય. નં [ત્વરિત]

જુઓ ઉપર

તુરિય. નં [તૂર્ય]

ભેરી-મૃદંગ આદિ વાજિંત્ર

તુરિયગતિ. પું [ત્વરિતગતિ]

શીઘ્રગતિવાળા, એક લોકપાલ

તુરિયભાસિ. ત્રિં [ત્વરિતભાષિન્]

વગર વિચાર્યે કે અવિવેકપણે બોલનાર

તુરિયા. સ્ત્રીં [ત્વરિતા]

દેવતાની મન જેવા વેગવાળી એક પ્રકારની ગતિ

તુરુવ્વક. નં [તુરુષ્ક]

જુઓ 'તુરક્ક'

તુરુમણિ. સ્ત્રીં [તુરુમણિ]

એક નગરી

તુલ. ધાં [તોલય]

તોલવું, તુલના કરવી

તુલ. સ્ત્રીં [તુલા]

તુલના, સરખામણી કરવી તે, તોલવાનો કાંટો
તુલસી. સ્ત્રી૦ [તુલસી]
 તુલસી, તુલસીનું વૃક્ષ,
તુલસી. સ્ત્રી૦ [તુલસી]
 ભુત દેવતાની સભા આગળનું ચૈત્યવૃક્ષ
તુલા. સ્ત્રી૦ [તુલા]
 જુઓ 'તોલ'
તુલાસંઠિય. ન૦ [તુલાસંસ્થિત]
 ત્રાજવાના આકારે રહેલ
તુલિય. ત્રિ૦ [તુલિત]
 તોલેલ, તુલના કરેલ
તુલિયા. કૃ૦ [તોલયિત્વા]
 તોલ કરીને
તુલિયાણ. કૃ૦ [તોલયિત્વા]
 તોલ કરીને
તુલેત્તા. કૃ૦ [તોલયિત્વા]
 તોલ કરીને
તુલ્લ. ન૦ [તુલ્ય]
 સરખું, બરાબર
તુલ્લઠિતિય. ત્રિ૦ [તુલ્યસ્થિતિક]
 સમાન સ્થિતિવાળું
તુલ્લત્ત. ન૦ [તુલ્યત્વ]
 તુલ્યપણું, સમાનપણું
તુલ્લફાસ. ત્રિ૦ [તુલ્યસ્પર્શ]
 સમાન સ્પર્શવાળું
તુલ્લભાવ. ન૦ [તુલ્યભાવ]
 સમાન ભાવયુક્ત
તુલ્લમાણ. કૃ૦ [તુલ્યમાન]
 તુલના કરતો, તોલતો
તુલ્લય. ત્રિ૦ [તુલ્યક]
 તુલ્ય, સમાન
તુલ્લવિસેસાહિય. ત્રિ૦ [તુલ્યવિશેષાધિક]
 સમાન અને કંઈક વધારે
તુવર. ન૦ [તૂવર]
 તુવરધાન્ય, કસાયેલો રસ, કસાયેલું

તુવરી. સ્ત્રી૦ [તુવરી]
 તુવર, ધાન્યની એક જાત
તુસ. ધા૦ [તુષ]
 સંતોષ પામવો-પમાડવો
તુસ. પુ૦ [તુષ]
 અનાજના ફોતરા, ભુસું
તુસકણિય. ન૦ [તુષકણિક]
 અનાજના ફોતરામાં રહેલ કણિયા
તુસગિહ. ન૦ [તુષગૃહ]
 અનાજના ફોતરા રાખવાનું સ્થાન-વિશેષ
તુસળીય. ત્રિ૦ [તૂષ્ણીક]
 મૌનધારી, અબોલ રહેનાર
તુસળીયભાવ. પુ૦ [તૂષ્ણીકભાવ]
 મૌનધારીપણું, અબોલ રહેવાપણું
તુસદાહ. પુ૦ [તુસદાહ]
 અનાજ ફોતરાને બાળવા તે
તુસદાહઠાણ. ન૦ [તુસદાહસ્થાન]
 જ્યાં; અનાજના ફોતરા બાળવામાં આવે છે તે જગ્યા
તુસરાસિ. સ્ત્રી૦ [તુસરાશિ]
 ભુસાનો ઢગલો
તુસસાલા. સ્ત્રી૦ [તુસશાલા]
 ભુસું રાખવાનું સ્થાન
તુસાગણિ. પુ૦ [તુષાગ્નિ]
 ભુસાનો અગ્નિ
તુસાર. ન૦ [તુષાર]
 બરફ, હીમ, ઠંડક
તુસારકર. પુ૦ [તુષારકર]
 ચંદ્રમા
તુસારકૂડ. પુ૦ [તુષારકૂટ]
 બરફનું શિખર
તુસારગોઁરીરહારસરિસવણ્ણ. પુ૦ [તુષારગોઁરીરહાર-
 સદૃશવર્ણ] બરફ-ગાયનું દૂધ-હાર જેવો વર્ણ
તુસારપડલ. પુ૦ [તુષારપટલ]
 સફેદ પડલા
તુસારપુંજ. પુ૦ [તુષારપુજ્જ]

બરફનો જથ્થો
તુસારસરિસવર્ણ. ન૦ [તુષારસદૃશવર્ણ]
 બરફ જેવો શ્વેત વર્ણ
તુસિણિય. ત્રિ૦ [તૂષ્ણીક]
 મૌનધારી
તુસિણી. અ૦ [તૂષ્ણીમ્]
 મુંગા રહેવું
તુસિણીય. ત્રિ૦ [તૂષ્ણીક]
 મૌનધારી
તુસિણીયભાવ. પુ૦ [તૂષ્ણીકભાવ]
 મૌનધારીપણું, અબોલપણાનો ભાવ
તુસિત. પુ૦ [તુષિત]
 કૃષ્ણરાજીના વિમાનમાં રહેતા લોકાંતિક દેવનો એક ભેદ
તુસિય. પુ૦ [તુષિત]
 જુઓ ઉપર
તુસિયવ્વ. ત્રિ૦ [તોષ્ટવ્ય]
 સંતોષ પામવા કે પમાડવા યોગ્ય
તુસોદગ. ન૦ [તુષોદક]
 ચોખાના ભુસાનું પાણી, ડાંગરનું ધોવાણ
તુસોદય. ન૦ [તુષોદક]
 જુઓ ઉપર
તુસ્સ. ધા૦ [તુષ્]
 ખુશ થવું
તુહ. સ૦ [ત્વત્]
 તું, તમે
તુહગ. પુ૦ [તુહક]
 એક જાતનો કંદ
તૂ. અ૦ [તુ]
 જુઓ 'તુ'
તૂળ. સ્ત્રી૦ [તૂળ]
 બાણ રાખવાનું ભાથું
તૂળઇલ્લ. ત્રિ૦ [તૂળાવત્]
 તૂણ નામક વાજિંત્ર વગાડી ભિક્ષા માંગનાર
તૂળઇલ્લપેચ્છા. સ્ત્રી૦ [તૂળવત્પેચ્છા]
 તૂણ નામક વાજિંત્ર વગાડનારને જોવા જવું

તૂળક. પુ૦ [તૂળક]
 તુલનાત્મક વાદ્ય
તૂયર. પુ૦ [તૂવર]
 તુવર-ધાન્ય વિશેષ
તૂર. પુ૦ [તૂર્ય]
 વાદ્ય-વિશેષ
તૂર. ધા૦ [ત્વર]
 જલદી ચાલવું, ઉતાવળ કરવી
તૂલ. પુ૦ [તૂલ]
 કપાસ, રૂ
તૂલકડ. ત્રિ૦ [તૂલકૃત]
 આકડાના રૂનું બનેલ
તૂલફાસ. પુ૦ [તૂલસ્પર્શ]
 કપાસ-રૂનો સ્પર્શ થવો તે
તૂલિય. ન૦ [તૂલિકા]
 ગાદલું, ચિત્ર આલેખવાની પીંછી
તૂલિયા. સ્ત્રી૦ [તૂલિકા]
 જુઓ ઉપર
તૂલી. સ્ત્રી૦ [તૂલી]
 જુઓ ઉપર
તૂવર. પુ૦ [તૂવર]
 જુઓ 'તુવર'
તૂવરી. સ્ત્રી૦ [તુવરી]
 અન્ન વિશેષ
તે. સ૦ [ત્વમ્]
 તું, તમે
તેઅગસરીરનામ. ન૦ [તૈજસશરીરનામન્]
 તૈજસ શરીર નામક એક કર્મપ્રકૃતિ
તેઅગસરીરિ. ત્રિ૦ [તૈજસશરીરિન્]
 તૈજસ શરીરને ધારણ કરનાર
તેઈંદિય. પુ૦ [ત્રીન્દ્રિય]
 ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો જીવ
તેઈંદિયઅસંજમ. ન૦ [ત્રીન્દ્રિયાસંયમ]
 તેઈંદ્રિય જીવના વિષયમાં સંયમ ન પાળવો તે
તેઈંદિયકાય. પુ૦ [ત્રીન્દ્રિયકાય]

તેઇન્દ્રિયપણાનો ભવ
તેઈંદિયત્ત. ન૦ [ત્રીન્દ્રિયત્વ]
 તેઇન્દ્રિયપણું
તેઈંદિયત્તા. ન૦ [ત્રીન્દ્રિયત્વ]
 જુઓ ઉપર
તેઈંદિયસંયમ. ન૦ [ત્રીન્દ્રિયસંયમ]
 તેઇન્દ્રિયજીવના વિષયમાં સંયમ પાળવો તે
તેઈચ્છ. ન૦ [ચૈકિત્સ્ય]
 ચિકિત્સા કરવી તે, રોગનો ઉપચ કરવો તે
તેઈચ્છકમ્મ. ન૦ [ચૈકિત્સ્યકર્મન્]
 ચિકિત્સા કર્મ, રોગનો ઉપચ કરવા રૂપ પ્રવૃત્તિ
તેઈચ્છા. સ્ત્રી૦ [ચિકિત્સા]
 ચિકિત્સા, રોગનો ઉપાય કે ઇલાજ
તેઊ. ન૦ [તેજસ્]
 અગ્નિ, ગરમી, તાપ, તેજોલેશ્યા અગ્નિશીખ તથા
 અગ્નિમાણવ ઇંદ્રના પહેલા લોકપાલનું નામ
તેઊકંત. પુ૦ [તેજસ્કાન્ત]
 અગ્નિશીખ તથા અગ્નિમાનવ ઇન્દ્રા લોકપાલનું નામ
તેઊકાઙ્ય. પુ૦ [તેજસ્કાયિક]
 અગ્નિના જીવ, અગ્નિકાય
તેઊકાઙ્યત્ત. ન૦ [તેજસ્કાયિકત્વ]
 અગ્નિકાયપણું
તેઊકાય. પુ૦ [તેજસ્કાય]
 અગ્નિના જીવ
તેઊકાયઅસંજમ. ન૦ [તેજસ્કાયઅસંયમ]
 અગ્નિકાય જીવના વિષયમાં સંયમ ન રાખવો તે
તેઊકાયસંજમ. ન૦ [તેજસ્કાયસંયમ]
 અગ્નિકાય જીવના વિષયમાં સંયમ રાખવો તે
તેઊક્કાઙ્ય. પુ૦ [તેજસ્કાયિક]
 અગ્નિના જીવ, અગ્નિકાય
તેઊક્કાઙ્યઉદ્દેસય. પુ૦ [તુજસ્કાયિકોદ્દેશક]
 તેજસ્કાયિક સંબંધિ એક ઉદ્દેશક
તેઊક્કાઙ્યત્ત. ન૦ [તેજસ્કાયિકત્વ]
 અગ્નિકાયિકપણું
તેઊક્કાય. પુ૦ [તેજસ્કાય]

અગ્નિનોભવ, અગ્નિપણે ઉત્પન્ન થવું તે
તેઊપુદ્ધ. ત્રિ૦ [તેજઃસ્પૃષ્ઠ]
 અગ્નિથી બળેલ
તેઊપ્પભ. પુ૦ [તેજઃપ્રભ]
 અગ્નિશીખ તથા અગ્નિમાનવ ઇંદ્રના એક લોકપાલનું
 નામ
તેઊપ્પાસ. પુ૦ [તેજઃસ્પર્શ]
 અગ્નિનો સ્પર્શ
તેઊયાય. પુ૦ [તેજસ્કાય]
 જુઓ 'તેઊક્કાય'
તેઊલેસ. ન૦ [તેજોલેશ્ય]
 તેજોલેશ્યાવાળો
તેઊલેસદ્વાણ. ન૦ [તેજોલેશ્યાસ્થાન]
 તેજોલેશ્યાના સ્થાન
તેઊલેસા. સ્ત્રી૦ [તેજોલેશ્યા]
 લેશ્યાના છ ભેદમાંનો ચોથો ભેદ, તેજસ નામક એક
 લેશ્યા
તેઊલેસાગ. પુ૦ [તેજોલેશ્યક]
 તેજોલેશ્યાને ધારણ કરનાર
તેઊલેસસ. પુ૦ [તેજોલેશ્ય]
 તેજોલેશ્યાવાળો
તેઊલેસસદ્વાણ. ન૦ [તેજોલેશ્યાસ્થાન]
 તેજોલેશ્યાના સ્થાન
તેઊલેસસસત. ન૦ [તેજોલેશ્યાશત]
 તેજોલેશ્યા સંબંધિ શતક-વિશેષ
તેઊલેસસા. સ્ત્રી૦ [તેજોલેશ્યા]
 જુઓ 'તેઊલેસા'
તેઊલેસસાપરિણામ. પુ૦ [તેજોલેશ્યાપરિણામ]
 તેજોલેશ્યાજન્ય ભાવ - વિશેષ
તેઊસરીર. ન૦ [તેજઃશરીર]
 અગ્નિજીવનું શરીર
તેઊસિહ. પુ૦ [તેજઃશિખ]
 અગ્નિશીખ તથા અગ્નિમાનવ ઇન્દ્રનો બીજો લોકપાલ
તેઊસોય. ન૦ [તેજઃશૌચ]
 અગ્નિથી પવિત્રતા કરવી

તેઝ. ન૦ [તેજસ્] જુઓ 'તેઝ'

તેઝલેસા. સ્ત્રી૦ [તેજોલેશ્યા]

જુઓ 'તેઝલેસા'

તેઓગ. પુ૦ [ત્ર્યોજસ્]

એક સંખ્યા વિશેષ

તેઓગકઙ્કજુમ્મ. પુ૦ [ત્ર્યોજકૃતયુગ્મ]

જે સંખ્યાને ચારે ભાંગતા શૂન્ય શેષ રહે અને લબ્ધાંકને ચારે ભાંગતા શેષ ત્રણ રહે તે સંખ્યા

તેઓગકલિઓગ. પુ૦ [ત્ર્યોજકલ્યોજ]

જે સંખ્યાને ચારે ભાંગતા શેષ એક રહે અને લબ્ધાંકને ચારે ભાંગતા શેષ ત્રણ રહે તે સંખ્યા

તેઓગદાવરજુમ્મ. ન૦ [ત્ર્યોજદ્વાપરયુગ્મ]

જે સંખ્યાને ચારે ભાંગતા શેષ બે રહે અને લબ્ધાંકને ચારે ભાંગતા શેષ ત્રણ રહે તે સંખ્યા

તેઓય. પુ૦ [ત્ર્યોજસ્]

એક સંખ્યા વિશેષ

તેંદિય. પુ૦ [ત્રીન્દ્રિય]

ત્રણ ઇન્દ્રિય-સ્પર્શ, રસ અને ઘ્રાણ-યુક્ત જીવ

તેંદુગ. પુ૦ [તિન્દુક]

તિંદુક નામક એક વૃક્ષ

તેંદુય. પુ૦ [તિન્દુક]

જુઓ ઉપર

તેંદુસ. પુ૦ [તિન્દુસ]

જુઓ 'તિંદુસ'

તેંબુરુ. પુ૦ [દે૦]

ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળા જીવની એક જાતિ

તેકાલિય. ત્રિ૦ [ત્રૈકાલિક]

ત્રિકાલ સંબંધિ

તેગિચ્છ. ન૦ [ચૈકિત્સ્ય]

ચિકિત્સા કર્મ

તેગિચ્છા. સ્ત્રી૦ [ચિકિત્સા]

ચિકિત્સા-રોગનો ઉપાય

તેગિચ્છાયણ. ત્રિ૦ [ચિકિત્સાયન]

ચિકિત્સા ગોત્રમાં ઉત્પન્ન થયેલ

તોગિચ્છિય. પુ૦ [ચિકિત્સક]

ચિકિત્સક-દવા કરનાર

તેગિચ્છિયસાલા. સ્ત્રી૦ [ચૈકિત્સિકશાલા]

હોસ્પિટલ, દવાખાનું

તેજ. ન૦ [તેજસ્]

તેજ

તેજસ. ન૦ [તૈજસ]

તેજ સંબંધિ

તેજસમુઘાય. પુ૦ [તૈજસમુદ્ઘાત]

સમુદ્ઘાતનો એક ભેદ

તેણ. પુ૦ [સ્તેન]

ચોર, તસ્કર

તેણ. અ૦ [તેન]

તેના વડે, લક્ષણ સૂચક અવ્યય

તેણગ. પુ૦ [સ્તેનક]

ચોર

તેણપરં. અ૦ [તત:પરં]

ત્યારપછી

તેણબહુલ. ન૦ [સ્તેનબહુલ]

ચોરની બહુલતા

તેણય. પુ૦ [સ્તેનક]

ચોર

તેણયબંધ. પુ૦ [સ્તેનબન્ધ]

બીજાને જાણમાં ન આવે તે રીતે સાંધવું તે ચોરીથી બંધ

તેણાનુબંધિ. પુ૦ [સ્તેનાનુબન્ધિન્]

ચોરી કરવામાં ચિત્તના તીવ્ર પરિણામ હોવાતે,

તેણાનુબંધિ. પુ૦ [સ્તેનાનુબન્ધિન્]

રૌદ્ર ધ્યાનનો ત્રીજો ભેદ

તેણામેવ. અ૦ [તેનૈવ]

તેના વડે જ

તેણાહઙ. ન૦ [સ્તેનાહત]

ચોર વડે લાવેલ, શ્રાવકના ત્રીજા વ્રતનો એક અતિચાર

તેણિવક. ન૦ [સ્તૈન્ય]

ચોરી કરવામાં ચિત્તના તીવ્ર પરિણામ હોવાતે, રૌદ્ર

ધ્યાનનો ત્રીજો ભેદ

તેણિવકહરણબુદ્ધિ. ત્રિ૦ [સ્તૈન્યહરણબુદ્ધિ]

ચોરી દ્વારા હરણ કરી-લઈ લેવાની બુદ્ધિ
તેણિક્કા. સ્ત્રીં [સ્તૈન્ય]
 ચોરી
તેણિય. નં [સ્તૈન્ય]
 ચોરી
તેણિસ. ત્રિં [તૈનિસ]
 તણચ્છ નામના ઝાડ સંબંધિ
તેણેવ. અં [તૈનૈવ]
 ત્યાંજ, તેના વડે જ
તેતલ. પું [તૈતલ]
 નાગકુમાર ઇન્દ્રની ગંધર્વ સેનાનો અધિપતિ
તેતલિ. પું [તેજસ્તલિન્]
 વૃક્ષ વિશેષ, મનુષ્યની એક જાતિ
તેતલિ. વિં [તૈતલિ]
 જુઓ 'તેયલિ'
તેતલિપુત્ત. વિં [તૈતલિપુત્ત]
 જુઓ 'તેયલિપુત્ત'
તેતલિસુત. વિં [તૈતલિસુત]
 જુઓ 'તેયલિપુત્ત'
તેત્તિર. પું [તૈત્તિર]
 તેતરપક્ષી
તેદુરણમજ્જિયા. સ્ત્રીં [દૈં]
 ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ
તેપુરણમિંજિયા. સ્ત્રીં [દૈં]
 ત્રણ ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ
તેમાસિય. વિશેં [ત્રૈમાસિક]
 ત્રણમાસ સંબંધિ, ત્રણ મહિનામાં થનાર
તેમાસિયા. સ્ત્રીં [ત્રૈમાસિકી]
 ભિક્ષુની ત્રીજી પ્રતિજ્ઞા-જે ત્રણ માસની હોય છે.
તેય. પું [તૈજસ]
 તેજ, કાંતિ, પ્રકાશ, નામ-કર્મની એક પ્રકૃતિ, તાપ, સૂર્યનો
 તડકો, અગ્નિ, એક સમુદ્ધાત-વિશેષ
તેય. પું [તૈજસ]
 તેજોલેશ્યા
તેયંસિ. ત્રિં [તૈજસ્થિન્]

તેજસ્વી
તેયકમ્મ. નં [તૈજઃકર્મન્]
 નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ, તેજસ અને કાર્મણ શરીર
તેયગ. નં [તૈજસ]
 પાંચ શરીરમાંનું એક સૂક્ષ્મ શરીર, ખોરાકનો રસ
 નિપજાવી પચાવી પરિણામાવનાર એક શરીર
તેયગલલ્લિ. સ્ત્રીં [તૈજલલ્લિ]
 તેજોલેશ્યા ઉત્પન્ન કરવાની શક્તિ
તેયગસમુદ્ધાય. પું [તૈજસસમુદ્ધાત]
 સમુદ્ધાતનો એક ભેદ-તેજોલેશ્યા મુકતી વખતે જીવ
 પ્રદેશનું વિસ્તરવું અને પ્રકૃત પ્રકૃતિનું નિર્જરવું તે
તેયગસરીર. નં [તૈજસશરીર]
 પાંચ શરીરમાંનું એક શરીર-તેજસ નામક શરીર
તેયગસરીરય. પું [તૈજસશરીરક]
 તેજસ શરીરથી યુક્ત
તેયગસરીરી. પું [તૈજસશરીરિન્]
 તેજસ શરીરવાળો
તેયગ્નિનિસર્ગ. નં [તૈજોગ્નિનિસર્ગ]
 એક (કાલિક) આગમસૂત્ર
તેયનિસર્ગ. નં [તૈજોનિસર્ગ]
 ભગવદ્ - સૂત્રનો એક ઉદ્દેસો
તેયમંડલ. નં [તૈજોમંડલ]
 તેજ મંડલ
તેયમંત. વિશેં [તૈજસ્વિન્]
 તેજસ્વી પ્રભાવશાળી
તેયય. પું [તૈજસ] જુઓ 'તેયગ'
તેયલિ. નં [દૈં]
 'નાયાધમ્મકહા' સૂત્રનું એક અધ્યયન,
 કુરુક્ષેત્રના મનુષ્યની એક જાતિ
તેયલિ. વિં [તૈતલિ]
 તેતલિપુર નગરનો મંત્રી, તેની પત્નીનું નામ **ભદ્દા**
 નામ હતું. **તેયલિપુત્ત** ના પિતા હતા. કથા જુઓ
 'તેયલિપુત્ત'
તેયલિપુત્ત. વિં [તૈતલિપુત્ત]

તેતલિપુર નગરના રાજા કનગરથનો મંત્રી, તેની પત્ની
પોટ્ટિલા હતી, તેણે રાજાના પુત્ર **કનગજ્ઞાય** ને ગુપ્ત
 રીતે ઉછેરેલો હતો. પોટ્ટિલ દેવની પ્રેરણાથી તેતલિપુરએ
 દીક્ષા લીધી. મોક્ષે ગયા.
તેયલેસ. ત્રિં [તેજોલેશ્ય]
 તેજોલેશ્યાવાળો
તેયલેસા. સ્ત્રીં [તેજોલેશ્યા]
 છ લેશ્યામાંથી ચોથી 'તેજો' નામક લેશ્યા
તેયલેસ્સ. ત્રિં [તેજોલેશ્ય]
 તેજોલેશ્યાવાળો
તેયલેસ્સા. સ્ત્રીં [તેજોલેશ્યા] જુઓ ઉપર
તેયવીરિય. વિં [તેજોવીર્ય]
 ચક્રવર્તી **ભરત** પછી મોક્ષે ગયેલા આઠ યુગપુરુષ
 રાજાઓમાંના એક તે **બલવીરિય** નામે પણ ઓળખાય છે.
તેયસ. નં [તેજસ]
 કાંતિ, તેજ
તેયસમુગ્ધાય. પું [તેજ:સમુદ્ધાત]
 જુઓ 'તેયગસમુગ્ધાય'
તેયસ્સિ. નં [તેજસ્વિન્]
 તેજસ્વી
તેયા. સ્ત્રીં [ત્રેતા]
 તેરસની રાત્રિનું નામ
તેયા. સ્ત્રીં [તેજા]
 તેજોમય
તેયા. સ્ત્રીં [તૈજસ]
 તૈજસ શરીર
તેયાનુબંધિ. નં [સ્તેયાનુબન્ધિન્]
 જુઓ 'તેગાનુબન્ધિ'
તેયાપોગલપરિયટ્ટ. નં [તેજ:પુદ્ગલપરિવર્ત]
 લોકના સર્વ પુદ્ગલોને તૈજસશરીર રૂપે જેટલા વખતમાં
 પરીણામાવીને છોડે તેટલો વખત
તેયાલિ. પું [તેયાલિ]
 એક જાતનું ઝાડ
તેયાસમુગ્ધાત. પું [તૈજસસમુદ્ધાત]
 જુઓ 'તેયગસમુગ્ધાય'

તેયાસમુગ્ધાય. પું [તૈજસસમુદ્ધાત]
 જુઓ 'તેયગસમુગ્ધાય'
તેયાસરીર. નં [તૈજસશરીર]
 જુઓ 'તેયગસરીર'
તેયાહિય. પું [ત્ર્યાહિક]
 ત્રણ દિવસને આંતરે આવનાર તાવ
તેયોય. પું [ત્ર્યોજસ]
 એક સંખ્યા વિશેષ
તેરસમી. સ્ત્રીં [ત્રયોદશી]
 તેરસ, પક્ષની તેરમી તિથી
તેરસવાસપરિયાય. ત્રિં [ત્રયોદશવર્ષપર્યાય]
 જેનો દિક્ષા પર્યાય તેર વર્ષનો છે તે
તેરસિ. સ્ત્રીં [ત્રયોદશી]
 તેરસ, પક્ષની તેરમી તિથી
તેરસી. સ્ત્રીં [ત્રયોદશી]
 જુઓ ઉપર
તેરાસિય. ત્રિં [ત્રૈરાશિક]
 જીવા-અજીવ-નોજીવ એવી ત્રણ રાશિની સ્થાપના
 કરનાર એક નિહવ મત
તેરિચ્છ. ત્રિં [તિરશ્ચીન]
 તિર્યચ સંબંધિ
તેરિચ્છિય. ત્રિં [તૈરશ્ચિક]
 તિર્યચ સંબંધિ
તેલ. નં [તૈલ]
 તેલ
તેલાપૂય. નં [તૈલાપૂય]
 માલપૂઆ
તેલુવ્ક. નં [ત્રૈલોક્ય]
 ત્રણ લોક-સ્વર્ગ-મૃત્યુ અને પાતાળ
તેલોવ્ક. પું [ત્રૈલોક્ય]
 જુઓ ઉપર
તેલોવ્કનાયય. પું [ત્રૈલોક્યજ્ઞાતક]
 ત્રણે લોકને જાણનાર
તેલોવ્કરંગમજ્ઞ. નં [ત્રૈલોક્યરંગમધ્ય]
 ત્રિલોકરૂપી રંગ ભૂમિની મધ્યે

તેલ્લ. પું [તૈલ]

તેલ

તેલ્લકુંભ. પું [તૈલકુંભ]

તેલનો ઘડો

તેલ્લકેલા. સ્ત્રીં [તૈલકેલા]

તેલ રાખવાનું માટીનું ઠામ

તેલ્લગ. પું [તૈલગ]

એક પ્રકારનો દારુ

તેલ્લચમ્મ. નં [તૈલચર્મ]

તેલ મદન કરવા માટે બેસવાનું ચામડાનું આસન

તેલ્લપૂય. પું [તૈલાપૂય]

માલ પૂઆ

તેલ્લપૂયસંઠાણસંઠિય. પું [તૈલપૂયસંસ્થાનસંસ્થિત]

માલપૂઆના જેવા આકારે રહેલ

તેલ્લપેઢ. પું [તૈલપીઠ]

તેલ મદન કરવા માટે બેસવાની પીઠ-વિશેષ

તેલ્લપેલ્લા. સ્ત્રીં [તૈલપેટા]

તેલ રાખવાનું માટીનું પાત્ર-વિશેષ

તેલ્લસમુગ્ગ. પું [તૈલસમુદ્ર]

તેલનો ડબ્બો, તેલનો શીશો

તેલ્લાપૂય. પું [તૈલાપૂય]

માલપૂઆ

તેલ્લાપૂવ. પું [તૈલાપૂવ]

માલ પૂઆ

તેલ્લોક. પું [તૈલોક]

ત્રણ લોક-સ્વર્ગ, મૃત્યુ અને પાતાળ

તેલ્લોકગુરુ. પું [તૈલોકગુરુ]

ત્રણ લોકના ગુરુ સમાન-તીર્થંકર

તેહિય. ત્રિં [ત્ર્યાહિય]

ત્રણ દિવસ સંબંધી, ત્રણ દિવસે આવતો એક તાવ

તો. અં [તત્સ]

તેથી, તેટલા માટે

તો. અં [તદા]

ત્યારે

તોઢ. પું [તૈઠ]

ચાર ઇન્દ્રિયવાળો એક જીવ

તોઢ. પું [તૈઠ]

જુઓ ઉપર

તોળ. પું [તૂળ]

બાણ રાખવાનું ભાથું

તોત્ત. નં [તોત્ર]

ચાબુક

તોત્તગવેસય. પું [તોત્રગવેષક]

ચાબુકને શોધનાર

તોત્તય. પું [તોત્રક]

ચાબુક

તોધિ. પું [અવધિ]

મર્યાદા

તોમર. નં [તોમર]

એક પ્રકારનું બાણ જેવું એક શસ્ત્ર

તોમરગ. નં [તોમરાગ]

તોમર - શસ્ત્રવિશેષનો અગ્રભાગ-અણી

તોય. પું [તોય]

પીડા, દુઃખ, પાણી

તોયધારા. સ્ત્રીં [તોયધારા]

પાણીનો પ્રવાહ

તોયોપઢ. નં [તોયપૃષ્ઠ]

પાણીની સપાટી

તોયબિંદુપ્પમાણમિત્ત. ત્રિં [તોયબિન્દુપ્રમાણમાત્ર]

પાણીના બિંદુ જેટલું માત્ર

તોરણ. નં [તોરણ]

તોરણ

તોલેઝં. કૃં [તોલયિતુમ]

તોલ કરવા માટે

તોસ. ધાં [તોષય]

ખુશ કરવું, સંતુષ્ટ કરવું

તોસગ. પું [તોષક]

ખુશી, આનંદ, સંતોષ

તોસલિ. વિં [તોસલિ]

એક આચાર્ય, કે જે તે તોસલિ દેશના જંગલમાં પાડા દ્વારા
હણાયા
તોસલિઅ. વિં [તોસલિકા]
એક રાજા કે જે સાર્થવાહ પાસેથી મેળવેલ હીરાની
જિનપ્રતિમાને સંભાળ પૂર્વક સાચવતો હતો.
તોસલિઅ. વિં [તોસલિકા]
તોસલિ નગરનો એક ક્ષત્રિય રાજા, જેણે ભં મહાવીરને
ચોર માનીને સાત વખત બંધનમાં બાંધેલ
તોસલિપુત્ર. વિં [તોસલિપુત્ર]
દ્રષ્ટિવાદ નામક બારમાં અંગના ધારક એક આચાર્ય,
આર્ય રક્ષિય તેમની પાસે ભણવા આવેલ
તોસિય. ત્રિં [તોષિત]
સંતોષ પામેલ, ખુશ કરેલ
તિ. અં [તિ]
સમાપ્તિ સૂચક અવ્યય
તિભગ. નં [તિભગ]
કંદ વિશેષ
તિમિય. નં [તિમિત]
સ્થિર, નિશ્ચલ
તિહુ. પું [તિહુ]
એક વનસ્પતિ
ત્થી. સ્ત્રીં [સ્ત્રી]
સ્ત્રી, નારી
ત્થીચોર. પું [સ્ત્રીચોર]
સ્ત્રી-ચોર
ત્યુળ. ધાં [સ્તુ]
સ્તુતિ કરવી, ગુણકીર્તન કરવું
[થ]
થ. અં [થ]
વાક્યાલંકાર, પાદપૂર્તિ અવ્યય
થંડિલ. નં [સ્થંડિલ]
સંથારો કરવા યોગ્ય સ્થાન, સાધુને શૌચ કરવાની જગ્યા,
કોધ
થંડિલ્લ. નં [સ્થંડિલ]
જુઓ ઉપર

થંબ. પું [સ્તમ્બ]
ઘાસનો જથ્થો, ઝુમખો
થંભ. ધાં [સ્તમ્ભ]
સ્તબ્ધ થવું, નિશ્ચલ થવું, કિયારોધ કરવો, અટકવું
થંભ. પું [સ્તમ્ભ]
અહંકાર, ગર્વ, માન, થાંભલો
થંભળ. નં [સ્તમ્ભન]
હાલી-ચાલી ન શકે તેવું કરવું, ઊંચું કરવું
થંભળતા. સ્ત્રીં [સ્તમ્ભન]
અટકાવવું
થંભળયા. સ્ત્રીં [સ્તમ્ભન]
અટકાવવું
થંભળા. સ્ત્રીં [સ્તમ્ભન]
અટકાવવું
થંભળિયા. સ્ત્રીં [સ્તમ્ભનિકા]
સ્તંભન કરવા માટેની વિદ્યા
થંભળી. સ્ત્રીં [સ્તમ્ભની]
જુઓ ઉપર
થંભય. પું [સ્તમ્ભક]
અરીસાની ફેમ, ચોકડું
થંભિળી. સ્ત્રીં [સ્તમ્ભિની]
જુઓ 'થંભળિયા'
થંભિત. ત્રિં [સ્તમ્ભિત]
સ્તબ્ધ કરેલું, અટકાવેલું, કિયાધ કરેલું
થંભિય. ત્રિં [સ્તમ્ભિત]
જુઓ ઉપર
થવ્ક. ત્રિં [દેં]
પર્યાય, અવસર
થવ્કાર. ધાં [દેં]
થ-થ - એવો શબ્દ કરવો
થગળ. નં [સ્થગન]
ઢાંકવું
થળ. પું [સ્તન]
સ્તન, પયોધર
થળ. ધાં [સ્તન]

ગરજવું, આકંઠ કરવું, આક્રોશ કરવો
થળંતર. ન૦ [સ્તનન્તર]
 બે સ્તન વચ્ચેનું અંતર-જગ્યા
થળગ. ન૦ [સ્તનક]
 સ્તન
થળગંતર. ન૦ [સ્તનકાન્તર]
 બે સ્તન વચ્ચેનું અંતર કે જગ્યા
થળગચ્છીર. ન૦ [સ્તનકક્ષીર]
 સ્તનનું દૂધ
થળજીવિની. સ્ત્રી૦ [સ્તનજીવિની]
 ધાવમાતા
થળજીવિય. ત્રિ૦ [સ્તનજીવિક]
 સ્તનના દૂધ ઉપર જીવતો એવો
થળપાય. ન૦ [સ્તનપાય]
 સ્તનપાન
થળપીલળ. ન૦ [સ્તનપીડળ]
 સ્તનમદન
થળમૂલ. ન૦ [સ્તનમૂલ]
 સ્તનનો મૂળભાગ
થળય. ન૦ [સ્તનક]
 સ્તન
થળજ. ન૦ [સ્તનજ]
 સ્તનમાંથી આવેલ-દૂધ
થળયચ્છીર. ન૦ [સ્તનકક્ષીર]
 સ્તનનું દૂધ
થળિત. ત્રિ૦ [સ્તનિત]
 મેઘગર્જના, સ્તનિત-કુમારદેવ, રતિકીડા સમયે થતો ચિત્કાર
થળિય. ત્રિ૦ [સ્તનિત] જુઓ ઉપર
થળિયકુમાર. પુ૦ [સ્તનિતકુમાર]
 ભવનપતિ દેવતાની દશજાતિમાંનો એક ભેદ
થળિયકુમારત્ત. ન૦ [સ્તનિતકુમારત્વ]
 સ્તનિત કુમારપણું
થળિયકુમારિંદ. પુ૦ [સ્તનિતકુમારેન્દ્ર]
 સ્તનિતકુમાર દેવતાનો ઇન્દ્ર

થળિયકુમારી. સ્ત્રી૦ [સ્તનિતકુમારી]
 સ્તનિત કુમાર દેવની દેવી
થળિયભવનવાસિ. પુ૦ [સ્તનિતભવનવાસિન્]
 ભવનમાં રહેનાર સ્તનિતકુમાર નામના ભવનપતિ દેવતા
થળિયસદ્. પુ૦ [સ્તનિતશબ્દ]
 મેઘગર્જનાનો અવાજ
થલ્લ. ત્રિ૦ [સ્તલ્લ]
 અહંકાર, અભિમાન, વિનયહીન
થન્ન. ન૦ [સ્તન્ય]
 સ્તનનું દૂધ
થમ્મ. ધા૦ [સ્તમ્મ]
 અહંકાર કરવો, ગર્વ કરવો
થય. પુ૦ [સ્તવ]
 સ્તવના, સ્ત્રોત્ર, ગુણકીર્તન
થરથર. ધા૦ [દે૦]
 થરથરવું, કાંપવું
થરથરંત. કૃ૦ [દે૦]
 થરથરતો, કાંપતો
થરહર. ધા૦ [દે૦]
 થરથરવું, કાંપવું
થલ. ન૦ [સ્થલ]
 જળ નથી તે, જમીન, ભૂમિ
થલગય. પુ૦ [સ્થલગત]
 સ્થળને પ્રાપ્ત
થલચર. ત્રિ૦ [સ્થલચર]
 જમીન ઉપર ગતિ કરનાર તિર્યચ પંચેન્દ્રિયની એક જાતિ
થલચરી. સ્ત્રી૦ [સ્થલચરી]
 જમીન ઉપર ગતિ કરનારી-તિર્યચ પંચેન્દ્રિય-સ્ત્રી
થલચારિ. પુ૦ [સ્થલચારિન્]
 જમીન ઉપર ચાલનાર ગતિ કરનાર
થલજ. ત્રિ૦ [સ્થલજ]
 જમીનથી ઉત્પન્ન થયેલ
થલય. ત્રિ૦ [સ્થલજ] જુઓ ઉપર
થલય. ન૦ [સ્થલક]

જુઓ 'થલ'	થારુકિન દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ દાસી
થલયર. ત્રિં [સ્થલચર]	થારુકિણિયા. સ્ત્રીં [થારુકિનિકા]
જુઓ 'થલચર'	જુઓ ઉપર
થલી. સ્ત્રીં [સ્થલિ]	થારુગિણિ. સ્ત્રીં [થારુકિનિ]
જમીનનો ઊંચો પ્રદેશ	જુઓ ઉપર
થવઙ્ગ. ત્રિં [સ્તવકિત]	થારુગિણિયા. સ્ત્રીં [થારુકિનિકા]
જેમાં ફૂલ અને ગુચ્છ લાગેલા છે તે	જુઓ ઉપર
થવર્ઙ્ગયણ. નં [સ્થપતિરત્ન]	થાલ. નં [સ્થાલ]
ચક્રવર્તીના ચૌદ રત્નમાંનું એક રત્ન-જેનું અપરનામ વર્ધકી રત્ન છે.	પાત્ર વિશેષ, થાળો
થવણા. નં [સ્તવના]	થાલઙ્ગ. પું [સ્થાલકિન્]
સ્તવના, સ્તુતિ રૂપ મંગલ	થાળા જેવું, અમુક વાસણ રાખનાર તાપસ
થવથુઙ્ગમંગલ. નં [સ્તવસ્તુતિમંગ્ગલ]	થાલગ. પું [સ્થાલક]
સ્તવના, સ્તુતિ રૂપ મંગલ	જુઓ 'થાલ'
થવય. પું [સ્તવબક]	થાલપાગ. પું [સ્થાલપાક]
ફૂલનો ગુચ્છો	જમણવાર
થવિર. ત્રિં [સ્થવિર]	થાલપાનય. નં [સ્થાલપાનક]
સ્થવિર, પરિપક્વ કે સ્થિર બુદ્ધિવાળો	દાહને ઉપશમાવનાર એવું કુંભારની માટીનું પાણી
થવિરકંચુઙ્ગ. પું [સ્થવિરકંચુકીય]	થાલય. પું [સ્થાલક] જુઓ 'થાલ'
સ્થિર બુદ્ધિનો પ્રતિહારી	થાલિપાક. પું [સ્થાલીપાક]
થવિરકમ્પ. પું [સ્થવિરીત્ય]	થાળી-તપેલી આદિમાં રાંછવું તે
ગચ્છમાં રહેલ આચાર્ય આદિની વ્યવહાર મર્યાદા	થાલિપાગ. પું [સ્થાલસપાક]
થવિરભૂમિ. સ્ત્રીં [સ્થવિરભૂમિ]	જુઓ ઉપર
સ્થવિરની પદવી, વૃદ્ધપણની ભૂમિકા	થાલિપાગસુદ્ધ. નં [સ્થાલીપાકશુદ્ધ]
થાણ. નં [સ્થાન]	થાળી વગેરેમાં પકાવી અચિત કરેલ
સ્થાન, ઠેકાણું	થાલી. સ્ત્રીં [સ્થાલી]
થાણંતર. નં [સ્થાનાન્તર]	થાળી, ભાજન વિશેષ
એક સ્થાનેથી બીજે સ્થાને જવું તે	થાલીપાક. પું [સ્થાલીપાક]
થાણુ. પું [સ્થાણુ]	જુઓ 'થાલિપાક'
ઝાડનું ફુંડું	થાલીપાગ. પું [સ્થાલીપાક]
થામ. નં [સ્થામન્]	જુઓ 'થાલિપાક'
બળ, સામથર્થ, ક્રિયા, અનુષ્ઠાન	થાલીપાગસુદ્ધ. નં [સ્થાલીપાક શુદ્ધ]
થામવ. ત્રિં [સ્થામવત્]	જુઓ 'થાલિપાગ'
બળવાન	થાવ. ધાં [સ્થાવય્]
થારુઙ્ગિણિયા. સ્ત્રીં [થારુકિનિકા]	સ્થાપના કરવી, સ્થિર કરવો
	થાવચ્ચા. વિં [સ્થાપત્યા]

બારાવઈ નગરીની એક સાર્થવાહીની, તેને **થાવચ્ચાપુત્ર** પુત્ર હતો.

થાવચ્ચાપુત્ર. વિં [સ્થાપત્યાપુત્ર]

બારાવાઈ નગરીની **થાવચ્ચા** નામની ગાથા પત્નીનો પુત્ર બત્રીશ કન્યા સાથે લગ્ન થયેલા. ભં અરિષ્ટનેમિની ધર્મદેશના સાંભળી વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થયો. કૃષ્ણ તેનો દીક્ષા મહેત્સવ ઉજવેલો. શૈલકરાજાને પ્રતિબોધ કરેલ, મોક્ષે ગયા.

થાવવચ્ચાસુય. વિં [સ્થાપત્યાસુત]

જુઓ 'થાવચ્ચાપુત્ર'

થાવર. વિં [સ્થાવર]

ભં મહાવીરનો એક પૂર્વભવ રાજગૃહીનો બ્રાહ્મણ

થાવય. પું [સ્થાપક]

સ્વપક્ષ સાધક હેતુ

થાવર. ત્રિં [સ્થાવર]

પૃથ્વી આદિ પાંચ એકેન્દ્રિય જીવ, નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના વડે જીવ સ્થાવરપણું પામે, કેવળ સ્પર્શછન્દ્રિય જેને છે તેવા જીવ

થાવર. પું [સ્થાવર]

સ્થિરતા

થાવરકાય. પું [સ્થાવરકાય]

એકેન્દ્રિયજીવ

થાવરકાયદ્વિઙ્ગ. નં [સ્થાવરકાયસ્થિતિક]

સ્થાવરકાય પણે સ્થિતિ કરેલ

થાવરકાયાધિપતિ. પું [સ્થાવરકાયાધિપતિ]

સ્થાવર કાયના અધિપતિ

થાવરજોણિય. નં [સ્થાવરયોનિક]

સ્થાવર યોનિ સંબંધિ

થાવરત્ત. નં [સ્થાવરત્ત]

સ્થાવરપણું

થાવરનામ. નં [સ્થાવરનામન્]

સ્થાવરપણાની પ્રાપ્તિનું કારણભૂત કર્મ

થાસગ. પું [સ્થાસક]

અરીસો, ઘોડાની પીઠનું ધરેણું

થાસય. પું [સ્થાસક]

અરિસો, દર્પણ

થાસયાવલિ. સ્ત્રીં [સ્થાસકાવલિ]

અરિસાની પંક્તિ

થાહ. નં [સ્થાધ]

અગાધ નહીં પણ નાસિકા પર્યંત રહેનાર પાણી

થિગલ. નં [દેં]

શીંગડું, શરદઋતુના આકાશનો ખંડ

થિવુગ. પું [સ્તિવુક]

પાણીનો પરપોટો

થિવુગબિંદુસંઠિત. ત્રિં [સ્તિવુકબિન્દુ સંસ્થિત]

પાણીના પરપોટાના આકારે સંસ્થિત થયેલ-રહેલ

થિભગત્ત. નં [સ્તિવુકત્ત]

પાણીના પરપોટા પણું

થિભુગ. પું [સ્તિવુક]

પાણીનો પરપોટો

થિભુય. પું [સ્તિવુક]

જુઓ ઉપર

થિમિઓદય. નં [સ્તિમિતોદક]

નિશ્ચલપાણી

થિમય. વિશેં [સ્તિમિત]

ભયરહિત, સ્થિર, નિશ્ચલ, અંતકૃદ્ધસા-સૂત્રનું એક અધ્યયન

થિમિય. વિં [સ્તિમિત]

રાજા 'અંધગવણિહ' અને રાણી 'ધારિણી' ના પુત્ર. ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુંજયે મોક્ષે ગયા.

થિય. વિશેં [સ્થિત]

રહેલ

થિર. વિશેં [સ્થિર]

સ્થિર, નિશ્ચલ, અડગ, નામકર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયથી દાંત-મસ્તક વગેરે સ્થિર રહે છે.

થિરચિત્ત. નં [સ્થિરચિત્ત]

સ્થિરમનવાળો

થિરજાય. પું [સ્થિરજાત]

નિર્વિઘ્ને ઉત્પન્ન થયેલ

થિરતરગ. ત્રિં [સ્થિરતરક]

અતિ સ્થિર
થિરતો. અં [સ્થિરતસ્]
 નિશ્ચલતાથી
થિરત્ત. નં [સ્થિરત્ત્વ]
 નિશ્ચલત્વ, સ્થિરતા
થિરનામ. નં [સ્થિરનામન્]
 નામકર્મની એક પ્રકૃતિ
થિરબંધન. નં [સ્થિરબંધન]
 ગાઢ બંધનથી બાંધવું તે
થિરરાસિવિલગ્ન. પું [સ્થિરરાસિવિલગ્ન]
 જ્યોતિષયકની સ્થીર રાશિ સંલગ્ન
થિરસંઘયણ. પું [સ્થિરસંઘનન]
 સ્થિર સંઘયણ-મજબૂત બાંધો
થિરસત્ત. પું [સ્થિરસત્ત્વ]
 મજબૂત મનોબળ
થિરા. સ્ત્રીં [સ્થિરા]
 સ્થીરનિષ્પન્ન થયેલ, વનસ્પતિની એક અવસ્થા
થિરાવલિયા. સ્ત્રીં [સ્થિરાવલિકા]
 ભુજપરિસર્પિણીનો એક પ્રકાર
થિરિકરણ. નં [સ્થીરકરણ]
 ધર્મમાં સ્થિર કરવારૂપ-દર્શનાચારનો એક આચાર, સ્થિર કરવું દ્રઢ કરવું
થિલ્લિ. સ્ત્રીં [દેં]
 ઊંટનું પલાણ, હાથી અંબાડી, પલખી-વિશેષ, ઘોડાનું એક ઉપકરણ
થીવથિવિંત. વિશેં [દેં]
 શિવશિવ - શબ્દ કરતો
થિવિથિવિય. ધાં [દેં]
 શિવશિવ એવો શબ્દ કરવો
થિવિથિવિથિવય. વિશેં [દેં]
 'થિવથિવથિવ' એવો શબ્દ કરતો
થિવુય. પું [સ્તિબુક]
 પાણીનો પરપોટો
થિહુ. સ્ત્રીં [સ્તિથુ]
 સાધારણ બાદર વનસ્પતિકાયનો એક ભેદ

થી. સ્ત્રીં [સ્ત્રી]
 સ્ત્રી, નારી
થીકહા. સ્ત્રીં [સ્ત્રીકથા]
 સ્ત્રી વિષયક વાતો
થીળ. ત્રિં [સ્ત્યાન]
 એકઠું કરેલ, એક નિદ્રા
થીળગિદ્ધિ. સ્ત્રીં [સ્ત્યાનગૃહ્ણિ]
 નિકૃષ્ટ કે પ્રગાઢ નિદ્રા, દર્શનાવરણીય કર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયથી પ્રગાઢ ઊંઘ આવે તેમજ એ ઊંઘ વખતે અર્ધવાસુદેવ જેવું બળ તેના શરીરમાં ઉત્પન્ન થાય અને તેના વડે તે નિદ્રાના ઉદયવાળો હિંસા કરે
થિળદ્ધિ. સ્ત્રીં [સ્ત્યાનદ્ધિ]
 જુઓ ઉપર
થીનામધેજ્જસડણ. નં [સ્ત્રીનામધેયશકુન]
 સ્ત્રી નામે કોઈ શકુન વિષય
થીપરિણા. સ્ત્રીં [સ્ત્રીપરિજ્ઞા]
 સૂચક-સૂત્રનું એક અધ્યયન
થીપુરિસનિમિત્ત. નં [સ્ત્રીપુરુષનિમિત્ત]
 સ્ત્રી-પુરુષના નિમિત્તથી
થીલોચન. નં [સ્ત્રીલોચન]
 સ્ત્રી-લોચન, દરેક માસના શુકલ પક્ષમાં ત્રીજ અને દશમને દિવસે તથા છઠ્ઠ અને તેરસની રાત્રે તેમજ કૃષ્ણપક્ષમાં બીજ અને નોમને દિવસે તથા પાંચમ અને બારસની રાત્રે આવતું અગિયારમાંનું એક કરણ
થીવિલોચન. નં [સ્ત્રીવિલોચન]
 જુઓ ઉપર
થીહુ. સ્ત્રીં [સ્તિથુ]
 જુઓ 'થિહુ'
થુહ. સ્ત્રીં [સ્તુતિ]
 સ્તુતિ, ગુણ ગાવા તે
થુહવંદન. નં [સ્તુતિવંદન]
 સ્તુતિ અને વંદન, મોટું ચૈત્યવંદન જેને દેવવંદન કહે છે
થુવ્કાર. પું [થુત્કારય્]
 થુ-થુ - શબ્દથી તિરસ્કાર કરતો, ધિક્કારતો
થુવ્કારિજ્જમાણ. ત્રિં [થૂત્કાર્યમાણ]

થુ-થુ કરવું તે, ધિક્કારવું તે
થુડ. પુઠ્ઠ [સ્થુડ]
 વનસ્પતિ સ્કંધનો ભાગ
થુળ. નઠ્ઠ [સ્થુળ]
 થાંભલો
થુળ. ધાઠ્ઠ [સ્થુ]
 સ્તુતિ કરવી, ગુણ વર્ણવવા
થુળંત. કૃઠ્ઠ [સ્થુવત્]
 સ્તુતિ કરતો, ગુણ-વર્ણન કરતો
થુળણ. નઠ્ઠ [સ્થવન]
 સ્તવના, ગુણકીર્તન
થુળિત્તાળ. કૃઠ્ઠ [સ્થુત્વા]
 સ્તવના કરીને
થુભ. પુઠ્ઠ [સ્થૂપ]
 સ્તૂપ, શિખર
થુભિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થૂપિકા]
 સ્તૂપિકા, નાનું શિખર
થુય. ત્રિઠ્ઠ [સ્થુત]
 જેની સ્તુતિ કરાઈ છે તે
થૂલ્લ. વિશેઠ્ઠ [સ્થૂલ]
 સ્થૂળ, જાડું
થુવ. નઠ્ઠ [સ્થુ]
 સ્તુતિ કરવી
થુવ્વંત. ધાઠ્ઠ [સ્થુવત્]
 સ્તુતિ કરતો
થૂળ. નઠ્ઠ [સ્થૂળ]
 થાંભલી, ખુંટી
થૂળા. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થૂળા]
 એક નગરી, થાંભલી
થૂળામંડવ. પુઠ્ઠ [સ્થૂળામણ્ડવ]
 થાંભલી ઉપર ઉભો કરેલો માંડગો, તંબુ
થૂભ. પુઠ્ઠ [સ્થૂપ]
 સ્મૃતિ સ્તંભ, ચૈત્યસ્તંભ, સ્મરણ ચિહ્ન, મૃતકધર, પગલા
થૂભકરંડગ. નઠ્ઠ [સ્થૂપકરણ્ડક]
 એક ઉદ્યાન

થૂભમહ. પુઠ્ઠ [સ્થૂપમહ]
 સ્તૂપ સંબંધિ મહોત્સવ
થૂભસંઠિય. નઠ્ઠ [સ્થૂપસંસ્થિત]
 સ્તૂપના આકારે રહેલ
થૂભાભિમુહ. નઠ્ઠ [સ્થૂપાભિમુખ]
 સ્તૂપની સન્મુખ
થૂભિઅગ્ગ. પુઠ્ઠ [સ્થૂપિકાગ્ર]
 લઘુશિખરનો અગ્રભાગ, શિખરની ધજા
થૂભિંદ. પુઠ્ઠ [સ્થૂપેન્દ્ર]
 પારિણામિક બુદ્ધિનું એક દ્રષ્ટાંત
થૂભિયંત. પુઠ્ઠ [સ્થૂપિકાન્ત]
 નાના શિખરને અંતે
થૂભિયગ્ગ. પુઠ્ઠ [સ્થૂપિકાગ્ર]
 જુઓ 'થૂભિઅગ્ગ'
થૂભિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થૂપિકા]
 પ્રાસાદ ઉપરનું મણિચમ નાનું શિખર
થૂભિયાગ. પુઠ્ઠ [સ્થૂપિકા]
 જુઓ ઉપર
થૂભિયાય. પુઠ્ઠ [સ્થૂપિકાક]
 જુઓ ઉપર
થૂલ. ત્રિઠ્ઠ [સ્થૂલ]
 સ્થૂલ, જાડું, મોટું, પુષ્ટ
થૂલગ. ત્રિઠ્ઠ [સ્થૂલક]
 સ્થૂલ, મોટા, શ્રાવકના વ્રતનોમાં વ્રતનું નાનાપણું
 સુચવવા વપરાતો શબ્દ
થૂલભદ્. વિઠ્ઠ [સ્થૂલભદ્ર]
 રાજા મહાપદ્મ ના મંત્રી સગડાલ ના પુત્ર. તેણે કોસા
 ગણિકા સાથે બાર વર્ષ પસાર કર્યા પછી મંત્રીપદ નિમિત્તે
 તેને વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન દીક્ષા લીધી. ચાતુર્માસમાં અભિગ્રહ
 પૂર્વક રહી સ્ત્રી પરીષદ વિજેતા બન્યા. ચૌદ પૂર્વ ભણ્યા.
 દશપૂર્વો અર્થ સહિત ભણ્યા. સ્તંભમાં રહેલા નિધિને
 પ્રગટ કરવાનો પ્રસંગ બન્યો. મૃત્યુ બાદ દેવલોકે ગયા.
થૂલય. ત્રિઠ્ઠ [સ્થૂલક]
 જુઓ ઉપર
થૂલયઅદિન્નાદાણ. પુઠ્ઠ [સ્થૂલઅદત્તાદાન]

સ્થૂળચોરી, શ્રાવકે લેવાનું ત્રીજું અણુવ્રત
થૂલયપરિગ્રહ. પુઠ્ઠ [સ્થૂલપરિગ્રહ]
 સ્થૂળપરિગ્રહ, શ્રાવકે લેવાનું પાંચમું અણુવ્રત
થૂલયપાણાઙ્ગવાય. પુઠ્ઠ [સ્થૂલપ્રાણાતિપાત]
 સ્થૂળહિંસા, શ્રાવકે લેવાનું પહેલું અણુવ્રત
થૂલયમુસાવાય. પુઠ્ઠ [સ્થૂલમૃષાવાદ]
 સ્થૂળ જુઠું બોલવું તે, શ્રાવકે લેવાનું બીજું અણુવ્રત
થૂલયમેહુણ. પુઠ્ઠ [સ્થૂલમૈથુન]
 સ્થૂળ અબ્રહ્મ આચરણ, શ્રાવકે લેવાનું ચોથું અણુવ્રત
થૂલવય. પુઠ્ઠ [સ્થૂલવચસ્]
 અનિપુણ વચનો
થૂલિભદ્ર. વિઠ્ઠ [સ્થૂલિભદ્ર]
 જુઓ 'થૂલભદ્ર'
થેજ્જ. નઠ્ઠ [સ્થૈર્ય]
 ધૈર્ય, સ્થિરતા
થેર. પુઠ્ઠ [સ્થવિર]
 વૃદ્ધ, જૈનમુનિ-જેમાં વયસ્થિવર-પર્યાય સ્થિવર અને
 જ્ઞાન સ્થવિર એવા ત્રણ ભેદો છે
થેરકમ્પ. પુઠ્ઠ [સ્થીરીવરકલ્પ]
 ગચ્છવાસી જૈનમુનિઓનો આચાર-વિશેષ
થેરકમ્પટ્ટિતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થીવરકલ્પસ્થિતિ]
 ગચ્છમાં રહેલ આચાર્ય-આદિની વ્યવહાર મર્યાદા-
 આચારપ્રણાલિ
થેરકમ્પિય. પુઠ્ઠ [સ્થવિરકલ્પિક]
 સ્થિવરકલ્પગચ્છ પ્રતિબદ્ધ સાધુ
થેરગ. પુઠ્ઠ [સ્થવિરક]
 જુઓ 'થેર'
થેરત્ત. નઠ્ઠ [સ્થવિરત્ત]
 સ્થવિરપણું
થેરભૂમિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થવિરભૂમિ]
 સ્થવિરપદની યોગ્યતા
થેરભૂમિપત્ત. પુઠ્ઠ [સ્થવિરભૂમિપ્રાપ્ત]
 સ્થવિર-પદની યોગ્યતાને પ્રાપ્ત થયેલ
થેરય. પુઠ્ઠ [સ્થવિરક] જુઓ 'થેર'
થેરવચ્છલતા. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થવિરવત્સલતા]

સ્થવિરની વત્સલતા-ભક્તિ
થેરવેયાવચ્ચ. નઠ્ઠ [સ્થવિરવૈયાવૃત્ત્ય]
 સ્થવિરની વૈયાવચ્ચ-સેવા
થેરાગમણ. નઠ્ઠ [સ્થવિરાગમન]
 સ્થવિર સાધુનું આવવું
થેરાવલિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થવિરાવલિ]
 સ્થવિર સાધુની પરિપાટી-ક્રમ વર્ણન
થેરિયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થવિરા]
 સ્થવિ સાધ્વી
થેરી. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્થવિરા]
 વૃદ્ધા
થેરોવઘાતિય. પુઠ્ઠ [સ્થવિરોપઘાતિક]
 સ્થવિર સાધુ વગેરેનો ઘાત કરનાર, અસમાધિનું છઠું
 સ્થનાક
થેવ. ત્રિઠ્ઠ [સ્તોક]
 થોડું, સ્વલ્પ
થોવ. ત્રિઠ્ઠ [સ્તોક]
 થોડું, સ્વલ્પ
થોવણમુસિય. નઠ્ઠ [સ્તોકોનમુચ્છિત]
 થોડું, થોડું ઓછું-ઉન્નત
થોવતર. ત્રિઠ્ઠ [સ્તોકતર]
 અતિ થોડું
થોવતરક. ત્રિઠ્ઠ [સ્તોકતરક]
 અતિ થોડું
થોવતરગ. ત્રિઠ્ઠ [સ્તોકતરક]
 અતિ થોડું
થોવતરાગ. ત્રિઠ્ઠ [સ્તોકતરક]
 અતિ થોડું
થોવતરાગ. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્તોકતરક]
 અતિ થોડું
થોવલ્લિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [સ્તોકલ્લિ]
 થોડી ઋદ્ધિ
થોવય. પુઠ્ઠ [સ્તોકક]
 યાતક પક્ષી
થોવાથોય. અઠ્ઠ [સ્તોકાસ્તોક]

થોડું-થોડું
થોવૂળ. ત્રિં [સ્તોકોન]
 થોડું ઓછું
થોવૂળગ. ત્રિં [સ્તોકોનક]
 થોડું ઓછું

[દ]

દડ. સ્ત્રીં [દતિ]
 મશક, ચામડાની થેલી
દડય. પું [દયિત]
 પ્રિય, વહાલો, વલ્લભ
દડયા. સ્ત્રીં [દતિકા]
 પ્રિયા, વહાલી, વલ્લભા
દડવત. નં [દૈવત]
 દૈવ, નસીબ, પૂર્વકૃત્ કર્મ
દડવય. નં [દૈવત] જુઓ ઉપર
દડવયપ્પભાવ. પું [દૈવતપ્રભાવ]
 નશીબ કે પૂર્વકૃત્ કર્મનું સામર્થ્ય કે પ્રભાવ
દડદર. નં [દકોદર]
 જલોદર, એક જાતનો પેટનો રોગ, સોળ રોગમાંનો એક
દડોદર. નં [દકાદર]
 જુઓ ઉપર
દડોદ્ય. પું [દકૌદ્ય]
 તરી જવું તે
દડોભાસ. પું [દકાવભાસ]
 વેલંઘર દેવતાનો નિવાસ પર્વત-જે લવણ સમુદ્રમાં
 દક્ષિણ દિશામાં આવેલ છે.
દંડ. પું [દણ્ડ]
 જેથી આત્મા દંડાય તેવી મન-વચન-કાયાની પ્રવૃત્તિ,
 હિંસા, ચાર હાથ પરિમિત એક માપ, દંડ-લાકડી જેના
 પાંચ ભેદ છે તે, પાણીમાં ઉકાળો આવે તે, સંન્યાસીનું
 એક ઉપકરણ, શિક્ષા, આજ્ઞા, દુઃખજનક, દંડ આકારે
 કેવલ સમુદ્ધાત સમયે આત્માના પ્રદેશને વિસ્તારવા તે,
દંડ. પું [દણ્ડ]
 ચક્રવર્તીનું દંડ નામક એક રત્ન
દંડ. ધાં [દણ્ડય]

સજા કરવી, નિગ્રહ કરવો
દંડ. વિં [દણ્ડ]
 એક પ્રખ્યાત રાજર્ષિ, યમુનાવક નગરમાં યવન રાજાએ
 બાણથી વિંધ્યા ત્યારે આરાધક ભાવે સંથારો લઈ,
 ઉત્તમાર્થ પામ્યા
દંડઅ. વિં [દણ્ડક]
 કુંભકાર નગરનો એક રાજા. જેને પાલક પાપ બુદ્ધિ મંત્રી
 હતો. જુઓ 'દંડગિ'
દંડક. વિં [દણ્ડકિન્]
 જુઓ 'દંડક'
દંડક. પું [દણ્ડક]
 વિંધીનો કાંટો, નારકી આદિ ચોવીશ દંડક, લાકડી, કથન,
 વર્ણન
દંડકરણ. નં [દણ્ડકરણ]
 દંડ કરવો તે, સમુદ્ધાત વખતે આત્મપ્રદેશનું દંડાકારપણું
દંડકિ. વિં [દણ્ડકિન્]
 જુઓ 'દંડક'
દંડગ. પું [દણ્ડક]
 જુઓ 'દંડક'
દંડગરુ. પું [દણ્ડગરુ]
 મોટા દંડવાળો
દંડગિ. વિં [દણ્ડકિન્]
 જુઓ 'દંડક'
દંડજુદ્ધ. નં [દણ્ડયુદ્ધ]
 દંડ વડે થતું યુદ્ધ
દંડણ. નં [દણ્ડન]
 દંડ, સજા
દંડદાર. નં [દણ્ડદાર]
 લાકડાનો દંડ, બ્રહ્મચારીનું એક ઉપકરણ
દંડધાર.. ત્રિં [દણ્ડધારિન્]
 દંડને ધારણ કરનાર
દંડનાયક. પું [દણ્ડનાયક]
 દંડનાય, કોટવાળ, સેનાપતિ
દંડનાયગ. પું [દણ્ડનાયક]
 જુઓ ઉપર

દંડનીઈ. સ્ત્રીં [દળ્ડનીતિ]

દંડ કરવો, શિક્ષા કરવી, એક રાજનીતિ

દંડનીતિ. સ્ત્રીં [દળ્ડનીતિ] જુઓ ઉપર

દંડપતિ. પું [દળ્ડપતિ]

સેનાની, સેનાપતિ

દંડપથ. પું [દળ્ડપથ]

ગાય વગેરેને ચરવા જવાનો માર્ગ, કેડી

દંડપાણિ. પું [દળ્ડપાણિ]

જેના હાથમાં દંડ છે તે

દંડપાસિ. પું [દળ્ડપાર્શ્વિન્]

થોડા અપરાધને માટે ભારે ભિક્ષા કરનાર

દંડપુંછળ. નં [દળ્ડપુજ્છનક]

દંડપુંછક-સાધુનું એક ઉપકરણ-જે વર્તમાનમાં દંડાસણ નામે ઓળખાય છે, સાવરણી

દંડપુરવ્વડ. ત્રિં [દળ્ડપુરવ્વડ]

દંડને આગળ કર્યો છે જેણે તેવા

દંડભી. ત્રિં [દળ્ડભી]

દંડથી ડરનાર, દંડભીરું

દંડમાસિ. પું [દળ્ડમાર્ષિન્]

નાના અપરાધનો મોટો દંડ કરનાર

દંડય. પું [દળ્ડક]

જુઓ 'દંડક'

દંડરચિય. પું [દળ્ડરચિક]

દંડથી રક્ષણ કરનાર, કોટવાલ

દંડરયણ. નં [દળ્ડરત્ન]

ચક્રવર્તીમાંના ચૌદરત્નમાંનું એક રત્ન

દંડરયણત્ત. નં [દળ્ડરત્નત્વ]

દંડરયણ-પણું

દંડરુઢ. પું [દળ્ડરુચિ]

હિંસાની રુચિ

દંડલવ્વણ. નં [દળ્ડલક્ષણ]

દંડનું સ્વરૂપ

દંડવીરિઅ. વિં [દળ્ડવીર્ય]

ચક્રવર્તી ભરત પછી મોક્ષે જનાર આઠ યુગપુરુષ રાજામાંના એક

દંડસંપુચ્છણી. સ્ત્રીં [દળ્ડસમ્પુચ્છણી]

દંડયુક્ત એવું સંમાર્જનનું ઉપકરણ

દંડસમાદાણ. નં [દળ્ડસમાદાન]

પાપનું ગ્રહણ કરવું તે, પાપ ક્રિયાના સ્થાન-વિશેષ

દંડા. પું [દળ્ડક]

જુઓ 'દંડક'

દંડાયતિય. પું [દળ્ડાયતિક]

દંડની માફક પગ લાંબા કરીને બેસનાર, દંડની જેમ લાંબાવવું

દંડારચિય. પું [દળ્ડારચિક]

દંડથી રક્ષણ કરનાર, કોટવાલ

દંડાસણિય. પું [દળ્ડાસનિક]

દંડ આસને બેસનાર

દંડિ. પું [દળ્ડિન્]

દંડને ધારણ કરનાર

દંડિ. વિં [દળ્ડિન્]

જુઓ 'દંડઅ'

દંડિચંડ. પું [દળ્ડિચંડ]

દોરાથી સીવેલ કે થીગડા દીધેલ વસ્ત્ર

દંડિય. પું [દળ્ડિક]

વિરોધી રાજા

દંડિયા. સ્ત્રીં [દળ્ડિકા]

નાની લાકડી, ડંડીકો

દંડી. ત્રિં [દળ્ડિન્]

જુઓ 'દંડિ'

દંત. ધાં [દદત્]

દાન કરતો, આપતો

દંત. પું [દન્ત]

દાંત

દંત. પું [દાન્ત]

જેનું દમન કરાયેલ છે તે, વશ કરેલ, બે ઉપવાસ

દંતંતર. નં [દન્તાન્તર]

બે દાંત વચ્ચેનું આંતરું

દંતકટ્ટ. નં [દન્તકાષ્ઠ]

દાંતણ

દંતકર્મ. ન૦ [દન્તકર્મન્]

દાંતની કારીગરી, દાંતનો વ્યાપર, શ્રાવકને વર્જ્ય પંદર કર્માદાનમાંનો એક ધંધો

દંતકાર. પુ૦ [દન્તકાર]

દાંતનો કારીગર, દાંતનો ઇલોજ કરનાર

દંતકુડી. સ્ત્રી૦ [દન્તકુડી]

દાઢ, દાંતનો સમૂહ

દંતગ. પુ૦ [દન્તાગ]

દાંતનો અગ્રભાગ

દંતચક્ક. વિ૦ [દન્તચક્ક]

દંતપુરનગરનો રાજા. તેની પત્ની (રાણી) સચ્ચવઈ હતી.
તે રાજા દંડવક્ક નામે પણ પ્રસિદ્ધ છે

દંતરસોહણય. ન૦ [દન્તરસોહણય]

બે દાંતની વચ્ચેના આંતરાને સાફ કરવાનું ઉપકરણ,
દંત શોધનિકા

દંતપક્ષાલણ. [દન્તપ્રક્ષાલન]

દાંતને ધોવા તે- સાફ કરવા તે

દંતપહોયણ. ન૦ [દન્તપ્રધાવન]

દાંત ધોવા તે

દંતપાય. ન૦ [દન્તપાત્ર]

દાંતનું બનાવેલ પાત્ર

દંતબંધન. ન૦ [દન્તબન્ધન]

દાંતનું બંધન

દંતમણિ. પુ૦ [દન્તમણિ]

હાથી આદિના દાંતમાંથી નીકળતો મણી

દંતમણિપત્ર. પુ૦ [દન્તમણિપાત્ર]

હાથી આદિના દાંતમાંથી નીકળતા મણીનું બનેલ પાત્ર

દંતમલ. પુ૦ [દન્તમલ]

દાંતનો મેલ

દંતમાલ. પુ૦ [દન્તમાલ]

એક વૃક્ષ-વિશેષ

દંતમાલિયા. સ્ત્રી૦ [દન્તમાલિકા]

દંતપંક્તિ

દંતમુસલ. પુ૦ [દન્તમુસલ]

દંતમુસલ-હાથીના દાંત વિશેષ, એક માપ

દંતમૂસલ. પુ૦ [દન્તમૂસલ] જુઓ ઉપર

દંતવક્ક. પુ૦ [દન્તવક્ક]

ચક્રવર્તી રાજા-જેના વચનમાત્રથી શત્રુ દમિત થાય છે

દંતવક્ક-૧. વિ૦ [દન્તવક્ક]

જુઓ 'દંતચક્ક'

દંતવક્ક-૨. વિ૦ [દન્તવક્ક]

એક શ્રેષ્ઠ ગણાતો ક્ષત્રિય, વૃત્તિકારના મતે આ
ચક્રવર્તીનો પર્યાયવાચી શબ્દ છે.

દંતવણ. ન૦ [દં૦]

દાંતણ

દંતવણવિહિ. પુ૦ [દં૦]

દાંતણ કરવાની વિધિ

દંતવાણિજ્ઞ. ન૦ [દન્તવાણિજ્ય]

દાંતનો વ્યાપાર, શ્રાવકના નિષિદ્ધ વ્યાપારનો એક ભેદ

દંતવીણિયા. સ્ત્રી૦ [દન્તવીણિકા]

દાંતને વીણા જેવા બનાવી વગાડવા

દંતવેદના. સ્ત્રી૦ [દન્તવેદના]

દાંતની વેદના

દંતસેદી. સ્ત્રી૦ [દન્તશ્રેણી]

દાંતની પંક્તિ

દંતસેણી. સ્ત્રી૦ [દન્તશ્રેણી]

દાંતની પંક્તિ

દંતસોહણ. ન૦ [દન્તશોધન]

દાંત ખોતરણી

દંતાર. પુ૦ [દન્તકાર]

દાંત કોતરનાર કારીગર

દંતિ. પુ૦ [દન્તિન્]

હાથી

દંતિયા. સ્ત્રી૦ [દન્તિકા]

ગુલ્મજાતિનું એક વૃક્ષ

દંતિલ્લિયા. વિ૦ [દન્તિલિકા]

ચંદ્રાની નોકરાણી જેણે તેની સાથે સંભોગ માણેલો

દંતી. સ્ત્રી૦ [દન્તી]

ઉદુંબર, એક વનસ્પતિ

દંતુલ્લિય. પુ૦ [દન્તોલ્લિક]

ફળ ખાનાર તાપસનો એક વર્ગ
દંતોદ્ધ. પુઠ્ઠ [દન્તૌષ્ઠ]
 દાંત અને હોઠ
દંદ. નઠ્ઠ [દ્વન્દ્વ]
 દ્વંદનામે એક સમાસ, રાગ-દ્વેષાદિ બે-બે વસ્તુની જોડ
દંભ. પુઠ્ઠ [દમ્ભ]
 ડોળ, ખોટો આડંબર
દંભબહુલ. નઠ્ઠ [દમ્ભબહુલ]
 દંભની બહુલતા
દંસ. પુઠ્ઠ [દંશ]
 ડાંસ-મચ્છર
દંસ. ધાઠ્ઠ [દર્શય્]
 દર્શાવવું
દંસણ. નઠ્ઠ [દર્શન]
 દર્શન, સમ્યક્ત્વ, સામાન્ય બોધ, તત્ત્વાર્થનું યથાર્થ
 શ્રદ્ધાનું, આંખ, જોવું, સંવેદન, દ્રષ્ટિ, અભિપ્રાય, શ્રાવકની
 એક પ્રતિમા,
દંસણ. નઠ્ઠ [દર્શન]
 દર્શનમોહનીય કર્મના ક્ષય કે ઉપશમથી પ્રાપ્ત ભાવ
દંસણ. નઠ્ઠ [દર્શન]
 દેખાવ
દંસણડયાર. પુઠ્ઠ [દર્શન-અતિચાર]
 દર્શનવિષયક અતિક્રમણ-દોષ, શંકા-કાંક્ષાદિ અતિચાર
દંસણઝવડત્ત. વિશેઠ્ઠ [દર્શનોપયુક્ત]
 દર્શનમાં ઉપયોગવાળો, સમક્તિ દ્રષ્ટિ
દંસણઓ. અઠ્ઠ [દર્શનતસ્]
 દર્શનથી
દંસણકંચી. ત્રિઠ્ઠ [દર્શનકાંક્ષિન્]
 સમ્યક્ત્વની ઇચ્છાવાળો
દંસણકસાયકુસીલ. ત્રિઠ્ઠ [દર્શનકષાયકુસીલ]
 દર્શન મોહનીયયુક્ત, કષાય કુશીલતાનો ભેદ-વિશેષ
દંસણકુસીલ. પુઠ્ઠ [દર્શનકુસીલ]
 દર્શનને દૂષિત બનાવનાર
દંસણખવગ. ત્રિઠ્ઠ [દર્શનક્ષપક]
 દર્શન મોહનીયનો ક્ષય કરનાર

દંસણચરિત્તજુત્ત. ત્રિઠ્ઠ [દર્શનચારિત્રયુક્ત]
 દર્શન અને ચારિત્રવાળો
દંસણચરિત્તવંત. ત્રિઠ્ઠ [દર્શનચારિત્રવત્]
 દર્શન અને ચારિત્રવાન્
દંસણદ્ધ. વિશેઠ્ઠ [દર્શનાર્થ]
 સમ્યક્ત્વના અર્થા
દંસણધર. પુઠ્ઠ [દર્શનધર]
 કેવળદર્શનને ધારણ કરનાર
દંસણનાણ. નઠ્ઠ [દર્શનજ્ઞાન]
 દર્શન અને જ્ઞાન
દંસણનાણચરણાવરાહ. પુઠ્ઠ [દર્શનજ્ઞાનચરણાપરાધ]
 દર્શન-જ્ઞાન અને ચારિત્રનો અપરાધ
દંસણનાણપ્પભવ. નઠ્ઠ [દર્શનજ્ઞાનપ્રભવ]
 દર્શન અને જ્ઞાનથી ઉત્પન્ન
દંસણનાણસહગય. પુઠ્ઠ [દર્શનજ્ઞાનસહગત]
 દર્શન અને જ્ઞાનનું સાથે જવું-સાથે રહેવું
દંસણનિહ્વવળયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [દર્શનનિહ્વવતા]
 દર્શન-સમ્યક્ત્વમાં ચિત્તવપણું
દંસણપજ્જવ. પુઠ્ઠ [દર્શનપર્યવ]
 દર્શનના પર્યાય
દંસણપડિણીયયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [દર્શનપ્રત્યનીકતા]
 દર્શન-સમ્યક્ત્વ પ્રત્યે શત્રુતા, દર્શનાવરણીય કર્મ
 બંધાવાનું એક કારણ
દંસણપરિણામ. પુઠ્ઠ [દર્શનપરિણામ]
 દર્શન-સમ્યક્ત્વનો ભાવ
દંસણપરિષહ. પુઠ્ઠ [દર્શનપીરષહ]
 બાવીશમાંનો એક પરીષહ-સમ્યક્ત્વ નામક પરીષદ
દંસણપાયચ્છિત. નઠ્ઠ [દર્શનપ્રાયશ્ચિત]
 દર્શનના અતિયમારની શુદ્ધિ માટે પ્રાયશ્ચિત કરવું તે
દંસણપુરિસ. ત્રિઠ્ઠ [દર્શનપુરુષ]
 સમ્યક્ત્વવાન્ પુરુષ
દંસણપુલાય. પુઠ્ઠ [દર્શનપુલાક]
 દર્શનને નિઃસાર બનાવનાર પુલાક લબ્ધિવંત સાધુ
દંસણપ્પહાણ. નઠ્ઠ [દર્શનપ્રધાન]
 મુખ્યદર્શન

દંસણબલિય. ન૦ [દર્શનબલિક]

બ્રહ્મ સમકિતી

દંસણબુદ્ધ. ન૦ [દર્શનબુદ્ધ]

દર્શન મોહનીયના ક્ષયોપશમાદિથી તત્ત્વશ્રદ્ધાન્-રુચિ
વડે બોધ પામેલ

દંસણબોહિ. પુ૦ [દર્શનબોધિન]

દર્શનમોહનીય કર્મના ક્ષયોપશમથી તત્ત્વશ્રદ્ધાન્
પામનાર

દંસણભટ્ટ. ત્રિ૦ [દર્શનભટ્ટ]

સમ્યક્ત્વથી પતિત

દંસણભેયણી. સ્ત્રી૦ [દર્શનભેદની]

સમકિતને ભેદનારી વિકથા

દંસણમહિલ. ન૦ [દર્શનમહિલ]

સમ્યક્ત્વમાં મલિનતા હોવી તે

દંસણમૂઢ. ત્રિ૦ [દર્શનમૂઢ]

દર્શન-સમ્યક્ત્વમાં મુઢતા હોવી તે, મિથ્યાત્વ

દંસણમોહ. પુ૦ [દર્શનમોહ]

દર્શન મોહ, મોહનીય કર્મની પ્રકૃતિ વિશેષ જે
સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિમાં અંતરાયભૂત બને

દંસણમોહણિજ્ઞ. ન૦ [દર્શનમોહનીય]

જુઓ ઉપર

દંસણમોહણિજ્ઞયા. સ્ત્રી૦ [દર્શનમોહનીય] જુઓ ઉપર

દંસણરહ. સ્ત્રી૦ [દર્શનરતિ]

દર્શનમાં પ્રીતિ

દંસણરય. ત્રિ૦ [દર્શનરત]

દર્શનમાં અનુરક્ત

દંસણરહિય. ત્રિ૦ [દર્શનરહિત]

સમ્યક્ત્વહીન

દંસણલહિ. સ્ત્રી૦ [દર્શનલહિ]

દર્શન-સમ્યક્ત્વની પ્રાપ્તિ

દંસણલહિય. ત્રિ૦ [દર્શનલહિય]

દર્શન-સમ્યક્ત્વની લાભિવાળો

દંસણલૂસિ. ત્રિ૦ [દર્શનલુષિન્]

સમ્યક્ત્વનો લોપ કરનાર

દંસણલોગ. પુ૦ [દર્શનલોક]

સમ્યક્ત્વવાદિ દર્શન રૂપ

દંસણવત્તિય. ન૦ [દર્શનવત્તિય]

દર્શનનિમિત્તે, સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્તિ હેતુથી

દંસણવાવન્ન. પુ૦ [દર્શનવ્યાપન્ન]

જેણે સમ્યક્ત્વ વમી નાખેલ છે તેવા નિહ્વ આદિ

દંસણવાણ્ણગ. પુ૦ [દર્શનવ્યાપન્નક]

જુઓ ઉપર

દંસણવિનય. પુ૦ [દર્શનવિનય]

વિનયનો એક ભેદ-સમ્યક્ત્વ રૂપ વિનય

દંસણવિરાહના. સ્ત્રી૦ [દર્શનવિરાધના]

દર્શન-સમ્યક્ત્વ વિરાધવું તે

દંસણવિસંવાદણાજોગ. પુ૦ [દર્શનવિસંવાદનોયોગ]

સમ્યક્ત્વ પરત્વે ખોટો વિખવાદ કરવો તે- દર્શનવરણીય
કર્મ બાંધવાનો એક હેતુ વીશેષ

દંસણવિસોહિ. સ્ત્રી૦ [દર્શનવિશુદ્ધ.]

સમ્યક્ત્વની વિશુદ્ધિ-દશામાંની એક વિશુદ્ધિ

દંસણસંકિલેસ. પુ૦ [દર્શનસંકલેશ]

સમ્યક્ત્વ સંબંધે સંકલેશ, દશમાંનો એક સંકલેશ

દંસણસંપન્ન. ત્રિ૦ [દર્શનસમ્પન્ન]

સમ્યક્ત્વ યુક્ત-સહિત

દંસણસંપન્નયા. સ્ત્રી૦ [દર્શનસમ્પન્નતા]

દર્શન-સમ્યક્ત્વ સહિત હોવું તે

દંસણસાવગ. ત્રિ૦ [દર્શનશ્રાવક]

શ્રાવકની પહેલી પ્રતિમા

દંસણસાવય. સ્ત્રી૦ [દર્શનશ્રાવક]

જુઓ ઉપર

દંસણસુંદર. ત્રિ૦ [દર્શનસુંદર]

જોવામાં સુંદર

દંસણસુંદરજણિયમોહ. ન૦ [દર્શનસુંદરજનિતમોહ]

સુંદર દેખાવ જન્ય મોહ

દંસણસુદ્ધ. પુ૦ [દર્શનશુદ્ધ]

શુદ્ધ સમકિતી

દંસણસુદ્ધિ. સ્ત્રી૦ [દર્શનશુદ્ધિ]

સમ્યક્ત્વની શુદ્ધિ

દંસણાભિગમ. પુ૦ [દર્શનાભિગમ]

ગુણ પ્રત્યયિક અવધિજ્ઞાનથી વસ્તુનો નિર્ણય કરવો
દંસણાયરિય. પું [દર્શનાય]
 દર્શનને આશ્રિને આર્થનો એક ભેદ
દંસણાયા. પું [દર્શનાત્મા]
 સમ્યક્ત્વ ઉપગત આત્મા, આત્માનો એક ભેદ
દંસણાચાર. પું [દર્શનાચાર]
 શંકા-કાંક્ષા વગેરે દર્શનના આઠ આચાર
દંસણારાહણા. સ્ત્રીં [દર્શનારાધના]
 સમ્યક્ત્વને આરાધવું
દંસણાવરણ. નં [દર્શનાવરણ]
 સમ્યક્ત્વ-દર્શનને આવરક એક કર્મ પ્રકૃતિ
દંસણાવરણંતય. ત્રિં [દર્શનવરણાનન્તક]
 દર્શનાવરણ કર્મનો અંત-ઘાત કરનાર
દંસણાવરણિજ્જ. નં [દર્શનાવરણીય]
 જુઓ 'દંસણાવરણ'
દંસણિ. પું [દર્શનિન]
 સમ્યક્ત્વી, દર્શન પ્રાપ્ત
દંસણિંદ. પું [દર્શનેન્દ્ર]
 ક્ષાયિક સમક્તિનો સ્વામી
દંસણિજ્જ. ત્રિં [દર્શનીય]
 જોવા લાયક, દર્શન કરવા લાયક
દંસણિયા. સ્ત્રીં [દર્શનિકા]
 દર્શન કરવા યોગ્ય
દંસણોવધાય. પું [દર્શનોપધાય]
 સમ્યક્ત્વનો ઉપઘાત વિરાધના કરવી તે
દંસણોવલંભ. નં [દર્શનોપલમ્ભ]
 દર્શનની પ્રાપ્તિ થવી
દંસમસય. પું [દંશમસક]
 ડાંસ-મચ્છર
દંસમસયપરિસહ. પું [દંશમકસપરિષહ]
 સાધુના બાવીશ પરિષદમાંનો એક ડાંસ મચ્છર વગેરે
 દુઃખ સહન કરવું તે
દંસમાણ. કૃ [દશત્]
 કરડતો
દંસિ. ત્રિં [દર્શિન]

જોનાર, અવલોકનાર
દંસિય. ત્રિં [દર્શિત]
 દેખાડેલ
દક્ષ. નં [દક્ષ]
 દક્ષ, ચતુર, નિપુણ,
દક્ષ. નં [દક્ષ]
 ઉત્તર તરફના ભવનપતિઇન્દ્રનો પાચદળ સેનાધિપતિ
દક્ષ. નં [દાક્ષ્ય]
 દક્ષતા, ચતુરાઈ
દક્ષ. ધાં [દશ્]
 જોવું, અવલોકવું
દક્ષ. નં [દ્રાક્ષ]
 દ્રાક્ષ, અંગૂર
દક્ષત્ત. નં [દક્ષત્વ]
 ચાતુરી, ચાલાકી
દક્ષપતિણ્ણ. પું [દક્ષપ્રતિજ્ઞ]
 પ્રતિજ્ઞા-પાલનમાં કુશળ
દક્ષવન. નં [દ્રાક્ષવન]
 દ્રાક્ષનું વન
દક્ષિણ. પું [દક્ષિણ]
 દક્ષિણ-દિશા, દક્ષિત-દેશ, સર્વસ્ત્રીઓમાં સરખો રાગ
 રાખનાર નાયકનો એક પ્રકાર
દક્ષિણકૂલ. નં [દક્ષિણકૂલ]
 ગંગાને દક્ષિત કિનારે રહેનાર તાપસની એક જાતિ
દક્ષિણકૂલગ. ત્રિં [દક્ષિણકૂલક]
 જુઓ ઉપર
દક્ષિણપચ્ચત્થિમ. નં [દક્ષિણપાશ્ચાત્ય]
 નૈઋત્યભૂણો
દક્ષિણપુરત્થિમ. નં [દક્ષિણપૌરસ્ત્ય]
 અગ્નિભૂણો
દક્ષિણપુવ્વ. નં [દક્ષિણપૂર્વ]
 જુઓ ઉપર
દક્ષિણહુત્ત. ત્રિં [દક્ષિણમુખ]
 દક્ષિણમુખ-નક્ષત્ર
દક્ષિણા. સ્ત્રીં [દક્ષિણા]

દક્ષિણ, દાન	દગપંચવર્ણ. પું [દકપચ્ચવર્ણ]
દક્ષિણાયન. નં [દક્ષિણાયન]	એક મહાગ્રહ
દક્ષિણ-અયન, સૂર્યનું દક્ષિણ તરફ જવું તે	દગપણવર્ણ. પું [દકપચ્ચવર્ણ]
દક્ષિણાણુકૂલ. ત્રિં [દક્ષિણાણુકૂલ]	જુઓ ઉપર
દક્ષિણ દિશાને અનુકૂળ	દગપહ. પું [દકપથ]
દક્ષિણિલ્લ. ત્રિં [દક્ષિણાત્ય]	પાણીનો માર્ગ
દક્ષિણ દિશાનું	દગપાસાયગ. પું [દકપ્રાસાદક]
દક્ષિણ. નં [દક્ષિણ્ય]	જળમહેલ
ચાતુરી, ડહાપણ	દગપાસાયય. પું [દકપ્રાસાદક]
દક્ષુ. ત્રિં [દ્રષ્ટુ]	જુઓ ઉપર
દેખનાર, સર્વજ્ઞ	દગપિપ્પલી. સ્ત્રીં [દકપિપ્પલી]
દક્ષુદંસણ. ત્રિં [દ્રષ્ટાદર્શન]	જુઓ ઉપર
સર્વજ્ઞનું દર્શન	દગફુસિય. નં [દકપૃષ્ઠ]
દગ. નં [દક]	પાણીના છાંટા
પાણી, એક મહાગ્રહ	દગભવન. નં [દકભવન]
દગકલસગ. પું [દકકલશક]	પાણીઆરું
પાણીથી ભરેલો કળશ	દગભાસ. નં [દકાભાસ]
દગકુંભગ. પું [દકકુમ્ભક]	વેલંધરનાગરાજનો એક આવાસ પર્વત
પાણીનો ઘડો	દગમંચગ. પું [દકમચ્ચક]
દગગર્ભ. પું [દકગર્ભ]	સ્ફિટક મંચ, માંચી
પાણીનો ગર્ભ, વાદળા	દગમંચય. પું [દકમચ્ચક]
દગછડુણમત્તય. પું [દકછર્દનમાત્રક]	જુઓ ઉપર
પાણી નાખવાનું વાસણ	દગમંડય. પું [દકમણ્ડપ]
દગઢાણ. નં [દકસ્થાન]	સૂર્યાભ દેવતાના વનખંડનો કીડામંડપ
પાણીના અંદરના સ્થાન	દગમંડવ. પું [દકમણ્ડપ]
દગતીર. નં [દકતીર]	જેમાં પાણી ઝરે છે તેવો માંડવો
પાણીનો કાંઠો	દગમંડવગ. પું [દકમણ્ડપક]
દગતુંડ. પું [દકતુણ્ડ]	સ્ફટીકનો માંડવો
પક્ષિ વિશેષ	દગમગ. પું [દકમાર્ગ]
દગથાલગ. પું [દકસ્થાલક]	જળ માર્ગ
પાણીથી ભરેલ વાસણ	દગમટ્ટિયા. સ્ત્રીં [દકમૃતિકા]
દગધાર. સ્ત્રીં [દકધાર]	ભીની માટી, કીચડ
પાણીની ધારા	દગમટ્ટિયઆયાણ. પું [દકમૃતતિકાદાન]
દગધારા. સ્ત્રીં [દકધારા]	પાણી અને માટી લાવવાનો માર્ગ
પાણીની ધારા	દગમટ્ટી. સ્ત્રીં [દકમૃતિકા]

ભીની માટી, કીચડ	સંખ નું બીજું નામ (એક તાપસ)
દગમલ. ન૦ [દકમલ]	દચ્ચા. કૃ૦ [દત્ત્વા]
મેલ સહિત પાપ્ણી, મેલું ગંદું પાણી	આપીને
દગમાલગ. પુ૦ [દકમાલક]	દચ્છ. ત્રિ૦ [દક્ષ]
સૂર્યાભવાસી દેવતાનું એક કીડાસ્થાન	જુઓ 'દક્ષ'
દગમાલય. પુ૦ [દકમાલક]	દચ્છ. ધા૦ [દૃશ્] જુઓ 'દંસ'
જુઓ ઉપર	દચ્છતર. વિશે૦ [દક્ષતર]
દગરક્ષસ. પુ૦ [દકરાક્ષસ]	અતિ ચતુર
એક તિર્યચત પંચેન્દ્રિય જળ ચર-વિશેષ	દજ્ઞમાણ. કૃ૦ [દહ્યમાન]
દગરય. ન૦ [દકરજસ]	બળતો
ભીની રેતી, પાણીનું બિંદુ, રજકણ	દઢ. ત્રિ૦ [દૃષ્ટ]
દગલેવ. પુ૦ [દકલેપ]	જોયેલ
નાલી પ્રમાણ પાણીમાં ઉતારવું	દઢ. વિશે૦ [દષ્ટ]
દગવર્ણ. પુ૦ [દકવર્ણ]	ડસેલ, કરડેલ
એક મહાગ્રહ	દઢવ્વ. ત્રિ૦ [દ્રષ્ટવ્ય]
દગવાર. પુ૦ [દકવાર]	જોવા લાયક
પાણીનો નાનો ધડો	દટ્ટ. કૃ૦ [દૃષ્ટ્વા]
દગવારક. પુ૦ [દકવારક]	જોઇને
જુઓ ઉપર	દટ્ટં. કૃ૦ [દૃષ્ટ્વા]
દગવારગ. પુ૦ [દકવારક]	જોઇને
જુઓ ઉપર	દટ્ટં. કૃ૦ [દૃષ્ટમ્]
દગવારય. પુ૦ [દકવારક]	જોઇને
જુઓ ઉપર	દટ્ટૂ. કૃ૦ [દૃષ્ટ્વા]
દગવીણિયા. સ્ત્રી૦ [દકવીણિકા દે૦]	જોઇને
પાણીનો ધોરીઓ-પાણીનો ધોધ	દટ્ટૂં. કૃ૦ [દૃષ્ટ્વા]
દગસંઘટ્ટણલેવ. ન૦ [દકસંઘટ્ટનલેપ]	જોઇને
નાભિ સુધી સંઘટ્ટે થાય તેટલું પાણી	દઢ. ત્રિ૦ [દગ્ધ]
દગસત્તઘાટ. ત્રિ૦ [દકસત્તઘાતિન્]	બળેલ, દાઝેલ
જળના પ્રાણીઓની હિંસા કરનાર	દઢ. ત્રિ૦ [દૃઢ]
દગસીમ. પુ૦ [દકસીમ]	ઢઢ, સ્થિર, નિશ્ચલ
મનશિલાક નામના વેલંધરનાગરાજનો આવાસ પર્વત	દઢચારિત્ત. ત્રિ૦ [દૃઢચારિત્ર]
દગસોયરિય. પુ૦ [દકસીકરિક]	જેનું ચારિત્ર ઢઢ છે તેવો
સાંખ્યમતના અનુયાયી કે જે પાણી ઢોળનાર તરીકે	દઢચિત્ત. ન૦ [દૃઢચિત્ત]
પ્રસિદ્ધ છે, જલના શિકારી	જેનું ચિત્ત ઢઢ છે તે
દગસોયરિઅ. વિ૦ [દકસૌકરિક]	દઢધનુ. પુ૦ [દૃઢધનુષ્]

એક કુલકર-વિશેષ
દઢધમ્મ. ત્રિં [દઢધર્મ]
 ધર્મમાં નિશ્ચલ
દઢધમ્મયા. સ્ત્રીં [દઢધર્મતા]
 ધર્મમમાં દ્રઢપણું
દઢનેમિ. વિં [દઢનેમિ]
 રાજા સમુદ્ધવિજય અને રાણી સિવા ના પુત્ર. ભં
 અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુંજયે મોક્ષે ગયા.
દઢપઙ્ગણ. પું [દઢપ્રતિજ્ઞ]
 લીધેલા નિયમમાં દ્રઢ છે તે
દઢપઙ્ગણ-૧. વિં [દઢપ્રતિજ્ઞ]
 ગોશાળના જીવનો અંતિમ ભવ. જુઓ 'ગોસાલ'
દઢપઙ્ગણ-૨. વિં [દઢપ્રતિજ્ઞ]
 અમ્મડ (અંબડ) પરિવ્રાજકનો જીવ, દેવલોકથી ચ્યવી
 ઉત્તમકુળમાં જન્મ્યો તે, દઢપઙ્ગણ બોતેર કળા આદિમાં
 વિશારદ થશે પણ તે સંસારમાં લેપાશે નહીં. ભોગોથી
 વિરક્ત રહેશે, દીક્ષા લઈ ઉત્તમ આચાર પાલન કરી,
 કેવળી થશે. કર્મમુક્ત બની મોક્ષે જશે
દઢપઙ્ગણ-૩. વિં [દઢપ્રતિજ્ઞ]
 રાજા પરસિ નો જીવ, જે સૂરિયાભ દેવનું આયુ પૂર્ણ કરી
 મહાવિદેહે જન્મ લઈ ઉત્તમ કુળ પામી, દીક્ષા લેશે કેવળી
 થઈ મોક્ષે જશે.
દઢપતિણ્ણ. પું [દઢપ્રતિજ્ઞ] જુઓ ઉપર
દઢપરવકમ. ત્રિં [દઢપરાક્રમ]
 દ્રઢ પરાક્રમી
દઢપ્પઙ્ગણ. પું [દઢપ્રતિજ્ઞ]
 જુઓ 'દઢપઙ્ગણ'
દઢપ્પહાર. ત્રિં [દઢપ્રહાર]
 મજબુત પ્રહાર કરવો તે
દઢપ્પહારિ. ત્રિં [દઢપ્રહારિન્]
 મજબુત કે દ્રઢ પ્રહાર કરનાર
દઢપ્પહારિ-૧. વિં [દઢપ્રહારિન્]
 એક ચોર સેનાપતિ, એક વખત તેણે એક બ્રાહ્મણ અને
 તેની ગર્ભવતી સ્ત્રીને મારી નાંખેલ, પછીથી તેણે દીક્ષા
 લઈ કાયોત્સર્ગ કરવો શરૂ કર્યો, લોકોએ તેના ભૂતકાળના

ફૂર કાર્યોનો બદલો લેવો શરૂ કર્યો. તેણે બધાં પરીષદો
 સમભાવે સહન કર્યા.
દઢપ્પહારિ-૨. વિં [દઢપ્રહારિન્]
 કૌસાંબીનો એક રહીશ અને ઉજ્જેનીના રાજા જિયસત્તુ
 ના સારથિ અમોહરહ નો મિત્ર, તે ધનુર્વિદ્યામાં નિષ્ણાંત
 હતો, અમોહરહ ના પુત્ર અગડદત્ત તેની પાસે ધનુર્વિદ્યા
 શીખેલો.
દઢમિત્ત. વિં [દઢમિત્ર]
 દંતપુરનો એક રહીશ, તે ધનમિત્ત નો મિત્ર હતો, રાજાની
 મનાઈ હોવા છતાં જંગલમાંથી તેના મિત્ર માટે લાકડાનો
 ભારો લાવેલ
દઢરહ-૧. વિં [દઢરથ]
 રાજા બલદેવ અને રાણી રેવઈ નો પુત્ર. કથા 'નિસઢ'
 મુજબ
દઢરહ-૨. વિં [દઢરથ]
 ભદ્રિપુરનો રાજા, તેની પત્ની (રાણી) નું નામ નંદા હતું,
 વર્તમાન ચોવીસીના દશમાં તીર્થંકર 'સીયલ' ના પિતા
દઢરહા. સ્ત્રીં [દઢરથા]
 ભવનપતીન્દ્ર અને વ્યંતરેન્દ્રની પદ્મરાણીની બાહ્યપર્ષદા
દઢલટ્ટિ. સ્ત્રીં [દઢલટ્ટિ]
 મજબુત લકડી
દઢલ્લય. ત્રિં [દઢલ્લય]
 મજબુત વ્રતવાળો
દઢાઉ-૧. વિં [દઢાયુષ્]
 આગામી ચોવીસીમાં ભરત ક્ષેત્રમાં થનારા પાંચમાં
 તીર્થંકર સવ્વાનુભૂઈ નો જીવ, જે ભં મહાવીરના
 શાસનમાં થયેલ
દઢાઉ-૨. વિં [દઢાયુષ્]
 લચ્છઈ નો પુત્ર જે મૃત્યુ બાદ અપ્રતિષ્ઠાન નરકાવાસે
 ગયો
દત્ત. નં [દક્]
 જુઓ 'દગ'
દત્તરય. નં [દક્કરજસ]
 જુઓ 'દગરય'
દત્ત. ત્રિં [દક્ત]

આપેલું, દાન આપવું તે, છોડેલ, કોઈ કુલકરનું- નામ
વિશેષ, પુષ્કિયા - સૂત્રનું એક અધ્યયન

દત્ત-૧. વિં [દત્ત]
ભરતક્ષેત્રમાં થયેલ સાતમાં વાસુદેવ, વારાણસીના રાજા
અગ્નિસીંહ અને રાણી **સેસવર્દ** નો પુત્ર, બળદેવ **નંદન**
તેનો મોટો ભાઈ હતો. **પહરામ** નામના પ્રતિવાસુદેવની
તેણે હત્યા કરેલી

દત્ત-૨. વિં [દત્ત]
રોહિતક નગરનો ગાથાપતિ, **કળહસિરી** તેની પત્ની
હતી. પુત્રી **દેવદત્તા** હતી. જેના **પૂસનંદિ** કુમાર સાથે લગ્ન
થયા

દત્ત-૩. વિં [દત્ત]
ચંપાનગરીનો રાજા **રત્નવતી** પત્ની હતી. **મહચંદ** કુમાર
તેનો પુત્ર હતો

દત્ત-૪. વિં [દત્ત]
ચંદનાનગરીનો એક ગાથાપતિ તેણે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ
બાદ દેવ થયો. ભં મહાવીર સન્મુખ નાટ્યવિધિ દર્શાવી

દત્ત-૫. વિં [દત્ત]
તુરુમણી નગરીના **જિયસત્તુ** રાજાનો પુત્ર, તેને સાધુ
પરત્વે ઘણો દ્રેષ હતો. તેને યજ્ઞનો બહુ શોખ હતો, તેણે
આચાર્ય **કાલગ** ને યજ્ઞનું ફળ પૂછતાં આચાર્યએ કહેલું કે
યજ્ઞનું ફળ નરક છે

દત્ત-૬. વિં [દત્ત]
સીંહ અણગારના શિષ્ય અને **સંગમથેર** ના પ્રશિષ્ય તેને
સ્થવીર **સંગમથેર** ની સ્થિતિ જોવા ગુરુ ભગવંતે
કોલ્લારિય મોકલેલા, તે ત્યાં એક સ્થાને લાંબો સમય
રહ્યા. તેમને શંકા થઈ કે સ્થવીર ભગવંતે લાંબો સમય
થયા ત્યાં કેમ હશે? દેવ દ્વારા તેની શંકાનું નિવારણ થયું

દત્ત-૭. વિં [દત્ત]
તગરા શહેરનો રહીશ વેપારી તેણે તેની પત્ની **મદદા**
અને પુત્ર **અરહન્નઅ** સાથે દીક્ષા લીધી. **અરહમિત** ના
શિષ્ય થયા

દત્ત-૮. વિં [દત્ત]
ભં મહાવીરના દશમાં ગણધર **મેયજ્જ** ના પિતા

દત્તણુનાય. પું [દત્તાનુજ્ઞાત]

સંમતિ અપાયેલ વસ્તુ

દત્તાણુનાય. પું [દત્તાનુજ્ઞાત]
જુઓ ઉપર

દત્તિ. સ્ત્રીં [દત્તિ]
અન્ન કે પાણીની ધાર, ભિક્ષુની પ્રતિજ્ઞા કે અભિગ્રહ વિશેષ

દત્તિલાયરિઅ. વિં [દત્તિલાચાર્ય]
એક આચાર્ય, જેણે શાસ્ત્રીય જ્ઞાનની વ્યાખ્યા કરેલ

દત્તેસણા. સ્ત્રીં [દત્તેષણા]
ઉત્પાદક આદિ એષણાદોષની તપાસ કરવી તે

દદર. ત્રિં [દદર]
મનબુ, દ્રઢ, વાદ્યવિશેષ, ભીંત કે જમીન ઉપર થાપો
મારવો તે, દાદર, એક પર્વત, ડેડકો, વચનનો આડંબર,
દુર્દુરપર્વત ઉપરનું ચંદન

દદરઅ. નં [દદરક]
વાસણનું મુખ બાંધવાનો કપડાનો ટુકડો

દદરગ. પું [દદરક]
પગથી દર-દર એવો અવાજ કરવો, એક જાતનું વાદ્ય

દદરય. પું [દદરક] જુઓ ઉપર

દદરિગા. સ્ત્રીં [દેં]
એક વાદ્ય વિશેષ

દદરિયા. સ્ત્રીં [દેં]
એક વાદ્ય વિશેષ

દદુ. પું [દદુ]
દાદર, ચામડીનો રોગ

દદુર. પું [દદુર]
દેડકો, એક પર્વત, રાહુનું અપર નામ, ચામડાથી મોઢું
બાંધેલ કળશ, કુંડી આદિ વાસણનું મુખ પાંચમા દેવ-
લોકના ઇન્દ્રનું ચિહ્ન

દદુર. વિં [દદુર]
એક દેવ, જેણે ભં મહાવીર સન્મુખ નૃત્ય દ્વારા ભક્તિ
પ્રગટ કરી. જે પૂર્વભવે **દદુર** (દેડકો) હતા. કથા જુઓ
'નંદ'

દદુરકુલરસિય. નં [દદુરકુલરસિત]
દેડકાના સમૂહનો એક સાથેનો અવાજ

દદુરગડ. સ્ત્રીં [દદુરગતિ]

દેડકાની ચાલ
દહુરજીવ. પુઠ [દર્દુરજીવ]
 દેડકાનો જીવ
દહુરત્ત. નઠ [દર્દુરત્ત]
 દેડકાપણું
દહુરદેવ. પુઠ [દર્દુરદેવ]
 પહેલા દેવલોકનો એક દેવતા વિશેષ
દહુરદેવત્ત. નઠ [દર્દુરદેવત્ત]
 દુર્દુરદેવ પણું
દહુરવડિંસય. નઠ [દર્દુરાવતંસક]
 આ નામનું પહેલા દેવલોકનું એક વિમાન
દહુરવડિંસયવિમાન. નઠ [દર્દુરાવતંસકવિમાન]
 જુઓ ઉપર
દહુરસીહાસણ. નઠ [દર્દુરસીહાસન]
 દુર્દુર નામક દેવનું સીહાસન
દહુરી. સ્ત્રીઠ [દર્દુરી]
 દેડકી
દધિ. સ્ત્રીઠ [દધિ]
 દહીં
દધિકુંભ. પુઠ [દધિકુંભ]
 દહીંનો ઘડો
દધિઘન. નઠ [દધિઘન]
 બરાબર જામેલું દહીં
દધિફોલ્લઙ. સ્ત્રીઠ [દધિફોલ્લકી]
 એક વનસ્પતિ
દધિમુહ. નઠ [દધિમુહ]
 આઠમા નંદી શ્વરદ્વીપમાં ચારે દિશામાં અંજનકપર્વતની
 ચારે બાજુમાં આવેલ પુષ્કરણી મધ્યે આવેલ પર્વત-
 વિશેષ
દધિમુહગ. નઠ [દધિમુહક]
 જુઓ ઉપર
દધિવણ્ણ. પુઠ [દધિવર્ણ]
 વૃક્ષ-વિશેષ
દધિવાહન. વિઠ [દધિવાહન]
 જુઓ 'દધિવાહન'

દધિવાસુયમંડવગ. પુઠ [દધિવાસુકામણ્ડપક]
 'દધિવાસુક' નામની વનસ્પતિનો માંડવો
દપ્પ. પુઠ [દર્પ]
 અહંકાર, ગર્વ
દપ્પણ. પુઠ [દર્પણ]
 અરીસો, અષ્ટ મંગલામાંનું એક મંગલ
દપ્પણય. પુઠ [દર્પણક]
 અરીસો પકડવાનો હાથો
દપ્પણિજ્જ. વિશેઠ [દર્પણીય]
 બળ આપી ઉત્સાહ-શક્તિને પુષ્ટ કરનાર, જઠરાંજિ
 પ્રદીપ્ત કરનાર, જેના વડે કામ ઉત્પન્ન થાય તેવું એક
 મર્દન
દપ્પત્થ. પુઠ [દર્પર્થ]
 અભિમાન અર્થે
દપ્પદાઢ. પુઠ [દર્પદાઢ]
 અહંકારરૂપી દાઢ
દપ્પિત. વિશેઠ [દર્પિત]
 ગર્વિષ્ઠ, ધમંડી
દપ્પિય. વિશેઠ [દર્પિત]
 જુઓ ઉપર
દબ્બ. પુઠ [દર્બ]
 એક જાતનું ઘાસ, દાભડો
દબ્બકમ્મંત. નઠ [દર્બકર્મન્તિ]
 દાભડાનું કારખાનું
દબ્બકલસ. પુઠ [દર્બકલશ]
 દર્ભનો કળશ
દબ્બકલસહત્થગય. પુઠ [દર્બકલશહસ્તગત]
 જેના હાથમાં દર્ભ કળશ છે એવો
દબ્બકુસ. નઠ [દર્બકુશ]
 દાભડોઘ, એક ઘાસ
દબ્બપુપ્પ. પુઠ [દર્બપુષ્પ]
 દર્વિકર-સાપની એક જાતિ
દબ્બય. પુઠ [દર્બક]
 મૂલ સહિત દાભનો છોડ
દબ્બવગુરા. સ્ત્રીઠ [દર્બવાગુરા]

દર્ભની મૃગજાળ કે મૃગબંધન

દઢ્ઢવત્તિય. પુ૦ [દર્ભવ્રત્યય]

દર્ભ નિમિત્તક

દઢ્ઢવન. ન૦ [દર્ભવન]

દાભડાનું વન

દઢ્ઢસંથાર. ન૦ [દર્ભસંસ્તાર]

દર્ભનો સંથારો

દઢ્ઢસંથારગ. ન૦ [દર્ભસંસ્તારક]

જુઓ ઉપર

દઢ્ઢસંથારય. ન૦ [દર્ભસંસ્તારક]

જુઓ ઉપર

દઢ્ઢસંથારોવગય. ત્રિ૦ [દર્ભસંસ્તારોવગત]

દાભડાના સંથારા ઉપર બેસેલ

દઢ્ઢિયાયણ. પુ૦ [દાર્યાયણ]

ચિત્રા નક્ષત્રનું ગોત્ર

દમ. પુ૦ [દમ્]

ઇન્દ્રિયદમન, ઇન્દ્રિય નિગ્રહ

દમ. ધા૦ [દમ્]

દમવું, દમન કરવું

દમહત્તા. કૃ૦ [દમયિત્વા]

આત્મ દમન કરીને

દમગ. પુ૦ [દ્રમક]

રાંક, ભિખારી

દમગપુરિસ. પુ૦ [દ્રમકપુરુષ]

દરિદ્ર પુરુષ

દમગભત્ત. ન૦ [દે૦]

રાંક-ગરીબનું ભોજન

દમઘોસ. વિ૦ [દમઘોષ]

સિસુપાલ ના પિતા અને નગરીના રાજા

દમણવચ્ચ. ન૦ [દમનકવર્ચસ્]

વૃક્ષ-વિશેષના પાંદડા વગેરે કચરો

દમણા. સ્ત્રી૦ [દમનકવર્ચસ્]

એક સુગંધી દ્રવ્ય

દમદંત. વિ૦ [દમદન્ત]

હસ્તિશીર્ષ નગરનો રાજા જેને ... ના સ્વયંવરમાં નિમંત્રણ મળેલ. તેણે પછીથી દીક્ષા લીધેલ. પાંડવોએ સ્તુતિ કરી કે કૌરવોએ નિંદા, તેઓ સમભાવે રહ્યા

દમન. ન૦ [દમન]

દમન કરવું તે, પશુ આદિને પીડા આપવી તે, વૃક્ષની એક જાત, નિગ્રહ, ઉપતાપ, સુગંધી વનસ્પતિ

દમનક. પુ૦ [દમનક]

ફૂલની એક જાત, એક વૃક્ષ કે વેલ-વિશેષ

દમનગ. પુ૦ [દમનક]

જુઓ ઉપર

દમનપુટ. પુ૦ [દમનકપુટ]

એક ફૂલ-વીશેષનો બનાવેલો દડો

દમનય. પુ૦ [દમનક]

જુઓ 'દમનગ'

દમય. વિશે૦ [દે૦]

દ્રમક-નીચતાવાચક સંબોધન - ભીખારી, ગરીબ

દમસાગર. પુ૦ [દમસાગર]

ઇન્દ્રિયદમન કરવા રૂપ તરી ન શકાય તેવો સાગર

દમિ. ત્રિ૦ [દમિન્]

ઇન્દ્રિય નિગ્રહ કરનાર

દમિય. ત્રિ૦ [દમિત]

દમન કરેલ, નિગ્રહ કરેલ

દમિલ. પુ૦ [દ્રવિડ]

એક દેશવિશેષ - તે દેશના રહેવાસી

દમિલા. સ્ત્રી૦ [દમિલા]

દ્રવિડ દેશમાં ઉત્પન્ન થયેલ એક દાસી

દમિલી. સ્ત્રી૦ [દ્રવિડા] જુઓ ઉપર

દમીસર. પુ૦ [દમીશ્વર]

જિતેન્દ્રિયમાં અગ્રેસર એવા

દમેયવ્વ. ત્રિ૦ [દમિતવ્ય]

દમન કરવા યોગ્ય

દમ્મ. ત્રિ૦ [દમ્ય]

દમન કરવા યોગ્ય

દમ્મ. ધા૦ [દમ્]

દમન કરવું તે

દમ્મંત. કૃં [દમ્યમાન]

દમન કરતો

દય. ધાં [દય]

દયા કરવી

દયદ્વયા. સ્ત્રીં [દયાર્થ]

દયા માટે, જીવ રક્ષાર્થે

દયપત્ત. ત્રિં [દયાપ્રાપ્ત]

જેને દયા-કૃપા પ્રાપ્ત થયેલ છે તે

દયરય. નં [દકરજસ]

ભીની રેતી

દયસીમ. પું [દકસીમ]

મનિશલાક નામના વેલંધર નાગરાજનો આવાસપર્વત

દયા. સ્ત્રીં [દયા]

દયા કરુણા, જીવરક્ષા

દયાપરિણય. ત્રિં [દયાપરિણત]

દયા-જીવ રક્ષામાં પરિણત

દયાવર. ત્રિં [દયાવર]

દયાના ગુણથી શ્રેષ્ઠ

દયાહિંગારિ. ત્રિં [દયાધિકારિન્]

દયાનો અધિકારી, દયાને પાત્ર

દયિય. નં [દયિત]

દયા કરેલ

દર. ત્રિં [દેં]

અર્ધ, થોડું, ગુણ

દરદઢ. વિશેં [દરદઢ]

અર્ધ બળેલ

દરહિંડિઅ. વિશેં [દેં]

અડધો ચાલેલ

દરિ. નં [દરી]

ગુણ, કંદરા

દરિત. ત્રિં [દૃપ્ત]

ગર્વિષ્ઠ, અહંકારયુક્ત

દરિદ્. વિશેં [દરિદ્ર]

દરિદ્ર, નિર્ધન

દરિદ્. વિં [દરિદ્ર]

... નગરીનો અન્યતીર્થિક જેણે ગોશાળાને મારેલ

દરિદ્રકુલ. નં [દરિદ્રકુલ]

નિર્ધનકુળ

દરિદ્રીહૂય. ત્રિં [દરિદ્રીભૂત]

દરિદ્ર થયેલ

દરિબહુલ. નં [દરિબહુલ]

ગુણની બહુલતા

દરિમહ. પું [દરિમહ]

ગુણ સંબંધિ મહોત્સવ

દરિય. ત્રિં [દૃપ્ત]

ગર્વિષ્ઠ, ધમંડી

દરિસ. ધાં [દર્શય]

દેખાડવું, બતાવવું

દરિસણ. નં [દર્શન]

દર્શન, સમક્તિ, આગમ, સંવેદન, પ્રકાશવું, વાક્ય, મત

દરિસણયા. સ્ત્રીં [દર્શનતા]

દર્શન પણું

દરિસણરઙ્ગય. ત્રિં [દર્શનરતિક]

જોતાં જ આનંદ આપનાર

દરિસણાવરણ. નં [દર્શનાવરણ]

આત્માના દર્શન ગુણનું આસ્થાદન કરનાર કર્મ

દરિસણાવરણિજ્જ. નં [દર્શનાવરણીય]

જુઓ ઉપર

દરિસણાવરણીય. નં [દર્શનાવરણીય]

જુઓ ઉપર

દરિસણિઅ. ત્રિં [દર્શનીય]

આંખને આનંદકારક, જોવા લાયક

દરિસણિજ્જ. ત્રિં [દર્શનીય]

જુઓ ઉપર

દરિસણિય. ત્રિં [દર્શનીય]

જુઓ ઉપર

દરિસયંત. ધાં [દર્શયત્]

પ્રગટ કરતો, પ્રકાશતો

દરિસિ. પું [દર્શિન્]

સર્વદર્શી, જોનાર

દરિસેડ. કૃં [દર્શિતુમ્]

જોવા માટે

દરી. સ્ત્રીં [દરી]

પર્વતની ગુફા, કંદરા

દરીમહ. નં [દરીમહ]

ગુફાનો મહોત્સવ

દલ. નં [દલ]

પાંદડા, ભાગ, ખંડ, સમહ,

દલ. નં [દલ]

ઉપાદાન કારણ, કર્મના દળીયા

દલ. ધાં [દા]

આપવું, દાન કરવું

દલ. ધાં [દલ્]

દેવું

દલઇત્તપ્. કૃં [દાતુમ્]

આપવા માટે, દાન કરવા માટે

દલઇત્તા. કૃં [દત્વા]

આપીને

દલણ. નં [દલન]

આપવું તે

દલમાણ. કૃં [દદાન]

આપતો

દલય. ધાં [દા]

આપવું

દલય. પું [દલક]

કર્મના દલિકો-દળીયા

દલય. ધાં [દાપય્]

અપાવવું

દલયમાણ. કૃં [દદત્]

આપતો, અપાવતો

દલયિત્તા. કૃં [દત્વા]

આપીને

દલવિમલ. ત્રિં [દલવિમલ]

દલ-કમલની પઠે નિર્મળ

દલાગણિ. પું [દલાગ્નિ]

પાંદડાનો અગ્નિ

દલાવેત્તા. કૃં [દાપયિત્વા]

અપાવીને

દલાવેમાણ. કૃં [દાપયત્]

અપાવતો

દલિત્તુ. કૃં [દલિત્વા]

આપીને

દલિય. નં [દલિક]

દળીયા, કર્મના પુદ્ગલો, વિભાગ

દલેમાણ. કૃં [દદત્]

આપતો

દવ. પું [દ્રવ]

કીડા, ગમ્મત, પાણી

દવ. નં [દવ]

દાવાનલ, વનનો અગ્નિ

દવકર. ત્રિં [દ્રવકર]

કીડા કરનાર, ગમ્મત કરનાર

દવકારગ. ત્રિં [દ્રવકારક]

કીડા કરનાર

દવકારિ. સ્ત્રીં [દ્રવકારિણી]

હાંસી કે ગમ્મત કરનારી (ભાષા)

દવગુડ. પું [દ્રવગુડ]

નરમ ગોળ

દવગ્નિ. પું [દવાગ્નિ]

દાવાનળ

દવગ્નિદઙ્ગ. ત્રિં [દવાગ્નિદગ્ધક]

દાવાનળ વડે બળેલો

દવવગ્નિદાવણયા. સ્ત્રીં [દવાગ્નિદાપન]

દાવાનલ સળગાવવો, શ્રાવકના સાતમાં વ્રતમાં નિષિદ્ધ

પંદર વ્યાપારમાંનો એક વ્યાપાર

દવદવ. અં [દ્રવદ્રવ]

દબ-દબ કરતાં ચાલવું તે

દવદવચારિ. ત્રિં [દ્રવદ્રવચારિન્]

ઉતાવળે-ધબધબ અવાજ કરી ચાલતો સાધુ,

અસમાધિનું એક સ્થાનક

દવદવસ્સ. અં [દેં]

જલદી-દલદી, શીઘ્રતાથી

દવપ્પિય. ત્રિં [દ્રવપ્રિય]

રમતપ્રિય

દવરય. પું [દવરક]

દોરડું

દવસીલ. વિશેં [દ્રવશીલ]

જલદી જલદી બોલનાર

દવાવ. ધાં [દ્રાપય]

અપાવવું

દવાવેત્તણ. કૃં [દાપયિતુમ્]

અપાવવા માટે

દવાદેત્તુ. ત્રિં [દાપયિત્]

અપાવનાર

દાવાવેમાણ. કૃં [દાપયત્]

અપાવતો

દવિઅ. પું [દ્રવિક]

તૃણઆદિ દ્રવ્ય સમુદાય, બીડ, સંયમી, મોક્ષગમન યોગ્ય

દવિડ. પું [દ્રવિડ]

એક અનાર્થ દેશ

દવિણ. નં [દ્રવિણ]

ધન

દવિત. નં [દ્રવ્ય]

દ્રવ્ય, સંપત્તિ, વસ્તુ, ગુણ અને પર્યાયના આધારરૂપ

ધર્માસ્તિકાયાદિ છ દ્રવ્ય, કર્મદળના દળિયા

દવિય. નં [દ્રવ્ય]

જુઓ ઉપર

દવિય. નં [દ્રવિક]

સંમયમી, મોક્ષે જવા યોગ્ય

દવિયાણુઓગ. પું [દ્રવ્યાનુયોગ]

એક અનુયોગ વિશેષ- જેમાં દ્રવ્ય-તત્ત્વ સંબંધિ વિવેચન

કર્યા છે

દવિયાણુજોગ. પું [દ્રવ્યાનુયોગ]

જુઓ ઉપર

દવિયાયા. પું [દ્રવયાત્મન્]

દ્રવ્યઆત્મા, આત્માનો દ્રવ્યાશ્રિત ભેદ, આત્મદ્રવ્ય

દવિલ. ત્રિં [દ્રવિડ]

દ્રવિડ દેશવાસી

દવિસોત્થક. પું [દ્રવ્યસ્વાસ્તિક]

એક વનસ્પતિ

દવ્વ. નં [દ્રવ્ય] જુઓ 'દવિત'

દવ્વઓ. અં [દ્રવ્યતસ્]

દ્રવ્યથી

દવ્વકરણ. નં [દ્રવ્યકરણ]

દ્રવ્યઆશ્રિત કરણ-વિશેષ

દવ્વકાલ. પું [દ્રવ્યકાલ]

વર્તનાદિ લક્ષણરૂપ કાળ

દવ્વગુણ. પું [દ્રવ્યગુણ]

દ્રવ્ય-ગુણ

દવ્વજાય. પું [દ્રવ્યજાત]

દ્રવ્યના પ્રકાર

દવ્વટ્ટ. પું [દ્રવ્યાર્થ]

દ્રવ્યની અપેક્ષાએ

દવ્વટ્ટતા. સ્ત્રીં [દ્રવ્યાર્થતા]

દ્રવ્યાર્થપણું, દ્રવ્યની અપેક્ષાએ, દ્રવ્યની અપેક્ષાએ,

દ્રવ્યશિક્ષકપણું, દ્રવ્યની અપેક્ષાએ, દ્રવ્યશિક્ષકનય

દવ્વટ્ટયા. સ્ત્રીં [દ્રવ્યાર્થતા]

જુઓ ઉપર

દવ્વતુલ્લય. ત્રિં [દ્રવ્યતુલ્યક]

દ્રવ્ય આશ્રિ તુલ્યતા હોવી તે

દવ્વદેવ. પું [દ્રવ્યદેવ]

આગામીભવે દેવ થનાર મનુષ્ય કે તિર્થંચ

દવ્વદેસ. પું [દ્રવ્યદેશ]

દ્રવ્યનો દેશભાગ

દવ્વપમાણ. નં [દ્રવ્યપ્રમાણ]

દ્રવ્ય-પ્રમાણ, દ્રવ્યનું પરિમાણ

દવ્વપરમાણુ. પું [દ્રવ્યપરમાણુ]

દ્રવ્યના પરમાણુ

દવ્વપિંડ. પું [દ્રવ્યપિંડ]

દ્રવ્ય-પિંડ, પિંડનો એક ભેદ

દવ્યપુરિસ. પુ૦ [દ્રવ્યપુરુષ]

પુરુષભાવ રહિત, દ્રવ્યમાત્ર વડે પુરુષ

દવ્યપૂઠ. સ્ત્રી૦ [દ્રવ્યપૂતિ]

વસ્તુનું અપવિત્રપણું

દવ્યબંધ . પુ૦ [દ્રવ્યબન્ધ]

સ્નેહથી કે રજ્જુ વડે બાંધવું તે - દ્રવ્યબંધ

દવ્યમાસ. પુ૦ [દ્રવ્યમાષ]

અડદરૂપ દ્રવ્ય

દવ્યરાસિ. પુ૦ [દ્રવ્યરાશિ]

દ્રવ્યનો સમૂહ

દવ્યલિંગ. ન૦ [દ્રવ્યલિંગ]

દ્રશ્ય વ્યવહાર, બાહ્ય વેશ

દવ્યલેસ્સા. સ્ત્રી૦ [દ્રવ્યલેશ્યા]

દ્રવ્યલેશ્યા, કૃષ્ણાદિ છ લેશ્યાનું દ્રવ્ય

દવ્યલોગ . પુ૦ [દ્રવ્યલોક]

ધર્માસ્તિકાયાદિ જીવાજીવ દ્રવ્યરૂપ લોક, લોકનો દ્રવ્યને આશ્રિને એક ભેદ

દવ્યલોય. પુ૦ [દ્રવ્યલોક]

જુઓ ઉપર

દવ્યવિઉસ્સર્ગ. પુ૦ [દ્રવ્યવ્યુત્સર્ગ]

દ્રવ્યથી ત્યાગ કરવો તે, વ્યુત્સર્ગ નામક તપનો દ્રવ્ય આશ્રિત ભદ

દવ્યસંસાર. પુ૦ [દ્રવ્યસંસાર]

જીવરૂપ દ્રવ્યનું ભ્રમણ તે દ્રવ્યસંસાર

દવ્યસાર. પુ૦ [દ્રવ્યસાર]

દ્રવ્ય-સાર, સારભૂત દ્રવ્ય

દવ્યસુદ્ધ. ત્રિ૦ [દ્રવ્યશુદ્ધ]

ઉદ્ગદિ દોષ રહિત શુદ્ધ વસ્તુ

દવ્યસોય. પુ૦ [દ્રવ્યશૌચ]

શરીર શૌચ, બાહ્ય પિવત્રતા

દવ્યહલિયા. સ્ત્રી૦ [દ્રવ્યહલિકા]

એ નામની એક વનસ્પતિ

દવ્યહોમ. પુ૦ [દ્રવ્યહોમ]

ઉચ્ચાટનાદિ નિમિત્તે થતો હોમ

દવ્યાઇ. પુ૦ [દ્રવ્યાદિ]

દ્રવ્યાદિ-દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર કાળ અને ભાવ

દવ્યાણિ. ન૦ [દ્રવ્યાણિ]

ધર્માસ્તિકાયાદિ છ દ્રવ્યો

દવ્યાણુપુલ્લી. સ્ત્રી૦ [દ્રવ્યાણુપૂર્વી]

દ્રવ્ય વિષયક અનુક્રમ, આનુપૂર્વીના દશભેદમાંનો એક ભેદ

દવ્યાદેસ. પુ૦ [દ્રવ્યાદેશ]

દ્રવ્યની અપેક્ષા

દવ્યાનંતય. પુ૦ [દ્રવ્યાનન્તક]

અનંતદ્રવ્ય

દવ્યાભિઓગ. પુ૦ [દ્રવ્યાભિયોગ]

દ્રવ્ય સંયોગજન્ય યૂર્ણ

દવ્યાભિગ્રહ. પુ૦ [દ્રવ્યાભિગ્રહ]

દ્રવ્યને આશ્રિને અમુક વસ્તુ લેવા કે ન લેવા સંબંધિ નિયમ ગ્રહણ કરવો તે

દવ્યાભિગ્રહચરય. પુ૦ [દ્રવ્યાભિગ્રહચરક]

દ્રવ્યને આશ્રિને અમુક વસ્તુ લેવા કે ન લેવા સંબંધિ નિયમ ગ્રહણ કરી વિચરનાર સાધુ

દવ્યાયા. પુ૦ [દ્રવ્યાયાત્મા]

દ્રવ્યાત્મા

દવ્બિ. સ્ત્રી૦ [દર્વી]

કડછી, ચમચી, એ નામની એક વનસ્પતિ-કોબી, હળદર

દવ્વિંદ. પુ૦ [દ્રવ્યેન્દ્ર]

જે શરીર ભાવિમાં ઇન્દ્રપણું મેળવનાર છે કે ભૂતકાળમાં ઇન્દ્રપણું જેણે મેળવેલ છે પણ વર્તમાનમાં ઇન્દ્રપણાથી રહિત છે તે દ્રવ્યેન્દ્ર

દવ્વિંદિય. પુ૦ [દ્રવ્યેન્દ્રિય]

કાન-નાક આદિ નિવૃત્તિ-ઉપકરણ રૂપ ઇન્દ્રિય

દવ્વિકર. પુ૦ [દર્વીકર]

કડછીની માફક ફેણને પહોળી કરનાર એક જાતનો સર્પ

દવ્વી. સ્ત્રી૦ [દર્વી] જુઓ 'દવ્વિ'

દવ્વીકર. પુ૦ [દર્વીકર]

જુઓ 'દવ્વિકર'

દવ્વીય. પુ૦ [દર્વીક]

ચાટવો, કડછી

દવ્વુજ્જોય. પુઠ [દ્રવ્યોદ્યોત]

દીવા આદિનો પ્રકાશ-તે દ્રવ્યા-ઉદ્યોત

દર્વેદિય. પુઠ [દ્રવ્યેન્દ્રિય]

જુઓ 'દર્વેદિય'

દર્વેયણા. સ્ત્રીઠ [દ્રવ્યૈજના]

દ્રવ્ય પરત્વે કાંપવું તે

દર્વોગાહના. સ્ત્રીઠ [દ્રવ્યાવગાહના]

દ્રવ્ય આશ્રી અવગાહના-ઊંચાઈ

દર્વોમોદરિયા. સ્ત્રીઠ [દ્રવ્યાવમોદરિકા]

દ્રવ્યથી આહાર-પાણી-વસ્ત્ર-પાત્રાદિ સર્વેનું પરીમાણ
ઘટાડવું

દસ. ધાઠ [દંશ]

દંશ દેવો, કરડવું

દસઅદ્વુઠાણ. નઠ [અષ્ટાદશસ્થાન]

પાપના અઢાર સ્થાનકો-પ્રાણાતિપાતાદિ

દસંગ. પુઠ [દશાંગ]

જેના દશ અંગ-અવયવો છે એવું સુખ તે દશાંગ

દસગ. નઠ [દશક]

દશકો, દશનો જથ્થો

દસગામ. પુઠ [દશગ્રામ]

દશ-ગામ

દસગુણ. ત્રિઠ [દશગુણ]

દશગણું

દસગુણકાલગ. ત્રિઠ [દશગુણકાલક]

એક ગુણ કાળની અપેક્ષાએ દશ ગણો કાળો

દસગુણિય. ત્રિઠ [દશગુણિત]

દશગણું, દશ વડે ગુણેલ

દસઠાણ. નઠ [દશસ્થાન]

પૃથ્વી-આદિ દશ સ્થાન, અનિષ્ટ શબ્દાદિ દશ સ્થાન-
વિશેષ

દસણ. પુઠ [દશન]

દાંત

દસણરુપ્પાડિય. નઠ [રુપ્પાટિતદશન]

દાંતનું ઉન્મૂલન કરવું-ઉખેડવા

દસણહ. નઠ [દશનચ]

દશનખ-બે હાથની દશ આંગળીના નખ

દસણરુપ્પાડિયગ. પુઠ [રુપ્પાટિતદશન]

દાંતને ઉખેડી નાખવા

દસણ. પુઠ [દશાણ]

એ નામનો એક દેશ

દસણભદ્ર. વિઠ [દશાણભદ્ર]

દશાણ દેશનો રાજા તેને તેની ઋદ્ધિનો ગર્વ હતો. ભઠ

મહાવીરનો આડંબર પૂર્વક સત્કાર કરવા રૂપ દ્રવ્યપૂજા
અને દીક્ષા અંગિકાર કરવા રૂપ ભાવપૂજા કરી, શકેન્દ્રએ
અનેકગણી વિશાળ ઋદ્ધિ વિકુર્વી તેનું માનખંડન કરેલ.
પછી તેણે દીક્ષા લીધેલ.

દસદસમિકા. સ્ત્રીઠ [દશદશમિકા]

દશ-દશ દિવસને આશ્રિને થતું એક તપ-વિશેષ

દસદસમિયા. સ્ત્રીઠ [દશદશમિકા]

જુઓ ઉપર

દસદેવસિય. ત્રિઠ [દશદૈવસિક]

દશદિવસનું

દસદિસા. સ્ત્રીઠ [દશદિશા]

ચાર દિશા, ચાર ખૂણા, ઉર્ધ્વ અને અધો એ દશદિશા

દસદ્વ. ત્રિઠ [દશદ્વ]

પાંચ-દશનું અડધું

દસદ્વવર્ણ. ત્રિઠ [દશાર્ધવર્ણ]

પંચવર્ણ

દસધનુ. વિઠ [દશધનુ]

રાજા **બલદેવ** અને રાણી **રેવઈ** નો પુત્ર. કથા 'નિસઢ'

દસનાલિયા. સ્ત્રીઠ [દશનાલિકા]

દશ નલિકા

દસપણસિય. પુઠ [દશપ્રદેશિક]

દશ પુદ્ગલોનો બનેલ એક સ્કંધ વિશેષ

દસપણસોવગાઢ. પુઠ [દશપ્રદેશાવગાઢ]

દશ પ્રદેશને અવગાહીને રહેલ

દસપણસિય. પુઠ [દશપ્રદેશિક]

જુઓ 'દસપણસિય'

દસપણિણાહ. પુઠ [દશપણિણાહ]

હાથીના મધ્ય ભાગનું માપ કે જે દશ હાથ લાંબુ હોય છે

દસપુર. નં [દશપુર]

એક નગર

દસપુર્વિ. પું [દશપૂર્વિન્]

દશપૂર્વને ધારણ કરનાર

દસપુર્વિ. પું [દશપૂર્વિન્]

જુઓ ઉપર

દસપ્પયાર. પું [દશપ્રકાર]

દશ-પ્રકાર

દસમ. ત્રિં [દશમ]

ચાર ઉપવાસ

દસમભક્ત. નં [દશમભક્ત]

ચાર ઉપવાસ

દસમભક્તિય. પું [દશમભક્તિક]

ચાર ઉપવાસ કરનાર

દસમા. સ્ત્રીં [દશમી]

દશમ, પક્ષની દશમી તિથિ

દસમાણ. કૃં [દશત્]

કરડતો, દંશ દેતો

દસમાસ. પું [દશમાસ]

દશ મહિના-શ્રાવકની દશમી પ્રતિજ્ઞાનું કાલમાન

દસમી. સ્ત્રીં [દશમી]

જુઓ 'દસમા'

દસમુદિયાનંતય. પું [દશમુદ્રિકાનન્તક]

આંગળીઓમાં પહેરવાનું એક આભુષણ

દસરત્ત. નં [દશરાત્ર]

દશ રાત્રિઓનો સમૂહ

દસરત્તઠિઙ્વડિયા. સ્ત્રીં [દશરાત્રસ્થિતિપતિતા]

કુલાચાર પ્રમાણે દશ દિવસ સુધી પુત્ર-પુત્રીનો જન્મ

મહોત્સવ કરવો તે

દસરહ-૧. વિં [દશરથ]

રાજા **બલદેવ** અને રાણી **રેવઈ** નો પુત્ર. કથા 'નિસઢ'

મુજબ

દસરહ-૨. વિં [દશરથ]

આ અવસર્પિણીના આઠમાં બળદેવ **પડમા(રામ)** અને

આઠમાં વાસુદેવ **નારાયણ (લક્ષ્મણ)** ના પિતા

દસરાય. નં [દશરાત્ર]

દશરાત્રિઓનો સમૂહ

દસરાયકપ્પ. નં [દશરાત્રકલ્પ]

દશરાત્રિ વિષયક આચાર-વિશેષ, કુલાચારાનુસાર

દસવાસપરિયાય. પું [દશવર્ષપર્યાય]

જેનો દીક્ષાપર્યાય દશ વર્ષનો છે તે

દસવેકાલિય. નં [દશવૈકાલિક]

એ નામક એક (મૂળ) આગમસૂત્ર, એક ઉત્કાલિક સૂત્ર

દસવેયાલિય. નં [દશવૈકાલિક]

જુઓ ઉપર

દસસમયટ્ટિઈય. ત્રિં [દશસમયસ્થિતિક]

દશ સમયની સ્થિતિવાળું

દસા. સ્ત્રીં [દશા]

દશા, સ્થિતિ, અવસ્થા, એ નામક એક (છેદ) આગમસૂત્ર

દસાકપ્પવવહાર. પું [દશા-કલ્પ-વ્યવહાર]

દશા-કલ્પ અને વ્યવહાર એ ત્રણ (છેદ) આગમસૂત્રો જેના

કુલ છવ્વીસસ અધ્યયન છે

દસાકપ્પવવહારધર. પું [દશા-કલ્પ-વ્યવહારધર]

દશા-કલ્પ અને વ્યવહાર એ ત્રણ (છેદ) આગમસૂત્રના

ધારક

દસાર. પું [દશાર્હ]

સમુદ્ર વિજય આદિ દશ ભાઈઓ લોકમાં લાયક હોવાથી

દશાર્હ કહેવાય છે, વાસુદેવ, વાસુદેવ કુટુંબ

દસારકુલનંદન. વિં [દશાર્હકુલનન્દન]

જુઓ 'વસુદેવ'

દસારગંડિયા. સ્ત્રીં [દશારગણ્ડિકા]

જેમાં 'દશાર્હ'નો અધિકાર છે તેવું અધ્યયન કે ગ્રંથ-

વિભાગ

દસારચવ્ક. નં [દશાર્હચક્ર]

ચાદવ સમૂહ

દસારમંડલ. પું [દશારમણ્ડલ]

બળદેવ-વાસુદેવનું કુટુંબ

દસારવંસ. પું [દશારવંશ]

દશાર્હનો વંશ

દસાહિયા. સ્ત્રી૦ [દશાહિક]

દશા દિવસ સંબંધિ

દસી. સ્ત્રી૦ [દશી]

વસ્ત્રનો છેડો કે જે ભાગ વાસ્ત્યા વગરનો હોય તે

દસુય. પુ૦ [દસ્યુ]

ચોર, તસ્કર

દસુયાયણ. ન૦ [દસ્યુઆયતન]

ચોરનો નિવાસ કે ચોર પલ્લી

દસ્સુ. પુ૦ [દસ્યુ]

ચોર

દસ્સુગાયતણ. ન૦ [દસ્યુકાયતન]

ચોરનો નિવાસ કે ચોર પલ્લી

દહ. પુ૦ [દ્રહ]

પાણીનો ઊંડો ઝરો, એક વેલ

દહ. પુ૦ [દ્રહ]

એ નામક એક દ્વીપ-એક સમુદ્ર

દહ. પુ૦ [દ્રહ]

બાળવું તે, ભસ્મ કરવું તે

દહ. ધા૦ [દહ]

બાળવું, ભસ્મ કરવું

દહગલણ. ન૦ [દ્રહગલન]

મત્સ્ય આદિ ગ્રહણ કરવા દ્રહમાં ભમવું તે

દહણ. ન૦ [દહન]

બાળેલ, ભસ્મ કરેલ, કૃતિકા નક્ષત્રનો 'દહન' નામે દેવતા

દહણયાય. કૃ૦ [દહનતાય]

બાળવા માટે

દહન. વિ૦ [દહન]

પાડલિપુત્રના બ્રાહ્મણ 'હુયાસન' નો એક પુત્ર, તેણે માતા-પિતા અને મોટાભાઈ જલન સહિત સંસારનો ત્યાગ કરેલ

દહપતિ. પુ૦ [દ્રહપતિ]

મહાદ્રહ

દહપ્પવહણ. ન૦ [દ્રહપ્રવહન]

દ્રહ પ્રવાહ

દહફુલ્લહ. પુ૦ [દે૦]

એ નામની એક વેલ

દહબહુલ. ન૦ [દ્રહબહુલ]

દ્રહ-બહુલતા

દહમદ્દણ. ન૦ [દ્રહમર્દન]

દ્રહમાં વારંવાર ભ્રમણ કરવું

દહમહ. પુ૦ [દ્રહમહ]

દ્રહ સંબંધિ મહોત્સવ

દહમહણ. ન૦ [દ્રહમન્થન]

દ્રહનું મંથન કરવું તે

દહવટ્ટણ. ન૦ [દ્રહવર્તન]

દ્રહનું ઉલેચવું તે

દહવતી. સ્ત્રી૦ [દ્રહવતી]

મહાવિદેહની એક અંતર નદી

દહાવર્ડ. સ્ત્રી૦ [દ્રહાવતી]

જુઓ ઉપર

દહાવર્ડકુંડ. ન૦ [દ્રહાવતીકૂંડ]

દ્રહાવતી નદીનો એક કુંડ

દહાવતી. સ્ત્રી૦ [દ્રહાવતી]

જુઓ 'દહવતી'

દહિ. ન૦ [દધિ]

દધિ

દહિઘણ. પુ૦ [દધિઘન]

દહીનો પિંડ

દહિત્તા. કૃ૦ [દગ્ધ્વા]

બાળીને

દહિમુખ. પુ૦ [દધિમુખ]

નંદીશ્વરદ્વીપમાં આવેલ પર્વત વિશેષ, ત્યાંનો દેવતા

દહિમુહ. પુ૦ [દધિમુખ]

જુઓ ઉપર

દહિમુહગ. પુ૦ [દધિમુખક]

જુઓ ઉપર

દહિમુહપવ્વય. પુ૦ [દધિમુખપર્વત]

એક પર્વત-વિશેષ

દહિવણ. પુ૦ [દધિર્ણ]

એ નામનું એક વૃક્ષ ચૈત્યવૃક્ષ - વિશેષ

દહિવાસુય. ન૦ [દધિવાસુક]

એક વનસ્પતિ

દહિવાસુયમંડવગ. ન૦ [દધિવાસુકમણ્ડપક]

દધિવાસુક નામની એક વનસ્પતિનો બનેલો માંડવો

દહિવાસુયમંડવય. ન૦ [દધિવાસુકમણ્ડપક]

જુઓ ઉપર

દહિવાહન. વિ૦ [દધિવાહન]

ચંપાનગરીના રાજા તેની પત્ની (રાણી)નું નામ **પટમાવઈ** હતું તેને 'કરકંડુ' નામે પુત્ર હતો. જંગલમાં જતા તે અને તેની ગર્ભવતી પત્ની છૂટા પડી ગયેલ, રાણીએ દીક્ષા લીધી. **કરકંડુ** ને જન્મ આપ્યો. ભાગ્ય યોગે તે કંચનપુરનો રાજા બન્યો. એક વખત **કરકંડુ** અને **દધિવાહન** વચ્ચે યુદ્ધ થયું. **પટમાવઈ** સાધ્વીએ તેનું નિવારણ કર્યું. **દધિવાહને** દીક્ષા લીધી. **દધિવાહન** ને **ધારિણી** નામની પત્ની પણ હતી. **વસુમઈ** નામે પુત્રી હતી. જે પછીથી 'ચંદના' (ચંદનબાલા) નામે પ્રસિદ્ધ થઈ.

દા. ધા૦ [દા]

દાન કરવું, આપવું

દાઅ. ધા૦ [દર્શય]

દેખાડવું, બતાવવું

દાહજ્ઞમાણ. કૃ૦ [દર્શયમાન]

દેખાડતો

દાહય. ત્રિ૦ [દે૦, દર્શિત]

દેખાડેલ

દાહય. પુ૦ [દાયિક]

ભાયાત, કુટુંબી

દાહયસામણ. ત્રિ૦ [દાયિકસામાન્ય]

ભાયાત-કુટુંબી-સાધારણ

દાહયસાહિય. ત્રિ૦ [દાયિકસ્વામિક]

ભાયાત કે કુટુંબીનો સ્વામી-મુખ્ય વ્યક્તિ

દાહ. ત્રિ૦ [દાતૃ]

દેનાર

દાહં. કૃ૦ [દાતુમ્]

દેવા માટે

દાહુણ. કૃ૦ [દત્વા]

આપીને

દાઓયરિયા. સ્ત્રી૦ [દાકોદરિકા]

જલોદરના રોગવાળો

દાકલસ. પુ૦ [દકકલશ]

પાણીનો કળશ

દાકુંભગ. પુ૦ [દકકુંભક]

પાણીનો ઘડો

દાડિમ. પુ૦ [દાડિમ્]

દાડમ, દાડમ વૃક્ષ

દાડિમપાનગ. ન૦ [દાડિમપાનક]

દાડમનું પીણું

દાડિમપુષ્પાગાર. ન૦ [દાડિમપુષ્પાકાર]

દાડમના ફૂલનો આકાર

દાડિમસરહુય. ન૦ [દાડિમશલાટુક]

દાડમનું કાચું ફળ, દાડમના ટુકડા

દાઢા. સ્ત્રી૦ [દંદ્રા]

દાઢ

દાઢિ. ત્રિ૦ [દંદ્રિન]

દાઢવાળા હિંસક પશુ

દાતાર. ત્રિ૦ [દાતૃ]

દાતા, દેનાર

દાતુ. ત્રિ૦ [દાતૃ]

દાતા, દેનાર

દાથાલગ. ન૦ [દકસ્થાલક]

પણી વડે ભીની થયેલ થાળી

દાન. ન૦ [દાન]

દાન, ભિક્ષુકને અન્ન આદિ આપવું

દાનંતરાહય. ન૦ [દાનાન્તરાયિક]

એક અંતરાય કર્મ જેના ઉદયથી દાન આપી ન શકે

દાનંતરાય. ન૦ [દાનાન્તરાય]

જુઓ ઉપર

દાનકમ્મ. ન૦ [દાનકર્મન્]

દાન-પ્રવૃત્તિ

દાનધમ્મ. પુ૦ [દાનધર્મ]

દાન આપવું તે, દાન-ધર્મ

દાનપતિ. પું [દાનપતિ]

દાન આપનાર, દાતાર

દાનલલ્હિ. સ્ત્રીં [દાનલલ્હિ]

દાન દેવાની શક્તિ

દાનવ. પું [દાનવ]

ભવનપતિની એક જાતિ, દાનવ, અસુર

દાનવતિ. પું [દાનવતિ]

દાન દેનાર

દાનવરિસ. નં [વરિસદાન]

વર્ષિદાન

દાનવિંદ. પું [દાનવેન્દ્ર]

દાનવેન્દ્ર, ચમરેન્દ્ર

દાનવિષ્ણનાસ. પું [દાનવિષ્ણનાશ]

દાન દેવું હોય તેમાં વિધ્ન નાખવું તે

દાનવ્વય. નં [દાનવ્રત]

દાનનો નિયમ

દાનસૂર. ત્રિં [દાનસૂર]

દાનવીર

દાનામા. સ્ત્રીં [દાનમયી]

દાન જેમાં મુખ્ય કર્તવ્ય છે એવી પ્રવજ્યા

દાનિં. અં [ઇદાનીમ્]

અત્યારે, હમણાં

દામ. નં [દાનમ્]

ફૂલની માળા, દોરડું, વેલંધર દેવનો એક નિવાસ પર્વત

દામક. નં [દામક]

પગ બાંધવાનું દોરડું

દામઢિ. સ્ત્રીં [દામર્ધિ]

ફૂલની માળા રૂપ-ઋદ્ધિ

દામણિ. સ્ત્રીં [દામની]

ગાય આદિના પગ બંધન માટેનું એક દોરડું, આભુષણ-વિશેષ

દામણિસંઠિય. નં [દામનીસંસ્થિત]

વિશાખા નક્ષત્રનું સંસ્થાન-વિશેષ

દામન્નગ. વિં [દામનક]

રાજગૃહીનો રહેવાસી, તે પૂર્વજન્મમાં મચ્છીમાર હતો.

તેના મિત્રની સલાહથી હિંસાનો આ વ્યાપાર છોડ્યો,

‘વિસા’ નામની સાગરપોત સાર્થવાહની પુત્રીને પરણેલો

દામલિવિ. સ્ત્રીં [દામલિપિ]

લિપિના અઢાર ભેદમાંનો એક ભેદ

દામિની. સ્ત્રીં [દામિની]

દામણ, દોરડી વિશેષ

દામિનિ. વિં [દામિની]

સત્તરમાં તીર્થંકર ભઁ કુંથુ ના પ્રથમ શિષ્યા. સમવાઓ

માં તેનું ‘અંજુ’ નામ છે

દામિલ. પું [દ્રાવિડ]

એક દેશ

દામિલી. સ્ત્રીં [દ્રાવિડી]

દ્રિવિડી નામની એક વિદ્યા

દાય. ત્રિં [દાય]

દેખાડેલ, બતાવેલ

દાય. ધાં [દર્શય]

દેખાડવું, બતાવવું

દાયગ. ત્રિં [દાયક]

દાતાર, એક એષણા દોષ

દાયગસુદ્ધ. ત્રિં [દાયકશુદ્ધ]

એષણાના દોષ રહિત-દાતાની શુદ્ધિ

દાયણ. નં [દાન]

દેવું, આપવું

દાયવ્વ. ત્રિં [દાતવ્ય]

દેવા યોગ્ય

દાયાય. પું [દાયાદ]

ગોત્રીય, ભાયાત, કુટુંબી

દાયાર. પું [દાત્]

દાતાર, આપનાર

દાયિ. ત્રિં [દાયિન્]

દેનાર

દાર. નં [દ્વાર]

દરવાજો, બારણું

દાર. નં [દ્વાર]

પ્રકરણ, અર્થ મેળવવાનો ઉપય

દાર. સ્ત્રીં [દાર]

પત્ની, સ્ત્રી

દારંતર. નં [દારાન્તર]

દ્વાર-દ્વાર વચ્ચેનું આંતરું

દારગ. પું [દારક]

બાળક, છોકરો

દારગત્ત. નં [દારકત્ત]

બાળકપણું

દારગપેજ્જમાળી. સ્ત્રીં [દારકપાયયન્તી]

બાળકને દૂધ પીવડાવનારી

દારગરૂવ. નં [દારકરૂવ]

બાળકરૂપ

દારઘટ્ટન. નં [દારઘટ્ટન]

બારણાને હલાવવું

દારચેડા. સ્ત્રીં [દારચેટા]

બારસાખ

દારચેડી. સ્ત્રીં [દારચેટી]

બારસાખ

દારણ. નં [દારણ]

વિદારવું તે

દારપ્પસંગી. પું [દારપ્રસંગિન]

સ્ત્રી આસક્ત

દારભાય. પું [દારભાગ]

બારણાનો ભાગ

દારમૂલ. પું [દારમૂલ]

બારણાની પાસે

દારય. પું [દારક]

બાળક, છોકરો

દારસંઘટ્ટન. નં [દારસંઘટ્ટન]

બારણા-જાળી આદિ ઉઘાડવા તે

દારા. સ્ત્રીં [દારા]

સ્ત્રી

દારભિસંકિ. પું [દારાભિશંકિન]

સ્ત્રીઓની શંકા કરનાર

દારિગા. સ્ત્રીં [દારિકા]

દીકરી, બાલિકા

દારિદ્. નં [દારિદ્ર્ય]

ગરીબાઈ, નિર્ધનતા

દારિયત્ત. નં [દારિકાત્ત]

બાલિકાપણું

દારિયા. સ્ત્રીં [દારિકા] જુઓ 'દારિગા'

દારુ. નં [દારુ]

લાકડું

દારુઅ-૧. વિં [દારુક]

કૃષ્ણના રથનો સારથિ

દારુઅ-૨. વિં [દારુક]

બારાવડું ના રાજા **વાસુદેવ** અને રાણી **ધારિણી** નો પુત્ર.

ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. શત્રુજયે મોક્ષે ગયા

દારુઅ-૩. વિં [દારુક]

એક સાર્થવાહ, જેને કુકડાઓ યુદ્ધનો શોખ હતો

દારુઅ-૪. વિં [દારુક]

ભરતક્ષેત્રની આવતી ચોવીસીમાં થનાર તીર્થંકર

'અનંતવિજય' નો પૂર્વજન્મ **સમવાઓ** માં તેને માટે

'દારુમડ' નામનો ઉલ્લેખ છે

દારુજ્જપવ્વય. પું [દારુકીયપર્વત]

એક પર્વત-વિશેષ

દારુજ્જપવ્વયગ. પું [દારુકીયપર્વતક]

એક પર્વત-વિશેષ

દારુગ. પું [દારુક]

લાકડું, વિશેષ નામ

દારુગ. વિં [દારુક]

જુઓ 'દારુઅ-૩'

દારુણ. ત્રિં [દારુણ]

દારુણ, ભયંકર, એક અહોરાત્રના ત્રીશમુહૂર્તમાંના

પંદરમાં મુહૂર્તનું નામ **દારુણદુઃખ.** પું [દારુણદુઃખ]

ભયંકર દુઃખ

દારુણમતિ. સ્ત્રીં [દારુણમતિ]

રૌદ્રમતિ

દારુથંભ. પું [દારુસ્તમ્ભ]

લાકડાનો થાંભલો	દાળ, કાટ
દારુદંડ. પુઠ [દારુદંડ]	દાવ. ધાઠ [દાપય]
લાકડાનો દંડ	અપાવવું
દારુદંડય. પુઠ [દારુદંડક]	દાવ. ધાઠ [દર્શય]
લાકડાનો દંડીકો	દેખાડવું
દારુપવ્વયગ. પુઠ [દારુપર્વતક]	દાવ. નઠ [દેઠ]
પર્વત વિશેષ	વન, જંગલ, દવ
દારુપાદ. નઠ [દારુપાત્ર]	દાવણયા. સ્ત્રીઠ [દાપન]
લાકડાનું પાત્ર	અપાવવું તે
દારુપાય. નઠ [દારુપાત્ર] જુઓ ઉપર	દાવણા. સ્ત્રીઠ [દાપન]
દારુમડ. વિઠ [દારુમૃત]	અપાવવું તે
જુઓ 'દારુઝ-૪'	દાવદ્વ. પુઠ [દાવદ્રવ]
દારુમય. ત્રિઠ [દારુમય]	સમુદ્ર કાંઠે ઉગતું વૃક્ષ નાયાધમ્મકહા સૂત્રનું એક
કાષ્ઠમય	અધ્યયન
દારુય. પુઠ [દારુક]	દાવદ્વતરુવન. નઠ [દાવદ્રવતરુવન]
લાકડું, વિશેષનામ	દાવદ્રવના ઝાડનું વન
દારુયાગ. પુઠ [દારુકક]	દાવય. ત્રિઠ [દાયક]
લાકડું	આપનાર
દારુયાય. પુઠ [દારુકક]	દાવર. પુઠ [દ્વાપર]
લાકડું	બે, બેની સંખ્યા
દાલણ. નઠ [દાલન]	દાવરજુમ્મ. નઠ [દ્વાપરયુગ્મ]
ફાડવું-વિદારવું તે	એક સંખ્યા-વિરેષ જેને ચાર વડે ભાંગતા શેષ બે રહે તેવી
દાલયિત્તા. કૃઠ [દારયિત્વા]	દાવારગ. નઠ [દકવારક]
વિદારીને, ફાડીને	પાણીનું વાસણ
દાલિત્તાણં. કૃઠ [દલયિત્વા]	દાવિત્તે. કૃઠ [દાતુમ્]
વિદારીને, દળીને	આપવા માટે
દાલિમ. પુઠ [દાડિમ]	દાસ. પુઠ [દાસ]
દાડમ, દાડમનું વૃક્ષ	દાસ, નોકર
દાલિય. કૃઠ [દીર્ત્વા]	દાસચેડ. પુઠ [દાસચેટ]
ફાડીને	દાસપુત્ર
દાલિય. નઠ [દારિત]	દાસચેડગ. પુઠ [દાસચેટક]
વિદારેલ, ફાડેલ	દાસપુત્ર
દાલિયંબ. નઠ [લિકામ્બ]	દાસચેડય. પુઠ [દાસચેટક]
આંબલી નાખેલ દાળ, ખાટી દાળ	દાસપુત્ર
દાલી. સ્ત્રીઠ [દાલી]	દાસચેડિયા. સ્ત્રીઠ [દાસચેટિકા]

દાસ-દાસી
દાસચેડી. સ્ત્રીં [દાસચેટી]
 દાસ-દાસી
દાસત્ત. નં [દાસત્વ]
 દાસપણું
દાસત્તા. નં [દાસત્વ]
 દાસપણું
દાસવાય. પું [દાસવાદ]
 દાસનો આરોપ યઢાવવો તે
દાસિ. સ્ત્રીં [દાસિ]
 એક ગુચ્છ વનસ્પતિ
દાસિચોર. પું [દાસીચોર]
 દાસનો ચોરનાર
દાસી. સ્ત્રીં [દાસી]
 દાસી, નૌકરાણી
દાસી. સ્ત્રીં [દાસી]
 એક વનસ્પતિ-વિશેષ
દાસીખબ્બડિયા. સ્ત્રીં [દાસીખર્બટિકા]
 ગોદાસથવિરે કાઢેલી ગોદાસગણની એક શાખા
દાહ. પું [દાહ]
 દાહ, જવર-એક તાવ, કોઇ શસ્ત્ર
દાહણ. ત્રિં [દાહન]
 બાળવું તે
દાહવુક્કંત. ત્રિં [દાહવ્યુત્ક્રાન્ત]
 દાહ કે તળતરાથી પીડિત
દાહા. સ્ત્રીં [દેં,]
 શસ્ત્ર વિશેષ
દાહિણ. ત્રિં [દક્ષિણ]
 દક્ષિણ, જમણી બાજુ, દક્ષિણ દિશા
દાહિણઅવર. નં [દક્ષિણાપર]
 દક્ષિણપશ્ચિમ, નૈઋત્ય ખૂણો
દાહિણઉત્તરાયતા. સ્ત્રીં [દક્ષિણોત્તરાયતા]
 દક્ષિણ-ઉત્તર લાંબુ
દાહિણઓ. અં [દક્ષિણતસુ]
 દક્ષિતથી-જમણી બાજુથી

દાહિણકુચ્છી. સ્ત્રીં [દક્ષિણકુચ્છી]
 જમણી કુચ્છી
દાહિણકૂલ. નં [દક્ષણકૂલ]
 ગંગાનદીનો દક્ષિણ તરફનો કોઠો
દાહિણગા. સ્ત્રીં [દક્ષિણગા]
 દક્ષિત તરફનું
દાહિણગામિ. ત્રિં [દક્ષિણગામિનું]
 દક્ષિણ દિશા તરફનું
દાહિણગામિનેરઝય. પું [દક્ષિણગામિનેરઝયિક]
 દક્ષિણ દિશા તરફના નારકી
દાહિણગામિય. ત્રિં [દક્ષિણગામિક]
 દક્ષિણ-દિશા તરફનું
દાહિણઢૂ. નં [દક્ષિણાર્ધ]
 દક્ષિણ તરફનો અર્ધભાગ
દાહિણઢૂકચ્છ. પું [દક્ષિણાર્ધકચ્છ]
 કચ્છનો દક્ષિણાર્ધ ભાગ, દક્ષિણાર્ધ કચ્છ
દાહિણઢૂભરહ. પું [દક્ષિણાર્ધભરત]
 ભારતનો દક્ષિણ તરફનો અર્ધભાગ
દાહિણઢૂભરહકૂડ. પું [દક્ષિણાર્ધભરતકૂટ]
 વૈતાલ્ય પર્વતમાં નવકૂટમાંનું એક કૂટ
દાહિણઢૂમનુસ્સચેત્ત. નં [દક્ષિણાર્ધમનુષ્યક્ષેત્ર]
 મનુષ્ય ક્ષેત્રનો દક્ષિણ તરફનો અડધો ભાગ
દાહિણઢૂલોગાહિવઝ. પું [દક્ષિણાર્ધલોકાધિપતિ]
 મેરુથી દક્ષિણ તરફના અડધા લોકનો અધિપતિ-સ્વામી
દાહિણદારિયા. સ્ત્રીં [દક્ષિણદારિકા]
 દક્ષિણ મુખી એવા અશ્વિની આદિ સાત નક્ષત્રો
દાહિણદ્વરહ. પું [દક્ષિણાર્ધભરત]
 જુઓ 'દાહિણઢૂ'
દાહિણપચ્ચત્થા. સ્ત્રીં [દક્ષિણપાશ્ચાત્યા]
 દક્ષિણ પશ્ચિમ, નૈઋત્ય ખૂણો
દાહિણપચ્ચત્થિમ. નં [દક્ષિણપાશ્ચાત્ય]
 જુઓ ઉપર
દાહિણપચ્ચત્થિમા. સ્ત્રીં [દક્ષિણપાશ્ચાત્યા]
 જુઓ ઉપર
દાહિણપચ્ચત્થિમિલ્લ. નં [દક્ષિણપાશ્ચાત્ય]

જુઓ ઉપર
દાહિણપડીગ. નં [દક્ષિણપ્રતીચીન]
 દક્ષિણ-પશ્ચિમનો મધ્યભાગ
દાહિણપુરસ્થા. સ્ત્રીં [દક્ષિણપૌરસ્ત્ય]
 દક્ષિણ પૂર્વ, અગ્નિપૂર્ણો
દાહિણપુરસ્થિમ. નં [દક્ષિણપૌરસ્ત્ય]
 જુઓ ઉપર
દાહિણપુરાસ્થિમિલ્લ. નં [દક્ષિણપૌરસ્ત્ય]
 જુઓ ઉપર
દાહિણભરહદ્ધ. નં [દક્ષિણભરતર્ધ]
 દક્ષિણ અર્ધભારત
દાહિણભાવ. પું [દક્ષિણભાવ]
 દક્ષિણ્યભાવ
દાહિણભૂય. પું [દક્ષિણભૂજ]
 જમણે હાથે
દાહિણભૂયંત. પું [દક્ષિણભૂજાન્ત]
 દક્ષિણ તરફની ભુજાનો છેડો, જમણા હાથને છેડે
દાહિણમાહણકુંડપુર. પું [દક્ષિણમાહનકુંડપુર]
 એક નગરી-વિશેષ
દાહિણવાત. પું [દક્ષિણવાત]
 દક્ષિણ દિશાનો વાયુ-પવન
દાહિણવાય. પું [દક્ષિણવાત]
 જુઓ ઉપર
દાહિણવેયાલિ. સ્ત્રીં [દક્ષિણવેયાલી]
 સમુદ્રનો દક્ષિણ તરફનો કિનારો
દાહિણહસ્થ. નં [દક્ષિણહસ્ત]
 જમણો હાથ
દાહિણા. સ્ત્રીં [દક્ષિણા]
 દક્ષિણ દિશા
દાહિણાભિમુહ. ત્રિં [દક્ષિણાભિમુખ]
 દક્ષિણ દિશા સન્મુખ
દાહિણાવત્ત. પું [દક્ષિણાવર્ત]
 જમણી બાનુના આવર્ત, જમણો શંખ
દાહિણિંદ. પું [દક્ષિણેન્દ્ર]
 દક્ષિણ દિશાનો ઇન્દ્ર

દાહિણિલ્લ. ત્રિં [દક્ષિણાત્ય]
 દિક્ષણ દિશામાં થનાર, દક્ષિણ દિશાનું
દાહિણિલ્લવનસંડ. પું [દક્ષિણાત્યવનસંડ]
 એક વનખંડ
દાહીણ. ત્રિં [દક્ષિણ]
 જુઓ 'દાહિણ'
દિઅંત. પું [દિગન્ત]
 દિશાઓનો અંત
દિહ. સ્ત્રીં [દૃતિ]
 પાણીભરવાની મશક
દિહ. પું [દિગુ]
 દિગુ-સમાસનો એક ભેદ
દિહ. પું [દિગ્જ]
 બ્રાહ્મણ
દિહુત્તમ. પું [દિગ્જોત્તમ]
 શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ
દિંત. ધાં [દદત્]
 આપતું
દિવકોળ. નં [દિવકોળ]
 દિશા-ખૂણો
દિવ્વ. ધાં [દીક્ષ]
 દિક્ષા દેવી
દિવ્વા. સ્ત્રીં [દીક્ષા]
 સંસારત્યાગ, દીક્ષા
દિવ્વાઆયંક. પું [દીક્ષાતંક]
 દીક્ષાનો અંત
દિવ્વિત્તા. કૃં [દીક્ષિત્વા]
 દીક્ષા આપીને
દિવ્વિય. ત્રિં [દીક્ષિત]
 દીક્ષા આપેલ
દિગિંછત્તા. સ્ત્રીં [ક્ષુધાર્ત]
 ભુખથી પીડાયેલ
દિગિંછા. સ્ત્રીં [ક્ષુધા]
 ભુખ, એક પરિસહ
દિગિંછાપરિગત. ત્રિં [ક્ષુધાપરિગત]

કડકડતી ભૂખ લાગેલ
દિગિંછાપરીસહ. પું [ક્ષુધાપરીષહ]
 ભૂખ નામક પરીષહ, બાવીશ પરીષહમાંનો એક પરીષહ
દિગુ. પું [દિગુ]
 જુઓ 'દિઝ'
દિચ્છ. ધાં [દૃશ્]
 જોવું
દિજ્જમાણ. કૃં [દીયમાન]
 આપતો, દાન કરતો
દિજ્જય. ત્રિં [દેયક]
 દેનાર
દિટ્ઠ. ત્રિં [દૃષ્]
 જોયુલ
દિટ્ઠ. વિશેં [દુષ્]
 દુષ્ટ, દુર્જન
દિટ્ઠ. ત્રિં [દિષ્]
 ફરમાવેલ
દિટ્ઠં. ધાં [દષ્ટમ્]
 જોયું
દિટ્ઠંત. પું [દૃષ્ટાન્ત]
 દ્રષ્ટાંત, ઉદાહરણ
દિટ્ઠંતિય. ત્રિં [દાર્શનિક]
 અભિનયનો એક પ્રકાર
દિટ્ઠગાહી. ત્રિં [દિષ્ટગ્રાહિન્]
 ફરમાવેલ વસ્તુને ગ્રહણ કરનાર
દિટ્ઠધમ્મ. પું [દૃષ્ટધર્મ]
 જેણે ધર્મ જાણ્યો છે તે
દિટ્ઠપહ. ત્રિં [દૃષ્ટપથ]
 જેણે મોક્ષમાર્ગ જોયો છે તે
દિટ્ઠપુવ્વ. ત્રિં [દૃટપૂર્વ]
 પહેલાં જોયેલ
દિટ્ઠપુવ્વગ્ગ. ત્રિં [દૃષ્ટપૂર્વક]
 પહેલાં જોયેલ
દિટ્ઠપુવ્વગતા. સ્ત્રીં [દૃષ્ટપૂર્વકતા]
 પહેલાં જોવાપણું

દિટ્ઠપોત્થય. નં [દૃષ્ટપુસ્ત]
 જોયેલ વસ્ત્ર-કપડાં વગેરે
દિટ્ઠલાભિય. ત્રિં [દૃષ્ટલાભિક]
 જોયેલ અને પરિચિત દાતાર પાસેથી વસ્તુની ગવેસણા કરનાર
દિટ્ઠસાર. ત્રિં [દૃષ્ટસાર]
 જેણે પરમાર્થ જાણેલ છે તે જ્ઞાની
દિટ્ઠસાહમ્મવ. નં [દૃષ્ટસાધર્મ્યવત્]
 એક વસ્તુ જોઈ તેના ઉપરથી તેના જેવી વસ્તુનું જ્ઞાન થવા રૂપ, અનુમાનના એક પ્રકાર જેવું
દિટ્ઠા. સ્ત્રીં [દૃષ્ટા]
 સાક્ષાત્, ધર્મસાધનાથી પ્રાપ્ત થયેલ
દિટ્ઠાભટ્ઠ. વિશેં [દૃષ્ટાભાષિત]
 જોઈને-જાણીને કહેલ એવું
દિટ્ઠિ. સ્ત્રીં [દૃષ્ટિ]
 દ્રષ્ટિ, નજર, નેત્રની શક્તિ, જ્ઞાન, સમજણ, સમ્યક્દ્રષ્ટિ
દિટ્ઠિચ્છોહ. પું [દૃષ્ટિક્ષોભ]
 દ્રષ્ટિક્ષોભ
દિટ્ઠિજુલ્લ. નં [દૃષ્ટિયુલ્લ]
 આંખથી યુલ્લ કરવું
દિટ્ઠિમ. ત્રિં [દૃષ્ટિમત્]
 સુદ્રષ્ટિ, સમકિતિ
દિટ્ઠિય. પું [દૃષ્ટિક]
 જોવાથી કર્મ બંધાય તે, નજર પચ્ચીશ ક્રિયામાંથી એક ક્રિયા
દિટ્ઠિયા. સ્ત્રીં [દૃષ્ટિજા]
 જુઓ ઉપર
દિટ્ઠિવાઓવણસ. પું [દૃષ્ટિવાદોપદેશ]
 દ્રષ્ટિવાદ ઉપદેશ, સંજ્ઞાનો એક પ્રકાર
દિટ્ઠિવાત. પું [દૃષ્ટિવાદ]
 બારમું, અંગસૂત્ર, એક આગમસૂત્ર જે હાલ વિચ્છેદ થયેલ છે
દિટ્ઠિવાતઅવ્ખેવણી. સ્ત્રીં [દૃષ્ટિવાદાક્ષેપણી]
 નય આદિથી સૂક્ષ્મ જીવાદિ ભાવની કથા,

દ્રષ્ટિવાદમાં થયેલ કથન
દિટ્ઠિવાય. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિવાદ]
 જુઓ 'દિટ્ઠિવાત'
દિટ્ઠિવાયધર. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિવાદધર]
 દ્રષ્ટિવાદને ધારણ કરનાર
દિટ્ઠિવાયસુય. નઠ્ઠ [દૃષ્ટિવાદશ્રુત]
 દ્રષ્ટિવાદશ્રુત
દિટ્ઠિવિપરિયાસિય. નઠ્ઠ [દૃષ્ટિવિપર્યાયિકિ]
 દ્રષ્ટિનો વિપર્યાય-મિત્રને શત્રુ કે શત્રુને મિત્ર જાણવા,
 સ્ત્રીને જોઇને અનુરાગ થવો તે
દિટ્ઠિવિપરિયાસિયાદંડ. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિવિપર્યાયિકાદણ્ડ]
 મિત્રને શત્રુ કે શત્રુને મિત્ર જાણીને મારવો તે
દિટ્ઠિવિપરિયાસિયાદંડવત્તિય. નઠ્ઠ
 [દૃષ્ટિવિપર્યાયિકાદણ્ડપ્રત્યય]
 મિત્રને શત્રુ કે શત્રુને મિત્ર જાણી મારવા રૂપ ક્રિયા-તેર
 ક્રિયા સ્થાનમાં પાંચમું ક્રિયા સ્થાનક જેમાં દ્રષ્ટિ વિપર્યાય
 ક્રિયા લાગે
દિટ્ઠિવિપ્પરાસિઆદંડ. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિવિપર્યાયિકાદણ્ડ]
 જુઓ 'દિટ્ઠિવિપરિયાસિયાદંડ'
દિટ્ઠિવિપ્પરિયાસિયાદંડ. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિવિપર્યાયિકાદણ્ડ]
 જુઓ ઉપર
દિટ્ઠિવિસ. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિવિષ]
 દ્રષ્ટિવિષ-સર્પની એક જાતિ
દિટ્ઠિવિસભાવના. સ્ત્રીઠ્ઠ [દૃષ્ટિવિષભાવના]
 એક કાલિક આગમસૂત્ર
દિટ્ઠિસંપન્ન. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિસમ્પન્ન]
 સમ્યક્દ્રષ્ટિયુક્ત
દિટ્ઠિસંપન્નતા. સ્ત્રીઠ્ઠ [દૃષ્ટિસમ્પન્નતા]
 દ્રષ્ટિ સંપન્નતા સમ્યક્દ્રષ્ટિ યુક્ત
દિટ્ઠિસંપન્નયા. સ્ત્રીઠ્ઠ [દૃષ્ટિસમ્પન્નતા] જુઓ ઉપર
દિટ્ઠિસૂલ. નઠ્ઠ [દૃષ્ટિશૂલ]
 આંખનું શૂળ
દિટ્ઠિય. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિક]
 જુઓ 'દિટ્ઠિય'
દિટ્ઠિવિસ. પુઠ્ઠ [દૃષ્ટિવિષ]

જુઓ 'દિટ્ઠિવિસ'
દિટ્ઠિવિસભાવના. સ્ત્રીઠ્ઠ [દૃષ્ટિવિષભાવના]
 એક કાલિક આગમસૂત્ર
દિટ્ઠિસૂલ. નઠ્ઠ [દૃષ્ટિશૂલ]
 જુઓ 'દિટ્ઠિસૂલ'
દિણ. નઠ્ઠ [દિન]
 દિવસ
દિણકર. પુઠ્ઠ [દિનકર]
 સૂર્ય, ચૌદ સ્વનમાંનું એક સ્વપ્ન
દિણયર. પુઠ્ઠ [દિનકર]
 જુઓ ઉપર
દિત્ત. ત્રિઠ્ઠ [દીપ્ત]
 પ્રકાશિત, જાજ્વલ્યમાન, તેજસ્વી, પ્રચંડ, તીક્ષ્ણ,
 કામથી ઉદ્દીપ્ત, ગર્વિષ્ઠ, ભૂતપિશાચાદિ આવેશયુક્ત
દિત્ત. ત્રિઠ્ઠ [દૃપ્ત]
 ગર્વિષ્ઠ, હાનિકારક
દિત્તગ્ની. પુઠ્ઠ [દીપ્તગ્ની]
 ઉદ્દીપ્ત અગ્નિ
દિત્તચિત્ત. ત્રિઠ્ઠ [દૃપ્તચિત્ત]
 હર્ષવેશયુક્ત ચિત્ત
દિત્તતર. ત્રિઠ્ઠ [દીપ્તતર]
 અતિપ્રચંડ
દિત્તતવ. પુઠ્ઠ [દીપ્તતપસ્]
 પ્રચંડ તપ કરનાર
દિત્તતેય. નઠ્ઠ [દીપ્તતેજસ્]
 પ્રચંડ તેજ
દિત્તધર. પુઠ્ઠ [દૃપ્તધર]
 અહંકારવાળો
દિત્તરૂવ. ત્રિઠ્ઠ [દીપ્તરૂપ]
 પ્રચંડ રૂપવાળો
દિત્તવચન. નઠ્ઠ [દૃપ્તવચન]
 અહંકારયુક્ત વચન, ગર્વિષ્ઠવાણી
દિત્તસિર. નઠ્ઠ [દૃપ્તશિરસ્]
 અહંકારયુક્ત મસ્તક
દિત્તસિરય. ત્રિઠ્ઠ [દૃપ્તશિરસ્ક]

અહંકારયુક્ત કે ગર્વિષ્ઠ મસ્તક યુક્ત

દિત્તસ્સર. પું [દીપ્તસ્વર]

પ્રચંડ સ્વર

દિત્તિ. સ્ત્રીં [દીપ્તિ]

શોભા, કાંતિ, પ્રકાશ

દિત્તિકર. ત્રિં [દૃપ્તિકર]

કામ ઉદ્દીપન કરનાર

દીત્તી. ત્રિં [દીપ્તિ]

જુઓ 'દિત્તિ'

દિન્ન. ત્રિં [દન્ત]

આપેલ, દીધેલ

દિન્ન-૧. વિં [દન્ત]

એકવીસમાં તીર્થંકર ભં નમિ ના પ્રથમ ભિક્ષાદાતા

દિન્ન-૨. વિં [દન્ત]

આઠમાં તીર્થંકર ભં ચંદ્રપ્પભ ના પ્રથમ ગણધર

દિન્ન-૩. વિં [દન્ત]

અગિયારમાં તીર્થંકર ભં સેજ્જંસ નો પૂર્વભવ

દિન્ન-૪. વિં [દન્ત]

તેવીસમાં તીર્થંકર ભં પાસ ના પ્રથમ શિષ્ય

દિન્ન-૫. વિં [દન્ત]

તાપસ, તે આષ્ટાપદ ગયેલ, ગૌતમ સ્વામીના શિષ્ય

બન્યા, મોક્ષે ગયા

દિન્નય. ત્રિં [દન્તક]

દન્તક, દીધેલ

દિપ્પ. ધાં [દીપ્પ]

દીપવું, ચમકવું

દિપ્પંત. કૃં [દીપ્પમાન]

દીપતું, ચમકવું

દિપ્પમાણ. કૃં [દીપ્પમાન]

દીપતું, ચમકવું

દિય. પું [દિજ]

બ્રાહ્મણ, દ્વિજન્મા, પક્ષી

દિયર. પું [દેવર]

પતિનો નાનો ભાઈ

દિયરાડ. અં [દિવારાત્ર]

રાત દિવસ

દિવલોગચૂયાભાસિય. નં [દ્યુલોકચ્યુતાભાષિત]

દેવલોકની ચ્યવીને આવેલ ઋષિ દ્વારા કહેલ

દિયહ. પું [દિવસ]

દિવસ, દિન

દિયા. અં [દિવા]

દિવસ, દિન

દિયાઇણ. વિં [દિવ્યદન્ત]

મથુરાના કોઈ ગૃહસ્થ સિવઇંદ નો પુત્ર જે આસડ નો જીવ હતો

દિયાપોત. પું [દ્વિજપોત]

પક્ષીનું બચ્ચું

દિયાપોય. પું [દ્વિજપાત] જુઓ ઉપર

દિયાબંભયારિ. પું [દિવાબ્રહ્મચારિન]

શ્રાવકની પાંચમી પડિમા આદરનાર કે જે પાંચ માસ સુધી દિવસે બ્રહ્મચર્ય પાળે

દિયાભોયણ. નં [દિવાભોજન]

દિવસે ભોજન કરવું

દિલિવેઢ્ય. પું [દિલિવેષ્ટક]

એક જળચર પંચેન્દ્રિય જીવ

દિલી. સ્ત્રીં [દેં]

એક જળચર પંચેન્દ્રિય જીવ

દિવ. નં [દિવ]

સ્વર્ગ

દિવંગય. ત્રિં [દિવંગત]

સ્વર્ગમાં ગયેલ

દિવઢ્ઠ. વિશેં [દ્વયર્ધ]

દોઢ

દિવઢ્ઠખેત્ત. નં [દ્વયર્ધક્ષેત્ર]

દોઢ ક્ષેત્ર

દિવઢ્ઠખેત્તિય. વિશેં [દ્વયર્ધક્ષેત્રિક]

દોઢ ક્ષેત્ર સંબંધિ

દિવઢ્ઠમાસિય. વિશેં [દ્વયર્ધમાસિક]

દોઢ માસનું

દિવસ. પું [દિવસ]

દિવસ	ઉપદેશ કરવો
દિવસંત. ન૦ [દિવસાન્ત]	દિસ. ધા૦ [દૃશ]
દિવસનો છેડો	જોવું, તપાસવું
દિવસચેત્ત. ન૦ [દિવસક્ષેત્ર]	દિસા. સ્ત્રી૦ [દિશા]
દિવસ-મનુષ્ય ક્ષેત્ર	દિશા-પૂર્વઆદિ, એક વિમાન, દિશાકુમાર દેવતા
દિવસચરિમ. ન૦ [દિવસચરમ]	દિસાકુમાર. પુ૦ [દિશાકુમાર]
દિવસનો છેલ્લો પ્રહર	ભવનપતિ દેવની એક જાતિ
દિવસતિહિ. સ્ત્રી૦ [દિવસતિથિ]	દિસાકુમારિંદ. પુ૦ [દિશાકુમારેન્દ્ર]
તિથિનો પૂર્વભાગ	દિશાકુમાર નામક એક ભવનપતિ દેવનો ઇન્દ્ર
દિવસભયય. પુ૦ [દિવસભૂતક]	દિસાકુમારી. સ્ત્રી૦ [દિશાકુમારી]
રોજમદાર-મજુર, દાડીયો	દિશાકુમાર નામના ભવનપતિ દેવતાની દેવી
દિવસમુહુત્ત. ન૦ [દિવસમુહૂર્ત]	દિસાગ. સ્ત્રી૦ [દિશાક]
દિવસ સંબંધિ મુહૂર્ત	જુઓ 'દિસા'
દિવસમુહુત્તગઈ. સ્ત્રી૦ [દિવસમુહૂર્તગતિ]	દિસાચક્વવાલ. ન૦ [દિવચક્રવાલ]
દિવસ સંબંધિ મુહૂર્તગતિ	એક પ્રકારનું તપ
દિવા. અ૦ [દિવા]	દિસાચર. પુ૦ [દિશાચર]
દિવસ	દિશાચર-જુદી જુદી દિશામાં ફરનાર
દિવાકર. પુ૦ [દિવાકાર]	દિસાણુવાય. પુ૦ [દિશાણુવાય]
સૂર્ય	દિશાને અનુસરવું તે
દિવાયર. પુ૦ [દિવાકર]	દિસાદાહ. પુ૦ [દિશાદાહ]
સૂર્ય	દિશાઓ બળતી દેખાય તે,
દિવિ. ન૦ [દિવિ]	દિશાદાહથી શુભાશુભ જાણવાની એક વિદ્યા
જુઓ 'દિવ'	દિસાદિ. પુ૦ [દિશાદિ]
દિવ્ય. ત્રિ૦ [દિવ્ય]	દિશા-વિદિશા જ્યાંથી દેખાય તે,
દિવ્ય, ઉત્તમ, સ્વર્ગીય, પ્રધાન, મુખ્ય, દેવતા સંબંધિ,	મેરુ પર્વત
મુકુલી સર્પની એક જાત, દેવતાધિષ્ઠિત, ભાગ્ય, નસીબ	દિસાપોક્ષિ. પુ૦ [દિવપ્રોક્ષિન્]
દિવ્યગ. ત્રિ૦ [દિવ્યક]	ચારે દિશા તરફ પાણી છાંટી ફળ ફૂલ-આદિ લે તેવા
વ્યંતર દેવકૃત ઉપસર્ગ-વિશેષ	તાપસની એક જાતિ
દિવ્યાગ. પુ૦ [દિવ્યાક]	દિસાપોક્ષિય. પુ૦ [દિવપ્રોક્ષિક]
મુકુલી સર્પની એક જાત	જુઓ ઉપર
દિવ્વિય. ત્રિ૦ [દિવ્યક]	દિસાપોક્ષિયતાવસ. પુ૦ [દિવપ્રોક્ષિકતાવસ]
દેવ સંબંધિ	જુઓ ઉપર
દિવ્વોસહિ. સ્ત્રી૦ [દિવ્યૌષધિ]	દિસાભાય. પુ૦ [દિશાભાગ]
દિવ્ય-ઔષધિ	દિશા-ભાગ
દિસ. ધા૦ [દિશ]	દિસાયત્તિય. વિશે૦ [દિશાયાત્રિક]

દેશાંતરગમન કરનાર
દિસાલોય. પું [દિશાલોક]
 દિશાને જોવી તે
દિસાવલોય. પું [દિશાવલોક]
 દિશાઓનું અવલોકન કરવું તે
દિસાવિચારિ. ત્રિં [દિશાવિચારિન્]
 દિશામાં ફરનાર
દિસાવેરમણ. નં [દિશાવિરમણ]
 શ્રાવકનું એક વ્રત-જેમાં દિશામાં જવા-આવવાનું
 પરિમાણ નક્કી કરાય છે તે
દિસાસોત્થિત. પું [દિશાસ્વસ્તિક]
 દક્ષિણ-વર્ત સ્વસ્તિક, નંદાવર્ત, એક દેવવિમાન
 રૂપકપર્વતનું એક શિખર, એક તાપસવર્ગ
દિસાસોત્થિય. પું [દિશાસ્વસ્તિક]
 જુઓ ઉપર
દિસાસોવત્થિય. પું [દિશાસ્વસ્તિક]
 જુઓ ઉપર
દિસાસોવત્થિયાસણ. નં [દિશાસૌવસ્તિકાસન]
 એક આસન વિશેષ
દિસાહત્થિકૂડ. પું [દિશાહસ્તિકૂટ]
 ભદ્રશાલવનનું એક ફૂટ
દિસિ. સ્ત્રીં [દિશ્]
 દિશા, દિશાકુમાર દેવતા પન્નવણા-સૂત્રનું એક દ્વાર
દસિદાઘ. પું [દિગ્દાહ]
 દિશામાં દેખાતો એક પ્રકારનો પ્રકાશ-જેમાં દિશામાં
 બળતી લાગે
દિસિદાહ. પું [દિગ્દાહ]
 જુઓ ઉપર
દિસિભાગ. પું [દિગ્ભાગ]
 દિશાનો વિભાગ
દિસિભાય. પું [દિગ્ભાગ]
 દિશાનો વિભાગ
દિસિવય. નં [દિગ્વ્રત]
 શ્રાવકનું છઠું વ્રત-જેમાં દિશાનું પરિમાણ કરાય છે.
દિસિવ્વય. નં [દિગ્વ્રત]

જુઓ ઉપર
દિસી. સ્ત્રીં [દિશ્]
 દિશા
દિસીભાગ. પું [દિગ્ભાગ]
 જુઓ 'દિસિભાગ'
દિસીભાય. પું [દિગ્ભાગ]
 જુઓ 'દિસિભાગ'
દિસોદિસ. અં [દિશોદિશ]
 ચારે દિશામાં
દિસોદિસિ. અં [દિશોદિશ]
 ચારે દિશામાં
દિસ્સ. કૃં [દૃષ્વા]
 જોઈને
દિસ્સ. ધાં [દૃશ્]
 જોવું
દિસ્સમાણ. કૃં [દૃશ્યમાન]
 દેખાતો
દિસ્સા. કૃં [દૃષ્વા]
 જોઈને
દીઠી. સ્ત્રીં [દૃષ્ટિ] જુઓ 'દિદૃષ્ટિ'
દીન. વિશેં [દીન]
 ગરીબ, રાંક, નિર્ધન
દીનજાતિ. વિશેં [દીનજાતિ]
 ગરીબ જાતિવાળો
દીનદિદ્ધિ. પું [દીનદૃષ્ટિ]
 નબળી દ્રષ્ટિવાળો
દીનપણ. પું [દીનપ્રજ્ઞ]
 હીનબુદ્ધિવાળો
દીનપરવકમ. પું [દીનપરાક્રમ]
 પરાક્રમહીન
દીનપરિણય. પું [દીનપરિણત]
 દીન થયેલ
દીનપરિયાય. પું [દીનપર્યાય]
 હીનક્રિયાવાળી દીક્ષા લેનાર
દીનપરિવાલ. પું [દીનપરિવાર]

ગરીબ પરિવારવાળો	દીવો, દ્રવ્યદીપ તે દીવો-ભાવ દીપ તે જ્ઞાન પ્રકાશ,
દીનભાવ. પુઠ્ઠ [દીનભાવ]	જેમાંથી દીપકસમાન જ્યોતિ નીકળે તેવા કલ્પવૃક્ષ
ગરીબડો, ઝાનીયુક્ત ભાવવાળો	દીવ. ધાઠ [દીપય]
દીનભાસિ. પુઠ્ઠ [દીનભાસિન]	દીવો કરવો, સળગાવવું
ગરીબાઈના કે હીન વચન બોલનાર	દીવંગ. પુઠ્ઠ [દીપાંગ]
દીનમાન. પુઠ્ઠ [દીનમાનસ]	એક કલ્પવૃક્ષ-જેમાંથી દીવા સરખી જ્યોત નીકળે છે
દીન-નબળા અંતઃકરણવાળો	દીવકુમાર. પુઠ્ઠ [દીપકુમાર]
દીનયા. સ્ત્રીઠ [દીનતા]	ભવનપતિ દેવતાનો એક ભેદ
દૈન્ય, ગરીબપણું	દીવકુમારાવાસ. પુઠ્ઠ [દીપકુમારાવાસ]
દીનરૂવ. ત્રિઠ [દીનરૂપ]	દ્વીપકુમાર દેવતાના રહેઠાણ
ગરીબ દેખાવનો, દરિદ્રી	દીવકુમારિંદ. પુઠ્ઠ [દીપકુમારેન્દ્ર]
દીનવવહાર. ત્રિઠ [દીનવ્યવહાર]	દ્વીપકુમાર નામક એક ભવનપતિ દેવતાનો ઇન્દ્ર
વ્યવહારમાં દીન-કુશળતા વગરનો	દીવકુમારી. સ્ત્રીઠ [દીપકુમારી]
દીનવિત્તિ. સ્ત્રીઠ [દીનવૃત્તિ]	દ્વીપકુમાર નામક ભવનપતિ દેવતાની દેવી
દીનવૃત્તિવાળો ગરીબ	દીવકુમારુદ્દેસય. પુઠ્ઠ [દીપકુમારોદ્દેશક]
દીનસંકમ્પ. ત્રિઠ [દીનસંકલ્પ]	ગવઇ સૂત્રનો એક ઉદ્દેશો
દીનવિચારવાળો	દીવગ. નઠ [દીપક]
દીનસીલસમાચાર. પુઠ્ઠ [દીનસીલસમાચાર]	દ્વીપ
શીલ-આચાર વગરનો	દીવચંપગ. નઠ [દીપચમ્પક]
દીનસીલાચાર. ત્રિઠ [દીનસીલાચાર]	દીવાને આચ્છાદન કરવું, દીવાનું ઢાંકણું
શીલાચાર-સદાચાર રહિત	દીવચંપય. નઠ [દીપચમ્પક] જુઓ ઉપર
દીનસેવિ. ત્રિઠ [દીનસેવિન]	દીવણ. નઠ [દીપન]
ગરીબની સેવા કરનાર, દીન સેવક	પ્રકાશ કરવો
દીનસ્સર. ત્રિઠ [દીનસ્વર]	દીવણિજ્જ. ત્રિઠ [દીપનીય]
દીનસ્વર, કરુણા જનક અવાજ	જઠરાગ્નિને વધારનાર ઉદ્દીપ્ત કરનાર (ખોરાક)
દીનસ્સરતા. સ્ત્રીઠ [દીનસ્વરતા]	દીવદેવી. સ્ત્રીઠ [દીપદેવી]
કરુણાજનક સ્વરપણું	દ્વીપની અધિષ્ઠાત્રી દેવી
દીનારમાલિયા. સ્ત્રીઠ [દીનારમાલિકા]	દીવપન્નત્તિ. સ્ત્રીઠ [દીપપ્રજ્ઞત્તિ]
એ નામનું એક આભૂષણ	એક આગસૂત્ર
દીનોભાસિ. પુઠ્ઠ [દીનાવભાષિન]	દીવય. ધાઠ [દિવ્યત્]
દીનતા-દીનપણું બતાવનાર	દીવો કરવો તે
દીવ. પુઠ્ઠ [દીપ]	દીવયંત. કૃઠ [દીપયત્]
દ્વીપ, બેટ, દ્વીપકુમાર નામે ભવનપતિની એક જાતિ	દીવો કરેલ, પ્રકાશેલ
દીવ. પુઠ્ઠ [દીપ]	દીવસ. પુઠ્ઠ [દિવસ]
	દિવસ

દીવસમુદ્ધ. પુઠ [દ્વીપસમુદ્ધ]

દ્વીપ અને સમુદ્ર

દીવસમુદ્ધોવવત્તિ. ત્રિઠ [દ્વીપસમુદ્ધોવવત્તિ]

દ્વીપ-સમુદ્રમાં ઉત્પન્ન થવું તે

દીવસાગરપન્નત્તિ. સ્ત્રીઠ [દ્વીપસાગરપન્નત્તિ]

એક કાલિક આગમ સૂત્ર

દીવસિહા. સ્ત્રીઠ [દીપશિખા]

કલ્પવૃક્ષની એક જાત

દીવસિંહા. વિઠ [દીપશિખા]

ચક્રવર્તી **બંભદત્ત** ની એક રાણી

દીવાયન-૧. વિઠ [દ્વૈપાયન]

એક અન્યતીર્થ બ્રાહ્મણ સાધુનું લઘુ દ્રષ્ટાંત, તે ભઠ

મહાવીરના શાસનમાં **પત્તેયબુદ્ધ** તરીકે જાણીતા હતા

દીવાયન-૨. વિઠ [દ્વૈપાયન]

દ્વારિકાનો વિનાશ કરનાર એક તાપસ, જે શૌરિયપુરના

તાપસ **પારાસર** નો પુત્ર હતો. યાદવ કુમારો દ્વારા તેને

પરેશાન કરતા નિયાણુ કર્યું મરીને અઙ્ગિકુમારદેવ થયો

દીવાયન-૩. વિઠ [દ્વૈપાયન]

આગામી ચોવીસીમાં થનાર વીસમાં તીર્થકરનો પૂર્વભવ

દીવિગ. પુઠ [દ્વીપિક]

ચિત્તો

દીવિચ્ચ. ત્રિઠ [દ્વૈષ્ય]

દ્વીપ સંબંધિ

દીવિચ્ચગ. ત્રિઠ [દ્વૈષ્યક]

દ્વીપ સંબંધિ

દીવિચ્ચય. ત્રિઠ [દ્વૈષ્યક]

દ્વીપ સંબંધિ

દીવિય. પુઠ [દ્વીપિક]

દીપડા, ચિત્તો

દીવિયગાહ. ત્રિઠ [દીપિકગ્રાહ]

ચિત્તા કે દીપડાને પકડનાર

દીવિયા. સ્ત્રીઠ [દ્વીપિકા]

દીવી, મશાલ

દીવિયાહથગય. નઠ [હસ્તગતદ્વીપિકા]

હાથમાં રહેલી દીવી

દીવિલ્લાગ. પુઠ [દ્વીપગ]

દીપડો, ચિત્તો

દીવેત્તા. કૃઠ [દીપયિત્વા]

દીપીને, પ્રકાશીને

દીસ. ધાઠ [દૃશ]

જોવું

દીસ. કૃઠ [દૃશ્યમાન]

દેખાવું તે

દીહ. વિશેઠ [દીર્ઘ]

લાંબુ, વિશાળ

દીહ. ધાઠ [દીર્ઘ્ય]

લાંબુ કરવું

દીહ. વિઠ [દીર્ઘ]

કોશલદેશનો રાજા, કંપિલપુરના રાજા **બંભ** નો મિત્ર હતો.

બંભ ની પત્ની સાથે પ્રેમમાં હતો. **બંભ** ના પુત્ર ચક્રવર્તી

બંભદત્ત દ્વારા તે હણાયો

દીહંગારવ. વિશેઠ [દીર્ઘગૌરવ]

વિશાળ ગૌરવ

દીહકાલ. પુઠ [દીર્ઘકાલ]

લાંબોકાળ

દીહકાલિય. ત્રિઠ [દીર્ઘકાલિક]

ધણા વિતેલા કાળની સ્મૃતિ અને ભાવિ વસ્તુની

વિચારણા રૂપ સંજ્ઞા

દીહતર. વિશેઠ [દીર્ઘતર]

ધણું લાંબુ

દીહદંત. વિઠ [દીર્ઘદંત]

રાજા **સેણિઝ** અને રાણી **ધારિણી** ના પુત્ર, દીક્ષા લઈ

અનુત્તર વિમાને ગયા કથા 'જાલિ-૨' મુજબ

દીહદસા. સ્ત્રીઠ [દીર્ઘદસા]

એ નામક એક ગ્રંથ

દીહપટ્ટ. વિઠ [દીર્ઘપૃષ્ઠ]

રાજા **જવ** અને **ગદ્દમિલ્લ** નો મંત્રી, તેને **ગદ્દમિલ્લે**

મારી નાંખેલ

દીહપટ્ટ. પુઠ [દીર્ઘપૃષ્ઠ]

સર્પ

દીહબાહુ. વિં [દીર્ઘબાહુ]

આઠમાં તીર્થંકર ભં ચંદ્રપ્પભ ના પૂર્વભવનો જીવ

દીહમદ્ધ. ત્રિં [દીર્ઘધ્વન્]

લાંબા વખતે ઉલ્લંઘી શકાય તેવો રસ્તો

દીહમાડ. નં [દીર્ઘાયુષ્]

લાંબુ આયુષ્ય

દીહરાય. નં [દીર્ઘરાત્ર]

લાંબી રાત્રિ

દીહરોમ. પું [દીર્ઘરોમન્]

દીર્ઘ રૂંવાટી

દીહલોગ. પું [દીર્ઘલોક]

એક વનસ્પતિ

દીહલોગસત્થ. નં [દીર્ઘલોકશસ્ત્ર]

એક વનસ્પતિ વિશેષનું શસ્ત્ર

દીહવટ્ટ. ત્રિં [દીર્ઘવૃત્ત]

વિશાળ વર્તુળ

દીહવેઅઢ્ઢ. પું [દીર્ઘવૈતાઢ્ય]

એક પર્વત

દીહવેતઢ્ઢ. પું [દીર્ઘવૈતાઢ્ય]

જુઓ ઉપર

દીહવેયઢ્ઢ. પું [દીર્ઘવૈતાઢ્ય]

જુઓ ઉપર

દીહસદ્. પું [દીર્ઘશબ્દ]

લાંબો શબ્દ

દીહસેન-૧. વિં [દીર્ઘસેન]

રાજા સેણિઅ અને રાણી ધારિણી ના પુત્ર, ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ અનુત્તર વિમાને ગયા

દીહસેન-૨. વિં [દીર્ઘસેન]

ઐરવત ક્ષેત્રની આ ચોવીસીમાં થયેલા આઠમાં તીર્થંકર

સમવાઓ માં તેનું નામ જુતિસેન જણાવે છે

દીહસેન-૩. વિં [દીર્ઘસેન]

ઐરવતક્ષેત્રની આ ચોવીસીમાં થયેલા સોળમાં તીર્થંકર

સમવાઓ માં તેનું નામ ગુતિસેન જણાવે છે

દીહાડ. નં [દીર્ઘાયુષ્]

લાંબુ આયુષ્ય

દીહાડય. ત્રિં [દીર્ઘાયુષ્ક]

લાંબુ આયુષ્ય

દીહાડયત્ત. નં [દીર્ઘાયુષ્કત્વ]

લાંબુ આયુષ્યપણું

દીહાડયત્તા. સ્ત્રીં [દીર્ઘાયુષ્કતા] જુઓ ઉપર

દીહાસળ. નં [દીર્ઘસન]

લાંબુ આસન

દીહિયા. સ્ત્રીં [દીર્ઘિકા]

પાણીની નીક-નહેર, હાંબી વાવ

દીહીકર. ધાં [દીર્ઘી+કૃ]

લાંબુ કરવું

દીહીકરિત્તૃ. કૃં [દીર્ઘીકર્તુમ્]

લાંબુ કરવા માટે

દુઅન્નાણિ. ત્રિં [દ્વિઅજ્ઞાનિન્]

મતિ અજ્ઞાન અને શ્રુત અજ્ઞાન એમ બે અજ્ઞાનવાળા

દુઆઇવ્ઝ. નં [દુરાખ્યેય]

દુઃખે કરીને કહેવાય એવું

દુઆરાહગ. ત્રિં [દુરાધક]

દુઃખે કરીને આરાધના કરનાર

દુઆવત્ત. પું [દ્વાવત્ત]

દ્રષ્ટિવાદનું એક સૂત્ર-વિશેષ

દુઇજ્જંતગ. વિં [દુર્યન્તક]

જુઓ 'દૂઇજ્જંતગ'

દુઓળય. નં [દ્વિ-અવનત]

ગુરુને વંદના કરતા બે વખત મસ્તક નમાવવું તે, વંદનના પરચીશ આવશ્યકમાંના બે

દુંદુભગ. પું [દુંદુભક]

એક મહાગ્રહ

દુંદુભય. પું [દુંદુભક]

જુઓ ઉપર

દુંદુભિ. પું [દુંદુભિ]

મોટું નગારું-એક વાજિંત્ર

દુંદુભિસ્સર. પું [દુંદુભિસ્વર]

દુંદભિ - વાજિંત્ર વિશેષનો અવાજ

દુંદુહય. પું [દુંદુભક]

એક મહાગ્રહ

દુંદહિ. પું [દુંદુભિ]

જુઓ 'દુંદુભિ'

દુંદુહિનિઘોસ. પું [દુંદુભિનિઘોષ]

દુંદુભિ એક વાજિંત્રનો નાદ-અવાજ

દુંદુહિસ્સર. પું [દુંદુભિસ્વર]

દુંદુભિ-એક વાજિંત્ર વિશેષનો અવાજ

દુંદુહી. સ્ત્રીં [દુંદુભી]

જુઓ 'દુંદુભિ'

દુવકડ. નં [દુષ્કૃત]

દુષ્કૃત્ય, પાપ

દુવકડકારિ. ત્રિં [દુષ્કૃતકારિન્]

દુષ્કૃત્ય કે પાપ કરનાર

દુવકડગરિહા. સ્ત્રીં [દુષ્કૃતગર્હા]

પોતે કરેલા પાપ-દુષ્કૃતની નિંદા કરવી તે

દુવકડિ. ત્રિં [દુષ્કૃતિન્]

મહાપાપી, નારકી

દુવકય. નં [દુષ્કૃત]

પાપકર્મ

દુવકયવિવાગ. પું [દુષ્કૃતવિપાક]

પાપકર્મનો વિપાક ફળ

દુવકર. વિશેં [દુષ્કર]

દુષ્કર, મુશ્કેલ, કરવું અશક્ય

દુવકરકારિ. પું [દુષ્કરકારિન્]

દુષ્કર કાર્યને કરનાર

દુવકરપચ્છિત્ત. નં [દુષ્કરપ્રાયશ્ચિત્ત]

દુષ્કર એવું પ્રાયશ્ચિત

દુવકાલ. પું [દુષ્કાલ]

દુર્ભિક્ષ, અકાલ

દુવકાલબહુલ. નં [દુષ્કાલબહુલ]

અકાળ કે દુર્ભિક્ષની બહુલતા

દુવકુલ. નં [દુષ્કુલ]

હીનકુળ, અધમકુળ

દુવ્વ. નં [દુઃસ્વ]

દુઃખ, કષ્ટ, કલેશ, દુઃખ આપનાર, અસાતાવેદનીય કર્મ

દુવ્વ. નં [દુઃસ્વ]

ભગવતીજી સૂત્રનો એક ઉદ્દેશ

દુવ્વ. ધાં [દુઃસ્વ]

દુઃખ આપવું

દુવ્વવ્વ. પું [દુઃસ્વવ્ય]

દુઃખનો ક્ષય

દુવ્વવ્વવ્વટ્ટ. કૃં [દુઃસ્વવ્યવર્થ]

દુઃખનો ક્ષય કરવાને માટે

દુવ્વવ્વવ્વ. પું [દુઃસ્વવ્ય]

દુઃખ ખપાવનાર, દુઃખનો ક્ષય કરનાર

દુવ્વવ્વવ્વ. નં [દુઃસ્વવ્યવ]

દુઃખની ખાણ

દુવ્વવ્વવ્વ. ત્રિં [દુઃસ્વવ્યવ]

દુઃખને ખમનાર-સહન કરનાર

દુવ્વવ્વ. નં [દુઃસ્વવ્ય]

જુઓ 'દુઃસ્વ'

દુવ્વવ્વવ્વ. સ્ત્રીં [દુઃસ્વવ્યવ]

દુઃખરૂપ પરિણામ

દુવ્વવ્વ. નં [દુઃસ્વવ્યવ]

દુઃખપણું

દુવ્વવ્વવ્વ. ત્રિં [દુઃસ્વવ્યવર્થિન્]

દુઃખને જોનાર

દુવ્વવ્વવ્વવ્વ. નં [દુઃસ્વવ્યવર્થિત્ય]

દુઃખ અને દુર્ગતિ

દુવ્વવ્વનાસણ. પું [દુઃસ્વનાશનક]

દુઃખનો નાશ

દુવ્વવ્વવ્વવ્વ. સ્ત્રીં [દુઃસ્વવ્યવર્થવ્યવ]

દુઃખની પરંપરા

દુવ્વવ્વવ્વ. ત્રિં [દુઃસ્વવ્યવર્થિન્]

દુઃખના ભાગી

દુવ્વવ્વ. નં [દુઃસ્વવ્યવ]

ખમવું દુષ્કર, સહન કરવું મુશ્કેલ

દુવ્વવ્વવ્વ. નં [દુઃસ્વવ્યવર્થવ્યવ]

અશુભ કર્મનો વિપાક-અનુભવ

દુઃખસમુદ્ર. પું [દુઃખસમુદ્ર]

દુઃખના સમુદ્ર રૂપ

દુઃખસહ. વિશેં [દુઃખસહ]

દુઃખને સહન કરનાર

દુઃખસેજ્જા. સ્ત્રીં [દુઃખસેજ્જા]

દુઃખદાયક વસતિ-જેના ચાર ભેદ છે

દુઃખહેતુ. પું [દુઃખહેતુ]

દુઃખના હેતુરૂપ

દુઃખાવળયા. સ્ત્રીં [દુઃખાવળયા]

દુઃખની ઉત્પત્તિ

દુઃખિ. ત્રિં [દુઃખિ]

દુઃખી

દુઃખિય. વિશેં [દુઃખિય]

દુઃખ પામેલ

દુઃખુત્તાર. ત્રિં [દુઃખુત્તાર]

જે દુઃખ કરીને પાર કરી શકાય તે

દુઃખુત્તો. અં [દુઃખુત્તો]

બે વખત

દુઃખુર. ત્રિં [દુઃખુર]

જેને બે ખુરી છે તેવા પશુ

દુઃગ. ત્રિં [દુઃગ]

બે

દુઃગંછના. સ્ત્રીં [દુઃગંછના]

નિંદનીય વસ્તુ, જોવાથી થતી ધૂણા

દુઃગંછા. સ્ત્રીં [દુઃગંછા]

જુઓ ઉપર

દુઃગંછિય. ત્રિં [દુઃગંછિય]

ધૂણિત વસ્તુ, નિંદાવસ્તુ

દુઃગંધ. પું [દુઃગંધ]

દુઃગંધ, ખરાબ વાસ, નામ-કર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના

ઉદયથી જીવ દુર્ગંધ પામે

દુઃગંધત્ત. નં [દુઃગંધત્ત]

દુર્ગંધપણું

દુઃગુંછ. ધાં [દુઃગુંછ]

જુગુપ્સા કરવી, ધૂણા કરવી

દુઃગુંછના. સ્ત્રીં [દુઃગુંછના]

જુઓ 'દુઃગંછા'

દુઃગુંછણિજ્જ. વિશેં [દુઃગુંછણિજ્જ]

ધૂણા-જુગુપ્સા કરવા યોગ્ય

દુઃગુંછમાણ. કૃં [દુઃગુંછમાણ]

જુગુપ્સા કરતો

દુઃગુંછા. સ્ત્રીં [દુઃગુંછા]

જુઓ 'દુઃગંછા'

દુઃગુંછાવત્તિયા. સ્ત્રીં [દુઃગુંછાવત્તિયા]

જેનાથી ધૂણા જતી હોય, જે ધૂણાનું કારણ હોય

દુઃગુંછિય. ત્રિં [દુઃગુંછિય]

ધૂણિત કે નિંદા

દુઃગુંછિયકૂલ. નં [દુઃગુંછિયકૂલ]

ધૂણિત કે નિંદા કુળ

દુઃગુણ. ત્રિં [દુઃગુણ]

બે ગણું, દ્રષ્ટિવાદ અંતર્ગત પરિકર્મનો એક ભેદ-વિશેષ

દુઃગુણિત. નં [દુઃગુણિત]

બે ગણું

દુઃગુણિય. નં [દુઃગુણિય]

બે ગણું

દુઃગુલ્લ. નં [દુઃગુલ્લ]

એક વસ્ત્ર-વિશેષ

દુઃગૂલ. નં [દુઃગૂલ] જુઓ ઉપર

દુઃગ. પું [દુઃગ]

વિષમપદેશ, દુર્ગમ સ્થાન, કિલ્લો, કોટ

દુઃગાદ. સ્ત્રીં [દુઃગાદ]

દુર્ગતિ, નરક-તિર્યંચ ગતિ

દુઃગાદગામિ. ત્રિં [દુઃગાદગામિ]

નરક આદિ દુર્ગતિમાં જનાર

દુઃગાદપંથ. પું [દુઃગાદપંથ]

નરક આદિ દુર્ગતિનો રસ્તો

દુઃગાદપહ. પું [દુઃગાદપહ]

જુઓ ઉપર

દુઃગંધ. પું [દુઃગંધ]

દુર્ગંધ, ખરાબ ગંધ

દુર્ગાધિ. ત્રિં [દુર્ગાધિ]

દુર્ગાધવાળું

દુર્ગત. ત્રિં [દુર્ગત]

દરિદ્રી, ધનહીન

દુર્ગતિ. સ્ત્રીં [દુર્ગતિ]

જુઓ 'દુર્ગતિ'

દુર્ગતિગામિ. ત્રિં [દુર્ગતિગામિન્]

જુઓ 'દુર્ગતિગામિ'

દુર્ગતિપ્પવાય. નં [દુર્ગતિપ્પવાય]

નરક આદિ દુર્ગતિમાં પડતો

દુર્ગબહુલ. નં [દુર્ગબહુલ]

વિષમપ્રદેશની બહુલતા

દુર્ગમ. ત્રિં [દુર્ગમ]

દુઃખે સમજાય એવું

દુર્ગય. ત્રિં [દુર્ગય]

જુઓ 'દુર્ગય'

દુર્ગવાસિ. પું [દુર્ગવાસિન્]

કિલ્લામાં-વિષમ સ્થાનમાં રહેનાર

દુર્ગુલ. નં [દુર્ગુલ]

જુઓ 'દુર્ગુલ'

દુર્ગુજ્ઞ. ત્રિં [દુર્ગુજ્ઞા]

દુઃખેથી ગ્રહણ કરી શકાય તે

દુર્ઘણ. પું [દુર્ઘણ]

ઘણ, મુદ્રર વિશેષ

દુર્ઘરંતરિય. પું [દુર્ઘરંતરિક]

એક ઘરે ભિક્ષા લઈ વચ્ચે બે ઘર છોડી ત્રીજા ઘરે ભિક્ષાર્થે

જવાનો અભિગ્રહ ધારણ કરનાર

દુર્ચક્કગ. નં [દુર્ચક્કગ]

દ્વિચક્રીવાહન-ગાડું

દુર્ચિણ. ત્રિં [દુર્ચિણ]

દુષ્ટ રીતે કરેલું કામ

દુર્ચિણકમ્મ. નં [દુર્ચિણકમ્મ]

ખરાબ કર્મ, દુષ્ટર્મ

દુર્ચિણફલ. નં [દુર્ચિણફલ]

દુષ્ટ આચરણનું માફું

દુર્ચ. ત્રિં [દુર્ચ]

બીજું

દુર્ચક્ક. ત્રિં [દુર્ચક્ક]

જુઓ 'દુર્ચક્કગ'

દુર્ચય. વિશેં [દુર્ચય]

દુઃખથી - ઘણી મુશ્કેલી વડે છોડી શકાય તેવું

દુર્ચર. ત્રિં [દુર્ચર]

મુશ્કેલથી ચલાય તેવું સ્થાન, મુશ્કેલીથી આચરવા યોગ્ય

દુર્ચરગ. ત્રિં [દુર્ચરગ]

દુઃખે કરી આચરી શકાય તેવું આચરણ

દુર્ચરિય. નં [દુર્ચરિય]

ખરાબ આચરણ

દુર્ચિંતિય. વિશેં [દુર્ચિંતિય]

ખરાબ આચરણ

દુર્ચિણ. નં [દુર્ચિણ]

દુષ્ટભાવથી કરેલ કાર્ય

દુર્ચિણફલ. નં [દુર્ચિણફલ]

દુષ્ટ આચરણનું ફળ

દુર્ચ્છેદિય. નં [દુર્ચ્છેદિય]

ખરાબ ચેષ્ટા, અયોગ્ય પ્રવૃત્તિ

દુર્જડિ. પું [દુર્જડિ]

એક મહાગ્રહ

દુર્જ્જમ્મય. વિશેં [દુર્જ્જમ્મય]

જેનો જન્મ ઘણી મુશ્કેલીથી થયો છે તે

દુર્જ્જય. ત્રિં [દુર્જ્જય]

મુશ્કેલીથી જીતાય એવું

દુર્જ્જાત. પું [દુર્જ્જાત]

મુશ્કેલીથી જાવય તેવું

દુર્જ્જાય. પું [દુર્જ્જાય]

કષ્ટથી જન્મેલ

દુર્જ્જોધન. વિં [દુર્જ્જોધન]

જુઓ 'દુર્જ્જોધન'

દુર્જ્જોહન-૧. વિં [દુર્જ્જોહન-૧]

હસ્તિનાપુરનો એક રાજકુમાર, જેને બીજા ૯૯ ભાઈઓ હતા. તેઓએ હસ્તિશીર્ષ ના રાજા અને પછી મુનિ બનેલા **દમદંત** નો ઉપસર્ગ કરેલ

દુજ્જોહન-૨. વિં [દુર્જોધન]

સીંહપુરના રાજા **સીંહરહ** નો કારાગૃહ રક્ષક જે અતિ ક્રૂર અને ઘાતકી હતો. મરીને નરકે ગયો. ત્યાંથી રાજા **સિરિદાસ** અને રાણી **બંધુસિરી** નો પુત્ર **નંદિવદ્ધ** થયો. કથા જુઓ 'નંદિવદ્ધ'

દુજ્ઞ. ત્રિં [દોહ]

દોહવા યોગ્ય

દુજ્ઞાય. નં [દુધ્યાત]

દુષ્ટ ધ્યાન કરેલ

દુજ્ઞોસિય. ત્રિં [દુર્જોષ્ય]

મુશ્કેલીથી ખપાવવા યોગ્ય

દુઠ. ત્રિં [દુષ્ટ]

દુષ્ટ, ખરાબ

દુઠગાહ. પું [દુષ્ટગ્રાહ]

દુષ્ટ મગર

દુઠનિસેજ્ઞા. સ્ત્રીં [દુષ્ટનિષદ્યા]

ખરાબ વસતિ

દુઠપારંચિય. પું [દુષ્ટપારંચિક]

ક્રોધથી કે વિષયથી દુષ્ટ એવો-ક્રોધ વડે ગુરુનો પણ ઘાત કરે અને વિષય વડે સાધ્વીના ભોગની ઇચ્છા કરે તે

દુઠવાઇ. ત્રિં [દુષ્ટવાદિન્]

ખરાબ રીતે બોલનાર

દુઠવાયિ. ત્રિં [દુષ્ટવાદિન્]

જુઓ ઉપર

દુઠસીલાયાર. ત્રિં [દુષ્ટશીલાચાર]

ખરાબ શીલ અને આચારવાળો

દુઠસ્સ. પું [દુષ્ટ-અશ્વ]

ખરાબ ઘોડો

દુઠાણ. નં [દુઃસ્થાન]

ખરાબ સ્થાન

દુઠાણવડિત. નં [દ્વિસ્થાનપતિત]

બે સ્થાન પતિત-(રસિવશેષ), બેઠાણીયોરસ

દુઠાણનિવ્વત્તિય. નં [દ્વિસ્થાનનીર્વતિત]

બે સ્થાનેથી ઉપર્જન કરેલ

દુટ્ટ. ત્રિં [દુષ્ટ]

દુષ્ટ, અયોગ્ય

દુટ્ટુપડિચ્છિય. ત્રિં [દુષ્ટપ્રતીચ્છિત]

જ્ઞાનનો એક અતિચાર-અયોગ્યને જ્ઞાન આપવું તે

દુત. નં [દુત]

ઉતાવળે ગાવું તે, ગાયનનો એક દોષ, ઉતાવળ

દુતવિલંબિત. નં [દુતવિલંબિત]

એક દેવતાઈ નાટક વિધિ

દુતિતિવ્વ. ત્રિં [દુસ્તિતિક્ષ]

સહન ન થાય તેવું

દુત્તર. ત્રિં [દુસ્તર]

દુઃખે તરી શકાય તે

દુત્તરભવોહ. નં [દુસ્તરભવોષ]

દુઃખે તરી શકાય તેવો ભવ સમુદ્ર

દુત્તિતિવ્વ. ત્રિં [દુસ્તિતિક્ષ]

મુશ્કેલીથી સહન થાય તેવું

દુત્તોસય. પું [દુષ્ટોષક]

મુશ્કેલીથી પ્રસન્ન-તુષ્ટ થાય તેવા

દુદિટ્ટ. વિશેં [દુર્દષ્ટ]

દુઃખ દર્શનવાળો

દુદંત. નં [દુર્દાન્ત]

જેનું મુશ્કેલીથી દમન થઈ શકે તે

દુદંત. વિં [દુર્દાન્ત]

રાજા **દુમરિસ** નો પુત્ર, તેના પૂર્વભવમાં **લલિયંગ** દેવ હતો તેમ તેણે કહેલ

દુદંતત્તણ. નં [દુર્દાન્તર્ત્વ]

દુર્દાન્ત પણું

દુદંસણ. ત્રિં [દુર્દર્શન]

જેનો દેખાવ ખરાબ હોય તેવો, ખરાબ રૂપવાળો

દુદંસણિજ્જ. ત્રિં [દુર્દર્શનીય]

દુઃખે કરીને જોઈ શકાય તેવો દેખાવ

દુદંસણિજ્જરૂવ. નં [દુર્દર્શનીયરૂપ]

જેનું રૂપ જોઈ શકાય તેવું ન હોય તે

દુદ્ધમ. ત્રિં [દુર્દમ]

જેનું દુઃખથી દમન થાય તે

દુદ્ધિટ્ઠ. વિશેં [દુર્દષ્ટ]

જુઓ 'દુદિટ્ઠ'

દુદ્ધિણ. નં [દુર્દિન]

વાદળ છાયા સૂર્યને લીધે અંધારા જેવું લાગે તે

દુદ્ધ. નં [દુગ્ધ]

દૂધ

દુદ્ધજાતિ. સ્ત્રીં [દુગ્ધજાતિ]

દૂધની જાતિ

દુદ્ધર. ત્રિં [દુર્ધર]

દુઃખે ધરી કે રાખી શકાય તે

દુદ્ધરિસ. ત્રિં [દુર્ધર્ષ]

પાસે ન જઈ શકાય તેવું, દુર્જય

દુદ્ધિય. નં [દુગ્ધિક]

દુધી, કદુ

દુદ્ધોયતરાય. નં [દુર્ધૌતરક]

દુષ્કરતર દોડવાની પ્રક્રિયા

દુધા. સ્ત્રીં [દ્વિધા]

દ્વિધા-આમ કરવું કે ન કરવું તેવી મનોદશા

દુનિસીહિયા. સ્ત્રીં [દુર્નિષીધિકા]

દુઃખ રૂપ સ્વાધ્યાય-ભૂમિ કે વસતિ

દુન્નામ. નં [દુર્નામન્]

દુષ્ટ સ્વભાવવાળું નામ, અપયશ

દુન્નામધેજ્જ. પું [દુર્નામધેય]

અપયશભાગી

દુન્નિવ્વકમ. વિશેં [દુર્નિષ્ક્રમ]

જ્યાં મુશ્કેલીથી નીકળી શકાય તે

દુન્નિવ્વંત. વિશેં [દુર્નિષ્ક્રાન્ત]

જુઓ ઉપર

દુન્નિવ્વિન્ત. વિશેં [દુર્નિષ્ક્ષિપ્ત]

દુરાચારી, કષ્ટથી ફેંકી શકાય તેવું

દુન્નિબોહ. વિશેં [દુર્નિર્બોધ]

દુઃખે કરીને બોધ થઈ શકે તેવું

દુન્નિય. નં [દુર્નિત]

દુષ્ટતથી સંચિત થયેલ અશુભ કર્મ

દુન્નિરિવ્વ. ત્રિં [દુર્નિર્રીક્ષ્ય]

મુશ્કેલીથી જોઈ શકાય તેવું

દુન્નિસણ્ણ. ત્રિં [દુર્નિષણ્ણ]

અયોગ્ય રીતે બેસેલ

દુપઉત્તકાયકિરિયા. સ્ત્રીં [દુષ્પ્રયુક્તકાયક્રિયા]

અયોગ્ય રીતે પ્રવૃત્ત કાયાની ક્રિયા, દુષ્પ્રણિહિત પ્રમત્ત સંચિતની કાયાની પ્રવૃત્તિ

દુપણ્ણિય. વિશેં [દ્વિપ્રદેશિક]

બે પરમાણુના સંયોજનવાળો સ્કંધ

દુપઓઆર. વિશેં [દ્વિપદાવતાર]

જેનો સમાવેશ બે સ્થાનોમાં થાય તે

દુપવ્વ. નં [દ્વિપક્ષ]

બે પક્ષ

દુપચ્ચવ્વખાય. ત્રિં [દુષ્પ્રત્યાખ્યાન]

અવિધિએ પરચ્ચખાણ કરેલ

દુપડિકંત. પું [દુષ્પ્રતિક્રાન્ત]

જેનું પ્રાયશ્ચિત બરાબર ન કરાયેલ હોય તે, દુર્જય

દુપડોયાર. નં [દ્વિપ્રત્યાવતાર]

જુઓ 'દુપઓઆર'

દુપત્તિજ્જ. પું [દુષ્પ્રતિત્ય]

જેની પ્રતિતિ દુષ્કર છે તે

દુપદેસ. પું [દ્વિપ્રદેશિક]

બે પરમાણુનો સ્કંધ

દુપદેસિય. પું [દ્વિપ્રદેશિક]

જુઓ ઉપર

દુપય. પું [દ્વિપદાવતાર]

બે પગવાળા-મનુષ્ય, ગાડું

દુપયચઉપ્પયપમાણાઙ્ગવ્વકમ. પું

[દ્વિપદચતુષ્પદપ્રમાણાતિક્રમ]

શ્રાવકના પાંચમા વ્રતનો એક અતિયાર

દુપયચઉપ્પયપમાણાતિવ્વકમ. પું

[દ્વિપદચતુષ્પદપ્રમાણાતિક્રમ]

જુઓ ઉપર

દુપરિકમ્મતરાય. નં [દુષ્પરિકર્મતરક]

દુષ્ટત્યમાં આનંદ માનનાર, કોઈનું બગાડવામાં રાજી રહેનાર

દુપરિચય. વિશેષ [દુષ્પરિત્યજ]

દુઃખે કરીને ત્યાગ થઈ શકે તેવું

દુપરિચ્ચય. વિશેષ [દુષ્પરિત્યજ]

જુઓ ઉપર

દુપસ્સ. ત્રિં [દુર્દર્શ]

મુશ્કેલીથી જોવાય તેવું

દુપાય. પું [દ્વિપાક]

બે વખત પકાવેલ

દુષ્પઅ. ત્રિં [દુષ્પદ]

સ્થિર ન રહે તેવું, ઢુંચકું, વાંકુવાળી જાય તેવું

દુષ્પુત્ત. ત્રિં [દુષ્પયુક્ત]

અયોગ્ય રીતે પ્રવર્તેલ

દુષ્પુત્તકાઢયા. સ્ત્રીં [દુષ્પયુક્તકાયિકી]

અયોગ્ય રીતે પ્રવર્તેલ કાયાની ક્રિયા

દુષ્પુત્તકાયકિરિયા. સ્ત્રીં [દુષ્પયુક્તકાયક્રિયા]

જુઓ ઉપર

દુષ્પુલિઓસહિભક્ષયણા. સ્ત્રીં [દુષ્પક્વૌષધિભક્ષણતા]

અર્ધપક્વ કે અપક્વ ઔષધિ આદિનું ભક્ષણ કરવું, શ્રાવકના સાતમા વ્રતનો એક અતિચાર

દુષ્પચ્ચક્ષાઢ. ત્રિં [દુષ્પત્યાખ્યાયિન]

અયોગ્ય રીતે કે અવિધિએ કરેલ પચ્ચક્ષમાણ

દુષ્પચ્ચક્ષાય. ત્રિં [દુષ્પત્યાખ્યાત]

અયોગ્ય રીતે અવિધિએ કરેલ પચ્ચક્ષમાણ

દુષ્પચ્ચક્ષાવિય. ત્રિં [દુષ્પત્યાખ્યાપિત]

જુઓ ઉપર

દુષ્પજીવિ. ત્રિં [દુષ્પજીવિન્]

દુઃખથી જીવનાર

દુષ્પટ્ટિય. પું [દુષ્પ્રસ્થિત]

અયોગ્ય રીતે રખાયેલ

દુષ્પટ્ટિકંત. ત્રિં [દુષ્પ્રતિક્રાન્ત]

જુઓ 'દુપટ્ટિકંત'

દુષ્પટ્ટિગહ. પું [દુષ્પ્રતિગ્રહ]

દ્રષ્ટિવાદ સૂત્ર અંતર્ગત એક વસ્તુ

દુષ્પટ્ટિતાનંદ. ત્રિં [દુષ્પ્રત્યાનંદ]

મુશ્કેલીથી રીઝે તેવો

દુષ્પટ્ટિબૂહણ. ત્રિં [દુષ્પ્રતિબૂહક]

વધારી શકાય નહીં તેવું

દુષ્પટ્ટિયાનંદ. ત્રિં [દુષ્પ્રત્યાનંદ]

જુઓ 'દુષ્પટ્ટિતાનંદ'

દુષ્પટ્ટિયાર. ત્રિં [દુષ્પ્રતિકાર]

જેનો સહેલાઈથી પ્રતિકાર-પ્રત્યુપકાર ન થઈ શકે તે

દુષ્પટ્ટિલેહગ. ત્રિં [દુષ્પ્રતિલેહ્યક]

જેનું પડિલેહણ ન થઈ શકે તેવું

દુષ્પટ્ટિલેહણા. સ્ત્રીં [દુષ્પ્રતિલેહના]

અવિધિ એ પડિલેહણ કરવું

દુષ્પટ્ટિલેહિય. ત્રિં [દુષ્પ્રતિલેહિત]

જેનું પડિલેહણ બરાબર થયું નથી તે

દુષ્પટ્ટિબૂહણ. ત્રિં [દુષ્પ્રતિબૂહણ]

જેની પાલના મુશ્કેલ છે તે

દુષ્પટ્ટોયાર. વિશેષ [દ્વિપ્રત્યાવતાર]

જેનો સમાવેશ બે સ્થાનોમાં થાય તે

દુષ્પણિહાણ. નં [દુષ્પ્રણિધાન]

હિંસાદિ દુષ્ટત્યોમાં ચિત્તની એકાગ્રતા

દુષ્પણીયતર. ત્રિં [દુષ્પ્રણીતતર]

યુક્તિહીન, અયુક્ત

દુષ્પણોલ્લિય. ત્રિં [દુષ્પ્રણોદ્ય]

મુશ્કેલીથી પ્રેરણા કરી શકાય તે

દુષ્પવણિજ્જ. ત્રિં [દુષ્પ્રજ્ઞાપ્ય]

જેની પ્રરૂપણા પ્રજ્ઞાપના મુશ્કેલીથી થઈ શકે તે

દુષ્પતર. ત્રિં [દુષ્પ્રતર]

તરી ન શકાય તેવો

દુષ્પધંસય. વિશેષ [દુષ્પ્રધર્ષક]

દુર્જય, દુર્ધર્ષ

દુષ્પધરિત. વિશેષ [દુષ્પ્રધર્ષ]

દુર્જય, દુર્ધર્ષ

દુષ્પમજ્જણા. સ્ત્રીં [દુષ્પ્રમાર્જના]

અવિધિએ-અયોગ્ય રીતે પ્રમાર્જના કરવી તે

દુષ્પમજ્જિય . ત્રિં [દુષ્પ્રમાર્જિત]

અવિધિએ-અયોગ્ય રીતે પ્રમાર્જના કરેલ
દુષ્પ્રમાર્જિયચારિ. ત્રિં [દુષ્પ્રમાર્જનચારિન્]
 અવિધિએ પુંજીને ચાલનાર-વર્તનાર,
 એક અસમાધિ સ્થાનકનો સેવી
દુષ્પય. પું [દ્વિપદ]
 બે પગવાળા-મનુષ્ય
દુષ્પયાર. પું [દુષ્પ્રચાર]
 ચોરી વગેરે ખરાબ આચાર, અન્યાય
દુષ્પયોગિ. ત્રિં [દુષ્પ્રયોગિન્]
 દુરુપયોગ કરનાર
દુષ્પ્રવક્ત. ત્રિં [દુષ્પ્રવ્રાક્રાન્ત]
 ખરાબ રીતે આક્રાન્ત થયેલ
દુષ્પ્રિકર્મ્મતરાય. નં [દુષ્પ્રિકર્મ્મતરક]
 જે પ્રયત્ન વિશેષથી અગ્નિ વડે શુદ્ધ કરાય તે
દુષ્પ્રિચ્ચય. વિશેં [દુષ્પ્રિત્યજ્ય]
 મુશ્કેલીથી ત્યાગ થઈ શકે તે
દુષ્પ્રવેસ. વિશેં [દુષ્પ્રવેશ]
 જેમાં ઘણી મુશ્કેલીએ પ્રવેશ થઈ શકે તેવું
દુષ્પ્રવેસતરગ. પું [દુષ્પ્રવેશતરક]
 અતિ મુશ્કેલીથી પ્રવેશ કરી શકનાર
દુષ્પ્રવ્વિય. પું [દુષ્પ્રવ્રજિત]
 મુશ્કેલીએ કરી પ્રવ્રજિત - દીક્ષિત થઈ શકે તે
દુષ્પ્રસહ. વિં [દુષ્પ્રસમ]
 આ ભરતક્ષેત્રમાં પાંચમાં આરાને અંતે થનાર
 ગચ્છાચાર્ય, જેમના કાળ સુધી ગચ્છમર્યાદા પ્રવર્તવાની
 છે તે, તે યુગપ્રધાન આચાર્ય અને ક્ષાયિક સમકિતી થશે.
દુષ્પ્રહંસ. ત્રિં [દુષ્પ્રધ્વંસ]
 મુશ્કેલીથી નાશ કરાય તે
દુષ્પ્રહંસય. ત્રિં [દુષ્પ્રધર્ષક]
 કોઈથી ન પકડી શકાય તેવો
દુષ્પ્રાર. પું [દુષ્પ્રાર]
 જેના કિનારો-પાર ઘણો દૂર છે
દુષ્પ્રૂરય. ત્રિં [દુષ્પ્રૂરક]
 કઠીનતાથી ભરી શકાય તેવું
દુષ્પ્રાસ. પું [દુઃસ્પર્શ]

ખરાબ સ્પર્શ
દુષ્પ્રાસ. નં [દુઃસ્પર્શતવ]
 ખરાબ સ્પૃશપણું
દુબુદ્ધિ. ત્રિં [દુર્બુદ્ધિ]
 ખરાબ બુદ્ધિવાળો
દુબ્બદ્ધ. ત્રિં [દુર્બદ્ધ]
 ખરાબ રીતે બાંધેલું
દુબ્બલ. ત્રિં [દુર્બલ]
 બળહીન
દુબ્બલવચીર. પું [દુર્બલક્ષીર]
 પાતળીખીર
દુબ્બલય. ત્રિં [દુર્બલક]
 દુબળો, સુકોમળ
દુબ્બલિય. નં [દુર્બલિક]
 દુર્બળતા
દુબ્બલિયત્ત. નં [દુર્બલિકત્વ]
 દુર્બલપણું
દુબ્બલિયપુસ્સમિત્ત. વિં [દુર્બલિકાપુષ્પમિત્ર]
 આર્ય રક્ષિચ ના શિષ્ય, તેને નવપૂર્વનું જ્ઞાન હતું. તેના
 સમયે 'ગોટ્ઠા-માહિલ' નિહવ થયો
દુબ્બલિયપૂસમિત્ત. વિં [દુર્બલિકાપુષ્પમિત્ર]
 જુઓ 'દુબ્બલિયપુસમિત્ત'
દુબ્બલિયાપુસ્સમિત્ત. વિં [દુર્બલિકાપુષ્પમિત્ર]
 જુઓ 'દુબ્બલિયપુસ્સમિત્ત'
દુબ્બલ્લ. ત્રિં [દૌર્બલ્ય]
 દુર્બળતા
દુબ્બોલ. પું [દેં]
 ઉપાલંભ, ઠપકો
દુભગ. વિશેં [દુર્ભગ]
 નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયથી જીવ દુર્ભાગી બને
દુભગનામ. નં [દુર્ભગનામન્] જુઓ ઉપર
દુભગાકરા. સ્ત્રીં [દુર્ભગાકરા]
 દુર્ભગ બનાવનારી વિદ્યા વિશેષ
દુભાસિય. નં [દુર્ભાસિત]
 અયોગ્ય વચન, ખરાબ બોલવું તે

દુભિ. ત્રિં [દુર]

ખરાબ, અશુભ, અનિષ્ઠ

દુભિવચ્ચ. નં [દુર્ભિક્ષ]

જે દેશમાં ભિક્ષા ન મળતી હોય તેવો દેશ કે કાલ, દુષ્કાળ

દુભિવચ્ચબુહલ. નં [દુર્ભિક્ષબુહલ]

દુષ્કાળની બહુલતા

દુભિવચ્ચભક્ત. નં [દુર્ભિક્ષભક્ત]

દુકાનમાં ભૂખે મરતા લોકોને આપવાનો ખોરાક

દુભિવચ્ચમયગ. પું [દુર્ભિક્ષમૃતક]

દુકાળથી મરેલા

દુભિગંધ. વિશેં [દુર્ગંધ]

દુર્ગંધ, દુર્ગંધવાળું

દુભિગંધત્ત. નં [દુર્ગંધત્ત]

દુર્ગંધ પણું

દુભિગંધિય. વિશેં [દુર્ગંધિક]

દુર્ગંધવાળું

દુભિસદ્. પું [દુઃશબ્દ]

અશુભ શબ્દ

દુભિસદ્ત્ત. નં [દુઃશબ્દત્ત]

અશુભ શબ્દ પણું

દુભૂય. ત્રિં [દુર્ભૂત]

દુરાચારી નિંદા

દુભગ. ત્રિં [દુર્ભગ]

જુઓ 'દુભગ'

દુભગનામ. નં [દુર્ભગનામ]

જુઓ 'દુભગ'

દુભાગપત્ત. ત્રિં [દ્વિભાગપ્રાપ્ત]

અર્ધભાગ પ્રાપ્ત થયો છે તે, અડધો આહાર મેળવનાર

દુભાગપત્તોમોદરિય. નં [દ્વિભાગપ્રાપ્તાવમોદરિક]

ઉણોદરીતપ-વિશેષનો એક ભેદ, જેમાં અડધો આહાર-સોળ કવલ આહાર મેળવેલ-મળેલ હોય તે

દુભાગમંડલ. નં [દ્વિભાગમંડલ]

અર્ધમંડલ

દુમ. પું [દુમ]

વૃક્ષ, આઠમા દેવલોકનું એક દેવવિમાન, ચમરેન્દ્રના પાયદળ લશ્કરનો અધિપતિ દેવ,

દુમ. પું [દુમ]

અનુત્તરોવવાઇય- આગમ સૂત્રનું એક અધ્યયન

દુમ. વિં [દુમ]

રાજા સેણિઝ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર. ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી. અનુત્તર વિમાને દેવ થયા

દુમચંધ. પું [દુમચંધ]

વૃક્ષનું થડ

દુમણ. નં [દવન]

ઉપતાપન, પરિતાપ આપવો

દુમણ. નં [ધવલન]

ઘોળું કરવું, યુનો ઘોળવો

દુમપત્તય. નં [દુમપત્રક]

ઉત્તરજ્ઞયણ - સૂત્રનું અધ્યયન

દુમપુષ્કિયા. સ્ત્રીં [દુમપુષ્કિકા]

દસવેચાલિયઅ સૂત્રનું એક અધ્યયન

દુમરિસ. વિં [દુમર્ષ]

'દુદંત' ના પિતા

દુમસેન-૧. વિં [દુમસેન]

રાજા સેણિઝ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર, ભં મહાવીર પાસે દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ બાદ અનુત્તર વિમાને ગયા

દુમસેન-૨. વિં [દુમસેન]

આ અવસર્પિણીના ભરતક્ષેત્રના નવમાં બળદેવ રામ અને નવમાં વાસુદેવ કળહ ના પૂર્વભવના ધર્માચાર્ય

દુમાસપરિયાય. પું [દ્વિમાસપર્યાય]

જેને બે માસનો દીક્ષા પર્યાય છે તે

દુમુહ. વિં [દ્વિમુખ]

જુઓ 'દુમ્મુહ-૨'

દુમ્મુહ-૧. વિં [દુર્મુખ]

બારાવડ ના એક રાજા બલદેવ અને રાણી ધારિણી ના પુત્ર. કૃષ્ણ વાસુદેવ સાથે દોવડ ને છોડાવવા અવરકંઠા ગયેલા. ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લઈ શત્રુજયતીર્થે મોકલે ગયા

દુમ્મુહ-૨. વિં [દુર્મુખ]

એક સોની, જે ગણિકાને ત્યાં ગયેલ નંદિસેણ મુનિ દીક્ષા
છોડીને ગણિકાને ત્યાં હતા ત્યારે આ દુર્મુખના પ્રશ્નથી
પ્રભાવિત થયેલા, પુનઃ ચારિત્ર લીધેલું

દુમોવ્ઝ. વિશેષ [દુર્મોક્ષ]
જે દુઃખે કરીને છોડી શકાય તે

દુમ્મહ. વિશેષ [દુર્મતિ]
દુષ્ટમતિ, ખરાબ બુદ્ધિ

દુમ્મણ. ત્રિં [દુર્મનસ]
દુષ્ટ મન, ખરાબ મન

દુમ્મણિય. નં [દૌર્મનસ્ય]
દુષ્ટ મનોભાવ

દુમ્મતિ. સ્ત્રીં [દુર્મતિ]
દુષ્ટમતિ

દુમ્મય. નં [દુર્મત]
ખોટો મત, અનાર્થ સિદ્ધાંત

દુમ્મહિલા. સ્ત્રીં [દુર્મહિલા]
દુષ્ટ મહિલા

દુમ્મુણિય. નં [દુર્જાતિ]
દુઃખે કરીને જાણી શકાય તેવું

દુમ્મુહ. પું [દુર્મુખ]
અંતકદસા-સૂત્રનું એક અધ્યયન, એક વિશેષ નામ, એક
પ્રત્યેક બુદ્ધ

દુમ્મુહ-૧. વિં [દુર્મુખ]
બારાવઈ ના એક રાજા બલદેવ અને રાણી ધારિણી ના
પુત્ર. કૃષ્ણ વાસુદેવ સાથે દોવઈ ને છોડાવવા અવરકંકા
ગયેલા. ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લઈ શત્રુંજયતીર્થે
મોક્ષે ગયા

દુમ્મુહ-૨. વિં [દુર્મુખ]
એક સોની, જે ગણિકાને ત્યાં ગયેલ નંદિસેણ મુનિ દીક્ષા
છોડીને ગણિકાને ત્યાં હતા ત્યારે આ દુર્મુખના પ્રશ્નથી
પ્રભાવિત થયેલા, પુનઃ ચારિત્ર લીધેલું

દુમ્મુહ-૩. વિં [દુર્મુખ]
પંચાલના કંપિલપુરનો રાજા, તેનું મૂળ નામ જવ હતું.
તેના ચહેરાનો વર્ણ બદલાયેલ જોઈને દુમ્મુહ કહેવાયો.
તેણે રાજા પજ્જોઝ સાથે યુદ્ધ કરેલ, ઇંદ્રચંદ્ર ની

બદલાતી સ્થિતિ જોઈ દીક્ષા લીધી. તે પત્તેયબુદ્ધ
કહેવાયા

દુમ્મેહ. પું [દુર્મધસ]
દુષ્ટ બુદ્ધિવાળો

દુય. વિશેષ [દ્વિક]
બે,

દુય. નં [દ્વિત]
એક નાટ્ય વિશેષ, ઉતાવળું ગાવું તે, ગાયનનો એક દોષ

દુયં. નં [દ્વિતમ્]
જલદીથી, ઉતાવળથી

દુયગ. ત્રિં [દ્વિકક]
બે

દુયય. ત્રિં [દ્વિકક]
બે

દુયવિલંબિય. પું [દ્વિતવિલંબિત]
એક દેવતાઈ નાટક

દુયા. સ્ત્રીં [દ્વિકક]
બે

દુયાવત્ત. નં [દ્વાયાવત્ત]
દ્રષ્ટિવાદ અંતર્ગત બીજા વિભાગ સૂત્રનો સત્તરમો ભેદ

દુયાહ. નં [દ્વયાહ]
બે દિવસ

દુરઙ્ગમકમણિજ્ઞ. ત્રિં [દુરતિક્રમણીય]
દુઃખે કરીને ઓળંગી શકાય તેવું

દુરંત. ત્રિં [દુરન્ત]
ખરાબ પરિણામવાળું અને અમનોજલક્ષણથી યુક્ત,
તુચ્છ-પ્રાંત વસ્તુ

દુરંતપંતલવ્ઝણ. નં [દુરન્તપ્રાન્તલક્ષણ]
ખરાબ

દુરતિવ્ઝમ. વિશેષ [દુરતિક્રમ]
દુઃખે કરી ઓળંગવું - ઉલ્લંઘવું તે

દુરનુચર. ત્રિં [દુરનુચર]
મુશ્કેલીથી આચરી શકાય તેવું

દુરનુનેય. ત્રિં [દુરનુનેય]
ખરાબ સ્વભાવવાળું

દુરનુપાલય. ત્રિં [દુરનુપાલક]

જેનું પાલન-આચરણ કરવું મુશ્કેલ છે તે

દુરપ્પ. ત્રિં [દુરાત્મન્]

દુષ્ટાત્મા, ખરાબ સ્વભાવવાળું

દુરભિ. વિશેં [દુરભિ]

ખરાબ, અનિષ્ટ, અયોગ્ય

દુરભિગંધ. ત્રિં [દુરભિગન્ધ]

દુર્ગંધ, ખરાબ વાસ

દુરભિગમ. ત્રિં [દુરભિગમ]

દુઃખે કરીને ગમન કરી શકાય તેવું

દુરવગાહ. ત્રિં [દુરવગાહ]

દુઃખે કરીને પ્રવેશ કરી શકાય તેવું

દુરસ. ત્રિં [દૂરસ]

ખરાબ રસવાળું

દુરસત્ત. નં [દૂરસત્ત્વ]

ખરાબ રસપણું

દુરહિગમ. ત્રિં [દુરધિગમ]

દુર્બોધ, મુશ્કેલીથી સમજાય તેવું

દુરહિટ્ટિય. ત્રિં [દુરધિષ્ટિ]

દુઃસાધ્ય, મુશ્કેલીથી સિદ્ધ થઈ શકે તેવું

દુરહિયાસ. ત્રિં [દુરધ્યાસ]

દુઃખે કરી સહન થાય તેવું

દુરહિયાસ. ધાં [દુર્+અધિ+આસ્]

દુઃખે કરીને સહન કરવું

દુરહિયાસય. ત્રિં [દુરધ્યાસક]

દુઃખે કરીને સહન કરનાર

દુરારાહય. ત્રિં [દુરારાધક]

અયોગ્ય આરાધક

દુરારુહ. વિશેં [દુરારોહ]

દુઃખે કરીને આરોહી - ચઢી શકાય તેવું

દરાલોહ્ય. ત્રિં [દુરાલોચિત]

અસાવધાનીથી જોયેલ-આલોચના કરેલ

દુરાસદ. પું [દુરાસદ]

અત્યંત દુઃખથી પણ સહન ન થાય તેવું

દુરાસય. પું [દુરાશ્રય]

ક્રોધને લીધે જેનો મુશ્કેલીથી આશ્રય થઈ શકે તે, અતિ પ્રચંડ પ્રકૃતિવાળો

દુરાસય. પું [દુરાશય]

જેનો આશય અતિ ગંભીર છે તે, સામાન્ય બુદ્ધિથી જેનો પાર ન પામી શક્યા તેવો

દુરિયદરી. સ્ત્રીં [દૂરિતદરી]

પાપ રૂપ ગુફા

દુરુક્ક. નં [દૈં]

થોડું પીસેલું, થુલું

દુરુજ્ઞિય. ત્રિં [દુરુજ્ઞિત]

દુઃખે કરીને ત્યાગ થઈ શકે તેવું

દુરુઢિઅ. ત્રિં [દુરુસ્થિત]

દુઃખે કરીને રહેલ

દુરુઢ. ત્રિં [આરુઢ]

આરુઢ થયેલો

દુરુત્ત. ત્રિં [દુરુત્ત]

દુઃખ વચન

દુરુત્ત. ત્રિં [દ્વિરુત્ત]

બે વખત કહેવાયેલ, પુનરુક્ત

દુરુત્તર. ત્રિં [દુરુત્તર]

દુરસ્તર, દુઃખે કરી તરી શકાય તેવું

દુરુદ્ધર. ત્રિં [દુરુદ્ધર]

મુશ્કેલીથી ઉદ્ધરી શકાય તેવું

દુરુન્નમંતસુપઓહર. નં [દુરુન્નમતસુપયોધર]

અતિશય ઊંચા પયોધર-સ્તનવાળી

દુરુય. નં [દૈં]

બેડોળરૂપ

દુરુવ. ત્રિં [દુરુપ]

ખરાબ રૂપવાળો

દુરુવનીત. નં [દુરુપનીત]

જેનો ઉપનય દૂષિત હોય તેવું ઉદાહરણ

દુરુહ. ધાં [આ+રુહ]

આરુઢ થવું

દુરુહ. ધાં [આ+રોહય]

આરોહવું

દુરુહંત. કૃં [આરોહત્]	સવાર થઈને
આરોહતો	
દુરુહમાણ. કૃં [આરોહત્]	દુરુહિત્તુ. કૃં [આરુહ્ય]
આરોહતો	સવાર થઈને
દુરુહાવેત્તા. કૃં [આરોહય]	દુરુહિયા. કૃં [આરુહ્ય]
આરોહીને	સવાર થઈને
દુરુહિત્તે. કૃં [આરોહમ્]	દુરુહેત્તા. કૃં [આરુહ્ય]
આરોહવા માટે	સવાર થઈને
દુરુહિત્તા. કૃં [આરુહ્ય]	દુલભબોધિય. ત્રિં [દુર્લભબોધિક]
આરુઢ થઈને	દુઃખે કરીને બોધિ પ્રાપ્ત કરનાર, સમ્યક્ત્વાદિની પ્રાપ્તિ
દુરુહિત્તા. કૃં [આરુહય]	મુશ્કેલીએ થાય તેવા
આરુઢ થઈને	દુલભબોધિય. ત્રિં [દુર્લભબોધિક]
દુરુઢ. કૃં [આરુઢ]	જુઓ ઉપર
આરોહેલો, ચડેલો	દુલહ. ત્રિં [દુર્લભ]
દુરુવ. વિશેં [દુરુપ]	દુર્લભ, મુશ્કેલી એ પ્રાપ્ત
બેડોળ રૂપ, અશુચિ આદિ ખરાબ વસ્તુ	દુલહા. સ્ત્રીં [દુર્લભ]
દુરુવત્ત. નં [દુરુપત્વ]	જુઓ ઉપર
બેડોળપણું	દુલ્લંઘણિજ્જ. ત્રિં [દુર્લઙ્ઘનિય]
દુરુવભસ્ત્રિ. પું [દુરુવભક્ષિન્]	જેનું ઉલ્લંઘન કષ્ટ સાધ્ય છે તે
અશુચિ આદિ પદાર્થ ખાનાર	દુલ્લભ. ત્રિં [દુર્લભ]
દુરુવસંભવ. પું [દુરુવસમ્ભવ]	જુઓ 'દુલહ'
પંચેન્દ્રિયના મળ મૂત્રાદિમાં ઉત્પન્ન થતા જીવ	દુલ્લભબોધિત. ત્રિં [દુર્લભબોધિક]
દુરુવસંભવત્ત. નં [દુરુવસમ્ભવત્વ]	જુઓ 'દુલભબોધિય'
પંચેન્દ્રિયના મળ-મૂત્રાદિમાં જીવોત્પત્તિનો સંભવ	દુલ્લભવ્વોધિયતા. સ્ત્રીં [દુર્લભવોધિકતા]
દુરુહ. ધાં [આ+રુઢ]	દુર્લભ બોધિ પણું
આરુઢ થવું	દુલ્લભબોધિય. ત્રિં [દુર્લભબોધિક]
દુરુહ. ધાં [આ+રોહય]	જુઓ 'દુલભબોધિય'
આરોહવું	દુલ્લભબોધિયત્ત. નં [દુર્લભબોધિકત્વ]
દુરુહમાણ. કૃં [આરોહત્]	દુર્લભબોધિ પણું
આરોહતો	દુલ્લહ. ત્રિં [દુર્લભ]
દુરુહાવેત્તા. કૃં [આરોહ્ય]	જુઓ 'દુલહ'
સવાર થઈને	દુલ્લહતર. ત્રિં [દુર્લભતર]
દુરુહિત્તા. કૃં [આરુહ્ય]	અતિ દુર્લભ
સવાર થઈને	દુલ્લહબોધિય. ત્રિં [દુર્લભબોધિક]
દુરુહિત્તાણં. કૃં [આરુહ્ય]	જુઓ 'દુલ્લહબોધિય'
	દુલ્લહબોધિયત્ત. નં [દુર્લભબોધિકત્વ]

જુઓ 'દુલ્લભબોધિયત'	બાર ખૂણાવાળું
દુલ્લહય. ત્રિં [દુર્લભક]	દુવાલસક્ષુત્તો. અં [દ્વાદશકૃત્વસ્]
દુર્લભ, દુષ્પ્રાપ્ય	બાર ભાગ કરાયેલ
દુવણ્ણ. પું [દુર્વર્ણ]	દુવાલસમ. ત્રિં [દ્વાદશમ]
ખરાબ રંગ	પાંચ ઉપવાસ એક સાથે કરવા તે
દુવણ્ણત્ત. નં [દુર્વર્ણત્વ]	દુવાલસમા. સ્ત્રીં [દ્વાદશી]
ખરાબ વર્ણપણું	બારસ,
દુવય. વિં [દ્વપદ]	દુવાલસમા. સ્ત્રીં [દ્વાદશી]
પંચાલના કંપિલપુરનો રાજા, તેની પદરાણી ચુલળી	પક્ષની બારમી તિથિ
હતી, ઘટ્ટજ્જુણ તેનો પુત્ર અને પુત્રી દોવઈ હતી	દુવાલસમી. સ્ત્રીં [દ્વાદશી]
દુવયણ. નં [દ્વિવચન]	જુઓ ઉપર
દ્વિવચન	દુવાલસમુહૃત્ત. નં [દ્વાદશમુહૃત્ત]
દુવામતરાય. ત્રિં [દુર્વામ્યતરક]	બારમુહૃત્ત-રાત્રિ કે દિવસના વિભાગને જણાવતું સમયનું
અતિ મુશ્કેલીથી વમન કરવા/તજવા યોગ્ય	એક માપ
દુવાર. નં [દ્વાર]	દુવાલસાવત્ત. પું [દ્વાદશાવત્ત]
દ્વાર, બારણું	વંદન આવશ્યકમાં આવતી ક્રિયા વિશેષ
દુવારબાહા. સ્ત્રીં [દ્વારવાહુ]	દુવાસપીરયાય. પું [દ્વિવર્ષપર્યાય]
દરવાજાના બાજુ, દ્વાર-ભાગ	જેને દીક્ષા પર્યાય બે વર્ષનો થયો છે તે
દુવારવયણ. નં [દ્વારવદન]	દુવિયઙ્ક. વિશેં [દુર્વિદગ્ધ]
દરવાજાના કમાડ	દુઃશિક્ષિત, જ્ઞાનનું ખોટું અભિમાન કરનાર
દુવારસાહા. સ્ત્રીં [દ્વારશાખા]	દુવ્વણ્ણ. ત્રિં [દુર્વર્ણ]
બાર શાખ	ખરાબ વર્ણયુક્ત
દુવારા. સ્ત્રીં [દ્વારા]	દુવ્વન્ન. ત્રિં [દુર્વર્ણ]
બારણું, નાની બારી	જુઓ ઉપર
દુવારિયભત્ત. નં [દૌવારિકભક્ત]	દુવ્વય. નં [દુર્વ્રત]
દ્વારપાલ માટેનું ભોજન	ખોટા આચરણ કરનાર
દુવારિયા. સ્ત્રીં [દ્વીરકા]	દુવ્વય. નં [દુર્વ્રત]
નાની બારી	મિથ્યાત્વ યુક્ત નિયમ પાલક
દુવાલસંગ. નં [દ્વાદશાઙ્ગ]	દુવ્વસુ. ત્રિં [દુર્વસુ]
આચાર - આદિ બાર અંગ સૂત્રો	(વસુ એટલે ભવ્ય-મોક્ષે જવાને યોગ્ય) દુષ્ટ વસુ-
દુવાલસંગિ. સ્ત્રીં [દ્વાદશાઙ્ગિ]	અભવ્ય-મોક્ષે જવાને માટે અયોગ્ય જીવ
આચાર - આદિ બાર અંગ સૂત્રોના ધારક	દુવ્વહ. ત્રિં [દુર્વહ]
દુવાલસંગિણ. નં [દ્વાદશાઙ્ગિણ]	દુઃખેથી વહન કરવા યોગ્ય
જુઓ ઉપર	દુવ્વાઈ. ત્રિં [દુર્વાદિન્]
દુવાલસંસિય. ત્રિં [દ્વાદશાસ્ત્રિક]	અપ્રિયવક્તા

દુર્વિધાય. ત્રિં [દુર્વિધાત]

કષ્ટે કરી નાશ થાય તેવું, ઘાત કરવો મુશ્કેલ

દુર્વિચિંતિય. ત્રિં [દુર્વિચિન્તિત]

દુષ્ટ ચિંતવના કરેલ, અયોગ્ય વિચારણા

દુર્વિજાણય. વિશેં [દુર્વિજ્ઞેય]

મુશ્કેલીથી જાણી શકાય તેવું

દુર્વિદ્. વિં [દ્વિપૃષ્ઠ]

ભરતક્ષેત્રમાં આ અવસર્પિણીમાં થયેલ બીજા વાસુદેવ, તેના ભાઈ બળદેવનું નામ **વિજય** હતું. તે **બારાવડ** ના રાજા **બંભ** અને રાણી **ઉમા** ના પુત્ર હતા. મરીને છઠ્ઠી નરકે ગયા

દુર્વિદ્. વિં [દ્વિપૃષ્ઠ] જુઓ 'દુર્વિદ્'

દુર્વિણીય. વિશેં [દુર્વિનીત]

દુર્વિનિત, ઉદ્ધત

દુર્વિણ્ણાય. વિશેં [દુર્વિજ્ઞાત]

ખોટી રીતે જાણેલ, જાણવાનું મુશ્કેલ

દુર્વિભજ્જ. વિશેં [દુર્વિભાજ્ય]

જેનો વિભાગ કરવો મુશ્કેલ છે તે, પરમાણું

દુર્વિયડ. ત્રિં [દુર્વિવૃત્ત]

વસ્ત્રરહરિત, નઝ્મ

દુર્વિયટ્. ત્રિં [દુર્વિદગ્ધ]

અર્ધદગ્ધ એવો, દાદારીંગો

દુર્વિસય. ત્રિં [દુર્વિષય]

દુષ્ટ વિષય

દુર્વિસહ. ત્રિં [દુર્વિષહ]

મુશ્કેલીથી સહન થાય તેવું

દુર્વિસોજ્ઞ. ત્રિં [દુર્વિશોધ્ય]

મુશ્કેલીથી શુદ્ધિ કરી શકાય તેવું

દુર્વિહિય. પું [દુર્વિહિત]

ખરાબ રીતે કહેલ

દુર્વ્યુટિ. સ્ત્રીં [દુર્વ્યુષ્ટિ]

ખરાબ વરસાદ, માવડું

દુસંગહિય. નં [દ્વિસંગ્રહીત]

બમણું સંગ્રહ કરેલ

દુસણ્ણપ્પ. પું [દુઃસંજ્ઞાપ્ય]

દુઃખે કરીને સમજાવવા યોગ્ય

દુસદ્. પું [દુઃશબ્દ]

ખરાબ કે અપ્રિય અવાજ

દુસમઇય. નં [દ્વિસામયિક]

બે સમયનું

દુસમયટ્ઠિઇય. નં [દ્વિસમયસ્થિતિક]

બે સમયની સ્થિતિવાળું

દુસમયટ્ઠિઇય. નં [દ્વિસમયસ્થિતિક]

જુઓ ઉપર

દુસમયટ્ઠિતીય. નં [દ્વિસમયસ્થિતિક]

જુઓ ઉપર

દુસમયસિદ્ધ. પું [દ્વિસમયસિદ્ધ]

જેને સિદ્ધ થયે બે સમય થયા હોય તે

દુસમસુસમા. સ્ત્રીં [દુષ્ણમસુષમા]

અવસર્પિણીકાળનો ચોથો આરો અને ઉત્સર્પિણીનો ત્રીજો આરો જ્યાં દુઃખ વધારે અને સુખ ઓછું હોય તે કાળ

દુસરીરિ. પું [દ્વિશરીરિન્]

બે શરીરવાળો

દુસહ. પું [દુઃસહ]

દુઃખે કરીને સહન થાય તેવું

દુસ્સંચાર. પું [દુઃસંજ્ઞાર]

મુશ્કેલીથી ચાલી શકાય તેવું

દુસ્સંબોહ. પું [દુસ્સમ્બોધ]

જેનો બોધ કરાવવો મુશ્કેલ હોય તેવું

દુસ્સણ્ણપ્પ. પું [દુઃસંજ્ઞાપ્ય]

સમજાવવું મુશ્કેલ હોય તેવું

દુસ્સમદુસ્સમા. સ્ત્રીં [દુષ્ણમદુષ્ણમા]

અવસર્પિણી કાળને છોડે આરો-ઉત્સર્પિણીકાળનો પહેલો આરો-એકાંત દુઃખ જ દુઃખના કાળ

દુસ્સમદુસ્સમાકાલ. પું [દુષ્ણમદુષ્ણમાકાલ]

ઉપર જુઓ

દુસ્સમસુસમા. સ્ત્રીં [દુષ્ણમસુષમા]

જુઓ 'દુસમસુસમા'

દુસ્સમસુસમાકાલ. પું [દુષ્ણમસુષમાકાલ]

જુઓ 'દુસમસુસમા'

દુસ્સમા. સ્ત્રી૦ [દુષ્ષમા]

અવસર્પિણી કાળનો પાંચમો અને ઉત્સર્પિણીકાળનો બીજો આરો જેમાં એકાંત દુઃખ જ હોય તે કાળ

દુસ્સમાકાલ. પુ૦ [દુષ્ષમાકાલ]

જુઓ ઉપર

દુસ્સમુલ્લિકટ્ટ. ન૦ [દુષ્ષમુલ્લિકટ્ટ]

દુઃખકાળે ઉત્કર્ષ પામેલ

દુસ્સયહા. સ્ત્રી૦ [દુશતયા]

બસો પ્રકારના (કુશીલ)

દુસ્સરનામ. ન૦ [દુઃસ્વરનામ]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના ઉદયે અવાજ કર્કશ-અપ્રિય બને

દુસ્સહ. પુ૦ [દુઃસહ]

દુઃખ કરીને સહ્ય

દુસ્સહદુઃખાવહવિસ. પુ૦ [દુઃસહદુઃખાવહવિષ]

દુઃસહ અને દુઃખકારક ઝેર સમાન (કામવાસના)

દુસ્સાહડ. ત્રિ૦ [દુઃસંહત]

દુઃખે કરીને સ્વપ્ન

દુસ્સિમિણ. ન૦ [દુઃસ્વપ્ન]

ખરાબ સ્વપ્ન

દુસ્સીલ. ત્રિ૦ [દુઃશીલ]

ખરાબ આચારવળો, ખરાબ સ્વભાવવાળો

દુસ્સીસ. પુ૦ [દુઃશીષ્ય]

દુષ્ટ શિષ્ય

દુસ્સુય. વિશે૦ [દુઃશ્રુત]

મિથ્યાશ્રુત

દુસ્સેજ્જા. સ્ત્રી૦ [દુઃશય્યા]

દુઃખદાયક અસતિ

દુહ. ન૦ [દુઃખ]

દુઃખ, પીડા

દુહ. ધા૦ [દુઃખય]

દુઃખ આપવું

દુહઓ. અ૦ [દ્વિધા]

દ્વિધા, બે ભાગ, બે વિચારણા

દુહઓ. અ૦ [દ્વિતસ]

બે તરફથી

દુહઓખહા. સ્ત્રી૦ [દ્વિતઃખહા]

બંને તરફથી, અંકુશાકારે

દુહઓચક્કવાલ. ન૦ [દ્વિતશ્ચક્રવાલ]

બંને તરફનો ચક્કાવો

દુહઓજળ્લોવડય. ન૦ [દ્વિતોયજ્જોપવીત]

બંને તરફની જળોઇ

દુહઓનંતઅ. ત્રિ૦ [દ્વિતોનન્તક]

લંબાઇ-પહોળાઇમાં અનંત

દુહઓપડાગા. સ્ત્રી૦ [દ્વિતઃપતાકા]

બંને તરફની ધજા

દુહઓપલિયંક. પુ૦ [દ્વિતઃપલ્યંક]

બંને તરફનો પલંગ-આસન વિશેષ

દુહઓપલ્લત્થિયા. સ્ત્રી૦ [દ્વિતઃપર્યસ્તિકા]

બંને તરફના આસન વિશેષ

દુહઓલોગ. પુ૦ [દ્વિતોલોક]

બંને તરફનો લોક

દુહઓવંકા. સ્ત્રી૦ [દ્વિતોવક્રા]

બંને તરફ વાંકું

દુહઓવત્ત. પુ૦ [દ્વિતઆવર્ત]

એક બેઇન્દ્રિય જીવ

દુહંદુહ. પુ૦ [દુઃખંદુઃખ]

અતિ દુઃખ, 'દુહ દુહ' શબ્દ કરવો

દુહકર. ત્રિ૦ [દુઃખકર]

દુઃખને કરનાર

દુહગણ. પુ૦ [દુઃખગણ]

દુઃખનો સમૂહ

દુહજીવિ. ત્રિ૦ [દુઃખજીવિ]

દુઃખે કરી જીવનાર

દુહટ્ટ. ત્રિ૦ [દુઃખાર્ત]

દુઃખથી પીડિત

દુહટ્ટ. ત્રિ૦ [દુઃખર્ષ્ટ]

દુષ્ટર, કઠિન

દુહટ્ટિય. ત્રિ૦ [દુઃખાર્તિત]

દુઃખ વડે પીડિત

દુહળ. પું [દુહળ]

મુદ્રર-વિશેષ

દુહળ. પું [દોહન]

દોહવું તે, દોહન કરવું તે

દુહતા. સ્ત્રીં [દુઃખતા]

દુઃખપણું

દુહતો. અં [દિતસ્]

બંને તરફથી, બે

દુહતોખહા. સ્ત્રીં [દિતઃખહા]

બંને તરફ અંકુશ આકારે રહેલ

દુહતોનિસહસંઠિય. નં [દિતોનિષધસંસ્થિત]

બંને તરફ નિષધ-સંસ્થિત

દુહતોલોગ. પું [દ્વયલોક]

બંને લોક

દુહતોવંકા. સ્ત્રીં [દિતોવંક્રા]

બંને તરફ વક્ર

દુહત્ત. પું [દુઃખાર્ત]

દુઃખથી પીડિત

દુહનામ. નં [દુઃખનામન્]

દુઃખ

દુહપ્પય. નં [દુઃખપ્રય]

દુઃખે કરીને

દુહફાસ. નં [દુઃખસ્પર્શ]

જેનો સ્પર્શ દુઃખદ છે તેવા (પુદ્ગલ)

દુહભાગ. પું [દુઃખભાગ]

દુઃખનો ભાગી

દુહય. વિશેં [દુર્ભગ]

જુઓ 'દુર્ભગ'

દુહયા. સ્ત્રીં [દુઃખતા]

દુઃખત્વ

દુહવિવાગ. પું [દુઃખવિપાક]

દુઃખ રૂપે પરિણમતા અશુભ કર્મ, દુઃખ વિપાક

દુહસેજ્જ. નં [દઃખશય્યા]

દુઃખદાયી વસતિ-જે ચાર ભેદે વર્ણવાય છે

દુહસેજ્જા. સ્ત્રીં [દઃખશય્યા]

જુઓ ઉપર

દુહા. સ્ત્રીં [દ્વિધા]

દ્વિધા, બે પ્રકાર

દુહાકય. નં [દ્વિધાકૃત]

બે ભાગ કરાયેલ

દુહાવહ. વિશેં [દુઃખાવહ]

દુઃખદાયક

દુહાવાસ. પું [દુઃખાવાસ]

દુઃખના નિવાસરૂપ

દુહિ. પું [દુઃખિન્]

દુઃખી

દુહિય. વિશેં [દુઃખિત]

દુઃખી, શોકગ્રસ્ત

દુહિયા. સ્ત્રીં [દુહિતા]

દીકરી

દુહિલ. ત્રિં [દ્વિહિલ]

દ્રોહ કરનાર

દૂ. ધાં [દ્વૃ]

વિહાર કરવો, ઉપતાપ કરવો

દૂઙ્. સ્ત્રીં [દ્વૃતિ]

જુઓ 'દૂઈ'

દૂઙ્જ્. કૃં [દ્વૃપ]

વિહાર કરતો, વિચરતો

દૂઙ્જ્જંત. કૃં [દ્વૃયમાણ]

વિહાર કરવો તે

દૂઙ્જ્જંતગ. વિં [દુર્યન્તક]

ભં મહાવીરના પિતાના એક મિત્ર. તે મોરાગ સંનિ-

વેશમાં રહેતા હતા. ભં મહાવીર તેના આશ્રમમાં રહેલા

દૂઙ્જ્જમાણ. કૃં [દ્વૃયમાણ]

વિહાર કરવો તે, વિચરતા

દૂઙ્જ્જિત્ત. કૃં [દ્વૃવિતુમ્]

વિચરવા માટે

દૂઙ્જ્જિત્તા. કૃં [દ્વૃત્વા]

વિહાર કરીને

દૂઙ્પલાસ. નં [દ્વૃતિપલાસ]

એક ઉદ્યાન	ખૂબ દૂર ગયેલ
દૂડપલાસય. પું [દૂતિપલાશક]	દૂરંગય. વિશેં [દૂરંગત]
એક ઉદ્યાન	ખૂબ દૂર ગયેલ
દૂઈ. સ્ત્રીં [દૂતી]	દૂરંગતિય. વિશેં [દૂરંગતિક]
જાસુસ સ્ત્રી	જુઓ 'દૂરંગઈય'
દૂઈ. સ્ત્રીં [દૂતી]	દૂરંદૂર. વિશેં [દૂરદૂર]
આહાર વિષયક સોળ દોષમાંનો એક દોષ	અતિ દૂર
દૂતિપલાસય. પું [દૂતિપલાશક]	દૂરગતિ. વિશેં [દૂરગતિ]
એક ઉદ્યાન	ઊંચી ગતિ,
દૂતિપિંડ. પું [દૂતિપિણ્ડ]	દૂરગતરાગ. વિશેં [દૂરતરક]
ગૃહસ્થને સંદેશો પહોંચાડી આહાર પ્રાપ્ત કરવા રૂપ એક ગૌચરી સંબંધિ દોષ	અતિ દૂર
દૂભગ. નં [દૂર્ભગ]	દૂરપ્પિય. ત્રિં [દેં]
જુઓ 'દુભગ'	દૂર દૂર ફેંકાવું
દૂભગનામ. નં [દુર્ભગનામન્]	દૂરમૂલં. વિશેં [દૂરમૂલમ્]
નામ કર્મની એક પ્રકૃતિ જેના ઉદયે દૌર્ભાગ્યપણું પમાય	અનાદિનું
દૂમક. ત્રિં [દાવક]	દૂરમોગાઢ. પું [દૂરમવગાઢ]
દુઃખ આપનાર	ઘણે નીચે સુધી અવગાહેલ
દૂમળ. નં [દવન]	દૂરસત્ત. વિશેં [દૂરસત્ત્વ]
દુઃખી કરવું તે	અલ્પસત્ત્વ
દૂમિય. ત્રિં [ધવલિત]	દૂરા. અં [દૂરાત્]
ધોળું કરેલ,	દૂરથી
દૂમિય. ત્રિં [દૂન]	દૂરાલક્ય. વિશેં [દૂરાલકિક]
દુઃખી કરવું તે	મોક્ષગામી
દૂય. પું [દૂત]	દૂરાહટ. નં [દૂરાહત]
સંદેશો પહોંચાડનાર	દૂરથી લાવેલ
દૂયગ. પું [દૂતક]	દૂરુજ્ઞિય. ત્રિં [દૂરુજ્ઞિત]
જુઓ ઉપર	દૂરથી તજેલ
દૂર. ત્રિં [દૂર]	દૂરુવત્ત. ત્રિં [દૂરુવત્ત્વ]
દૂર, આધે, છેડે, મોક્ષ	બેડોળરૂપ પણું
દૂરઓ. અં [દૂરતસ્]	દૂવળ. ત્રિં [દૂવળ]
દૂરથી	દૂર-ઉપસ્થિત
દૂરંગઈય. વિશેં [દૂરંગતિક]	દૂવળ. ત્રિં [દૂવળ]
સૌધર્માદિ વિમાનમાં જનાર, દૂર જનાર	જેનો ઉપનય અધરો છે તેવું દ્રષ્ટાંત
દૂરંગત. વિશેં [દૂરંગત]	દૂસ. નં [દૂષ્ય]
	વસ્ત્ર, ચાદર

દૂસ. ધા૦ [દૂષય્]

દૂષિત કરવું

દૂસંતર. ન૦ [દૂષ્યન્તર]

અન્ય વસ્ત્ર

દૂસગણિ. વિ૦ [દૂષ્યગણિન્]

આચાર્ય લોહિચ્ચ ના શિષ્ય

દૂસણ. ન૦ [દૂષણ]

કલંક

દૂસપટ્ટપરિપૂય. ત્રિ૦ [દૂષપટ્ટપરિપૂય]

વસ્ત્રના પટ્ટથી ગાળેલ

દૂસમદૂસમય. ત્રિ૦ [દૂષમદુષ્મજ]

અવસર્પિણી કાળના છઠ્ઠા આરામાં જન્મેલ

દૂસમદૂસમા. સ્ત્રી૦ [દૂષ્મદુષ્મમા]

જુઓ 'દુસ્સમદુસ્સમા'

દૂસમય. ત્રિ૦ [દૂષ્મજ]

અવસર્પિણી કાળના પાંચમાં આરામાં ઉત્પન્ન થયેલ

દુસમસુસમય. ત્રિ૦ [દુષ્મસુષ્મજ]

અવસર્પિણીકાળના ચોથા કે ઉત્સર્પિણી કાળના ત્રીજા આરામાં જન્મેલ

દૂસમસુસમા. સ્ત્રી૦ [દુષ્મસુષ્મમા]

જુઓ 'દુસ્સમદુસ્સમા'

દૂસમા. સ્ત્રી૦ [દૂષ્મમા] જુઓ 'દૂસ્સમા'

દૂસય. ન૦ [દૂષ્યક]

વસ્ત્ર

દૂસરનામ. ન૦ [દુઃસ્વરનામન્]

નામકર્મની એક પ્રકૃતિ-જેના વડે કર્કશ કે અપ્રીય અવાજ પ્રાપ્ત થાય તે

દૂસરયણ. ન૦ [દૂષ્યરત્ન]

શ્રેષ્ઠ વસ્ત્ર

દૂસહ. વિશે૦ [દુસ્સહ]

દુઃખે કરી સહન થાય તેવું

દૂસિં. સ્ત્રી૦ [દૂષ્ય]

તક, છાસ

દૂસિય. ત્રિ૦ [દૂષિત]

દૂષિત, દોષવાળું

દે. ધા૦ [દા]

આપવું

દેઅડ. પુ૦ [દે૦, દૃતકાર]

એક જાતનો શિલ્પી

દેડલ. ન૦ [દેવકુલ]

દેવકુલ, દેવમંદિર

દેડલિય. પુ૦ [દેવકુલિક]

મંદિરની સંભાળ રાખનાર પુજારી

દેંત. પુ૦ [દદત્]

આપતો

દેંતિત. પુ૦ [દદત્]

આપતો

દેજ્જ. કૃ૦ [દેય]

દેવા યોગ્ય

દેજ્જમાણ. કૃ૦ [દીયમાન]

આપવું તે

દેય. ત્રિ૦ [દેય]

દેવા યોગ્ય

દેયડ. પુ૦ [દે૦, દૃતિકાર]

એક જાતનો શિલ્પી

દેયમાણ. કૃ૦ [દદત્]

આપતો

દેયર. પુ૦ [દેવર]

દીયર, દેવર

દેવ. પુ૦ [દેવ]

દેવ, ભવનપતિ આદિ ચાર પ્રકારના દેવતા

દેવ. પુ૦ [દેવ]

એક સિદ્ધાચતન દ્વાર, એક વક્ષસ્કારપર્વત સ્વામી, રાજા, , દેવ, દેવદ્વારનો અધિપતિ, દેવનામક એક દ્વીપ-એમ સમુદ્ર, મેઘ, પ્રકાશ, દેવાધિદેવ, સાધુ,

દેવ. પુ૦ [દેવ]

પૂજ્ય 'ભગવદ્' સૂત્રનો એક ઉદ્દેશો

દેવ. પુ૦ [દેવ]

એ નામક એક દ્વીપ

દેવઅસણિઆડય. ન૦ [દુવાસંજ્યાયુષ્]

દેવ-અસંજીનું આયુષ્ય

દેવઈ. વિં [દેવકી]

વસુદેવ ની એક પત્ની, વાસુદેવ કણ્ઠ ની માતા, તેના છ પુત્રોને હરિભોગમેષી દેવે **મુલસા-૧** ને ત્યાં મૂકેલ દેવકી ના કહેવાથી કૃષ્ણ વાસુદેવે આરાધના કરી અને આઠમાં પુત્ર **ગજસુકુમાલ** નો જન્મ થયો. દેવકી અને વસુદેવ **બારાવઈ** નગરીનો દરવાજો પડતા મૃત્યુ પામ્યા. દેવકી આગામી ચોવીસીમાં ૧૧માં તીર્થંકર **મુનિસુવ્વય** થશે

દેવઝકલિયા. સ્ત્રીં [દેવોત્કલિકા]

દેવતાની સભા

દેવઝત્ત. વિશેં [દેવોત્ત]

દેવની ઉત્પન્ન થયેલ

દેવઝત્ત. વિં [દેવપુત્ર]

આગામી ચોવીસીમાં ઐરવતક્ષેત્રમાં થનારા સોળમાં તીર્થંકર

દેવઝલ. નં [દેવકુલ]

દેવકુલ, દેવમંદિર

દેવંધકાર. પું [દેવાન્ધકાર]

અંધકારનો સમૂહ,

દેવંધકાર. પું [દેવાન્ધકાર]

તમસ્કાયનું પર્યાય નામ

દેવંધગાર. પું [દેવાન્ધકાર]

જુઓ ઉપર

દેવકજ્જ. નં [દેવકાર્ય]

દેવતાને યોગ્ય કાર્ય

દેવકન્ના. સ્ત્રીં [દેવકન્યા]

દેવ-કન્યા

દેવકમ્મ. પું [દેવકર્મ]

દેવતાને યોગ્ય કર્મ, પૂર્વે સાથે રહેલ દેવે નક્કી કરેલ ક્રિયા

દેવકમ્મવિહિ. પું [દેવકર્મવિધિ]

દેવતાના કાર્યનો પ્રકાર, વિચારવા માત્રના કાર્ય-કારણરૂપ

દેવકહકહ. પું [દેવકહકહ]

દેવનો કોલાહલ

દેવકહકહગ. પું [દેવકહકહક]

જુઓ ઉપર

દેવકામ. પું [દેવકામ]

દેવાંગનાનો સ્પર્શ-આદિ વિષયાભિલાષ

દેવીકિલ્લિસ. પું [દેવકિલ્લિષ]

કિલ્લિષ જાતિના દેવ, દેવની એક જાતિ

દેવકિલ્લિસિય. પું [દેવકિલ્લિષિક]

જુઓ ઉપર

દેવકિલ્લિસિયત્ત. નં [દેવકિલ્લિષિકત્વ]

દેવમાં કિલ્લિસિકપણું

દેવકિલ્લિસિયત્તા. સ્ત્રીં [દેવકિલ્લિષિકતા]

જુઓ ઉપર

દેવકુમાર. પું [દેવકુમાર]

દેવ-કુમાર

દુવકુમારિયા. સ્ત્રીં [દેવકુમારિકા]

દેવકુમારિકા

દેવકુમારી. સ્ત્રીં [દેવકુમારી]

દેવકુમારી

દેવકુરા. સ્ત્રીં [દેવકુરુ]

મેરુ પર્વતની દક્ષિણ તરફનું એક યુગલિક ક્ષેત્ર

દેવકુરુ. પું [દેવકુરુ] જુઓ ઉપર

દેવકુરુગ. પું [દેવકુરુજ]

દેવકુરુ ક્ષેત્રમાં ઉત્પન્ન

દેવકુરુદહ. પું [દેવકુરુદ્રહ]

એક દ્રહ

દેવકુરુમહદુમ. પું [દેવકુરુમહાદુમ]

દેવકુરુમાં રહેલ મોટું વૃક્ષ

દેવકુરુમહદુમવાસિ. ત્રિં [દેવકુરુમહાદુમવાસિન્]

દેવકુરુ મહદુમ નામના આવાસમાં રહેનાર

દેવકુરુય. પું [દેવકુરુજ]

દેવકુરુ - ક્ષેત્રમાં ઉત્પન્ન

દેવકુલ. નં [દેવકુલ]

જુઓ 'દેવઝલ'

દેવકુલિક. સ્ત્રીં [દેવકુલિક]

દેવકુલિકા

દેવગ. પુઠ [દેવ]

દેવ

દેવગઙ. સ્ત્રીઠ [દેવગતિ]

દેવ-ગતિ, નામકર્મની એક પેટા-પ્રકૃતિ

દેવગઙય. પુઠ [દેવગતિક]

દેવતાની ગતિ-પ્રાપ્ત કરેલ

દેવગઈ. સ્ત્રીઠ [દેવગતિ]

જુઓ 'દેવગઈ'

દેવગણ. પુઠ [દેવગણ]

દેવોનો સમૂહ

દેવગણિયત્ત. નઠ [દેવગણિકત્વ]

દેવીરૂપે ગણિકાપણું

દેવગતિ. સ્ત્રીઠ [દેવગતિ]

જુઓ 'દેવગઈ'

દેવગતિનામ. નઠ [દેવગતિનામન્]

જુઓ 'દેવગઈ'

દેવગતિપરિણામ. પુઠ [દેવગતિપરિણામ]

દેવ-ગતિ સંબંધિ પરિણામ વિશેષ

દેવગતિય. પુઠ [દેવગતિક]

દેવતાની ગતિ સંબંધિ

દેવગામિ. ત્રિઠ [દેવગામિન્]

દેવલોકમાં જનાર

દેવગુત્ત-૧. વિઠ [દેવગુપ્ત]

સૂત્રના જિણોદ્ધારને બહુમાન્ય કરનાર એક વિદ્વાન
આચાર્ય

દેવગુત્ત-૨. વિઠ [દેવગુપ્ત]

એક બ્રાહ્મણ તાપસ

દેવચ્છંદગ. પુઠ [દેવચ્છંદક]

જિનેશ્વર ભગવંતનું આસનવિશેષ, દેવમૂર્તિ બિરાજમાન
કરવાની પીઠ

દેવચ્છંદય. પુઠ [દેવચ્છંદક]

જુઓ ઉપર

દેવજસ. વિઠ [દેવયશસ્]

ભદ્રિલપુરના ગાથાપતિ નાગ અને સુલસા નો પુત્ર. ભઠ
અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લઈ શત્રુજયે મોક્ષે ગયા

દેવજીવણિજ્ઞ. નઠ [દેવજીવનીય]

દેવીજીવન

દેવજુઙ. સ્ત્રીઠ [દેવજુતિ]

દેવની કાંતિ

દેવજુતિ. [દેવજુતિ]

દેવની કાંતિ

દેવજ્ઞુઙ. સ્ત્રીઠ [દેવજુતિ]

દેવની કાંતિ

દેવજ્ઞુતી. સ્ત્રીઠ [દેવજુતિ]

દેવની કાંતિ

દેવઢ્ઠાણ. નઠ [દેવસ્થાન]

દેવનું સ્થાન

દેવઢ્ઠિ. સ્ત્રીઠ [દેવઢ્ઠિ]

દેવની ઋદ્ધિ

દેવઢ્ઠિપત્ત. પુઠ [દેવઢ્ઠિપ્રાપ્ત]

દેવતાની ઋદ્ધિને પામેલ એવા

દેવત. નઠ [દૈવત]

દેવપણું

દેવતમસ. નઠ [દેવતમસ્]

દેવનો અંધકાર, તમસ્કાય

દેવતમિસ. નઠ [દેવતમિસ્]

જુઓ ઉપર

દેવતા. નઠ [દેવતા]

દેવતા, દેવ

દેવત્ત. નઠ [દેવત્વ]

દેવપણું

દેવતા. પુઠ [દેવતા]

દેવતા-દેવ

દેવદંસણ. નઠ [દેવદર્શન]

દેવનું દર્શન

દેવદત્તા-૧. વિઠ [દેવદત્તા]

ચંપાનગરીની એક ગણિકા, જિનદત્તપુત્ર અને સાગરપુત્ર
સાથે તેણે ભોગ સુખ ભોગવેલ. મોરનીના ઇંડાના
કથાનકમાં આ વાત આવે છે

દેવદત્તા-૨. વિઠ [દેવદત્તા]

ચંપાનગરીની એક ગણિકા. જેની સાથે લલિતા
ગોષ્ઠીમંડળીના પાંચ પુરુષોને કામભોગ ભોગવતા જોઈ
સુકુમાલિયા એ પાંચ પુરુષની પત્ની થવાનું નિદાન
કરેલ

દેવદત્તા-૩. વિં [દેવદત્તા]

રોહીતક નગરના ગાથાપતિ **દત્ત** અને **કળહસિરી** ની
પુત્રી જેના લગ્ન ત્યાંના રાજકુમાર **પૂસનંદિ** સાથે થયેલા,
તેણીએ તેની સાસુ **રાણી સિરિદેવી** ને મારી નાંખેલ, જેથી
પૂસનંદિ રાજાએ તેણીને મારી નાંખવા આજ્ઞા કરેલ.
પૂર્વભવમાં તે સુપ્રતિષ્ઠ નગરના **સિંહસેન** રાજાનો જીવ
હતો. જેણે તેની ૪૯૯ પત્ની અને તેઓની ૪૯૯ માતાને
મારી નાંખેલ

દેવદત્તા-૪. વિં [દેવદત્તા]

ઉજ્જૈનીની મુખ્ય ગણિકા, તેની માતા તેને ધનાઢ્ય
સાર્થવાહ **અયલ** ને પસંદ કરવાનું કહેતી હતી પણ તે
મૂલદેવ ને ચાહતી હતી. અંતે તેણીના લગ્ન **મૂલદેવ**
સાથે થયા

દેવદત્તા-૫. વિં [દેવદત્તા]

વીતીભય નગરના રાજા **ઉદાયન** ની પત્ની (રાણી)
પભાવતી ની એક કુબ્જાદાસી. રાણીના મૃત્યુ બાદ તેણીએ
ભં મહાવીરની જીવિત પ્રતિમાની ભક્તિ કરી. ગાંધારનો
કોઈ શ્રાવક તે પ્રતિમાજીની પૂજા કરવા આવેલ તેણે
દેવદત્તા ને ઇચ્છાપૂર્તિ ગુટીકા આપેલ, જેના પ્રભાવે તેણી
સુંદર બની ગઈ. રાજા **પજ્જોઝ** ની રાણી બની. તેનું
બીજું નામ **કળહગુલિયા** હતું

દેવદત્તા-૬. વિં [દેવદત્તા]

એક ગણિકા જેને ગમે તેવો ઉમદા અને ધનિક પુરુષ પણ
સ્વભાવથી પસંદ ન હતો. છતાં તે એક સાર્થવાહ પ્રત્યે
આકર્ષાયેલી

દેવદાર. નં [દેવદાર]

એક સિદ્ધાચતનનું દ્વાર

દેવદારુ. નં [દેવદારુ]

વૃક્ષ-વિશેષ

દેવદાલી. સ્ત્રીં [દેવદાલી]

એક બહુજીવવાળી વેલ

દેવદાલીપુષ્પ. પું [દેવદાલીપુષ્પ]

દેવદાલી- નામક વેલના ફૂલ

દેવદિન્ન. વિં [દેવદત્ત]

રાજગૃહના સાર્થવાહ 'ઘન-૧' અને **મદ્દા** નો પુત્ર, જેને
વિજય ચોરે લુંટીને મારી નાંખેલ, કથા જુઓ 'ઘન-૧'

દેવદીવ. પું [દેવદ્વીપ]

એ નામક એક દ્વીપ

દેવદીવગ. પું [દેવદ્વીપક]

દેવદ્વીપ સંબંધિ

દેવદુંદુભી. સ્ત્રીં [દેવદુંદુભિ]

એક વાદ્ય

દેવદુંદુહિ. સ્ત્રીં [દેવદુંદુભિ]

એક વાદ્ય

દેવદુહદુહગ. પું [દેવદુહદુહક]

દેવતાનો દુહદુહક એવો શબ્દ-વિશેષ

દેવદુર્ગઈ. સ્ત્રીં [દેવદુર્ગતિ]

અધમ દેવને આશ્રીને દેવની દુર્ગતિ થવી તે

દેવદૂસ. નં [દેવદૂષ્ય]

દિવ્ય વસ્ત્ર

દેવદૂસંતરિય. નં [દેવદૂષ્યાન્તરિત]

દિવ્ય વસ્ત્રને આંતરે

દેવદ્વાર. નં [દેવદ્વાર]

જુઓ 'દેવદાર'

દેવદ્વીવગ. પું [દેવદ્વીપક]

જુઓ 'દેવદીવ'

દેવનિકાય. પું [દેવનિકાય]

દેવોનો સમુદાય

દેવપજ્જલણ. નં [દેવપ્રવજ્જલન]

સ્તુતિ-પાઠક દેવ-વિશેષ

દેવપડિક્ષોભ. પું [દેવપ્રતિક્ષોભ]

દેવતાને ક્ષોભ પમાડનાર-તમસ્કાય

દેવપીરસા. સ્ત્રીં [દેવપીરષદ્]

દેવોની સભા

દેવપલિક્ષોભા. સ્ત્રીં [દેવપરિક્ષોભા]

જુઓ 'દેવ-પડિક્ષોભ'

દેવપ્રવેશનય. પુ૦ [દેવપ્રવેશનક]

દેવગતિમાં પ્રવેશ કરનાર જીવ

દેવપવ્વત. પુ૦ [દેવપર્વત]

એક પર્વત

દેવપવ્વય. પુ૦ [દેવપર્વત]

એક પર્વત

દેવપુરોહિત. પુ૦ [દેવપુરોહિત]

દેવોમાં પુરોહિત રૂપ-એક દેવ વિશેષ

દેવફલિહ. પુ૦ [દેવપરિઘ]

દેવને ભોગળ રૂપ-તમસ્કાય વિશેષ

દેવફલિહ. પુ૦ [દેવપરિઘ]

આઠ કૃષ્ણરાજીમાંની એક

દેવફલિહા. સ્ત્રી૦ [દેવપરિઘા]

જુઓ ઉપર

દેવભૂય. ત્રિ૦ [દેવભૂત]

દેવસ્વરૂપ

દેવભદ્ર. પુ૦ [દેવભદ્ર]

દેવદ્વીપના અધિપતિ

દેવભવ. પુ૦ [દેવભવ]

દેવનો ભવ

દેવભવત્થ. પુ૦ [દેવભવસ્થ]

દેવભવમાં રહેલ

દેવમઙ્. સ્ત્રી૦ [દેવમતિ]

દેવની બુદ્ધિ

દેવમહાભદ્ર. પુ૦ [દેવમહાભદ્ર]

દેવદ્વીપનો અધિપતિ

દેવમહાવર. પુ૦ [દેવમહાવર]

દેવ નામના સમુદ્રનો અધિપતિ દેવ

દેવય. પુ૦ [દેવતા]

દેવતા, દેવ

દેવય. ન૦ [દૈવત]

દેવ સંબંધિ, દેવસ્વરૂપ

દેવયભૂય. ન૦ [દૈવતભૂત]

દેવ સ્વરૂપ

દેવયા. સ્ત્રી૦ [દેવતા]

દેવતા

દેવર. પુ૦ [દેવર]

દીયર

દેવરઙ્. વિ૦ [દેવરતિ]

સાકેતનગરનો રાજા, પોતાની રાણીમાં અતિ આસક્ત હતો, પરીણામે નદીમાં ડૂબી મર્યો

દેવરણ્. ન૦ [દેવારણ્ય]

દેવતાનું અરણ્ય

દેવરમણ. ન૦ [દેવરમણ]

એક ઉદ્યાન

દેવરાય. પુ૦ [દેવરાજ]

દેવરાજા-ઇન્દ્ર

દેવરૂવ. ન૦ [દેવરૂપ]

દેવસમાન

દેવલાસુઅ. વિ૦ [દેવલાસુત]

ઉજ્જેનીનો એક રાજા. તેની પત્ની **અનુરતાલોચના** અને **અદ્ધસંકાસા** નામે પુત્રી હતી. **અનુમતિયા** તેની દાસી હતી. રાજાને માથામાં સફેદ વાળ દેખાતા તેણે તેના નોકર **સંગતઅ** સહિત સંસારનો ત્યાગ કર્યો

દેવલોગ. પુ૦ [દેવલોક]

દેવલોક, સ્વર્ગ, દેવોનું નિવાસ સ્થાન

દેવલોગપરિગ્રહ. પુ૦ [દેવલોકપરિગ્રહ]

દેવ દ્વારા ગ્રહણ કરેલ

દેવલોગભૂય. ત્રિ૦ [દેવલોકભૂત]

દેવલોકરૂપ

દેવલોય. પુ૦ [દેવલોક] જુઓ 'દેવલોગ'

દેવવર. પુ૦ [દેવવર]

દેવ સમુદ્રનો અધિપતિ દેવ

દેવવરવહુ. સ્ત્રી૦ [દેવવરવધૂ]

દેવતાની પદરાણી

દેવવાયગ. વિ૦ [દેવવાચક]

વાચક **દૂસગણિ** ના શિષ્ય **નંદીસુત્ર** ના કર્તા

દેવવિમાન. પુ૦ [દેવવિમાન]

દેવતાનું વિમાન

દેવવૂહ. પુ૦ [દેવવ્યૂહ]

દેવતાના સંગ્રામની રચનારૂપ તમસ્કાયનું એક નામ
દેવસંઘાય. પુઠ [દેવસંઘાય]
 દેવનો સમૂહ
દેવસંજ્ઞા. સ્ત્રીઠ [દેવસંજ્ઞા]
 દેવતાના પ્રતિબોધથી લીધેલ દીક્ષા
દેવસન્નિવાય. પુઠ [દેવસન્નિવાય]
 દેવ સમૂહનું મિલન
દેવસમનય. વિઠ [દેવશ્રમણક]
 અચલગ્રામનો એક ગાથાપતિ, સુરફય વગેરે સાથે દીક્ષા લીધી
દેવસમવાય. પુઠ [દેવસમવાય]
 દેવોનું ભેગા થવું તે
દેવસમિતિ. સ્ત્રીઠ [દેવસમિતિ]
 દેવોની સમિતિ
દેવસમુદય. પુઠ [દેવસમુદય]
 દેવ-સમુદય
દેવસમુદ્ગ. પુઠ [દેવસમુદ્ગ]
 એક સમુદ્ર
દેવસમ્મ-૧. વિઠ [દેવશર્મન]
 ઐરવત ક્ષેત્રના આ ચોવીસીના અગિયારમાં તીર્થકર, તેનું બીજું નામ **દેવસેન** પણ છે
દેવસમ્મ-૨. વિઠ [દેવશર્મન]
 એક બ્રાહ્મણ કે જે કટ્ઠ ની પત્ની વજ્જા સાથે પ્રેમમાં હતો
દેવસયણિજ્ઞ. નઠ [દેવશયનીય]
 દેવોની શય્યા
દેવસયસહસ્સીર. પુઠ [દેવશતસહસ્ત્રેશ્વર]
 એક લાખ દેવતાના સ્વામી
દેવસિનાત. વિશેઠ [દેવસ્નાત]
 દેવશ્રેષ્ઠ
દેવસિનાય. વિશેઠ [દેવસ્નાત]
 દેવશ્રેષ્ઠ
દેવસિય. ત્રિઠ [દૈવસિક]
 દિવસ સંબંધિ
દેવસિયપડિવકમણ. નઠ [દૈવસિકપ્રતિક્રમણ]

દિવસ સંબંધિ પ્રતિક્રમણ
દેવસેન-૧. વિઠ [દેવસેન]
 શ્રેણિકના જીવના ભાવિ તીર્થકરપણાનું એક નામ, જેનું બીજું નામ **મહાપત્ત** અને **વિમલવાહન** પણ છે
દેવસેન-૨. વિઠ [દેવસેન]
 ગોશાળાના આગામી ભવનું નામ. જે **મહાપત્ત** અને **વિમલવાહન** એવા બે નામે પણ પ્રસિદ્ધ છે
દેવસોવ્વ. નઠ [દેવસૌવ્ય]
 દેવતાનું સુખ
દેવસ્સુય. વિઠ [દેવશ્રુત]
 ભાવિ ચોવીસીમાં થનાર છઠ્ઠા તીર્થકર કે જે **કતિય** નો જીવ છે. તે **દેવત્ત** નામે પણ ઓળખાય છે
દેવાઅભિયોગ. પુઠ [આભિયોગ્ય દેવ]
 આભિયોગિક દેવો, દેવતાની એક જાત
દેવાય. નઠ [દેવાયુષ્ક]
 દેવતાનું આયુ
દેવાયત્તા. સ્ત્રીઠ [દેવાયુષ્કતા]
 દેવનું આયુષ્યપણું
દેવાતિદેવ. પુઠ [દેવાતિદેવ]
 દેવાધિદેવ-તીર્થકર ભગવાન
દેવાધિદેવ. પુઠ [દેવાધિદેવ]
 દેવાધિદેવ-દેવોના પાંચ ભેદમાંનો એક ભેદ
દેવાનંદા. વિઠ [દેવાનન્દા]
 માહણકુંડ ગ્રામના **ઋષભદત્ત** બ્રાહ્મણની પત્ની, ભઠ મહાવીર જેની કુક્ષીમાં પહેલા અવતરેલા તેણી શ્રમણો-પાસિકા બની, એક વખત ભઠ મહાવીરના વંદનાર્થે ગયા (વંદનગમનનું સુંદર વર્ણન છે)ધર્મ સાંભળી, દીક્ષા લઈ મોક્ષે ગયા.
દેવાનુપુવ્વિનામ. નઠ [દેવાનુપૂર્વિનામન]
 નામકર્મની એક પ્રકૃતિ જેના ઉદયથી જીવ સીધો જ દેવગતિમાં જાય
દેવાનુભાગ. પુઠ [દેવાનુભાગ]
 દેવનું સામર્થ્ય
દેવાનુભાય. પુઠ [દેવાનુભાગ]
 દેવનું સામર્થ્ય

દેવાનુભાવ. પુઠ [દેવાનુભાવ]

દેવનું સામર્થ્ય

દેવાસુર. પુઠ [દેવાસુર]

દેવ અને અસુર

દેવાસુરસંગામ. પુઠ [દેવાસુરસંગ્રામ]

દેવ અને અસુરનો સંગ્રામ-યુદ્ધ

દેવાહિદેવ. પુઠ [દેવાધિદેવ]

જુઓ 'દેવાતિદેવ'

દેવાહિય. પુઠ [દેવાધિય]

દેવતાનો અધિપતિ-ઇંદ્ર

દેવાહિવ. પુઠ [દેવાધિય]

જુઓ ઉપર

દેવાહિવહ. પુઠ [દેવાધિપતિ]

જુઓ ઉપર

દેવિંદ. પુઠ [દેવેન્દ્ર]

દેવોનો ઇન્દ્ર

દેવિંદચક્કવટ્તિ. નઠ [દેવેન્દ્રચક્રવર્તિત્વ]

દેવેન્દ્ર ચક્રવર્તીપણું

દેવિંદત્ત. નઠ [દેવેન્દ્રત્વ]

દેવેન્દ્રપણું

દેવિંદત્તા. સ્ત્રીઠ [દેવેન્દ્રતા]

દેવેન્દ્રપણું

દેવિંદત્થય. પુઠ [દેવેન્દ્રસ્તવ]

એ નામનું એક (પ્રકીર્ણક) આગમસૂત્ર

દેવિંદથય. પુઠ [દેવેન્દ્રસ્તવ] જુઓ ઉપર

દેવિંદોગાહ. પુઠ [દેવેન્દ્રાવગ્રહ]

ઇન્દ્રની આજ્ઞા કે અવગ્રહ અનુજ્ઞા

દેવિંદોવવાય. નઠ [દેવેન્દ્રોપપાત]

એ નામનું એક (કાલિક) આગમસૂત્ર

દેવિંદ્ધિ. સ્ત્રીઠ [દેવર્ધિ]

દેવની ઋદ્ધિ

દેવિત્ત. નઠ [દેવીત્વ]

દેવીપણું

દેવિલ. પુઠ [દેવિલ]

એક પ્રાચીનની ઋષિ

દેવિલ. વિઠ [દેવિલ]

એક અન્યતીર્થિ સાધુનું લઘુ દ્રષ્ટાંત

દેવિલાસત્ત. વિઠ [દેવિલાસત્ત]

જુઓ 'દેવલાસુય'

દેવી-૧. વિઠ [દેવી]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રના દશમાં ચક્રવર્તી **હરિસેન** ની પત્ની

દેવી-૨. વિઠ [દેવી]

અઢારમાં તીર્થકર ભઠ 'અર' કે જે સાતમાં ચક્રવર્તી પણ છે તેની માતા

દેવી. સ્ત્રીઠ [દેવી]

દેવી, દેવાંગના, રાજાની મુખ્ય રાણી

દેવુક્કલિયા. સ્ત્રીઠ [દેવોત્કલિકા]

દેવતાની સભા

દેવુજ્જોય. પુઠ [દેવોદ્યોત]

દેવતાનો પ્રકાશ

દેવુત્તરકુરુવંસપસૂય. ત્રિઠ [દેવોત્તરકુરુવંશપ્રસૂત]

દેવકુરુ કે ઉત્તરકુરુવંશમાં ઉત્પન્ન

દેવુદ્દેસય. પુઠ [દેવોદ્દેશક]

જીવાજીવાભિગમ સૂત્રનો એક ઉદ્દેશક

દેવેસર. પુઠ [દેવેશ્વર]

દેવોનો સ્વામી, ઇંદ્ર

દેવેસરવંદિય. પુઠ [દેવેશ્વરવન્દિત]

ઇન્દ્ર વડે વંદન કરાયેલ એવા (અરિહંત)

દેવોદ. પુઠ [દેવોદ]

એક સમુદ્ર

દેવોદગ. પુઠ [દેવોદક]

જુઓ ઉપર

દેસ. પુઠ [દેશ]

દેશ, જનપદ, એક માપ-વિશેષ પ્રદેશ, દેશવિરતિ ગુણ સ્થાનક, અંશ, સ્થૂળ

દેસંત. પુઠ [દેશાન્ત]

દેશનો અંત-છેડો

દેસંતર. નઠ [દેશાન્તર]

દેશાંતર, એક દેશથી બીજા દેશમાં જવું તે

દેસકહા. સ્ત્રી૦ [દેશકથા]

દેશના આચાર-વિચાર આદિની કથા કરવી તે

દેસકાલ. પુ૦ [દેશકાલ]

દેશ-કાળ, સ્થળ-સમય અનુસાર

દેસકાલણ. ત્રિ૦ [દેશકાલજ્ઞ]

દેશકાળને જાણનાર

દેસકાલણતા. સ્ત્રી૦ [દેશકાલજ્ઞતા]

દેશ-કાળને જાણવાપણું

દેસકાલણયા. સ્ત્રી૦ [દેશકાલજ્ઞતા]

જુઓ ઉપર

દેસગ. પુ૦ [દેશક]

ઉપદેશક, પ્રરૂપક

દેસગ. ન૦ [દેશાગ]

દેશનો અગ્રભાગ

દેસચ્ચાઇ. ત્રિ૦ [દેશત્યાગી]

દેશનો-જન્મભૂમિનો ત્યાગ કરનાર

દેસચ્છંદકહા. સ્ત્રી૦ [દેશચ્છંદકથા]

ગમ્યાગમ્ય વિભાગ સંબંધિ કથા

દેસજર્ઈ. પુ૦ [દેશયતિ]

શ્રાવક, દેશ વિરત

દેસણ. ન૦ [દેશન]

કથન, ઉપદેશ, પ્રરૂપણ

દેસદેસ. પુ૦ [દેશદેશ]

સો હાથ પ્રમાણ જમીન

દેશધમ્મ. પુ૦ [દેશધર્મદેસનય]

શ્રાવકધર્મ, દેશ-વિરતિ ધર્મ

દેસનય. પુ૦ [દેશનક]

પ્રરૂપક, કથન કર્તા

દેસનેવત્થકહા. સ્ત્રી૦ [દેશનેપથ્યકથા]

દેશના સ્ત્રી-પુરુષના વસ્ત્રાદિ સંબંધિ કથા

દેસપંત. ન૦ [દેશપ્રાન્ત]

દેશનો કોઈ હિસ્સો

દેસબંધ. પુ૦ [દેશબંધ]

એક દેશે બંધ થાય તે

દેસભાગ. પુ૦ [દેશભાગ]

દેશનો ભાગ-પ્રદેશ

દેસભાય. પુ૦ [દેશભાગ]

જુઓ ઉપર

દેસમાણ. ધા૦ [દિશત્]

દેખાડતો

દેસય. પુ૦ [દેશક]

દેશના આપનાર

દેસરાગ. ન૦ [દે૦]

કોઈ દેશ-વિશેષ પ્રસિદ્ધ વસ્ત્રની જાતિ

દેસવાસિ. પુ૦ [દેશવાસિન્]

દેશમાં રહેનાર,

દેસવાસિ. પુ૦ [દેશવાસિન્]

એક દેશમાં વસનાર મેઘ

દેસવિકલ્પકહા. સ્ત્રી૦ [દેશવિકલ્પકથા]

દેની પેદાશ સંબંધિ કથા કરવી તે

દેસવિરઙ. સ્ત્રી૦ [દેશવિરતિ]

અણુવ્રત સ્વીકાર, શ્રાવકપણું

દેસવિરય. પુ૦ [દેશવિરત]

શ્રાવક, અમુક અંશે પાપથી નિવૃત થયેલ

દેસવિરાહિય. ત્રિ૦ [દેશવિરાધક]

એક દેશ-વિરાધના કરનાર

દેસવિહિકહા. સ્ત્રી૦ [દેશવિધિકથા]

દેશની રીતભાત સંબંધિ કથા કરવી

દેસાધિવતિ. પુ૦ [દેશાધિપતિ]

દેશનો અધિપતિ-રાજા વગેરે

દેસારક્ષિય. પુ૦ [દેશારક્ષિત]

દેશનો અધિકારી

દેસારાહય. પુ૦ [દેશારાધક]

કંઈક અંશે આરાધના કરનાર, શ્રાવક

દેસાવકાસિય. ન૦ [દેશાવકાસિક]

દિશાઓ આદિની મર્યાદારૂપ શ્રાવકનું એક વ્રત

દેસાવગાસિય. ન૦ [દેશાવકાસિક]

જુઓ ઉપર

દેસાવગાસિય. ન૦ [દેશાવકાસિક]

જુઓ ઉપર

દેસાવયાસિય. ન૦ [દેશાવકાસિક]

જુઓ ઉપર

દેસિ. વિશે૦ [દેશિન્]

દેશમાં જન્મેલ

દેસિઅ. પુ૦ [દેશિક]

જુઓ 'દેસગ'

દેસિવક. પુ૦ [દેસિવક]

એક દેશ

દેસિતવ. ત્રિ૦ [દેશિતવત્]

દર્શાવેલ, નિરૂપેલ

દેસિય. પુ૦ [દેશિક]

ઉપદેશ કરનાર

દેસિય. ત્રિ૦ [દેશિત]

દેખાડેલ, ઉપદેશેલ, મોટા ક્ષેત્રમાં વિસ્તાર પામેલ,
પ્રતિપાદન કરેલ

દેસિય. ત્રિ૦ [દૈવસિક]

દિવસ સંબંધિ

દેસી. સ્ત્રી૦ [દેશી]

દેશમાં ઉત્પન્ન

દેસીભાસા. સ્ત્રી૦ [દેશાભાષા]

દેશની ભાષા

દેસૂણ. વિશે૦ [દેશોન]

કંઈક ઓછું

દેસૂણગ. વિશે૦ [દેશોનક]

કંઈક ઓછું

દેસેમાણ. કૃ૦ [દિશત્]

દેખાડતો

દેસોણ. વિશે૦ [દેશોન]

કંઈક ઓછું

દેસોહિ. પુ૦ [દેશાવધિ]

એક દેશે અવધિજ્ઞાન

દેહ. પુ૦ [દેહ]

શરીર, શરીરના ચિન્હ,

દેહ. પુ૦ [દેહ]

એક પિશાચનું નામ

દેહ. ધા૦ [દૃશ્]

જોવું, અવલોકન કરવું

દેહંત. કૃ૦ [પશ્યત્]

જોતો, અવલોકતો

દેહંતર. ન૦ [દેહાન્તર]

શરીરની એક અવસ્થા

દેહંબલિયા. સ્ત્રી૦ [દેહવલિકા]

ભિક્ષાવૃત

દેહદુઃખ. ન૦ [દેહદુઃખ]

શરીરની પીડા

દેહધારિ. પુ૦ [દેહધારિન્]

શરીરધારી

દેહપલોયણ. ન૦ [દેહપ્રલોકન]

અરીસાદિમાં શરીરને જોવું તે

દેહમાણ. કૃ૦ [પશ્યત્]

જોતો, અવલોકતો

દેહવાસ. પુ૦ [દેહવાસ]

શરીરમાં વસવું તે

દેહિ. પુ૦ [દેહિન્]

દેહધારી, આત્મા

દેહિય. કૃ૦ [દૃષ્ટ્વા]

જોઈને

દોડ. પુ૦ [દૈપુડ]

બે પડવાળો (સંથારો)

દોકિરિય. પુ૦ [દૈક્રિય]

એક સમયે એક જીવ બે ક્રિયા કરે તેવું માનનાર એક
નિહવ

દોઁડીકારુણં. કૃ૦ [દ્વિચ્છન્દકૃત્વા]

બે ખંડ-ટુકડા કરીને

દોગચ્ચ. ન૦ [દૌર્ગત્યહર]

દરિદ્રતા

દોગચ્ચહર. ત્રિ૦ [દૌર્ગત્યહર]

દુર્ગતિને હરનાર

દોગિદ્ધિદસા. સ્ત્રી૦ [દ્વિગુદ્ધિદશા]

એ નામક એક આગમસૂત્ર-અધ્યયન

દોગુંછિ. વિશેઁ [જુગુપ્સિન્]

જુગુપ્સા-ધુણ કર્તા

દોગુંદગ. પુઁ [દોગુંદક]

ઘણી કીડા કરનાર-એવા દેવતાની એક જાતિ

દોગગ્ઙ. સ્ત્રીઁ [દુર્ગતિ]

ખરાબ ગતિ, નરકાદિ ગતિ

દોગગ્ઙામિ. પુઁ [દુર્ગતિગામિન્]

દુર્ગતિમાં જનાર

દોગગ્ઙપંથદાયગ. ત્રિઁ [દુર્ગતિપંથદાયક]

દુર્ગતિનો માર્ગ દેનાર

દોગ્ગતિ. સ્ત્રીઁ [દુર્ગતિ]

જુઓ 'દોગ્ગઙ'

દોગ્ગતિગામિ. પુઁ [દુર્ગતિગામિન્]

દુર્ગતિમાં જનાર

દોચ્ચ. વિશેઁ [દૌત્ય]

દૂતપણું

દોચ્ચ. નઁ [દ્વિસ્]

બે વખત

દોચ્ચસમોસરણ. નઁ [દ્વિતીયમવસરણ]

બીજું સમવસરણ

દોજ્ઞ. વિશેઁ [દોહા]

દૂધ દેવું તે

દોણ. [દ્રોણ]

એક માપ, વિશેષ નામ

દોણ. વિઁ [દ્રોણ]

'દોવઈ' ના સ્વયંવરમાં તેને ઉપસ્થિત રહેવા નિમંત્રણ મળેલ

દોણપાગ. પુઁ [દ્રોણપાક]

દ્રોણ પ્રમાણ ધાન્યની બનેલ રસોઈ

દોણપાય. પુઁ [દ્રોણપાક]

જુઓ ઉપર

દોણમારી. સ્ત્રીઁ [દ્રોણમારી]

દ્રોણમાં થયેલ મરકી

દોણમુહ. નઁ [દ્રોણમુખ]

બંદર કાંઠો

દોણમુહપહ. પુઁ [દ્રોણમુખપથ]

બંદર કાંઠાનો માર્ગ, જળ-સ્થળ યુક્ત માર્ગ

દોણમુહમહ. પુઁ [દ્રોણમુખમહ]

બંદર કાંઠાનો મહોત્સવ

દોણમુહવહ. પુઁ [દ્રોણમુખવધ]

બંદરકાંઠા પાસે હિંસા

દોળી. સ્ત્રીઁ [દ્રોળી]

નૌકા, નાવ

દોળીય. પુઁ [દ્રોળિક]

એક માપ-વિશેષ

દોળં. નઁ [દોળં]

બંનેને

દોધાર. વિશેઁ [દ્વાધાર]

બે ધારવાળું

દોધારચ્છેયણ. નઁ [દ્વિધારચ્છદત]

બે ધારી તલવાર વડે છેદવું તે

દોફગુળી. સ્ત્રીઁ [દ્વિફાલુની]

બે ફાલુની પૂર્વા-ફાલુની, ઉત્તરાફાલુની નક્ષત્ર

દોબ્બલ. નઁ [દુર્બલ]

દુબળાપણું, કમજોરી

દોબ્બલિય. નઁ [દોર્બલ્ય]

દુબળાપણું

દોભગ્ગ. નઁ [દૌર્ભગ્ય]

દુર્ભાગ્ય

દોભાગકર. નઁ [દુર્ભાગકર]

બોંતેર કળમાંની દૌર્ભાગ્યકર નામની એક કળા

દોમનસિયા. સ્ત્રીઁ [દોર્મનસ્યિકા]

શોકગ્રસ્ત

દોમનસ્સ. નઁ [દોર્મનસ્સ]

વૈમનસ્ય, દ્વેષ

દોમાસ. પુઁ [દ્વિમાસ]

બે મહિના

દોમાસિય. ત્રિઁ [દ્વૈમાસિક]

બે માસ સંબંધિ, બે માસનું તપ-ઉપવાસ કરવા તે

દોમાસિયા. સ્ત્રીઁ [દ્વૈમાસિકી]

ભિક્ષુની બીજી પ્રતિમા-વિશેષ
દોર. પુઠ [દવરક]
 દોર, તાંતણો
દોરજ્જ. નઠ [દ્વિરાજ્ય]
 બે રાજ્ય
દોલા. સ્ત્રીઠ [દેઠ]
 ચાર ઇન્દ્રિયવાળો જીવ
દોવઈ. વિઠ [દ્રૌપદી]
 પંચાલના કંપિલપુરના રાજા દુવય અને રાણી ચુલણી
 ની પુત્રી પૂર્વભવોમાં નાગસિરિ પરંપરાએ સુકુમાલિયા
 રૂપે ઉત્પન્ન થઈને પછી દેવલોકે જઈ દોવઈ રૂપે જન્મી,
 તેણીએ સ્વયંવરમાં યુધિષ્ઠિર આદિ પાંચ પાંડવોને પતિ
 રૂપે પસંદ કરેલ, તેણીનું અપહરણ થયું, વાસુદેવ કળ્હ
 એ છોડાવી, છેલ્લે તેણે સુવ્રતા આર્યા પાસે દીક્ષા લીધી.
 બ્રહ્મલોકે દેવરૂપે ઉત્પન્ન થઈ
દોવારિય. પુઠ [દૌવારિક]
 દ્વારપાળ
દોવારિયભત્ત. નઠ [દૌવારિકભત્ત]
 દ્વારપાળ માટેનું ભોજન
દોસ. પુઠ [દોષ]
 દોષ, દૂષણ અવગુણ
દોસ. પુઠ [દ્વેષ]
 અપ્રીતિ, દ્વેષ
દોસઝરિયા. સ્ત્રીઠ [દોષપૂરિકા]
 અઢારલિપીમાંની એક લિપી-વિશેષ
દોસગઢ્ઢ. નઠ [દોષગર્ભ]
 દોષ ગર્ભિત
દોસણ્ણ. પુઠ [દોષજ્ઞ]
 દોષનો જાણકાર
દોસદંસિ. ત્રિઠ [દોષદર્શિન્]
 દોષ જોનાર
દોસદૂષણ. નઠ [દોષદૂષણ]
 પોતાના દોષની નિંદા કરવી
દોસદોસિલ્લકલિય. ત્રિઠ [દ્વેષદોસિલ્લકલિત]
 દ્વેષ-દોષથી યુક્ત

દોસનિઘાયણવિનય. પુઠ [દોષનિર્ઘાતન-વિનય]
 દોષનો નાશ કરવા રૂપ વિનય
દોસનિસ્સિયા. સ્ત્રીઠ [દોષનિશ્ચિતા]
 એક પ્રકારનો મૃષાવાદ
દોસપડિવત્તિ. સ્ત્રીઠ [દોષપ્રતિપત્તિ]
 દોષની પ્રાપ્તિ
દોસપૂરિયા. સ્ત્રીઠ [દોષપૂરિકા]
 અઢારલિપીમાંની એક લિપી-વિશેષ
દોસપ્પકામ. ત્રિઠ [દોષપ્રકામ]
 જેમાં ઘણાં દોષ હોય તે
દોસબંધ. પુઠ [દ્વેષબન્ધ]
 ક્રોધ અને માનરૂપ દ્વેષ વડે થતો કર્મબંધ
દોસબંધન. નઠ [દ્વેષબન્ધન]
 દ્વેષ રૂપ બંધન-કર્મબંધનું કારણ
દોસમઇય. વિશેઠ [દોસમય]
 દોષયુક્ત
દોસવજ્જિય. ત્રિઠ [દોષવર્જિત]
 દોષ રહિત
દોસવત્તિયા. સ્ત્રીઠ [દ્વેષપ્રત્યયા]
 દ્વેષથી કરાતી ક્રિયા
દોસવિપ્પમુવ્વક. ત્રિઠ [દોષવિપ્રમુક્ત]
 દોષથી મુક્ત થયેલ-મુકાયેલ
દોસવિસવલ્લરી. સ્ત્રીઠ [દોષવિષવલ્લી]
 દોષરૂપી ઝેરની વેલ
દોસાણ્ણ. નઠ [દોષન્ન]
 વાસી ખોરાક
દોસાયયણ. નઠ [દોષાયતન]
 દોષનું ધર
દોસિણ. વિશેઠ [દેઠ]
 ઠંડું, વાસી
દોસિણા. સ્ત્રીઠ [દેઠ, જ્યોત્સ્ના]
 જ્યોત્સ્ના, કાંતિ, ચંદ્રલેશ્યા
દોસિણાપક્ખ. પુઠ [દોસિણાપક્ષ]
 શુકલપક્ષ
દોસિણાભા. સ્ત્રીઠ [દેઠ, જ્યોત્સ્નાભા]

સૂર્ય-ચંદ્રની અગ્રમહિષી
દોસિણાલક્ષણ. ન૦ [દોસિણાલક્ષણ]
 જ્યોત્સ્નાલક્ષણ, ચંદ્રલેશ્યા-લક્ષણ
દોસિનાભા. વિ૦ [જ્યોત્સાનાભા]
 મથુરા નગરીના એક ગાથાપતિની પુત્રી, ભ૦ પાર્શ્વ પાસે
 દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ ચંદ્રની અગ્રમહિષી બની
દોસિય. ત્રિ૦ [દૌષ્ટિક]
 કાપડીયો
દોસિયસાલા. સ્ત્રી૦ [દૌષ્ટિકશાલા]
 કાપડ વેચવવાની જગ્યા
દોસીણ. ન૦ [દે૦પર્યુષિત]
 વાસી, ટાઢું, રાત્રે રાખી મુકેલ અન્ન
દોસ્સિય. ત્રિ૦ [દૌષ્ટિક]
 કાપડીયો
દોહ. પુ૦ [દ્રોહ]
 કપટ,
દોહ. પુ૦ [દ્રોહ]
 વૈરબુદ્ધિ રાખી અપકાર કરવો તે
દોહગ. ન૦ [દૌર્ભાગ્ય]
 દુર્ભાગ્ય
દોહન. ન૦ [દોહન]
 દૂધ દોહવાનું વાસણ
દોહલ. ન૦ [દોહલ]
 ગર્ભવતી સ્ત્રીને ગર્ભના પ્રભાવે થતી ઇચ્છા-વિશેષ
દોહારા. સ્ત્રી૦ [દ્વિધારા]
 બે ધારી તલવાર વડે છેદવું તે
દોહારાચ્છેયણ. ન૦ [દ્વિધારાચ્છેદન]
 બે ધારી તલવાર વડે છેદવું તે
દુહ. ધા૦ [આ+રુહ]
 સવાર થવું
દુહમાણ. કૃ૦ [આરોહત્]
 સવાર થતો
દુહિતા. કૃ૦ [આરુહ્યા]
 સવાર થઈને
દૂઢ. કૃ૦ [આરુઢ]

સવાર થયેલો
 [ધ]
ધંત. ત્રિ૦ [ધ્માત]
 અઙ્ગિ આદિથી તપાવેલ,
ધંત. ત્રિ૦ [ધ્માત]
 નિર્મલ કરેલ
ધંતધોય. ન૦ [ધ્માતધૌત]
 અઙ્ગિથી તપાવીને સાફ કરેલું
ધંતધોયરુપ્પપટ્ટ. ન૦ [ધ્માતધૌતરુપ્પપટ્ટ]
 અઙ્ગિથી તપાવી-સાફ કરેલ ચાંદીનો પટ્ટ
ધંતપુવ્વ. પુ૦ [ધ્માતપૂર્વ]
 પૂર્વે નિર્મલ કરેલ
ધંસ. ધા૦ [ધ્વંસય્]
 નાશ કરવો
ધંસિયા. કૃ૦ [ધ્વંસયિત્વા]
 નાશ કરીને
ધગધગ. વિશે૦ [દે૦]
 બળી રહેલા
ધગધગધગ. વિશે૦ [દે૦]
 ધગધગતા
ધગધગાઙ્ય. વિશે૦ [ધગધગાયિત]
 ધક ધક અવાજ કરતો, સળંગ બળતો એવો
ધટ્ટજ્જુન. વિ૦ [ધટ્ટાર્જુન]
 પાંચાલના કંપિલપુરના રાજા **દુવય** અને રાણી **ચુલની**
 ના પુત્ર અને **દોવઈ** ના ભાઈ. કથા જુઓ 'દોવઈ'
ધટ્ટારિય. પુ૦ [ધટ્ટાર્ય]
 નિર્લજ્જ શત્રુ
ધળટ્ટ. વિશે૦ [ધનાઢ્ય]
 ધન વડે સમૃદ્ધ
ધણિ. સ્ત્રી૦ [ધ્રાણિ]
 અસંતોષ, લોભી પ્રકૃતિ
ધાણિય. ત્રિ૦ [દે૦]
 મજબુત, કઠિન, દ્રઢ, ગાઢ
ઘણિયં. અ૦ [દે૦]
 અતિશય, ઘણું જ

ઘણિયબંધનબદ્ધ. ન૦ [ઘણિયબંધનબદ્ધ]

મજબુત બંધને બાંધેલ

ઘણિયબદ્ધ. પુ૦ [ઘણિયબદ્ધ]

મબજુત બાંધેલ

ધત્તરઢ. પુ૦ [ધત્તરઢ]

કાળા મુખ અને કાળા પગવાળો એક જાતનો હંસ

ધન. ન૦ [ધન]

ધન, દ્રવ્ય, લક્ષ્મી

ધન-૧. વિ૦ [ધન]

રાજગૃહીનો એક સાર્થવાહ તેને **મદ્દા** નામે પત્ની હતી.

દેવદિન્ન પુત્ર હતો. જેને **વિજય** ચોરે મારી નાંખેલ. **ધન** સાર્થવાહે દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ સ્વર્ગે ગયો

ધન-૨. વિ૦ [ધન]

રાજગૃહીનો એક સાર્થવાહ તેને **મદ્દા** નામે પત્ની હતી.

ધનપાલ, ધનદેવ, ધનગોવ અને **ધનરક્ષિય** નામે ચાર પુત્રો હતા. તેણે ચાર પુત્રવધૂઓની બુદ્ધિની પરીક્ષા કરવા ડાંગરના પાંચ દાણા આપેલા

ધન-૩. વિ૦ [ધન]

ચંપાનગરીનો એક સાર્થવાહ, તે ઘણાં લોકોને લઈને અહિચ્છત્રા નગરીએ વેપાર કરવા ગયેલો, પાછા આવીને દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ પામી સ્વર્ગે ગયો

ધન-૪. વિ૦ [ધન]

રાજગૃહીનો એક સાર્થવાહ, તેની પત્ની **મદ્દા** હતી. તેને પાંચ પુત્રો હતા **ધન, ધનપાલ, ધનદેવ, ધનગોવ** અને **ધનરક્ષિય**. **સુંસમા** નામે એક પુત્રી હતી. તેણે છેલ્લે દીક્ષા લીધી, મૃત્યુ બાદ સ્વર્ગે ગયો. 'ઘન્ન' પણ જોવું

ધન-૫. વિ૦ [ધન]

રાજગૃહીના સાર્થવાહ **ધન/ઘન્ન** ના પાંચ પુત્રોમાંનો પહેલો પુત્ર

ધન-૬. વિ૦ [ધન]

ક્ષિતપ્રતિષ્ઠિત નગરનો એક સાર્થવાહ, તેને **મદ્દા** નામે પત્ની હતી, **અચ્ચં-કારિયમટ્ટા** નામે પુત્રી હતી

ધન-૭. વિ૦ [ધન]

વઙ્ગજંઘ નું બીજું નામ, લોહાર્ગલ શહેરનો રાજા, તેની પત્ની (રાણી) નું નામ **સિરિમતી** હતું

ધન-૮. વિ૦ [ધન]

ક્ષિતિપ્રતિષ્ઠ નગરો સાર્થવાહ, ભ૦ **ઉસમ** નો પૂર્વભવનો જીવ, તેણે તેના સાર્થમાં સાધુઓને શુદ્ધ આહારદાન કરેલ

ધન-૯. વિ૦ [ધન]

ચંપાનગરીનો એક ધનાઢ્ય સાર્થવાહ

ધન-૧૦. વિ૦ [ધન]

શ્રાવસ્તી નગરીનો એક સાર્થવાહ તેને સવારમાં આશીર્વાદ આપવા આવનાર પ્રથમ પુરુષને તે હંમેશા બે સોનામહોર આપતો હતો

ધન-૧૧. વિ૦ [ધન]

પાડલિપુત્રનો એક ધનિક સાર્થવાહ, તેની પુત્રીએ આચાર્ય 'વઙ્ગ' સાથે લગ્ન કરવાની ઇચ્છા વ્યક્ત કરેલી

ધનંજય. પુ૦ [ધનજ્જય]

ઉત્તરાભાદ્રપદ નક્ષત્રનું ગોત્ર, નોમ-નવમનું એક નામ

ધનંજય-૧. વિ૦ [ધનજ્જય]

શૌરિય નગરનો સાર્થવાહ **સુમદ્દા** તેની પત્ની હતી. તેણે **સુરંદર** યક્ષ પાસે પ્રતિજ્ઞા કરેલ-જો તેને પુત્ર થશે તો ૧૦૦ પાડાનું બલિદાન આપશે પુત્ર થયો ત્યારે તે શ્રાવક બની ગયો હોવાથી લોટના બનાવેલા પાડા યક્ષને અર્પણ કર્યા

ધનંજય-૨. વિ૦ [ધનજ્જય]

મૂયા નગરીનો રાજા તે **પિયમિત** ચક્રવર્તીના પિતા હતા. **ધારિણી** તેની પત્ની હતી

ધનંતરિ. પુ૦ [ધન્વંતરિ]

ધન્વંતરી વૈદ્ય

ધનકર. ન૦ [ધનકર]

ધનમાં વૃદ્ધિ કરવી

ધનવચ્ચય. પુ૦ [ધનક્ષય]

ધનનો નાશ

ધનગિરિ. વિ૦ [ધનગિરિ]

તુંબવન સન્નિવેશનો એક સાર્થવાહ. તે આચાર્ય 'વઙ્ગ' ના પિતા અને **સુનંદા** ના પતિ હતા. તેણે **સિંહગિરિ** આચાર્ય પાસે દીક્ષા લીધી

ધનગુપ્ત. વિ૦ [ધનગુપ્ત]

આચાર્ય **મહાગિરિ** ના શિષ્ય અને નિહવ 'ગંગ' ના ગુરુ

ધનગોવ-૧. વિ૦ [ધનગોવ]

રાજગૃહીના 'ઘન-૨' સાર્થવાહના ચાર પુત્રોમાંનો ત્રીજો પુત્ર, તેની પત્નીનું નામ 'રક્ષિયા' હતું

ધનગોવ-૨. વિં [ધનગોવ]

રાજગૃહીના સાર્થવાહ ધન/ઘન્ન ના પાંચ પુત્રોમાંનો ચોથો પુત્ર

ધનદત્ત-૧. વિં [ધનદત્ત]

આ અવસર્પિણીમાં ભરતક્ષેત્રમાં થયેલ ત્રીજા વાસુદેવ 'સયંભૂ' નો પૂર્વ ભવનો જીવ. તેને ઘનમિત્ત કહે છે

ધનદત્ત-૨. વિં [ધનદત્ત] જુઓ 'ઘન-૪'

ધનદેવ-૧. વિં [ધનદેવ]

રાજગૃહીના 'ઘન-૨' સાર્થવાહના ચાર પુત્રોમાંનો બીજો પુત્ર, તેની પત્નીનું નામ ભોગવડયા હતું

ધનદેવ-૨. વિં [ધનદેવ]

રાજગૃહીના સાર્થવાહ ધન/ઘન્ન ના પાંચ પુત્રોમાંનો ત્રીજો પુત્ર

ધનદેવ-૩. વિં [ધનદેવ]

વર્ધમાનપુરનો એક સાર્થવાહ તેને પિયંગૂ નામે પત્ની હતી અંજૂ નામે પુત્રી હતી

ધનદેવ-૪. વિં [ધનદેવ]

એક સાર્થવાહ, જેને કુકડાના યુદ્ધનો શોભ હતો

ધનદેવ-૫. વિં [ધનદેવ]

ભૃગુ મહાવીરના છઠ્ઠા ગણધર મંડિય ના પિતા. તેની પત્નીનું નામ વિજયદેવા હતું

ધનદેવ-૬. વિં [ધનદેવ]

એક સાર્થવાહ જેણે વર્ધમાન સંનિવેશની વેગવતી નદીમાંથી શ્રેષ્ઠ બળદોની મદદ વડે ૫૦૦ ગાડાં પસાર કરેલા જે મૃત્યુ બાદ શૂલપાણી યક્ષ થયો

ધનદેવ-૭. વિં [ધનદેવ]

રાજા ઉગ્રસેન નો પુત્ર (કદાચ તે નભસેન પણ હોઈ શકે)

ધનધન્નપમાણાટિક્કમ. પું [ધનધાન્યપ્રમાણાતિક્રમ]

ધન-ધાન્યના પ્રમાણને ઉલ્લેખવું તે, શ્રાવકના પાંચમાં વ્રતનો એક અતિચાર

ધનધન્નપમાણાટિક્કમ. પું [ધનધાન્યપ્રમાણાતિક્રમ]

જુઓ ઉપર

ધનપતિ. વિં [ધનપતિ]

ઋષભપુર નગરનો રાજા, તેની પત્ની (રાણી)નું નામ સરસ્સઈ હતું. પુત્ર ભદ્રનંદી હતો

ધનપાલ-૧. વિં [ધનપાલ]

રાજગૃહના સાર્થવાહ 'ઘન-૨' ના ચાર પુત્રોમાંનો પહેલો પુત્ર. તેની પત્નીનું નામ ઉજ્જિયા હતું

ધનપાલ-૨. વિં [ધનપાલ]

રાજગૃહના સાર્થવાહ ધન/ઘન્ન ના પાંચ પુત્રોમાંનો બીજો પુત્ર

ધનપાલ-૩. વિં [ધનપાલ]

કૌસાંબીના રાજા, જેણે વેસમણભદ્ર સાધુને શુદ્ધ આહારદાન થકી મનુષ્યાયુ બાંધ્યું, પછી સુવાસવ કુમાર થયો

ધનપ્પભ. વિં [ધનપ્રભ]

જુઓ 'વેસમણપ્પભ'

ધનમિત્ત-૧. વિં [ધનમિત્ત]

ઉજ્જેનીનો એક સાર્થવાહ, તૃષ્ણા પરીષદ સહન કરતા સમાધિ મૃત્યુ પામ્યો

ધનમિત્ત-૨. વિં [ધનમિત્ત]

ચંપાનગરીનો એક સાર્થવાહ, ધનસિરિ તેની પત્ની હતી. સુજાત તેનો પુત્ર હતો

ધનમિત્ત-૩. વિં [ધનમિત્ત]

દંતપુરનો એક સાર્થવાહ, તેને ધનસિરી અને પઝમસિરી બે પત્નીઓ હતી

ધનમિત્ત-૪. વિં [ધનમિત્ત]

ભૃગુ મહાવીરના ચોથા ગણધર 'વિયત' ના પિતા

ધનય. પું [ધનદ]

વૈશ્રમણ, કુબેર ભંડારી

ધનરક્ષિય-૧. વિં [ધનરક્ષિત]

રાજગૃહીના સાર્થવાહ 'ઘન-૨' ના ચાર પુત્રોમાંનો ચોથો પુત્ર, તેની પત્ની રોહિણી હતી

ધનરક્ષિય-૨. વિં [ધનરક્ષિત]

રાજગૃહીના સાર્થવાહ ધન/ઘન્ન ના પાંચ પુત્રોમાંનો પાંચમો પુત્ર

ધનવડ. પું [ધનપતિ]

જુઓ 'ધનય'

ધનવડ-૧. વિં [ધનપતિ]
શતદ્વાર નગરનો રાજા

ધનવડ-૨. વિં [ધનપતિ]
કુબેર નું બીજું નામ, તેને વેસમણ પણ કહે છે

ધનવડ-૩. વિં [ધનપતિ]
કનકપુરના રાજા પિયચંદ ના પુત્ર વેસમણ અને પુત્રવધૂ સિરિદેવિ નો પુત્ર. ભં મહાવીર પાસે શ્રાવકના વ્રત ગ્રહણ કર્યા. પછી દીક્ષા લીધી.
પૂર્વભવમાં તે મણિપદા નગરીમાં મિત્ર નામનો રાજા હતો. જેણે સંભૂતિવિજય સાધુને શુદ્ધ આહારદાન કરી મનુષ્યાયુ બાંધેલ, પછી ધનવડ થયો

ધનવડ. વિં [ધનવતી]
ધન ની પત્ની રાઝમઈ નો પૂર્વભવ, જ્યારે અરિટ્ઠનેમિ 'ધન' હતા

ધનવંત. ત્રિં [ધનવત્]
ધનવાન, ધનિક

ધનવતિ. વિં [ધનપતિ]
જુઓ 'ધનવડ-૩'

ધનવસુ. વિં [ધનવસુ]
ઉજ્જેનીનો એક વેપારી તે કોઈ ધંધાકીય કામે ચંપાનગરી ગયેલ

ધનવહ. વિં [ધનવહ]
જુઓ 'ધનાવહ'

ધનસમ્મ. વિં [ધનશર્મન્]
ઉજ્જેનીના ધનમિત્ર નો પુત્ર, તેણે તેના પિતા સાથે સાધુપણ સ્વીકાર્યું, એક વખત માર્ગે ચાલતા તરસથી તેનું મૃત્યુ થયું

ધનસિરી-૧. વિં [ધનશ્રી]
ચંપાનગરીનો ગાથાપતિ ધનમિત્ર ની પત્ની, સુજાત ની માતા

ધનસિરી-૨. વિં [ધનશ્રી]
દંતપુરના સાર્થવાહ ધનમિત્ર ની બે પત્નીઓમાંની એક

ધનસિરી-૩. વિં [ધનશ્રી]

વસંતપુરના ધનાવહ અને જિયવતિ ની બહેન, તે બાળવિધવા હતી, તેના ભાઈઓને તેના ઉપર બેહદ લાગણી હતી. તે ત્રણેયે ધમ્મઘોસ આચાર્ય પાસે દીક્ષા લીધી. પછીનો જન્મ સવ્વંગસુંદરી નામે થયો

ધના. વિં [ધના]
વારાણસીના એક ગાથાપતિની પુત્રી, તેણીએ દીક્ષા લીધી. મૃત્યુ બાદ ધરણેન્દ્રના અગ્રમહિષી બન્યા

ધનાવહ-૧. વિં [ધનાવહ]
કૌસાંબીનો એક વેપારી તેની પત્નીનું નામ મૂલા હતું. તેણે ચંદના ને દાસી રૂપે ખરીદેલ

ધનાવહ-૨. વિં [ધનાવહ]
ઋષભપુરનો રાજા તેની પત્ની (રાણી) સરસ્સઈ હતી, ભદ્દનંદી તેનો પુત્ર હતો

ધનાવહ-૩. વિં [ધનાવહ]
રાજગૃહીનો વેપારી, તેની પત્ની ભદ્દા હતી, પુત્ર કતપુન્ન હતો

ધનાવહ-૪. વિં [ધનાવહ]
વસંતપુરનો એક વેપારી તેને જિયવતિ ભાઈ ધનસિરિ બહેન હતી

ધનિઠ્ઠા. સ્ત્રીં [ધનિષ્ઠા]
એ નામનું એક નક્ષત્ર

ધનિય. ત્રિં [ધનિક]
ધનવાન, ધનિક, માલિક, સ્વામી

ધનિલા. સ્ત્રીં [ધનિલા]
ધન્યા

ધનુ. નં [ધનુષ્]
ધનુષ, તીરકામઢું, ચાર હાથનું માપ,

ધનુ. નં [ધનુષ્]
પરમાધામીની એક જાતિ

ધનુ. વિં [ધનુષ્]
કંપિલપુરના રાજા બંભ નો મંત્રી અને વરધનુ નો પિતા

ધનુગહ. પું [ધનુર્ગહ]
ધનુર્વા-એક રોગ

ધનુદ્ધય. વિં [ધનુર્દય]

ભાવિ ચોવીસીના પહેલા તીર્થંકર ભં **મહાપત્તમ** પાસે
દીક્ષિત થનારા આઠ રાજાઓમાંના એક રાજા

ધનુદ્ધર. પું [ધનુર્ધર]

ધનુષ્યને ધારણ કરનાર

ધનુપટ્ટ. નં [ધનુષ્પટ્ટ]

ધનુષની કમાન, ધનુષપીઠ-આકારનું ક્ષેત્ર

ધનુપુહત્તિય. નં [ધનુઃપૃથક્તિવક]

બે થી નવ ધનુષ પ્રમાણ

ધનુષ્પટ્ટ. નં [ધનુષ્પટ્ટ]

જુઓ 'ધનુષ્પટ્ટ'

ધનુષ્પ્રમાણ. નં [ધનુષ્પ્રમાણ]

ધનુષ્ય-પ્રમાણ (કોઈ ક્ષેત્ર કે અવગાહના)

ધનુબલ. નં [ધનુર્બલ]

ધનુષ્યનું બળ

ધનુવર. નં [ધનુર્વર]

શ્રેષ્ઠ ધનુષ્ય

ધનુવેદ. પું [ધનુર્વેદ]

બાણ છોડવાની વિદ્યાનો ગ્રંથ

ધનુવેય. પું [ધનુર્વેદ]

જુઓ ઉપર

ધનુવ્યેય. પું [ધનુર્વેદ]

જુઓ ઉપર

ધનુહ. [ધનુષ]

ધનુષ્ય

ધન્ન. વિશેં [ધન્ય]

ધન્યવાદને લાયક, ભાગ્યશાળી એક વિશેષ નામ,
આદરણીય

ધન્ન. નં [ધાન્ય]

ધાન્ય-અનાજ

ધન્ન-૧. વિં [ધન્ય]

કાકંદી નગરીની **મદ્દા** સાર્થવાહિનીનો પુત્ર, બત્રીશ
સુંદર કન્યા સાથે લગ્ન થયેલા. ભં મહાવીરની
ધર્મદેશનાથી વૈરાગ્ય ઉત્પન્ન થયો, દીક્ષા લીધી. છઠ્ઠને
પારણે અભિગ્રહ-આંબેલનો નિરંતર તપ કર્યો. ગૌચરીની
સવિધિ ગવેષણા કરતા તેનું શરીર સૂકાઈ ગયું, ભગવંતે

તેને દુષ્કર તપસ્વી કહ્યા. છેલ્લે અનશન કરી સર્વાર્થસિદ્ધિ
વિમાને દેવતા થયા

ધન્ન-૨. વિં [ધન્ય]

વૈભારગિરિની ધગધગતી શીલા ઉપર **સાલિમદ્** ની
સાથે અનશન કરનાર એક સાધુ ભગવંત, તેઓ મૃત્યુ
બાદ અનુત્તર વિમાને ઉત્પન્ન થયા

ધન્ન-૩. વિં [ધન્ય]

જુઓ 'ધન-૪'

ધન્ન-૪. વિં [ધન્ય]

તેવીસમાં તીર્થંકર ભં પાર્શ્વ ના પ્રથમ ભિક્ષાદાતા

ધન્ન-૫. વિં [ધન્ય]

જુઓ 'ધન-૨'

ધન્ન-૬. વિં [ધન્ય]

વસંતપુરનો એક સાર્થવાહ

ધન્ન-૭. વિં [ધન્ય]

જુઓ 'ધન-૧'

ધન્નંતરિ-૧. વિં [ધન્વન્તરિ]

વિજયપુરના રાજા **કનગરહ** નો એક વૈદ્ય. જે આયુર્વેદ
સંબંધિ આઠ અંગોમાં નિષ્ણાંત હતો. માંસ મદિરાના અતિ
સેવનથી તેણે ઘણું પાપકર્મ ઉપાર્જન કરેલ. મરીને
પછીથી **ઝંબરદત્ત** નામે જન્મ્યો

ધન્નંતરિ-૨. વિં [ધન્વન્તરિ]

બારાવડે નો વૈદ્ય.

ધન્નંતરિ-૩. વિં [ધન્વન્તરિ]

આયુર્વેદના સ્થાપક એવા એક વૈદ્ય

ધન્ના. વિં [ધન્યા]

વારાણસીના શ્રાવક **સુરાદેવ** ની પત્ની, તેણીએ બાર વ્રત
ગ્રહણ કરેલા. ઉપસર્ગ થી ચલિત થયેલ **સુરાદેવ** ને પુનઃ
ધર્મમાં સ્થિર કરેલ. કથા જુઓ 'સુરાદેવ'

ધન્નિયા. વિં [ધન્નિકા]

ગોબ્બર ગામના એક વાણંદની નોકરાણી

ધમંત. ધાં [ધમત્]

ધમવું, ધમધમ કરવું

ધમણ. નં [ધમન]

વાયુ-પૂરણ, તપાસવું

ધમણિ. સ્ત્રીં [ધમણિ]

નાડી, નસ

ધમણિઅંતર. નં [ધમણિ-અંતર]

બે નાડી વચ્ચે

ધમણિસંતય. નં [ધમણિસંતય]

માંસ રહિત શરીરને લીધે નસોનું દેખાવું

ધમની. સ્ત્રીં [ધમની]

નાડી, નસ

ધમધર્મેત. કૃં [ધમધર્માયમાન]

ધમધમ એવો શબ્દ કરતો

ધમાવિયપુવ્વ. નં [ધમાપિતપૂર્વ]

પૂર્વે ધમેલ

ધમાસસાર. પું [ધમાસસાર]

ધામાસો

ધમ્મ. પું [ધર્મ]

ધર્મ, દુર્ગતિમાં પડતા અટકાવે તે, દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્રરૂપ, અધ્યયનના નામ-વિશેષરૂપ, અહિંસાદિ, વસ્તુનો સ્વભાવ, જીવનો પર્યાય, , શુભકર્મ, એક દેવવિમાન, ચારિત્ર-લક્ષણ, વિષયાભિલાષા, જિનાશારૂપ, પુન્ય

ધમ્મ. પું [ધર્મ]

ધર્માસ્તિકાય-અરૂપી દ્રવ્ય-વિશેષ, ગતિ આપનાર દ્રવ્ય

ધમ્મ. વિશેં [ધર્મ્ય]

ધર્મસંગત

ધમ્મ. વિં [ધર્મ]

ભરતક્ષેત્રની આ ચોવીસીના પંદરમાં તીર્થંકર, રયણપુર ના રાજા **ઘાનુ** અને રાણી **સુવ્વયા** ના પુત્ર. તેના દેહનો વર્ણ સુવર્ણ હતો. ૧૦૦૦ પુરુષો સહિત દીક્ષા લીધી, તેમને ૪૮ ગણ અને ૪૮ ગણધર હતા. દશ લાખ વર્ષનું આયુ ભોગવી મોક્ષે ગયા

ધમ્મ-અનુઓગ. પું [ધર્માનુઓગ]

એક અનુઓગ

ધમ્મઓ. અં [ધર્મત્સ]

ધર્મથી

ધમ્મંત. કૃં [ધર્માયમાન]

ધમવું તે

ધમ્મંતરાય. ત્રિં [ધર્માન્તરાય]

ધર્મમાં અંતરાયભૂત કર્મ પ્રકૃતિ

ધમ્મંતરાય. પું [ધર્માન્તરાય]

ધર્મમાં વિઘ્ન

ધમ્મંતેવાસિ. પું [ધર્મમન્તેવાસિન્]

શિષ્ય

ધમ્મકંચિય. વિશેં [ધર્મકાંચિકિત]

ધર્મ ઇચ્છુક

ધમ્મકહ. નં [ધર્મકથા]

ધર્મ સંબંધિ વાતો

ધમ્મકહા. સ્ત્રીં [ધર્મકથા] જુઓ ઉપર

ધમ્મકહિ. પું [ધર્મકથિન્]

ધર્મ કહેનાર

ધમ્મકહી. પું [ધર્મકથિન્]

ધર્મ કહેનાર

ધમ્મકામય. વિશેં [ધર્મકામક]

ધર્મ ઇચ્છુક

ધમ્મકામિ. વિશેં [ધર્મકામિન્]

ધર્મ ઇચ્છુક

ધમ્મવ્વહા. પું [ધર્માવ્વહાયિન્]

ધર્મને કહેનાર-પ્રરૂપનાર

ધમ્મગણિ. વિં [ધર્મગણિન્]

એક આચાર્ય, જેણે સાધુ, સાધ્વી સંબંધિ વ્રત નિયમોના પુનરુદ્ધારનું કાર્ય કર્યું

ધમ્મઘોસ-૧. વિં [ધર્મઘોષ]

ભં **વિમલ** ના પ્રશિષ્ય, તેમણે **મહાબલ** કુમારને પ્રતિ-બોધ કરી દીક્ષા આપેલ. કથા જુઓ 'મહાબલ-૧'

ધમ્મઘોસ-૨. વિં [ધર્મઘોષ]

એક સ્થવિર સાધુ, જેણે રાજગૃહીમાં ઉપદેશ આપ્યો ત્યારે 'ધન-૧' સાર્થવાહ વૈરાગ્ય પામી દીક્ષિત થયો

ધમ્મઘોસ-૩. વિં [ધર્મઘોષ]

એક સ્થવિર, જેને ૫૦૦ શિષ્યો હતા. જ્યારે ભં મલ્લિનો જીવ પૂર્વભવમાં **મહાબલ** કુમાર રૂપે હતો ત્યારે આ

ધમ્મઘોસ સ્થવિર પાસે છ મિત્રો સાથે દીક્ષા લીધેલ.
કથા જુઓ 'મલ્લિ'

ધમ્મઘોસ-૪. વિં [ધર્મઘોષ]
પરિવારયુક્ત એક સ્થવિર સાધુ જેને **ધમ્મરુઙ્ગ** નામક શિષ્ય હતા

ધમ્મઘોસ-૫. વિં [ધર્મઘોષ]
હસ્તિનાપુર પધારેલા એક સ્થવિર ભગવંત, જેને **સુદત્ત** નામના શિષ્ય હતા

ધમ્મઘોસ-૬. વિં [ધર્મઘોષ]
મહાઘોષ નગરનો એક ગાથાપતિ, જેણે **ધમ્મસીહ** સાધુને શુદ્ધ આહારદાન થકી મનુષ્યાયુ ઉપાર્જન કર્યું પછી તે 'ભદ્દનંદિ-૨' થયો

ધમ્મઘોસ-૭. વિં [ધર્મઘોષ]
આચાર્ય **ધમ્મવસુ** ના એક શિષ્ય, જે **ધમ્મવગ્ગુ** પણ કહેવાય છે. તેને **ધમ્મજસ** સાથે ચોમાસુ મોકલ્યા, માસક્ષમણ તપ કર્યો. ગંગા નદી પાર કરતી વખતે ઘણી જ તરસ છતાં પાણી ન પીધું

ધમ્મઘોસ-૮. વિં [ધર્મઘોષ]
ચંપાના રાજા **મિત્તપ્પભ** નો મંત્રી **ધનમિત્ત** ના દેખાવડા પુત્ર **સુજાત** ને મારી નાંખવા તેણે યોજના બનાવેલ. પછીથી તેણે દીક્ષા લીધી. તેણે વારત્તપુરના મંત્રી **વારત્ત** ને દીક્ષા આપેલી

ધમ્મઘોસ-૯. વિં [ધર્મઘોષ]
સાર્થવાહ **ધનવસુ** સાથે ઉજ્જેનીથી ચંપાનગરી જતાં સાથે વિહાર કરનાર એક સાધુ લુંટારાને કારણે આખો સાર્થ વિખેરાઈ ગયો, સાધુ ભગવંત કેટલાક લોકો સાથે જંગલમાં ગયા, ત્યાં તેને ભિક્ષા ન મળી, તેથી તેણે સંલેખના સ્વીકારી, મોક્ષે ગયા

ધમ્મઘોસ-૧૦. વિં [ધર્મઘોષ]
એક આચાર્ય, રાજા '**જિયસત્તુ-૪૦**' તેના શ્રાવક હતા

ધમ્મઘોસ-૧૧. વિં [ધર્મઘોષ]
મથુરાના વેપારીને સાધુતાના પાઠ શીખવનાર એક આચાર્ય

ધમ્મઘોસ-૧૨. વિં [ધર્મઘોષ]
ધનસિરી ને દીક્ષા આપનાર એક આચાર્ય

ધમ્મઘોસ-૧૩. વિં [ધર્મઘોષ]
ચંપાનગરીના રાજા **જિયસત્તુ** ના પુત્ર **સુમનભદ્દ** જેના શિષ્ય બન્યા તેવા એક આચાર્ય

ધમ્મચક્ક. નં [ધર્મચક્ર]
ધર્મચક્ર-દ્રષ્ટાંત

ધમ્મચરણ. નં [ધર્મચરણ]
ધર્મ-આચરણ

ધમ્મચિંતગ. પું [ધર્મચિન્તક]
ધર્મચિંતક

ધમ્મચિંતય. પું [ધર્મચિન્તક]
ધર્મચિંતક

ધમ્મચિંતા. સ્ત્રીં [ધર્મચિન્તા]
ધર્મવિચારણા

ધમ્મજસ-૧. વિં [ધર્મયશસ્]
આચાર્ય **ધમ્મવસુ** ના શિષ્યને **ધમ્મવગ્ગુ** પણ કહે છે. વચ્છગ પર્વતે સંલેખના કરી, **મણિપ્પભ** અને **અવંતિસેન** દ્વારા તેની ભક્તિ કરાઈ હતી

ધમ્મજસ-૨. વિં [ધર્મયશસ્]
ભં મહાવીરના એક શિષ્ય

ધમ્મજાગરિયા. સ્ત્રીં [ધર્મજાગરિકા]
ધર્મધ્યાનપૂર્વક જાગરણ કરવું તે

ધર્મજાણ. નં [ધર્મયાન]
ધર્મરૂપી વહાણ

ધમ્મજીવિ. પું [ધર્મજીવિન્]
સંતમમયજીવન ગાળનાર

ધમ્મજ્ઞિય. વિશેં [ધર્મર્જિતમ્]
ક્ષાન્ત્યાદિ રૂપ ધર્મ વડે પ્રાપ્ત કરેલ

ધમ્મજ્ઞય. પું [ધર્મધ્વજ]
ધર્મરૂપી ધ્વજ

ધમ્મજ્ઞય. વિં [ધર્મધ્વજ]
આગામી ચોવીસીમાં ચૈરવત ક્ષેત્રમાં થનાર પાંચમાં તીર્થંકર

ધમ્મજ્ઞાણ. નં [ધર્મધ્યાન]
ધર્મરૂપ ધ્યાન

ધમ્મજ્ઞાણરય. વિશેં [ધર્મધ્યાનરત]
ધર્મધ્યાનરત

ધર્મના ધ્યાન-વિચારણામાં રત-તત્પર	ધમ્મનિહિયનિયચિત્ત. વિશેષ [ધર્મનિહિતનિજચિત્ત]
ધમ્મઙ્ગાણ. નં [ધર્મધ્યાન]	ધર્મમાં સ્થાપેલ ચિત્તવાળો
ધર્મરૂપ ધ્યાન	ધમ્મપડિમા. સ્ત્રીં [ધર્મપ્રતિમા]
ધમ્મઠ્ઠકહા. સ્ત્રીં [ધર્મર્થકથા]	ધર્મ-પ્રતિજ્ઞા
ધર્મ અને અર્થ સંબંધિ કથા	ધમ્મપન્નત્તિ. સ્ત્રીં [ધર્મપ્રજ્ઞપ્તિ]
ધમ્મઠ્ઠિ. પું [ધર્મર્થિન]	ધર્મ-પ્રરૂપણ
ધર્મનો અર્થ	ધમ્મપન્નવણા. સ્ત્રીં [ધર્મપ્રજ્ઞાપના]
ધમ્મણ્ણગ. વિં [ધર્મવજ્ઞ]	ધર્મકથન
કોઈ એક આચાર્યના અતિ વિનીત શિષ્યોમાંના એક	ધમ્મપય. નં [ધર્મપદ]
ધમ્મતિત્થ. પું [ધર્મતીર્થ]	ધર્મનું પદ-સ્થાન
ધર્મરૂપ તીર્થ	ધમ્મપલજ્જણ. વિશેષ [ધર્મપ્રરજ્જન]
ધમ્મતિત્થંકર. પું [ધર્મતીર્થંકર]	ધર્મમાં આસક્ત-રત
ધર્મરૂપી તીર્થના કરનાર	ધમ્મપલોહ. પું [ધર્મપ્રલોકિન]
ધમ્મતિત્થયર. પું [ધર્મતીર્થયર] જુઓ ઉપર	ધર્મમાર્ગ ગવેષક, મોક્ષઉપાય પ્રતિ અગ્રેસર
ધમ્મત્થ. ત્રિં [ધર્મર્થ]	ધમ્મપિય. ત્રિં [ધર્મપ્રિય]
ધર્મ-અર્થ પુરુષાર્થ	જેને ધર્મ પ્રિય છે તે
ધમ્મત્થકામ. પું [ધર્મર્થકામ]	ધમ્મપિવાસિય. વિશેષ [ધર્મપિપાસિત]
ધર્મ-અર્થ-કામ એ ત્રણ પુરુષાર્થ, એક અધ્યયન	ધર્મપિપાસુ
ધમ્મત્થિકાય. પું [ધર્મમાસ્તિકાય]	ધમ્મપુરિસ. પું [ધર્મપુરુષ]
એક લોકવ્યાપી દ્રવ્ય જે ગતિમાં સહાયક છે	ધર્મપ્રધાન પુરુષ
ધમ્મદ. પું [ધર્મદ]	ધમ્મપ્પલોહ. પું [ધર્મપ્રલોકિન]
ધર્મદેશક	ધર્મમાર્ગ ગવેષક, મોક્ષઉપાય પ્રતિ અગ્રેસર
ધમ્મદય. પું [ધર્મદય]	ધમ્મમય. ત્રિં [ધર્મમય]
ધર્મને દેનાર,	ધર્મયુક્ત, ધર્મપ્રધાન
તીર્થંકરનું એક વિશેષણ	ધમ્મમાણ. કૃં [ધ્યાનમાન]
ધમ્મદાર. નં [ધર્મદાર]	ધર્મતો, કુંકતો
ધર્મનો ઉપયોગ	ધમ્મમિત્ત. પું [ધર્મમિત્ર]
ધમ્મદેવ. પું [ધર્મદેવ]	ધર્મ-મિત્ર,
ધર્મ-દેવ	ધમ્મમિત્ત. વિં [ધર્મમિત્ર]
ધમ્મદેસય. પું [ધર્મદેશક]	છઠ્ઠા તીર્થંકર પઠમપ્પમ્મ ના પૂર્વભવનો જીવ
ધર્મ કહેનાર	ધમ્મય. પું [ધર્મક]
ધમ્મધુરા. સ્ત્રીં [ધર્મધુરા]	ચાર અંગુલનો હસ્તવ્રણ
ધર્મરૂપી ધોસરી	ધમ્મરયણ. નં [ધર્મરત્ન]
ધમ્મનાયગ. પું [ધર્મનાયક]	ધર્મરૂપી રત્ન
ધર્મના નાયક, તીર્થંકરનું એક વિશેષણ	ધમ્મરુહ. સ્ત્રીં [ધર્મરુચિ]

ધર્મની રૂચિ	ધર્મનો લાભ-થાઓ
ધમ્મરુદ્ધ-૧. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મલાભપ્પલ. નં [ધર્મલાભફલ]
ધર્મઘોષ સ્થવિરના શિષ્ય ચંપાનગરીમાં માસક્ષમણને પારણે વહોરવા નીકળેલા નાગસિરી બ્રાહ્મણીએ કડવા તુંબડાનું શાક વહોરાવ્યું. ગુરુના આદેશથી પરઠવવા ગયા. તે શાકના તેલનું એક બિંદુ પડતા કીડીઓને મરણ પામેલી જાણી, વિધિપૂર્વક બધું જ શાક વાપરી જતા સમાધિમરણ પામ્યા. સર્વાર્થસિદ્ધે દેવ થયા.	ધર્મ-આચરણનું ફળ
ધમ્મરુદ્ધ-૨. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મલેસા. સ્ત્રીં [ધર્મલેશ્યા]
એક ઉગ્ર તપસ્વી સાધુ, જેને શતદ્વાર નગરે વિમલવાહન રાજાએ પારણે શુદ્ધ આહાર કરી મનુષ્યાયુ બાંધેલ	ધર્મમાં રત મનોપરિણામ
ધમ્મરુદ્ધ-૩. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મવ. વિશેં [ધર્મવત્]
વારાણસીનો રાજા, તેણે ઉદિઓદઅ રાજાની પત્ની સિરિકંતા ને મેળવવા યુદ્ધ કરેલ	ધાર્મિક, ધર્મવાળો
ધમ્મરુદ્ધ-૪. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મવગ્ગુ. વિં [ધર્મવલ્ગુ]
મુનિ આસાઢાભૂઙ ના આચાર્ય (ધર્મગુરુ)	જુઓ 'ધમ્મવસુ' બંને એકબીજાના પર્યાય નામો છે
ધમ્મરુદ્ધ-૫. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મવર. વિશેં [ધર્મવર]
નંદ નાવિકે ઉપસર્ગ કરતા તેને બાળી નાખનાર એવા એક સાધુ	શ્રેષ્ઠ ધર્મ
ધમ્મરુદ્ધ-૬. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મવરચક્કવટ્ટિ. વિશેં [ધર્મવરચક્રવર્તિન્]
વસંતપુરના રાજા જિયસત્તુ અને રાણી ધારિણી નો પુત્ર, તેણે પિતા સાથે દીક્ષા લીધી. તે પત્તેયબુદ્ધ થયા	ધર્મમાં શ્રેષ્ઠ ચક્રવર્તિ સમાન, તીર્થંકર
ધમ્મરુદ્ધ-૭. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટિ. પું [ધર્મવરચાતુરત્નચક્રવર્તિન્]
એક સાધુ, જંગલમાંથી વિહાર કરતા જતા હતા. તેને ઉપવાસને પારણે એક દેવે ભિક્ષા માટે નિમંત્રણ કર્યું તે તેણે સ્વીકારેલ ન હતું	ચાર ગતિરૂપ અંત જેને છે તેવા સંસારને જીતનાર, તીર્થંકર
ધમ્મરુદ્ધ-૮. પું [ધર્મરુદ્ધ]	ધમ્મવસુ. વિં [ધર્મવસુ]
ધર્મવૃક્ષ	એક આચાર્ય, જેને ધમ્મઘોસ અને ધમ્મજસ નામે બે શિષ્યો હતા
ધમ્મરુચિ-૧. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મવિઝ. વિશેં [ધર્મવિત્]
જુઓ 'ધમ્મરુદ્ધ-૨'	ધર્મને જાણનાર
ધમ્મરુચિ-૨. વિં [ધર્મરુચિ]	ધમ્મવિનય. નં [ધર્મવિનય]
જુઓ 'ધમ્મરુદ્ધ-૫'	ધર્મનું પાલન
ધમ્મલબ્ધ. પું [ધર્મલબ્ધ]	ધમ્મવિનિચ્છય. નં [ધર્મવિનિચ્ચય]
ધર્મની પ્રાપ્તિ	ધર્મનો નિશ્ચય-નિર્ણય
ધમ્મલાભ. પું [ધર્મલાભ]	ધમ્મવિદુ. વિશેં [ધર્મવિત્]
	ધર્મ જાણનાર
	ધમ્મવિરુદ્ધ. વિશેં [ધર્મવિરુદ્ધ]
	અધર્મરૂપ, ધર્મદ્વેષી
	ધમ્મવીરિય. પું [ધર્મવીર્ય]
	ધર્મમાં પુરુષાર્થ
	ધમ્મવીરિય. વિં [ધર્મવીર્ય]
	એક ઉગ્ર તપસ્વી સાધુ, જેને તિગિંછી નગરીમાં જિયસત્તુ રાજાએ શુદ્ધ આહારદાન કરેલ

ધમ્મવિસય. પુઠ્ઠ [ધર્મવિષય]

ધર્મનો વિષય

ધમ્મસંજ્ઞા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ધર્મસંજ્ઞા]

ધર્મની સંજ્ઞા

ધમ્મસદ્ધા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ધર્મશ્રદ્ધા]

ધર્મની શ્રદ્ધા

ધમ્મસમુદાયાર. પુઠ્ઠ [ધર્મસમુદાચાર]

ધર્મનું સમીચીન આચરણ

ધમ્મસરીર. નઠ્ઠ [ધર્મશરીર]

ધર્મપરિણત શરીર

ધમ્મસરણ. નઠ્ઠ [ધર્મશરણ]

ધર્મનું શરણ

ધમ્મસારહિ. પુઠ્ઠ [ધર્મસારથિ]

ધર્મરૂપી રથને ચલાવનાર, તીર્થંકર

ધમ્મસાસન. નઠ્ઠ [ધર્મશાસન]

ધર્મનું શાસન

ધમ્મસિરિ. વિઠ્ઠ [ધર્મશ્રી]

ભઠ્ઠ ઋષભદેવ પૂર્વેના અનંતકાળ પૂર્વે થયેલ ચોવીસીના એક તીર્થંકર, તેમના નિર્વાણ બાદ અસંયતીની પૂજા-સત્કાર વધેલા

ધમ્મસીલસમુયાચાર. વિશેઠ્ઠ [ધર્મશીલસમુદાચાર]

ધર્મ-શીલનું ઉચિત આચરણ

ધમ્મસીહ-૧. વિઠ્ઠ [ધર્મસિંહ]

પાટલીપુત્રનો એક રહીશ, તે વખતે રાજા ચંદ્રગુપ્ત હતો. તેણે દીક્ષા લીધી. ફોલ્લપુર નગરે અનશન કરી, ગૃહપૃષ્ઠ પચ્ચક્ષ્માણ કર્યું, જંગલમાં હજારો પશુઓ દ્વારા શરીર ચુંથાવા છતાં તેણે સમાધિ જાળવી ઉત્તમાર્થને સાધ્યો

ધમ્મસીહ-૨. વિઠ્ઠ [ધર્મસિંહ]

પંદરમાં તીર્થંકર ભઠ્ઠ ધમ્મ ના પ્રથમ ભિક્ષા દાતા

ધમ્મસીહ-૩. વિઠ્ઠ [ધર્મસિંહ]

ચોથા તીર્થંકર ભઠ્ઠ અભિનંદન ના પૂર્વભવનો જીવ

ધમ્મસીહ-૪. વિઠ્ઠ [ધર્મસિંહ]

એક તપસ્વી સાધુ જેને મહાઘોષ નગરમાં ધમ્મઘોસ ગાથાપતિએ શુદ્ધ આહારદાન કરેલ

ધમ્મસુવ્વકઙ્ગાણટ્ટ. નઠ્ઠ [ધર્મશુક્લધ્યાનાર્થ]

ધર્મ અને શુકલ ધ્યાનના હેતુથી

ધમ્મસુતિ. સ્ત્રીઠ્ઠ [ધર્મશ્રુતિ] ધર્મશ્રવણ

ધમ્મા-૧. વિઠ્ઠ [ધર્મા]

વારાણસીના ગાથાપતિ રામ ની પત્ની

ધમ્મા-૨. વિઠ્ઠ [ધર્મા]

રાજગૃહીના ગાથાપતિ રામ ની પત્ની

ધમ્મા-૩. વિઠ્ઠ [ધર્મા]

શ્રાવસ્તીના ગાથાપતિ રામ ની પત્ની

ધમ્મા-૪. વિઠ્ઠ [ધર્મા]

કોસાંબીના ગાથાપતિ રામ ની પત્ની

ધમ્માણુઓગ. પુઠ્ઠ [ધર્મનુયોગ]

ધર્મની વ્યાખ્યા, ધર્મકથાનુયોગ

ધમ્માણુઓગચિંતા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ધર્મનુયોગચિંતા]

ધર્મના અનુયોગ સંબંધિ વિચારણા

ધમ્માણુગ. વિશેઠ્ઠ [ધર્માણુગ]

ધર્મને અનુસરનાર

ધમ્માણુજોગચિંતા. સ્ત્રીઠ્ઠ [ધર્મનુયોગચિંતા]

જુઓ 'ધમ્માણુઓગચિંતા'

ધમ્માણુય. વિશેઠ્ઠ [ધર્માણુય]

ધર્મ અનુસરનાર

ધમ્માણુરાય. પુઠ્ઠ [ધર્મનુરાય]

ધર્મનો રોગ

ધમ્માણુરાયરત્ત. વિશેઠ્ઠ [ધર્મનુરાયરત્ત]

ધર્મના અનુરાગમાં રક્ત

ધમ્માધમ્મ. નઠ્ઠ [ધર્માધર્મ]

ધર્મ-અધર્મ

ધમ્માયરિય. પુઠ્ઠ [ધર્માચાર્ય]

ધર્માચાર્ય

ધમ્માયરિયાનુરાગ. પુઠ્ઠ [ધર્માચાર્યાનુરાગ]

ધર્માચાર્ય પરત્વે અનુરાગ

ધમ્મારામ. પુઠ્ઠ [ધર્મારામ]

ધર્મરૂપી ઉદ્યાન

ધમ્માવાય. પુઠ્ઠ [ધર્મવાદ]

ધર્મ કહેવો તે

ધમ્મિ. વિશેઠ્ઠ [ધર્મિન્]

ધર્મી, ધર્મ કરનાર	ધજાનો અગ્રભાગ
ધર્મિદ્વ. વિશેષ [ધર્મિષ્ઠ]	ધર. ધાં [ધૃ]
ધર્મમાં સ્થિત	ધારણ કરવું
ધર્મિય. વિશેષ [ધર્મિક]	ધર. ત્રિં [ધર]
ધર્મ કરનાર	ધારણ કરનાર
ધર્મિયયાન. નં [ધર્મિકયાન]	ધર-૧. વિં [ધર]
ધર્મરૂપ વાહન	ઐરવત ક્ષેત્રની આ ચોવીસીના બાવીસમાં તીર્થંકર
ધર્મિયાધર્મિય. પું [ધર્મિકાધર્મિક]	ધર-૨. વિં [ધર]
ધર્મિક-અધર્મિક	છઠ્ઠા તીર્થંકર ભં પડમપ્પભ ના પિતા
ધર્મિયારાહણા. સ્ત્રીં [ધર્મિકારાધના]	ધર-૩. વિં [ધર]
ધર્મસંબંધિ આરાધના-સેવા	મથુરાના રાજા 'દોવઈ' ના સ્વયંવરમાં તેને નિમંત્રણ મળેલ
ધર્મિલ-૧. વિં [ધર્મિલ]	ધરણ. પું [ધરણ]
ભં મહાવીરના પાંચમાં ગણધર સુહર્મ ના પિતા. તે કોલ્લાગ સન્નિવેશના રહીશ હતા	નાગકુમારનો એક ઇન્દ્ર, એક અધ્યયન
ધર્મિલ-૨. વિં [ધર્મિલ]	ધરણ-૧. વિં [ધરણ]
વસુદેવહિંદિ ગંધમાં આવતું એક પાત્ર	ભં મલ્લિનો જીવ, જે પૂર્વભવમાં મહાબલ કુમાર હતો તે વખતનો એક મિત્ર, જેણે મહાબલ સાથે દીક્ષા લીધી
ધર્મિલ્લ-૩. વિં [ધર્મિલ]	ધરણ-૨. વિં [ધરણ]
જુઓ 'ધર્મિલ-૨'	રાજા અંધગવણિ અને રાણી ધારિણી ના પુત્ર ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે દીક્ષા લીધી. સોળ વર્ષ ચારિત્ર પાળી મોક્ષે ગયા
ધર્મોજ્જમજાયસંવેગ. પું [ધર્મોદ્યમજાતસંવેગ]	ધરણપ્પભ. પું [ધરણપ્રભ]
ધર્મ ઉદયમથી ઉત્પન્ન-વૈરાગ્ય	ધરણેન્દ્રનો ઉત્પાત પર્વત
ધર્મોવેસગ. વિશેષ [ધર્મોપદેશક]	ધરણા. સ્ત્રીં [ધરણા]
ધર્મનો ઉપદેશ કરનાર	ધરણેન્દ્રની રાજધાની
ધર્મોવેસય. વિશેષ [ધર્મોપદેશક]	ધરણિ. સ્ત્રીં [ધરણિ]
જુઓ ઉપર	પૃથ્વી, ધારા
ધર્મોવેસગ. વિશેષ [ધર્મોપદેશક]	ધરણિ. વિં [ધરણિ]
જુઓ ઉપર	બારમાં તીર્થંકર ભં વિમલ ના પ્રથમ શિષ્યા
ધર્મોવેસય. વિશેષ [ધર્મોપદેશક]	ધરણિંદ. પું [ધરણેન્દ્ર]
જુઓ ઉપર	નાગકુમાર ઇન્દ્ર
ધય. નં [ધવજ]	ધરીણચીલ. પું [ધરણિકીલ]
ધવજ, ધજા	મેરુ પર્વત
ધય. ધાં [ધૈ]	ધરણિતલ. નં [ધરણિતલ]
પીવું,	ભૂમિ તલ
ધય. ધાં [ધૈ]	
ધાવવું	
ધયગ. નં [ધવજાગ]	

ધરણિતલપટ્ટાણ. નં [ધરણિતલપ્રતિષ્ઠાન]
 ધરણિ-તલને વિશેષ સ્થાપિત કરવું
ધરણિયલ. નં [ધરણિતલ]
 ભૂમિતલ
ધરણિરાયહાળી. સ્ત્રીં [ધરણિરાજધાની]
 એક રાજધાની
ધરણિસિંગ. પું [ધરણિશૃંગ]
 મેરુ પર્વત
ધરણીતલ. નં [ધરણીતલ]
 ભૂમિતલ
ધરણીયલ. નં [ધરણીતલ]
 ભૂમિતલ
ધરણોવવાય. પું [ધરણોપપાત]
 એ નામનું એક (કાલિક) આગમ સૂત્ર
ધરમાણ. કું [ધ્રિયમાણ]
 ધારણ કરાતું
ધીરંતાણ. કું [ધ્રિયમાણ]
 ધારણ કરાતું
ધરિજ્જંત. કું [ધ્રિયમાણ]
 ધારણ કરાતું
ધરિજ્જમાણ. કું [ધ્રિયમાણ]
 ધારણ કરાતું
ધરિમ. નં [ધરિમ]
 ત્રાજવાથી તોલીને વેચી શકાય તેવી વસ્તુ
ધરિસ. ધાં [ધૃષ્]
 પરાભવ કરવો
ધરિસણ. પું [ધર્ષણ]
 તિરસ્કાર કરવો
ધરિસણા. સ્ત્રીં [ધર્ષણા] જુઓ ઉપર
ધરેંત. નં [ધરત્]
 ધારણ કરવો
ધરેંતાણ. કું [ધરત્]
 ધારણ કરતો
ધરેજ્જમાણ. કું [ધ્રિયમાણ]
 ધારણ કરતો

ધવ. પું [ધવ]
 એ નામનું એક વૃક્ષ
ધવલ. વિશેં [ધવલ]
 સફેદ, ધોળું
ધવલગીર. નં [ધવલગૃહ]
 યુનો ધોળેલ ઘર
ધવલજોળહા. સ્ત્રીં [જવલજ્યોત્સ્ના]
 શ્વેત ચાંદની
ધવલવસભ. પું [ધવલવૃષભ]
 સફેદ બળદ
ધવલવસહ. પું [ધવલવૃષભ]
 જુઓ ઉપર
ધવલવેલા. સ્ત્રીં [ધવલવેલ]
 સમુદ્રની ભરતી
ધવલહર. નં [ધવલગૃહ]
 યુનો ધોળેલ ઘર
ધસ. ધાં [દેં]
 ઘસી જવું, ઘસ - એવો શબ્દ કરવો
ધા. ધાં [ધા]
 ધારણ કરવું
ધાઙકમ્મ. નં [ધાતૃકર્મ]
 ધાવકર્મ
ધાઙપિંડ. નં [ધાત્રીપિંડ]
 ગૌચરીનો એક દોષ
ધાઈ. પું [ધાત્]
 એક વ્યંતર ઇન્દ્ર
ધાઙ. સ્ત્રીં [ધાત્રી]
 ધાવમાતા,
ધાઙ. સ્ત્રીં [ધાત્રી]
 ગૌચરીનો એક દોષ
ધાઙ. પું [ધાત્]
 ધાતુ-સોનું વગેરે, ગુરુ વગેરે માટી, શરીરમાંના વાત-
 પિતાદિ, ક્રિયાપદ
ધાઙખોભ. પું [ધાતુક્ષોભ]
 ધાતુનો વિકાર

ધાઝય. ત્રિં [ધાઝુજ]

ધાતુમાંથી બનેલ

ધાઝરત્ત. ત્રિં [ધાઝુરત્ત]

ધાતુ-ગેરુ આદિથી રંગેલ

ધાઝવાય. પું [ધાઝુવાદ]

તાંબામાંથી સોનું આદિ બનાવવાની વિદ્યા

ધાઝવલ. પું [ધાઝુવલ]

ગેરુનો રંગ

ધાઝિયંત. કૃં [ધેં]

પ્રેરણા કરાતી

ધાતઙસંડ. પું [ધાતકીષણ્ડ]

ધાતકીદ્વીપ

ધાતી. સ્ત્રીં [ધાત્રી]

ધાવમાતા

ધાતુ. પું [ધાતુ]

ક્રિયાપદ, ખનિજપદાર્થ

ધાતુપાગ. પું [ધાતુપાક]

ધાતુ પકાવવાની વિધિ

ધામ. નં [ધામન્]

બળ, તેજ

ધાય. નં [ધ્રાત]

તૃપ્ત, સુભિક્ષ

ધાય. પું [ધાત્]

એક વ્યંતરેન્દ્ર

ધાયઙરુક્ષ. પું [ધાતકીરુક્ષ]

ધાતકી-વૃક્ષ

ધાયઙવન. નં [ધાતકીવન]

એક વન

ધાયઙસંડ. પું [ધાતકીષણ્ડ]

એક દ્વીપ

પાયઙસંડગ. પું [ધાતકીષણ્ડક]

એક દ્વીપ

ધાયઙ. પું [ધાતકી]

એક દ્વીપ, એક વૃક્ષ

ધાયઙરુક્ષ. પું [ધાતકીવૃક્ષ]

ધાતકી-વૃક્ષ

ધાયઙસંડ. પું [ધાતકીષણ્ડ]

એક દ્વીપ

ધાયતિસંડ. પું [ધાતકીષણ્ડ] જુઓ ઉપર

ધાયાઙ. સ્ત્રીં [ધાત્ર્યાદિ]

ધાત્રિ આદિ દોષો

ધાર. ત્રિં [ધાર]

ધારણ કરવું તે, પહેરવું તે

ધાર. ધાં [ધારય્]

ધારણ કરવું પહેરવું

ધારઙત્તા. કૃં [ધારયિત્વા]

ધારણ કરવા માટે

ધારગ. વિશેં [ધારક]

ધારણ કરનાર

ધારણ. નં [ધારણ]

ધરી રાખવું તે

ધારણા. સ્ત્રીં [ધારણા]

મતિજ્ઞાનનો એક ભેદ, , થાંભલી વિશેષ

ધારણા. સ્ત્રીં [ધારણા]

ધારણ નામક વ્યવહાર

ધારણામતિ. સ્ત્રીં [ધારણામતિ]

ધારણ કરી રાખનાર બુદ્ધિ

ધારણામતિસંપદા. સ્ત્રીં [ધારણામતિસંપદા]

ધારણા શક્તિ રૂપ મતિ સંપત્તિ

ધારણિજ્જ. વિશેં [ધારણીય]

ધારણ કરવા યોગ્ય

ધારય. ત્રિં [ધારક]

ધારણ કરનાર

ધારયંત. કૃં [ધારયત્]

ધારણ કરતો

ધારયમાણ. કૃં [ધિયમાણ]

ધારણ કરતો

ધારા. સ્ત્રીં [ધારા]

શસ્ત્રધાર, પાણી પ્રવાહ

ધારાવારિય. ત્રિં [ધારાવારિક]

કુંવારો
ધારાવારિયલેખ. પુ. [ધારાવારિકલયન્]
 પાણીના પ્રવાહ કે કુંવારાવાળું ઘર
ધારાહય. વિશે. [ધારાહત]
 પાણીની ધારથી આહત પામેલ
ધારિ. વિશે. [ધારિન્]
 ધારી રાખનાર
ધારિણી. સ્ત્રી. [ધારિણી]
 સદ્ગુણી સ્ત્રી
ધારણી. વિ. [ધારિણી]
 બારાવડે ના એક રાજા વસુદેવ ની પત્ની, પ્રસિદ્ધ નામ
 ધારિણી છે
ધારિણી-૧. વિ. [ધારિણી]
 હસ્તિનાપુરના રાજા સિવ ની પત્ની, સિવભદ્ર ની માતા
ધારિણી-૨. વિ. [ધારિણી]
 રાજા સેણિઅ ની પત્ની અને મેઘકુમારની માતા. તેણીને
 ગર્ભના પ્રભાવે ઇચ્છા ઉત્પન્ન થઈ જે અભયકુમારે પૂર્ણ
 કરાવી. દીક્ષાની અનુમતિ માટે મેઘકુમારને તેણીની
 સાથે ઘણો સંવાદ થયો. તેણીના પુત્રો જાલિ આદિ સાત,
 દીહેન આદિ તેર દીક્ષા લઈ, અનુત્તર વિમાને ગયા
ધારિણી-૩. વિ. [ધારિણી]
 વીતશોકા નગરીના રાજા બલ ની પત્ની (રાણી) અને
 મહાબલ ની માતા
ધારિણી-૪. વિ. [ધારિણી]
 કુણાલ દેશના રાજા રુક્મિ ની પત્ની (રાણી) અને સુબાહુ
 ની માતા. કથા જુઓ 'મલ્લિ'
ધારિણી-૫. વિ. [ધારિણી]
 કંપિલપુરના રાજા જિયસત્તુ ની પત્ની (રાણી) જે ૧૦૦૦
 રાણીઓમાં મુખ્ય હતી
ધારિણી-૬. વિ. [ધારિણી]
 ચંપાનગરીના રાજા જિયસત્તુ ની પત્ની (રાણી) અને
 અદિનસત્તુ ની માતા. કથા જુઓ 'જિયસત્તુ-૨'
ધારિણી-૭. વિ. [ધારિણી]
 બારાવડે ના રાજા અંધગવણિહ ની પત્ની (રાણી) તેના
 ગોયમ આદિ આઠ, સગર આદિ આઠ પુત્રો હતા

ધારિણી-૮. વિ. [ધારિણી]
 બારાવડે ના એક રાજા વાસુદેવ ની પત્ની, જેના સારણ,
 દારક, અનાહિટ્ઠિ આદિ પુત્રો ભં અરિષ્ટનેમિ પાસે
 દીક્ષા લઈ મોક્ષે ગયા. ધારિણી નું ધારણિ નામ પણ
 આવે છે
ધારિણી-૯. વિ. [ધારિણી]
 બારાવડે ના એક રાજા બલદેવ ની પત્ની, તેના સુમુખ,
 દુર્મુખ, કૂવઅ ત્રણ પુત્રો દીક્ષા લઈ મોક્ષે ગયા
ધારિણી-૧૦. વિ. [ધારિણી]
 ચંપાનગરીના રાજા કોણિઅ ની પત્ની (રાણી)
ધારિણી-૧૧. વિ. [ધારિણી]
 સુપ્રતિષ્ઠ નગરના રાજા મહસેન ની ૧૦૦૦ રાણીઓમાં
 મુખ્ય રાણી, સીહસેન તેનો પુત્ર હતો
ધારિણી-૧૨. વિ. [ધારિણી]
 હસ્તિશીર્ષ નગરના રાજા અદીનસત્તુ ની ૧૦૦૦
 રાણીઓમાં મુખ્ય રાણી, કથા જુઓ 'સુબાહુ-૨'
ધારિણી-૧૩. વિ. [ધારિણી]
 આમલકલ્પા નગરીના રાજા સેઅ ની પત્ની (રાણી)
ધારિણી-૧૪. વિ. [ધારિણી]
 મિથિલા નગરીના રાજા જિયસત્તુ ની પત્ની (રાણી) તે
 વખતે ભં મહાવીરનું શાસન હતું
ધારિણી-૧૫. વિ. [ધારિણી]
 વાણિજ્યગ્રામ નગરના રાજા જિયસત્તુ ની પત્ની (રાણી)
 ભં મહાવીરના દર્શન-વંદનાર્થે ગયેલ
ધારિણી-૧૬. વિ. [ધારિણી]
 ચંપાનગરીના રાજા દધિવાહન ની ચંદના
ધારિણી-૧૭. વિ. [ધારિણી]
 પૂર્વવિદેહના રાજા વારિસેણ ની પત્ની (રાણી) ભં ઉસભ
 ના એક પૂર્વભવની માતા જ્યારે ઉસભ નો જીવ 'વઙ્ગ-
 નાભ' નામે હતો. આ ધારિણી ને મંગલાવતી પણ કહે છે
ધારિણી-૧૮. વિ. [ધારિણી]
 રાજા ધનંજય ની પત્ની (રાણી) ભં મહાવીરના
 પિયમિત ચકવર્તીવાળા ભવની માતા
ધારિણી-૧૯. વિ. [ધારિણી]

રાજગૃહીના રાજા 'વિસાહભૂતિ' ની પત્ની (રાણી) અને
ભૃગુ મહાવીરના પૂર્વભવ 'વિસ્સભૂતિ' ની માતા
ધારિણી-૨૦. વિં [ધારિણી]
અગિયારમાં તીર્થંકર ભૃગુ સેજ્જંસ ના પ્રથમ શિષ્યા
ધારિણી-૨૧. વિં [ધારિણી]
કોસાંબીના રાજા અજિયસેન ની પત્ની (રાણી)
ધારિણી-૨૨. વિં [ધારિણી]
સાકેતનગરના રાજા ચંદવડેસઅ ની પત્ની (રાણી) અને
ગુણચંદ તથા મુનિચંદ ની માતા
ધારિણી-૨૩. વિં [ધારિણી]
ક્ષિતપ્રતિષ્ઠિત નગરના રાજા જિયસત્તુ ની પત્ની (રાણી)
ધારિણી-૨૪. વિં [ધારિણી]
વસંતપુરના રાજા જિયસત્તુ ની રાણી, ધમ્મરુદ્ધની માતા
ધારિણી-૨૫. વિં [ધારિણી]
શ્રાવસ્તીના રાજા જિયસત્તુ ની પત્ની (રાણી) ચંદઅ તથા
પુરંદજસા ની માતા
ધારિણી-૨૬. વિં [ધારિણી]
ચંપાનગરીના રાજા મિત્તપ્પમ ની પત્ની (રાણી)
ધારિણી-૨૭. વિં [ધારિણી]
ઉજ્જેનીના રાજા અવંતિવદ્ધન ના ભાઈ રજ્જવદ્ધન
ની પત્ની, જ્યારે તેણીને પ્રાપ્ત કરવા માટે અવંતિવદ્ધન
રાજાએ તેણીના પતિને મારી નાંખેલ, તેણીએ શીલરક્ષા
માટે દીક્ષા લીધી
ધારિણી-૨૮. વિં [ધારિણી]
પોતનપુરના રાજા સોમચંદ ની પત્ની (રાણી)
ધારિણી-૨૯. વિં [ધારિણી]
રાજા ચંદવડેસઅ ની પત્ની (રાણી) મુનિચંદ તેનો પુત્ર
હતો. (ધારિણી ૨૨ અને ૨૯ બંને એક પણ હોઈ શકે,
પરંતુ મુનિચંદ ની કથાની ભિન્નતા જોઈ અહીં અલગ-
અલગ આપેલ છે)
ધારિણી-૩૦. કૃં [ધારિણી]
ધારણ કરવા માટે
ધારિણી-૩૧. સ્ત્રીં [ધારિકા]
ધારણ કરનારી

ધારેડું. કૃં [ધારિયતુમ્]
ધારણ કરવા માટે
ધારેત્તણ. કૃં [ધારિયતુમ્]
જુઓ ઉપર
ધારેમાણ. કૃં [ધારયત્]
ધારણ કરતો
ધારેયવ્વ. કૃં [ધર્તવ્ય]
ધારણ કરવા યોગ્ય
ધાવ. ધાં [ધાવ્]
દોડવું, શુદ્ધ કરવું
ધાવંત. કૃં [ધાવત્]
દોડતો
ધાવણ. નં [ધાવન]
દોડવું તે, ભાગવું તે
ધાવમાણ. કૃં [ધાવત્]
દોડતો
ધાવિય. પું [ધાવિત્]
દોડેલ
ધાહા. પું [દેં]
અવાજ, ચિલ્લાવું
ધિહિ. સ્ત્રીં [ધૃતિ]
ધીરજ, ચિત્ત સ્વાસ્થ્ય, ધારણ
ધિહિ. વિં [ધૃતિ]
રાજગૃહીના સાર્થવાહની પુત્રી જેણીએ ભૃગુ પાર્શ્વના
શાસનમાં પુષ્પચૂલા સાધ્વી પાસે દીક્ષા લીધેલ. મૃત્યુ
બાદ તે સૌધર્મકલ્પની દેવી થયા. ભૃગુ મહાવીર સન્મુખ
તેણે નાટ્યવિધિ દેખાડી, વંદના કરી
ધિહિકૂડ. પું [ધૃતિકૂટ]
એક કૂટ
ધિહિધણિયબદ્ધકચ્છા. સ્ત્રીં [ધૃતિધનિકબદ્ધકચ્છા]
ધીરજ રૂપી ધન વડે તૈયાર રહેલા
ધિહિનિચ્ચલબદ્ધકચ્છા. સ્ત્રીં [ધૃતિનિશ્ચલબદ્ધકચ્છા]
સંતોષરૂપી નિશ્ચલ બખ્તર વડે સજ્જ
ધિહિબલ. નં [ધૃતિબલ]
ધીરજરૂપી બળ

ધિઙ્ગલવિયલ. પું [ધૃતિબલવિકલ]

ધીરજરૂપી બળથી રહિત

ધિઙ્ગમ. વિશેં [ધૃતિમત્]

ધીરજવાળો

ધિઙ્ગમઈ. સ્ત્રીં [ધૃતિમતી]

ધીરજ રૂપ મતિ

ધિઙ્ગમંત. વિશેં [ધૃતિમત્]

ધીરજવાળો

ધિઙ્ગમય. પું [ધૃતિમત્] જુઓ ઉપર

ધિઙ્ગહર. પું [ધૃતિધર]

ધીરજ ધારણ કરનાર

ધિઙ્ગહર. વિં [ધૃતિધર]

કાગંદી નગરનો એક ગાથાપતિ, ભં મહાવીર પાસે

દીક્ષા લીધી, વિપુલ પર્વત ઉપર મોક્ષે ગયા

ધિવ્કાર. ધાં [ધિક્+કૃ]

ધિક્કારવું

ધિવ્કાર. પું [ધિવ્કાર]

તિરસ્કાર કરવો

ધિવ્કારિજ્જમાણ. કૃ [ધિક્કિયમાણ]

ધિક્કારતો, તિરસ્કાર કરતો

ધિજ્જ. નં [ધૈર્ય]

ધીરજ

ધિજ્જીવિય. નં [ધિજ્જીવિત]

ધિક્કારપાત્ર જીવન

ધિતિ. સ્ત્રીં [ધૃતિ]

ધીરજ, ધૃતિ, એક દેવી

ધિતિકૂડ. પું [ધૃતિકૂટ]

એક ફૂટ

ધિતિમ. પું [ધૃતિમત્]

ધીરજવાળો

ધિતિમંત. પું [ધૃતિમત્]

ધીરજવાળો

ધિરત્થુ. અં [ધિગસ્તુ]

તને ધિક્કાર થાઓ

ધી. સ્ત્રીં [ધી]

બુદ્ધિ

ધીઝલ્લિયા. સ્ત્રીં [દેં]

પુતળી

ધીધણિયબદ્ધકચ્છ. પું [ધીધણિયબદ્ધકચ્છ]

ધીરજરૂપી ધન વડે તૈયાર રહેલ

ધીબલ. નં [ધીબલ]

બુદ્ધિબળ

ધીયા. સ્ત્રીં [દુહિત્]

પુત્રી

ધીર. પું [ધીર]

ધીર, ગંભીર, મનસ્વી

ધીરત્ત. નં [ધીરત્ત]

ધીરપણું

ધીરત્થુ. અં [ધીગસ્તુ]

તને ધિક્કાર હો

ધીરપુરિસ. પું [ધીરપુરિષ]

ધીરજવાન પુરુષ

ધીરપુરિસપન્નત. નં [ધીરપીરષપ્રજ્ઞપ્ત]

ધીરપુરુષ-તીર્થકરે કહેલ

ધીરય. નં [ધૈર્ય]

ધીરજ

ધીરિયા. સ્ત્રીં [ધૈર્યતા]

ધીરતા

ધુંધુમાર. વિં [ધુંધુમાર]

સુંસુમારપુરનો રાજા, તેને અંગારવતી નામે પુત્રી હતી

ધુગધુગંત. કૃ [ધુગધુગાયમાન]

ધુગધુગ-એવો શબ્દ કરતો

ધુણ. ધાં [ધૂ]

કંપાવવું, હણાવવું

ધુણણ. નં [ધૂનન]

કંપાવવું તે

ધીણત્તણ. કૃં [ધૂનયિતુમ્]

કંપાવવા માટે

ધુણિય. કૃં [ધૂત્વા]

કંપાવીને

ધુત. ત્રિં [ધુત]

દૂર કરેલ, એક અધ્યયન

ધુત. ત્રિં [ધુત]

આઠ પ્રકારના કર્મ

ધુતકેસમંસુરોમણહ. ત્રિં [ધુતકેશશ્મશુરોમનખ]

વાળ-મેલ-રોમ-નાખ દૂર કર્યા છે તે

ધુતવ્ધાનગ. વિં [ધુતવ્ધાનગ]

(આ દ્રષ્ટાંત છે.) ચાર ધૂતો દ્વારા કરાયેલ કલ્પિત વાતો છે. **સસગ, દલાસાઢ, મૂલદેવ, ધંડપાળા** નામની સ્ત્રી એ ચાર ઉજ્જેનીના ઉદ્યાનમાં રહેલા. વર્ષાઋતુ હતી, ચારેને ભૂખ લાગી. તેઓએ નિર્ણય કર્યો કે બધાએ પોતાનો અનુભવ કે સાંભળેલી વાત કહેવી. જે સૌથી મોટું જુઠાણ ચલાવે તેને ખાવા આપવાનું. **રામાયણ** આદિ ગ્રંથોના દ્રષ્ટાંત આપે તેને કશું આપવું નહીં

ધુતબહુલ. પું [ધુતબહુલ]

ઘણા કર્મો કરેલ

ધુત્ત. ત્રિં [ધૂત્ત]

ધુતારો, ઠગ

ધુત્તમલ. ત્રિં [ધુતમલ]

કર્મરૂપી મલ દૂર કરનાર

ધુપ્પ. ધાં [ધૂપ્]

દીપવું, ચમકવું

ધુય. ત્રિં [ધુત]

જુઓ 'ધુત'

ધુયકિલેસ. નં [ધૂતક્લેશ]

કલેશને દૂર કરનાર

ધુયપાવ. વિશેં [ધૂતપાવ]

પાપને દૂર કરનાર

ધુયમલ. વિશેં [ધૂતમલ]

પાપરૂપી મલને દૂર કરનાર

ધુયમોહ. વિશેં [ધૂતમોહ]

મોહને દૂર કરનાર

ધુયરય. વિશેં [ધૂતરજસ્]

જેણે કર્મરૂપી રજને દૂર કરેલ છે તે

ધુર. પું [ધુર]

એક મહાગ્રહ

ધુર. પું [ધુર]

જવાબદારી

ધુરય. પું [ધુરક]

ધુરી, ગાડાનો અગ્રભાગ

ધુરા. સ્ત્રીં [ધુર]

ઘોંઘરુ, ભાર, ચિંતા

ધુરાગ. પું [ધૂષ્ક]

ધુરી, ઘોંસરું

ધુવ. પું [ધુવ]

ધ્રુવ, નિશ્ચલ, સંયમ, શાશ્વત, અવશ્યભાવી, નિયત, મોક્ષ, , કર્મ, અત્યંત

ધુવ. પું [ધુવ]

ઇન્દ્રિયનિગ્રહ, મોક્ષમાર્ગ

ધુવકમ્મી. પું [ધુવકર્મિન્]

લુહારારાદિ શિલ્પી

ધુવગોચર. પું [ધુવગોચર]

ઇન્દ્રિયના વિષયનો નિગ્રહ કરવો તે

ધુવચારિ. પું [ધુવચારિન્]

મોક્ષાભિલાષી

ધુવજોય. પું [ધુવયોગ]

નિશ્ચલ યોગ

ધુવજોગિ. પું [ધુવયોગિન્]

નિશ્ચલ યોગવાળો

ધુવળ. નં [ધોવળ]

પ્રક્ષાલન

ધુવનિગ્રહ. પું [ધુવનિગ્રહ]

આવશ્યક કર્મોનો નિગ્રહ કરનાર

ધુવમગ્ગ. પું [ધુવમાર્ગ]

મોક્ષ-સંયમ માર્ગ

ધુવરય. ત્રિં [ધુવરજસ્]

કર્મમલ રહિત

ધુવરાહુ. પું [ધુવરાહુ]

ચંદ્રની સાથે રહેનાર નિત્ય રાહુ

ધુવલંભ. પું [ધુવલમ્ભ]

મોક્ષ સેવવો તે
ધુવવન્ન. ત્રિં [ધુવવર્ણ]
 જેની કીર્તિ સ્થીર હોય તે, અટલ કીર્તિ
ધુવસીલયા. સ્ત્રીં [ધુવશીલતા]
 અઢાર હજાર શીલાંગ રથને ધારણ કરવો
ધૂત. ત્રિં [ધૂત]
 પૂર્વે બાંધેલ કર્મ
ધૂમ. પું [ધૂમ]
 ધૂમાડો, ધૂમ
ધૂમ. પું [ધૂમ]
 ગૌચરી સંબંધિ એક દોષ-
 જે ધૂમ્રથી સંયમને મલિન કરે
ધૂમકેતુ. પું [ધૂમકેતુ]
 એક મહાગ્રહ
ધૂમકેતુ. પું [ધૂમકેતુ]
 એક મહાગ્રહ
ધૂમનેત્ત. નં [ધૂમનેત્ર]
 ક્રોધિત આંખો
ધૂમપ્પભા. સ્ત્રીં [ધૂમપ્રભા]
 પાંચમી નારકી
ધૂમપ્પભાય. નં [ધૂમપ્રભાજ]
 પાંચમી નરકમાં ઉત્પન્ન
ધૂમવટ્ટિ. સ્ત્રીં [ધૂમવર્તિ]
 ધુંવાડાના ગોટા
ધૂમવર્ણ. પું [ધૂમવર્ણ]
 ધુંવાડા-જેવો વર્ણ
ધૂમસિહા. સ્ત્રીં [ધૂમશિખા]
 ધૂમાડાની શિખા
ધૂમા. ધાં [ધૂમાય]
 ધૂમોડો કરવો, સળગાવવું
ધૂમા. સ્ત્રીં [ધૂમા]
 પાંચમી નરક
ધૂમાભા. સ્ત્રીં [ધૂમાભા]
 પાંચમી નરકભૂમિ - જ્યાં ધૂમાડા જેવો પ્રકાશ હોય છે
ધૂમિયા. સ્ત્રીં [ધૂમિકા]

દૂર ધુંધળું દેખાતું
ધૂય. ત્રિં [ધૂત]
 જુઓ 'ધૂત'
ધૂયન્ત. નં [દુહિત્વ]
 પુત્રીપણું
ધૂયરા. સ્ત્રીં [દુહિત્વ]
 પુત્રી
ધૂયવાદ. પું [ધૂતવાદ]
 કર્મના ત્યાગ સંબંધિ વાદ કથન કરવું તે
ધૂયા. સ્ત્રીં [દુહિત્વ]
 પુત્રી
ધૂલિ. સ્ત્રીં [ધૂલિ]
 ધૂળ, રજ
ધૂલી. સ્ત્રીં [ધૂલિ]
 ધૂળ, રજ
ધૂવ. પું [ધૂપ]
 ધૂપ, અગરબત્તી
ધૂવ. ધાં [ધૂપય્]
 ધૂપ કરવો
ધૂવઘડિયા. સ્ત્રીં [ધૂપઘટિકા]
 ધૂપ રાખવાનું ભાજન
ધૂવઘડી. સ્ત્રીં [ધૂપઘટી]
 ધૂપપાત્ર
ધૂવળ. નં [ધૂપન]
 ધૂપ દેવો તે
ધૂવળજાય. પું [ધૂપનજાત]
 ધૂપ કરવાથી થયેલ - બનેલ
ધૂવનેત્ત. નં [ધૂમનેત્ર]
 ક્રોધયુક્ત નેત્ર
ધૂવવટ્ટી. સ્ત્રીં [ધૂપવર્તિ]
 ધૂપવર્તિ
ધૂવાવ. ધાં [ધૂપય્]
 ધૂપ કરાવવો
ધૂવાવેંત. કૃ [ધૂપયત્]
 ધૂપ કરતો

ધૂવિય. ત્રિં [ધૂપિત]

ધૂપ કરાવેલ

ધૂવેંત. કૃં [ધૂપયત્]

ધૂપ કરતો

ધેજ્જ. નં [ધૈર્ય]

ધીરજ, ધૈર્ય

ધેજ્જ. વિશેં [ધેય]

ધારણ કરવા યોગ્ય

ધેતું. કૃં [ધાતુમ્]

ધારણ કરવા માટે

ધેનુ. સ્ત્રીં [ધેનુ]

ગાય

ધેવઙ્ગ. પું [ધૈવત્રિક]

સ્વર વિશેષ

ધેવત. પું [ધૈવત]

સ્વર વિશેષ

ધેવતસર. પું [ધૈવતસ્વર]

એક સ્વર

ધેવતિય. પું [ધૈવતિક]

ધૈવત નામક એ સ્વર સંબંધિ

ધેવય. પું [ધેવત]

એક સ્વર

ધેવયસરમંત. ત્રિં [ધૈવતસ્વરમત્]

ધૈવત નામક એક સ્વરથી યુક્ત

ધોઙ્ગ. કૃં [ધાવિતુમ્]

ધોવા માટે, શુદ્ધ કરવા માટે

ધોઙ્ગ. કૃં [ધોયંત]

ધોવું તે, શુદ્ધ કરવું તે

ધોત. ત્રિં [ધૌત]

ધોયેલું

ધોય. ત્રિં [ધૌત]

ધોયુલું

ધોય. ધાં [ધોવ્]

ધોવું, શુદ્ધ કરવું

ધોયંત. પું [ધોયત્]

ધોવું તે

ધોયળ. નં [ધોવન]

ધોવું તે, પ્રક્ષાલન

ધોયરત્ત. વિશેં [ધૌતરત્ત]

ધોવામાં રત

ધોરળ. નં [દેં]

ગતિ-ચાતુર્ય

ધોરેયશીલ. પું [ધૌરેયશીલ]

ભારવહન કરવાના સ્વભાવવાળો

ધોવ. ધાં [ધોવ્]

ધોવું, શુદ્ધ કરવું

ધોવળ. નં [ધોવન]

ધોવું તે, પ્રક્ષાલન

ધોવળકાલ. પું [ધોવનકાલ]

ધોવાનો કે પ્રક્ષાલનનો સમય

ધોવિત્તા. કૃં [ધોવિત્વા]

ધોઈને

ધોવેંત. નં [ધાવત્]

ધોવું તે

ધોવ્વ. ધાં [દેં]

જુઓ 'ધોવ'

ધોવ્વમાળ. કૃં [ધાવ્યમાન]

ધોવું તે

ધોવ્વેમાળ. કૃં [ધાવ્યમાન]

ધોવું તે

-----X-----X-----X-----X-----X-----

નમો નમો નિમ્મલદંસણસ્સ
બાલ બ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથાય નમઃ
પૂજ્ય આનન્દ-ક્ષમા-લલિત-સુશીલ-સુધર્મસાગર-ગુરૂભ્યો નમઃ

આગમ-શબ્દાદિ-સંગ્રહ

(પ્રાકૃત_સંસ્કૃત_ગુજરાતી)
[ભાગ-૨]

ભાગ- ૨ નાં સંપૂર્ણ સહાય-દાતા

પ્રકાશન તારીખ- 08/10/2019

મંગળવાર

તિથી- ૨૦૭૫ આસો સુદ ૧૦

ટાઈપ સેટિંગ- આસુતોષ પ્રિન્ટર્સ, 09925146223

પ્રિન્ટર્સ- નવપ્રભાત પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ 09825598855

∞∞: સંપર્ક :∞∞

જૈનમુનિ ડૉ. દીપરત્નસાગર [M.Com., M.Ed., Ph.D., શ્રુતમહર્ષિ]

Email: - jainmunideepratnasagar@gmail.com Mob Mobile: - 09825967397

Web address:- (1) www.jainelibrary.org, (2) Deepratnasagar.in